

# Dialogen

van

G. de Purucker

*Deel 1*

# **Dialogen van G. de Purucker**

Van dezelfde auteur:

*Aspecten van de Occulte Filosofie*  
*Beginselen van de Esoterische Filosofie*  
*Bron van het Occultisme*  
*De Esoterische Traditie*  
*Levensvragen*  
*Mens en Evolutie*  
*Occulte Woordentolk*  
*Het Pad van Mededogen*  
*De Vier Heilige Jaargetijden*  
*Wind van de Geest*

# Dialogen

van

# G. de Purucker

Verslag van bijeenkomsten van de  
Katherine Tingley Memorial Group

Deel 1

gredigeerd door  
Arthur L. Conger



Theosophical University Press Agency  
Den Haag

Oorspronkelijke titel:  
*The Dialogues of G. de Purucker*  
Redacteur: Arthur L. Conger  
1948

THEOSOPHICAL UNIVERSITY PRESS  
POST OFFICE BOX C  
PASADENA, CALIFORNIA 91109-7107

Arthur L. Conger (red.)  
*Dialogen van G. de Purucker*  
ISBN 978-90-70328-81-8, 2 delen, E-boek

Nur 720  
Trefwoorden: theosofie, esoterie

Dit boek waarop copyright bestaat, mag kosteloos worden gedownload om het off-line te lezen, maar mag in geen enkele vorm of op geen enkele manier – elektronisch, mechanisch, of door middel van fotokopieën, of opnames, of op een andere manier – voor commerciële of andere doeleinden worden gereproduceerd en/of gedistribueerd, zonder eerst toestemming aan Theosophical University Press Agency te vragen.



© 2010 Theosophical University Press Agency  
Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag  
[www.theosofie.net](http://www.theosofie.net)

## Voorwoord\*

Korte tijd nadat dr. G. de Purucker op 11 juli 1929 het leiderschap van de Theosophical Society op zich had genomen, richtte hij de Katherine Tingley Memorial Group op ter nagedachtenis van het levenswerk van zijn voorganger Katherine Tingley.

Dertien jaar lang hield deze groep, samengesteld uit leden van de Esoterische School, regelmatig bijeenkomsten aan het Internationale Hoofdkwartier – vroeger gevestigd in Point Loma, maar in juni 1942 door dr. De Purucker overgebracht naar Covina, Californië. In deze periode werden stenografische verslagen van deze bijeenkomsten vertrouwelijk gedrukt en verspreid onder de groep, waarvan mensen overal in de Verenigde Staten, Europa en Azië lid waren geworden. Tenzij dit speciaal wordt vermeld, zoals in het geval van enkele KTMG-bijeenkomsten die in Europa plaatsvonden toen GdeP daar rondreisde om lezingen te geven, vonden de bijeenkomsten aan het Internationale Hoofdkwartier plaats.

De tijd is aangebroken dat wat ‘verborgen was sinds de grondvesting van de wereld’ (*Matth.* 13:35) moet worden openbaar gemaakt. Ik ben nu gemachtigd om dit te doen en breng slechts de profetie van GdeP ten uitvoer toen hij zei:

Ik kan heel duidelijk zien dat de tijd waarschijnlijk zal komen dat wij wat we nu esoterisch noemen, openbaar zullen maken en uitgeven, omdat het moment zal zijn gekomen om dit te doen. Maar dat betekent nog niet dat iemand van u het recht heeft zijn eed van geheimhouding te breken. Het is niet aan mij om te zeggen wanneer. Het is aan hen die meer weten dan een van ons hier, maar ik voel dat het gaat gebeuren.

– *Bijeenkomst op 26 mei 1942*, blz. 143

Graag wil ik in het bijzonder de leden van de commissie bedanken die de laatste maanden dagelijks met mij hebben samengewerkt.

---

\*Het Engelse origineel van dit boek verscheen in drie delen. Dit voorwoord is opgenomen in het eerste deel daarvan dat in januari 1948 verscheen. De delen 2 en 3 verschenen kort daarna.

Het zijn Mary W. Peyton, Martha R. Franklin, A. Studley Hart, Hazel Minot, Grace Frances Knoche en James A. Long. Bij het gereedmaken van het manuscript was de hulp van Mw. Minot en Mw. Knoche van grote waarde, omdat zij vanaf het begin nauw betrokken waren bij de activiteiten van de KTMG.

Dit eerste deel omvat de verslagen 1 tot en met 10, plus extra materiaal dat GdeP heeft gegeven toen de hoofdkwartier-groep de verslagen 1 tot en met 4 bestudeerde. Die supplementen zijn niet alleen van belang omdat ze meer licht werpen op de onderwerpen die GdeP in de eerste jaren van zijn onderricht behandelde, maar ook omdat ze tot nu toe niet buiten de hoofdkwartier-groep hebben gecirculeerd. Het tweede en het derde deel die later worden gedrukt voltooien de reeks van 36 verslagen en supplementen, met een index in het derde deel.

Dit was een taak van trouw en liefde, en ik ben ervan overtuigd dat de serieuze onderzoeker met een vastberadenheid die even groot is als zijn aspiratie, in deze dialogen tussen leraar en leerling het pad zal vinden dat naar de 'hoogten van verlichting' leidt.

A.L. Conger

*Internationaal Theosofisch Hoofdkwartier  
Covina, Californië  
15 januari 1948*

# Inhoud

KTMG-verslagen 1	
Bijeenkomst op 27 november 1929	1
Supplement	19
KTMG-verslagen 2	
Bijeenkomst op 11 december 1929	38
Supplement	63
KTMG-verslagen 3	
Bijeenkomst op 25 december 1929	85
Supplement	106
KTMG-verslagen 4	
Bijeenkomst op 8 januari 1930	115
Supplement	134
KTMG-verslagen 5	
Bijeenkomst op 22 januari 1930	156
KTMG-verslagen 6	
Bijeenkomst op 12 februari 1930	189
KTMG-verslagen 7	
Bijeenkomst op 26 februari 1930	218
KTMG-verslagen 8	
Bijeenkomst op 12 maart 1930	248
KTMG-verslagen 9	
Bijeenkomst op 26 maart 1930	281
KTMG-verslagen 10	
Bijeenkomst op 9 april 1930	307
KTMG-verslagen 11	
Bijeenkomst op 23 april 1930	334



KTMG-verslagen 12	
Bijeenkomst op 14 mei 1930	363
KTMG-verslagen 13	
Bijeenkomst op 28 mei 1930	390
KTMG-verslagen 14	
Bijeenkomst op 11 juni 1930	414
KTMG-verslagen 15	
Bijeenkomst op 25 juni 1930	443
KTMG-verslagen 16	
Bijeenkomst op 9 juli 1930	468
KTMG-verslagen 17	
Bijeenkomst op 23 juli 1930	486
KTMG-verslagen 18	
Bijeenkomst op 12 augustus 1930	494
KTMG-verslagen 19	
Bijeenkomst op 26 augustus 1930	521

Het hoofddoel van de TS ligt niet zozeer in het bevredigen van individuele aspiraties als wel in het dienen van onze medemensen.

– *De Mahatma Brieven*



# 1

## Bijeenkomst op 27 november 1929

*GdeP* – Vrienden, u zult natuurlijk begrijpen dat toen deze Katherine Tingley Memorial Group werd gevormd, deze mijn geesteskind was ter herinnering aan en ter nagedachtenis van het levenswerk van onze gezegende KT, de grootste esoterica van de drie leiders en leraren die mij zijn voorgegaan – een grotere esoterica dan HPB, een grotere esoterica dan Judge. Het was aanvankelijk een kleine groep, en nu is de groep groot geworden. Zaden van de statigste bomen zijn gewoonlijk klein. Ik hoopte dat uit deze ene zaailing, die oorspronkelijk in uw gezamenlijke clubwerk in Point Loma werd gezaaid, een spirituele boom zou groeien waarvan de takken de aarde zouden bedekken; en dit gaat gebeuren.

Ik heb daarom besloten dat er vanaf hedenavond een stenografisch verslag van deze bijeenkomsten zal worden gemaakt, zodat de KTMG-groepen die zich in andere delen van de wereld beginnen te vormen, kennis kunnen nemen van deze leringen en op die manier in hun denken met ons verbonden kunnen zijn.

Ik denk dat deze KTMG zal uitgroeien tot het grootste net om mensen te vangen dat de wereld in historische tijden heeft gezien. Werp uw mystieke netten uit! Werp ze uit over de wateren des levens! Wij hebben een grote en heilige plicht te vervullen.

Vrienden, heeft iemand een vraag?

*Vraagsteller* – Is het aan iemand die een student wordt van de ES toegestaan het Outer Head\* in sommige opzichten als zijn leraar te erkennen en hem in andere opzichten te negeren?

Om het duidelijker te zeggen: Mag iemand van de leraar al de diepe maar abstracte dingen waarop hij recht heeft, aannemen, maar als het praktische dagelijkse dingen betreft, geen aandacht schenken

---

\*Noot vert.: Het 'Outer Head' van de Esoterische Sectie vertegenwoordigt het echte hoofd ('Inner Head'), dat een meester is.

aan de leraar, hem negeren of zijn beslissingen, oordelen of daden bekritisieren?

Ik vraag dit niet zomaar, maar omdat ik uit eigen ervaring weet dat enkele leden de leraar bekritisieren omdat hij dingen doet die zij niet goedkeuren.

*GdeP* – Ik zal dit erover zeggen: Als u lid wordt van de ES legt u een gelofte af die u, naar ik mag aannemen, als volwassen mensen met een gezond verstand en loyaal van hart heeft overwogen en begrepen voor u zich verbindt. U kunt geen gelofte doen en u eraan onttrekken zonder daarvoor de volle verantwoordelijkheid te moeten dragen. Als iemand op twee gedachten wil hinken, dan is de ES niet de plaats voor zijn vrijblijvende capriolen. Hij moet blijven of vertrekken. Ik vertel u de waarheid, de eeuwenoude wetten.

Ik wil niet weten om wie het gaat, maar wat mij verontrust is het principe van de zaak. Voor ieder lid van de ES – en misschien in het bijzonder van deze KTMG door de harte-atmosfeer die de idealen en werkzaamheden ervan omgeeft – geldt dat het enige waaraan hij in verband met het Outer Head hoeft te denken, is om zonder kritiek of uitstel te gehoorzamen aan elke order die van het Outer Head komt in alles wat zijn ES- of theosofische werk betreft. Dat staat in de gelofte. In alles wat daarbuiten staat, zal hij vermoedelijk handelen zoals een theosoof en vermoedelijk zoals een lid van de ES dient te handelen; maar hij heeft geen gelofte tot gehoorzaamheid gedaan voor iets dat buiten zijn werk voor de ES en voor de TS ligt.

Natuurlijk begrijp ik de aard van westerlingen heel goed. Ik ben al een aantal jaren in dit fysieke lichaam, en heb tot mijn nadeel en verdriet geleerd wat dit westerse ideaal van persoonlijke vrijheid waard is – en niet waard is. Ik geloof niet dat het veel waard is; maar u kunt daarover anders denken en u heeft het recht daartoe. Als u bedenkt dat alle regels van de ES op eeuwenlange ervaring met de menselijke natuur en het menselijk leven zijn gebaseerd, zult u begrijpen dat hoe verder u in de ES-graden komt, des te strenger en veeleisender de regels en de voorschriften worden, totdat u tenslotte (ik kan u dit als waarschuwing zeggen) in de hoogste graden een absoluut gewillig, vreugdevol en toegewijd werktuig van de Wet wordt.

Alle inspanning van de ES-training heeft als doel, zelfvergetelheid ten bate van het heelal. De training in deze lagere graden is relatief gemakkelijk. De leraren zijn heel verdraagzaam en hebben veel geduld voor menselijke fouten, tekortkomingen en misverstanden.

Maar het is mijn plicht u te vertellen wat u, als u erin slaagt om verder te gaan, kunt verwachten; en het zou uw hart met vreugde moeten vervullen. Op dit feit in de natuur is de bewering gebaseerd dat de mahātma's de dienaren van de Wet zijn. Uit liefdesverhalen kent u de uitdrukking 'de slaven van de liefde'. In beide gevallen is het idee hetzelfde. En in feite zijn de goden de slaven van de kosmische liefde.

Wat het kritiek uitoefenen op het Outer Head betreft, ik heb niets daartegen. Ik heb er geen enkel bezwaar tegen. Het is mij volkomen onverschillig; maar het wordt iets ernstigs voor mij om, als dit bericht juist is, te moeten constateren dat hier sprake is van een betreurenswaardig onbegrip van de betekenis van plicht.

Door zaken die niet de ES aangaan te bekritisieren, te negeren, af te wijzen of te veroordelen, zoveel u maar wilt, worden onze regels niet overtreden. Ik vraag u evenwel of u zo'n vrijblijvende houding bewondert, of u het een mooie houding vindt, mentaal of fysiek, en of u bewondering kunt hebben voor iemand die in deze ES-bijeenkomsten verschijnt met een hart vol toewijding aan de waarheid van de meesters en aan hun vertegenwoordiger, in de verwachting wijsheid en kennis van hem te krijgen – want waarom zou men anders komen? – en dan, wanneer hij niet aanwezig is, hem te bekritisieren, te negeren, terzijde te schuiven en te oordelen over wat deze leraar doet in zijn hoedanigheid van Outer Head? Ik vraag u, wat voor man of vrouw zou dat doen? Is deze toelichting duidelijk, en is ze voldoende?

*Vele stemmen* – Ja.

*GdeP* – Heeft iemand er iets tegen in te brengen?

*Vele stemmen* – Nee!

*GdeP* – Spreek alstublieft. Denk eraan dat we in onze ES-bijeenkomsten elkaar innerlijk ontmoeten; en ik zal waardering hebben voor de moed van degene die opstaat en zijn of haar mening eerlijk zegt. Ik zal hem steunen, hem terzijde staan en hem prijzen. Heeft iemand nog iets te zeggen?

*Vr.* – Het lijkt me dat wanneer iemand ES-lid wordt, er niets is wat 'on the Hill' [op het Hoofdkwartier] gebeurt dat buiten het ES-werk staat; en als we deze gedachte in ons hoofd en hart meedragen, is er niets dat als buiten ons werk staand kan worden gezien, en elke han-

deling zou daarom als heilig moeten worden beschouwd.

*GdeP* – Dat is heel goed gezegd, en het is geen kritiek of gering-schatting of iets dergelijks.

*Vr.* – Mag ik iets zeggen? Ik geloof dat het in dit geval gaat zoals met andere regels: zij die deze regel ter harte nemen, hebben deze moeilijkheden niet. Als iemand een regel nauwkeurig geïnterpreteerd wil hebben, en wil weten wanneer hij haar mag overtreden en welke uitzonderingen erop zijn, is dat een teken dat hij niet werkelijk in die regel gelooft. Stel dat er een regel was om te zwijgen en ik had het verlangen om te zwijgen. U kunt er dan zeker van zijn dat ik die regel nooit zou overtreden tenzij het strikt noodzakelijk was; maar als ik die regel om te zwijgen lastig vind, dan ga ik overal vragen wanneer ik die mag overtreden. Ik geloof dat dit ook hier van toepassing is. Ik geloof dat het in zo'n geval eerder een kwestie van het begrijpen van woorden is dan een werkelijk begrijpen met het hart.

*GdeP* – Heel goed. Ik denk dat u beiden bijzonder goed heeft gesproken.

*Vr.* – Ik geloof dat de persoon van wie wordt gezegd dat hij bekritiseert, enz., wie het ook is, duidelijk meent te weten dat dit of dat behoort tot het esoterische werk van de leraar en iets anders juist niet, en dit laatste daarom mag worden bekritiseerd. Met welk recht oordeelt die persoon op die manier? Is het niet mogelijk dat iets dat de leraar doet diep esoterisch is, maar die persoon toeschijnt als iets bijkomstigs waarop dus kritiek kan worden uitgeoefend?

*GdeP* – Dat is waar. Ik geloof dat we tot de volgende vraag kunnen overgaan, tenzij iemand er anders over denkt.

*Vr.* – Ik zou graag iets willen zeggen, maar ik denk er niet anders over. Voorzover ik de vraag heb begrepen zoals die is voorgelezen, werden niet de *daden van de leraar* bekritiseerd, maar het vertrouwen van dit ES-lid in de leraar was zo klein dat hij of zij het *verslag* van de daden van de leraar zonder meer geloofde, een verslag dat hij of zij kreeg van een niet-ES-lid, in plaats van voldoende vertrouwen te hebben in de leraar om te weten dat het verslag onwaar was, of de leraar om opheldering te vragen.

*Vr.* – Indien we weten dat zoiets in onze groep gebeurt, schieten

we dan in onze plicht tegenover de leraar tekort door toe te laten dat zulke leden zich onder ons bevinden?

*GdeP* – Vergeef me dat ik het zo ronduit zeg, maar ik zie het niet als een fout. Er zijn zoveel factoren die hierbij een rol spelen. Ik geloof niet dat het de plicht van een ES-lid is op een ander ES-lid kritiek uit te oefenen of die te beoordelen. Het enige wat men kan doen is verslag erover uit te brengen aan de leraar. Dat mooie woord ‘verslag’! Toch is het uw plicht, op grond hiervan: iedere man of vrouw uit de ES maakt deel uit van een verbond, niet van dilettanten die samenkomen om met hun hersenverstand meer of minder interessante dingen te bestuderen, en die elk een eigen belangstelling hebben; maar allen komen samen als onderzoekers van de oude wijsheid en ook van elkaars hart.

Ik zou zeggen dat het enige dat moet worden gedaan, is de zaak aan het Outer Head voor te leggen en ze dan te laten rusten; zeg niets meer. Behandel de medeleerling, als u hem of haar kent, met dezelfde vriendelijkheid en gedachten als tevoren. Een lid moet de daden van een ander lid niet beoordelen. U zou in dezelfde fout vervallen die u afkeurt en veroordeelt.

*Vr.* – Deze vraag gaat over iets heel anders. Begrijp ik het goed dat de ‘ziel’ in het lichaam van hem die we hebben leren kennen als Judge, op hetzelfde moment in het lichaam was van de Rājā? Als dit zo is, hoe kon het gebeuren dat deze ziel op hetzelfde moment tot twee lichamen werd aangetrokken? Ik heb ook begrepen dat de Rājā vóór Judge stierf. Was dat niet een opluchting voor Judge? En waarom was het niet een kans voor zijn arme, vermoeide en zieke lichaam om wat op verhaal te komen? Vertel ons alstublieft iets meer hierover.

*GdeP* – Vrienden, een spirituele kracht-energie zoals de monadische essentie in ieder van ons is in feite als een zon, en wordt daarom vaak de spirituele zon genoemd. Zijn stralen, energieën, krachten en vermogens kunnen zich op hetzelfde moment in verschillende lichamen manifesteren. Dit is een feit, evengoed als de zon zijn energieën, levenskrachten, vitale krachten, in alle richtingen van de ruimte kan uitzenden, en dat gedurende eonen onophoudelijk blijft doen.

Ik zeg liever niet veel over het geval van Judge, want hiermee hangt een mysterie samen waarop Judge zelf maar vaag zinspeelde. Alleen maar het heengaan, het sterven van de hindoevorst, de Rājā genoemd, leidt niet noodzakelijk tot een verbetering in de gezond-



heidstoestand van Judge, omdat het een geheel ander lichaam was. Een zonnestraal die op u valt zou u door zijn warmte en licht goed kunnen doen, en hij zou u in andere opzichten aangenaam en van dienst kunnen zijn. Maar een andere straal zonlicht, een andere straal uit dezelfde lichtbron, zou een heel andere uitwerking kunnen hebben op iemand op een ziekbed. Dat is wat ik bedoel.

Het zwakke lichaam van Judge was een geval van karmische gevolgen en die gevolgen konden op die manier uitwerken. Dat was beter dan ze tot een latere datum terug te dringen; in dat geval zou zelfs meer van een toekomstig lichaam worden geëist dan van Judge in dit leven.

Dat is alles, geloof ik, wat ik over deze vraag zou willen zeggen. Wat betreft de woorden ‘op hetzelfde moment tot twee lichamen werd aangetrokken’ – de aantrekking tot een lichaam is iets dat alleen wordt ervaren door het menselijke ego en niet door de monadische essentie. Haar werking bestaat eerder uit het kunnen kiezen en uit mededogen. Ze wordt helemaal niet aangetrokken tot een stoffelijk bestaan; integendeel.

Heeft iemand een andere vraag, niet over dit onderwerp, tenzij u het wenst, maar ergens anders over?

*Vr.* – Professor, wat zijn de ringen van Saturnus, en hadden andere planeten ringen op een bepaald moment in hun evolutie?

*GdeP* – U heeft een interessante en diepzinnige vraag gesteld. De ringen van Saturnus zijn een gevolg van de evolutie van de planetaire nevelvlek, later van de komeet die de planeet werd die we nu Saturnus noemen.

Deze ringen staan in nauw verband met de circulaties in de kosmos. Ze zijn ‘treden’ voor entiteiten die zich op de planeet belichamen. Is er niet een uitdrukking in de elektrotechniek: ‘omlaag transformeren’? Deze ringen dienen als transformatoren om de psychomagnetische energieën van de entiteiten die de planeet Saturnus naderen om zich daar te belichamen, te wijzigen of te veranderen; en ze doen ook dienst als ‘treden naar boven’ – als ik dit woord mag gebruiken – voor ontlichaamde entiteiten die Saturnus verlaten. Fysiek gezien zijn ze, zoals zojuist gezegd, de overblijfselen van de planetaire nevelvlek en van de latere komeet die Saturnus eens is geweest.

Andere planeten hebben soortgelijke ringen om zich heen, maar die zijn voor onze ogen niet zichtbaar. En in feite worden alle plane-

ten in onze zonnefamilie, zowel zichtbare als onzichtbare, door een sluier omhuld. De leraren noemden deze sluier een ‘continent’ van meteorstof dat voor iedere planeet bestaat. Deze sluier of dit ‘continent’ van meteorsubstantie dient naast het fysieke een aantal andere doeleinden. Het vormt een bescherming. Ook is het een sluier tegen de titanische levenskrachten van de zon. U zult deze ideeën misschien beter begrijpen als u beseft dat de zon geen lichaam is dat brandt, maar het hart van ons stelsel en een brandpunt van titanische elektrische en magnetische energieën waardoor de planeten, als ze niet werden beschermd, letterlijk zouden worden verteerd. Wil iemand nog iets anders vragen?

*Vr.* – HPB, of de meester, spreekt in een brief over de ringen van Saturnus, en noemt Saturnus een halfopenlijke planeet, en dat betekent, geloof ik, dat hij iets half onthult. Ze zegt er niet méér over. Maar het slaat op de loka’s en tala’s; en veel studenten hebben diep nagedacht over het vraagstuk van de sferen rond de aarde: of het werkelijke sferen zijn die steeds ijler worden naarmate ze verder van onze planeet afliggen, sferen die we bijvoorbeeld kāmaloḳa kunnen noemen, en die geleidelijk spiritueler worden naarmate ze zich verder van de aarde bevinden. In onze literatuur, vooral in enkele esoterische geschriften, staan vele wenken dat er in deze loka’s en tala’s afstandsgrenzen zijn. De meester zegt ergens dat als men 5 tot 6 duizend meter omhooggaat, de zuivere atmosfeer het mogelijk maakt dat men daar bepaalde dingen kan doen die men hier beneden niet kan doen. En bij het lezen van verschillende passages in onze literatuur krijg ik de indruk dat er ringen om de aarde zijn – niet fysieke ringen, maar ringen van verschillende graden van spiritualiteit. Heeft dat iets met dit onderwerp te maken?

*GdeP* – Vraagt u of de aarde al dan niet ringen om zich heen heeft? U heeft uw vraag niet nader gespecificeerd.

*Vr.* – Ik dacht meer aan sferen, schillen zoals de rokken van een ui, of zoals kāmaloḳa, en opklimmend naar hogere toestanden van devachanisch bewustzijn. Liggen die gebieden werkelijk ver van de aarde af, of is dat alleen een abstractie? Zijn ze een abstracte gedachte? Doordringen de meer spirituele sferen de fysieke aarde of strekken ze zich tot op grotere afstanden van de aarde uit?

*GdeP* – Bedoelt u met ‘sferen’ de bollen van de planeetketen?

*Vr.* – Ik bedoelde de toestanden die wij kāmaloḳa noemen en de zeven graden van devachan, en dergelijke.

*GdeP* – Ik geloof dat uw verwarring, als ik het zo mag noemen, hieruit bestaat dat u de denkbeelden over de loka's en tala's en die over de puur fysieke atmosfeer die de aarde omringt, door elkaar haalt. Iedere planeet wordt, evenals de zon, door zijn eigen atmosferen omringd, zijn aura's van verschillende graden van dichtheid. Zijn atmosferen strekken zich, fysiek gesproken, uit van de fysieke aura, de atmosfeer die we inademen, tot een etherische atmosfeer; en deze atmosferen vertegenwoordigen, fysiek gezien, het aurische ei van de aarde, dat uit toenemende graden van ijlheid bestaat naarmate de afstand vanaf het middelpunt van de aarde groter wordt. Met andere woorden, ze zijn stoffelijker naarmate ze dichter bij de aarde zijn; hoe verder van de aarde, hoe etherischer ze zijn.

De loka's en tala's waarover u heeft gesproken, hebben op één na geen betrekking op materiële substantie. De loka's en tala's zijn gebieden, rijken, sferen – noem ze zoals u wilt – van substantie die het zonnestelsel vullen. Ze strekken zich uit van de stoffelijke aarde en zelfs van lager dan de fysieke aarde, en laatstgenoemde zijn de tala's, tot de hogere toestanden, of loka's; hoe hoger deze gebieden liggen des te ijler ze zijn. Zowel de loka's als de tala's doordringen de aarde. Er is een stelsel van zeven loka's en zeven tala's voor iedere bol van de planeetketen.

De planeet Saturnus wordt de enige halfopenlijke planeet genoemd, omdat hij, paradoxaal genoeg, een van de meest stoffelijke planeten in ons zonnestelsel is, hoewel hij fysiek gezien de meest etherische is; de meest stoffelijke vanuit het standpunt van de psychische en zielensubstantie, en gezien vanuit de fysieke stof de meest etherische. Kunt u de gedachtegang volgen? U heeft een bijzonder ingewikkeld en diepzinnig onderwerp aangeroerd.

Ik zal u iets meer over de ringen van Saturnus vertellen. Saturnus is historisch en psychologisch nauw met onze aarde verbonden, en in deze vierde ronde is hij astrologisch de planeet die over de aarde heerst – in deze vierde ronde. Het gevolg is dat onze vierde-ronde-lichamen vierde-ronde-zintuigen hebben die zintuiglijke indrukken kunnen waarnemen, dat wil zeggen ontvangen, van de planeet die het nauwst met ons is verbonden en in deze ronde over ons heerst. Daarom zien we de zogenaamde ringen van Saturnus.

Laat ik toelichten wat er wordt bedoeld met de buitenronden, in

tegenstelling tot de binnenronden. Weet u wat de binnenronden zijn? Binnenronden zijn de doortocht van de levensgolf van bol tot bol van een planeetketen. De planeetketen van bijvoorbeeld de aarde is, zoals u weet, samengesteld uit zeven bollen, waarvan de laagste op ons fysieke gebied de aarde is. Dat zijn de binnenronden. Deze bijzondere circulaties – de technische term – zijn de tocht van de levensgolf en van de individuele menselijke zielen van bol tot bol van deze planeetketen. Dit zijn de binnenronden. En er zijn zeven van die ronden.

De buitenronden zijn de doortocht of de circulaties van deze menigten entiteiten – en de menselijke menigte is een ervan – van de ene planeetketen naar de andere, met andere woorden van de ene planeet naar de andere; en er zijn zeven van deze buitenronden. De leraar Morya en meester Kuthumi hadden in de begintijd in India, toen ze aan Sinnett en Alan Hume over deze onderwerpen schreven, grote moeite hun bedoeling aan hen beiden duidelijk te maken, juist omdat noch Sinnett noch Hume het verschil tussen deze twee soorten ronden kon begrijpen; daardoor werd in het denken van theosofen veel verwarring gesticht over de bollen en ronden, en die heerst er nog steeds. Zelfs tot op de dag van vandaag heeft ook Annie Besant het verschil tussen beide soorten ronden niet begrepen, en dus heeft ze de buiten- met de binnenronden verward. U die al langer studeert, zult zich een passage in *De Geheime Leer* herinneren waarin HPB spreekt over het feit dat de levensgolf niet naar de aarde komt van de planeet Mars en daarna de aarde verlaat om naar de planeet Mercurius te gaan.

U bent allen op de hoogte van die feiten uit de theosofische geschiedenis. Het was een betreurenswaardige verwarring tussen de buiten- en de binnenronden. Hoe kon HPB in het openbaar het verschil daartussen uitleggen, want beide betreffen esoterische zaken? En ze had zich verplicht te zwijgen. Ze kon niet zeggen dat het misverstand van Sinnett geen waarheid bevatte, omdat hem een detail, een feit over de buitenronden was meegedeeld dat hij niet begreep. Ook waren hem veel details en feiten over de binnenronden van onze eigen planeetketen meegedeeld; maar omdat hem de sleutel niet was gegeven, verwardde hij de buiten- met de binnenronden. Dus moest HPB haar best doen om in *De Geheime Leer* de zaak kort uiteen te zetten. Tot op zekere hoogte was het een meesterlijke uiteenzetting. Het onderwerp is te ingewikkeld om het te begrijpen zonder een zorgvuldige voorstudie. Zijn er vanavond nog andere vragen?

*Vr.* – Als ik aan de problemen die zich de laatste tijd in het innerlijke leven van een ES-student voordoen, het hoofd probeer te bieden, voel ik heel duidelijk de tegenwoordigheid van Katherine Tingley; en ik vraag me af of dat enigszins kan worden verklaard omdat dit vreemd lijkt nu zij niet het Outer Head is.

*GdeP* – Dat is gemakkelijk te verklaren. Zij is hier. Het beste van Katherine Tingley is hier, en waakt nog over het Werk. De monadische essentie is niet heengegaan. Ze is hier en dat verklaart haar ‘tegenwoordigheid’ bij ons, waarover zo velen van ons hebben gesproken. Ik heb van een aantal vrienden op het Hoofdkwartier berichten ontvangen, waarin staat dat Katherine Tingley ons nu meer nabij schijnt te zijn dan toen ze in het lichaam bij ons was, dat ze haar tegenwoordigheid duidelijker, sterker voelden sinds haar overlijden dan toen ze hier fysiek aanwezig was. En natuurlijk is dat zo, omdat het fysieke lichaam het geestelijke deel belemmert, verbergt. Het menselijke deel is nu in devachan, maar het verblijf aldaar zal heel kort zijn, slechts een rusttijd. De monadische essentie is *hier* en ook daar. Begrijpt u de gedachte? Zijn er nog meer vragen?

*Vr.* – Ik heb er een, maar deze grijpt terug op het onderwerp waarover we eerder spraken – de planeten. In de *Stem van de Stilte* (blz. 34-5) staat:

Zie naar Migmar, als zijn ‘oog’ in karmozijnrode sluiers over de sluimerende aarde dwaalt. Zie de vurige aura van de ‘hand’ van Lhagpa die in beschermende liefde is uitgestrekt boven de hoofden van zijn asceten. Beide zijn nu dienaren van Nyima die in zijn afwezigheid als stille wachters in de nacht achterblijven. Toch waren beide in vervlogen kalpa’s stralende Nyima’s en misschien worden ze in toekomstige ‘dagen’ opnieuw twee zonnen. Zo verloopt de cyclus van opkomst en neergang van de karmische wet in de natuur.

In de voetnoot (blz. 85) wordt gezegd dat Migmar de planeet Mars is, en de ‘hand’ van Lhagpa is Mercurius, en Nyima is de zon. Het is voor mij altijd een nieuwe gedachte gebleven dat een planeet vroeger ooit een zon kan zijn geweest. Hoe kan ze dan vanuit die hoge positie zijn gevallen?

*GdeP* – Hier komen we weer op de grens van verboden dingen. Hier raakt u aan de astrologie – de ware astrologie, de kennis van de zielen van de sterren. Zoals u zich zult herinneren, betekent astro-

nomie alleen de kennis van de fysieke samenstelling en de bewegingen van de sterren en planeten, terwijl astrologie de kennis van de wezens zelf betekent, de kennis van de zielen van de sterren.

Wat is een zon? Een zon is een entiteit, het lichaam van een god. Zijn lichaam is samengesteld uit zonneatomen. Deze atomen hebben verschillende grootte en verschillende vermogens, en bestaan in verschillende graden van evolutie, evenals de atomen van een menselijk lichaam. Als een menselijk lichaam sterft, wordt het of verbrand of het vergaat of wordt op een andere manier ontbonden. De atomen vervolgen dan hun omzwervingen door de verschillende natuurrijken die in het zonnestelsel bestaan. Ook deze atomen hebben verschillende graden van ontwikkeling – hoog, laag of tussenliggend.

Hetzelfde geldt voor de atomen die het fysieke lichaam van de zon samenstellen. Wanneer het aan het eind van het zonnemanvantara tijd wordt dat de zon in pralaya gaat, sterft hij. Hij is bezielde door een wezen, een quasi-goddelijke entiteit. Op het ogenblik dat de zonnepralaya begint, verdwijnt het lichaam van de zon *aldus* [knijpt met de vingers], en het is verdwenen; de reden is dat het innerlijke leidende leven en de innerlijke entiteit worden teruggetrokken. Zoals in een menselijk lichaam het hart voor het laatst klopt, zo wordt het ‘gouden koord’ doorgesneden; en omdat er niets in het lichaam van de zon overblijft om zijn atomen bijeen te houden, worden ze onmiddellijk verstrooid, en dus verdwijnt de zon op hetzelfde ogenblik, sneller dan onze ogen kunnen knipperen. De zon was, en is nu heengegaan; maar de atomen die hem samenstelden, atomen van verschillende soort, van verschillende graden van ontwikkeling, beginnen direct aan hun zwerftochten door de rijken van de kosmische ruimte.

Sommige van die atomen zijn juist gereed om zagezegd een eigen leven te beginnen, min of meer vrij van de strenge controle van de bezielende entiteit die de god van de zon is. Atomen van deze klasse trekken gedurende eonen en eonen door de ruimte, totdat het uur weer slaat voor de ziel van de zon die er was, met andere woorden voor de god ervan, om zich opnieuw te belichamen, om een nieuw zonnestelsel te vormen. Dan worden deze atoomentiteiten weer aangetrokken tot het magnetische centrum dat door die zich wederbelichamende zon wordt gevormd of gemaakt; ze worden vanuit de diepten van de interstellaire ruimte tot dit centrum aangetrokken.

Zo'n atoom – een van de soort waarover ik heb gesproken die gereed is om zijn eigen weg te gaan – of een verzameling atomen verschijnt in de diepten van de ruimte eerst als een nevelvlek. Het begint

dan zijn afdaling naar een stoffelijk bestaan of lichaam. Deze nevelvlek neemt verschillende vormen aan en begint tenslotte te draaien, en gaat daarmee door tot ze min of meer gematerialiseerd of vast wordt. Ze neemt atomen van hetzelfde type maar van lagere graad in zich op, die het stoffelijke karakter van haar lichaam versterken. Dan begint ze haar omzwervingen en wordt een komeet. Ze wordt magnetisch, elektromagnetisch, psychomagnetisch, spiritueel aangetrokken tot het centrum waar de wederbelichaamde of zich wederbelichamende zon zich bevindt. Deze komeet draait eerst onregelmatig om deze nieuwe zon – de oude zon die nu opnieuw een zon is – en na verloop van eonen gaat ze tenslotte een elliptische baan beschrijven zoals die van een planeet. Ze heeft zich nu voor het leven rond de nieuwe zon gevestigd, haar vroegere ouder, van wie ze vroeger een deel van het lichaam was; en nu is ze dus een planeet geworden.

Zo verliep de geschiedenis van onze huidige planeten – van onze aarde bijvoorbeeld, of van Jupiter, Mars, Saturnus, Mercurius, Venus. Alle planeten beginnen vanzelfsprekend in een etherische toestand.

Als ik zeg ‘beginnen’, bedoel ik dat een planeet haar planetaire leven in een zeer etherische staat begint, dan iets materiëler wordt als ze haar pad omlaag in de stof vervolgt, totdat ze de vastheid van bijvoorbeeld de planeet Saturnus bereikt, de meest etherische planeet in ons huidige zonnestelsel. Haar graad van verstoffelijking neemt toe tot ze zoals Jupiter wordt – iets minder etherisch. Deze verstoffelijking gaat natuurlijk eeuwenlang door. Intussen vervolgt ze haar elliptische baan om de zon en wordt tenslotte even stoffelijk als Mars. Ze wordt steeds materiëler tot ze zwaar en rotsachtig wordt zoals onze aarde. Onze aarde zal in één opzicht stoffelijker blijven worden, tot ze zoals Venus wordt, die in één opzicht materiëler is dan de aarde – maar dat is een ander verhaal. Het proces van verstoffelijking wordt voortgezet tot ze even materieel en na verloop van tijd nog materiëler wordt dan Mercurius, die, fysiek gesproken, stoffelijker is dan onze aarde.

Paradoxaal genoeg wordt de aarde anderzijds meer verfijnd en in zekere zin etherischer wanneer ze het punt halverwege de vierde ronde voorbij is, wat in feite al is gebeurd.

Wanneer het laagste punt van de zeven planetaire ronden van een planeetketen is bereikt, begint het proces van dematerialisatie. Deze ontstoffelijking of dit etherischer worden gaat door totdat de planeet, waarvan we de geschiedenis volgen, een bepaald stadium van ijlheid bereikt dat enigszins lijkt op die toestand die ze had toen ze voor het

eerst weer werd aangetrokken tot haar ouderzon, die de nieuwe zon was, zoals we al hebben beschreven. Daarna gaat de planeet in haar pralaya, en dat is het einde van de zeven rondes – de zeven planeetaire rondes.

Maar in toekomstige eonen zullen de meeste ego's, atomen, monaden, levens – noem ze zoals u wilt – die als een reusachtige verzameling een planeet samenstellen, bijvoorbeeld onze aarde, een hoge graad van evolutionaire spiritualiteit hebben bereikt. En dan zal deze planeet, die aldus is vergeestelijkt, in haar volgende belichaming een zon beginnen te worden; en ook deze zal in de verre toekomst zijn eigen planeetkinderen voortbrengen, zoals onze tegenwoordige planeten in vervlogen eonen uit onze eigen ouderzon zijn voortgekomen. Iedere entiteit in het heelal volgt dus naar analogie hetzelfde evolutionaire patroon als iedere andere entiteit. Het betreft hier dezelfde evolutionaire vooruitgang van een zonneatoom tot een planeet, en van een planeet wordt dit atoom dan zelf een zon.

Bovendien zijn u en ik geïncarneerde monaden, en het is de bestemming van ieder van ons als monadische essentie, niet als mensen, niet als lichamen, maar als monadische essentie, een zon te worden. En de atomen waaruit onze lichamen nu bestaan, zullen dan de menigten levens zijn die de familie vormen die de zon vergezelt. De meest gevorderde van deze atomen die onze lichamen en ook onze tussennaturen samenstellen, zullen planeten zijn.

Ziet u de majestueuze grote lijnen van deze gedachte? Kunt u die begrijpen? Ziet u hoe ingewikkeld en gecompliceerd ze zijn? En wat is het moeilijk om ze toe te lichten! Ziet u ook de noodzaak deze leringen geheim te houden, omdat ze nooit door het publiek zouden worden begrepen, maar alleen zouden worden bespot en misbruikt? De mensen zouden onrechtmatig munt slaan uit de leringen, niet voor het werk van de meesters, niet voor de geestelijke bevrijding van de mens, maar voor persoonlijk voordeel en winst.

*Vr.* – In de Instructies wordt op verschillende plaatsen gezegd dat Venus in haar zevende ronde is en daarom vermoedelijk in een heel hoog stadium verkeert, wat interessant is in verband met haar dichtheid; ook astronomen schijnen te weten dat Venus lichtgevend aan het worden is, en ze hebben bij verschillende gelegenheden licht zien uitstralen aan haar donkere kant. Ik heb het grote geluk gehad dat eens te zien, wat heel bijzonder is. Zou dit iets te maken hebben met het feit dat ze in haar zevende ronde is? Wordt



ze op die manier werkelijk lichtgevend?

*GdeP* – Ja, dit betreft gedeeltelijk het onderwerp waarnaar ik zojuist verwees toen ik zei: ‘Dat is een ander verhaal.’ Verwar alstublieft de fysieke planeet Venus niet met de planeetketen van Venus. Ik sprak over de planeetketen toen ik het had over de planeten. U heeft het alleen over de fysieke planeet. Elke planeetketen in welk zonnemanvantara dan ook, dat wil zeggen een manvantara van een zonnestelsel, heeft zeven levens, zeven planetaire manvantara’s. Het begin van zo’n planetair manvantara is etherisch, en het fysieke lichaam is, wanneer het zijn meest grove en meest materiële punt in dit eerste planetaire manvantara bereikt, heel etherisch. Maar wanneer zo’n planeetketen zijn vierde bestaan of planetaire manvantara of vierde reeks van zeven ronden heeft bereikt, heeft ze haar meest materiële vorm bereikt.

Venus heeft die bereikt. Daarom is ze fysiek gezien materiëler dan de aarde. Ziet u hierin een nieuwe complicatie? Bijvoorbeeld, waarom is Saturnus een materiëlere planeet dan de aarde – en dat is Saturnus inderdaad – en is hij toch veel etherischer? Eenvoudig omdat hij een van zijn manvantarische levens doormaakt voorafgaande aan zijn vierde manvantarische bestaan, het meest materiële. De aarde is in essentie een meer geestelijke planeetketen dan die van Saturnus.

U zult zich herinneren, vrienden, wat de oude Hebreeuwse dichter [*Ezechiël* 10:10] zei: ‘Er zijn wielen binnen wielen.’ Hier heeft u een voorbeeld: een waarheid binnen een waarheid. En door deze ingewikkelde samenhang van de ene waarheid die ligt binnen de andere, is onze esoterische studie zo moeilijk te begrijpen. Maar in werkelijkheid is ze heel eenvoudig. Als u de sleutel gebruikt van het redeneren naar analogie, zult u altijd goed uitkomen. Het is de sleutel om alles te begrijpen. De reden is, zoals ik vaak in de Tempel heb geprobeerd duidelijk te maken, dat er in het grenzeloze heelal één fundamentele wet, één eraan ten grondslag liggend allesdoordringend leven, is; en daarom geldt dezelfde fundamentele wet voor elk atoom van dat leven, in een thuisheelal of in ons zonnestelsel of in een zon of in een planeet. Dit is de basis van de leer van analogie: dat wat de een doormaakt, maken tenslotte allen door. Is dit u duidelijk? Zo niet, dan kunt u daarover vragen stellen.

*Vr.* – Natuurlijk begrijpen we dat elk van deze bollen en de zon zijn vervuld van een wezen, een god. Loopt deze god, figuurlijk

gesproken, als een draad door alle zeven bollen van elke keten, of gaat hij individueel van de ene naar de andere van de zeven bollen van een keten?

*GdeP* – Het is zoals met de monadische essentie in een mens. Ze doordringt ieder atoom van de mens. Maar zoals de mens bestaat uit lichaam, ziel, denkvermogen, geestelijke ziel, geest, monade, en de goddelijke vonk, alle in verschillende graden van ijlheid, zo is het ook met de god die in en achter en boven de zon staat, afhankelijk van de manier waarop u ernaar kijkt. De fysieke zon is zijn lichaam, zoals dit mijn lichaam is. Maar omdat het het lichaam van een god is, is zijn fysieke lichaam energie, kracht, substantie-energie, licht. Is dit duidelijk?

*Vr.* – Is het niet onderhevig aan verval?

*GdeP* – Ja, inderdaad. De zon heeft zijn eigen periode, zijn eigen levensduur. Ook een geestelijk lichaam heeft zijn eigen levensduur en komt aan een einde. Het moet zo zijn. Al wat is samengesteld, geestelijk of stoffelijk samengesteld, is een aggregaat. Vergeet niet dat dit een fundamentele gedachte is. Ieder aggregaat is iets samengestelds. Ik zal u een geheim vertellen: onze monaden, die voor ons homogeen zijn en altijd blijven bestaan, zijn in feite groepen monadische levens. Meer kan ik u niet zeggen, behalve dat het universele bewustzijn door alles heen stroomt. Is er nog een vraag?

*Vr.* – Bevatten de uitspraken van Einstein over de kromming van de ruimte enige waarheid? Hij gelooft, naar hij zelf zegt, dat hij mathematisch kan bewijzen dat licht dat zich gedurende ongeveer 500 miljoen jaar voortplant, naar zijn vertrekpunt zal terugkeren. Zit hier een kern van waarheid in?

*GdeP* – Ik denk van wel. De zogenaamde kromming van de ruimte is Einsteins wiskundige manier om een archaische gedachte weer te geven, die door Plato als volgt is geformuleerd: ‘De meest volmaakte vorm in het heelal is de cirkel.’ Daarom heeft de godheid een ronde vorm, evenals de zon of de planeten of de hemelkoepel; en dus moet elke energie die een entiteit is aangeboren en er deel van uitmaakt, wanneer ze lang genoeg haar baan volgt, bij haar vertrekpunt terugkomen, omdat ze een cirkel beschrijft. En deze feitelijke waarheid die Einstein wiskundig heeft weergegeven, ligt ten grondslag aan, is de natuurlijke basis van, de ‘wet van de cyclussen’, de wet van de rond-

gang, dat wij tenslotte terugkeren tot het punt vanwaar we zijn vertrokken. We keren terug ‘tot god die ons thuis is’, want de monade, die een lichaam van licht is, volgt (om Einsteins uitdrukking te gebruiken) een gebogen lijn in de geestelijke ruimte. De gedachte schijnt in essentie dezelfde te zijn.

*Vr.* – Uit *De Geheime Leer* maak ik op dat de planeten Uranus en Neptunus eigenlijk niet bij ons horen, maar als het ware aan ons werden ‘geleend’. Kunt u meer hierover zeggen?

*GdeP* – Ja, ze zijn ingevangen; maar toch is Uranus karmisch met het zonnestelsel verbonden, terwijl dat voor Neptunus niet het geval is. Scheikundigen hebben nu een interessante theorie ontwikkeld over de ontbinding van het atoom in verband met de atoomstructuur: een atoom wordt stabiel of instabiel al naar gelang het een elektron verliest of invangt. Hoe zij op deze juiste gedachte zijn gekomen, is een bijzonder interessant mysterie van de menselijke psychologie. De gedachte hing in de lucht. Ongetwijfeld moeten de gedachtestromen die vanuit Śambhala komen, ons geestelijk thuis, het thuis van de grote leraren, de wereld met een grotere intensiteit doordringen dan we misschien beseffen. Neptunus is een ingevangene, en hij veranderde (als we ons zonnestelsel als een kosmisch atoom beschouwen) – hij veranderde (om menselijke woorden, termen uit de chemie, te gebruiken) de elektromagnetische polariteit van ons zonnestelsel. Er komt een tijd dat Neptunus weer wordt losgelaten, en als dit gebeurt, zullen er in het zonnestelsel vreemde dingen gebeuren.

Er zijn veel meer planeten in het zonnestelsel dan de acht of negen waarmee de astronomen rekenen, veel en veel meer. De meeste ervan zijn onzichtbaar, en vijf van de acht die we zien en de planeten van ons zonnestelsel noemen, zijn onze zusterplaneten: dit zijn de planeten die door karmische banden heel nauw met onze aarde zijn verbonden, en dit zijn de planeten die een rol spelen in de buitenronden waarover ik heb gesproken. De tijd zal komen dat we samen met onze planeet aarde zover zijn geëvolueerd dat we veel meer planeten in ons zonnestelsel zullen zien. Er zijn er werkelijk tientallen, honderden zelfs, ieder een planeetketen, ieder een kind van de vroegere zon, maar een broeder van de huidige zon – broeders omdat ze ontstonden uit dezelfde bron in de schoot van de ruimte en nu zijn samengebracht en ons zonnestelsel vormen.

Maar het wordt laat. Ik kan nog een of twee vragen beantwoorden, waarover u maar wilt, misschien van ethische of geestelijke aard.

*Vr.* – Er bestaat een in steen gebeitelde inscriptie die luidt: ‘De stralende Venus trilt veraf, het hogere zelf van de aarde, en raakt ons met maar één vinger aan.’ Kunt u iets zeggen over de waarheden die aan deze beeldspraak ten grondslag liggen?

*GdeP* – Venus is misschien inniger met onze aarde verbonden dan elke andere planeet, en wel hierom: het is de planeet waar wij in de buitenronden het laatst vandaan kwamen; en ze is, gelet op haar eigen evolutionaire ontwikkeling, nauw verbonden met de ontwikkeling van ons eigen mānasische lichaam, ons mānasische deel. ‘Raakt ons met maar één vinger aan’ is beeldspraak en betreft de ‘vinger’ van haar eigen karakteristieke aard.

In de buitenronde is Venus de planeet die onmiddellijk aan de onze voorafgaat, dat wil zeggen de planeet waar we in de buitenronde – ik heb het nu niet over de binnenronden – vandaan kwamen vóór we naar de aarde kwamen; de planeet waar we hierna in de buitenronde heengaan is Mercurius. Dit alles betreft de circulaties van de buitenronden. Verwar deze buitenronden, die niet op slechts één planeetketen betrekking hebben, alstublieft niet met de binnenronden; iedere planeetketen heeft haar eigen binnenronden langs de zeven bollen die tot haar keten behoren (of die deze ‘vormen’).

Vrienden, vóór we sluiten verzoek ik u nog één gedachte mee te nemen, waarover vanavond al is gesproken: en dat is dat Katherine Tingley ons nu in feite meer nabij is dan toen ze nog in het lichaam was. Haar monadische essentie waakt over ons werk en over ons in het bijzonder. Haar geest bemoedert – als ik die menselijke term mag gebruiken – nu onze inspanningen; en daarom voelen diegenen onder ons die sensitief zijn, de nabijheid van die vurige ziel die wij in het lichaam kenden als Katherine Tingley – ze voelen haar inniger dan toen ze fysiek hier was. Dit is geen beeldspraak; het is een feit, een onverhuld feit.

Ik heb geprobeerd een moeilijke zaak in menselijke bewoordingen correct en kort uit te drukken. Ik bedoel dat haar monadische essentie, in plaats van haar loop tussen de sterren te vervolgen of in Śambhala – het thuis van de grootste leraren – te worden opgenomen, nog steeds energie, haar geestelijke levenskracht, in onze eigen levenskracht, in ons gedachteleven, uitstort; en ze doet dat doelbewust.

U moet begrijpen dat het niet Katherine Tingley, de vrouw, is die dit doet – die was slechts een fysiek instrument – maar de monadische essentie, de vurige geest, de koninklijke ziel, die zich manifesteerde in

een fysiek voertuig dat Katherine Tingley werd genoemd, is bij ons. Voor hoe lang weet ik niet. Het is niet aan mij dit te zeggen. Ik kan gissen, ik kan erover denken, ik kan er een mening over hebben, maar ik weet het niet. Ik denk dat het voor een lange tijd zal zijn.

*Vr.* – Lijkt haar bestaan dan op dat van een *nirmāṇakāya*?

*GdeP* – Nee, een *nirmāṇakāya* is iets heel anders. De *nirmāṇakāya* is een verheven ingewijde, een meester, een mahātma, die met al zijn beginselen, behalve het fysieke lichaam, voor de mensheid blijft werken. Ik sprak over de monadische essentie, over het geestelijke deel dat, zoals u zich zult herinneren, energie-substantie is, geleid door bewustzijn en wilskracht die inherent zijn aan die energie. Als u de tijd ervoor neemt na te denken over wat u bedoelt met de woorden die u gebruikt, kunt u zich een voorstelling maken van de betekenis van de twee woorden ‘monadische essentie’.

Vorm een beeld van de zon, die voortdurend stromen licht en energie uitzendt, en alles wat edel is, groots, hoog en verheven. Ik voel Katherine Tingley soms heel dicht bij mij; eigenlijk voel ik haar altijd. Ik kan hier in huis niet van het ene naar het andere vertrek gaan zonder haar tegenwoordigheid te voelen. Ik kan niet in een stoel gaan zitten zonder hetzelfde te voelen. Ik kan haar kamer of mijn eigen kantoor niet binnengaan zonder soms een bijna ongrijpbaar gevoel te hebben dat ze daar is – de natuurlijke menselijke reactie op een geestelijke tegenwoordigheid. Ik ben hier gevoelig voor omdat ik dit weet.

Iemand die hier niets van afweet, die nooit ervan heeft gehoord, zou waarschijnlijk hooguit zeggen: ‘Wat vreemd! Ik heb het gevoel alsof Katherine Tingley hier is.’ Voor hem zou het niet meer betekenen dan dat. Maar als u eenmaal met dit feit bekend bent, helpt dat om u hiervoor gevoeliger te maken. U wordt zich bewust van kleine dingen die gebeuren, die onopgemerkt aan u zouden zijn voorbijgegaan als u daarover niets was verteld.

Wat is de reden dat haar stoel in de Tempel er nog altijd staat? Ik heb eenvoudig uit een gevoel van eerbied niet kunnen besluiten hem te laten verwijderen. Ze is zo werkelijk tegenwoordig. Dit is een menselijk gevoel, dat geef ik toe, maar ik geloof dat het een goed gevoel is. Ik twijfel er niet aan dat anderen het net zo voelen, dat niemand van ons haar stoel op een andere plaats zou willen zetten of verwijderen.

Vrienden, ik geloof dat we moeten sluiten. Het is tijd. Allen een goede avond.

# Supplement

*De planeet Saturnus*

27 augustus 1940

*GdeP* – Over de planeet Saturnus is gezegd dat hij, fysiek gesproken, de meest etherische is die in het zonnestelsel bekend is, maar dat hij spiritueel een van de minst hoge is. Saturnus is in meer dan één opzicht een bijzonder interessante planeet. En alleen om te waarschuwen opdat mijn veelomvattende opmerking in het verslag niet te letterlijk wordt genomen, wil ik hier zeggen dat Saturnus vanuit een ander gezichtspunt vooral in verband met omzwervingen van entiteiten, evenzeer functioneert als een van de meest spirituele planeten in het zonnestelsel. Het lijkt op een tegenspraak. In feite is het een paradox. Te zeggen dat hij een van de meest materiële is, betekent alleen dat hij spiritueel een van de minst ontwikkelde is. Toch heeft ook hij zijn hoog spirituele aspect of deel, en door dit spirituele aspect of deel vervult hij zijn spirituele functies in het zonnestelsel.

## *Het sterven van de zon*

Het is nodig te proberen een volledig en alomvattend inzicht te krijgen in de feiten. Zo is een planeet zoals de maan een grofstoffelijk lichaam; haar fysieke delen bevinden zich op het laagste kosmische gebied, prithivī, ons eigen huidige gebied – en daarom op het zesde of zevende subgebied, van bovenaf gerekend, of op het eerste of tweede subgebied van prithivī, van onderaf gerekend, precies zoals onze fysieke lichamen. Terwijl de zon, dat wil zeggen dat deel van de zon waarvan we met onze fysieke ogen zintuiglijke indrukken krijgen, ook op het prithivī-gebied is, maar op het eerste en tweede subgebied daarvan, naar beneden gerekend, of op de hoogste twee gebieden, het zesde en zevende, als men van onderaf telt.

Wanneer een grofstoffelijk lichaam, zoals ons fysieke lichaam, sterft, en dat geldt zelfs nog meer voor het grofstoffelijke lichaam van een planeet op dit gebied, heeft zo'n grofstoffelijk lichaam heel veel

tijd nodig om in zijn samenstellende atomen uiteen te vallen. Terwijl het uiteenvallen van de zon, die is samengesteld uit atomen op een veel hogere reeks subgebieden, veel sneller gebeurt wanneer zijn dood intreedt.

Er is een analogie in de mens. Tegenwoordig duurt het een aantal jaren voordat het fysieke lichaam is ontbonden, als het wordt begraven, als het uiteenvallen ervan niet door crematie wordt versneld. Als het grofstoffelijke lichaam aan zichzelf wordt overgelaten kan het zeven tot tien jaar of zelfs veel meer jaren duren voordat het uiteenvalt in zijn samenstellende delen, noem ze atomen, zo u wilt. De beenderen kunnen zelfs eeuwenlang in stand blijven voordat ze tenslotte uiteenvallen.

Zo gaat het ook met het fysieke lichaam van een planeet. Natuurlijk is onze maan het kāmārūpa van de vroegere maan, omdat het sthūlaśārīra of lichaam van de maan eonen geleden in zijn fysieke atomen uiteenviel. Maar toen wij mensen in ons tweede wortelras of zelfs in het begin van het derde wortelras waren, en etherisch waren, verliep het verval, de ontbinding of het uiteenvallen van onze lichamen heel snel, nadat ze waren gestorven. Begrijpt u wat ik bedoel?

Een kwal, bijvoorbeeld, heeft lang niet zoveel tijd nodig om uiteen te vallen als een menselijk fysiek lichaam, of dat van een hoger dier. Het is veel geleichtiger, of halfastraal.

Dat is de reden voor de duidelijke uitspraak van de meester dat, wanneer de levensperiode van de zon is afgelopen, wanneer een zon – tenminste een zon zoals de onze, omdat er verschillende soorten zonnen zijn, en u ziet hoe voorzichtig men met deze dingen moet zijn – wanneer onze zon, of alle zonnen van zijn klasse van etherische dichtheid, sterft, die zon op het ogenblik van zijn dood als in een oogwenk, als het voorbijtrekken van een schaduw over een muur, is heengegaan; in een hogere zin is verdwenen. Maar niettemin laat hij voor een poos zijn etherisch lichtgevende gewaden achter. Van die gewaden zien wij met onze fysieke ogen de buitenste lichtgevende sluier, en hoewel dit lichtgevende kleed in werkelijkheid een lichaam van licht is, is het toch veel etherischer dan wat het verborgen of onzichtbare meest dichte lichaam van de zon was of is. Daarna raakt dit lichaam of gewaad van licht in verval – ik kan niet zeggen hoe lang dat duurt in menselijke jaren, misschien 100 of 1000 of 10.000 jaar; maar vergeleken met een grofstoffelijk lichaam zoals onze aarde of de vroegere maan, of Jupiter of Mars, is de tijd van verval van haar lichtgevende kleed uiterst kort, en bijna ogenblikkelijk.

Want, wat gebeurt er? In werkelijkheid voltrekt zich op het ogenblik van de dood van de zon een van de verbazingwekkendste en meest verheven gebeurtenissen in de levensloop van een zonnestelsel. Er is dan een volledige uitbarsting, en uitstroming, een ontploffing, zo u wilt, van zonlicht dat het hele zonnestelsel met ongelooflijke glans vervult. Hoe lang duurt dat? Zoveel tijd als het licht nodig heeft om zich voort te planten en zoveel tijd als de zich langzamer voortbewegende grovere gedeelten van de zon die zijn lichaam samenstellen, nodig zullen hebben om het zonnestelsel tot zijn grenzen te vullen. Het licht plant zich sneller voort, en deze etherische atomen gaan langzamer. Maar wanneer we ons, laten we zeggen, op een verafgelegen zon zouden bevinden, zelfs in ons melkwegstelsel, of op een planeet die cirkelt om zo'n zon in onze melkweg, en we getuige konden zijn van de majestueuze 'lijkverbranding' of de dood van onze zon of van ons zonnestelsel, dan zouden we die zien als een schitterende lichtflits, die misschien een uur zou duren, of een van onze dagen, of een week, en tot in de verste uiteinden van ons zonnestelsel de ruimte zou vervullen met luister, en dan langzaam zou verdwijnen. Hoe minder spiritueel de atomen van de lichtgevende stof zijn, des te langer blijven ze gloeien, want dan is daar een grotere fysieke of materiële levenskracht. De meer spirituele atomen verdwijnen bliksemsnel. De zon is heengegaan, maar zijn lichtgevende kleed kan, gerekend in menselijke jaren, heel wat tijd nodig hebben voordat het volledig is verdwenen.

Dit betekent alleen dat ons zonnestelsel en zelfs de ruimte daarbuiten eenvoudig vol is met talloze zonnedeeltjes, niet van de zon zelf die een spirituele entiteit is, maar van zijn lichtgevende kleed – miljoenen en miljarden en biljoenen en biljarden deeltjes, die u, als u wilt, atomen kunt noemen. Het is een heel geschikte term als u moeite heeft het juiste woord te vinden, en het is bovendien een passende term om te gebruiken. Deze atomen sterven aldus langzaam en hun samenhang wordt geleidelijk verbroken. Dan beginnen ze hun omzwervingen door de melkweg, om weer bijeengebracht te worden op het moment dat onze zon zich opnieuw gaat belichamen.

U ziet dus hoe een bewering die volkomen waar is, maar onvolledig omdat het niet mogelijk of juist is een volledige uitleg te geven, later door iemand die niet bekend was met de regels van communicatie kon worden aangegrepen en, zoals de meester vaak bijna geërgerd heeft gezegd, als voorbeeld van tegenspraak naar voren worden gebracht.



De zon, of liever het voertuig of lichaam van de zon, valt zo snel uiteen omdat hij evolutionair gezien een spirituele entiteit is. Ik herhaal: wanneer zijn pols voor het laatst heeft geslagen is de zon heengegaan. Zijn schitterende gewaden blijven nog een poos bestaan. Als een mens sterft, treedt zijn dood even plotseling in. Met het laatste kloppen van het hart, de laatste flits van bewustzijn in de hersenen, is de werkelijke mens als een flits weer heengegaan, hoewel het lichaam nog warm blijft en de magnetische schakel met de hersenen er nog is, en de hersenen, die nog een kort ogenblik psychisch met het vertrokken ego zijn verbonden, het panorama van zijn voorbije leven in een kort ogenblik overzien; hoe lang dat duurt hangt van de persoon af – het kan een of twee uur zijn of meer. Dan blijft het grofstoffelijke lichaam over dat, als het wordt begraven, jaren nodig heeft om uiteen te vallen. Maar toen we lichamen van licht hadden en deze aflegden, was het ontbinden ervan een kwestie van maar een paar uur. Dan was het hele lichaam verdwenen.

*Tweeledige evolutie*  
– *het eerste begin van goddelijkheid*

24 september 1940

Ik zoek naar woorden die niet gemakkelijk zijn te vinden. De woorden waarnaar ik zoek moeten denkbeelden overbrengen, leiden tot het begrijpen van bijzonder subtiele feiten in de natuur, feiten die in het westen volkomen onbekend zijn en waarvoor ons hersenverstand niet gevoelig is, of liever, die ons hersenverstand niet gewaarwordt, evenmin als onze ogen de wonderen van het ultraviolette deel van het zonnespectrum kunnen waarnemen, noch die van het infrarode deel.

Ik zal u iets zeggen, zo goed ik kan of mag, wat eigenlijk niet tot deze graad behoort en toch voel ik dat er een beroep op me wordt gedaan, en ik geloof dat u recht heeft op deze hulp. Het is uw zaak dit aan te nemen omdat u het begrijpt, of het te verwerpen omdat het voor u onbegrijpelijk is, of u niet aanspreekt.

Ten eerste zou ik willen zeggen dat er geen reden is om enige uitzondering te maken voor de aarde. De aarde is maar één planeet van de familie van planeten en houdt zich *mutatis mutandis* aan alle wetten waaraan ook alle andere planeten zich houden met betrekking tot het verharden of verstoffelijken of het etherisch worden, enz.

Voor wat ik nu zou willen zeggen moet ik naar woorden zoeken, ik vraag u daarom geduld met mij te hebben. Wat dichtheid of grof-

heid en stoffelijkheid betreft, deze woorden moeten niet altijd als synoniemen worden beschouwd. Stoffelijkheid is in geen geval het meest grove beginsel, of liever materie is dit niet; en dit is telkens en telkens weer gezegd, niet alleen door mij maar ook door HPB. Het vierde beginsel is het meest grove, maar wanneer u probeert grofheid en dichtheid met elkaar te verwisselen vergeet u dat grofheid en dichtheid op dit gebied vaak hetzelfde kunnen betekenen, maar op andere gebieden zijn ze niet altijd hetzelfde.

De vierde ronde, de vierde planeet, het vierde wortelras, leiden dus samen tot het maximum van grofheid in evolutie, want ze zijn kāmisch. Uit drie richtingen komt als het ware kāma samen via drie verschillende wegen, in de ronde, in de bol en in het ras; en het vierde onderras van het vierde wortelras in de vierde ronde op de vierde bol vormt het hoogtepunt of de climax van grofheid.

Hier in dit voorbeeld is het mijn weloverwogen mening dat grofheid en dichtheid kunnen worden gebruikt als synoniemen of als equivalenten. Hier vallen de betekenissen samen en duiden hetzelfde aan. Wanneer u het woord stoffelijk of stoffelijkheid in de strikt occulte betekenis gebruikt, zal deze toestand of dit stadium niet worden bereikt vóór de zevende ronde, die niettemin veel etherischer dan grof zal zijn.

Alle evolutie begint van bovenaf, bereikt haar vierde fase of trap op de neergaande boog, daarna begint ze uit de grofheid en dichtheid op te klimmen naar ontstoffelijking, wat het gebruikte woord is en een verkeerd woord, in elk geval naar het opnieuw vergeestelijken. De stof wordt meer vergeestelijkt, en spirituele vermogens van de stof of prakriti komen geleidelijk tevoorschijn. De eerste wortelrassen waren niet zover geëvolueerd als de latere, en het vijfde ras is ook niet zover ontwikkeld als het zesde of zevende ras zal zijn. De eerste rassen waren veel spiritueler dan het derde of vierde of vijfde, maar ze zullen niet spiritueler zijn dan het zesde of zevende.

Ik zal u nu een analogie geven. Beschouw de zeven beginselen van de mens, van ātman tot het fysieke lichaam. De evolutie begint als het ware als ātman zich voor het eerst roert, bij de eerste beweging in ātman. Evolutie werpt een sluier om de ātmische monade, en die sluier noemen we buddhi. De beginselen van buddhi ontvouwen zich en brengen manas voort. Zijn inherente of intrinsieke eigenschappen ontvouwen zich op hun beurt waardoor kāma ontstaat. Al deze waren natuurlijk latent in ātman aanwezig, maar ongemanifesteerd. Op dit punt hebben we het grofste, dichtste stadium van de hele evolutie

bereikt. Dan gaan we naar beneden, omdat het werkelijk een val betreft, naar wat gewoonlijk de *prāṇa*'s, het *liṅgaśarīra* en het stoffelijke of fysieke lichaam worden genoemd.

Waarom heeft het vierde de grootste dichtheid van alle, of het nu rassen, een bol of een keten of de mens betreft? Omdat daar het *kāma*-beginsel het krachtigste werkzaam is. De karakteristieke eigenschap ervan is begeerte, spiritueel en grof; begeerte brengt sterke aantrekking met zich mee, en de levensatomen zijn in het vierde stadium altijd dicht opeengepakt omdat ze hongerig naar elkaar zijn, waardoor ze zich verdichten, vaster worden.

Het eerste wortelras was heel etherisch, maar helemaal niet ver ontwikkeld. Het kind ervan, het tweede ras, was minder etherisch en iets verder geëvolueerd. Het derde ras was nog minder etherisch, maar wat verder ontwikkeld. Evenzo het vierde. Het vijfde ras is meer etherisch dan het vierde, omdat het begint aan de opgaande boog, maar verstandelijk meer ontwikkeld dan het vierde. Het zesde zal nog etherischer zijn dan het vijfde, maar meer spiritueel dan intellectueel, want hoewel het intellect nog verder geëvolueerd zal zijn dan gedurende het vijfde, zal het door het *buddhi*-beginsel worden beheerst. En tenslotte zal het zevende ras de evolutie voltooien in wat een fysiek lichaam kan worden genoemd, dat niet langer een dicht lichaam van vlees zal zijn door zijn verwantschap met het vierde, maar het zal een lichaam van licht zijn – veel minder grof en dicht dan bijvoorbeeld een grof lichaam van vlees van het vierde ras zou zijn.

Ik probeer uit te leggen waarom u het woord materie of *prakṛiti*, op de juiste wijze gebruikt, niet moet verwarren met inherente grofheid.

Dit is ook van toepassing op de morele sfeer van het leven van de mens en op de verstandelijke sfeer. De grofste delen van het denken en voelen van de mens bevinden zich niet in zijn *prāṇa*'s, noch in zijn *liṅgaśarīra*, en evenmin in zijn lichaam. Zij liggen in zijn beelden vormende verstand en in zijn begeerten en emoties; met andere woorden, in de *kāma* en het *kāma-manas*. Het vlees of het lichaam zondigt dus niet, een vergissing die godsdienstijveraars altijd maken. De zonde van verkeerd handelen ligt in het *kāma-mānāsische* deel van onze natuur, dat in deze vierde ronde nog niet volledig is ontwikkeld. U ziet dus dat de mensenrassen gedurende het eerste, tweede en derde ras meer spiritueel en minder mentaal, minder grof, waren dan het vierde. Het vijfde, zesde en zevende zullen minder grof zijn, omdat ze gestaag etherischer worden doordat ze langzaam de

opgaande boog beklimmen; toch zullen ze het zevende beginsel naderen, het *sthūlaśārīra*.

Ik zal de hele waarheid op een andere manier weergeven, terwijl ik nog steeds naar woorden zoek om deze gedachten in te kleden. Volmaakte evolutie betekent volkomen voltooiing. Iedere entiteit of monadische entiteit is in al haar zeven beginselen zevenvoudig, overeenkomstig het gebied waarop de monade leeft. Maar die monade is geen volmaakte entiteit, geen perfect wezen, totdat ieder van de zeven beginselen het zevende of hoogste evolutiestadium heeft bereikt. Hoewel het eerste ras leefde in wat we een deel van de *ātman* van de constitutie zouden kunnen noemen, bestond het dus uit heel onvolkomen geëvolueerde entiteiten. Het tweede wortelras ontwikkelde daarna, naast dat deel van de *ātman* dat tot het eerste ras behoorde, bovendien een bepaald aspect van de *buddhi*, en was daarom iets meer volkomen in evolutie dan het eerste wortelras. Het derde ras bracht de evolutie nog verder. Het denkvermogen begon te komen, te functioneren. En dat deed ook het vierde ras.

Voor een mens is het niet genoeg een aspect van de *ātman*, een aspect van de *buddhi* en een aspect van het *manas* in zich te hebben, als hij zonder begeerte, verlangens, aspiratie en gevoel is. *Kāma* moet zich ontwikkelen. Dan begint het opklimmen. Het eigenlijke denken begint zijn plaats op de opgaande boog in te nemen, maar in een nieuwe betekenis, doordat wat we de *prāṇa*'s kunnen noemen doordrongen worden met mentale kracht en het *līṅgaśārīra* en het *sthūlaśārīra* gaan verfijnen. Zo gaat het proces tot zijn voltooiing door in het vijfde, zesde en zevende of laatste ras in deze ronde, en op grotere schaal gedurende de eerste, tweede, derde, vierde, vijfde, zesde en zevende *ronde* van onze bol en van onze planeetketen.

Dus in de zevende ronde heeft u een volledig ontwikkeld mens, en daarom een god-mens. Ieder beginsel is geheel vervolmaakt – niet zoals we nu zijn, relatief volmaakt voor deze vierde ronde in onze vier hogere beginselen en gewikkeld in onze drie lagere beginselen, maar betrekkelijk volmaakt in alle zeven beginselen, en daarom een volkomen mens. U ziet nu, hoop ik, wat wordt bedoeld als wordt gezegd dat het grofste beginsel, dat het ‘meest’ materiële beginsel wordt genoemd – een verkeerd gebruik van het woord materieel, het vierde is. Het grofste evolutiestadium is het vierde. Het grofste stadium in een menselijke morele en emotionele betekenis is het vierde.

Pas deze toelichting, die ik nooit eerder zo duidelijk heb durven geven, toe op de planeten. U zult dan begrijpen waarom Venus in

haar zevende ronde is, en hoewel ze meer materieel of praktisch is dan onze aarde, is ze toch in een ander opzicht meer etherisch omdat ze in haar zevende ronde is. Ze is in het etherische, het spirituele deel van prithivī, hoewel prithivī de laagste van de prakriti's is. Heel eenvoudig, maar iets bijzonders voor mensen die niet over de sleutel beschikken. Zo zal de mens van het zevende ras, voorzover de beperkingen van de vierde ronde dat toelaten, wanneer aan het zevende ras een einde komt, in het zevende stadium van al zijn beginselen leven, voorzover dat in de vierde ronde mogelijk is.

In de zevende ronde zullen de mensen, vóór de aarde sterft, niet langer mensen zijn, maar dhyāni-chohans, god-mensen, verheven boeddha's. Ze zullen leven in het hoogste beginsel van de prithivī van de zevende bol, de hoogste bol volgens het zevenvoudige stelsel, en in het zevende stadium van hun eigen beginselen, en zullen lichamen van licht hebben. Alles zal op zijn hoogste niveau en op zijn best zijn. Maar deze volmaking wordt bereikt nadat alle beginselen zijn doorlopen; elk moet worden vervolmaakt, elk moet zijn eigen plaats en aandeel in de volmaking krijgen, en dit proces eindigt bij het fysieke lichaam, om de zeven menselijke beginselen als analogie te gebruiken.

Kijk naar de zon: ik zal een vreemde paradox vertellen. Hij is onvergelyklijk veel grover dan onze aarde is. Toch is hij de woning van een god. Hij moet deze grofheid hebben om zijn rijk te besturen dat gebieden omvat van wezens en sferen die onvergelyklijk veel grover zijn dan onze aarde. Het lichaam van de zon is wat onze ogen zien of denken te zien; in elk geval wat onze ogen registreren. Het is materie in de zesde en zevende graden van prithivī, van onderaf gerekend, in de buddhi en ātman van prithivī. Maar wat de astronomen zien en wat onze ogen werkelijk waarnemen is mogelijk de derde graad, en meer waarschijnlijk nog de vierde en vijfde van onderaf gerekend, wat wij de kāma en het manas kunnen noemen; met andere woorden, het kleed of de sluier rond die gouden zon die voor onze fysieke ogen volkomen onzichtbaar is, even onzichtbaar als de lege ruimte, en toch een onuitspreklijk stralende massa of bol of aurisch ei – noem het zoals u wilt – van eenvoudig onbegrijpelijk enorme spirituele en verstandelijke zowel als vitale kracht. Het enige wat we van de zon zien, zijn zijn lagere gewaden, het spel van zijn vitaliteit die werkt in de vierde, vijfde, zesde en zevende graad van prithivī van onderaf gerekend. En ik noem de vierde en de vijfde, de twee lagere waarover is gesproken, omdat wat de astronomen door

hun telescoop zien eigenlijk verdichte of concrete, en daarom de enigszins zichtbare delen van de prithivī van het lichaam van de zon zijn. Wordt het u duidelijk wat ik bedoel? De werkelijke zon zien we niet. Wat we zien is een weerspiegeling. Ik bedoel niet een weerspiegeling van iets veraf in een ander deel van de ruimte. Ik bedoel dat we het lichaam van de zon zien dat een weerspiegeling is van de ziel binnenin de zon, evenals het fysieke lichaam van de mens een weerspiegeling of projectie is van zijn ziel. Begrijpt u die gedachte?

Dus gaat de evolutie vanaf de top, van het eerste tot het zevende beginsel, voortdurend verder. Als ik het een rechte lijn zou noemen, zou ik u een verkeerd beeld ervan geven. U zou direct denken aan een rechte lijn op een schoolbord, een rechtlijnige weg of verloop of opgang van de evolutie. Ieder beginsel wordt op zijn beurt voortgebracht en geëvolueerd, te beginnen bij het hoogste en eindigend met het laagste. Op het hoogtepunt is de mens een volledig ontwikkelde entiteit geworden, omdat ieder beginsel dan zijn hoogste of zevende stadium of substadium van evolutie, of van zich ontvouwende groei, heeft bereikt. De mens is dan een god. Zijn zogenaamde sthūlaśārīra – dat dan een onjuiste benaming zal zijn, alleen zo genoemd op basis van onze huidige lichamen van de vierde ronde – maar zijn zevende beginsel of buitenste gewaad, zijn lichaam, zou praktisch een licht zijn dat voor onze tegenwoordige ogen bijna verblindend zou zijn. Het zou prithivī zijn in haar eerste of hoogste toestand. Ik spreek nu alleen over het lichaam, het lichaam van licht, het lichaam van straling.

Neem het geval van de planeten, een onderwerp dat ik een ogenblik geleden aanroerde. De reden waarom Saturnus de meest etherische is, zelfs etherischer dan Uranus, de meest etherische van de planeten van het zonnestelsel, is dat hij van de zeven heilige planeten van de oudheid het verst van de zon staat, en dus in zekere zin de jongste is. Naarmate de planeten, opgevat als individuen, ouder worden, naderen ze de zon. Tegelijkertijd evolueren hun prakriti's zich sterker, deels om hen te beschermen tegen de zon die hen anders eenvoudig zou vernietigen, en deels omdat de evolutie nu eenmaal op die manier verloopt. Beide aspecten maken deel uit van het proces. Venus is daarom grover en meer praktisch en materiëler in letterlijke zin dan de aarde, en Mercurius is materiëler dan Venus. Toch komt Mercurius, wat onze beginselen betreft, overeen met buddhi. Venus is dan het hogere manas. Onze aarde is kāma-manas. Mars is kāma, vreemde paradox, waarbij we in dit geval natuurlijk de volgorde van de menselijke beginselen aanhouden.

Ik zal hieraan nog een gedachte toevoegen, en ik vraag u te proberen dit te begrijpen. Ik geloof niet dat ik ooit zo openhartig heb gesproken als nu, omdat ik heb gevoeld dat ik verkeerd zou worden begrepen, en mijn last is toch al zwaar genoeg zonder het karma van het misleiden van mijn broeders. Wij worden tegen de zon beschermd. Er is een oud hindoegezegde dat in het westen nooit is begrepen en waarin toch veel occulte wijsheid ligt besloten, namelijk dat de goden zich voeden met mensen. De zon zou ons, als planeet, als planeten, vernietigen, niet doelbewust maar automatisch zoals vuur brandt, zoals goedheid de mens veredelt, even automatisch als dat ethische normen zijn gebaseerd op de beginselen van harmonie in het heelal. Het zou niet anders kunnen zijn. Maar we worden beschermd door het aurische ei van onze eigen aarde en door de verschillende aurische eieren van de andere planeten die ieder hun eigen aurische ei hebben. Dit is een ākāśische sluier die zelfs een zon niet kan doordringen, mits de planeten hun afstand bewaren, wat ze inderdaad doen. De god in de zon zal niet optreden als de grote verslinder. De automatische werking van de natuur zal dat doen, zoals bij de beet van een adder, of het branden van caustische middelen, of goedheid die verheft en redt. En bovendien is iedere planeet, waaronder onze aarde, omringd door een volmaakt omhulsel van kosmische substantie, kosmisch stof, meteorieten, astrale substantie – de meester noemt het een continent; en dat alles beschermt ons tegen de verschrikkelijke kracht van de zon. Ik zeg verschrikkelijk, omdat we eenvoudig zouden verdwijnen; de planeten in het hele zonnestelsel zouden, als ze niet werden beschermd, als een rookwolk verdwijnen.

Dit continent boven ons hoofd, dat de aarde omringt, wordt in feite karmisch aangetrokken door het aurische ei van de aarde. Al deze dingen die worden aangetrokken zijn delen geweest van haar vroegere lichamen in andere belichamingen van de aarde. De maan is niet de enige opslagplaats van alle substantie van de vroegere aarde. Een bepaalde hoeveelheid karmisch stof, van levensatomen, wordt ook aangetrokken door het zeer sterke magnetisme van dit continent boven ons hoofd. Het is een continent. Het is vele tientallen kilometers dik. Zelf geloof ik dat dit voor een deel de oorzaak is van wat wij het blauw van de atmosfeer op een heldere dag noemen, en dat de zonnestralen tot ons komen op de weldadige goddelijke manier waarop Vader Zon zijn kinderen aanraakt met zijn licht en zijn hulp. Dit meteorische continent of deze sluier die de aarde als een schil omringt, is ook de oorzaak van onze klimatologische en meteo-

rologische storingen. Allerlei stormen, stormen met weinig regen, onweer, stormen met regen, sneeuwstormen, zomerhitte en winterkoude worden grotendeels voortgebracht door de wisselwerking tussen dit continent boven ons en het eigen elektrovitale magnetisme van de aarde, dat inwerkt op de aarde zelf en op deze meteorische schil die de aarde omringt. Wat wij de warmte van de aarde noemen is niet afkomstig van de zon, hoogstens een klein deel ervan komt van de zon, en zelfs dat niet rechtstreeks als warmte, maar eerder als straling, die, wanneer ze de aarde bereikt, onmiddellijk elektrisch en magnetisch, elektromagnetisch, elektrovitaal begint te werken en de dingen op aarde in beweging brengt. De reden dat de zonnestralen ons verwarmen en weldadig aanvoelen als het koud is in de winter en drukkend zijn in de zomer is dat ze werken als een elektrische stroom wanneer ze door de lucht gaan en onze huid aanraken. Elektriciteit is heet noch koud, maar ze zet een trillingsactiviteit in werking in alles wat ze aanraakt of waardoorheen ze gaat, en onze zintuigen nemen dit waar als hitte, warmte, licht, een weldadig gevoel, of in de zomer als drukkende hitte waaraan veel mensen sterven.

Nog een gedachte, vrienden: alle entiteiten in het zonnestelsel, Vader Zon en zijn hele familie van planeten, zichtbare en onzichtbare, zijn in essentie godheden. Hun essentiële innerlijke verlangens en hoop en begeerten zijn gericht op harmonie, zelfvergetelheid en het welzijn van het geheel. En let erop dat wanneer een planeet – het zal misschien een beetje raar of eigenaardig klinken, maar het zal duidelijk maken wat ik wil zeggen – wanneer een planeet in het rijk van de zon verdorven zou worden, met andere woorden op zichzelf zou willen staan en zichzelf wil laten gelden, d.w.z. egoïstisch was, en niet zou willen gehoorzamen aan de harmonische wetten van het zonnerijk, waardoor alles in harmonie en vrede wordt gehouden en het algemeen welzijn wordt gediend, dan zou aan de loopbaan van die planeet ogenblikkelijk een einde komen. Wanneer dit tegendraadse gedrag te erg zou worden, dan zou de kracht van de zon haar vernietigen. In het ergste geval zou ze verdwijnen. Ze zou zich ongetwijfeld opnieuw belichamen, omdat de monade van een planeet even hoog is als die van de zon. Maar wat de voertuigen van de planeet betreft, haar grofstoffelijke lichaam, haar lichaam van materie, haar levenskracht en haar *lingaśarīra* of haar astrale licht zouden eenvoudig worden vernietigd, want niets beneden het derde beginsel van bovenaf kan veilig de zon naderen of zich tegen hem verzetten. Ook een *dhyāni-chohan* kan de zon niet naderen in een lichaam lager dan zijn



mānasische lichaam. Noem het het māyāvīrūpa als u wilt. Hetzelfde geldt voor de mens. Alleen dit lichaam zou voldoende spiritueel, krachtig genoeg, zijn, niet om de zon te neutraliseren of tegen hem te strijden, maar om er één mee te worden en daardoor veilig te zijn.

De natuur straft nooit een van haar kinderen die in harmonie met haar leven en met haar samenwerken en haar helpen, want ze beschouwt hen dan als medewerkers in het kosmische werk. En zoals HPB het zo prachtig zegt in *De Stem van de Stilte* (blz. 13): Help de natuur en werk met haar mee; en de natuur zal u als een van haar meesters beschouwen en voor u neerbuigen. Dat is de gedachte. En waarom? Het is niet zo dat de monade van de natuur zich nederig voor uw monade zal buigen. Het betekent dat uw monade haar eenheid met de natuur erkent, en al de lagere vormen van de natuur erkennen de heerschappij van uw monade die met de monade van de natuur samenwerkt.

Na te hebben geluisterd naar de ideeën die ik op deze manier heb proberen over te dragen, maak dan nooit de fout u te verbeelden dat een mens wijs genoeg is om de natuur te veroordelen. Als u een dhyāni-chohan of een boeddha was, zou het misschien anders zijn. Maak nooit de fout dat u zegt het recht te hebben iemand anders te beoordelen op de manier waarop niet alleen individuen maar ook landen dat doen. U zult het helemaal mis hebben. Hoe sneller de wet van broederschap en onpartijdige rechtvaardigheid en recht tot elke prijs wordt begrepen, des te eerder zal de aarde de hemel zijn die ze zelfs nu al zou moeten zijn. De mensen vinden altijd een excuus om het zichzelf te veroorloven hun geliefde hobby's te beoefenen en zich aan zwakheden over te geven. Want ieder van ons draagt schijnheiligheid in zich. Deze komt voort uit onze kāma of begeerte, uit egoïsme: 'Wij staan boven de anderen. Wij hebben het recht het leven van anderen te nemen.' En hoe verkeerd het hele stelsel is, blijkt uit het feit dat in ons moderne rechtssysteem, volgens het Engelse stelsel dat in dit land [de VS] werd overgenomen, algemeen wordt erkend dat twaalf mensen genoeg weten om een ander mens het leven te benemen. Natuurlijk moet, aan de andere kant, een georganiseerde maatschappij zich beschermen tegen kwaad en zelfzucht, en de meest wijze landen, de meest beschaafde en vriendelijke zijn die waar de doodstraf geleidelijk wordt afgeschaft en die niet toelaten dat hun ogen worden gesloten voor de hogere wetten van sociale ethiek door het hier genoemde beginsel te verwringen. Theosofen zouden de feiten onder ogen moeten zien. De maatschap-

pij moet zichzelf beschermen; en de verstandigste volkeren bieden het hoofd aan de problemen waarvoor zij door boosdoeners worden gesteld door opsluiting, geen gevangenschap uit boze wraak, hoe vreselijk de misdaad misschien ook was, maar een gevangenschap als betegeling en opvoeding – dit is werkelijk menselijk omdat het zo volkomen menswaardig is.

De oude Mozaïsche leer van oog om oog tand om tand laat ons zien hoe volstrekt onpartijdig de natuur werkt. Maar dat betekent niet dat ze een regel is die de mens moet volgen, omdat, zoals ik vaker heb geprobeerd aan te tonen, de mens hoger staat dan de natuur die hij om zich heen ziet, want wat hij rondom zich ziet zijn de laagste beginselen van de innerlijke natuur. Wij mensen zijn al begonnen te leven in het lagere deel van onze monade, in de mānassische delen, en staan daarom veel hoger dan de uiterlijke natuur om ons heen. We hebben geweten, sympathie, een gevoel voor rechtvaardigheid, en vriendelijkheid ontwikkeld, en deze zijn in ons aan het groeien. Waarom? En nu keer ik terug tot het begin; de cyclus komt terug bij het uitgangspunt: omdat de evolutie van de mens het punt heeft bereikt waar de lagere beginselen in harmonie beginnen mee te trillen met de hogere. Het vierde of middelste beginsel is gepasseerd. De prāṇa's beginnen nu de hogere trillingsfrequenties in de menselijke constitutie te voelen, en beginnen het līṅgaśarīra en het lichaam te doordringen, zodat zelfs de hersenen nu met innerlijk licht kunnen worden doordrongen.

Het is een troostrijke gedachte dat we reeds het eerste zwakke schijnsel van de nieuwe dageraad zien, de eerste stralen van de aurora van de nieuwe dag, al zal deze misschien nog lang op zich laten wachten. Goddelijkheid ligt vóór ons, en het geluk dat daarmee gepaard gaat wanneer we boeddha's en christussen zullen zijn.

*De tweevoudige invloed van Saturnus*

26 november 1940

Iedere bol van onze keten wordt eigenlijk niet gevormd – tenminste niet fysiek gebouwd, als men denkt dat het woord 'gevormd' die betekenis heeft – maar bij zijn constructie 'beïnvloed', of 'beïnvloed' voor wat zijn constructie betreft, door alleen de overheersende stromingen van Saturnus of door invloeden van de andere bollen van de andere heilige planeetketens. Ik bedoel dit: iedere bol van de planeetketen staat veeleer onder toezicht dan onder leiding van een astraal-spirituele invloed of kracht van een van de andere heilige

planeetketens. Onze bol D staat, stond en zal staan niet alleen onder de invloed van Saturnus maar bovendien onder die van een dode planeet. Deze laatste invloed betreft niet zozeer de uiterlijke vorm maar werkt in op het gemoed; ze geeft niet zozeer leiding maar heeft een stimulerende invloed op ons. Zoals in het geval waarin u aan iemand geen leiding geeft, maar uw invloed een sterke uitwerking op hem heeft, hoewel hij toch zelf besluit welke weg hij zal gaan.

De maan is deze dode planeet die grote invloed op onze bol heeft gehad, en in alle oude religieuze filosofieën of religies die deze esoterische leringen kenden, zult u dezelfde verwijzingen vinden naar de maan en naar de invloeden van andere planeetketens op de onze. Het joodse volk, bijvoorbeeld, heeft altijd trots beweerd dat Jehova hun eigen stamgod is, en die is de Saturnus-invloed, of de Saturnus-godheid of -god. Hiermee hangt een lang verhaal samen van verkeerd begrepen occultisme en exoterische bespiegeling, waar ik nu liever niet op inga.

De invloed van Saturnus is niet een en al slecht. Hij kan slecht zijn, maar ook goed. Ieder van de heilige planeten heeft allerlei soorten invloeden, die de hele schaal van de zeven beginselen doorlopen, en dus heeft Saturnus een goddelijke, een geestelijke, een intellectuele, een psychische, een astrale en een fysieke invloed. Maar al deze invloeden zijn Saturnisch, dragen het kenmerk van de svabhāva van Saturnus, van het magnetisme van Saturnus zagezegd. En daarom kan een invloed van Saturnus, evenals die van Jupiter, Mars of Venus goed of slecht zijn, afhankelijk van het individu en het moment waarop hij wordt uitgeoefend. De joden stonden tijdens de Mozaïsche bedeling onder de invloed van Saturnus. Het was niet een erg verheven invloed, hoewel deze een verheven aspect had, en dit houdt een paradox in. Jezus de avatāra verscheen onder hen – ‘Ik heb een boodschap voor de verloren schapen van het huis van Israël’, zei hij – en hij probeerde hen naar een nieuw tijdperk te leiden, van de invloed van Saturnus naar een nieuwe invloed. Daarom wordt hij door de eerste christenen, niet door de latere theologen, mystiek voorgesteld terwijl hij Jeruzalem binnenrijdt op een ezel, waarmee hij zijn beheersing over het symbool van Saturnus laat zien, en op het veulen van een ezel.\* Zozeer was dit een algemeen erkend feit dat toen Antiochus Epiphanes het heilige der heiligen zou zijn binnengegaan, wat voor iedereen behalve de joodse hogepriester streng ver-

---

\*Vergelijk *De Esoterische Traditie*, blz. 648 e.v.

boden was, hij daar volgens de legende iets zag wat volgens de joodse wetgeving verboden is – namelijk, een uitgehouwen of gesneden beeld, of wat de joden een afgod noemen. De legende zegt dat wat hij in het heilige der heiligen in de tempel zag, het beeld was van een gouden ezel, het symbool van Saturnus. Evenals de Egyptenaren die, toen ze de kop van een stier of koe gebruikten, alleen maar naar de maan verwezen; of wanneer de Grieken een paard of paarden als zinnebeeld gebruikten, bedoelden ze de zon, enz.

De gouden eeuw van Saturnus is een Latijns en Grieks verhaal, dat niet bij de joodse leringen hoort. De Grieken, en de Romeinen die het aan de Grieken ontleenden, noemden het oorspronkelijke tijdperk van Kronos, de eeuw van Kronos of Saturnus, de eeuw van onschuld, en dit verwijst naar een typisch esoterische lering die ook op de planeten betrekking heeft, omdat bij de omzwervingen van de monaden de zwerftocht begint bij Saturnus vóór de zon wordt bereikt, en daar eindigt nadat de zon is verlaten. Voor de Grieken betekende de gouden eeuw van Saturnus de eeuw van onschuld, het begin van het leven, zoals de gouden eeuw van een menselijk leven een gelukkige kindertijd is, zonder angst, zonder zorgen, zonder verdriet of leed, omdat het denkvermogen in het kind nog niet is ontwikkeld om deze te begrijpen, en erdoor te groeien en grootmoediger te worden; want we worden door elk verdriet enorm geholpen als we het op de juiste manier opvatten. Ieder verdriet is karmisch. Maar het kind weet dit niet. Zijn kleine zorgen beginnen zijn denkvermogen wakker te schudden.

Dat bedoelden de Grieken met de eeuw van Saturnus, de kindertijd van de mensheid. In de Griekse mythologie was Saturnus in tijd en ruimte een van de eerste goddelijke wezens, en na hem kwam Jupiter. Toen deden moeilijkheden, of liever het denken, hun intrede in de wereld: het bewustzijn dat begrijpt, het begrijpen van geluk en leed, verdriet en vreugde, de kennis van goed en kwaad, de verbijsterende problemen die ons kwellen wanneer we proberen het edele pad te bewandelen. We hebben nu denkvermogen nodig, waaronder ons geweten en ons bewustzijn. Maar de Grieken en Romeinen zeiden ook dat wij in de toekomst de cyclus weer zullen besluiten door op onze evolutionaire omzwervingen weer tot Saturnus op te stijgen, en aan het einde van deze grote cyclus van evolutie zullen we niet langer als onschuldige kinderen zijn, maar als halfgoden of zelfs goden. Er zou nog veel meer over te zeggen zijn, maar bedenk dat de Griekse en Romeinse verhalen van de cyclus van Saturnus behoren bij de

behoefte aan occulte lering en het occulte denken en de eigenschappen van die volkeren.

De joden zouden dit heel goed hebben begrepen; alleen volgden zij nu eenmaal niet die manier van denken. Voor hen was Jehova de Saturnische stamgod, de god van hun land, van hun volk. En de filosofen onder de joden hebben altijd gepoogd in hun denken veeleer op te stijgen naar de geestelijke regionen van Saturnus, de Saturnische rust, de bespiegelende en contemplerende wijsheid, waarvan Saturnus in zijn hoogste aspecten een symbool is, dan zich bezig te houden met de langzame, koude, zware, concrete aspecten van Saturnus. Deze zelfde eigenschappen worden in de astrologie erkend.

### *De monade – een samengestelde entiteit*

Dit is nog eens een bewijs van de oude regel dat men niet te snel vooruit moet gaan. De weg is die van het karmische lot. Probeer dat nu zoveel mogelijk te begrijpen. Beschouw de monade bovendien als één. Ze is een spirituele eenheid. Toch is ook de spirituele monade in werkelijkheid een samengesteld wezen. Ze is het kosmische zaad waaruit de kosmische levensboom groeit, met zijn wortels naar boven, zijn grote en kleine takken, twijgen, bladeren en vruchten naar beneden. Te zijner tijd komen uit zo'n zaad alle voortbrengselen van kosmisch leven, en als er maar één oneindig homogene essentie in de monade zou zijn, dan kon die zich niet verspreiden in de vele, ongeloflijk talrijke gebieden, wezens, hiërarchieën van het gemanifesteerde heelal. Juist het feit dat heterogeniteit voortkomt uit wat we homogeniteit noemen, is een bewijs dat heterogeniteit met al haar ontelbare vertakkingen besloten lag in de homogene monadische essentie, en door die homogene monadische essentie stroomt, zoals de levensstroom van een boom voortkomt uit het ogenschijnlijk, en voor ons werkelijk, homogene zaad. Daarom ligt zelfs achter de spirituele monade een oneindigheid van kosmische bestemmingen, zodat elke straal die uit de monade voortkomt, zijn eigen door karma bestemde koers volgt, en dus omlaag voert vanaf het geestelijke gebied, door alle tussenliggende gebieden en hiërarchieën om gezegd zijn eindpunt of grens te bereiken, wanneer het zich ontrollen, het emanationeel ontvouwen of het evolutieproces zijn einde bereikt.

De monade is voor ons dus homogeen. Alles komt uit haar voort en alles zal weer in haar worden opgenomen of teruggetrokken, wanneer pralaya begint. Maar al deze verschillende individualiteiten

moeten latent erin aanwezig zijn geweest om eruit te kunnen voortkomen. Daarom laat dit ons zien dat de monade niet alleen een kanaal, een layacentrum, is waaruit alles wat er aan gemanifesteerd leven bestaat stroomt – en daarna zich vertakt in de oneindig zich voortplantende vormen van het gemanifesteerde leven – maar dat de monade zelf een entiteit is.

Denk eens aan uw eigen spirituele monade: u bent daaruit ontwikkeld in al uw zes lagergelegen beginselen. Denk na waarin deze zes beginselen zich hebben ontvouwd: een microkosmos. Toen een monade, deze monade, uw monade of de mijne, vroeger in nirvāṇa was, was ze *voor ons* echter geheel homogeen. Alles was weer erin teruggetrokken, ingetrokken, opgetrokken. Daarom keert alles weer terug in de schoot van de monade – een gedachte die u ook aantreft in het joodse denken en het christelijke stelsel dat van het joodse is overgenomen – slapend in de schoot van Brahmā.

### *De vrede van de dood*

Ik heb vaak gedacht dat de uitdrukking van onuitsprekelijke vrede en geluk die bijna te spiritueel is om op het gelaat van de stervende te worden waargenomen – en die toch wordt waargenomen – wordt veroorzaakt doordat de hersenen een zwakke glimp weerspiegelen van wat het innerlijke zelf bij de dood ervaart, en doordat de hersenen een reactie doorgeven aan de zenuwen en de spieren. De innerlijke vrede schijnt naar buiten, hoe zwak ook, op het gelaat van de stervenden. Ieder die aan het bed heeft gestaan van hen die heengaan, heeft dit gezien, ieder wiens ogen ervoor open zijn. Er is vaak over gesproken. Juist bij het intreden van de dood is er een moment dat het panoramisch overzicht zich voltrekt en tegelijk daarmee snelt het hogere deel van de constitutie omhoog om daarboven zijn geestelijke prototype, zijn eigen zelf, te ontmoeten, en langs de hele stroom van bewustzijn wordt deze ānanda, zoals de sanskritisten zeggen, dit geluk, uitgestort, zelfs tot in de hersenen.

Hetzelfde gebeurt in mindere mate in sushupti, de droomloze slaap. Voor de hersenen is het feitelijk onbewustzijn, omdat ze de trillingen niet kunnen opvangen, want ze zijn te grof, te traag, te weinig verfijnd. De hersenen zijn daarom onbewust, en wij die zozeer in de hersenen leven zijn daarom eveneens onbewust.

Maar wat voor ons onbewustheid is, is het meest krachtige bewustzijn voor de innerlijke natuur: nòg een paradox. En voor mij is het

een van de beste dingen van de slaap. Behalve dat het lichaam verkwikt en zich kan herstellen van de gewone inspanning van de spieren, de intense moleculaire spanningen van de dag, heeft de innerlijke natuur, zoals het haar toeschijnt, enkele vluchtige ogenblikken van het volmaaktste geluk, van wijsheid, inzicht en rust – rust in de zin van geestelijke activiteit. En dat is weer een paradox.

### *Inwijding brengt men zelf tot stand*

Wanneer iemand is gevorderd tot het punt waar hij gereed is meer te ontvangen, zal hij dit zelf weten. Anders is hij niet gereed het te ontvangen. Dat klinkt misschien een beetje hard en wat paradoxaal. Maar wat wilt u? Zou u proberen de hogere wiskunde te onderwijzen aan het niet gevormde denkvermogen van een kind? Ik wil niet beledigend zijn. Ik weet dat er hier velen zijn die op hun eigen gebied van bepaalde dingen tien keer zoveel weten als ik van die dingen weet. Ik spreek hier over algemene beginselen. Het kind moet eerst de basis van de dingen leren, zijn denken moet zich ontwikkelen. Als het dan ontdekt dat het plezier gaat krijgen in wiskunde, zal het zichzelf de dingen aanleren, zoals alle kinderen doen, zoals wij allen in het occultisme doen. Inwijding brengt men altijd zelf tot stand, en het enige wat de leraar doet, is de weg wijzen, en wijzen op valstrikken, en waarschuwen, en hij geeft soms een magische aanraking waardoor een struikelblok in het denken van de onderzoeker uit de weg wordt geruimd.

Ik weet het wanneer een van u gereed is verder te gaan, niet alleen door wat u zegt, maar soms door wat u niet zegt. Eenvoudig. Ik weet dat ik in mijn leven een half dozijn keren jaren moest wachten en worstelen om een bepaald punt te bereiken. En toen ik het bereikte, wist ik door de innerlijke stroom van verlichting dat ik gereed was te ontvangen; en ik ontving.

Tijdens de inwijding is het absoluut noodzakelijk dat de neofiet geen bescherming ontvangt. Hij moet bewijzen wat hij waard is. Hij wordt gewaarschuwd voor het verschrikkelijke gevaar waarin hij zich zal begeven. Maar het wordt hem niet toegestaan een poging te wagen tenzij er een kans, een goede kans van slagen is, en dan wordt hij bevrijd, en hij vertrekt, hij gaat. Over zijn lichaam wordt gewaakt, het wordt beschermd; op alle mogelijke manieren wordt hij onderwezen, getraind, geïnstrueerd, gewaarschuwd, onderzocht en nog eens onderzocht op elke manier, en zoveel mogelijk wordt hem hulp

gegeven. Maar als de werkelijke beproeving komt, wie anders is er dan om te begrijpen dan hij die begrijpt? Wie anders kan mislukken dan alleen hij die mislukt?

De leraar kan niet voor de neofiet de inwijding ondergaan, hij moet dat zelf doen. Hij moet bewijzen wat hij waard is, en het zou afschuwelijk en verkeerd zijn als het anders zou zijn. Het hele stelsel van occult denken, onderricht en inwijding zou dan niets dan misleiding zijn, bedrog. Ook de neofieten zijn zich bewust van dit gevaar. En ieder die werkelijke kennis heeft zal het gebed van Jezus in Gethsemane begrijpen, toen hij bad tot zijn Vader in de Hemel, zijn hogere zelf, of beter gezegd het geestelijke zelf, de god in hem: 'Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker aan mij voorbijgaan. Niet mijn wil geschiede maar de Uwe.' Deze woorden alleen al zijn veelzeggend.



# 2

## Bijeenkomst op 11 december 1929

*GdeP* – Van enkele van u heb ik het verzoek gekregen de gebruikelijke KTMG-bijeenkomst op woensdag niet over te slaan, hoewel deze de volgende keer op kerstmis valt. Mij werd gevraagd hoe ik erover dacht, en ik stelde voor dat in zo'n geval zoals gebruikelijk de meerderheid zou moeten beslissen. Maar u moet begrijpen dat deze groepen in beginsel door allen moeten worden bijgewoond. Deze bijeenkomsten moeten niet worden gehouden als enkele leden die bijwonen en anderen wegblijven. Als niet iedereen aanwezig is, zou de bijeenkomst als regel niet moeten doorgaan. Meer zal ik er niet over zeggen. De beslissing is aan u. Ik stel voor dat u over het voorstel, zoals het is gedaan, stemt.

*Vr.* – Ik stel voor dat we de bijeenkomst van de KTMG over 14 dagen zullen houden.

[Het voorstel werd, op één stem na, unaniem aangenomen.]

*GdeP* – Vrienden, ik ben nu gereed vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Waren de goden en godinnen uit de mythologie, bijvoorbeeld de Griekse en Scandinavische, de vroegere goddelijke leraren van de mensen, of vertegenwoordigden ze de hogere klassen van de feeënrijken?

*GdeP* – In feite beide. Het woord 'feeën' is een algemene term en betekent wezens in heel verschillende stadia van evolutie – enkele heel ver, andere minder ver gevorderd. Het is een Europees woord en wordt gewoonlijk in de Europese betekenis van dat woord gebruikt. De goden aan het ene eind van de schaal kan men de feeën van het goddelijke noemen, de goddelijke feeën; en de elementalen onderaan de schaal zou men elementale feeën kunnen noemen – wezens die aan het begin van hun ontwikkeling staan. De goden waren ook de oorspronkelijke leermeesters van de mensheid. Maar

denk geen moment dat ze ons niet meer onderwijzen. Ze zijn nog steeds de leraren van mensen die geschikt en gereed zijn hun leerlingen te ontvangen. Ze onderwijzen voortdurend en zijn in zekere zin de leraren van allen die in evolutie lager staan dan zij.

De gewone mythologische voorstellingen van de goden geven hen niet precies weer zoals ze zijn. Mythologieën zijn sprookjes, verhalen over de goden, waarin een schets wordt gegeven van de waarheid. Ze zijn bedoeld voor mensen die minder weten om in hen een geest van eerbied en heilig ontzag op te wekken. Maar in de esoterische scholen werd altijd de waarheid over de goddelijke wezens onderwezen.

Wanneer ik zeg dat de goden nog steeds alle wezens onderrichten die lager staan dan zij, moet ik eraan toevoegen dat dit op twee manieren gebeurt: ten eerste op een algemene manier, door de invloed die van hen uitgaat op de verschillende gebieden van hun eigen zijn. Hun zeven beginselen, om het beeldend uit te drukken, emaneren invloeden: elk van de zeven beginselen van de goden, dat wil zeggen van elke god, straalt zijn eigen speciale of karakteristieke invloed uit; en deze emanaties vloeien door de zeven rijken van de natuur, en zijn in feite de wetten in de kosmos, of manifesteren zich als de beheersende invloeden die de mensen wetten noemen.

Wanneer u zich in uw denken kunt verheffen, bewust natuurlijk, tot de hogere gebieden van de kosmische rijken, komt u in direct contact met de hogere invloeden of emanaties van de goddelijke wezens, en u drinkt als het ware uit deze Piërische bronnen; want in deze grotere wezens, goden genoemd, leven wij, bewegen wij ons, en hebben wij ons bestaan. Dit is de algemene manier waarop de goden, alleen al door hun bestaan, wezens verheffen, leiden, onderwijzen en inspireren.

De andere manier van onderricht gebeurt in heel beperkte kring en bepaalt zich alleen tot hen – ik zou ze supermensen, halfgoddelijke mensen kunnen noemen – die door inwijding in direct individueel contact komen met de lagere gebieden van de goden – anders gezegd, met de lagere goden. Bedenk dat de goden zelf in vroegere manvantara's mensen waren zoals wij nu; in toekomstige manvantara's zullen wij op onze beurt goden zijn, en onze goden zullen dan supergoden, wezens hoger dan goden, zijn. In die toekomstige manvantara's, wanneer we bewust zullen zijn geëvolueerd tot onze inherente en ingeboren goddelijkheid, zullen wij op onze beurt de inspiratoren, leraren, stimulators en gidsen zijn van al die wezens die nu na ons komen, namelijk de wezens, de entiteiten van de

zogenaamde lagere natuurrijken – het dieren-, het planten- en het mineralenrijk en de drie elementalenrijken.

U moet ook begrijpen dat als ik over de wezens van deze rijken zeg dat ze in hun vele menigten na ons komen, ik niet doel op de vormen, de lichamen, maar alleen op de monaden. De monaden van bijvoorbeeld het plantenrijk vormen het plantenrijk, en het zijn deze monaden die evolueren. Een boom evolueert niet, een roos evenmin; het is de monade en het zijn de monaden die elke entiteit samenstellen die evolueren en deze verschillende en vergankelijke vormen aannemen. Ziet u het verschil? Het is niet de vorm die evolueert. De vorm is een voorbijgaand verschijnsel, een gebeurtenis in de evolutie van de monadische essentie. Is het antwoord u duidelijk?

*Vr.* – Dank u, heel duidelijk. Mag ik een meer specifieke vraag stellen? In verband met de Scandinavische mythologie hebben we ons wel eens afgevraagd of Odin of Wodan een van de vroegere leermeesters was van de Indo-europese rassen.

*GdeP* – Ja, Odin of Wodan zijn namen die slechts werden gegeven aan een bepaalde symbolische goddelijke figuur. Dezelfde figuur staat in andere mensenrassen onder andere namen bekend. Dat betekent niet dat Odin of Wodan of hoe u deze goddelijke figuur ook wilt noemen, verschilde van eenzelfde figuur die in andere tijden in andere rassen andere namen droeg.

De Griek Euhemerus leefde ongeveer 300 jaar vóór de christelijke jaartelling. Hij leerde dat de goden uit de mythologieën van de verschillende volkeren in nog oudere tijden eenvoudig mensen waren, maar edele mensen, supermensen, en dat er geen goden waren die als zodanig volkomen verschilden van mensen. Zijn leer is feitelijk juist. Maar ze is totaal verkeerd begrepen en geïnterpreteerd, zelfs door de oude Grieken. Hij bedoelde niet dat er geen goddelijke wezens in het heelal waren. Hij onderwees een lering uit de mysteriën dat alle goddelijke wezens eens, in vroegere manvantara's, mensen zijn geweest die op hun evolutietocht door het menselijke stadium gingen, die door de poorten van het menszijn gingen vóór zij de poorten van het god-zijn binnengingen. Hij werd door enkele orthodoxe Grieken die zich aan de toenmalige orthodoxe mythologie hielden, een 'atheïst' genoemd, een woord dat toen veel minder als een minachtende term werd gebruikt dan nu. Het betekende alleen iemand die de gangbare opvattingen over de goden van die tijd niet huldigde en daarom niet geloofde in die mythologische opvattingen.

Maar het zal u opvallen dat er in alle historische fragmenten die we van Euhemerus en zijn leringen bezitten, niet één woord is dat bewijst dat hij ooit wegens goddeloosheid werd aangeklaagd. Dit is een bewijs dat de politieke en religieuze autoriteiten van die tijd wisten dat hij een lering uit de mysteriën gaf, want hij omkleedde en versluisde haar zo meesterlijk dat geen niet-ingewijde haar zou herkennen als een mysterieleer die aan de mensheid was onderwezen.

De werkelijke reden waarom Socrates stierf, was dat hij enkele mysterieleringen openlijk onderwees zonder ze in te kleden in metafoor en beeldspraak, en daarmee schond hij een van de grondregels van de mysterieleringen: ‘U zult ontvangen zoals anderen hebben ontvangen; u zult alleen geven zoals u heeft ontvangen.’ De regel was streng en geldt ook nu nog. Socrates was geen ingewijde in de Griekse mysteriën. Hij was een edel en goed mens, en door zijn ingeboren geestelijke vermogens ving hij deze waarheden op uit de gedachte-atmosfeer van de planeet. Gezien zijn capaciteiten, moet hij hebben geweten dat hij iets verkeerd deed, maar hij had geen eed gezworen die hem bond. Theoretisch had hij geen schuld. Tijdens het proces deden de rechters al het mogelijke om hem te redden, maar hij wilde zichzelf niet redden.

Het is hetzelfde als in de geschiedenis van Jezus. Ook uit de legenden over het verhoor van Jezus door Pilatus weet u dat het verhaal duidelijk laat zien dat Pilatus zijn best deed Jezus te redden, maar Jezus weigerde zichzelf te redden.

Mijn verwijzing naar Jezus is helemaal niet in strijd met en verandert niets aan het feit dat, zoals ik vroeger heb gezegd, het hele evangelieverhaal een mysterieverhaal is, want het mysterieverhaal werd verteld overeenkomstig de gewoonten van het volk van die tijd.

*Vr.* – Ik heb verschillende vragen over één onderwerp: Katherine Tingley zei ons altijd dat het beter was om bij het zingen of bij het doen van openbaar werk de handen samen te vouwen. Voorzover ik haar uitleg begreep zei ze dat als we de handen losjes langs de zijden lieten hangen, de energieën het lichaam via de vingertoppen zouden verlaten, maar als de handen waren ineengevouwen, hield men de energiestromen binnen. Ik heb altijd het gevoel gehad dat hiervoor een meer esoterische reden was die Katherine Tingley ons toen niet kon zeggen. Eén vraag is: stroomt prāna gemakkelijker uit de vingertoppen dan uit andere delen van het fysieke organisme?

*GdeP* – Niet gemakkelijker, maar veel gemakkelijker. Door de

handen losjes te laten hangen opzij langs het lichaam krijgen de prāṇische emanaties (ik gebruik uw term) gelegenheid te ontsnappen. Als men de vingertoppen tegen elkaar houdt, of de handen ineenvouwt, ontstaat er een natuurlijke stroom, die u elektromagnetisch kunt noemen, als u een moderne term wilt gebruiken die geen wetenschapper begrijpt. Door de vingers zo te houden, ontstaat een natuurlijke levensstroom binnen het lichaam.

Maar de ogen bijvoorbeeld stralen het levensfluidum nog krachtiger uit dan de handen, en dit fluidum wordt daarmee gemakkelijker gericht. Ik heb ogen van mensen gezien waaruit werkelijk nu en dan stralen levenskracht schoten, en de kracht van de levensessentie die uit de ogen straalt is van een wat hogere soort dan die uit de handen. Elk orgaan van het lichaam emaneert zijn eigen karakteristieke type levenskracht: de ogen, de mond, de handen, de voeten, iedere vinger, de oren in veel mindere mate, ja zelfs de haren; elk haartje is een kanaal voor het uitvloeien van prāṇische substantie.

Op dit feit berust een van de meest geheimzinnige leringen van de mysteriën, namelijk dat bij de dood de vitale entiteit (niet de geestelijke) het lichaam via verschillende kanalen verlaat. Op het ogenblik van de dood, wanneer het gouden koord wordt verbroken, verlaat de vitale entiteit het lichaam door de ogen, door de kruin van het hoofd (dit betreft het hogere deel van de levensenergie), door de neus, de mond, het hart, de zonnevlecht, de beide openingen van het lichaam die zich lager dan de zonnevlecht bevinden, en in mindere mate door elke afzonderlijke vinger of teen en door ieder haartje of veertje. Zo ziet u dat uw vraag een breed scala van feiten omvat.

*Vr.* – Ik heb vaak afbeeldingen gezien van Egyptische beelden in zittende houding, waarbij de handpalmen op de knieën rustten. Ik weet uit ervaring dat die houding een kalmerende werking op het zenuwstelsel heeft. Is er een esoterische reden voor de houding van die beelden?

*GdeP* – Die is er; de reden is bijna dezelfde als die ik u al heb gegeven, maar er zijn bovendien bepaalde religieuze redenen. Bij verschillende beelden van de Boeddha zult u verschillende houdingen van handen en voeten aantreffen. Wanneer het speciaal de handen betreft, worden ze mudrā's genoemd, en ze zijn alle gebaseerd op de natuurlijke loop van de elektromagnetische levensstromen door het lichaam. De ene open hand gelegd op de andere is een geliefde houding van de boeddha's; het is een heel kalmerende en rustgevende

houding – de handen rustig in de schoot gelegd met de palmen op de gekruiste voeten. Voor Europeanen is het heel moeilijk de benen en de voeten op die manier te kruisen. Europeanen zijn niet gewend daaraan; maar met enige oefening is het heel weldadig omdat het de geest kalmte geeft en rust aan het lichaam.

*Vr.* – Het is mij opgevallen dat elk van de leiders is gefotografeerd met de hand tegen het gelaat. Heeft dat enige betekenis?

*GdeP* – Dat geloof ik niet. Ik denk dat het een natuurlijke houding is. De meeste mensen doen het, geloof ik. Ik weet dat ik het steeds doe. Ik herinner me dat toen broeder — me fotografeerde, hij me zei mijn hoofd op mijn hand te laten rusten, naar ik aanneem met de gedachte dat ik er dan beter uit zou zien.

*Vr.* – In *De Geheime Leer* staat dat de ster onder invloed waarvan men wordt geboren, gedurende een heel manvantara bij ons blijft. Heeft ‘ster’ hier betrekking op iedere ster, of slaat het woord alleen op de planeten? Men noemt de genii van deze sterren onze begeleidende of beschermengelen, en ook de vaders van vuur . . .

*GdeP* – U stelt twee vragen tegelijk. Ik zal eerst proberen de eerste te beantwoorden, daarna kunt u de volgende stellen.

*Vr.* – De eerste vraag: Slaat de bewering waarover ik sprak alleen op de planeten, of betreft ze elke ster in het heelal?

*GdeP* – Uw vraag gaat heel diep. In het algemeen gesproken verwijst *De Geheime Leer* naar elk hemellichaam, welk dan ook, in het bijzonder naar de planeten. Wat de sterrenmenigten betreft, daarmee worden de sterrenbeelden bedoeld – de werkelijke sterrenbeelden, geen andere. Twee sterren worden in het bijzonder genoemd, de geestelijke ster en de astrologische ster, maar de verwijzing kan ook slaan op de planeten. Ik bedoel dit: van de twee genoemde sterren is de ene de geestelijke ouder en de andere is door astrologische overeenkomst de heersende invloed op het moment van de geboorte.

Bedenk – en ik kan in antwoord op de vraag nu niet méér zeggen – dat wanneer wordt gezegd dat sterren en planeten een invloed hebben op de mensen, er zelden of nooit op het fysieke hemellichaam wordt gedoeld. Altijd verwijst men naar de geestelijke levenskracht van de ster of planeet, de genius (om het Latijnse woord te gebruiken), de beschermende, inwonende, inspirerende godheid van dat

bepaalde hemellichaam, hetzij planeet of ster of sterrenbeeld. Wat is uw volgende vraag?

*Vr.* – Is er een rechtstreeks verband tussen de genius van die bepaalde ster en ons geestelijke zelf; en zo ja, hoe is dat ontstaan?

*GdeP* – Het verband is het meest innige dat mogelijk is. Hij is uw ouder, en bovendien is hij uzelf. In uw diepste wezen bent u een vonk van die sterrenvlam. Houd die gedachte even vast: dat directe verband ‘ontstaat’ nooit, omdat u het altijd bent, bent geweest en zult zijn. U bent voor eeuwig verbonden met die ster, in zowel verleden als toekomst. Ik heb het nu over de geestelijke ster, niet de astrologische die, naar men zegt, uw lot bepaalt op het moment van uw geboorte. U sprak, geloof ik, over de geestelijke ster.

*Vr.* – Is dat de verklaring van het Romeinse geloof dat edele mensen bij hun dood sterren worden?

*GdeP* – Dat is precies de betekenis van het Romeinse geloof. En wanneer de Romeinse keizers stierven en geapotheoiseerd [vergoddelijkt] werden, om een Griekse term te gebruiken, was de oorspronkelijke gedachte eenvoudig dat het geestelijke deel van de keizer, en feitelijk ook van ieder ander mens, ogenblikkelijk, sneller dan het denken, terugkeerde naar zijn ouder-ster.

Ik heb u bij tal van gelegenheden gezegd dat de mysteries verbonden met de dood talrijk zijn, en zo verheven dat het bijna verboden is erover te spreken, behalve in de hogere graden, eenvoudig omdat men, tenzij men is getraind om ze te begrijpen, ze beslist verkeerd zou interpreteren.

*Vr.* – Ik heb altijd begrepen dat het getal vijf in de esoterische filosofie in een speciale betrekking stond tot het mānasische element of beginsel van de evolutie. Aan de andere kant begint de evolutie van een wortelras, als ik het goed begrijp, ongeveer halverwege de evolutie van het voorafgaande ras. Als we die twee uitspraken samenvoegen, betekent het dan bijvoorbeeld dat het tegenwoordige vijfde wortelras dat bestemd is een aanmerkelijk hoge staat van evolutie te bereiken van het mānasische element, voortkwam uit het vijfde onderras van het vierde wortelras?

*GdeP* – Dat is een moeilijke vraag. Wat bedoelt u met de lengte van een ras? Het is waar dat de oorsprong van elk volgend ras, wat de tijd betreft, ongeveer halverwege het ouderras ligt. Maar omdat

ieder wortelras zijn eigen bijzondere eigenschappen meebrengt, is zijn levensduur het langst wanneer die eigenschappen in zijn eigen evolutie tot uitdrukking komen.

Het zesde wortelras zal ontstaan in de zesde evolutieperiode van ons vijfde wortelras. De langste periode van het vijfde ras zal worden doorgebracht in zijn vijfde stadium. In het vierde wortelras was de vierde subperiode de langste van de zeven subperioden van zijn levensduur. In het derde wortelras was de derde subperiode de langste van zijn hele levensduur, maar in de vierde subperiode lagen de wortels van het volgende vierde ras. De verwijzing naar het punt halverwege een ras als oorsprong voor het volgende ras heeft dus betrekking op de tijd, niet noodzakelijk op de zeven beginselen van een ras of op de zeven perioden beschouwd als een categorie. De bewering heeft geen betrekking op zoiets mechanisch als dit laatste. Is dit duidelijk?

*Vr.* – Het is volkomen duidelijk, maar ik wil in dat verband iets anders vragen. Het is een bekend feit dat de joden zichzelf het ‘uitverkoren volk’ noemen. Is er een esoterische betekenis in die zin dat hun afkomst mogelijk teruggaat tot dat bijzondere onderras van het voorafgaande ras dat was gekozen als de kiem voor de evolutie van het vijfde ras?

*GdeP* – Volstrekt niet. In de oudheid heeft ieder ras zichzelf beschouwd, en terecht, als het ‘uitverkoren volk’ van zijn eigen speciale planetaire leraar of gids – bij de Hebreëën Saturnus, bij de Romeinen Venus, enz. In die zin is ieder ras het ‘uitverkoren volk’. Alleen het onbuigzame temperament van de Hebreëën, waarover hun eigen profeten zo luid klaagden, legde een bijzondere nadruk op het feit dat zij het ‘uitverkoren volk’ waren.

In de Verenigde Staten is tegenwoordig ook veel van dat gevoel, of dat heeft er bestaan, dat de Amerikanen het ‘uitverkoren volk’ zijn. Dat komt bij ieder volk voor. In deze tijd wordt dit gevoel nationalisme genoemd, en als zodanig heeft het zijn eigen kleine deugden. Maar ik geloof werkelijk dat er weinig dingen zijn die zo sterk ingaan tegen het gevoel van menselijke broederschap als deze geest van agressief nationalisme. Het is de plicht van ieder mens zijn land lief te hebben, zijn wetten te gehoorzamen, trots te zijn op zijn deugden en *edele* daden uit het verleden. Maar dat heel natuurlijke en gepaste gevoel zo ver door te drijven dat men gelooft dat andere volkeren minderwaardig zijn, is volstrekt fout, omdat het niet waar is.



*Vr.* – Jaren geleden had ik verschillende keren de gelegenheid door een botanische tuin te wandelen, en iedere plant en iedere boom had zijn naamplaatje. Het zien van die namen (het waren natuurlijk vooral Latijnse namen, die misschien betekenden dat de boom smalle of brede bladeren had, of de Latijnse versie van de naam van de plantkundige die de plant had gecatalogiseerd) wekte vaak mijn afkeer op, en dikwijls kreeg ik de gedachte dat een boom, een plant, feitelijk ieder ding, ook een mens, ongetwijfeld een werkelijke, een esoterische naam heeft. Zit daar een kern van waarheid in?

*GdeP* – Zeer zeker. De schrijver van het Nieuwe Testament had eenzelfde gedachte. Het komt voor in de Apocalyps, geloof ik (het is zo lang geleden dat ik in de christelijke geschriften las dat ik het mis kan hebben). Maar dit christelijke geschrift zegt: ‘Zijn naam zal op zijn voorhoofd worden geschreven’, of woorden van gelijke strekking. Dit is precies de betekenis van de gedachte die u tot uitdrukking heeft willen brengen. Het zuivere karakter of de individualiteit heeft zijn eigen ‘naam’ in de kosmische registers – niet een naam in menselijke woorden, maar die vitaal-astrale karakteristiek waardoor het wezen zich onderscheidt van andere zaken, zoals bij ons armzalige mensen namen het ene ding van het andere onderscheiden. Iedere boom, ieder metaal, ieder mens, inderdaad elk ding, heeft zijn eigen karakteristieke eigenschappen, zijn eigen individualiteit, en dus zijn eigen ‘naam’.

*Vr.* – Is dat svabhavat?

*GdeP* – Nee, maar in een bepaald opzicht toch weer wel. Svabhavat is een term die alleen betrekking heeft op het kosmische beginsel dat in feite de hogere gebieden van ākāśa is. Svabhavat betekent zelfwordend, dat wat eeuwig wordend is uit de bronnen van zijn eigen zelf. U ziet dus dat er een bepaald verband is met de karakteristieke of vitaal-spirituele ‘naam’ waarover ik sprak toen ik de vorige vraag beantwoordde. U heeft gelijk in het verband waarin het werd gebruikt, maar de term is verkeerd toegepast.

*Vr.* – Ik heb twee korte vragen. De ene is iets dat me altijd een raadsel is geweest sinds ik van theosofie heb gehoord, en dat is: waarom worden sommigen tot deze beweging aangetrokken terwijl anderen, die er volkomen geschikt voor schijnen te zijn en in ieder opzicht veel op hen lijken, in het geheel niet daartoe worden aange-

trokken? Heeft wat u ons over de ster heeft gezegd iets daarmee te maken? Deze beweging moet onder de leiding van een ster staan. Staan de leiders en zij die niet worden aangetrokken onder leiding van verschillende sterren, of iets dergelijks?

*GdeP* – Ik kan eigenlijk niet zeggen dat dat zo is, want iedere individuele entiteit, ieder mens, staat onder een andere ster. Nee, ik geloof niet dat het zo diep gaat. Ik denk dat het eerder het gevolg is van karmische evolutie. Sommige wezens zijn eenvoudig verder gevorderd dan andere, hun hogere natuur is meer ontwikkeld, ze voelen dieper, ze hebben inzicht; ze zien gemakkelijker wat de dingen zijn, ze hebben zo lang naar waarheid gehunkerd dat ze, wanneer ze van theosofie horen, direct en intuïtief ertoe worden aangetrokken. Er is een overeenkomst van denken. Ik geloof niet dat het iets te maken heeft met zo'n diepzinnige of essentiële schakel als de ster.

*Vr.* – Dank u. Ik heb nog een vraag die verband houdt met andere vragen die al zijn gesteld. U heeft twee keer verwezen naar Saturnus, de Saturnus van de joden. Maar toen u sprak over mythologie, dacht ik aan iets dat me veel heeft beziggehouden: wat was de gouden eeuw van Saturnus en Rhea? Ik heb nooit het verband kunnen begrijpen met de Griekse Olympische Eeuw, en ik vroeg me af of het een van de kleinere gouden eeuwen was? Kunt u iets meer daarover vertellen? Is die Saturnus dezelfde als de Saturnus van de joden?

*GdeP* – De verwijzing naar een gouden eeuw heeft in de Griekse mythologie twee betekenissen gehad: de exoterische, waarmee de tijd wordt aangeduid toen de mensheid onschuldig was, zoals een kind in zijn jeugd, zonder werkelijke verantwoordelijkheid – beslist niet een verheven toestand, niet een waarnaar ontwikkelde mensen verlangen die zowel de mooie kant als de zware plichten van de verantwoordelijkheid kennen, maar een toestand zoals van een kind dat onschuldig is, ongeacht wat het doet, omdat de wilskracht en het begrip nog niet zijn ontwikkeld.

Zo gingen de vroege rassen van de mensheid door wat de Grieken een eeuw van Saturnus noemden, een eeuw van onschuld, van een gebrek aan intellectueel begrip, maar een eeuw waarin er min of meer vrede en geluk was zoals een kind die kent. Ik heb geen bewondering voor een kind, omdat het niet is ontwikkeld. Een kind amuseert me, doet vaak een beroep op mijn medelijden, mijn mededogen, mijn sympathie, als mens, maar ik vind een kind niet bewonderenswaar-

dig. Het is niet een voorbeeld om na te volgen. Het is in zijn Saturnische eeuw van groei. Het is onschuldig, heeft geen verantwoordelijkheid, kent geen zorgen, er wordt niets van verlangd. Het beseft ook niet, of hooguit vaag, dat die dingen bestaan. Het leeft van dag tot dag. Voor wat het kind betreft – overal wordt voor gezorgd.

Maar terwijl dit de gangbare of mythologische betekenis van de eeuw van Saturnus bij de Grieken was, verwees de eeuw van Saturnus in de mysteriën paradoxaal naar een verre toekomst – om precies dezelfde reden die ik zojuist heb gegeven – wanneer de gouden tijd, zoals die werd genoemd, de gouden eeuw, zal komen, opnieuw zal aanbreken; de tijd dat wij, in plaats van halfgeëvolueerd zoals we nu zijn, volledig geëvolueerd zullen zijn, en dat we in plaats van half verantwoordelijk en half onverantwoordelijk, volledig verantwoordelijk zullen zijn, en we over volledig gecoördineerde krachten en vermogens zullen beschikken.

Deze mysterielingen verwijzen naar een Saturnische of gouden eeuw in de toekomst, wanneer er vrede op aarde zal zijn, wanneer de mensen wijs en meedogend zullen zijn, wanneer ze kennis zullen hebben en elkaar zullen helpen en hun verwantschap met de goden zullen inzien. En het zal het laatste tijdperk zijn vóór het ras van deze planeet verdwijnt.

Sluit mijn antwoord aan bij de denkbeelden die u heeft? Als u uw vraag wilt herhalen in een wat andere vorm, zal ik opnieuw proberen haar te beantwoorden.

*Vr.* – Er is nog één punt: Is de Saturnus uit de Italiaanse mythologie dezelfde als die van de joden?

*GdeP* – Ja, maar heel anders opgevat. Iedere planeet heeft twee kanten, een geestelijke en een materiële. In de Griekse en Latijnse mythologie werd naar de geestelijke kant van Saturnus verwezen. De joden, de Hebreëen, kenden ook de geestelijke kant, maar in de loop van de geschiedenis van het joodse volk was het het materiële aspect van Saturnus dat van de mysterielingen uitlekte, en het werd, helaas voor hen, een overheersend idee, een overheersende nationale gedachte. Het was een betreuenswaardige ontwikkeling; het had ook andersom kunnen zijn. Maar het was hun karma. Er zijn onder de Hebreëen, de joden, geestelijk hoog ontwikkelde mensen geweest, zoals er onder alle volkeren zijn geweest – edele mensen, grote ingewijden, meesters van wijsheid; maar zoals hun eigen profeten ons hebben verteld, was de grote meerderheid van het volk nogal mate-

realistisch. Het was de neiging van dat volk. Maar ze zijn niet de enigen die materialistisch zijn; vergeet dat niet!

*Vr.* – Zoals ik het begrijp, hebben de oosterse volkeren, in het bijzonder die volkeren die zich het meest aan de leringen van het boeddhisme hebben gehouden, verschillende klassen of groepen van boeddha's, die door verschillende figuren worden voorgesteld. Elke figuur heeft een andere naam; soms hebben ze maar kleine verschillen.

*GdeP* – Wat bedoelt u met figuren? Bedoelt u beelden?

*Vr.* – Ja, ik denk in het bijzonder aan één die ze de bodhisattva noemen en die, wanneer erover wordt gesproken of ernaar wordt verwezen, altijd iets meer respect schijnt te krijgen, alsof er meer achter steekt. Het is iets dat iemand opvalt, vooral door aan te voelen hoe ze hem eerbied betonen. Is dit omdat juist deze figuur verder is gevorderd of zit er iets anders aan vast?

*GdeP* – Dit is weer een diepe vraag, die de grondslagen van het boeddhisme blootlegt. Laat ik u iets vertellen. U heeft het niet over beelden of beeldhouwwerk. Bodhisattva is een titel evenals boeddha. 'Boeddha' betekent 'de ontwaakte'. 'Bodhisattva' betekent 'de essentie van de boeddha' of het 'boeddha-beginsel', 'bodhi' – wijsheid, 'sattva' – de essentie van iets. De boeddha is het volgende stadium, hoger dan of na de bodhisattva, maar de bodhisattva heeft het hart van de mensen in het oosten altijd meer aangesproken dan de boeddha, om de volgende reden: voor een kind zijn zijn ouders altijd dierbaarder dan enig ander mens, hoewel het kind zou kunnen weten dat die andere mens edeler en grootser is dan zijn eigen ouders. De reden is daarom dat, hoewel de boeddha's de werkelijke incarnaties zijn van wijsheid en liefde, de bodhisattva's meer menselijk zijn. Ze werken onder de mensen, evenals de boeddha's en er zijn meer bodhisattva's dan boeddha's.

De bodhisattva's zijn menselijker, ze staan dicht bij ons, en lijken meer op gewone mensen. De boeddha's zijn zover geëvolueerd dat het gemiddelde menselijke hart tot op zekere hoogte het gevoel heeft dat ze voor hem iets te verheven zijn. Dit is een verkeerde opvatting, maar het is de natuurlijke reactie van het menselijke hart. De volmaakte incarnatie van wijsheid en liefde die de boeddha is, is een verheven schitterende gebeurtenis, maar de gemiddelde mens

voelt misschien dat zo'n toestand een beetje te verheven voor hem is. Het menselijke hart wenst gewoonlijk iets meer menselijks, iets dat niet zo vergevorderd is, en dit is de diepere reden, want de bodhisattva's schijnen, voorzover het de menigte betreft, heel wat dichter bij de mensen te staan dan de boeddha's. Het is in feite niet zo, maar de mens voelt het zo.

Maar begrijp deze opmerkingen niet verkeerd. Voor ons mensen zijn de bodhisattva's mensen van een schitterende soort. Ze zijn edele, verheven, ontwikkelde mensen. Eén stap verder, en ze zijn boeddha's. De bodhisattva's zijn ook incarnaties van wijsheid en mededogen, maar niet zo volledig als de boeddha's. Er is hierover meer te zeggen, maar het zou te lang duren om dat hier uiteen te zetten. Dit onderwerp is een van de mooiste mysteries van het boeddhisme, en ook van onze eigen leringen, want onze eigen leer is in dat opzicht dezelfde.

Ik kan het u iets duidelijker maken door bijvoorbeeld te vertellen dat de twee meesters van wijsheid en mededogen die aan het hoofd van onze eigen orde staan, die de Theosophical Society hebben opgericht en bekend zijn onder de initialen M en KH, bodhisattva's zijn; geen van beiden is een boeddha.

Er zijn ook graden van bodhisattva's. Dit woord is een titel; het is een woord zoals 'koning' of 'verlosser'. Er zijn verschillende soorten 'koningen' en 'verlossers' – autocratische koningen, constitutionele koningen, en koningen in naam.

Begrijpt u nu de algemene strekking van dit onderwerp? Zo niet, stel uw vraag dan een beetje anders. Want, vrienden, laat ik u iets zeggen waar ik vaak eerder op heb gewezen: u zult een antwoord krijgen dat altijd nauw aansluit bij uw vraag. Ik zeg het nog eens omdat het belangrijk is. Het is een regel van onze Orde. Ik heb niet het recht u, wanneer ik een vraag beantwoord, meer te vertellen dan wat u heeft gevraagd. Probeer het dus nog eens.

*Vr.* – Het gedeelte waarover u sprak is heel duidelijk, maar ik wil graag nog iets vragen: zijn deze verschillende klassen van boeddha's verschillende graden van inwijding?

*GdeP* – Ja, in één opzicht klopt dat ongeveer. Maar werkelijke groei, evolutionaire groei, kan in zekere zin een langzame inwijding worden genoemd, terwijl alle inwijding in onze hogere orden alleen een gestimuleerde of versnelde evolutie is. Daarom moeten de boeddha's, hoewel ze de producten van menselijke evolutie zijn, toch het

regelmatige inwijdingsproces doormaken, en dit proces is een versnelling van evolutie, zoals ik al heb gezegd. Is dit punt duidelijk?

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – Is dat werkelijk zo? Zo niet, vraag het nog eens.

*Vr.* – Ja. Dat geeft mij heel wat meer om over na te denken.

*GdeP* – Akkoord. Dat is een goed antwoord.

*Vr.* – Stond Gautama de Boeddha hoger dan onze meesters?

*GdeP* – Als een van de boeddha's van het vijfde ras stond hij veel hoger. Als ik u het hele mysterie over de boeddha kon vertellen, zou u begrijpen waarom HPB zichzelf openlijk een boeddhist noemde, en waarom ze in de begintijd van de Society toeliet dat de uitdrukking 'esoterisch boeddhisme' werd gebruikt. Gautama is een van de twee grote boeddha-incarnaties die tot ons vijfde ras behoren. Er zijn veel meesters van wijsheid, maar er zijn slechts twee boeddha's in een wortelras.

Ik wil nog eraan toevoegen dat de Boeddha – en in dit geval heb ik het over Gautama de Boeddha – in onze eigen hogere graden voortdurend de mahāchohan wordt genoemd, de grote Heer. Hij verschaft het psychische materiaal voor de verschillende avatāra-incarnaties die er zijn geweest en die er zullen zijn tijdens ons vijfde wortelras.

*Vr.* – Wat zijn er vanavond veel prachtige onderwerpen ter sprake gekomen. Er komen honderden vragen in mij op. Ik zou willen terugkomen op het onderwerp dat enige tijd geleden werd behandeld over de naam, de mystieke naam. Is er niet ook een mystiek getal? Er is ons gezegd dat we een getal hebben en ook een meetkundige figuur. Ik geloof dat in onze esoterische leringen iets daarover staat.

*GdeP* – Het mystieke getal heeft betrekking op een astrologisch idee dat verband houdt met een geestelijke ster. Het is niet zozeer een getalsteken – in feite helemaal niet, maar dit getal verwijst eerder naar kwaliteit dan naar kwantiteit, als u mij kunt volgen, want het is werkelijk heel moeilijk uit te leggen. Ieder mens heeft, beschouwd als een eenheid, een bepaald trillingsgetal, en ik heb ruw aangelegde mannen en jongens soms horen zeggen als ze met elkaar spreken: 'Ik heb je door.' [Eng.: 'I have got your number.' Letterlijk: 'Ik heb jouw getal.']

Die bewering is waar, want zij begrepen de ander, ze kenden zijn trilingsgetal. Ze wisten niet wat het was of hoe ze het zouden kunnen omschrijven, maar het instinct om beeldend te spreken, drukte zich in die vorm uit.

Vr. – Kunt u wat meer licht werpen op de esoterische betekenis van het mystieke woord ‘OM’?

GdeP – Het is merkwaardig hoe deze vraag steeds terugkeert. ‘Om’ betekent helemaal niets behalve wat u erin legt. De Hebreëen hadden een overeenkomstig woord ‘amen’, dat niets betekent behalve wat u erin legt. ‘Om’ wordt in het Sanskriet met twee lettertekens geschreven, en de hindoes hebben in hun orthodoxe religies (en er zijn er vele in Hindoestan), dat wil zeggen de verschillende sekten van het brahmanisme, enz., van dit woord ‘Om’ een bijna goddelijk partikel gemaakt, of beter gezegd, hebben dat mystieke woord ‘Om’ bijna omkleed met de eigenschappen van het goddelijke. De geschiedenis ervan komt nauw overeen met wat de christenen van de rooms-katholieke kerk in de Middeleeuwen maakten van het kruisteken – ze schreven er allerlei mystieke en magische krachten aan toe. Feitelijk is het bijgeloof. En dat geldt ook voor de opvatting van de orthodoxe hindoes over de bijzonder grote kracht die zij gewoonlijk aan dit woord ‘Om’ toeschrijven.

Ik herinner me dat ik een verhaal getiteld *Dracula* heb gelezen, een verschrikkelijk verhaal over een vampier, geschreven door een rooms-katholiek. Sommigen van u hebben het misschien gelezen. Natuurlijk schreef hij aan het kruis allerlei magische krachten toe en zei dat de vampier kon worden bezworen of overwonnen of dat kon worden verhinderd dat hij zijn slachtoffers zou aanvallen, door op zijn slachtoffer het kruisteken te maken, of iets dergelijks. Dit alles is inderdaad bijgeloof.

‘Om’ is inderdaad een heilig woord eenvoudig door het effect dat de combinatie van de klanken ‘O’ en ‘M’ heeft, wanneer ze op de juiste manier worden gereciteerd door iemand met een begrijpende ziel; want het kalmeert en verfijnt het aurische ei dat ieder mens omringt, en schenkt het rust. Daardoor maakt het de geest meer ontvankelijk voor de levensessenties van het hogere deel van de innerlijke constitutie. Dat is in feite alles. Het heeft ook een aantal betekenissen. In vervlogen tijden in India werd het soms gebruikt als een woord met de betekenis van goedkeuring, toestemming, zoals het woord ‘ja’. Iemand zou bijvoorbeeld aan een vriend iets kunnen

vragen, en deze zou dan antwoorden ‘Om’ – ‘ja’, ‘zeker’, ‘precies’. Dit woord heeft een hele geschiedenis. Maar, zoals gezegd, ik ben heel verbaasd dat het steeds weer naar voren komt in de vorm van vragen die erover worden gesteld.

*Vr.* – HPB zegt in haar *Instructies* dat elke keer dat het Woord wordt uitgesproken, een sluier tussen het hogere en het lagere zelf breekt, wordt vernietigd, of iets dergelijks.

*GdeP* – Ja, indien op de juiste manier uitgesproken, maar niet noodzakelijk dit woord. Ieder woord dat soortgelijke verfijnde en rustgevende trillingen zou kunnen opwekken zou men kunnen uitspreken met precies hetzelfde effect. Het woord ‘Om’ heeft zelf niets magisch in zich. Het is eenvoudig een combinatie van een klinker met een klankhebbende ‘m’. Dit is niet iets magisch. De goden hebben het niet gemaakt. Het is een menselijke vinding. Vaak wordt het echter voor magische doeleinden gebruikt. Sanskritisten noemen het een mantra. In Tibet zult u zien dat de Tibetanen, diep religieus volk als ze zijn, ’s morgens en ’s middags en ’s avonds rondlopen en ‘Om mani padme hūm’ mompelen, dat betekent ‘Om, het juweel in de lotus, Om’. Een Tibetaan kan misschien allerlei fouten begaan, maar uit gewoonte mompelt hij deze mantra min of meer de hele dag. En dit mompelen alleen brengt hem geen enkel voordeel. Er zit geen wilskracht achter, geen inzicht. Ik zou hier kunnen zitten en u zou daar kunnen zitten en we zouden samen ‘Om’ kunnen mompelen tot de dag des oordeels, en het zou ons niets goeds opleveren. Maar als het wordt geuit door iemand die weet hoe het moet worden uitgesproken, van wie het hart zuiver is, die zijn wilskracht erin legt, die weet hoe hij het moet gebruiken om de hem omringende aura te kalmeren en tot rust te brengen, dan is die bijzondere combinatie van klanken heel krachtig. Meer is er niet over te zeggen.

*Vr.* – Er moeten twee partijen zijn om een spel te spelen, en ons wordt ook verteld dat wij door alle lijden en ervaringen heen moeten. Is het voor de individuele ziel nodig op een of ander moment in haar evolutie de afschuwelijke ervaring van een zwarte magiër op te doen, of is dat niet nodig?

*GdeP* – Niet nodig. Maar helaas, veel mensen doen dat.

*Vr.* – Heeft de beschrijving die Judge gaf van het woord ‘Om’ in *Yoga aforismen* [in de toelichting bij aforisme I:28] betrekking op elke



combinatie van klinkers en medeklinkers zoals *O* en *M*, want hij zegt volgens mij dat deze *Brahmā*, *Vishṇu* en *Śiva* vertegenwoordigt.

*GdeP* – Ik herinner het me niet. Maar blijkbaar heeft Judge, die een reïncarnatie van een hindoeयोगī was, toen aan een hindoe denkbeeld gedacht.

*Vr.* – Ik dacht vroeger dat het zo belangrijk was dat ik die beschrijving uit het hoofd heb geleerd; daarom was ik er benieuwd naar of het alleen een combinatie van klinkers betreft die goed bij elkaar passen.

*GdeP* – ‘Om’ is een bijzonder goede combinatie. Het is een menselijke vondst, maar een bijzonder goede combinatie. En als het wordt uitgesproken door iemand met een zuiver hart en een welwillende geest, die probeert zich in een devotionele geestestoestand te brengen, is het, door de trillingen die het opwekt, veel beter dan andere woorden. Als ik bijvoorbeeld in mezelf mompel: ‘tsjilp, tsjilp, tsjilp’, dan wekt de herhaling van die combinatie van klanken niet bepaald een religieus gevoel op. Meer is er niet over te zeggen. En als ik zeg ‘kloek, kloek, kloek’, zou dat weer een andere gemoedstoestand veroorzaken.

*Vr.* – Heeft het Engelse woord ‘umph’ als antwoord op een vraag iets te maken met ‘Om’?

*GdeP* – Ik geloof dat het op dezelfde manier is ontstaan als ‘Om’. Er schijnt iets in de *m* te zijn dat betekent dat men ergens in toestemt of het goedkeurt. Ik geloof dat het in het oude Sanskriet de vorm ‘Om’ aannam, en naar Engelse en Amerikaanse gewoonte zeggen de mensen meestal ‘umph’. Dat geloof ik tenminste. In Engeland ligt er vaak een twijfel in, als iemand een vraag stelt en u antwoordt ‘umph’.

*Vr.* – Is dat niet eerder een kwestie van intonatie die men aan dat woord geeft?

*GdeP* – Dat denk ik, maar de achterliggende gedachte is dezelfde.

*Vr.* – De laatste tijd ben ik erg geïnteresseerd in het verschil tussen de rechter- en de linkerkant van de gezichten van mensen. Het is me opgevallen dat, wanneer ik bij veel foto’s in een tijdschrift één kant van het gezicht bedekte en de andere kant bekeek, dat de ene kant aan een ander individu scheen toe te behoren dan de andere kant. Ik ben benieuwd of u daarover iets kunt zeggen. Drukt de ene kant het

hogere zelf uit en de andere kant het lagere zelf?

*GdeP* – Er is inderdaad een groot verschil in de beide gezichtshelften. Ieder kan dat gemakkelijk nagaan als hij hetzelfde doet wat onze vriend heeft gedaan. Maar er zit meer aan vast. Waarom zouden de beide helften van het gezicht verschillen? Het is een overblijfsel van vroeger toen de mensheid nog tweeslachtig was. Ik geloof niet dat de dames hier het prettig zouden vinden als ik zeg dat het vrouwelijk deel van de mensheid de lagere kant is, want misschien is het de hogere kant (daartegen zouden ze geen bezwaar hebben!). Maar sinds de tijd dat de mensheid tweeslachtig was, zijn deze twee aspecten, het mannelijke en het vrouwelijke of, om het anders te zeggen, het positieve en het negatieve, of omgekeerd zo u wilt, min of meer in het fysieke lichaam blijven bestaan. En dit is de oorzaak van wat door biologen de bilaterale symmetrie van het menselijk lichaam wordt genoemd, een rechterarm en een linkerarm, een rechterbeen en een linkerbeen, een rechterneusgat en een linkerneusgat, rechterhand en linkerhand, rechteroor en linkeroor, enz.

Er komt een tijd dat onze lichamen anders zullen zijn gebouwd dan nu, zoals ze vroeger een andere vorm hadden dan in deze tijd. Naargelang het ras evolueert, worden nieuwe zintuigen ontwikkeld. De oude zullen een meer algemeen en diffuus karakter krijgen en onze gezichten zullen letterlijk veranderen. In de toekomst zullen veel mysterieuze dingen gebeuren.

Zou u het prettig vinden aan uw nakomelingen in de verre toekomst te denken als aan kale wezens, met één oog, een sterk geslonken neus, met twee ruggengraten en zonder sekse? Ik zou nog enkele andere dingen kunnen opsommen. Ze zullen mooie wezens zijn. Ze zouden ons afzichtelijk voorkomen. Maar ik kan u verzekeren dat, wanneer de mensen van het late derde wortelras in de toekomst konden zien, wat ze in sommige gevallen konden, en ons ineengeschrompelde dwergen konden waarnemen, ze zouden hebben gezegd: ‘Wat een afschuwelijke monsters!’ Voor ons mensen is schoonheid grotendeels gebaseerd op gewoonte. Wat harmonieus is, wanneer er een bepaalde gewoonte heerst, wordt schoonheid genoemd, omdat harmonie en schoonheid één zijn, en schoonheid is herkenning van harmonie. Daarin ligt het gevoel voor schoonheid.

*Vr.* – In een van zijn mystieke verhalen zegt Judge – het is het wonderverhaal, een van de laatste die hij schreef – dat die vreemde vormen, die vreemde afbeeldingen die we aantreffen in de Egyptische

kunst, van goden met een vogelkop, de ibiskop, en de kop van een jakhals met de vleugels van een stier, enz., werkelijk voorstellingen waren van wat de priesteressen van de oude tempel zagen; dat ze deze vormen in het astrale licht zagen. Waarom komen ze dan niet voor in de kunst van andere volkeren? Hoe kwam het dat priesteressen van andere volkeren ze niet schijnen te hebben gezien, of – beter gezegd – ze, zover ik weet, niet in enig ander land hebben afgebeeld?

*GdeP* – Er zijn soortgelijke dingen in andere landen.

*Vr.* – Dan veronderstel ik dat het astrale licht diffuus was, en wat één volk zag door alle kan worden gezien.

*GdeP* – Ieder volk is een verzameling gereïncarneerde ego's van een min of meer gelijk psychologisch type en met gelijksoortige karaktereigenschappen. Ze worden bijeengebracht door onderlinge aantrekking. Omdat dit zo is, ziet ieder volk dat op een bepaald deel van het aardoppervlak leeft, in een bepaald klimaat, dat aan bepaalde dieren en planten, enz., het leven schenkt, in het astrale licht de wezens die zich rond zulke plaatsen verzamelen, omdat deze astrale wezens de fysieke voortbrengen. Als zo'n Egyptische ziener naar een noordelijk klimaat was gegaan of naar India of China, zou hij, als hij een ware ziener was, de astrale originelen hebben gezien die de uiterlijke fysieke manifestaties in deze andere plaatsen hebben voortgebracht. Begrijpt u dat?

*Vr.* – Ja, en nu nog een vraag. Alle hier aanwezigen hebben waarschijnlijk *Etidorhpa* gelezen. Heeft het enige waarde?

*GdeP* – Ik heb het boek niet gelezen. Ik heb de afbeeldingen in het boek bekeken. Ik weet niet of het van enige bijzondere waarde is. Ik geloof dat het grotendeels fantasie is.

*Vr.* – Dank u.

*Vr.* – Ik dacht dat u eerder vanavond heeft gezegd dat Gautama de Boeddha een van de twee mahāchohans van het vijfde wortelras was. Wie was de andere, of is hij nog niet gekomen?

*GdeP* – De Boeddha Gautama wordt soms de zevende boeddha genoemd. U kunt uw eigen berekening maken. Ik ga u nu in verwarring brengen. Het eerste ras had er twee, het tweede ras had er twee, het derde ras had er twee. Samen zes. Het vierde ras had

er twee; samen acht. Toch is hij de zevende.

*Vr.* – Ik begrijp er nu nog minder van.

*GdeP* – Dat spijt me erg, maar deze vraag kan ik hier niet beantwoorden.

*Vr.* – Wat de eerdere vraag betreft dat men alle lijden moet ervaren: HPB zegt ergens dat het mogelijk is als het ware op stelten door het lijden te gaan, en dat het niet nodig is door de modder te waden. En ik vroeg me af of de uitdrukking ‘alle lijden ervaren’ betekent dat het niet nodig is dat men werkelijk door de materiële ervaringen zou moeten gaan als men het mededogen had om ze te begrijpen.

*GdeP* – Juist. Er zijn veel ervaringen in het leven van de mens die men niet noodzakelijk moet doormaken. U kunt ze begrijpen en de lessen eruit trekken, als u uw ogen maar gebruikt en u een meevoelend begrijpend hart heeft. Het is bijzonder belangrijk dat men dit goed begrijpt, want ik heb in de Society verschillende keren meegeemaakt dat leden me hebben gezegd: ‘Ik weet dat ik die bepaalde ervaring nooit heb gehad. Theosofie leert dat u door ervaring moet leren, en hoe kan ik kennis opdoen over iets dat ik nooit heb ervaren? Daarom is het mijn plicht deze dingen te doen, hoewel ik weet dat ze verkeerd zijn.’ U ziet de immorele suggestie. Het is uitdrukkelijk niet uw plicht iets verkeerd te doen; het is uw plicht het niet te doen.

En bedenk ook het volgende: We zijn in het vijfde ras, ongeveer halverwege het vijfde ras, en gedurende eonen zijn we telkens en telkens weer geïncarneerd. We hebben al vele keren in de modder gezeten. We zijn door allerlei ervaringen heengegaan, en de ziel heeft geen verdere bezoedeling nodig om haar te helpen het vuil af te werpen waarmee ze nu bij wijze van spreken is bedekt. We hoeven niet als varkens in de modder te gaan rollen. We hebben dat al te veel gedaan. Onze plicht is ons eruit te verheffen. We hebben het al te vaak doorgemaakt. Laten we, zoals u zegt, op stelten door alle toekomstige modder gaan, op de stelten van de verbeelding, op de stelten van het begrijpende hart, en laten we zo snel mogelijk ophouden in gedachten erbij stil te blijven staan.

*Vr.* – Uit wat op de vorige bijeenkomst is gezegd, maak ik op dat Venus de laatste planeet is waarop wij ons bevonden. Maar hoe zit het dan met de maan? We zouden toch van de maan zijn gekomen?

*GdeP* – Ik doelde op de buitenronden toen ik over de planeet

Venus sprak. Natuurlijk is de maan de ouder van de aarde. Ik heb uitgelegd dat er twee soorten ronden zijn: de buiten- en de binnenronden. De menigten levens volgen de buitenronden als ze van de ene planeet van het zonnestelsel naar een andere planeet van de zonnefamilie gaan, zoals van Venus naar de aarde, van de aarde naar Mercurius, of van Jupiter naar Venus of ook van Mercurius naar Mars. Dit zijn de buitenronden. Er zijn verbazingwekkende mysteries mee verbonden.

De binnenronden worden door de menigten levens gevolgd als ze van de ene naar de andere bol van een planeetketen gaan, zoals de planeetketen van de aarde met haar zeven bollen, zoals de planeetketen van Venus met haar zeven bollen en die van Mars met zijn zeven bollen, enz.

Toen ik over Venus sprak, had ik het over de buitenronden. En omdat Mw. Besant het verschil tussen de buiten- en de binnenronden niet begreep, maakte ze juist op dit punt een fout door te zeggen dat wij naar de aarde kwamen van de planeet Mars.

*Vr.* – Omdat wij onder maaninvloeden staan, en deze het resultaat zijn van karma dat wij maakten toen we maanbewoners waren, zal de aarde dan zoals de maan zijn als we de aarde hebben verlaten? Zal ons karma nadelige of gunstige invloeden uitoefenen, of zullen we, wanneer we het laatste stadium op deze aarde hebben bereikt, de kwade stromen van karma hebben kunnen neutraliseren?

*GdeP* – Nee, onze aarde wordt de maan van de toekomstige planeet en zal dezelfde omlaag trekkende invloed hebben op de toekomstige planeet die de maan nu op ons uitoefent. Maar wij mensen als groep, als een menigte levensentiteiten, als een levensmenigte zullen dan dhyāni-chohans of goden zijn geworden. Deze verlagende of kwade aardinvloeden zullen inwerken op de mensheid van de toekomstige planeet, het kind van onze planeet, en de entiteiten die zich nu als dieren manifesteren en als de hogere delen van ons plantenrijk, zullen de mensheid zijn van de toekomstige planeet. Begrijpt u?

*Vr.* – Ja. Maar ik zou denken dat wij verantwoordelijk zouden moeten zijn voor het karma dat we hebben gemaakt. Het schijnt dat we eraan ontkomen als we dhyān-chohans worden, en de dieren krijgen ons slechte karma. Ziet u wat ik bedoel?

*GdeP* – We zullen verantwoordelijk worden gesteld tot het laatste

grein. We zullen als dhyān-chohans aan de toekomstige planeet worden geketend, en het zal onze plicht zijn te begeleiden, te instrueren en de weg te wijzen. Onze levenskrachten zullen dan tot op zekere hoogte aan ons worden onttrokken, zoals door een vampier. We zullen door karmische banden aan de nieuwe planeet zijn geketend, en we kunnen niet hoger komen totdat we die anderen met ons mee hebben genomen die nu achter ons aankomen en die de toekomstige mensheid van die planeet zullen worden. Daar zullen we onze karmische schuld afdoen, precies zoals onze tegenwoordige goden de dhyāni-chohans zijn, de hogere mensheid, van de vroegere maanketen.

*Vr.* – Is er een bepaalde plaats of plek of orgaan in het menselijk lichaam waardoor de innerlijke mens bij het ontwaken of in slaap vallen naar binnen of naar buiten gaat?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Ik zou graag een nadere toelichting op dit onderwerp hebben met het oog op iemand die zich vaak in elk opzicht volkomen wakker voelt, met uitzondering van het fysieke lichaam, en niet geringe moeite heeft om er weer binnen te gaan.

*GdeP* – Ja, er is zo'n doorgang. De levensenergie kan het lichaam in feite slechts verlaten via een kanaal, een pad, wat ze ook geregeld doet; anders zouden de elektromagnetische krachten haar binnen het lichaam vasthouden. Maar over dit punt wordt door de leraren gewoonlijk geen informatie verstrekt, want er zou misbruik van worden gemaakt als deze aan Jan en alleman werd gegeven. De mensen zouden zichzelf letsel kunnen toebrengen, zich zelfs kunnen doden, door te experimenteren en te proberen erachter te komen.

Maar ik kan u dit vertellen, u tenminste een aanwijzing geven, en ik geloof dat het in uw bijzondere geval van nut kan zijn. Het bewuste wezen [the conscious being] verlaat het lichaam – niet het modellichaam, niet het astrale lichaam of līṅgaśarīra – via het brahmarandhra door de schedel. Dat is zijn kanaal, zijn weg. Maar dat zegt u niets in het bijzonder, omdat ik niet geloof dat u weet wat het brahmarandhra werkelijk is. Is dit antwoord voor u voldoende?

*Vr.* – Het geeft een aanwijzing. Ik geloof dat ik het begrijp, maar het is minder volledig dan ik had verwacht.

*Vr.* – U heeft vanavond en ook vele andere keren over de glori-

euze bestemming van de mensheid gesproken, en ik heb gelezen – ik geloof in een van de theosofische handboekjes – dat, hoewel we het laagste punt in onze ronden voorbij zijn, we de beslissende strijd tussen de krachten van het licht en van de duisternis nog moeten leveren. Dat schijnt te betekenen dat er een bepaald risico is of dat de bestemming van de mensheid nog steeds op het spel staat, dat er misschien een kans bestaat dat de mensheid als geheel, als groep, in dit manvantara niet de uiteindelijke overwinning zal behalen.

*GdeP* – Nee, stel dat niet op die manier. Het laagste punt van de vierde ronde zijn we voorbij. We zijn het punt halverwege de vierde ronde gepasseerd – dat is, het laagste punt. Maar we hebben nog niet definitief onze uiteindelijke keuze bepaald; deze zal worden gemaakt in de vijfde ronde – de zelf-bewuste keuze, de keuze door het intellect. Miljoenen en miljoenen mensen zullen die keuze niet met succes maken, maar miljoenen en miljoenen anderen zullen dat wel doen – in feite de meerderheid. En dat bedoelen de leraren als ze spreken over de definitieve keuze die nog niet is gemaakt. Die keuze zal worden bepaald in de volgende ronde.

Voor ieder mens is het nodig door zijn manier van leven zó te handelen dat hij, wanneer het moment van de definitieve keuze komt, verder de toekomst in kan gaan. Dat is niet iets om over te lachen, het is iets heel wezenlijks. U kunt niet vroeg genoeg ermee beginnen.

*Vr.* – Om terug te komen op het onderwerp van de slaap dat we zo-even hebben besproken: hoe komt het dat enkelen van ons dromen dat we ons misschien in een groep bevinden, en dat we ons met grote wilskracht naar het plafond van een vertrek verheffen en boven hen zweven, en dan door onze wil weer omlaaggaan. Ik heb dit gedroomd en er met anderen over gesproken, en hoorde dat ze hetzelfde hebben gedroomd. Het vereist grote wilskracht om dat te doen. Ik denk dat ik weet wat dit is.

*GdeP* – Die gewaarwording wordt veroorzaakt door een reactie op de beweging van de levensentiteit als deze het lichaam verlaat. Het zenuwstelsel is dan nog niet volledig in slaap. Het is zagezegd juist wakker genoeg om de reactie van deze beweging naar het bewustzijn over te brengen. Begrijpt u dit? Zo niet, vraag het me dan nog eens.

*Vr.* – Ik begrijp het nog niet.

*GdeP* – Als het lichaam slaapt, is het zenuwstelsel in slaap.

Daardoor slaapt het lichaam. Maar voordat het zenuwstelsel volkomen slaapt, begint de levensenergie het lichaam te verlaten. En als het zenuwstelsel nog voldoende wakker is om nog beperkt op de normale manier te functioneren, vangt het deze beweging van de levensentiteit langs zijn eigen vezels op, en daardoor heeft u de gewaarwording van het omhoog- en omlaaggaan en heeft u het gevoel dat u dit wilt. Begrijpt u de gedachte? In het normale geval is het zenuwstelsel zo diep in slaap dat het verdoofd is, zoals het hoort. Het houdt dan de indrukken van de bewegende entiteit niet vast. Ook moet men bedenken dat sommige van deze vliegdromen werkelijke dromen zijn.

*Vr.* – Ik wil twee vragen stellen, maar deze is het belangrijkste. Eerder vanavond heeft u gezegd dat de boeddha hoger staat dan de bodhisattva. Staat de boeddha hoger omdat de bodhisattva nog niet zover is gevorderd, of omdat de bodhisattva het nirvāṇa heeft verzaakt, in plaats van het in te gaan?

*GdeP* – Nee, de boeddha is het hoogste stadium en volgt op dat van de bodhisattva. De boeddha verkeert werkelijk in een hogere staat. Het is een verdere graad van evolutionaire ontwikkeling dan de bodhisattva-staat. Is dat duidelijk?

*Vr.* – Ja, dank u. Ik wilde zeker ervan zijn dat het een normale vooruitgang was en niet een feitelijke verzaking.

*GdeP* – Verzaking, ja, in beide gevallen; maar verzaking heeft niets te maken met evolutionaire vooruitgang behalve dat een entiteit, tenzij ze ver is gevorderd, deze verzaking niet tot stand kan brengen. De boeddha verzaakt hetzelfde als de bodhisattva, dat wil zeggen hij verzaakt nirvāṇa. Maar de verzaking van de boeddha is grootser en meeromvattend. U verwacht twee dingen, denk ik. De boeddha is verder op het pad en zijn verzaking is dan ook groter. De bodhisattva staat in evolutionaire ontwikkeling juist onder de boeddha, en daarom is de verzaking minder groot.

*Vr.* – Wat ik te zeggen heb is niet zozeer een vraag dan wel een opmerking. Ik weet zeker dat niemand van ons verlangt naar het einde van deze avond, maar omdat deze zitting al ruim twee uur heeft geduurd, geloof ik dat we moeten denken aan de tijd van de leraar.

*Vr.* – Ik wil iets vragen over de houding van de hand. Is het een teken van negativiteit als men de duim in de gesloten hand



houdt, of een teken van een zwak karakter?

*GdeP* – Ik denk dat het algemene gevoel dat de duim binnen de gesloten vingers gehouden een teken is van een onvolkomen ontwikkelde wil, juist is. De duim is de vinger van de hand die het meest geschikt is om iets mee te grijpen, en wordt het meest gebruikt wanneer een vast besluit wordt genomen om iets te doen. Als hij zich dus schuilhoudt of verbergt, is dat een teken dat het een min of meer zwak besluit is; kortom, de wil is min of meer zwak.

Ik zou niet graag een ondubbelzinnige uitspraak doen, want de gevoelens van een van ons hier zouden kunnen worden gekwetst. Hij zou kunnen zeggen: 'Ik houd geregeld mijn duim binnen mijn vingers.' Maar ik denk dat de bewering in het algemeen juist is. Aan de andere kant, als we iemand zien lopen met duimen die naar buiten uitsteken, is dat een nogal onaangenaam gezicht. Het wijst op een agressieve, zelfzuchtige, egoïstische persoon. De positie van de duim zou ongedwongen en normaal moeten zijn.

Vrienden, we zullen deze avond afsluiten. We hebben een interessante bijeenkomst gehad. Ik wens u allen goedenacht.

# Supplement

*Wie zijn de goden?*

28 januari 1941

*GdeP* – We zijn nu aangekomen bij het onderwerp: de goden. Wie zijn de goden? We gebruiken dat trefwoord als een substituut voor veel verschillende woorden die HPB gebruikte. Zij noemt ze soms adems, dan weer kosmische geesten; ook wel dhyāni-chohans, een woord dat de hele verscheidenheid van dhyāni-chohans omvat, niet alleen de drie dhyāni-chohanische rijken boven het mensenrijk, gerekend als drie in getal omdat ze behoren tot onze keten, maar ik bedoel al die andere, nog hogere dhyāni-chohanische hiërarchieën buiten deze drie die tot onze keten behoren en hoger staan dan de mens. Ze zijn in feite de geëvolueerde of volkomen ontwikkelde monaden uit vroegere kosmische manvantara's, en in hun jīva of jīva's, in hun leven, leven we, bewegen we ons en hebben we ons bestaan; evenals de entiteiten, de monaden van de cellen van mijn lichaam of van uw lichaam, nu in mij leven, zich bewegen en hun bestaan hebben. Ik ben voor hen een god.

De halfgoden behoren, voorzover het deze keten van ons mensen betreft, tot het middelste van de drie dhyān-chohanische rijken net boven ons. Het dhyān-chohanische rijk direct boven ons, het derde of laagste van de dhyān-chohanische rijken van deze keten, is de eerstvolgende stap boven de mensheid. De mahātma's gaan dit rijk juist binnen. De hogere mahātma's behoren tot dit laagste dhyān-chohanische rijk. De halfgoden vormen het tussenliggende van deze drie rijken, en de volledig geëvolueerde of kosmische boeddha's zijn de hoogste van de drie rijken boven ons op onze keten. Dan zijn er natuurlijk, zoals gezegd, de kosmische geesten of de dhyān-chohans van het hele zonnestelsel. De zonnelogoi zijn hoogontwikkelde dhyān-chohans. Maar er zijn ook dhyān-chohans of ah-hi of adems of kosmische geesten met een galactisch bereik, dat wil zeggen nog hogere reeksen.

Wanneer we dus spreken over 'goden', is dat een algemene term

die naar al deze reeksen kosmische geesten boven de mens verwijst, die beginnen bij de laagste van de drie dhyān-chohanische rijken op onze bol, of beter gezegd keten, en opklimmen via het zonnestelsel tot in de melkweg en zelfs nog verder. Zij die nog verder zijn noem ik altijd supergoden, supergoddelijk.

De halfgoden behoren dus tot het tussenliggende rijk van dhyān-chohans van onze eigen keten, direct boven de mens. De meesters en grootste mahātma's vormen de laagste van deze drie dhyān-chohanische rijken boven de mens. Het hoogste van deze drie dhyān-chohanische rijken boven de mens, met andere woorden van rijken die tot onze eigen keten behoren, zijn de volledig geëvolueerde boeddha's van onze keten, maar deze moeten niet met de mānushya-boeddha's of menselijke boeddha's worden verward.

Wij hebben het gevoel verloren dat de goden altijd bij ons zijn, dat we in hun nabijheid wandelen. Maar dit verlies van een heel mooi en heilig gevoel van de nabijheid van godheden om ons heen moet men niet verwarren met wat de uitdrukking 'persoonlijke god' inhoudt. Deze uitdrukking heeft maar één beperkte betekenis. Een god als die van de joden of christenen of ook van enkele andere geloofsgemeenschappen in het oosten, die een godheid maken naar het model of beeld van een onvolmaakt mens – 'God werd vertoorned' en 'rook de zoete geur van verbrande offers', 'Gods toorn nam toe', 'God sprak tot Mozes' en zei dat soort dingen! – dit alles is verkeerd, niet religieus en leidt af van de eenvoudige en edele waarheden van de natuur.

Niets is zo heilig voor ons mensen als de goddelijke tegenwoordigheid rondom ons en bij ons te voelen, die ons hulp en leiding geeft. Ik geloof dat iedere theosoof in zijn hart zou moeten bidden – niet een gebed in het openbaar, hoewel het niet om de woorden gaat maar om onze instelling, niet een gebed om verzoening of een smeekbede, al dan niet uitgesproken, maar het gebed van de theosoof – 'O, god, binnenin mij, maak dat ik, uw kind, altijd uw tegenwoordigheid in me voel. Laat mij ervan bewust zijn dat u bij mij bent en mij de weg wijst. Niet mijn wil, maar de uwe geschiede.' Dat soort gebeden, een gebed van eerbied, het zich verheffen van het menselijk hart, niet alleen in een verlangen naar wat erboven staat, maar in de ware zin van het woord 'verering', het beseffen van de tegenwoordigheid niet alleen van de kosmische godheid maar van de godheden rondom ons, het voelen van de omgang met de goden om ons heen en in onze eigen ziel – dit soort gebed, dit gevoel in het hart en

het zich verheffen van het hart uit de kleine, nietige persoonlijkheid tot de god in ons, en het erkennen van de andere godheden om ons heen en zelfs in onze medemensen – is ware eerbied en vormt een waar gebed.

Toen ik een kind was, waren er vele redenen waarom ik me vaak ongelukkig en opgesloten voelde; meestal ging ik dan de tuin in om mijn oor tegen een boom te leggen, en dan kon ik na een poosje het kloppen voelen, werkelijk gewaarworden, niet fysiek als een aanraking, maar innerlijk gewaarworden, het kloppen van het leven van de dryade, om een Grieks woord te gebruiken, in die boom. Ik ging dan bij een beekje liggen dat door het terrein van mijn vader stroomde, en keek naar het water en voelde me één met de najaden. Ik voelde de natuurgeesten om me heen en ik begon in te zien dat sommige van hen bijzonder mooi waren, en andere, minder geëvolueerde, waren verschrikkelijk – de onontwikkelde natuurgeesten, die de Tibetanen lha-ma-yin noemen, in tegenstelling tot de lha's. De middeleeuwse vuurfilosofen die zichzelf op een bepaald moment rozenkruisers noemden – ik bedoel niet de moderne rozenkruisers – spraken altijd over hen als de bewoners van de elementen van de natuur. Zij zijn dezelfde als de natuurgeesten van de Ouden, en hun geestelijke oorsprong was dezelfde als de goden van de Ouden, de deva's van de hindoes of de dhyāni-chohans van de Tibetanen. En toen ik ouder werd ging ik beseffen dat de natuurgeesten van mijn jongenstijd niet de hoogsten waren, zoals mijn groeiende kinderverstand eens had gedacht. Ik ging geregeld naar buiten en voelde me één met de natuur, vooral 's avonds – en o!, de openbaringen die ik soms kreeg wanneer ik alleen in de tuin zat, of in het gras lag, of wandelde, rondzwierf en opkeek naar de sterren; het gevoel van de oneindige eenheid van alles, en dat ik een deel daarvan was, oneindig klein, en toch even onmetelijk als de kosmische onmetelijkheid. U weet hoe vertrouwd die gedachte is in de brahmaanse leer van de Vedānta, dat brahman zowel kleiner dan het kleinste als groter dan het grootste is. Hoewel ik het nu zo druk heb met veel exoterische dingen dat er nauwelijks enige tijd overblijft om me bezig te houden met deze dingen waarvan ik houd, ook nu nog zijn er ogenblikken dat ik tot mezelf kan inkeren en me kan onderhouden met de goden. Het is de wonderbaarlijkste ervaring die een mens kan hebben. Het is het waard zich daaraan te wijden, en het houdt iemand in evenwicht en gezond in een wereld die tijdelijk krankzinnig is.

*Nieuwe uitgifte van leringen*

25 februari 1941

Waarom staan de sluisdeuren open voor wat in deze tijd voor de wereld nieuwe esoterische kennis is? Waarom werden ze voor het eerst door HPB opengezet, en waarom bleef tot nu toe de stroom van onderricht in occulte kennis voortgaan? Het is de esoterische regel, en in de oudheid hield men zo streng aan die regel vast dat schending van deze regel heel streng disciplinair werd gestraft of in tijden van degeneratie zelfs met de dood. Oorspronkelijk betekende die dood een occulte dood: het recht de leringen te ontvangen werd iemand ontnomen en contact met de leraar ontzegd. Tenslotte werd die wet door de Ouden die het dichtst bij onze tijd stonden, zo uitgelegd dat schending de lichamelijke dood vereiste, wat een typische Atlantische verdraaiing van de ware occulte leer was, en tevens een misdaad. In elk geval bleek eruit hoe streng en ernstig de Ouden uit alle tijden zich aan de regel van occulte geheimhouding hielden.

Met de ondergang van het Romeinse Rijk in het westen begon een nieuwe kosmische cyclus die ook invloed had op de aarde. Beschaving was niet langer beperkt tot enkele afzonderlijke delen van de aarde. Toen volgden de Middeleeuwen als een voorbereiding, een embryonale tijd, voor een nieuwe geboorte. De ontdekking van nieuwe werelden, de enorme toename van wetenschappelijke kennis, de geleidelijke en steeds verdergaande ineenstorting van exoterisch religieus gevoel, de omzwervingen van filosofen die naar waarheid zochten: dit waren allemaal symptomen of verschijnselen van het begin van een nieuw tijdperk. We kunnen het, als we dat willen, het begin van een Messiaanse cyclus noemen, die praktisch even lang duurt als een twaalfde deel van de precessiecyclus, ongeveer 2160 jaar. Hierdoor werd het nodig dat de beschermers van de oude wijsheid zich krachtig inspanden om aan de mensheid nieuw licht te geven, en haar te leiden door de eerste fase van de nieuwe tijd, totdat de nieuwe geesteshouding zich had gevestigd en zich kon handhaven. Nieuwe sleutels waren nodig om oude waarheden, kosmische waarheden, opnieuw te onderwijzen om als richtsnoer te dienen voor de mensheid. Aan het oude was een einde gekomen omdat het zijn greep op het hart en het denken van de mensen had verloren, omdat het onvruchtbaar was geworden, zich had gekristalliseerd. Het begin van een nieuw tijdperk is voor de mensheid altijd een gevaarlijke periode, en dit geldt niet alleen als de nieuwe eeuw op kleine schaal in één land

begint zoals in de oudheid, maar ook als dit op grote schaal gebeurt zoals het geval was na de ondergang van het Romeinse Rijk.

Ik zal nu niet ingaan op de vraag welke cyclus er begint en welke wordt afgesloten. Dat zou ons van het onderwerp doen afwijken, hoe boeiend het inderdaad ook is. Laten we het als een feit aannemen. Dit verklaart het openzetten van de sluisdeuren. Een nieuwe of liever een oude leer moest opnieuw worden aangeboden, in een nieuw kleed, in nieuwe gewaden, geschikt voor het begripsvermogen van de mensheid, van de mensen die het nieuwe tijdperk binnengingen. U ziet dus dat op geen enkele manier van de oude regel van geheimhouding werd afgeweken, maar er kwam een nieuwe uitgifte van de wijsheid die het erfgoed van de mensheid is, omdat de mensen die nodig hadden. De oude kennis was vergeten. Er was een nieuwe uitgifte van dezelfde kennis nodig, in een nieuwe gedaante, in een nieuw kleed, opnieuw gepresenteerd, begrijpelijk voor de geesteshouding van het moderne denken. Ze is begonnen en duurt voort. Een dezer dagen zullen de poorten worden gesloten. Dan zal de uitgifte zijn volbracht. En voorlopig zullen de grondtonen voor het nieuwe tijdperk voldoende zijn om tot in de volgende cyclussen te blijven doorklinken, totdat in de loop van de geschiedenis van de mensheid een nieuwe uitgifte voor een dan nieuw tijdperk opnieuw nodig zal zijn.

*Ouder-sterren*

25 maart 1941

Eén gedachte die hier vanavond is uitgesproken is onjuist, namelijk dat er één ster is waarvan wij allen kinderen zijn. Deze laatste gedachte is alleen juist wanneer we ons bepalen tot een zonnestelsel, het onze bijvoorbeeld. Maar de verwijzing in de Instructie, die dezelfde is als die in *De Geheime Leer*, duidt op een andere zienswijze. De bedoeling is deze: zoveel sterren er aan de hemel of het hemelgewelf staan, zoveel mensen zijn er op aarde. Het is niet zo dat één ster de ouder is van alle mensen op aarde, maar ieder mens op onze aarde heeft zijn geestelijke ouder, anders gezegd zijn geestelijke of liever goddelijke zelf, in een of andere van de talloze menigten sterren die rondom ons en overal in de melkweg staan verspreid. Dit betekent niet dat in de hele oneindigheid ik of u bijvoorbeeld de enige nakomelingen zijn of kunnen zijn, ik van mijn ster, u van de uwe. Iedere ster emaneert een hiërarchische menigte van talloze kinderen. Deze nakomelingen staan door de melkweg verspreid, al dan niet belichaamd op planeten in ons eigen en in andere zonnestelsels,

zodat mijn ster, mijn geestelijke ouder en ook mijn goddelijke zelf – de vlam waaruit ik ben voortgekomen als een rondzwervende pelgrim-vonk – verspreid over de melkweg andere pelgrim-vonken heeft als andere stralen vanuit diezelfde ster.

In elk zonnestelsel is de zon van dat stelsel om verschillende redenen echter de ouder – zoals een menselijke ouder – van alle monaden in haar rijk. Een zon is een ster. Een ster is een zon. Onze zon in ons zonnestelsel is onze ouder, want we zijn via de zon gekomen om ons op aarde, op Jupiter, Venus, Mars, of elke andere planeet, te belichamen. Gedurende al onze zwerftochten als grote aantallen rondzwervende pelgrim-monaden heeft elk van die monaden niettemin een of andere ster als haar eigen ouder of hoogste zelf. Toch is die ene bijzondere ster de ouder van een ontelbare menigte andere wezens dan de mens hier op aarde, hoger of lager dan ik, of vergelijkbaar met mij, met u, elders belichaamd of niet-belichaamd in andere zonnestelsels in de melkweg – en diezelfde ster heeft misschien andere zielen die hier op aarde zijn belichaamd of elders op andere aarden in andere zonnestelsels overal in de melkweg.

Een ster, elke ster, waar ook in de melkweg, emaneert of verspreidt haar levenszaden, haar kinderen die uit haarzelf voortkomen, strooit ze met gulle hand over de galactische velden van het leven. Sommige komen in één bepaald zonnestelsel terecht, tot elkaar aangehouden door karmische verwantschap, een nauwere verwantschap dan met andere die zich door karmische verwantschap in een ander stelsel verzamelen. Maar toch vloeiden ze oorspronkelijk alle voort uit één ster, en maken daarom alle aanspraak op die ene ster als hun ouder of hoogste ouderzelf.

Dat is het geval met alle sterren, zodat wij mensen op aarde aanspraak kunnen maken, ik op mijn ster, u op de uwe. Misschien is het dezelfde ster als die van mij. De kans is groter dat het een andere ster is. Toch gaan al deze, in elk zonnestelsel, door één ster die gedurende de circulaties in de kosmos de koning of zon is in zijn eigen zonnerijk, en de levensstromen volgen die circulaties wanneer ze zich belichamen of als ze hun lichaam afleggen.

De natuur wordt overal op analoge wijze bestuurd, want in de hele melkweg bestaat één fundamentele wet en één werkwijze. Zelfs mensen volgen hun vader in de hemel, hun ouder-ster, na want ook wij doen op onze eigen kleine wijze nu wat onze ouder-ster deed toen hij ons voortbracht. Wij brengen levensatomen, gedachten, elementalen, elementaire levens voort, en deze zien onbewust naar ons op als hun

ouder. We brengen sommige van deze entiteiten voort, zoals fysieke of menselijke ouders hun kinderen voortbrengen. Ze gaan slechts door ons heen. Maar andere van deze levensatomen of monaden – babymonaden, zo u wilt, op dit kosmische gebied – worden in feite voortgebracht uit onze eigen geestelijke essentie. Daarom zijn ze delen van ons, ‘uit hetzelfde hout gesneden’.

### *Wortelrassen*

Dit onderwerp ben ik vroeger, dat moet ik toegeven, tot op zekere hoogte uit de weg gegaan omdat het zo moeilijk is uit te leggen. Het is te vergelijken met tijdsperioden. Als een onderzoeker niet eerst een aantal jaren heeft gestudeerd, gemediteerd en over deze dingen zorgvuldig heeft nagedacht, dan zal hij zich eenvoudig geen enkel beeld ervan kunnen vormen. Hij zal bijna zeker verkeerd uitkomen, en ik wil de mensen niet misleiden, en toch worden mij vragen erover gesteld. En dan is het mijn plicht een of ander antwoord te geven. HPB verkeerde in precies dezelfde situatie. In gedachte hoor ik haar al vloeken, terwijl ze weet dat zij iets moet zeggen, dat het waar moet zijn, niet misleidend, en ze wordt achtervolgd door de voortdurende angst dat wat ze ook zegt, de studenten bijna zeker zal misleiden, omdat hun denken niet is getraind om die technische kennis in zich op te nemen. Daarom zal ik dit zeggen:

Elk wortelras begint de zaden van het daaropvolgende wortelras te zaaien op het punt halverwege dat ras, in het vierde hoofdonderras ervan. Maar dit zijn de zaden. Kun je zeggen dat het ras dan begint? In zekere zin kun je dat, want de zaden zijn gezaaid. De ego's zijn er, en beginnen zich te verzamelen door sympathie, uit instinct. Na enige tijd beginnen ze op bepaalde plaatsen zelfs samen te reïncarneren, worden tot elkaar aangetrokken. En toch – begrijp dit als u het kunt, ik durf niet meer te zeggen – hoewel elk wortelras zijn zaden voor het volgende wortelras zaait in zijn eigen vierde hoofdonderras dat halverwege zijn ontwikkeling ligt, toch, herhaal ik, begint dat volgende wortelras als een ras sui generis pas te verschijnen ongeveer tijdens het vierde onderderras van het onderras met hetzelfde nummer als het nummer van het wortelras dat erop volgt. Bijvoorbeeld, wij in ons vijfde wortelras zullen de zaden zaaien van het zesde wortelras, en wij doen dat nu omdat we in het vierde hoofdonderras zijn, ik bedoel het grote onderras van ons vijfde wortelras. Toch zal het navolgende zesde wortelras niet een ras sui generis zijn voordat wij, het vijfde



wortelras, ons zesde onderrras hebben bereikt. Dan zullen de zaden, op het punt halverwege gezaaid, ons punt halverwege, beginnen stam en bladeren te laten zien; ze zullen niet langer zaden zijn maar beginnen planten te worden, en vanaf dat ogenblik zal het volgende wortelras beginnen te verschijnen en snel aangroeien.

Dus tijdens het vierde wortelras werden de zaden van het vijfde wortelras gezaaid gedurende het vierde grote onderrras. Maar die zaden gingen zich pas in het vierde onderonderrras van het vijfde onderrras van het vierde wortelras werkelijk verzamelen om het begin van een ras sui generis te vormen.

Neem als voorbeeld het zesde wortelras: het zal de zaden van het zevende en laatste wortelras op deze bol in deze ronde beginnen te zaaien gedurende het vierde onderrras van het zesde wortelras. De zaden van het zevende wortelras zullen dan beginnen te verschijnen, maar dat zevende wortelras zal niet werkelijk worden samengebracht als een ras sui generis, voordat het zesde wortelras zijn zevende hoofdonderrras heeft bereikt, het laatste onderrras van het zesde.

Dat is dus de verklaring van de paradox als u die kunt begrijpen. Ik ben er niet zeker van dat ikzelf alle details begrijp. Ik weet hoe de regel werkt, maar soms raak ikzelf eenvoudig verstrikt in de raderen binnen raderen, die in het denken zo duidelijk uit elkaar moeten worden gehouden als de denker zelf ook maar een duidelijk beeld ervan wil bewaren. Ik hoop dat ik erin ben geslaagd. Het is iets om over na te denken. Ik weet dat wat ik u verteld heb juist is, maar ik ben niet zeker ervan of ik aan wat ik zojuist heb gezegd, het vuur van inzicht heb kunnen geven dat ik erin zou willen leggen om de vlam van intuïtie in uw denken te ontsteken.

Wij zijn de zaden van het volgende wortelras, en in *De Geheime Leer* zegt HPB ergens wat al honderd keer door verschillende mensen is aangehaald, en altijd met een verkeerd begrip werd geciteerd, dat in Amerika de zaden van het volgende ras zich al beginnen te vertonen. Ik herinner me op dit ogenblik niet of ze spreekt over een onderrras of een ras; ik geloof dat ze ras zegt. En dat is duidelijk omdat dat is wat ik zojuist heb gezegd, want wij van het vijfde zijn ongeveer halverwege ons eigen vierde hoofdonderrras, de tijd voor het voortbrengen van zaden, en we zijn het voortbrengende ras van die tijd wat betreft het volgende wortelras. De zaden worden gezaaid. Dan rusten ze in de schoot van het volgende onderrras of onderrassen, tot de tijd komt dat ze weelderig beginnen te groeien in het [volgens bovenstaande regel] juiste onderrras, en dat moment

vormt dan de werkelijke geboorte van het komende nieuwe of volgende wortelras. Dan wordt het kind geboren.

Als we zeggen dat bijvoorbeeld het vierde wortelras 8 à 9 miljoen jaar duurde, dat wil zeggen dat wat het vierde wortelras kan worden genoemd van zijn begin tot zijn einde gedurende zo'n periode leefde, vergeet dan niet dat het slechts voor ongeveer de helft van die tijd een ras sui generis is, laten we zeggen vier of vijf miljoen jaar, en in die tijd zaait het de zaden van het daaropvolgende ras. Die zaden en het moederras, het vierde ras in het gekozen voorbeeld, leven zij aan zij totdat het vierde ras uitsterft en het eropvolgende of vijfde ras de plaats van zijn ouders inneemt, of zijn positie inneemt als erfgenaam van de aarde. Dit is een van de redenen waarom men soms zegt dat wortelrassen een levensduur hebben van vier of viereneenhalf miljoen jaar en soms 8 à 9 miljoen jaar. De eerste opgave rekent als begin van het ras het moment dat het een ras sui generis werd, tot de tijd dat het nieuwe wortelras voor het eerst verscheen. De tweede, tussen 8 en 9 miljoen jaar, verwijst naar het moederras vanaf zijn eerste verschijnen tot het uitsterft. We hebben dus zelfs nu Atlantiërs of overblijfselen van Atlantische volkeren onder ons. Vele stammen in de Stille Oceaan zijn Atlantiërs met Atlanto-Lemuriërs onder hen. Maar ze zijn allen aan het uitsterven, en sterven nu snel uit.

De Chinezen waren oorspronkelijk het zevende en laatste ondererras van het zevende ondererras van het vierde wortelras. Maar ze zijn nu zo volkomen vermengd met ons vijfde wortelras dat ze werkelijk bij ons horen, hoewel hun oorsprong regelrecht teruggaat tot het laatste ondererras van de hoogste Atlantiërs.

Zo overlappen de rassen elkaar. Vanaf het vierde ondererras van een wortelras begint het nieuwe wortelras als zaden, en dan beginnen de twee rassen elkaar te overlappen, en dat duurt voort tot het moederras in verval raakt en uitsterft. Op zijn beurt wordt het nieuwe ras dan de erfgenaam van de aarde en zal een ras sui generis zijn en overheersen en zijn hoogtepunt bereiken van materiële volmaking, beschaving en vooruitgang gedurende zijn grote vierde ondererras. Dan zal het beginnen de zaden voort te brengen voor het daaropvolgende wortelras, dat op zijn beurt uit de zaadtoestand zal komen tot zijn planttoestand en tenslotte tot volle wasdom. Ondertussen zal het moederras langzamerhand tot ouderdom vervallen en tenslotte sterven, terwijl de ego's deel gaan uitmaken van het dochterras; behalve dat gedurende de laatste periode van het moederras sommige van de lichamen nog kunnen dienen als woningen voor achteropgeraakte

ego's, primitieve en barbaarse ego's die op hun beurt aan het uitsterven zijn maar genoeg kracht hebben om de lichamen van het moederras nog een tijd in stand te houden. U ziet de bewijzen overall om u heen: de aboriginals van Australië, de eilandbewoners van de Andamanen in de omgeving van India, de Veddahs van Sri Lanka, de Hottentotten van Afrika, en enkele van de laagste stammen van Oceanië. Velen ervan zijn gedegenereerd. Ze sterven allen langzaam uit. De enige manier om het uitsterven van enkele van deze rassen tegen te houden is het sluiten van gemengde huwelijken, een vermenging met hogere rassen. Andere ego's van een krachtiger type worden dan aangetrokken en houden de fysieke voertuigen nog enige tijd in stand. Een soortgelijk geval vinden we bijvoorbeeld in het vermengen van Europees bloed met dat van de eilandbewoners van Hawaï, of Samoa, of Fiji, enz.

Ik doe niet vaak een uitspraak zoals de volgende omdat het egoïstisch en bombastisch klinkt, alsof theosofen, hoewel we spirituele arrogantie van anderen afkeuren, zelf erdoor zouden zijn aangestoken, en dat moeten we vermijden. Maar toch is het absoluut waar dat theosofen de allereerste zaden zijn, als ik het zo kan uitdrukken, van de komende rassen, de zaden van het zesde wortelras. Er zijn in de wereld anderen die om verschillende redenen nog geen theosofen zijn geworden, redenen die karmisch kunnen zijn – misschien is het een tijdelijke mentale of geestelijke sluier, hun ogen zijn nog niet voldoende open – maar die evenzeer gereed zijn als wij. Maar wij zijn in het vijfde wortelras het prototype van wat het eerste grote onderras van het zesde wortelras zal zijn, alleen zullen we in de loop van de tijd meer verfijnd worden en meer geëvolueerd om de werkelijke pioniers van het zesde wortelras te worden. Ziet u wat ik bedoel? We zijn nog maar in het vierde grote onderras van het vijfde; dus zijn we, terwijl we nog tot het vijfde behoren, de zaden voor het zesde, vooral de theosofen. We staan in de voorhoede.

Dat is de zuivere waarheid; maar zoals ik al zei, ik houd er niet van zo te spreken. Het publiek zou zeggen: Kijk die lui eens, ze matigen zich aan de leiders van de mensheid te zijn. En dat is niet waar, zo denken we niet. Maar het feit in die bewering is waar. En de Theosophical Society werd juist opgericht om ons de weg te wijzen, ons jonge worstelende pioniers van het zesde wortelras: om ons te helpen en te leiden door de leringen, om onze voet op het rechte pad te houden. Maar dat wil niet zeggen dat wij theosofen, degenen die zich bij de Theosophical Society hebben aangesloten, de *enige* zaden

zijn. Ik heb u zojuist gezegd dat er letterlijk miljoenen anderen in de wereld zijn die nog niet tot de ontdekking zijn gekomen dat ze het liefst theosofen zouden willen zijn. Daarom zeg ik steeds tot onze theosofen: doe wat u kunt om anderen bij ons werk te betrekken, bij het werk van de TS. Geef hun de kans die u heeft gekregen en bent gaan waarderen. Dat is een plicht.

### *Negers*

De negers staan als enige menselijke stam of familie op dit moment niet lager dan het zogenaamde blanke ras, maar hebben als ras een toekomst, hoewel dat nu in een jeugd stadium verkeert. Aan de andere kant zijn er gedegeneerde rassen die aan het uitsterven zijn, zoals de Veddahs.

De negers stammen evenals wij af van de Atlantiërs, maar in evolutie lopen ze bij ons achter, omdat we hen zijn voorbijgestreefd. Maar nu beginnen ze naar voren te komen. In het algemeen zijn ze in begripsvermogen en wilskracht, natuurlijk met veel opvallende uitzonderingen, op dit moment niet geheel onze gelijken, maar dit komt eenvoudig omdat ze jonger zijn. De bestemming van de negers is een ras van de toekomst te zijn. Ze zijn een jong ras, niet een gedegeneerd uitstervend ras, en ze bewijzen dit door hun vermogen zelfs samen met de blanken te leven, zonder volkomen door hen te worden overrompeld. Ze kunnen de druk weerstaan. Men moet diep medelijden met de negers hebben, want het ongelukkige voor hen is dat ze in de positie zijn van een jonger, kinderlijker ras, overheerst door een sterker, meer gevorderd ras dat niet volkomen de morele verplichtingen begrijpt tegenover deze jongere kinderen van de mensheid. Het is volkomen waar dat ze ten opzichte van de blanken in het nadeel zijn.

Maar spiritueel zijn ze zeker onze gelijken. Evenals wij zijn ze monaden. Gezien als ras zijn ze echter jonger dan wij, minder ver geëvolueerd dan wij, kinderlijker dan wij. Ze zijn bezig van ons te leren, maar met ongelofelijke snelheid. Over ongeveer 100.000 jaar zullen ze niet langer een zuiver negerras zijn, want ze zullen zich met alle andere sterke rassen van de aarde hebben vermengd. Het neger element zoals wij het kennen zal praktisch zijn verdwenen en ze zullen een geelbruin tot bruin ras zijn, en dan zullen ze een van de sterke rassen van de aarde zijn omdat ze snelle vooruitgang boeken.

Dat is de hele waarheid over de negers. Theosofen met een ruim

hart dienen hun verantwoordelijkheid voor hun jongere broeders te beseffen. Aan de andere kant zou het belachelijk zijn de neger op een voetstuk te plaatsen en een soort halfgod van hem te maken, want dat is even verkeerd als te denken dat hij van nature of in zijn karaktertrekken minderwaardig is. Beide houdingen zijn verkeerd. Hij is jonger, minder ver geëvolueerd, moet nog groeien naar de positie die wij nu innemen. Hij is intellectueel nu nog niet de gelijke van de blanke omdat hij nog niet zover is – niet uit gebrek aan intellectuele vermogens, maar door onvoldoende training daarvan. Hij gaat snel vooruit. Ik hoop dit duidelijk te hebben gemaakt. Verder vertonen de negers zelf belangrijke verschillen in hun kenmerken omdat er rasverschillen zijn, die bijvoorbeeld heel opvallend zijn tussen de Zoeloes en de negers van de kust van Guinea.

De tijd komt, karma zorgt daarvoor, dat de negers zullen worden opgenomen in wat nu de sterkere stromingen zijn, en ze zullen een bepaalde frisheid en een eigen karakteristieke svabhāva toevoegen aan de stroom van het menselijk leven die daaruit ontstaat.

In sommige Zuid-Amerikaanse landen, bijvoorbeeld, worden de miljoenen negers, afstammelingen van hen die in de laatste 300 jaar uit Afrika daarheen zijn overgebracht, snel opgenomen in de bevolking. Overal vermengen ze zich door het huwelijk. Deze Zuid-Amerikaanse volkeren zijn opvallend wakker voor de krachten en beginselen van beschaving, en gaan heel snel vooruit in een hoge cultuur. Zuid-Amerikaanse steden worden even goed bestuurd, zo niet beter, dan sommige van onze steden; ze hebben prachtige gebouwen, mooie straten, alle moderne voorzieningen, en hun bewoners wijden zich aan wetenschap en onderwijs. Het is een ervaring die zeer de moeite waard is om in deze Zuid-Amerikaanse landen te reizen en de vooruitgang die daar wordt gemaakt waar te nemen.

Ook veel Aziatische rassen zijn vermengd, maar met andere menselijke stammen, voornamelijk met wat Europeanen gewoonlijk de Mongolen en Indo-europeanen noemen. De Chinezen hebben zich sterk vermengd; evenzo de Japanners en Maleisiërs. De Indiërs van het schiereiland India beginnen zich ook langzamerhand te vermengen, ondanks de religieuze en andere beperkingen die gemengde huwelijken van mensen uit verschillende rassen of kasten bijna onmogelijk maken. Het is een feit en we hebben het te aanvaarden. En er komt een tijd waarvan ik betwijfel of er dan in de hele wereld nog wel mensen zullen zijn die we zuivere blanken zouden kunnen noemen. Het kan nog tienduizenden jaren duren, maar die tijd zal

komen, onafwendbaar. Ook nu al is wat we het blanke ras noemen – dat in werkelijkheid roze is – gemengd. Kijk bijvoorbeeld naar de Noord-Germanen of Scandinaviërs of de Engelsen, met hun vlasblonde haar en vergeet-me-niet ogen en roze huid, en vergelijk ze met de bruine of donkere huid van de Latijnse volkeren of de Grieken. Als ras zijn ze duidelijk aan elkaar verwant, en toch vertonen ze opvallende verschillen – en dit alles wijst erop dat menselijke stammen zich in het verleden onderling hebben vermengd.

*Wortelrassen, beginselen*

29 april 1941

Volg de wet van de analogie: wat er bij de verschillende planeetketens gebeurt, heeft op kleinere schaal of in mindere mate plaats op iedere bol van een planeetketen, en in en bij en tijdens ieder wortelras van een bol van een planeetketen.

Er is een verschil, of eigenlijk zijn er opvallende verschillen, tussen de neergaande en opgaande bogen, en deze verschillen moeten nauwkeurig worden bekeken en in aanmerking worden genomen. Niettemin is dezelfde fundamentele regel van toepassing op het leggen van zaden en het bloeien van de wortelrassen, of het nu de opgaande dan wel de neergaande boog betreft. Zo waren het eerste, het tweede en het eerste deel van het derde ras astraal of halfastraal. Het eerste ras was duidelijk astraal zonder enig fysiek lichaam. Het tweede was astraal, maar werd grover tot het etherisch-fysieke. Aan het begin van het derde ras werd dat proces voortgezet, maar het einde van het derde ras was fysiek, en het ras was toen verdeeld in duidelijk gescheiden individuen, omdat door de komst of incarnatie van de mānasaputra's de individuen daarna scherp waren gescheiden. En 'daarna' betekent in alle volgende wortelrassen tot en met het zevende en gedurende de rest van de ronden van de keten.

Omdat het eerste ras in deze ronde op deze aarde astraal was, kende het geen dood, zoals wij die kennen. Het kende echter beperkingen van levensduur. Als dat niet het geval was geweest, zou het onsterfelijk zijn geweest en geen dood kennen, en dan zou er gedurende alle ronden op alle bollen maar één ras zijn geweest. Het eerste ras stierf niet. Het loste zich op in of werd het tweede ras. Er is een prachtig, archaisch gezegde: de oude wateren werden de nieuwe; het oude vermengde zich met het nieuwe. Let op de hier gekozen woorden. Daaruit blijkt dat er één stroom was; het eerste werd het tweede en toch vermengden ze zich. Dit is een aanwijzing dat het tweede,

hoezeer het ook op het eerste leek, toch van het eerste verschilde.

In de eerste perioden van het tweede ras kende men geen dood. Tegen het einde ervan vielen de individuen bij wie manas nog niet door de mānasaputra's was gewekt, als het ware in slaap en kwijnden langzaam weg. Het was het begin van wat we nu kennen als de dood van individuen. Het derde ras leerde zelfs al in het begin de dood kennen, omdat de voorlopers van de mānasaputra's al een begin maakten met hun verheven werk, en omdat dit prachtige werk de afzonderlijke eenheden zo sterk individualiseerde, trad de dood in. Dit is een vreemde paradox. Het eerste ras ging dus op in het tweede, en dit versmelten begon halverwege de periode van het eerste. Dat is heel interessant. Het tweede ras ging verder en evolueerde op zijn eigen manier, totdat het uitstierf na door knopvorming en soortgelijke processen geboorte te hebben gegeven aan het derde ras, dat hermafrodiet of tweeslachtig begon te worden. Met andere woorden de scheiding van de geslachten begon zich al te tonen, en tegen het eind van het derde ras vormden mannen en vrouwen zoals wij ze nu kennen – mensen die duidelijk van elkaar verschilden en een tegen-gestelde polariteit hadden – de norm of regel. Pas deze processen door analog te redeneren toe op de voorafgaande ronden, en u zult een helder beeld krijgen van de eerste, tweede en derde ronden, tenminste een schets die in bepaalde details misschien duidelijker is dan die waarover u tot nu toe beschikte.

In de volgende ronden zal het denkvermogen zich op alle bollen manifesteren, en in alle rassen op alle bollen, zowel op de neergaande als op de opgaande boog, omdat we het punt halverwege het hele manvantara van de belichaming van deze bol voorbij zijn. De volgende ronde, de vijfde, is de mānasische ronde, wat betekent dat de mānasische kwaliteiten, het denkvermogen, die ronde in zijn geheel karakteriseren als zijn svabhāva.

Als we in de tijd teruggaan, zien we dat er ook denkvermogen was in het eerste, tweede en derde wortelras op onze tegenwoordige bol in deze vierde ronde, diffuus denkvermogen als het ware, niet geïndividualiseerd. Toch waren de hoogste individuen in elk van deze drie rassen al gemānasaputriseerd, of misschien beter gezegd, ze brachten mānasaputrische intelligentie over uit het vorige manvantara, en daarom leidden ze de 'verstandelozen' van het tegenwoordige manvantara. Dit waren de halfgoden, die in de geschiedenis en de mythologie van alle volkeren van de wereld worden genoemd.

Over een diffuus denkvermogen kan het volgende worden gezegd:

zelfs een klein kind dat nog niet door zijn eigen incarnerende ego is gemānasaputriseerd, heeft zelfs na zijn geboorte een denkvermogen dat we diffuus kunnen noemen. We spreken vaak erover als instinct, bijna intuïtie. Vrij gebrekkig zeggen we dat de natuur tot op zekere hoogte voor het kind schijnt te zorgen. Het heeft geen zelfbeheerste, zelfgerichte intellectuele activiteit zoals de volwassene zich die heeft verworven, of door oefening zich heeft eigen gemaakt door over de dingen na te denken. Maar het denkvermogen van het kind is intellectueel diffuus. De natuur geeft het als het ware het denken. Maar naarmate de maanden en jaren voorbijgaan, begint het ego van het kind, zijn mānasaputra, zich te belichamen en het diffuse denkvermogen te stimuleren en te verlichten, zoals ook de mānasaputra's het denkvermogen of het verlichte denken brachten aan de entiteiten van het derde ras of hun vegetatieve of diffuse denkvermogen stimuleerden. Hetzelfde proces vindt in het klein plaats bij elk kind dat wordt geboren, wanneer het diffuse denkvermogen groeit tot het geïntellectualiseerde denkvermogen en de eigen wil van de jongen of het meisje, en van de volwassen mens.

*Boeddha's*

24 juni 1941

Wanneer u twee ras- of mānushya-boeddha's per wortelras rekent, zouden er acht voor de eerste vier rassen zijn, en omdat we één boeddha in het vijfde wortelras hebben gehad, zou Gautama Boeddha de negende zijn. Hoe verklaart u dit?

Ik heb u één sleutel gegeven door te verklaren dat Gautama de Boeddha de zevende boeddha is. Een van de vrienden hier vond werkelijk het juiste antwoord, tenminste in essentie, door te stellen dat er boeddha's zijn die *ronden* openen en ook boeddha's die *rassen* openen. Dus als u rekent dat wij in de vierde ronde zijn, zal de zevende boeddha de eerste boeddha zijn van ieder wortelras – of zijn tulku of vertegenwoordiger, om een Tibetaans woord te gebruiken, zal dat zijn. Daarom is Gautama de Boeddha de zevende in die betekenis van het woord. Ik weet niet of u me volgt.

Er is een boeddha bij het begin van een ronde en één aan het eind. Soms worden ze manu's genoemd. Maar we kunnen de ronde-boeddha's tijdelijk buiten beschouwing laten en alleen aandacht schenken aan de ras-boeddha's als individuen, los van het feit dat ze de invloed van de ronde-boeddha belichamen.

Ieder ras heeft zijn twee boeddha's. Het eerste ras had zijn twee



boeddha's, of boeddha's die we, als we de toen heersende bijzondere omstandigheden in aanmerking nemen, als een openende en een sluitende boeddha kunnen classificeren. Het feit alleen dat vanuit evolutionair standpunt de mensheid toen nog niet zelfbewust was, in onze betekenis van het woord, verandert niets aan het feit dat het eerste ras begon met zijn goddelijke leraar of boeddha en ook met een boeddha sloot.

### *Planeten*

29 juli 1941

Alle planeten en de zon en alle manen met hun astrale invloeden zijn nodig om al de karmische blauwdrukken te maken van elke planeet. Met andere woorden, voor iedere entiteit geldt: alle dingen werken samen om haar voort te brengen. Zo is de mens niet alleen het product van zijn eigen stuwende spirituele ego, de motor achter de hele reeks van zijn wederbelichamingen, maar hij is werkelijk een voortbrengsel, het kind, van de universele natuur. En nu zal ik proberen u een van de meest zorgvuldig bewaarde mysteries te verklaren. Ik had vaak het gevoel dat ik u iets zou moeten vertellen, en toch heb ik altijd gearzeld. Het was als het ware alsof ik liep op het scherp van de snede.

U herinnert zich dat meester KH in *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett* spreekt over een continent boven ons hoofd zoals hij het uitdrukt – eenvoudige beeldende taal voor geestelijke kinderen, in een poging om hun een hint te geven die zij helaas niet begrepen. HPB spreekt in haar brieven aan A.P. Sinnett over Saturnus en zijn ringen en zegt onomwonden (iedereen kan het begrijpen) dat Saturnus de enige halfopenhartige planeet van ons zonnestelsel is. Kijk eens wat onbedekt gezegd: de enige halfopenhartige planeet. We kunnen onmiddellijk eruit afleiden dat hij de enige planeet van ons zonnestelsel is die op dit gebied, laten we het gebied van zichtbaarheid voor onze ogen noemen, een deel laat zien van het meteorische continent, zoals de meester het nogal vreemd omschrijft, dat Saturnus omringt. Ik zal er dit over zeggen. Iedere planeet in het zonnestelsel wordt omringd door zo'n meteorisch continent of schil of omhulsel. Het woord continent is hier heel treffend. Het betekent niet een landmassa zoals men het woord in de aardrijkskunde gebruikt. Het is een zelfstandig naamwoord dat wordt gebruikt volgens de strikt Latijnse betekenis – bevatten, bijeenhouden, omsluiten; vandaar dat het meteorische continent waarover de meester spreekt, de omsluitende meteorische schil is die

de aarde omringt, en die vooral dicht is in het gebied rond de evenaar. Saturnus laat ons zijn equatoriale meteorische continentale verdikking zien, en wij noemen het de ringen van Saturnus.

Venus had haar maan, maar eonen geleden viel deze maan uiteen tot kosmisch stof. Als astronomen denken dat ze een glimp hebben opgevangen van een maan in de nabijheid van Venus, zoals ik één van de leden van deze groep naar voren hoorde brengen, geloof ik dat dit een andere oorzaak zou kunnen hebben, maar ik ga hier liever niet speculeren over welke oorzaak dat zou kunnen zijn. Ik kan u een hint geven. Na de vierde ronde van Venus is de maan van Venus verdwenen. Onze werkelijke maan zal in de zesde of zevende ronde verdwijnen, maar de maan van Venus verdween na haar vierde ronde.

De sterrenkunde noemt ieder begeleidend hemellichaam dat om een andere planeet draait een maan. Theosofen gebruiken het woord maan alleen voor de maanouder van een van de planeten in ons zonnestelsel, en andere begeleiders van een planeet noemen we satellieten. Noem ze ingevangenen, als u wilt. Jupiter, bijvoorbeeld, heeft één maan en een aantal satellieten of ingevangenen, zoals ook verschillende andere planeten die hebben. Kunnen we daarom niet voorlopig zeggen dat dit hemellichaam dat sommige sterrenkundigen hebben waargenomen, zelfs al rond het midden of tegen het eind van de 18de eeuw, een satelliet is en niet de ware maan van Venus? Ik kan ongelijk hebben, maar ik geloof niet dat het een asteroïde was, maar een satelliet of ingevangene.

Er zijn onzichtbare planeten in het zonnestelsel die natuurlijk maanouders hebben gehad, maar waarvan de manen waren uiteengevallen vóór de wederbelichaming van hun levensbeginselen als het kind van haarzelf, het nieuwe onzichtbare lichaam. Maar die planeten die dieper in de stof zijn gezonken, zoals onze aarde en zeer vele van de voor ons zichtbare planeten van ons zonnestelsel zijn nog zo grof, nog zo weinig etherisch geworden, dat zeer vele ervan – ik zal niet zeggen alle zichtbare planeten – werkelijk maan-wachters op de drempel hebben. Toch moeten we zelfs hier onderscheid maken, maar volkomen in overeenstemming met de leringen. Zoals ik al heb gezegd, heeft Venus een wachter op de drempel gehad, maar die viel tot kosmische ether of stof uiteen aan het eind van de vierde ronde van Venus. Maar in onze eigen evolutie staan we lager dan Venus, en onze maan zal ons niet definitief en geheel en al verlaten, of met andere woorden zijn uiteengevallen in de blauwe ether van de

ruimte, vóór het eind van de zesde ronde, misschien zelfs tot in de zevende ronde. Dat komt omdat we grofstoffelijker zijn dan Venus. Venus is grofstoffelijker dan die spirituele planeten die, omdat ze spiritueel zijn, voor ons onzichtbaar zijn. Ze zijn in het zonnestelsel echter even werkelijk als onze aarde.

Laten we onze aarde, onze eigen bol als voorbeeld nemen: in zekere zin is het de planeetgeest, de monade van de planeet die op haar eigen evolutiereis nu door dit lage stadium van haar evolutionaire pelgrimstocht gaat. Tot op zekere hoogte betreft het daarom het karma van de monade van onze aarde. Maar zij evolueert naar hogere niveaus. Wij, de kinderen van de aarde, worden als monaden naar die plaatsen in de kosmische ruimte of in ons zonnestelsel aangetrokken, in ons geval naar die monaden of planeetketens waarmee we evolutionair verwant zijn en ons verbonden voelen. Daarom dragen we door onze eigen onwetendheid – zoals de monade van onze bol meer of minder in de stof is gezonken, vergeleken met verder geëvolueerde entiteiten – ons aandeel bij aan de gemeenschappelijke karmische erfenis, en daarom moeten we lijden onder de gemeenschappelijke karmische vergelding in de toekomst. Heb ik mijn gedachten duidelijk gemaakt?

### *Poorten van de dood*

Iedere opening in het fysieke lichaam, welke ook, is een van de kanalen waardoor de prāṇa's bij de dood het lichaam verlaten, van de anus naar boven gaand door elke opening naar de top van de schedel – waar geen fysieke opening is, maar wel een astrale. De hogere delen van de zevenvoudige entiteit verlaten bij de dood het lichaam door de hoger gelegen openingen, en de lagere delen van de menselijke constitutie verlaten het lichaam door de lagere openingen, elk daarvan, zelfs door de navel.

Ik geloof dat we hierover genoeg hebben gesproken. Ik ben er niet zeker van of dit soort vragen voor ons heilzaam zijn. Het is niet goed de aandacht te richten op fysieke zaken, en ons denken af te leiden van de prachtige en verheven dingen waarin we eerst sterk zouden moeten worden.

### *Brahmarandhra*

Het brahmarandhra kunt u de weg van brahman noemen, het kanaal van brahman, waaruit de straal (niet de monade, want de

monade komt niet en zit niet in het lichaam, maar haar straal) die chakra's of organen in het lichaam opwekt die haar bijzondere voertuig zijn, vooral het hart; en deze straal daalt nooit af naar de lagere lichaamsopeningen. Hij is altijd opwaarts gericht en bij de dood stijgt hij door de ruggengraat naar de hersenen, flitst door de sahasrāra, of de hoogste chakra, en, zoals wij het nogal treffend maar niet geheel juist zeggen, verdwijnt door de top van de schedel, wat alleen betekent dat de straal als een aura opstijgt uit en door het hoofd.

### *Oordeel niet*

Wees welwillend en zachtvaardig voor hen die struikelen op het pad. U weet niet door welke karmische impulsen op een bepaald ogenblik een gedachte is opgewekt of een daad tot stand is gebracht. Oordeel dus niet, omdat in deze gevallen een oordeel een teken is van zwakte in uzelf – u die niet het goede kunt zien in degene die struikelde. Toon liever begrip en steek de hand van mededogen en broederlijke liefde uit. Kijk naar de toekomst. Op een dag kunt uzelf struikelen op het pad, en wat zal een helpende hand u dan dierbaar zijn.

### *Het moment van keuze*

U weet dat er in de wereld een bepaald soort mentaliteit is waarbij men schijnt te denken dat het edelste buiten het bereik van de mens ligt. Het is de leer van geestelijk defaitisme, en ik doel hier niet op bepaalde actuele feiten in de wereld, maar op een gevoel bij honderdduizenden en misschien miljoenen, dat het voor een mens praktisch onmogelijk is om ooit het hoogste en beste leven te leiden, en dus zoeken ze naar een rechtvaardiging voor hun tekortkomingen.

Onze ervaringen van nu af aan – en zo is het in feite in het verleden ook geweest – onze ervaringen waar we in ons huidige leven het oog op gericht moeten houden, liggen in de toekomst en op het pad omhoog. We zijn het punt halverwege de vierde ronde voorbij, het belangrijkste moment van keuze (behalve een die in de vijfde ronde komt) van het hele ketenmanvantara. Wanneer wij, menselijke zielen, kunnen opklimmen, en naar de toekomst kijken en het verleden vergeten, zullen we dat moment van keuze passeren dat voor ons in de vijfde ronde komt, en we zullen het veilig passeren. Als we de blik naar beneden of naar het verleden richten, en ons indenken dat we het niet kunnen, terwijl we innerlijk weten dat we

het wel kunnen en zouden moeten, dan zullen we in de vijfde ronde niet slagen. Probeer dat vooral te onthouden.

Een van de kenmerken van de chela is moed.

*Schoonheid – fysiek en geestelijk*

26 augustus 1941

Mijn ervaring, die berust op waarneming (ik twijfel er niet aan of het is ook de ervaring geweest van degenen onder u die opmerkelijk zijn), is dat louter fysieke schoonheid vaak – ik zal niet zeggen altijd – het resultaat is van pure domheid, terwijl de schoonheid van de ziel dikwijls een lichaam voortbrengt dat we lelijk en asymmetrisch noemen, juist omdat de energie en kracht van de ziel vaak het gevolg zijn van de overwinning na een innerlijke strijd, harmonie en vrede na de storm, en het lichaam voelt de resultaten van de storm en is daarom niet welgevormd. Juist door dit samenkomen van oorzaak en gevolg heeft de innerlijke ziel voordeel kunnen trekken uit de strijd, maar het lichaam vertoont vaak littekens en is uitgeput – hoewel na verloop van tijd zelfs het lichaam de innerlijke harmonie van de ziel zal volgen.

Zo zien we waarom een edele ziel vaak een lelijk lichaam heeft, want het lichaam heeft zich nog niet aan de zielschoonheid aangepast en weerspiegelt die nog niet. Maar na enige tijd zullen de atomen van dat lichaam de innerlijke drang en de schitterende impulsen volgen van de menselijke ziel die in harmonie is, en de verheven schoonheid van de ziel zal erdoorheen schijnen. In de ogen van zo iemand, in zijn manier van doen, in de waardigheid waarin hij of zij zich hult, kunt u zelfoverwinning lezen, rijkdom aan ervaringen, en een innerlijke harmonie en schoonheid die haar gelijke niet heeft.

Dat domheid slechts fysieke schoonheid tot gevolg heeft, komt omdat de natuurkrachten niet worden gehinderd door een innerlijke storm of orkaan. Ze werken automatisch en volgen de latente schoonheid van de harmonische wetten van de natuur, maar zonder de grotere schoonheid van de ziel en de geest. Vaak zien we dus in futloze, onontwikkelde mensen een schoonheid die soms kennelijk geen enkel gebrek vertoont, maar die niettemin gewoonlijk zielloos en onbeziel is, omdat het vuur of de geestelijke verlichting van de ziel daarachter ontbreekt om de harmonie van de natuurlijke fysieke schoonheid van de natuur tot iets hogers en edelers te verheffen. Het ontbreekt die zuiver fysiek mooie mensen vaak heel duidelijk aan karakter.

In de toekomst, in de komende eonen, als de evolutie haar magische werk zal hebben gedaan, zal de hele mensheid zowel schoonheid van ziel als van lichaam vertonen, want het innerlijke en het uiterlijke zullen één zijn, en zullen in sympathie en harmonie functioneren, geleid door de geest die de ware bron van alle harmonie is. En harmonie is schoonheid.

Ik herhaal, de consequentie van de dingen zoals ze nu zijn in onze onvolmaakt ontwikkelde toestand is dat fysieke schoonheid alleen en op zichzelf absoluut niet de zekerheid geeft dat de innerlijke ziel verheven is. De domheid en goede gezondheid van mensen die er alleen maar heel goed uitzien zijn bijna als die van mooie dieren – niet helemaal, want het zijn mensen. Maar hun leven heeft geen innerlijke rijkdom, of maar heel weinig. Als deze er was, zou de ware levensrijkdom aan de gelaatstreken een vorm geven die ik vaak de onregelmatigheid van de zielenkracht heb genoemd.

Wanneer een man of vrouw tot volle ontplooiing is gekomen, dan valt zelfs het fysieke lichaam weer een ongeëvenaarde schoonheid ten deel, want dan schijnt de absolute harmonie van de hogere entiteit binnenin door het lichaam, en het geeft fraaie lijnen en bevalligheid en alles wat er met die hogere schoonheid gepaard gaat. Zo wordt bijvoorbeeld over Gautama de Boeddha gezegd dat hij lichamelijk als een god was, een man van ongeëvenaarde menselijke schoonheid. Waarom? Omdat hij de innerlijke harmonie had bereikt, en harmonie is schoonheid, zoals ook het fysieke lichaam automatisch mooi zal worden, wanneer men te dom is om het te verstoren. Maar wie zou dit soort schoonheid wensen: om alleen maar een welgevormd omhulsel te zijn?

### *De boeddha en nirvāṇa*

Er kan geen boeddha zijn tenzij het wezen dat daarvoor gereed is, nirvāṇa binnengaat. Zo zijn er de boeddha's van verzaking die we de boeddha's van mededogen noemen. Alle bodhisattva's verzaken nirvāṇa, tenminste dat deel van nirvāṇa dat ze zouden kunnen binnengaan, als een staat of toestand van de geest. Toch blijft het feit bestaan dat nirvāṇa dharmakāya is, en men kan niet tot boeddhaschap komen zonder dharmakāya te hebben bereikt.

U zult een verklaring van deze paradox krijgen als u het leven van de laatste boeddha uit de geschiedenis overdenkt, van Boeddha Gautama. Beschouw de zevenvoudige beginselen of het zeven-

voudige karakter van deze zeer verheven mens, deze waarlijk edele mens. Op een bepaald moment ging zijn geestelijke ziel het nirvāṇa binnen. Vanaf dat moment was Gautama een *boeddha*. Het voltooid deelwoord van de Sanskrietwortel *budh* geeft dit aan. De menselijke ziel, het menselijke gestel dat werd achtergelaten, was de bodhisattva Gautama die daarna zijn leer bleef verkondigen tot de fysieke dood van Gautama's lichaam, toen hij 100 jaar oud was.

De levensgeschiedenis van die verbazingwekkende figuur geeft u de verklaring van het mysterie. Er was de chela of neofiet Siddhārtha, die na zijn jeugd een bodhisattva werd en dus een kanaal opende zodat de geestelijke ziel zich door hem kon manifesteren toen hij het boeddhaschap bereikte. De geestelijke ziel ging toen in dharmakāya, de bodhisattva bleef nog 20 jaar in het lichaam leven en onderwijzen (Gautama bereikte het boeddhaschap toen hij 80 jaar was). Toen trok de bodhisattva zich terug naar zijn eigen plaats door het nirmāṇakāya aan te nemen, of het nirmāṇa-kleed, en daarop stierf het lichaam.

# 3

## Bijeenkomst op 25 december 1929

*GdeP* – Ik verklaar de bijeenkomst voor geopend. Heeft iemand iets te vragen?

*Vr.* – Is het juist dat, toen Mw. Blavatsky met haar werk begon, er maar twee meesters van de Loge waren die dachten dat de toestand in de wereld zodanig was dat een poging kon worden gedaan om de geestelijke krachten in het leven van de mensen te reactiveren?

*GdeP* – Dat is uit heel betrouwbare bron bekend geworden. Ik geloof zelf dat het waar is. Niet dat de andere leraren niet in de mogelijkheid geloofden, maar door de karmische wet konden toen maar twee leraren hun diensten aanbieden. En in feite heb ik gehoord dat de chohan, de chef, zich niet ertegen verzette, maar dat hij er ernstig aan twijfelde of de esoterische aspecten van de oude wijsheid op dat tijdstip in het westen ook maar enigszins welkom zouden zijn. Natuurlijk, het westen heeft altijd gehunkerd naar wonderen, naar tekens, naar wonderbaarlijke gebeurtenissen, en al dat soort dingen. Maar zo'n hunkering is bijna zeker een teken van gebrek aan geestelijk inzicht, en een van de grootste moeilijkheden die mijn voorgangers ondervonden, was het esoterische werk voor dat soort dingen te vrijwaren, en het in overeenstemming te houden met de beginselen en regels van de Oosterse School.

Ik denk dat we het te danken hebben aan Katherine Tingley die haar leerlingen in de esoterische beginselen trainde – niet zozeer door de esoterische voorschriften als zodanig te formuleren, maar door training – dat we het punt hebben bereikt waar de regels en idealen van de Oosterse School aan de harten en het denken van mannen en vrouwen in het westen kunnen worden toevertrouwd.

*Vr.* – Is er sinds Mw. Blavatsky met haar werk begon ooit een tijd geweest waarin de meesters zich hebben teruggetrokken?



*GdeP* – Nee. En verder wil ik aan deze ontkenning toevoegen dat ik weet dat er in plaats van twee, nu vijf zijn die belangstelling hebben voor en werken voor deze nieuwe geestelijke onderneming, het huidige esoterische werk: de twee die oorspronkelijk overeenkomstig de karmische wet ermee begonnen en gewoonlijk bekend zijn onder de initialen M en KH; en een van de andere drie is een man die een chela van KH was, toen HPB nog leefde, en bekend was onder de initialen JK: Jual Khul. Het is niet nodig de namen van de andere twee te geven. De een is een jonge en de ander een heel, heel oude man en een geheimzinnige figuur. Ik weet heel weinig van hem, maar toch heb ik het gevoel dat hij van hen allen het hoogste staat. Hij is een kleine man en heel oud. Ik geloof dat ik eerder over hem heb gesproken als een man van wie de ogen meer dan iets anders indruk maken. Het zijn kleine donkere ogen die brandpunten van licht schijnen te zijn wanneer hij iemand recht aankijkt. Zoals ik zei, hij is heel oud, zijn huid is gerimpeld zoals de band van een oud boek.

*Vr.* – Als ik me niet vergis zei Judge ergens dat er buiten de Theosophical Society heel belangrijk werk wordt gedaan. Als het goorloofd is, zou het zeker interessant zijn te weten of dat werk esoterisch is, ofwel dat het meer bestaat uit het afdrucken op het denken van mensen zonder dat ze het weten – een soort begeleiding waarvan men zich niet bewust is – van wat zij moeten doen voor de vooruitgang van de mensheid en ter bevordering van een of ander verheven doel.

*GdeP* – Ja, zulk werk vindt plaats, heeft door de eeuwen heen plaatsgevonden en zal nog eeuwenlang door blijven gaan, of de omstandigheden gunstig zijn of niet; het is niets anders dan het werk waarmee de groten zich in het algemeen en regelmatig bezighouden. Maar let op mijn woorden, er is slechts één weg van authentiek specifiek esoterisch onderricht, en die is te vinden in de Oosterse School waartoe wij behoren. Ze is het enige directe kanaal in de wereld om directe specifieke kennis van de leringen van het esoterische deel van de oude wijsheid-religie van de mensheid over te dragen. Het andere algemene werk echter is eeuwenlang voortgegaan en het zal worden voortgezet; maar ook dit is geheim, esoterisch werk, dat achter de sluier van onzichtbaarheid wordt gedaan, en dat in het algemeen de mensheid als geheel betreft.

Met andere woorden: er zijn geen twee esoterische scholen zoals de onze. Deze staat alleen, voorzover het de wereld aangaat. Iedere

leraar, iedere mahātma, heeft zijn eigen school, zijn eigen leerlingen, maar dat is iets anders, omdat zijn leerlingen zijn eigen bijzondere familiekring van uitverkorenen zijn. Zij werken allen samen in het algemene werk voor de mensheid, en dit algemene werk kan overal worden gedaan – in kerken, door beïnvloeding van de individuen, in staatsorganen waar er ook maar een mogelijke kans is licht en wijsheid en de leringen van liefde en vergevensgezindheid in het denken en het hart van de mensen te laten doordringen. Maar er is in de wereld nu slechts één school voor esoterische training onder de mensen, en dat is onze eigen heilige orde.

*Vr.* – Ik heb een vraag die misschien niet is te beantwoorden. Op een onlangs gehouden bijeenkomst van de ES in de Tempel sprak u erover dat er die avond een vreemdeling was geweest. Ik vraag me af of die vreemdeling een van de bovengenoemde vijf kan zijn geweest.

*GdeP* – Nee, dat was hij niet.

*Vr.* – Werken deze vijf zoals meester M en KH direct voor en door deze organisatie?

*GdeP* – Ja, maar natuurlijk doen ze ook ander werk in de wereld. Toch stellen deze vijf speciaal belang in het werk dat HPB begon als een uitbreiding van de Oosterse School in het westen, want de theosofische beweging bestaat in de wereld als onderdeel van het algemene plan of de poging het denken en het hart van de mensen te beïnvloeden.

Ik weet niet wie de vreemdeling was. Voor mij was hij een volkomen vreemde, een lange figuur (ik zag zijn gezicht niet erg goed). Dat is alles wat ik kan zeggen. Ik weet niets van hem. Ik weet niet of hij een oosterling is, of een van de weinigen die uit het westen zijn gekomen. Ik zag alleen een oosters gewaad, maar dat betekent in het geheel niets; en het viel me op dat hij lang was.

*Vr.* – Kunt u ons iets vertellen over de meester in Mexico over wie KT heeft gesproken?

*GdeP* – Ja. Bedoelt u die meester die bekendstond als de meester van vibraties?

*Vr.* – Dat zou ik niet kunnen zeggen.

*GdeP* – Hij die de leraar in Mexico wordt genoemd, wordt ook de

meester van vibraties genoemd. KT heeft ook over een andere gesproken die in Mexico werkte, en ik weet niet wie u bedoelt. Er zijn er dus twee. Elk land heeft in feite zijn eigen speciaal aangewezen werkers of leraren; ieder werkt in stilte en achter de schermen. Zo is het in ieder land op aarde, in het westen of in het oosten. En de reden is: zoals elk land onder de bijzondere invloed of leiding staat van de geestelijke wezens die een van de planeten besturen, zo zijn zij die zijn aangewezen om in die landen te werken wezens – mensen – die onder dezelfde planetaire straal staan, als u me begrijpt.

*Vr.* – Wat het werk in de wereld betreft, staan de leraren soms niet bewust in verbinding met opmerkelijke figuren? We horen bijvoorbeeld dat Jakob Boehme met een geheimzinnige persoon sprak die hem opzocht en hem onderwees. En in de geschiedenis zien we gewoonlijk de positieve invloed van iemand achter de schermen. Maar wordt die invloed niet nu en dan bewust op grote figuren uitgeoefend?

*GdeP* – Bewust of persoonlijk?

*Vr.* – In tijden van grote crises, zodat die figuur weet dat hij wordt bijgestaan door een grotere kracht dan hijzelf?

*GdeP* – Zelden, ja heel zelden; en daar zijn belangrijke psychologische redenen voor. Bedenk dat we hier te maken hebben met diepzinnige vraagstukken van de psychologie van de mens, en met zaken die behoren tot de geest en het hart van de mens. En een westerling kan dat moeilijk begrijpen. Zijn verstand werkt op zijn eigen manier. Hij kijkt naar de bladzijde van het geopende boek en het paginanummer, hoeveel regels de pagina heeft, en hoeveel woorden er op een regel staan, en hij merkt de spelling van de woorden op. Maar zo'n pragmatische en zakelijke manier van beschouwen is volkomen in strijd met de geest van esoterische instructies.

Het kan geen kwaad dit soort verstandelijke kennis te bezitten, maar het is de zienswijze van het hersenverstand. De leraren werken op meer mystieke manieren. Ze bezielen het mensenhart met algemene beginselen; ze beïnvloeden het denken en het hart van de mens door algemene idealen waardoor de mensheid wordt geregeerd. En ik kan gemakkelijk inzien dat een van de ergste dingen ter wereld (natuurlijk met zeldzame uitzonderingen) zou zijn om deze uitverkoren mensen (want dat zijn zij die in het bijzonder door de meesters

worden beïnvloed) te laten weten dat ze uitgekozen zijn en waar hun inspiratie vandaan komt. Het is in de regel niet goed. Denk hierover na en probeer het te begrijpen. Ik geloof dat uw eigen denken, uw eigen intuïtie u zal doen beseffen waarom de leraren achter een sluier van onzichtbaarheid en stilte werken.

*Vr.* – Kunt u ons iets vertellen over de meester van vibraties en waarom hij zo wordt genoemd?

*GdeP* – Ja, ik geloof dat ik er al eerder over heb gesproken. Hij is iemand die is ‘heengegaan’. Dat is alles wat ik ervan kan zeggen. Ik zeg niet dat hij is gestorven. Ik geef de voorkeur aan ‘heengegaan’. Er zijn in feite veel manieren waarop een leraar zich uit het werk kan terugtrekken voor een bepaalde tijd en om zeer goede redenen. Hij kan bijvoorbeeld voor een inwijding zijn geroepen, die in sommige gevallen gevolgen heeft die vele jaren in beslag nemen, en er zijn veel soorten inwijdingen, hoge, lage en tussenliggende. Hij kan zich ook terugtrekken omdat hij een ander fysiek lichaam aanneemt, of omdat hij een plicht heeft te vervullen in een ander deel van de wereld, mogelijk op een andere planeet.

Hoe dan ook, hij die de meester van vibraties wordt genoemd is niet hier. Hij werd zo genoemd omdat een van zijn speciale taken was, en het ook zijn bijzondere belangstelling had, om wetenschappelijke ideeën geleidelijk te laten doordringen in het denken van de mensen, die voor deze mensen intuïties waren – een heel belangrijk werk in deze fase van de westelijke beschaving. Mijn eigen gevoel is dat het werk van deze grote man, van deze zogenaamde ‘meester van vibraties’ – woorden die niet meer zijn dan een titel die hem is gegeven (en een heel goede titel met het oog op de huidige stand van het wetenschappelijke denken) – mijn eigen idee is dat, als hij terugkomt, dit niet in onze tijd zal zijn. Voor het ogenblik heeft hij zijn werk gedaan. Hij was een heel mysterieuze figuur in die zin dat men weinig over hem heeft mogen zeggen.

*Vr.* – Ik wil u iets vragen over de drie visioenen die generaal Washington in Valley Forge heeft gehad. Herinnert u zich die? En vooral over het laatste visioen in verband met wat we nu bespraken, over wie deze visioenen heeft gezonden. En mag ik een dubbele vraag stellen? U herinnert zich dat KT ze ongeveer 30 jaar geleden, in 1900, in een van de tijdschriften heeft gepubliceerd; en ongeveer 10 of 12 jaar geleden heeft zij ze laten herdrukken. In zijn laatste

visioen, zoals hij het vertelde, kwam er een engel in zijn tent en beschreef dat er een grote hand verscheen die water uit de Atlantische Oceaan schepte en het over Europa uitstortte, en dat er een leger hierheen kwam en dit land bijna verwoestte. Daarop blies er één uit het leger van licht op een hoorn en wekte dit volk op, en door te strijden behaalden ze de overwinning. Is het mogelijk dit enigszins te verklaren?

*GdeP* – Ik probeer het me te herinneren. Ik herinner me van die drie visioenen te hebben gehoord. Ik heb ze, geloof ik, haastig gelezen. Ik weet dat KT erover sprak en me opdracht gaf ze in *The Theosophical Path* te plaatsen, juist zoals u zegt. Ik zou denken, voorzover ik me de atmosfeer van die drie zogenaamde visioenen kan herinneren, dat ze werkelijke visioenen en geen leringen waren. Ik geloof dat het in Washingtons geval een van die voorbeelden was van innerlijke inspiratie, die bij iedereen kan voorkomen, vooral bij iemand op zo'n hoge post. Zijn eigen innerlijke leraar, zijn eigen hogere delen verlichtten tijdelijk zijn geest; en veel van zulke leringen komen in de vorm van beelden of zogenaamde visioenen die alleen ogenschijnlijk worden gezien.

Het innerlijke ontvangstorgaan ontvangt ze als beelden, precies zoals het ontvangstorgaan van het oog de buitenwereld als beelden opvangt. Met andere woorden het denkvermogen zet die dingen voor zijn eigen begrip om in beelden. Ik geloof niet dat Washington in een of andere speciale verbinding stond met de Loge, behalve op de zojuist genoemde manier. Dat is mijn eigen opvatting. Meer kan ik niet zeggen, want ik weet het niet.

*Vr.* – Mag ik in dit verband nog een vraag stellen, want ik geloof dat deze erg belangrijk is? Een van de vrouwelijke leden van de London Lodge had een visioen. Ze werd wakker en schreef het op. Ze had het visioen om vier uur 's ochtends. Ik dacht dat het echt was. Maar ongeveer een half jaar later, toen KT in Londen was, vertelde ik haar erover en ze zei: 'Het is puur verbeelding. Het was niet echt. Het lid, een zuiver, toegewijd en voortreffelijk lid, had dat visioen alleen omdat ze veel erover nadacht. Het kwam niet uit de ziel; het was niet werkelijk.'

Hoe kunnen we bij deze dingen, het ware van het valse onderscheiden? Voor mij had dat visioen alle kenmerken van waarheid. Als we volkomen oprecht zijn, naar licht verlangen, en nadenken over een grote moeilijkheid die we onpersoonlijk onder ogen pro-

beren te zien, hoe kunnen we dan weten of zo'n boodschap waar is, als we die ontvangen?

*GdeP* – De enige manier is door training, zoals geldt voor elk gebied van het leven. U moet leren lezen vóór u kunt interpreteren. En mag ik vragen waarom u dit visioen als echt heeft beschouwd? Uit welke gezaghebbende bron kwam het?

*Vr.* – Hoe bedoelt u dat?

*GdeP* – Precies zoals u uw vraag heeft gesteld. U zegt dat men u over dit visioen heeft verteld.

*Vr.* – Ik had er niets mee te maken. Het betreft niet mijzelf. Het lid over wie ik sprak, kreeg het.

*GdeP* – U zegt dat dit lid het u heeft verteld, en even later zei u dat het een visioen was. Waarom dacht u dat het een boodschap was?

*Vr.* – Ik dacht dat zij, die zo oprecht en scherpzinnig is . . .

*GdeP* – Vergeef me mijn onderbreking, maar ik wil niet dat u de atmosfeer van uw vraag verliest door een toelichting te geven. Uw ernstige, eerlijke, ontvankelijke geest nam als vanzelfsprekend aan dat het waar moest zijn, omdat deze persoon zo oprecht was?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Ziet u niet dat, omdat u kunt geloven dat iemand oprecht is en dat zo iemand inderdaad oprecht en waarheidlievend is, deze oprechtheid op zichzelf toch niet een bewijs is van waarheid? Daarom zeg ik dat de enige manier om het ware van het onware te kunnen onderscheiden is door training, studie, aspiratie – en dit is de aloude regel. U wordt telkens weer gewaarschuwd: pas op voor misleidende lichten. Zij komen soms in het kleed en met alle kenmerken van de waarheid – logisch, mooi, zorgzaam, vriendelijk, schijnbaar onpersoonlijk; en toch kunnen ze geheel onjuist zijn. Wees alert, wees waakzaam. Denk aan de oude regel: neem niets aan als afkomstig van de Loge, tenzij het door het gezag van de leraar wordt bevestigd.

Neem nooit iets van iemand als een esoterische waarheid aan, tenzij feiten bewijzen dat het waar is, of tenzij u weet wat de leraar erover zegt. Die regel schijnt misschien een beetje willekeurig, en ik ben de laatste in de wereld om mijzelf of mijn grote voorgangers in

een positie te willen brengen die hen tot ‘orakels’ zou maken. Dat is niet de bedoeling. Toch vertel ik u de waarheid: de esoterische school van de TS is het ene en enige middel om in direct contact met de meesters van wijsheid te komen. Dat bedoel ik wanneer ik u zeg dat de leraar de enige is tot wie u zich moet wenden, als u een probleem niet zelf kunt oplossen. Begrijpt u me?

*Vr.* – Gedeeltelijk, maar niet volkomen. In een van zijn schitterende artikelen in de eerste drie nummers van *The Path*, die zoveel esoterische lering bevatten, zegt Judge dat als we alleen maar op de juiste manier ’s avonds zouden ‘uitgaan’, dan zouden we iedere nacht die verbazingwekkende dingen die door de ziel worden gezien mee terugbrengen, en dan overdag ernaar kunnen leven. Ik heb dat nooit kunnen doen, hoewel ik het vurig heb gewild. Ik dacht in dit geval dat dit lid zo volkomen oprecht was uitgegaan en de leraar had gezien (ze had KT gezien) en het klonk zozeer als KT. En ik was niet zozeer nieuwsgierig naar de verklaring van dat voorval, als naar een regel voor ons allen, als leden. Hoe kunnen we weten of zo’n nachtelijke gedachte die we mee terugbrengen, en die praktisch niets zelfzuchtigs in zich heeft, maar kennelijk alles voor het werk, al dan niet echt is?

*GdeP* – Ik heb u geantwoord: u kunt het op twee manieren weten – door training en door studie in de school van de ES, en door geestelijk streven. U kunt de Olympus niet in één stap bereiken. De ES-studie duurt vele levens voordat men tot volledig begrip komt. U heeft een begin gemaakt. U heeft uw voet op het pad gezet om licht te krijgen. U moet groeien om deze dingen te gaan begrijpen.

Intussen moet u studeren, voorzichtig zijn, alert zijn. Word niet misleid; neem geen dingen aan omdat ze mooi zijn of onpersoonlijk schijnen te zijn of uw gevoelens raken. De andere weg is, zoals ik al heb gezegd: wanneer u uw best heeft gedaan uw eigen problemen op te lossen, en de oplossing ervan niet heeft kunnen vinden, wend u dan tot de leraar die u vertrouwt. Als hij het niet weet of het u niet kan medelen, zal hij het zeggen. Als hij het kan, zal hij het u onder vier ogen zeggen.

*Vr.* – Was Jeanne d’Arc zich ervan bewust dat ze boodschappen ontving van een hogere macht?

*GdeP* – Ik geloof dat zij dit in zekere zin geloofde, maar ze was niet een boodschapper van de Loge. Ze was een van die zeldzame en on-

gewone voorbeelden van mensen die door een bijzonder psychisch gestel werktuigen van het lot werden en worden. Ze deed een edel en goed werk voor haar land. Maar het was geen universeel werk. Het was plaatselijk werk en daardoor miste het de kenmerken van ware spiritualiteit. Ze was een onontwikkeld maar ruimhartig boerenmeisje. Haar denken was door haar dromen vervuld van wat volgens haar een grootse en edele plicht was die ze moest vervullen, en omdat ze een bijzondere psychische instelling had, geloofde ze dat haar werd gezegd dat zij dit werk moest doen. Haar zogenaamde visioenen waren grotendeels het product van haar eigen innerlijke gevoel, van haar verbeelding, zo u wilt. Maar deze vuurden haar aan, stimuleerden haar. Ze voelde de kracht van iets mystieks en onpersoonlijks achter zich, maar het was niet afkomstig van de Loge. Ze was een van die werktuigen van het lot waarover ik sprak. J.W. Keely – een heel ander geval – was ook een van die mensen met een bijzondere psychische natuur. Deze mensen zijn de *lusus naturae* [spelingen van de natuur], de bijzondere mensen en dingen in de natuur die in de loop van de eeuwen talrijker zullen worden. Naarmate de mensheid langzaam uit het moeras van de stoffelijkheid groeit, uit het materiële denken, zullen er veel meer van deze ongewone mannen en vrouwen komen dan er nu zijn. Maar om ze als leraren te beschouwen – nee dat zijn ze niet.

Begrijpt u deze gedachte? Voelt u aan wat ik u probeer te zeggen?

Vr. – Ik zie het verschil tussen de leraar en de werktuigen van het lot, maar beschikte ze niet over een ongewone wijsheid om haar bijzondere taak te verrichten?

GdeP – Nee, haar wijsheid was instinctief. Wijsheid is iets dat in ons werk bewust wordt gebruikt voor een *universeel* doel. Plaatselijk succes komt vaak voort uit grote mentale of psychische individuele aanleg, maar die aanleg is niet noodzakelijk van spirituele aard; en iets dat spirituele kracht mist behoort niet tot het Loge-werk. De enige toetssteen voor spiritualiteit is: universaliteit.

Jeanne d'Arc was een goed meisje. Ze was een heel ongewone figuur, en ze deed wat in haar tijd als een heilig werk werd beschouwd – begrijp me goed, *voor haar tijd*. Maar ze was geen boodschapper van de Loge. Ze had geen van de kenmerken van een boodschapper – niet één. Dat was één reden waarom ik me eens ertegen verzette, en daar in woorden uitdrukking aan gaf, toen ik iemand hoorde zeggen dat naar zijn mening KT een reïncarnatie van Jeanne d'Arc was!



Zeker, haar lot was tragisch – wreed en onrechtvaardig – maar karma zal dat compenseren.

*Vr.* – Wat de overschaduwingen betreft waarover u zojuist sprak, dacht ik aan Henry More en Bismarck. Kunnen zij tot deze categorie worden gerekend? Henry More zegt in zijn derde dialoog – de Platonische Filosoof – dat hij zich op een zeilschip bevond en een verheven Indiase leraar aan hem verscheen die hem over veel dingen onderwees. De ideeën waren heel theosofisch. Feitelijk omvatte het bijna alles – ronden en rassen en nog veel meer. In een brief zegt HPB dat Bismarck een eigen adept had in de bergen of in het Zwarte Woud, die hem hielp in zijn strijd tegen de intriges van de Kerk die toen probeerde de heerschappij over Duitsland te verkrijgen, en daarin bijna slaagde. Zijn deze gevallen voorbeelden van onpersoonlijke hulp van de meesters?

*GdeP* – Ja, het is waar dat Bismarck een heel verkeerd begrepen man was. Het is waar dat hij ‘een adept had’. Aan de andere kant betekent dit niet dat Bismarck een chela was. Het betekent niet dat hijzelf een adept was. Het betekent dat hij één van de werktuigen van het lot was, en dat hij, door zijn hoge positie en zijn psychische aanleg, geschikt was om een halfonbewust, een halfbewust instrument te zijn voor het werk van de witte tegen de zwarte loge.

Henry More behoorde tot dezelfde categorie. Hij was een dromer, een idealist. Zijn gedachten waren vaak universeel. Zijn werk gaf blijk van een grote spiritualiteit evenals, tussen haakjes, sommige van de geschriften van Bismarck. Henry More was onbewust een chela. Die mensen bestaan – die nog niet het punt hebben bereikt waarop aan hen kan worden verteld dat ze chela zijn. Ze zijn nog niet tot dat punt gekomen, maar zijn er dichtbij. Ze zijn wat u onbewuste chela’s kunt noemen – mensen die achter de sluier van onzichtbaarheid worden getraind voor een toekomstig edel werk in de wereldgeschiedenis.

*Vr.* – Kunt u ons iets meer vertellen over de inwijdingsperiode die, naar ik begrijp, in deze tijd van het jaar valt? Zit er niet meer achter dat zoveel grote leraren in deze tijd van het jaar zijn geboren, dan alleen het feit dat het de tijd is van het wintersolstitium?

*GdeP* – Ja, inderdaad. Dit is een vraag die ik vanavond graag als laatste wil beantwoorden. Het is nu tien over negen. Zijn er nog

andere vragen, wilt u die dan eerst stellen en mij later aan uw vraag herinneren.

*Vr.* – Ik heb een korte vraag. U heeft vanavond gezegd dat universaliteit de toetssteen is voor spiritualiteit. Ik heb me vaak afgevraagd of de neoplatonische leraren, Ammonius Saccas, en de Alexandrijnse leraren, Plotinus en Hypatia, boodschappers waren?

*GdeP* – Nee, niet precies. Ze waren allen op de hoogte van het bestaan van de loges van grote leraren. Ze waren chela's, of liever stonden aan het begin van het chelaschap. Maar ze waren, mogelijk met uitzondering van Ammonius Saccas, niet wat men boodschappers van de Loge zou kunnen noemen. Ammonius Saccas kan in die categorie worden geplaatst; ik denk dat hij daartoe hoorde. Een boodschapper betekent precies wat het woord zegt – iemand die een boodschap brengt van de Loge.

*Vr.* – In verband met wat u zojuist heeft gezegd over Bismarck vraag ik me af of het verhaal van de 'kleine rode man' die Napoleon bezocht enige waarheid bevat?

*GdeP* – Ik herinner me een interessant boek te hebben gelezen (ik geloof van Alexandre Dumas) over de 'kleine rode man van de Tuilerieën'.

*Vr.* – Judge gaat er, geloof ik, diep op in.

*GdeP* – Het is een feit dat men Napoleon in hoge mate heeft bewonderd om de aard van het werk dat hij tijdens zijn leven heeft gedaan. Hij was inderdaad een van de werktuigen van het lot. Toch geloof ik niet dat hij op enig moment in verbinding stond met de meesters van wijsheid. Ik wil iets verder gaan en u vragen: denkt u dat, als hij in verbinding stond met onzichtbare krachten, deze krachten meesters waren van heilige of onheilige wijsheid?

*Vr.* – Ik geloof dat ze onheilig waren omdat u in de Tempel heeft gezegd dat Napoleon een instrument was van vernietigende krachten.

*GdeP* – Ja, ik heb iets dergelijks gezegd. Alexander (genoemd) de Grote, Julius Caesar, Napoleon, zelfs Karel de Grote van Frankrijk – en veel meer van dat soort mensen, waren alleen instrumenten van de Witte Loge in de zin dat zij werktuigen van het lot waren, en zij deden werk dat gedaan moest worden. Maar vanuit een ander

gezichtspunt was ieder van hen een instrument van de zwarte loge.

Die bewering klinkt misschien als een paradox, maar denk erover na. Ik bedoel dat, omdat de meesters van heilige wijsheid, van de Witte Loge, weten dat bepaalde dingen moeten plaatsvinden om bepaalde andere gebeurtenissen teweeg te brengen die karmische gevolgen zijn in de geschiedenis van de mensheid, werken ze met en in die omstandigheden om wat anders veel slechter zou zijn dan het is, te verbeteren, te verzachten. Verder zal de witte magiër soms voor dat doel gebruikmaken van de agenten van de zwarte magiër.

Er wordt gezegd dat men het best dieven met dieven vangt, en dat principe wordt kennelijk door de Franse geheime politie gevolgd. Men zegt dat de Franse *sûreté générale* vaak gebruikmaakt van mensen als politieagenten of detectives, van wie men weet dat ze bijzonder handige of vakkundige misdadigers zijn of zijn geweest.

En ongeveer op dezelfde manier maakt de Witte Loge gebruik van een bepaald type werkers onder de mensen. Omdat ze weten dat bepaalde gebeurtenissen moeten plaatshebben – karmische gevolgen van oorzaken die wachten op de tijd dat zij tevoorschijn moeten komen – nemen ze de toestand zoals die is en beheersen die zo goed ze kunnen. Ze trachten de omstandigheden zo'n richting te geven dat de gevolgen verspreid worden en daarom minder schadelijk voor de mensen dan wanneer ze geconcentreerd zouden zijn en daardoor vernietigend of explosief zouden kunnen worden. En toch zijn juist deze mensen, van wie zij het werk zo richten en besturen, vaak de agenten van de zwarte loge, hoewel gewoonlijk onbewuste instrumenten.

Napoleon, Julius Caesar, Alexander de Grote, en anderen die voorzover ik kan beoordelen soortgelijke figuren zijn, behoren tot de vernietigers, niet tot de bouwers. Natuurlijk is iedere vernietiger in een ruimer verband een bouwer. Dat klopt. Ik bedoel dat ieder vernietigingswerk van nature de plaats vrijmaakt, de weg baant, voor iets groters dat later zal komen. Maar in geen enkel opzicht verlicht dat de karmische verantwoordelijkheid van hen die vernietigen. Tot de laatste jota zullen ze verantwoordelijk worden gesteld.

Vr. – Mag ik vóór ik iets vraag, enkele dingen zeggen die volgens mij waar zijn? Het ene is dat men zijn religie moet liefhebben. Als iemand die van materiële dingen houdt, esoterische ouders heeft, en deze ouders, die op hun beurt natuurlijk houden van de dingen die ze geloven, het kind veel opdringen dat het kind tegenstaat, dan vraag ik me af of hun oprechtheid de ziel van dat kind helpt, ondanks zichzelf?

*GdeP* – Ja, inderdaad, in hoge mate. De invloed van onpersoonlijke toewijding is magisch. Ik zeg u, liefde is het grootste magische middel in het heelal. Niets kan haar kracht weerstaan. Op den duur doordringt ze alles – ook stenen harten worden tenslotte door liefde en onpersoonlijke toewijding veroverd. En evenzo helpt de toewijding van goede, zichzelf respecterende ouders voor een dwalend kind, dat kind in hoge mate, ongeacht wat het kind doet of hoe ondankbaar het misschien is. Zelfs als het het hart van de ouders breekt, zal die aanhoudende liefde, die onpersoonlijke liefde, die toewijding en het verlangen te helpen en te steunen, op het laatst het karma van dat kind op weldadige wijze beïnvloeden.

*Vr.* – U sprak over volkeren, en dat elk volk zijn helpers heeft en ook zijn planetaire invloed ondergaat. Wat is nu precies de volksgeest [national spirit]? Is het de hogere natuur van alle mensen van dat volk, samen met de planetaire en logehelpers?

*GdeP* – Ongeveer, ja; maar het lijkt me dat u het paard achter de wagen spannt. Als u de kwestie anders wilt bekijken: elke groep mensen die in hetzelfde land zijn geboren worden op die manier samengebracht op grond van karmische aantrekkingen. Op hun beurt worden deze aantrekkingen min of meer gestuurd door de planetaire invloeden die de verschillende landen beheersen.

Dit betekent niet dat de planeet Venus, bijvoorbeeld, haar stralen naar maar één land van de aarde zendt, of misschien naar twee, volstrekt niet. Maar het betekent wel dat bepaalde krachtlijnen uit verschillende planeten met grotere sterkte en intensiteit op bepaalde plekken van de aarde samenkomen, met andere woorden in bepaalde landen. Incarnerende zielen die trillingen uitzenden die heel verwant zijn aan deze bijeenkomende krachten uit de planeten worden daarheen getrokken, en komen bij elkaar als een nationale groep van mensen; en deze gecombineerde gemeenschappelijke geest, deze quasi-identiteit die voortkomt uit de overeenkomst van de trillingen vormt de ‘volksgeest’ van dit of dat of een ander volk. Is dit een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja . . .

*GdeP* – Ik bespeur een ‘nee’ in uw stem, en ik neem het u volstrekt niet kwalijk, want u heeft een diepzinnig onderwerp aangeroerd.

*Vr.* – Ik heb altijd de indruk gehad dat de volksgeest in ieder land

iets heel tastbaars was, en ik nam aan dat het de samengestelde hogere natuur was van alle mensen in dat land. En toen u vanavond zei dat ieder land zijn helpers heeft, en dat zowel het land als de helpers hun inspirerende invloed van de planeten ontvangen, voegde ik dat eenvoudig toe aan de volksgeest waarvan ik aannam dat die de basis ervan was; niet dat ik meende dat mijn idee van een volksgeest primair was, maar ik vroeg me af: Wat is de volksgeest?

*GdeP* – De volksgeest bestaat uit de gezamenlijke trillingen van eenzelfde type, die in alle zielen bestaan die in een bepaald land van de wereld incarneren. Neem als illustratie een boom. Een boom heeft boven de grond zijn stam met al zijn takken, twijgen en bladeren en onder de grond heeft hij duizenden wortels en worteltjes. Laten we zeggen dat iedere wortel, of ieder worteltje of blad of twijgje een mens is. Ze zijn allemaal verenigd in de stam. Een gemeenschappelijke levenskracht vloeit als het ware uit de stam naar de wortels en bladeren en weer terug. De volksgeest is deze stam die inderdaad wordt gevoed door de wortels en bladeren, maar de wortels en bladeren worden op hun beurt door de stam gevoed.

U bekijkt uw probleem van onder af, u kijkt naar boven. Probeer u nu de ‘volksgeest’ voor te stellen als de verzameling van alle geesten, alle entiteiten, die in een bepaald land zijn geïncarneerd, en dat ze eerder tot elkaar worden aangetrokken door krachten die uit de verschillende planeten vloeien, dan door die uit de mensen zelf, die uitsluitend als een verzameling individuen worden beschouwd die een zogenaamde ‘volksgeest’ opbouwen. Begrijpt u die gedachte?

*Vr.* – Ik dacht dat als we over de volksgeest spreken . . .

*GdeP* – Dat is maar een woord.

*Vr.* – Dat is het, maar de ‘volksgeest’ leek me de beste eigenschap in alle individuen. Ik heb de lagere natuur van de mens niet daartoe gerekend. Is de ‘volksgeest’ het beste van de mens of met andere woorden is de volksgeest het nationale karakter?

*GdeP* – De volksgeest staat vaak lager dan het beste in de mens, gewoonlijk veel lager. De volksgeest bestaat, zoals ik zei, eenvoudig uit de overeenkomstige trillingen van een bepaalde groep mensen, en behoort meer tot de levenskracht dan tot de geest. Ik geloof niet dat uw vraag u helder voor de geest staat. Stel haar nog eens.

*Vr.* – Ik weet niet of ik de volksgeest al dan niet slechts moet

opvatten als een dichterlijke of literaire term?

*GdeP* – Wat is uw vraag?

*Vr.* – Ik begrijp uit uw antwoord dat de samengebrachte individuen de volksgeest vormen, en ik zal deze niet meer opvatten als de gezamenlijke hogere natuur van een volk.

*GdeP* – Dat is gedeeltelijk waar, maar ik ben bang dat ik uw vraag niet heb beantwoord. Stel uw vraag duidelijk als u die zich kunt herinneren. Stel haar opnieuw, omdat ze een interessant onderwerp betreft.

*Vr.* – Ik kan het niet eenvoudiger zeggen dan: Wat is de volksgeest? Wat bedoelt men met die term?

*GdeP* – De volksgeest wordt gevormd door overeenkomstige astrale trillingen van een groep mensen. Individuele mensen hebben gewoonlijk veel hogere idealen dan de volksgeest, en dat bleek heel duidelijk in de vorige grote oorlog. Begrijpt u dat?

*Vr.* – Ja, ik geloof dat ik het begrijp.

*GdeP* – Waarschijnlijk wist iedereen in elk land heel goed dat de oorlog een krankzinnige uitbarsting was, en toch lieten ze zich door de volksgeest meeslepen. Ik bedoel niet alleen een gevoel van vaderlandsliefde, maar de volksgeest zoals u erover heeft gesproken. Waarschijnlijk zou iedereen in elk land dat bij de Eerste Wereldoorlog was betrokken, als hij zijn zin had gekregen, als dat in zijn macht had gelegen, er direct een einde aan hebben gemaakt en zijn toevlucht hebben genomen tot rede en rechtvaardigheid. Zo is de individuele mens.

Er is niets tegen om een volksgeest te hebben, en trots te zijn op zijn land. Het is abnormaal als iemand niet van zijn geboorteland houdt. Maar hoger dan dat gevoel is het geestelijke inzicht dat wij allen kinderen zijn van onze gemeenschappelijke aarde – broeders niet alleen als een instinctief of gevoelsmatig besef of door onze menselijke eigenschappen, maar feitelijk, in laatste instantie, van hetzelfde bloed, ongeacht de huidskleur. Als we ver genoeg in de tijd teruggaan, beseffen we dat we tot dezelfde soort behoren, de mensheid. Dat is de grondgedachte die alle oorlogen onmogelijk zal maken.

Als deze volksgeest concreet tot uitdrukking komt, brengt ze de verschillende soorten nationalisme voort waar u zoveel over hoort.

En deze sturen aan op oorlog. Dit betekent niet dat nationalisme noodzakelijk verkeerd is. Val nu niet van Scylla in Charybdis. Houd in uw denken de middenweg aan. Wees trots op de goede kwaliteiten van uw land, maar als u denkt aan personen, denk dan liever aan mensen in de geschiedenis die grote onpersoonlijke en morele daden hebben verricht, dan aan krijgs- en zeehelden.

*Vr.* – Ik geloof dat HPB zei dat er in Spanje een organisatie was, verbonden met de Loge of dat er in die tijd een was. Is die organisatie nog actief?

*GdeP* – Zeker. Elk land heeft zijn eigen groep adepten, als u het zo wilt noemen, en ze werken onophoudelijk. Er is er een in elk land.

*Vr.* – Is het centrum in Spanje verhuld, om het zo te zeggen, in de vorm van een rooms-katholieke instelling?

*GdeP* – Ik zou niet willen zeggen dat het verhuld is, maar het doet het werk met het aanwezige materiaal en met de mensen die het volk waaronder dit centrum werkt samenstellen. De loge in Spanje werkt niet voor de nabije toekomst. Spanje zal opnieuw een grote macht worden onder de regeringen van de wereld, maar nu nog niet. De tijd daarvoor is nog niet gekomen, is zelfs niet nabij. Het ligt te ver in de toekomst, aan de horizon van de tijd. Het Spaanse karakter heeft een toewijding die de basis vormt waardoor dat volk zich in stand houdt. Tot dusver heeft het zich uitgedrukt in een nationaal egoïsme of in streng rooms-katholieke opvattingen, enz. Maar die geest van devotie, hoe verkeerd die tegenwoordig misschien ook wordt geleid, vormt toch de vitale kracht achter dat volk; en op die devotie zal het edeler en betere Spanje van de toekomst worden gebouwd.

*Vr.* – Ik geloof dat ergens in de eerste jaren na 1900, ongeveer in die tijd, KT op een bijeenkomst in de Rotunda heeft gezegd dat er een loge in Spanje was, en dat zij er een landgoed zou verwerven vóór ze zou heengaan; dat ze dit landgoed zou krijgen en in Spanje zou werken. Ik heb me vaak erover verwonderd.

*GdeP* – Ik weet werkelijk niet waar de spreker op doelt.

*Vr.* – Misschien herinneren enkelen van de andere leden zich er iets van. Ik maakte er toen een kleine aantekening van.

*GdeP* – Mag ik u eraan herinneren, vrienden, hoe vaak KT heeft

geprotesteerd tegen het maken van aantekeningen van opmerkingen die ze maakte en die jaren later naar voren werden gebracht, omdat zulke opmerkingen gewoonlijk verkeerd worden begrepen. Een leraar spreekt vaak in gelijkenissen, gebruikt woorden die voor die tijd volkomen juist en toepasselijk zijn, maar niet met de bedoeling dat te veel gewicht wordt gehecht aan zulke uitspraken. Niettemin zal een student een aantekening ervan maken omdat het tot de verbeelding van die student spreekt, en dan gaat de verbeelding deze verkeerd interpreteren. En na een paar jaar wordt gezegd: 'Maar u heeft dit of dat gezegd.' Onmiddellijk wordt de leraar vanuit het gezichtspunt van de student in het defensief gedrongen. Waarom? Omdat de leerling het zelf verkeerd heeft begrepen.

Waarde vriend, ik zeg niet dat u het in dit geval verkeerd heeft begrepen, maar uw opmerking gaf me de gelegenheid hierop te wijzen. Onze geliefde KT zei eens tegen mij: 'GdeP, mijn eigen studenten zullen me veroordelen. Wat ik zeg, begrijpen ze verkeerd. Ik maak een opmerking. Deze wordt bewaard, verdraaid of verkeerd begrepen, en jaren later hoor ik erover. Ik zal in de toekomst worden veroordeeld als dit zo doorgaat.' Zo was het ook met HPB, en evenzo met Judge.

*Vr.* – Wilt u nu de vraag over inwijding tijdens het wintersolstitium beantwoorden?

*GdeP* – Ja. Wilt u zo vriendelijk zijn de vraag nog eens te stellen?

*Vr.* – Kunt u ons iets meer vertellen over de inwijdingsperiode die, naar ik begrijp, in deze tijd van het jaar valt? Zit er niet meer achter dat zoveel grote leraren in deze tijd van het jaar zijn geboren, dan alleen het feit dat het de tijd is van het wintersolstitium?

*GdeP* – Hoe weet u dat de leraren rond de tijd van het wintersolstitium werden geboren (u denkt aan fysiek geboren)? Ik kan u zeggen dat het hier gaat om de mystieke geboorte; en deze mystieke geboorte, tot stand gebracht door inwijding, vond midden in de winter plaats. De hoogste inwijdingscyclus vindt plaats als de zon, Mercurius, Venus, de maan en de aarde in syzygie staan, zoals de astronomen het noemen. Dat wil zeggen, als ze op een rechte lijn staan – een rechte lijn die vanuit de zon door of vlak langs elk van de andere genoemde lichamen zou gaan.

Waarom werd aan deze combinatie van tijd en omstandigheden



vastgehouden als de tijd voor de hoogste inwijding? Ik kan u dit zeggen: De zon is een goddelijk wezen. Hij straalt voortdurend uit zichzelf stromen van fysieke en levenskracht uit, en ook geestelijke en psychische energieën, en wanneer een aantal planeten in conjunctie staan, worden de invloeden, ontvangen uit de zon, gekleurd door de levenskracht, de vitale en andere krachten die aan elke planeet eigen zijn.

Wat de maan betreft, bij deze gelegenheid moet de maan nieuw zijn, niet vol. Dat wil zeggen, de aarde moet het buitenste van de hemellichamen zijn waarover ik heb gesproken; de zon moet het verst verwijderd zijn, daarna moet Mercurius komen, dan Venus, de maan en de aarde.

De maan is de ontvanger en gever van menselijke zielen. Ze ontvangt de menselijke zielen bij de dood, en deze gaan van de maan naar de aarde vóór zij reïncarneren. De typisch ideale situatie voor inwijding is wanneer er een rechte lijn door het middelpunt of vlak langs het middelpunt van elk van deze hemellichamen gaat. Dan nemen de geestelijke invloeden die van de zon uitgaan, wanneer ze naar de aarde gaan, de respectieve vitale indruk of kleur van ieder van de planeten en van de maan met zich mee. De aspirant die maanden of misschien jaren hierop wordt voorbereid, nadert deze datum van zijn inwijding in hart en ziel (dat wil zeggen in denken en in aspiratie) door zich steeds intensiever voor te bereiden. Hem wordt in grote lijnen verteld wat er zal gebeuren, wat hij kan verwachten. Voorbereidingen zijn gemaakt. Hij wordt door de leraren bewaakt en er wordt voor hem gezorgd. En op het exacte tijdstip wanneer de maan, het middelpunt van de maan (dit is de ideale positie) en de andere hemellichamen – of in elk geval op het moment dat de maan het dichtst bij deze rechte lijn staat – verlaat de geest, nauwkeuriger gezegd de ziel-geest, van de aspirant zijn lichaam en reist langs die lijn door magnetische aantrekking naar de zon, en gaat de zon binnen. In enkele gevallen keert hij bijna onmiddellijk terug, want menselijke tijd speelt in deze dingen geen rol, waar het de mystieke verplaatsingen betreft. Intussen verkeert het lichaam in trance.

Nu laat ik dit onderwerp even rusten, en neem ik u in gedachte mee naar twee weken later dan de datum van het wintersolstitium, wanneer de maan vol is, naar 4 januari. De aspirant keert dan naar een zelfbewust bestaan op aarde terug. In deze twee weken maakte zijn ziel-geest een omzwenning, en keert op 4 januari terug en brengt de glorie van de zon met zich mee, en wanneer hij het in trance ver-

kerende lichaam weer binnengaat en de fysieke mens weer tot fysiek bewustzijn terugkeert, wordt zijn hele wezen overgoten met de luister van de zon, en zijn hele gezicht straalt van heerlijkheid. En wanneer ik zeg de luister van de zon, bedoel ik niet het gewone fysieke zonlicht. Ik bedoel de geestelijke zonneluister, waarvan het fysieke licht het uiterlijke kleed is, de levenskracht die van de zon uitgaat.

Zijn gezicht is ervan overgoten, heel zijn lichaam is door die pracht, die heerlijkheid omringd, zodat hij, overeenkomstig de waarheidsgetrouwe omschrijving die uit de inwijdingscrypten tot ons is gekomen, 'bekleed is met de zon'. Hij is nu tijdelijk voor die periode, lang of kort, wat afhangt van de mens zelf die met succes de beproeving heeft doorstaan, een 'verrezen christus', een gemanifesteerde boeddha. Hij wordt omringd door buddhische luister en is tijdelijk een geïncarneerde god, een geïncarneerde menselijke god. Hij heeft zijn eigen hogere zelf van aangezicht tot aangezicht gezien, en is onderwezen – en *weet!*

Zo worden de boeddha's en christussen 'geboren'.

U zult zich herinneren gehoord te hebben van 6 januari in het christelijke ritueel en verhaal, want in de christelijke kerk is die dag de datum van de 'epifanie'. *Epifanie* is een Grieks woord en betekent 'de manifestatie van een god'. Door de verschillende kalenderveranderingen zou de epifanie in strikt esoterisch mystieke zin moeten vallen op 4 januari en niet op de 6de, omdat 4 januari twee weken later valt dan de datum van het wintersolstitium. Daarom is 4 januari strikt genomen het begin van het esoterische nieuwjaar.

Aldus werden alle grote ingewijden in het verleden in de winter 'geboren', en naar westers gebruik zegt men dat ze op eerste kerstdag zijn geboren. In feite is de juiste datum niet 25 december, maar de 21-22ste, de dag van het wintersolstitium. Dat 25 december als eerste kerstdag werd gekozen in plaats van de 21ste is een fout van de christenen, veroorzaakt door het verkeerd begrijpen van een gebruik van de Mithraïsche leraren in een periode vóór de tijd van Julius Caesar. Er is eenzelfde mysterie verbonden aan wat de christelijke kerk viert als Pasen, de wederopstanding uit het graf, uit de dood; maar dat is een ander interessant esoterisch verhaal.

*Vr.* – Wat gebeurt er in de jaren dat de nieuwe maan niet valt op de datum van het wintersolstitium?

*GdeP* – Dezelfde ritens worden volbracht, maar met veel minder effect. En omdat de mystieke geboorte van de groten op zeldzame

momenten plaatsheeft, kunnen deze inwijdingen van de ene incarnatie tot de volgende worden uitgesteld, of tot zo'n astronomische conjunctie min of meer volledig is. Intussen vinden er niettemin inwijdingen plaats, maar worden er minder verheven mensen ingewijd. Ook zijn er tijden dat er in feite geen enkele inwijding plaatsvindt, maar dan wordt die periode wel herdacht, gevierd en geëerbiedigd.

Ik geloof dat HPB in een van de jaargangen van *Lucifer* 4 januari het begin van het esoterische nieuwjaar noemt.

Er zijn heel wat dingen die u kunt leren uit de feiten die ik heb genoemd: ten eerste dat iemands innerlijke zelf niet hetzelfde is als het persoonlijke zelf, noch hetzelfde als het psychische zelf. Er is in de mens een innerlijke god. Ook is er in de mens een menselijke ziel. Er is in de mens een nog lagere entiteit – de dierlijke ziel; en alle drie zijn zetels van entiteiten, of zaden van entiteiten. De dierlijke ziel is een niet ontwikkelde menselijke ziel. De menselijke ziel een niet ontwikkelde god. Toch werken ze alle in ieder mens samen om de innerlijke constitutie te vormen die wij de 'mens' noemen. Deze innerlijke god of het innerlijke zelf is tegelijk uzelf en niet uzelf. Hij is uw ouder, de bron van al wat u bent, de bron van al uw inspiratie en verlichting, de bron van leven en van alle edele deugden in u; en toch, terwijl u hem bent, bent u hem niet. U bent de menselijke ziel, een kind van het goddelijke in u, en daarom een vonk van de godheid die groeit tot een volledig ontwikkelde godheid of, beter gezegd, bestemd is na verloop van tijd een volledig ontwikkelde god te worden. En dit is een van de grote mysteries.

Ik verwacht niet dat u dit alles nu begrijpt. Ik heb u de leer gegeven, en ik verwacht dat u erover nadenkt en probeert deze te begrijpen, want deze lering is een sleutel, een schitterende sleutel om de mysteries te begrijpen, niet alleen van de mens, maar van de universele moeder natuur die ons omringt. We zijn allen onderling verbonden en met elkaar verweven. Er is een onderling verband tussen ons en toch is ieder van ons een individu. Zelfs de atomen die ons lichaam samenstellen, ons fysieke wezen, zijn onze kinderen, en toch is elk daarvan een lerende entiteit, bestemd om in de komende eeuwen uit te bloeien tot een zelfbewuste god. Wij menselijke zielen waren eens zulke levensatomen. We hebben het menselijke stadium bereikt, en na verloop van tijd zullen we goddelijke wezens worden, en op onze beurt leven schenken aan anderen die langs het evolutiepad zullen opklimmen, zoals wij dat hebben gedaan. En bedenk ten-

slotte dat iedere entiteit behoort tot de levenskracht en het hart van een grotere entiteit waarin ze leeft, zich beweegt en haar bestaan heeft. En dit is universeel, de hele kosmos door.

Ik geloof, vrienden, dat dit voor vanavond genoeg is. We zullen sluiten.

# Supplement

*Meesters*

26 augustus 1941

*GdeP* – Ik denk dat ieder van ons een min of meer vage belangstelling heeft voor het zuiver fysieke uiterlijk van de leraren. Maar ze nemen een lichaam aan of leggen het af als ze dat willen, en wat doet het ertoe of de huid gerimpeld is als een oude appel, of zacht, glad en donzig zoals die van een kind? Welke invloed heeft dat op de geest of de ziel? De innerlijke kracht maakt de mens.

Er is geen bezwaar tegen om over de meesters te spreken of over hen te praten met vrienden die geen theosofen zijn, maar eigenlijk zouden we moeten proberen hen als een voorbeeld voor ogen te houden – een voorbeeld om naar op te zien, en ernaar te streven hen na te volgen. Dit is werkelijk heel belangrijk. Koester dit ideaal, want de meester bestaat al in ieder van ons. Elk van ons is een meester bekleed met alle gewaden van het lagere bewustzijn. Als we in onze verbeelding vol eerbied een mooi beeld kunnen vormen van wat de meesters werkelijk zijn, niet in het lichaam maar op zichzelf, en ernaar streven aan hen gelijk te worden, dan geloof ik dat dit een van de mooiste vormen van yoga in onze training is. Ik denk dat ieder van ons dat zou moeten doen. Het heeft bovendien tot gevolg dat de werking van de hogere delen van het aurische ei in de constitutie worden versterkt, dat de ākāśische vermogens van het aurische ei zich verzamelen rond iemand die het ideaal van de meester steeds in zijn hart draagt en voor ogen houdt. Ik zeg niet dat het hem in staat zal stellen ieder gevaar te vermijden, want karma kan niet worden opzijgeschoven, maar het zal als schild fungeren om hem te beschermen tegen verleiding, tegen allerlei kwade invloeden, tegen twijfel en afgunst, en tegen het maken van nieuw slecht karma. Het zal hem nederig maken in de goede zin van dat woord. En het zal hem in staat stellen de schoonheid in anderen te zien – en dat is al heel wat.

We zouden de meester voor ogen moeten houden als een ideaal dat we willen bereiken. Voor de meester in ons is dit in ieder opzicht

heilzaam: voor ons gedrag en voor het omgaan met anderen. Bij onze tegenslagen, beproevingen en moeilijkheden biedt dit veel steun en vinden we daarin een geweldige troost. Houd de meester als ideaal steeds voor ogen, en u zult later ervaren dat u na verloop van tijd steeds minder geneigd zult zijn over hen te praten, omdat u voelt dat het u heilig is geworden, iets dat u te hoog schat om over te spreken, hoewel dat op zich niet verkeerd is.

Het feit alleen al dat we het bestaan van deze verheven en volmaakte mensen verkondigen, schijnt al de doorslag te geven in het denken van niet-theosofen. Het geeft hun een ideaal. Het is het antwoord op de vraag: Zijn er ooit zulke mensen geweest? Het antwoord is: Inderdaad, raadpleeg de annalen van de geschiedenis. Ze leven nu, en ze stichtten de TS, en hoewel ze deze niet leiden, beschermen ze haar en waken over haar, en zullen daarmee doorgaan zolang wij die de TS vormen trouw ons deel van het werk doen. En als we ooit zo gek zouden worden om het op te geven, zouden ze zich terugtrekken of een nieuwe TS stichten.

Waar het in de discussie in het KTMG-verslag om gaat, is of de westerse wereld tot op zekere hoogte gereed was voor een openbare verspreiding van occulte waarheid, of dat de Loge zou doorgaan op de manier zoals ze dat duizenden jaren had gedaan, waarbij individuen of kleine groepen van individuen min of meer in het geheim werden getraind.

### *Visioenen*

30 september 1941

Eerlijk gezegd zou ik willen dat men zich wat minder bezighield met het najagen van visioenen en zich wat meer op feiten concentreerde, waarvan we zeker weten dat het feiten zijn. Ik besef heel goed dat feiten niet zo gemakkelijk onder woorden zijn te brengen. Daarvoor moet men over de dingen nadenken en ze bestuderen. Visioenen zijn vaak fascinerend omdat ze worden geschilderd in beelden die men gewoonlijk in het theater en bij toneelschrijvers aantreft. Ze zijn aantrekkelijk. Men hoeft niet na te denken. U slikt het voor zoete koek, of u gelooft er niet in; het hangt ervan af of u het visioen aanneemt of verwerpt. Ik zie niet in dat enig visioen iemand iets goeds zal brengen, tenzij hij dat visioen zelf heeft, en tenzij het een visioen op geestelijk gebied betreft. Dan zijn ze werkelijk heel anders en verbazingwekkend, want, zoals de Hebreeuwse bijbel zegt:

‘Zonder een visioen – (dat wil zeggen, zonder een glimp van de werkelijkheid) – gaat het volk te gronde.’ Het is een van de meest ware beweringen in de literatuur. Maar dat is een visioen dat de mensen zelf hebben. Het is niet iets dat hun wordt gegeven en waarbij wordt gezegd: Dit is een visioen.

Wanneer het oprecht geloven dat men visioenen heeft op zichzelf genoeg zou zijn, dan zou iedere fanaticus in de geschiedenis, omdat iedere fanaticus een dodelijke ernst bezit, rechtvaardig handelen.

### *Het doel van de ES*

Het is volgens mij een fatale fout om ons op te stellen alsof wij ‘heiliger zijn dan gij’, of alles zouden weten, omdat we daarop juist geen aanspraak maken. Niemand van ons gelooft dat. In deze dingen dienen we onze hersenen te gebruiken, onze tact, ons gevoel voor diplomatie, ons gezonde verstand, ons onderscheidingsvermogen. Het hoofddoel van de ES is om een groep of lichaam te vormen van toegewijde leerlingen die in de eerste plaats aan de TS denken. De ES werd niet alleen opgericht voor de ontwikkeling van individuen of voor het verkrijgen van bijzondere of diepzinnige leringen. Volstrekt niet. Maar om een groep van volkomen loyale en toegewijde theosofen samen te brengen die al hun beschikbare energie, tijd en geld zouden willen geven, zodat het werk van de meesters in de wereld door kan gaan, met andere woorden de TS. Dat betekent dat we onze tact, onze diplomatie en ons gezonde verstand moeten gebruiken, ons inzicht en onderscheidingsvermogen, de vriendelijkheid van ons hart. En het zou een fatale vergissing zijn, en hoogst ongepast, niet alleen wat betreft sociaal gedrag, maar een schending van de ES-regel van nederigheid in de edele betekenis van dat woord, om ons aan de wereld te presenteren als het enige kanaal van de waarheid. We weten wel beter, en onlangs heb ik op een openbare bijeenkomst nog positief stelling genomen door te zeggen dat er in de wereld miljoenen mensen zijn die even goede theosofen zijn als wij, zover het het innerlijke gevoel en de richting van de geestelijke aspiratie betreft.

Natuurlijk zou ik ook in het openbaar, wanneer mij werd gevraagd of ik dacht dat de TS een kanaal voor waarheid was, met nadruk zeggen: Zeer zeker meneer, of beste vriend. Werd mij gevraagd of het het *enige* kanaal was, zou ik zeggen: Beslist niet, en dat is het ook nooit geweest. Als een ES-student mij zou vragen: Bestaat er naast onze groep nog een andere groep van leerlingen van het ware occultisme

in de wereld die direct is verbonden met de Loge en door de leraren wordt geholpen, dan zou ik zeggen: Nee, er is geen ander formeel georganiseerd lichaam of groep of genootschap in de uiterlijke of exoterische wereld, dat toch op een occulte manier actief is.

*Ware onpersoonlijke liefde zal zwakheid niet oogluikend toelaten*

Ware onpersoonlijke liefde zal het toegeven aan eigen zwakheid in een kind nooit door de vingers zien. De ouderlijke hand zou altijd vastberaden en nooit aarzelend moeten zijn. Ik dacht hierbij aan ouders met een zekere graad van wijsheid. Zulke liefde zou nooit het opzettelijk kwaad doen of welbewuste zwakheid moeten toelaten of door de vingers zien; noch mag de ouderlijke liefde en sympathie ooit zover gaan dat het kind zou kunnen denken dat een verder toegeven aan zichzelf of aan zwakheid door de vingers zal worden gezien. De ware liefde is die welke soms de teugels strakker aanhaalt, zoals de geestelijke liefde in het eigen hart van de mens de menselijke ziel zal beteugelen en dwingen moedig te handelen; en zulke geestelijke liefde zal voortdurende zwakheid nooit door de vingers zien of eraan bijdragen. Is dat wel zo, dan is er sprake van die zeldzame gevallen waarbij de ziel zich van de geest scheidt, wat resulteert in wat we een verloren ziel noemen, omdat de geestelijke ziel dit nooit zal toelaten. Als ze dat deed, zou ze geen geestelijke ziel zijn. Ze zou niet wijs zijn. Ze zou eenvoudig deelgenoot zijn in de zwakheid en geen ware ouder zou ooit deel hebben aan de zwakheid van zijn kind. Dat is de slechtste soort liefde. Het komt neer op verdorven liefde omdat het het kind ertoe brengt te denken dat het de instemming van de ouders heeft om meer kwaad te doen.

*Ego's die wachten om te incarneren*

Wanneer de ego's wachten om op aarde te incarneren, waar zijn ze dan en in welke bewustzijnstoestand verkeren ze? Natuurlijk zijn alle ego's in devachan. Als u bedenkt dat het leven op aarde kan duren van een paar ogenblikken na de geboorte tot bijna elke leeftijd onder de 100, maar dat de perioden in devachan 100 keer zo lang zijn, natuurlijk gemiddeld maar niet onveranderlijk, kunt u gemakkelijk inzien dat er veel, heel veel meer ego's in devachan zijn dan er belichaamd zijn.



*Oordeel niet*

30 september 1941

Of we het al dan niet willen, of we het aangenaam vinden of niet, de macht van het menselijke lot dat ons vooruit en omhoog stuwt, is zo groot dat wonden worden geheeld, dat onze bestemming wordt bereikt, zelfs na de hevigste schokken, moreel, spiritueel en fysiek.

Ik acht het een heel wijze regel voor ons, studenten in het occultisme, om ons te onthouden van het vellen van oordelen. Als iemand denkt wijs genoeg te zijn, laat hij dan de gevolgen accepteren. Ik verzeker u dat ik niet geloof wijs genoeg te zijn om over een ander te oordelen. Op mijn povere gebrekkige wijze weet ik heel goed wat juist en wat verkeerd is, en ik doe mijn best de juiste weg te volgen en wat fout is te vermijden, en dat vergt al mijn tijd en energie. Ik heb geleerd dat ik niet genoeg weet om een medemens te veroordelen, en ik dank de sterren dat ik tenminste dit heb geleerd.

*De Pleiaden*

Het spijt me, maar ik begrijp het verlangen van onze vriend hier niet om meer te weten over het sterrenbeeld de Pleiaden, tenzij het inderdaad is gebaseerd op een heel oud geloof dat deze groep sterren in geestelijk opzicht relatief hoog staat, zodat zelfs de Hebreeuwse bijbel in een van zijn passages spreekt over de 'goede invloed van de Pleiaden'. Ik kan alleen zeggen dat er onder de grote hoeveelheid sterren enkele hoger zijn dan andere, en andere lager, maar de Pleiaden staan spiritueel hoger dan het gemiddelde.

*De beproevingen van het chelaschap*

Laten we aannemen dat u een chela bent. U streeft ernaar door een mist heen te komen die voor u bijna ondoordringbaar is. U schijnt daarin niet te slagen. De leraar weet dat u nooit vrij zult zijn totdat u zich een eigen weg baant om daaruit te komen, zoals het kuisen de schaal openbreekt. Als de meester komt en de mist om u heen doet optrekken, heeft hij u de kans ontnomen in kracht, kennis en wijsheid toe te nemen. U moet zelf groeien.

Stel dat de meester in uw toekomstig lot in uw omgeving, of zullen we zeggen in uw vriendenkring – nee, niet in uw vriendenkring, maar in uw buurt – iemand ziet naderen die op grond van karmische banden tussen u en hem, u de gelegenheid geeft iets in uw karakter te

overwinnen. Ik kan me dan een situatie indenken waarin uw eigen leraar – u bent in dit hypothetische geval een chela – deze *agent provocateur*, zoals de Fransen zeggen, deze uitdager niet zal helpen u in verleiding te brengen, maar hij zal zich afzijdig houden, oplettend, vol medeleven, en hopen dat u de kracht zult hebben om weerstand te bieden en zo door de u omringende mist heen kunt breken. Begrijpt u het beeld? Want op een dag zult u in de hypothetische situatie die we zojuist hebben geprobeerd te schetsen, daaraan het hoofd moeten bieden. En waarom zou u het niet nu doen, waardoor u, als u overwint een kans heeft door de mist heen te breken, in het zonlicht te treden en vrij te worden?

Natuurlijk zal niet iedere beproeving zo uitpakken, helemaal niet. En wanneer de meesters voor verheven doeleinden gebruikmaken van een dugpa – om nog eens beeldende taal te gebruiken – is het nooit om de worstelende geest van de leerling te misleiden of te dwarsbomen; maar integendeel alleen wanneer de meester in zijn wijsheid weet dat die invloed ongeveer zal werken als een katalysator, als een zweep of een prikkel om u ertoe te brengen u op een of ander moment tegen de toestand te verzetten en uzelf vrij te maken. Voor mij ligt er een enorm verschil tussen die twee. Geloof geen moment dat ik wil zeggen dat de meesters de dugpa's gebruiken om hun discipelen te beproeven, want dat zou verschrikkelijk zijn, en het is niet waar. Soms worden we bijzonder geholpen door onze trouwste vrienden, niet zozeer door een troostende hand maar omdat zij onze innerlijke vermogens van inzicht, van verzet tegen een kwaad waartoe men zou kunnen vervallen, wakker roepen. Vaak doen onze vrienden dat en zo blijken ze de meest ware vrienden te zijn. Ik kan u verzekeren dat de leringen van het occultisme zo strikt worden geheimgehouden omdat ze in handen van moreel zwakke en onevenwichtige mensen tot rampzalige resultaten zouden kunnen leiden. Dat begrijpt u allen ongetwijfeld! Er zijn veel waarheden die niet verteld moeten worden aan mensen die er niet geschikt voor zijn. Ze zouden die niet op de juiste manier opvatten. Ze zouden die verkeerd opvatten, en het zou voor hen een gelegenheid kunnen zijn om zich in te laten met het kwade, of toe te geven aan eigen zwakheid.

Laat ik verder nog zeggen, maar dit is geheel terzijde, dat de mens die in alle oprechtheid op het pad struikelt, soms sneller vordert dan de grootste heilige die te hoog staat om te struikelen en daarom een vlakke weg voor zich heeft en misschien zelfs verlangt naar een gelegenheid om zijn kracht te beproeven. Bekritiseer daarom nooit

iemand die op het pad struikelt. Het hangt er geheel van af of het hart ernstig is en zuiver en innerlijk goed. Ik hoop echt dat u het begrijpt. Dit is heel gevaarlijk terrein.

### *Vorbereiding vóór het slapengaan*

Het gaat om de kennis die het hogere ego verkrijgt wanneer het tijdens de slaap is bevrijd van de vleselijke boeien van het lichaam. De mens keert verfrist en geïnspireerd terug, en indien het leven op aarde ook maar enigszins in overeenstemming is met een spirituele leefwijze, zal deze kennis ertoe bijdragen om de belemmeringen weg te nemen voor wat later bewuste inspiratie zal worden. Een van de beste regels daarvoor werd vastgesteld door de oude Pythagoras die in het verre verleden in Krotona zijn leerlingen onderwees. Hij was in prachtige rijm gesteld; ik herinner me niet precies de juiste woorden, maar hij luidde ongeveer als volgt:

Laat als u gaat slapen de ondergaande zon uw ogen niet doen sluiten voordat u alle gebeurtenissen van de dag waaraan nu een einde komt de revue heeft laten passeren. Wat heb ik verkeerd gedaan? Wat heb ik goed gedaan? Laat mij leren alle dingen goed te doen.

Ik vind dat schitterend. En het denken dat naar dromenland reist of door de droomloze gebieden van de slaap, en met die drang wordt omhooggevoerd naar de hogere regionen van de geestelijke natuur, keert 's morgens terug, niet alleen verfrist, maar bezielde met spirituele en hogere intellectuele wijsheid die als een onbewuste levenskracht gedurende de hele volgende dag werkt. We schijnen uitgerust en vredig op te staan. Alles gebeurt eenvoudig en gemakkelijk zoals het moet. Er zijn die dag geen wanklanken te horen. Alles schijnt harmonisch te verlopen, en dat is ook het geval. Ieder die het in praktijk brengt kan dat ervaren. U vraagt me soms naar zogenaamde praktische regels van het occultisme. Deze is een van de mooiste; u kunt die toepassen en uw voordeel ermee doen. Als u dat niet doet, zult u dit voordeel niet hebben.

### *De vier heilige jaargetijden*

28 oktober 1941

We vieren met eerbied deze vier heilige jaargetijden en sommigen van ons met heilig ontzag – ik kan daarvoor geen betere uitdrukking bedenken – en we doen dit omdat tijdens ieder van deze heilige jaargetijden ergens op aarde werkelijke inwijdingen plaatsvinden. Tijdens

ieder van deze jaargetijden gaat een mens door de poorten van wijsheid naar groter licht. Voorzover ik weet heeft de stroom van deze discipelen nooit opgehouden, en deze houdt aan en hun aantal zal in de loop van de yuga's steeds groter worden.

Als we deze heilige jaargetijden vieren, denk dan alstublieft niet dat het alleen herdenkingsbijeenkomsten zijn. We komen als het ware in de geest samen met hen die de beproevingen werkelijk ondergaan.

HPB wees vele jaren geleden erop dat elk nieuwjaar een nieuwe kans was een stap vooruit te doen, dat er werkelijk iets wonderbaarlijks gebeurt rond nieuwjaar, waarmee ze natuurlijk niet de exoterische 1ste januari bedoelde, maar wat wij de tijd van het wintersolstitium noemen. Ieder van ons leerlingen – we naderen het nu – heeft een nieuwe kans, ieder jaar als dit moment cyclisch terugkeert, om een stap vooruit te doen, als we het willen en durven. Het hangt geheel van ons af, en ik meen elk woord hiervan, vrienden. Het is gemakkelijker het op deze tijden van de vier heilige jaargetijden te doen, het gemakkelijkst misschien op het moment van het wintersolstitium.

### *De rechterstoel van het hogere zelf*

Ons verschijnen voor de rechterstoel van het hogere zelf tot het moment dat we zelfbewust een ware inwijding ondergaan, is karmisch. Regelmatig, in feite iedere nacht wanneer we slapen, wordt het karmische verslag van het verleden, of het nu een dag, een maand of welke periode dan ook betreft, door ons hogere zelf, door onze geest, door de god in ieder van ons gelezen. Ons lot wordt als het ware opgetekend. Wijzelf hebben dat lot gevormd door onze gedachten, gevoelens en de daaruit voortvloeiende daden. Dit gebeurt inderdaad iedere nacht. Wij weten niets daarvan, maar wat we zijn wordt geregistreerd, opgetekend, en om beeldspraak te gebruiken, de lipika in ons maakt het verslag. Daartegen kan men geen beroep aantekenen, men kan het niet ongedaan maken. We moeten eenvoudig verdragen wat we zijn, dat wil zeggen wat we van onszelf hebben gemaakt.

Wanneer bij een ware inwijding, een zelfbewust ondergaan van de ontzagwekkende beproevingen, de neofiet succes heeft, komt hij voor langere of kortere tijd van aangezicht tot aangezicht te staan met zijn innerlijke god. Het Zelf ontmoet het zelf en maakt de rekening op van het zelf zijn. Dit is precies hetzelfde, alleen in plaats dat het hogere zelf het verslag van de juist geëindigde periode leest en het als het

ware in de boeken van de karmische optekenaars inschrijft, is het dan het moment waarop een mens tegenover de god in hem komt te staan. Ik kan geen woorden vinden om deze gedachte verder uit te werken, maar ik ben er zeker van dat u kunt aanvoelen wat ik probeer te zeggen. De taal schiet hier eenvoudig tekort. We kunnen het intuïtief aanvoelen. De ziel verneemt dan haar bestemming van de karmische rechter die de god in hem is, de mens zelf, het eigen goddelijke deel van de mens. Het Zelf ziet het zelf ongesluierd. Het Zelf herkent het zelf; het Zelf spoort het zelf aan, het Zelf helpt het zelf, het Zelf oordeelt over het zelf. Begrijp de oneindige wijsheid en schoonheid hiervan. Er is geen bevoorrecht, alleen naakte waarheid.

Als de ziel ten overstaan van haar geest, die geest in zich kan opnemen, die geest kan worden, in de substantie van de geest kan opgaan, met andere woorden – om de Egyptische manier van zeggen te gebruiken – als de mens in staat is te worden ‘ge-osirifieerd’, de innerlijke Osiris te worden, dan is hij daarna Osiris geworden, dan is de mens boeddha, christus. Zo niet, dan krijgt hij nog een kans.

### *KT's werk*

In een van de eerste KTMG-bijeenkomsten werd het voorstel gedaan een avond aan KT te wijden. En nu vraagt u of het goed zou zijn dit nu te doen?

Ik begrijp de toewijding in het hart van de vrager, en ik herinner me dat ikzelf enige tijd nadat ik de functie van leider op me had genomen, sprak over het grote genoeg dat het voor ons allen zou zijn om de bijeenkomst een keer aan KT te wijden. Maar ik ben tot de conclusie gekomen dat daarmee geen nuttig doel zou worden gediend. Bovendien zou de aandacht van onze studenten te veel op één leraar worden gericht, of anders gezegd, te veel op één persoon in tegenstelling tot het werk zelf. Ik geloof dat het beter is dit maar uit ons hoofd te zetten. Het werk van KT was zo groots dat ik de voorkeur eraan geef dat het in ons hart en in ons denken als een monument zonder opsmuk bewaard blijft.

# 4

## Bijeenkomst op 8 januari 1930

*GdeP* – Zoals u weet, werd deze groep gevormd om het esoterische werk van onze geliefde Katherine Tingley te gedenken. Deze groep betekent heel concreet, in esoterische zin, een stap omhoog en vooruit. Alvorens andere onderwerpen te bespreken zou ik – zodat u dit weet en erover na kunt denken – eraan willen toevoegen dat hoe hoger de graad in het esoterische werk, hoe minder formeel deze is, hoe minder ceremonieel en ritueel, en hoe minder rituele voorschriften er zijn. Totdat, wanneer de hogere graden worden bereikt, alle leringen in stilte worden gegeven door een methode van overbrenging van gedachten die in Tibet *hpho-wa* wordt genoemd; en een zwakke benadering van dit begrip is wat in het westen bekendstaat als ‘gedachteoverdracht’.

In die hogere graden komen de leerlingen of neofieten of chela’s zelfs niet noodzakelijk bij elkaar. Ze studeren individueel en kunnen zich in verschillende delen van de wereld bevinden. Ze staan met elkaar in verbinding via geestelijke of beter gezegd via hogere psychomagnetische communicatielijnen. Ze vergaderen op hetzelfde moment, ook al zijn de kloktijden in de diverse landen heel verschillend. Ik zeg dat ze op dezelfde tijd vergaderen, ieder op zijn eigen studieplek, of het nu een grot, een kamer, of op een druk marktplein is, en staan met elkaar in contact en ontvangen instructies.

Nu ben ik gereed om vragen te beantwoorden, als die er zijn.

*Vr.* – In *De Geheime Leer* (1:630-1) staat: ‘Dit is de *logos* (de eerste) of Vajradhara, de allerhoogste Boeddha (ook *Dorjechang* genoemd). Als Heer van alle mysteriën kan hij zich niet manifesteren, maar hij zendt zijn hart – het ‘diamanten hart’, Vajrasattva (*Dorjesempa*) – de wereld van manifestatie in.’ Kunt u hierover meer vertellen?

*GdeP* – Ja, ‘de Heer van alle mysteriën’ is een titel die in Tibet aan een van de hoogste boeddha’s van mededogen, Vajradhara

genoemd, wordt gegeven, die zich natuurlijk helemaal niet in de fysieke wereld manifesteert, maar als een blijvende geestelijke energie of kracht in het zonnestelsel leeft, waarvan onze aardbol een deel is. Het zenden van invloeden vanuit het diamanten hart betekent het bewust blijven bestaan op dat gebied, dat voor deze boeddha een laag gebied is, om vanaf die zetel, vanaf die troon, bij wijze van spreken, in geestelijk contact te kunnen blijven met de entiteiten hier beneden. In een ander deel van de leringen wordt deze boeddha in feite vaak een van de stille wachters genoemd.

De algemene betekenis van de uitdrukking ‘stille wachter’ is iemand die alles heeft volbracht, alles heeft geleerd wat een bepaalde levenscyclus hem kan leren, die daardoor alwetend is voorzover het alles in dat gebied en daarbeneden betreft, en die hogere individuele vooruitgang verzaakt om als de dominerende geestelijke invloed van een hiërarchie hier te blijven.

Is die gedachte u allen duidelijk? Dat is misschien een antwoord op uw vraag, en schetst de betekenis van de woorden die u heeft aangehaald.

*Vr.* – In *De Geheime Leer* komt een uitspraak voor die volgens mij cursief staat gedrukt. In het grote boek van de mysteries wordt ons gezegd dat zeven goden zeven mensen schiepen. Drie van deze goden waren zuiver geestelijk, de andere vier niet zo geestelijk en vol hartstocht. En in het begin van de volgende alinea staat: ‘Dit verklaart de verschillen in de menselijke natuur.’ Er zijn veel vragen die ik hierover zou willen stellen, maar één in het bijzonder: Behoren wij als een groep esoterici tot een bijzondere – vallen wij onder één bijzondere – hiërarchie van deze grote pitri’s?

*GdeP* – U behoort tot de hiërarchie van de heren van mededogen, dezelfde als die van de boeddha’s van mededogen; en als groep, als een geheel van studerenden in de oude wijsheid, wordt u verondersteld u aan de regels van onze eigen heilige orde te houden, die uitgaan van onze hoogste chef, de mahāchohan. Maar dat is volstrekt niet in tegenspraak met het andere feit dat ieder mens tot zijn eigen bijzondere zonne- en planetaire straal behoort. Is dat tot zover een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – Laat ik u er nog eens aan herinneren, vrienden – ik geloof

dat ik u dit al een aantal keren heb gezegd – dat er een wet in het occultisme is dat de antwoorden die u krijgt strikt in overeenstemming zijn met de vragen die u stelt. Als uw vraag duidelijk en scherpomlijnd is, zal het antwoord duidelijk en scherpomlijnd zijn. Stelt u een vraag op geestelijk of psychisch gebied, dan zal het antwoord overeenkomstig zijn. Is de gestelde vraag niet goed geformuleerd, dan zal het antwoord dat u zult krijgen waarschijnlijk eveneens vaag zijn. Dit is een vaste regel en u zult de psychologische reden ervoor inzien. Klopt u niet op de juiste manier, dan zal de deur niet voor u worden geopend of slechts op een kier. U ontvangt overeenkomstig de manier waarop u vraagt. Dus het is in uw eigen belang om uw vragen kort, helder en zakelijk te stellen. Stel zo nodig twee of drie, vier of vijf vragen, in plaats van te proberen al uw gedachten in één lange, ingewikkelde vraag te persen.

*Vr.* – Ik geloof dat veel van de oudere leerlingen belangstelden in Damodar K. Mavalankar, de chela die zo schitterend met HPB samenwerkte, en na grote beproevingen naar Tibet werd gebracht. Katherine Tingley vertelde ons vele jaren geleden verschillende interessante dingen over hem, en ik dacht dat velen (en *ik* zeker) graag zouden willen weten of u ons iets meer kunt vertellen. Is hij nog bij ons? Werkt hij met ons samen?

*GdeP* – Dat doet hij inderdaad. Ging hij niet in 1885 naar Tibet?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Na een oproep van zijn leraar. Ik zal u iets vertellen dat een mysterie inhoudt, maar het is de enige manier waarop ik erover kan spreken. Het is dit: Damodar kwam daar aan en werkt nu in Śambhala. Toch werd vele jaren geleden een heel geloofwaardig bericht verspreid dat in een van de passen van de besneeuwde Himālaya zijn stijf bevroren lichaam was gevonden. Is dat volkomen duidelijk? Ik zou graag willen weten of iemand dit moeilijk te begrijpen vindt.

*Vr.* – Mag ik in verband daarmee opmerken dat HPB in een van haar brieven zegt dat zij dacht dat hij een of andere occulte ‘truc’ (ik geloof dat ze dat woord gebruikte) had toegepast om de wereld te misleiden. Ze zei dat openlijk in een brief in Deel 10 van *The Path*, geloof ik.

*GdeP* – En denkt u dat dit te maken heeft met wat ik zojuist zei?



*Vr.* – Het lijkt me mogelijk dat het enkele aanwijzingen geeft.

*GdeP* – Het zou kunnen. U moet beseffen dat het fysieke lichaam heel weinig te maken heeft met esoterisch werk en dat het in een bepaald stadium van geestelijke ontwikkeling niet ongewoon is voor hen die dat stadium hebben bereikt, het lichaam eenvoudig af te leggen, soms in een min of meer lange trance die weken, maanden of een enkele keer zelfs jaren kan duren; of eenvoudig het te laten sterven en daarna onzichtbaar te werken, zoals de *nirmāṇakāya*'s doen. Ik zal dit ervan zeggen: ik geloof niet dat Damodars lichaam stierf. Hij was een heel ongewone figuur, zeer geliefd door HPB. Ook heeft hij van veel dingen afstand gedaan.

*Vr.* – Was hij een prins?

*GdeP* – Hij was een prins onder de mensen, zoals men dat vaak omschrijft. Het enige wat ik u kan zeggen is dat hij nu in Śambhala werkt. Ik neem aan dat u weet wat Śambhala is?

Śambhala is de esoterische naam, gegeven aan wat men gewoonlijk de Centrale Loge, de Grote Loge noemt. Meer in het bijzonder duidt het op de geografische positie op aarde van de Loge. Het is een district in centraal of westelijk centraal Tibet. Geen mens kan ooit dat beloofde land, dat heilige land, binnengaan als hij niet is geroepen. Het wordt omringd door een ākāśische sluier van onzichtbaarheid. Een leger van vliegtuigen zou eroverheen kunnen vliegen zonder het te zien. Alle legers van alle landen op aarde zouden erdoor kunnen trekken zonder te weten dat het bestaat. Het is het thuis van de grootsten van de meesters en de verblijfplaats van die bijzondere mahāchohan die het hoofd van onze Orde is. Er wordt over gesproken in oosterse legenden, in de exoterische legenden, als het 'gelukkige land', 'het land van belofte' en met andere namen. Het is een uitgestrekt gebied. Het interesseert u misschien ook te weten dat daar enkele van de meest waardevolle verslagen van de mensheid zijn bijeengebracht – niet alleen literaire documenten, maar ook wat men gewoonlijk archeologische, historische en dergelijke noemt. Daar, omringd door de grootste en meest geëvolueerde mensen, heeft de stille wachter van de aarde zijn onzichtbare verblijfplaats.

*Vr.* – Ik wil u vragen of de mahāchohan de stille wachter was over wie in *De Geheime Leer* wordt gesproken, die verschijnt aan het begin van het derde wortelras en die de aarde niet zou ver-

laten voor het einde van de cyclus?

*GdeP* – *Mahāchohan* is een titel die vele individuen hebben. Het is een algemene titel. Zoiets als het woord *ingewijde*. Er zijn lage en hoge ingewijden; er zijn lage en hoge mahāchohans. De mahāchohan van het derde wortelras, als u het over één bepaald individu heeft, is dezelfde als de mahāchohan van het huidige wortelras. Als u doelt op een ander individu, van een lagere graad, dan is hij dat niet.

*Vr.* – Enkele weken geleden heeft u op de bijeenkomst gezegd dat de mahāchohan, Gautama de Boeddha, onze mahāchohan was. Ik vraag me af of hij dezelfde is over wie in *De Geheime Leer* wordt gesproken.

*GdeP* – Nee. Vergeet niet dat Gautama-Boeddha een mens was, maar de boeddha in Gautama was en is een van de boeddha's van het vijfde wortelras, en is de mahāchohan van onze eigen orde. Als de mens Gautama was hij de grootste ingewijde, de grootste van de meesters van wijsheid en mededogen die in historische tijden hebben geleefd, en de buddhische essentie of beter gezegd de geestelijke mahāchohan van ons vijfde wortelras was de bezielende kracht van Boeddha-Gautama.

*Vr.* – Zou u de uitdrukking ‘verborgen ingewijde’ willen toelichten?

*GdeP* – In welk verband?

*Vr.* – Weten de verborgen ingewijden dat ze ingewijden zijn of betekent het dat ze misschien ingewijden zijn die uit de gratie zijn, zich verschuilen, of zich in hun lichaam in een slaaptoestand bevinden?

*GdeP* – Ik begrijp wat u bedoelt. Maar ik denk dat u een betere uitdrukking kunt vinden dan ‘verborgen ingewijden’. Hoe komt u aan die uitdrukking?

*Vr.* – Ik herinner het me niet. Deze uitdrukking speelt al enkele jaren in mijn gedachten.

*GdeP* – Het is een ongebruikelijke uitdrukking. Een ingewijde is natuurlijk iemand die bewust een inwijding ondergaat, en daarom zou u nauwelijks van een onbewuste ingewijde kunnen spreken als u daaraan denkt bij de uitdrukking ‘verborgen ingewijde’. Maar ik geloof dat ik uw gedachte begrijp. Er zijn mensen die aangenomen

chela's zijn, maar die dit met hun hersenverstand niet weten.

*Vr.* – Mag ik daarover ook iets vragen? William Quan Judge zegt ergens dat er in Zuid-Amerika een grote figuur is die nu het leven van een gewone Spaans-Amerikaanse heer leidt, geloof ik, die, zonder dat het aan anderen en aan hemzelf bekend is, wordt voorbereid om over een paar honderd jaar naar voren te komen en belangrijk werk te doen. Ik denk dat onze vriend dat misschien heeft gelezen en het zich niet herinnerde.

*GdeP* – Dat is niet ongewoon. Dat geldt in feite niet voor enkele, maar voor tientallen mensen die zover zijn gevorderd dat ze bijna gereed zijn om bewust te worden ingewijd, maar dat punt nog niet helemaal hebben bereikt. Ze zijn echter alleen in die zin aangenomen chela's dat ze nauwlettend worden gevolgd, met zorg worden geleid en geholpen in het geheim en in stilte, zodat zijzelf het niet weten, tenzij misschien door een nu en dan voorkomende flits van licht of van innerlijke verlichting. Zijzelf verwonderen zich erover en blijven streven; maar ze zijn eigenlijk geen aangenomen chela's.

Er zijn twee soorten aangenomen chela's: de ene staat aan de deur, heeft geklopt, en heeft de juiste klopp gegeven, maar is nog niet binnen, dat wil zeggen hij is zich nog niet bewust dat hij is aangenomen; de andere is iemand die zich ervan bewust is, die op de hoogte is van zijn chelaschap omdat hij zijn eigen leraar heeft en hij het onuitsprekelijke geluk heeft van bewust geestelijk en intellectueel contact met die leraar – en ik ken niets dat zo heilig en schitterend is als die ervaring.

*Vr.* – Moet de aspirant zelf niet alle pogingen in het werk stellen om de overwinning te behalen?

*GdeP* – Inderdaad, hij moet iedere stap langs het pad naar de overwinning doen. Hij wordt niet ernaartoe gedragen. Hij moet elke stap zelf zetten. Hoe zou het anders kunnen? Volwassenen worden niet gevoed zoals baby's. Wij eten zelf, wij bezielen onszelf, wij leren onszelf, wij banen onze eigen weg in de wereld; en als dat in het gewone menselijke bestaan nodig is, dan is het tienmaal zo noodzakelijk in het esoterische leven. Daar moeten we alles zelf verwerven. Waarom? Omdat we eenvoudig naar buiten brengen wat in ons is; onze eigen wil, ons eigen bewustzijn, moet ontwaken, volledig ontwaken, en door onze eigen inspanningen.

U kunt niet zien tenzij u uw vermogen om te zien gebruikt. U kunt niet begrijpen door het begripsvermogen van een ander. U moet alles wat u ooit zult bezitten in de esoterische training zelf verwerven. Daarom zijn er voor degenen die het niet begrijpen, aspecten van de esoterische training die nogal zwaar schijnen te zijn, omdat de mensen in het westen zijn opgevoed met het denkbeeld dat ze naar de overwinning gedragen moeten worden, gered door het ‘bloed van het lam’ en al dat soort dwaasheid.

Dit doet me denken aan de leer van de broeders van de schaduw, die proberen de individuele geestelijke impulsen van uw eigen wezen te onderdrukken om u in slaap te krijgen.

Nee, het tegendeel is waar. U kunt niet leven door uw vertrouwen te stellen in iemand anders die voor u leeft. U moet in uw eigen ziel zelf de heilige vlam opwekken. En zo is het met elke andere stap die u zet op de weg van geestelijke en intellectuele ontwikkeling. Hoe kunt u de onuitsprekelijke vreugde van mededogen ervaren, het niet te beschrijven gevoel één te zijn met het Al, door te horen dat een ander dat heeft volbracht? U moet zelf het voertuig zijn van het innerlijke licht, u moet het zelf verwerven. Het is zowel in als boven u, het geeft u kracht en inspireert u. Wees het!

*Vr.* – Zou u willen toelichten wat de betekenis is van de ‘Engelen van Mons’. In het eerste jaar van de oorlog, in augustus 1914, werd er bij Mons gevochten. Het was een zware strijd; sommige soldaten zeggen dat het de hevigste was van de hele oorlog. De Engelsen werden toen verslagen. Het verhaal ging dat de soldaten in Mons engelen hebben gezien – niet één, maar een groot aantal – en in gedichten, liederen en verhalen werd over die engelen gesproken. Ik zou graag willen weten wat ze waren en of ze toen door de Witte Loge werden gezonden om de mannen te helpen.

*GdeP* – Nee, daar waren geen engelen, volstrekt niet. Ook Jeanne d’Arc dacht dat ze engelen zag. Zulke denkbeeldige gebeurtenissen of episoden komen veel voor in de geschiedenis van de mens. En in tijden van geweldige spanning en innig verdriet, als de geest van de mens wordt gelouterd en het hart min of meer wordt gezuiverd door leed, is er een neiging zich dat soort dingen te verbeelden, met andere woorden die dingen te zien. Het zijn hallucinaties. Maar in zekere zin zijn ze meer dan dat. Ze zijn als het ware een roep om hulp, een smeekbede, en psychologisch gezien reageert het denken daarop, en gaat dan schijnbaar die dingen ‘zien’. De vormen die deze hallucina-

ties of zogenaamde visioenen aannemen zijn toe te schrijven aan de respectieve religieuze opvoeding van hen die dit op zo'n moment overkomt. De Grieken en Romeinen, de Perzen en Hindoes hebben soortgelijke verhalen over veronderstelde geestelijke wezens die in de lucht of op de aarde verschenen – in feite komen ze in de literatuur van alle andere volkeren voor. Maar in het door u aangehaalde verhaal waren er geen engelen, want engelen zoals volgens de christelijke opvatting bestaan niet. Evenzo hebben andere volkeren zich verbeeld dat ze in dergelijke gevallen visioenen hebben gezien van de goden of de deva's, of wat al niet.

Aan de andere kant is het volkomen waar dat het in heel uitzonderlijke omstandigheden mogelijk is een individueel of collectief visioen te hebben van het astrale licht, en zelfs van bewoners van geestelijke sferen.

Ik herinner me duidelijk dat ik over het geval dat u aanhaalt in de kranten heb gelezen.

*Vr.* – Enige tijd geleden heeft u ons tamelijk veel verteld over het verband tussen de boodschapper en het geestelijke thuis van de mensheid in Tibet. Bestaat er zo'n verband of zal dat er zijn voor hen die vanhier worden uitgezonden. Dit is min of meer een geestelijk thuis voor velen van ons. Is er een overeenkomst tussen beide gevallen?

*GdeP* – Ja, die is er. Ieder van ons die vanhier de wereld in gaat met in zijn hart de theosofische toewijding en in zijn geest het theosofische licht, en meedraagt wat hij hier heeft geleerd en die als enige verlangen heeft, welke andere plichten hij ook moet vervullen, om dat licht, deze toewijding, aan anderen door te geven, verlaat het Hoofdkwartier in vrijwel dezelfde geestestoestand en onder omstandigheden die veel overeenkomen met die van een boodschapper die van de Grote Loge komt. Het geval is in het algemeen volkomen vergelijkbaar.

*Vr.* – U heeft veel gesproken over de meesters van wijsheid en mededogen. Ik begrijp natuurlijk waarom zij meesters van wijsheid worden genoemd. Maar waarom werd de deugd 'mededogen' gekozen als deel van de titel? Het komt mij voor dat het feit dat we dit niet begrijpen, een bewijs is dat we de esoterische betekenis van mededogen nog niet volkomen begrijpen.

*GdeP* – Wat is de essentie van uw vraag?

*Vr.* – Wat is de esoterische betekenis van mededogen?

*GdeP* – De meesters worden meesters van mededogen genoemd omdat ze deel uitmaken van de orde van mededogen. Ik heb u al eerder uitgelegd dat er twee klassen van boeddha's zijn. De eersten zijn de pratyekaboeddha's. *Pratyeka* is een Sanskrietwoord dat ruwweg kan worden vertaald als: 'ieder voor zichzelf'. Ze zijn geen broeders van de schaduw. Ze richten geen onheil aan; ze doen goed werk. Ze zijn in alle opzichten zeer edele, heilige en zuivere mensen. Hun kennis is veelomvattend en diep. Maar wanneer ze het boeddhachap bereiken, gaan ze het hemelse licht in en laten de mensheid achter zich, in plaats van de roepstem van almachtige liefde te horen en terug te komen om hen te helpen die minder ver zijn gevorderd.

De boeddha's van mededogen, daarentegen, zijn zij die het boeddhachap hebben bereikt en zo sterk de werking van medelijden en liefde in hun hart voelen, dat ze zich omkeren, om beeldspraak te gebruiken, en in sommige gevallen zelfs op hun schreden terugkeren om een helpende hand te bieden aan hen die op het evolutiepad achter hen aan komen. Dat is 'mededogen' – meeleven met de ander, het gevoel van medeleven, het vol sympathie begrijpen van de problemen van minder ver gevorderden, gepaard gaand met een overwelldigende drang om te helpen, te redden. Dat is compassie. Dit woord is van oorsprong een Latijns samengesteld woord met de betekenis 'meevoelen met'; het Griekse equivalent is *sympathie* en heeft dezelfde betekenis. Alleen liefde, onpersoonlijke liefde kan dit teweegbrengen.

*Vr.* – Als wij horen tot, of studeren onder de bescherming van de Loge van de meesters van mededogen, zullen we dan, wanneer we in toekomstige eonen dat stadium bereiken, boeddha's van mededogen worden en geen pratyekaboeddha's? Ik neem aan dat we in zeker opzicht hebben gekozen om bij de eerstgenoemden te studeren.

*GdeP* – Dat hangt er helemaal van af. Als u in de komende eeuwen, wanneer u de hogere graden van verlichting bereikt, voelt dat u niet alles voor uzelf kunt houden, maar het met anderen moet delen, dat u anderen moet helpen, dat u de gelukzaligheid niet alleen kunt ingaan, maar anderen met u mee moet nemen, dan zult u inderdaad geen pratyekaboeddha's zijn, maar boeddha's van mededogen. Het hangt af van het individu.

De broeders van de schaduw zijn zij die een cyclus van training doorlopen, van zelfopoffering en discipline (en natuurlijk spreek ik

dan over de meer machtigen onder de broeders van de schaduw) die in veel opzichten parallel loopt met de training die wordt ondergaan en gevolgd door de meesters van wijsheid en mededogen. Maar in plaats van opwaarts, naar de geest, gaan ze omlaag, naar de stof. Zoals de meesters opstijgen naar de geestelijke gebieden, zo dalen de broeders van de schaduw af in de gebieden van een zelfs grover stoffelijk bestaan dan dat van ons. Vreemde paradox!

Het is in feite een geval van doelbewuste geestelijke zelfmoord. En zoals u mensen kunt vinden die nu op aarde datzelfde doen, zo kiezen onze ongelukkige broeders van de schaduw doelbewust hun uiteindelijke bestemming – de vernietiging van hun bestaan als een zelfbewust ego.

Enkelen van deze broeders van de schaduw volgen een bepaald pad; en het zou goed zijn daarover te spreken, omdat u het anders misschien niet zou begrijpen. Het zijn vaak heel charmante figuren, gezellige praters, soms goed ontwikkeld, misschien van goede afkomst of misschien niet. Vaak zijn ze heel religieus. Gewoonlijk houden ze zich aan de wetten van hun land.

De broeders van de schaduw onderscheiden zich van de meesters van wijsheid en mededogen daarin dat ze geen mededogen hebben. Ze zijn geheel voor zichzelf bezig, en voor zichzelf alleen, maar op een manier die totaal verschilt van die van de pratyekaboeddha's, omdat de broeders van de schaduw in het bevredigen van het zelf omwille van het zelf het kwaad bedrijven. Ze werken in de stof en voor de stof en voor materiële doeleinden, terwijl de pratyekaboeddha's dat niet doen. Dit alles is natuurlijk een diep mysterie, maar wat ik zojuist heb gezegd, is een schets van de feiten zoals ze zijn.

*Vr.* – Wat is het karma van de pratyekaboeddha's?

*GdeP* – U bedoelt de gevolgen?

*Vr.* – Ja, wat zou het lot van deze pratyekaboeddha's zijn?

*GdeP* – Ja, u heeft volkomen gelijk om hiernaar te vragen. U gebruikt het woord *karma* heel nauwkeurig. Het karma (de gevolgen) van het leven van de pratyekaboeddha's is als volgt: tenslotte komen ze op een punt waar ze niet verder kunnen gaan en daar 'vallen ze in slaap'. Het is waar dat dit op een bijzonder hoog geestelijk gebied gebeurt, maar daar hebben ze het einde van hun krachten bereikt. Dat komt omdat ze in hun gerichtheid op zichzelf het uiterste punt

hebben bereikt en daar niet verder kunnen gaan tot in het universele. Ze blijven daar ‘in slaap’ (misschien is dit niet de juiste omschrijving, maar in elk geval geestelijk inactief), in een toestand die op slaap lijkt. Daar blijven ze terwijl de evolutiestroom hen voorbijgaat.

De meesters van wijsheid en mededogen, die de drang van almachtige liefde in hun hart voelen, gaan echter steeds vooruit naar grotere hoogten van geestelijke vervolmaking. Dat komt omdat ze voertuigen zijn geworden van universele liefde. Aangezien onpersoonlijke liefde universeel is, breidt hun hele natuur zich uit met de universele krachten die door hen werken.

*Vr.* – Is de ontwikkeling van de geestelijke wil niet een van de eerste stappen om iets te bereiken?

*GdeP* – Om wat te bereiken?

*Vr.* – De eerste stappen om geestelijk vooruitgang te boeken, geestelijke kennis te verwerven, een meester van mededogen te worden.

*GdeP* – Ja, dat is inderdaad het geval. Maar ieder mens heeft de geestelijke wil, als hij maar besluit om die tot ontwikkeling te brengen. Het ontwikkelen van de geestelijke wil zal iemand omhoog voeren; en tegelijk daarmee komen licht, vrede, gelukzaligheid.

*Vr.* – Iemand anders heeft al een deel van de vraag gesteld die ik over de pratyekaboeddha’s wilde stellen. We hebben gehoord dat karma collectief van toepassing is op de kosmos, dat er een ras- en een kosmisch karma is. Dat de pratyekaboeddha’s zover gaan en niet verder, komt dat omdat het collectieve karma van de kosmos hen tegenhoudt tot het eind van het manvantara?

*GdeP* – Ja, dat is heel goed gezegd. Ze hebben de grens van hun geestelijke krachten bereikt. Ze kunnen niet verdergaan, omdat een pratyekaboeddha de geest binnengaat ter wille van zijn eigen geestelijke zelf. Wanneer de grens daarvan is bereikt, kan de monade niet verder vooruitgaan. Alleen dat kan verdergaan wat de innerlijke prikkel voelt van iets dat hoger is dan het individuele zelf; en dat is het universele.

*Vr.* – Als de pratyekaboeddha deze hemelse hoogten heeft bereikt waar er voor hem geen verdere vooruitgang mogelijk is, is dat dan het einde? Ondergaat hij uiteindelijk een lot dat veel lijkt op dat van de broeders van de schaduw, of komt er een nieuwe dag en een



nieuwe gelegenheid om meer lessen te leren?

*GdeP* – O, beslist. Bedenk dat de pratyekaboeddha een heel hoge geestelijke invloed in de wereld is. En wanneer het moment aanbreekt dat de wezens die lager staan dan hij het evolutiestadium hebben bereikt waarin hij verkeert terwijl hij geestelijk inactief is, dan voelt hij de voorwaartse impuls van de evolutionaire stromingen en begint vanaf dat niveau opnieuw. Zijn fout, als het in menselijke taal een fout kan worden genoemd, is zijn concentratie op een geestelijk zelf, zoals de fout van de broeders van de schaduw een concentratie is op een materieel zelf. Dit laatste leidt tot vernietiging; het andere tot een stilstand in de vooruitgang, tot de algemene stroom van evolverende wezens die na hem komen, hem bereikt. Dan voelt hij de ontwakende invloeden en begint een nieuwe tocht vooruit; terwijl de boeddha's van mededogen tegen die tijd ver vooruit zullen zijn en supergoden zijn geworden.

*Vr.* – Subba Rao zegt ergens dat, wanneer een individu zich met de logos verenigt, de hele mensheid meetrilt en geestelijk wordt gestimuleerd. Zou dat van toepassing zijn op de pratyekaboeddha, wanneer hij het voor hem hoogst mogelijke bereikt?

*GdeP* – Ja, de pratyekaboeddha is een hoge geestelijke invloed in de wereld en alleen al zijn bestaan is goed voor de wereld. Hij is als het ware een kanaal dat geestelijke invloeden terugstuurt, maar onbewust, niet uit eigen keuze. Hij is een mens die deze hoge geestelijke staat heeft bereikt, en langs het pad waarlangs hij is gegaan, vloeien geestelijke invloeden.

*Vr.* – Is het voor een pratyekaboeddha mogelijk om te veranderen en een boeddha van mededogen te worden na die toestand van vervolmaking te hebben bereikt? Kan hij uit eigen wilskracht overstappen op het andere pad?

*GdeP* – Ja, dat kan hij, en in feite gebeurt dat soms, maar zelden.

*Vr.* – Zelfzucht en spiritualiteit leken me altijd onverenigbaar, en de leer dat een pratyekaboeddha een heel hoge geestelijke staat heeft bereikt en toch op een of andere manier fundamenteel zelfzuchtig is, is me een raadsel. Zou u die verwarring in mijn denken kunnen wegnemen, alstublieft?

*GdeP* – Ja, u kunt het alleen 'zelfzuchtig' noemen door u strikt aan

de etymologische betekenis van het woord te houden – iemand van wie de gedachten zijn geconcentreerd op het *zelf* – maar het is een geestelijke zelfzucht. Dit is de reden: egoïteit of het ik-gevoel hoort tot de materiële of vegetatieve kant van het zijn, hetzij in de geestelijke wereld of in de tussengebieden of in de lagere gebieden. De pratyekaboeddha's behoren in hun innerlijke essentie tot de geestelijke wereld, maar tot de vegetatieve kant ervan, tot wat u de substantiële kant ervan kunt noemen; terwijl de boeddha's van wijsheid en mededogen wezens zijn van wie de innerlijke essentie is verbonden met de actieve, de energische kant van de geestelijke gebieden. Begrijpt u?

*Vr.* – Gedeeltelijk. Maar als we diezelfde gedachtegang voortzetten, is een aspirerende chela, een leerling van een boeddha van mededogen, dan niet in wezen geestelijk verder geëvolueerd dan een pratyekaboeddha die alleen voor zichzelf geestelijk licht zoekt?

*GdeP* – Ja, in zeker opzicht; en in een ander opzicht, nee. Hier hebben we weer een paradox, en onze esoterische studies zijn vol paradoxen. Zelfs in een chela van een meester van wijsheid en mededogen, die bestemd is om tenslotte een boeddha van wijsheid en mededogen te worden, is de buddhische luister al opgewekt, wat praktisch hetzelfde is als een verlicht mededogen. Daarom staat hij in die betekenis van het woord zelfs hoger dan een pratyekaboeddha.

Maar voorzover het alleen rang en graad betreft is de pratyekaboeddha verder gevorderd in de geestelijke gebieden. De pratyekaboeddha zal echter uiteindelijk tot stilstand komen. Hij heeft de grenzen van het geestelijk op zichzelf gericht zijn bereikt, en omdat hij juist daarnaar heeft gestreefd, kan hij niet verdergaan; terwijl de genoemde chela die zelfs als een chela van de meester van wijsheid en mededogen dat ondefinieerbare iets in zijn ziel voelt dat hem geen rust of vrede zal gunnen totdat zijn hele wezen zich ontvouwt in werken van medeleven en mededogen – zelfs hij staat in deze edeler betekenis hoger dan een pratyekaboeddha, maar niet in rang en niet in graad van evolutie.

*Vr.* – Wilt u de uitdrukking ‘ingewijden die het niet hebben gehaald’ toelichten zoals die, ik geloof door HPB, werd gebruikt voor sommige grote schrijvers zoals George Eliot en Bulwer Lytton?

*GdeP* – Ik herinner me niet dat HPB die uitdrukking ‘ingewijden die het niet hebben gehaald’ heeft gebruikt in verband met het men-

selijke genie zoals u erover heeft gesproken. Maar het is heel goed mogelijk; en zo ja, dan is het een vage manier van zeggen. Er zijn grote figuren geweest, om het woord 'groot' in de algemene betekenis van het woord te gebruiken – met andere woorden genieën – die er niet in slagen hoger te stijgen omdat in hen de buddhische luister nog niet is ontwaakt, die combinatie van verlichting en mededogen. Ze hebben genialiteit, zijn hoog geklommen, ze zouden hoger kunnen gaan, maar de ster binnenin hen straalt nog niet. Het enige wat ze hebben is zo nu en dan een lichtstraal, die het genie doet ontstaan.

Om het anders te zeggen: zulke mensen hebben nog niet een bewuste vereniging bereikt, in hoe geringe mate ook, met de god binnenin. Ze zijn slechts de voertuigen of ontvangers van een straal uit de innerlijke godheid. Gewoonlijk schieten ze tekort door menselijke fouten, hartstocht, eerzucht, enz.; en bedenk alstublieft dat wanneer ik over hartstocht spreek, dit woord vele betekenissen heeft. Ik heb het niet alleen maar over seks, die een van de meest grove is, maar ook eerzucht is een hartstocht. Liefde is een hartstocht, en als ze te persoonlijk is, maakt ze blind, stelt ze de zaken vaak verkeerd voor; en daarom zult u mij zo zorgvuldig horen spreken over onpersoonlijke liefde. Daarentegen is mededogen een van de edelste, hoogste, verhevenste dingen in de menselijke ziel, want hoewel het misschien zijn persoonlijke kanten heeft is zijn ware kenmerk, zijn svabhāva, zijn wezen, onpersoonlijk – voor anderen.

*Vr.* – Een mysterie dat mij niet loslaat is dat van de slaap. Ik verbaas me erover waarom wij miljoenen jaren lang zoveel van onze tijd hebben doorgebracht in een toestand waarvan we zo weinig weten. Mag ik iets meer over de mysteries van de slaap weten?

*GdeP* – Ja, zeer zeker. Fysiologisch gesproken treedt de slaap in wanneer het lichaam vermoeid is, dat leert de ervaring. Op den duur zijn de elektromagnetische ladingen in evenwicht gekomen, en de slaap laadt de fysieke batterijen weer op. Het is moeilijk woorden te vinden om dit uit te drukken, anders dan in de gebruikelijke termen.

Maar de slaap is een grote zegen. De innerlijke mens wordt tijdens de slaap bevrijd van de zorgen en moeilijkheden van het stoffelijke bestaan. Het hogere deel van de constitutie gaat op vleugels naar buiten, niet alleen over de aarde, maar ook weg van de aarde. Tijdens de slaap reist het hogere deel van u in feite door de ruimten – niet het tussenliggende deel, maar het hogere deel; niet precies het hoogste deel, maar de geestelijke ziel en het hogere deel van de menselijke

ziel vliegt tijdelijk naar de hogere geestelijke gebieden.

Neem deze uitdrukking niet te letterlijk. Ik bedoel niet dat ze vleugels heeft en vliegt, en ik bedoel niet dat ze feitelijk reist in de gewone menselijke betekenis. Ik bedoel dat ze zich werkelijk meer bewust wordt op haar eigen gebied, meer wakker is, want dit universele of geestelijke zelf is niet *in* ons lichaam. De slaap van het lichaam 's nachts is eenvoudig een voorbeeld van de langere slaap die de mensen dood noemen; dood is slaap, of anders gezegd, fysieke slaap is een quasi-dood. Deze verschilt weinig van de dood, en alleen in die zin dat in de slaap de gouden levensdraad niet is verbroken. Als die wordt verbroken, als het levenskoord breekt, treedt de dood in.

Slaap is een kleinere dood, en de Grieken wisten dit heel goed en noemden *hypnos* en *thanatos*, slaap en dood, broeders. Deze beide toestanden zijn zelfs meer verwant dan broeders. Ze zijn twee kanten van dezelfde zaak; in feite zijn ze hetzelfde, maar de ene in geringere mate en de andere in absolute zin. Bij bepaalde individuen ontvangt de menselijke ziel onderricht en leringen terwijl het lichaam slaapt en rust en zijn energieën oplaadt. Dat is alles wat ik op dit moment over slaap wil zeggen. Méér zou u nu in verwarring brengen.

*Vr.* – Ik heb twee vragen. U zult zich herinneren dat u hier (ik geloof vorige week) sprak over het feit dat de maan inwijdingen beheerst en dat vooral de periode van de wassende maan gunstig is door de positie van de maan, en dat het een bijzonder gunstige tijd is als de planeten in syzygie staan omdat hierdoor voor de ziel een rechtstreeks pad naar de zon wordt gevormd. Heb ik dat goed?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Mijn eerste vraag is: Ons wordt duidelijk geleerd dat de maan een lijk is met slechte invloeden en kwaadaardige emanaties, dat ze vol verderfelijk leven is. Als haar invloed in een bepaalde periode gunstig is, komt dat dan op een of andere manier door een verandering van haar aard of alleen door een verandering van positie?

*GdeP* – Het hangt gedeeltelijk af van haar verandering van positie, maar niet van een verandering in de aard van de maan, die dezelfde blijft. Ik kan dit niet verder toelichten omdat de leringen over de maan behoren tot de best bewaarde geheimen; ze worden streng bewaakt.

*Vr.* – Misschien is het beter dat ik de tweede vraag niet stel.

*GdeP* – Stel de vraag. Het kan geen kwaad om een vraag te stellen.

*Vr.* – Als de ziel langs dit pad naar de zon gaat, wanneer de planeten in syzygie staan, dan gaat de ziel natuurlijk door de maan. Is ze zich bewust van de contacten daar? Is dat niet een heel pijnlijke ervaring? En als de verloren zielen die daar zijn de invloed van de doortocht van de gezuiverde aspirerende ziel voelen, worden ze dan op een of andere manier geholpen? Ik ben bang dat ik dit niet had moeten vragen.

*GdeP* – Ja, u nadert daar inderdaad heel gevaarlijke grenzen van kennis. Deze zaken waar u op doelt hangen voor een groot deel af van de positie die de zon, de aarde en de maan innemen. Zolang de maan wast, worden de invloeden steeds gunstiger voor bepaalde doeleinden, totdat de maan vol wordt. Onmiddellijk daarna beginnen ze steeds ongunstiger te worden tot het slechtste punt wordt bereikt, kort vóór en tijdens nieuwe maan. Dan veranderen ze weer. En de reden? Ik zal u er dit van zeggen: Bij nieuwe maan staat ze tussen zon en aarde, en ontvangt dan van de aarde, waarbij de maan grote aantrekkingskracht uitoefent, geholpen door de zon. Is de maan vol, dan staat de aarde tussen zon en maan en de aarde trekt heel sterk aan de maan en ontvangt binnenkomende zielen. De vertrekkende zielen gaan voorwaarts bij nieuwe maan en, zoals ik u al eerder vertelde, het is dus bijna een misdaad om op dat moment een kind te verwekken. Als u me begrijpt is conceptie niet gepast bij enige fase van de maan, behalve als zij wassende is; de beste tijd is net vóór de maan vol is. Dan werkt de natuur op natuurlijke wijze, langs de paden van interstellaire communicatie, en de menselijke daad valt samen met en is in elektromagnetische harmonie met de invloeden van zon, maan en aarde. Vergeef me, maar ik denk dat ik over dit onderwerp niet méér zal zeggen.

*Vr.* – Hoe moet het stelsel van Patañjali worden beschouwd – als het pad van de rechterhand of van de linkerhand?

*GdeP* – Het stelsel van Patañjali behoort tot de haṭhayoga, maar ook haṭhayoga heeft een edeler kant die, zoals door ingewijden wordt begrepen, met voordeel kan worden gebruikt en onderwezen aan hun chela's. Maar elk trainingsstelsel zoals dat van Patañjali, weergegeven in zijn *Yoga Aforismen*, is gevaarlijk wanneer het zonder kennis wordt toegepast. Het is haṭhayoga, omdat het bewustzijn wordt

gericht op lichaamshoudingen en op het lagere psychische functioneren van de mens.

Deze dualiteit in de natuur en in de praktijk doet zich hier voor zoals bij alle andere dingen. U weet bijvoorbeeld dat sommige medicijnen giftig zijn en dodelijk kunnen zijn als ze worden gebruikt door iemand die hun werking niet kent. Maar als ze worden voorgeschreven door een deskundige, iemand met kennis, die ze heeft bestudeerd, kunnen ze genezing brengen. In plaats van medicijnen te gebruiken, kan men zijn gedachten beter richten op die dingen die altijd veilig zijn – de grote, edele deugden in praktijk te brengen: liefde, medelijden, mededogen, hulpvaardigheid, vriendelijkheid, broederlijk gevoel, zelfvergetelheid. Het toepassen daarvan is altijd goed.

Met andere woorden, blijf gezond; maar bent u ziek, raadpleeg dan een arts in wie u vertrouwen stelt en vertel hem rondt zoveel u kunt over uw kwaal in plaats van gevaarlijke dingen op uzelf toe te passen, in plaats van uzelf iets toe te dienen. Als hij een echte arts is en niet alleen een arts met boekenwijsheid, dan kan hij u helpen die medicijnen te gebruiken die u zouden kunnen doden wanneer u ze zonder kennis van zaken zou gebruiken.

Zo is het ook met hathayoga. Ieder die hathayoga-leringen in praktijk probeert te brengen zou gemakkelijk longtuberculose of een andere vreselijke ziekte kunnen oplopen – *of nog erger*. Maar een ware meester van wijsheid die deze chela en die chela kent, zou kunnen zeggen dat deze chela bijvoorbeeld zou kunnen worden geholpen door bepaalde fysieke oefeningen, en de wijsheid van de meester zou hem tonen wat hij moet doen en hoever hij kan gaan, en dan zou het veilig zijn en juist. En dan zou het toepassen van hathayoga van nut kunnen zijn.

*Vr.* – Volgens mij heeft u ons enige tijd geleden verteld dat de twee meesters die ons werk leiden, een deel van hun daarvoor beschikbare tijd besteden aan werk dat nog verhevener is dan dit. Kunt u ons iets over dat werk vertellen?

*GdeP* – Ja, heel gemakkelijk. Wanneer een professor in het Sanskriet of Hebreeuws of Grieks bijvoorbeeld de wieg van zijn baby laat schommelen, dan doet hij iets dat heel nuttig kan zijn, maar hij doet werk dat zijn vrouw zou moeten doen. Als hij geen vrouw heeft en wel een baby waarvoor hij moet zorgen, dan belet dit hem werk te doen dat meer in zijn lijn ligt.

Als u die huiselijke illustratie in gedachten houdt, kunt u misschien

begrijpen waarover ik ga spreken. De meesters van wijsheid en mededogen zijn de kanalen of voertuigen om de geestelijke krachten te ontvangen die oorspronkelijk uit de zon zijn geëmaneerd. Deze krachten gaan door de stille wachter van de aarde, en vanuit hem worden ze als levensstromen verspreid via de tussenpersonen, zijn kanalen, tussen hem en de mensheid. Hij ontvangt ze van de zon.

Deze grotere plichten die de meesters van wijsheid en mededogen hebben, bestaan in het vormen van de beschermmuur – zoals HPB deze overeenkomstig de Tibetaanse uitdrukking noemt – die de mensheid tegen kosmische invasies van elementaire en kosmische invloeden beschermt, invloeden die voor de mensheid uiterst gevaarlijk zouden zijn als werd toegelaten dat ze vrij en ongehinderd op ons konden inwerken. Daarom wordt door de meesters van mededogen die werken met een organisatie als de onze, een bepaald deel van de tijd van dit andere werk afgenomen, en omdat hun aantal betrekkelijk klein is, kan het heel moeilijk zijn om de daardoor opengevallen plaatsen te bezetten.

Daarom is het duidelijk dat als we van het grotere op het kleinere werk overgaan, we niet moeten vergeten dat dit kleinere werk op zichzelf grote geestelijke betekenis heeft. De meesters proberen door middel van de Theosophical Society in het denken en het hart van de mensen deze zaken van geestelijke, intellectuele en psychische betekenis te brengen om de mensheid te redden, om in de theosofische betekenis de zielen van de mensen te redden.

*Vr.* – Heb ik het verkeerd als ik denk dat er sinds wij deze bijeenkomsten houden, in ons land een krachtiger impuls bestaat tot aanlegenheden van wezenlijk belang zoals een tendens tot vrede en gevangenhervorming en veel andere zaken die, zo komt mij dat voor, meer vooruitstrevend zijn? Ik vraag me af of dit niet komt doordat de meesters door middel van dit centrum werken of dat ze direct voor deze andere doeleinden werken.

*GdeP* – Beide. Ik zeg u dat de geestelijke leringen niet door iemand kunnen worden overgedragen aan anderen, zonder daardoor gelijkgestemde snaren te raken in het hart van hen die deze leringen niet horen maar die min of meer op die gedachtestromen zijn afgestemd. Omdat ze daarop zijn afgestemd, ontvangen ze deze impulsen of invloeden uit de gedachteatmosfeer van de planeet, en omdat zij ze groots en edel en inspirerend vinden, volgen ze die. Dit zou u de manier kunnen noemen waarop het denken van mensen die buiten

onze kring staan wordt geraakt, en verfijnd en geholpen.

Natuurlijk werken de meesters altijd samen met en oefenen invloed uit op de mensheid in het algemeen buiten de TS. Hier concentreert hun werk zich op het in de wereld verspreiden, door onze tussenkomst, van dezelfde geestelijke impulsen die ze van de stille wachter ontvangen, die deze op zijn beurt ontvangt van de zon, van de god van de zon.

Vrienden, ik geloof dat we het vanavond hierbij moeten laten. We nemen nu een ogenblik stilte in acht.

[Luiden van de gong.]



# Supplement

*De boeddha's*

Londen, Engeland, 24 november 1932

*GdeP* – De diepere leringen over de boeddha's, of het nu gaat om pratyeka's of die van mededogen, zijn zo subtiel en moeilijk te begrijpen dat het niet te verwonderen is dat het denken van onze studenten vaak in verwarring wordt gebracht. Maar terwijl ik hier zat te luisteren, vroeg ik me af of een illustratie die is ontleend aan het fysieke gebied niet een beetje zou kunnen helpen. Het is als het ware een analogie.

Neem het voorbeeld van Vader Zon. Hier hebben we een materiële pracht, een onuitsprekelijke luister, die gedurende een periode die ons mensen bijna eindeloos voorkomt, de kosmische ruimte in stroomt; en toch is deze luister die we zien stoffelijk, fysiek. Maar door deze luister heen, daarachter, is en werkt een goddelijke en intellectuele essentie, een geestelijk en intellectueel licht, een geestelijke en intellectuele vitaliteit. Wanneer we uitgaan van deze analogie in onze eigen fysieke sfeer, dan zouden we kunnen zeggen dat de pratyekaboeddha's in dit geval overeenkomen met de deva's of halfgoden die de beschermers en bestuurders zijn van de fysieke glans die door de zon wordt uitgestraald, en die aan de zon zijn stoffelijke licht, zijn stoffelijke glans geven. Vergeleken met de gewone fysieke stof zijn ze etherische wezens. En toch is er door deze wezens heen, achter hen, het spiritueel-intellectuele hart van Vader Zon, de onuitsprekelijke godheid die door hen heen werkt, waarbij zij zijn werktuigen zijn. Ongeveer op deze manier slagen de boeddha's van mededogen die tot de orde van mededogen behoren, erin te werken via één aspect van de vegetatieve kant van de geestelijke natuur, en dat is in haar hogere deel de pratyekaboeddha.

Het zou geheel onjuist zijn te veronderstellen dat de zon is samengesteld uit een godheid zonder middelaars die vorm geven aan en werken door wat wij de zon noemen. De zon die wij waarnemen is alleen een fysieke bol of voertuig, die de gezamenlijke energieën en

invloeden van de zonnegod, de zonnegodheid tot uiting brengt, zoals hij zich manifesteert door zijn middelaars op dit en hogere tussenliggende gebieden, waar de minder geëvolueerde deva's zich bevinden, de deva's van de vegetatieve kant. Op precies dezelfde manier werken de goden, de hemelse boeddha's, de dhyāni-boeddha's die de leiders zijn van onze eigen heilige orde, de orde van mededogen; ze doen dit op kleinere schaal via de pratyekaboeddha's als hun quasi-ontbewuste middelaars, als werktuigen van de vegetatieve kant, zogezegd, van de hiërarchie van mededogen of licht.

We kunnen ook het voorbeeld nemen van een mens, van Gautama de Boeddha zelf. Gautama was het menselijk voertuig van een dhyāni-boeddha of hemelse boeddha. En toch moest Gautama de Boeddha zijn werk doen via het menselijke ego, Siddhārtha genaamd, prins van Kapilavastu, en dit menselijke ego moest op zijn beurt werken door middel van de verschillende klassen van elementalen die de lagere of vegetatieve kant van de constitutie van de Boeddha Gautama samenstelden. We hebben dus de hemelse boeddha die werkt door de menselijke boeddha, die weer werkte via het gewone menselijke ego, dat werd geboren in een fysiek lichaam, samengesteld uit elementalen van verschillende klassen die allen behoorden tot de vegetatieve of niet-geëvolueerde kant van het inwonende geestelijke wezen. We kunnen het ons voorstellen als een opklimmende reeks schakels, een ladder die steeds verhevener wordt naarmate men op hogere sporten ervan komt. Zoals een menselijk lichaam is samengesteld uit levensatomen, waarvan elk een lerende en evoluerende entiteit is, die langzaam vooruitgaat op zijn pad omhoog, en die ieder in zijn eigen diepste kern zijn eigen individuele monade heeft die een gekerkerde godheid is, zo moet elke dhyāni-boeddha of hemelse boeddha of boeddha van mededogen werken door middel van lagere wezens, onder wie zich boeddha's van lagere rang bevinden. Dat is de gedachte.

Vergeleken met de dhyāni-boeddha's zijn deze pratyekaboeddha's geestelijk zelfzuchtige individuen. Maar niettemin, zie hoe hoog zelfs de pratyekaboeddha's staan! In sommige opzichten zijn ze in feite de kanalen waardoor stromen van geestelijke invloed uit nog hogere wezens tot ons mensen komen; deze stromen gaan door de pratyekaboeddha's en weer terug langs het pad dat ze betraden en waarop ze zijn vooruitgegaan.

Vergeleken met ons spirituele ego is ons menselijke ego een geestelijk zelfzuchtig wezen, en ik ga zover te zeggen dat ook ons spiritu-

ele ego, hoewel voor ons een god, een geestelijk zelfzuchtig wezen is in de strikt etymologische betekenis van het woord, vergeleken met het goddelijke ego dat erdoorheen werkt. Dit alles vormt een gecompliceerde en subtiële gedachte, en dit feit wordt intuïtief begrepen of aangevoeld door onze studenten, zoals blijkt uit de vragen die ze stellen. Na een bepaalde tijd komen de pratyekaboeddha's in een manvantara niet verder vooruit en hun opmars komt tot stilstand, omdat ze in dat manvantara de grens van hun krachten hebben bereikt, maar wanneer het nieuwe manvantara begint, zullen ze opnieuw vooruitgaan. Het is bijzonder boeiend en interessant te zien hoe de natuur zich op alle gebieden herhaalt.

U zult zich de leer herinneren over de zeven ronden van onze eigen planeetketen, en hoe de deur naar het mensenrijk halverwege de vierde ronde werd gesloten of, nauwkeuriger gezegd, in wat wij het vierde wortelras van deze vierde ronde van onze bol noemen. Zij die toen het mensenrijk nog niet waren binnengegaan, kunnen dit niet binnengaan zolang de tegenwoordige kalpa of het planetaire manvantara voortduurt, maar moeten wachten tot het nieuwe ketenmanvantara begint, en dan zullen ze weer een kans krijgen. Maar niettemin bevinden deze wezens die niet verder kunnen zich in de natuur, en vormen met anderen zoals zij de vegetatieve kant van de natuur, door middel waarvan wij mensen, en wezens die verder zijn ontwikkeld dan wij, werken. Want we maken nu gebruik van hen als kanalen en helpers, zoals een menselijk ego gebruikmaakt van de levensatomen van zijn lagere voertuigen en zelfs van zijn fysieke lichaam.

Men moet niet denken dat de pratyekaboeddha's door de natuur onrechtvaardig worden behandeld, of dat er iets willekeurigs is in het feit dat, als ze eenmaal de grenzen van het pratyekaboeddhaschap hebben bereikt, ze zich niet in een of ander manvantara verder kunnen ontwikkelen. De hele toestand is toe te schrijven aan een wet van de natuur, en aan heel rechtvaardige en onpartijdige oorzaken. Het is precies hetzelfde als wanneer we zeggen dat die en die mens de uiterste grenzen van zijn capaciteiten heeft bereikt, en niet méér kan doen tot hij zich van binnenuit, waar de zaden voor alle groei liggen, verder heeft geëvolueerd.

### *Conceptie en geboorte*

Ik zou nog een paar opmerkingen over de maan willen maken, waar u misschien wat aan heeft. U herinnert zich wellicht dat HPB, in

een gewoonlijk verkeerd begrepen passage in *De Geheime Leer* [1:256vn], zegt – ik geef alleen de kern van haar opmerkingen – dat ze hoopte dat het moment zou aanbreken dat de astronomen de esoterische astrologie zouden onderwijzen en de wetten van zon, maan en planeten die de conceptie en de geboorte regelen. Ze hoopte dat dit zou gebeuren voor het welzijn van de moeders, en ook voor dat van de kinderen zelf. Niet alleen zou de conceptie van een kind moeten plaatshebben bij wassende maan of, wat het beste is, kort voor volle maan, maar ook in het voorjaar tussen het wintersolstitium en de lentenachtevening, of laten we zeggen Pasen. Dit zou betekenen dat de beste periode voor de conceptie zou zijn tussen de maand januari en de periode van wassende maan die eindigt met de eerste volle maan na de lente-equinox (in maart-april). De Grieken hadden in feite een maand die min of meer nauwkeurig overeenkwam met onze januari die zij ‘Gamelion’ noemden, of ‘de maand van de huwelijken’, waaruit blijkt hoe goed ze deze esoterische mysteries oorspronkelijk begrepen.

Verder zou ik eraan willen toevoegen, omdat het iets is dat onze studenten moeten weten, dat de huwelijksband iets heel heiligs is, en in de oudheid de conceptie van een kind een religieuze ceremonie was, een ceremoniële religieuze rite, die werd uitgevoerd met een gezuiverd hart en in het volle besef van de verantwoordelijkheid voor die daad. In dit opzicht zijn wij mensen van deze tijd ver van de oude wijsheid afgedwaald.

Conceptie van een kind bij afnemende maan, of vooral rond de tijd van nieuwe maan, of in het laatste deel van het jaar en in het bijzonder wanneer de beide verkeerde omstandigheden samenvallen, en wanneer dat wordt gedaan door een van onze eigen studenten die over deze kennis beschikt, staat gelijk met een daad van zwarte magie, want het betekent dat men rechtstreeks in strijd met de verkregen kennis handelt en ingaat tegen de krachten van de natuur die op dat moment actief zijn. In het voorjaar begint alles zich te ontwikkelen, te ontluiken, te bloeien, zichzelf naar buiten tot uitdrukking te brengen, en de conceptie van een kind zou hetzelfde natuurlijke patroon moeten volgen als het uitlopen van de bomen en het opwarmen van de aarde. Verder zou het, zoals gezegd, moeten gebeuren bij wassende maan, laten we zeggen in het tweede kwartier.

*Meer over de boeddha's*

25 november 1941

Er bestaan twee soorten boeddha's, de boeddha van mededogen en de pratyeka. Wat is het verschil? Ieder mens, zelfs ieder dier, iedere plant, ieder atoom, elk hemellichaam, heeft eveneens zijn eigen boeddha, noem het de innerlijke god of de dhyāni-chohan, die steeds een rang heeft die overeenkomt met het individu dat zijn voertuig is. Dit betekent dat ieder van u, dat ik, dat iedere medemens, dat ieder ander wezen waar dan ook, in zijn hoogste delen een boeddha is. Een boeddha te worden in ons menselijk leven, op ons gebied en in ons handelen betekent in zelfbewuste vereniging te komen met de boeddha binnenin ons. Gautama Siddhārtha heeft dit volbracht, en daardoor werd hij voor de wereld Boeddha.

Welnu, in het geval van een boeddha van mededogen, ongeacht de graad of het niveau van geestelijke verhevenheid die zo'n boeddha van mededogen heeft bereikt, gaat het deel van de entiteit dat boeddhaschap bereikt nirvāṇa binnen, of wordt dharmakāya. En u kent de leer over de trikāya, de drie kāya's of zogenaamde voertuigen, lichamen. Het tussenliggende deel van deze zelfde entiteit wordt bodhisattva, een christus, om de westerse term te gebruiken, een christos, wat een sambhogakāya is, de 'deelnemende' boeddha tussen de boeddha boven en de mens beneden. Het overgebleven derde deel wordt na de dood een nirmāṇakāya.

Wanneer in het huidige leven boeddhaschap wordt bereikt – hetzij voor de eerste keer of opnieuw na ook eerder een boeddha te zijn geweest, of verschillende keren boeddha te zijn geweest – komt het hogere deel van de mens in de dharmakāya-toestand, of wordt dharma, en stelt geen belang meer in menselijke aangelegenheden, want dat kan het niet meer doen. Het is uitgestegen boven alle magnetische aantrekking tot menselijke zaken, tot menselijke aangelegenheden. In het geval van een boeddha van mededogen, laat het echter zijn bodhisattva achter, die, zolang de mens op aarde blijft leven, een sambhogakāya is. Maar als de mens sterft wordt hij een nirmāṇakāya om als een invloed, als een individu hier te blijven om de mensen, en al wat leeft, te helpen. Dit was het geval bij Boeddha Gautama. Zo werkt een boeddha van mededogen. Hij laat zijn vertegenwoordiger achter, zijn instrument, zijn ziel, en in deze zin houdt de ziel of het ego contact met menselijke zaken hoewel de geest een dharmakāya is geworden. De bodhisattva wordt nirmāṇakāya, een actief individueel

mens of wezen, de ziel van de vroegere boeddha of vroegere mens, en werkt dus met onmetelijke liefde als *nirmāṇakāya* op aarde en verricht volop goede daden gedurende de rest van het *manvantara*, welk *manvantara* dat ook is.

Deze *bodhisattva* hoeft volgens de exoterische verklaringen van het oosten, die juist zijn, nog maar één stap te doen om zelf boeddha te worden (zoals *Siddhārtha* heeft gedaan). Maar hij weigert dit, en verkiest het voertuig te blijven van de boeddha, die *dharmakāya* is geworden in *nirvāṇa*, en op die manier de schakel ongebroken te houden, in plaats van zelf het boeddhaschap te bereiken en dus zelf van een *bodhisattva* en *nirmāṇakāya* een boeddha of *dharmakāya* te worden, *nirvāṇa* binnen te gaan en zich daarna niet meer bewust te zijn van de aarde en haar zaken.

Nu ziet u waarom de *bodhisattva*-leer zo geliefd is bij alle boeddhisten of oosterlingen die haar begrijpen, of bij alle westerlingen die haar begrijpen. Wat ons mensen aanspreekt is het beeld van enorme verheven menselijkheid dat wordt geschetst – deze edele mens, de *bodhisattva*, een halfgod als u wilt, half boeddha en half mens, die uit een grenzeloos medelijden op aarde blijft om voor altijd in volkomen zelfverloochening voor alle anderen te werken. Dat feit is zo verheven dat het een beroep doet op het edelste in ons, en zelfs op onze meer menselijke delen, want het betekent dat er voor altijd een leider is, een gids, een leraar, een meedogende helper, d.w.z. voor de duur van het *manvantara*.

Een *pratyekaboeddha* is iemand die het boeddhaschap heeft bereikt, met zijn hele constitutie *nirvāṇa* binnengaat, en niets achterlaat. Er blijft geen *bodhisattva* achter, want de *bodhisattva*, de ziel, wordt naar binnen getrokken, teruggetrokken, omhoog in de geest, en verzinkt in een lager *nirvāṇa*, terwijl de geest *dharmakāya* of het hogere *nirvāṇa* binnengaat. Er wordt niets achtergelaten, behalve als het ware de luister van de geestelijke entiteit die aldus haar vervulling heeft bereikt, de vervagende glans van een geestelijke kracht die geheel en al de aarde achter zich heeft gelaten. Maar zelfs dit weinige, deze geestelijke gloed, verdwijnt na verloop van tijd van de aarde.

Ziet u het onderscheid tussen de boeddha van medelijden of mededogen en de *pratyekaboeddha*? Dat is de keuze die ieder van ons op een dag, op een bepaald moment, zal maken, moet maken, want die ligt in onze toekomstige evolutionaire bestemming.

In dit verband is het werkelijk interessant en fascinerend om onze aandacht een ogenblik te richten op het diepzinnige *mahāyāna*-boed-

dhisme zoals het wordt onderwezen door de geelkappen in Tibet, een lering die voor hen die haar kunnen begrijpen diep occult is, en deze mahāyāna-leer te vergelijken met wat ik zojuist heb gezegd over het bereiken van het boeddhaschap, waarbij het hogere deel van de mens de dharmakāya-toestand binnengaat of wordt, nirvāṇa ingaat, en daarom boeddha wordt, en het tussenliggende gedeelte van de mens als een bodhisattva achterlaat. (We spreken hier natuurlijk over boeddha's van mededogen.)

Als we onze aandacht richten op de Tibetaanse leer van de twee boeddha's die bij de Tibetanen door hoog en laag, groot en klein, door occult onderwezenen of onwetende leken, worden vereerd – deze twee boeddha's zijn Amitābha, de boeddha van 'onmetelijk licht' en Avalokiteśvara, de boeddha van wie het wezen en de functies 'van beneden af worden gezien' – dan begrijpen we direct dat het Tibetaanse standpunt, zoals op die manier zelfs openlijk wordt bekendgemaakt, kosmisch is. Het analogon hiervan op menselijk gebied is in het geval van de adept die het boeddhaschap bereikt als volgt: in de menselijke of boeddhalijn komt de ātman van de adept die dharmakāya ingaat overeen met de Tibetaanse Amitābha-boeddha, die beiden van 'onmetelijk licht' zijn; terwijl de bodhisattva of het tussenliggende deel van de adept die op het punt staat boeddha te worden, maar het boeddhaschap nog niet aanvaardt, overeenkomt met de Tibetaanse kosmische Avalokiteśvara. In het geval van de mens gaan de hogere beginselen van de mens, die dharmakāya of nirvāṇa binnengaan, alle menselijke bewustzijn en kenvermogen te boven en worden onmetelijk licht omdat ze één worden met de ātman van de mens, zoals de Amitābha-boeddha in het Tibetaanse kosmische stelsel. De bodhisattva van de mens blijft uit medelijden achter om te werken voor al wat leeft, en komt precies overeen met de Tibetaanse kosmische opvatting van Avalokiteśvara – beide entiteiten, hetzij van de mens of kosmisch beschouwd, blijven achter om in de gemanifesteerde sferen te werken voor de zwoegende pelgrims die zich nog niet hebben 'bevrijd'. De analogie is nauw en exact. Er is hier in feite sprake van een identiek proces, al is in het ene geval de schaal kosmisch en in het andere geval menselijk, namelijk de constitutie van een adept.

Tot slot wil ik hieraan slechts toevoegen dat ik geloof dat onze studie vanavond van het begin tot het eind een van de mooiste, meest zinvolle en vruchtbaarste is geweest die deze groep ooit heeft gehad. Ik heb sterk dit gevoel. Kennelijk is er hier een invloed aanwezig, vrienden.

*De KTMG-leringen*

26 mei 1942

Zie eens wat een grote vooruitgang wij allen hebben gemaakt sinds de begintijd toen deze groep werd gestart. Kijk eens terug op die voorbije jaren, en zie hoe u innerlijk bent gegroeid – niet alleen in begrip, maar ook door een rijker, dieper gevoel te ontwikkelen voor uw medemens. Naar mijn oordeel is er niets edelers in het leven van een mens, niets dat u een groter geluk en vrede kan geven dan dit gevoel. Ik wil hieraan toevoegen dat ik nu bezig ben, of zal zijn zodra we verhuizen en ik weer wat op adem ben gekomen, om met de hulp van enkele toegewijde studenten de KTMG-leringen tot een reeks boekjes om te werken. Dit is op zichzelf al een groot werk en het zal maanden en maanden voorbereiding vergen. Dan zullen we ze laten drukken en daarna verspreiden. Alle bijkomstige zuiver elementaire zaken zullen worden weggelaten. De edeler vragen, ik bedoel de vragen die getuigen van een dieper inzicht zullen behouden blijven, en ik ben van plan om wat we al ongeveer 12 jaar hebben bestudeerd sterk uit te breiden.

*De drie kāya's*

Een monade die boeddha wordt, komt eenvoudig weer terug in haar eigen monadische toestand. Of, om te spreken in de technische taal van de filosofie van het mahāyāna-boeddhisme, de boeddha is dat geestelijke deel van de mens dat in de dharmakāya-toestand komt of een dharmakāya wordt. Daarom zeggen de exoterici van het oosten dat, wanneer men eenmaal boeddha is geworden, er geen terugkeer mogelijk is; dat is juist voor dat manvantara, maar niet voor de eeuwigheid. De nirmāṇakāya is het deel van de mens dat op aarde blijft of in de sfeer ervan als nirmāṇakāya, en in de meeste gevallen deelt in de luister van het gedeelte dat boeddha is geworden, en daarom is zo iemand niet alleen nirmāṇakāya, maar ook sambhogakāya. De menselijke ziel van de boeddha blijft aldus als nirmāṇakāya achter voor een periode waarvan de duur hoofdzakelijk afhangt van de keuze van die menselijke ziel van de boeddha. Het kan zijn voor de rest van de vijfde ronde, of voor de rest van de vierde ronde op deze aardbol. Het hangt helemaal af van de persoon.

Aan het eind van de zesde ronde zullen veel boeddha's worden voortgebracht want in die ronde zal buddhi worden ontwikkeld, en weer in buddhi komen betekent boeddha worden; de woorden zijn



afgeleid van dezelfde wortel, en de begrippen zijn identiek.

Naar mijn mening zal de Boeddha Gautama, om de titel te gebruiken die hem gewoonlijk wordt gegeven, een nirmāṇakāya zijn voor de duur van ons vijfde wortelras, en gedurende het zesde en zevende zal hij zijn bijdrage leveren aan de geestelijke en intellectuele training en de vooruitgang van de mensheid van de volgende twee wortelrassen. Volgens mij zal dat menselijke deel dat nu de bodhisattva Gautama is, in de zesde ronde volledig boeddha worden. Gedurende de zevende ronde zal dan het nog overblijvende deel van die entiteit voor die twee ronden bodhisattva worden. Als u terugdenkt aan wat eerder is gezegd, en bedenkt dat de monaden eeuwig zijn, dan moeten er veel boeddha's zijn geweest die in vorige manvantara's uit die reeks monaden emanerden. Bedenk dat ik vaak over een mens heb gesproken als een bewustzijnsstroom die begint, of beter gezegd, die ontstaat in het goddelijke en dus oneindig is, en waarin op verschillende plaatsen monaden worden onderscheiden. Ons eigen bewustzijn is een voorbeeld van de vele monaden in ons. Ieder van deze zal na verloop van tijd een boeddha worden, evenals de bodhisattva van Gautama, die werd achtergelaten toen het geestelijke deel boeddha werd, te zijner tijd een boeddha zal worden.

Tijdens de zevende ronde en aan het eind ervan zullen alle mensen die met succes het heel belangrijke moment van keuze halverwege de vijfde of volgende ronde zijn gepasseerd, boeddha's worden, in feite dhyāni-chohans.

### *De goden werpen geen schaduwen*

De hindoes zeggen, en heel terecht, dat de goden, als ze aan mensen verschijnen, geen schaduwen werpen, noch knipperen ze met hun ogen – twee typisch menselijke eigenschappen van de grove stof. Ik vraag me af of u de achterliggende gedachte hiervan begrijpt. En in dezelfde trant, maar de gedachte is veel geestelijker, was de uitspraak van andere volkeren dat in het heilige der heiligen van welk volk of welke religie dan ook, de tegenwoordigheid van het goddelijke, of van de voornaamste of beschermende godheid, werd gezien als een glans die het vertrek vulde. Misschien vindt u het interessant te weten dat ik dat zelf heb gezien. Geen aanwezigheid zoals van een lichaam, maar enkel een luister, een licht, een glorie; en het is van betekenis, als we onze leringen in de herinnering roepen, dat zelfs ons fysieke lichaam in de verre, verre toekomst een eivormige sfeer van

licht zal zijn, zoals onze ogen het nu zouden waarnemen. Voor ons zouden ze arūpa zijn, maar alleen vergeleken met onze rūpa-wereld. Laat ik u hier nogmaals herinneren aan het oude hindoegezegde dat de goden geen schaduwen werpen, noch met de ogen knippen. U ziet dat deze woorden de moeite van enige overdenking waard zijn.

### *Het esoterische wordt exoterisch*

Veel van wat we nu exoterische theosofische leringen noemen was in de tijd van Griekenland en Rome deel van de mysterieleringen. HPB zelf zinspeelt hierop. Gedeelten van deze toen geheime, en nu openbaar gemaakte leringen lekten uit, sijpelden door naar de buitenwereld en werden door intuïtieve denkers opgevangen en ontwikkeld tot de verschillende filosofische stelsels, zoals dat van de stoïcijnen. Natuurlijk, ik kan heel duidelijk zien dat de tijd waarschijnlijk zal komen dat wij wat we nu esoterisch noemen, openbaar zullen maken en uitgeven, omdat het moment zal zijn gekomen om dit te doen. Maar dat betekent nog niet dat iemand van u het recht heeft zijn eed van geheimhouding te breken. Het is niet aan mij om te zeggen wanneer. Het is aan hen die meer weten dan een van ons hier, maar ik voel dat het gaat gebeuren. Dan zullen nog diepere leringen aan ons worden gegeven, die in de plaats komen van de leringen die al aan de buitenwereld zijn bekendgemaakt.

### *Opdracht, gelofte*

Dit is iets waarvan ik u jarenlang heb proberen te doordringen. In de Griekse en Romeinse geschriften wordt vaak gesproken over ingewijden. Daarmee doelden deze schrijvers op mensen die de mysteriën van Eleusis of Samothrace hadden doorgemaakt. In de nadagen van die twee beschavingen werd zo'n kennismaking met de esoterische leringen van die tijd inwijding genoemd, en dat was het ook. Maar het leek in het geheel niet op – laat dit alstublieft goed tot u doordringen – wat wij hier met elkaar hebben bestudeerd. Het hele doel van de ES komt neer op een dringend verzoek aan u allen te erkennen dat het uw plicht is – niet langer een privilege – om te leven in overeenstemming met wat u belijdt, en dat betekent innerlijk een positieve houding aannemen, zonder ook maar enig egoïsme of verwaandheid. Als u egoïstisch of trots wordt, als trots zich vestigt in uw hart, dan is het een duidelijk teken dat u niet volkomen tot het beseft

bent gekomen dat u een gelofte heeft gedaan, waaraan u op uw ere-woord en in tegenwoordigheid van de god in u heeft gezworen zich te houden.

Als u dat kunt doen, ik bedoel ten volle kunt doen, kunt u zich dan niet voorstellen, kunt u dan niet inzien hoe dit uw leven zou veranderen, het leven niet alleen zou verheffen, maar u werkelijk tot leiders onder uw medemensen zou maken? En als ik zeg leiders, dan bedoel ik geestelijke leiders, niet mensen met macht of die een positie proberen te verwerven, maar leiderschap op spiritueel gebied, en dat betekent zelfverloochening voor het algemeen welzijn. En wat is dit schitterend! Het geeft ons kracht en veredelt ons.

Ieder van u bevindt zich in die situatie, en als u zich daarvan niet bewust bent, of het niet heeft beseft, dan is dat uw eigen schuld. Als u het wel heeft beseft, dan zal het glans aan uw leven geven, en ik meen elk woord dat ik zeg. Probeer de gedachte eens goed te begrijpen: 'Ik ben aangenomen, ik heb de gelofte afgelegd, ik beschik over kennis zo geheim dat ze duizenden en duizenden jaren voor het grootste deel van de mensheid verborgen is geweest.' Wanneer u deze gedachte kunt begrijpen en de consequenties ervan laat doordringen tot uw hart en tot uw ziel, zult u automatisch leiders van de mensen worden, omdat uw hele innerlijke wezen zal worden gestimuleerd, wakker gemaakt, in beweging gebracht; een nieuwe kracht zal van u uitgaan.

Het is mijn wens dat u allen leiders zult zijn; ieder van u zou ernaar moeten streven dat te zijn – een geestelijke leider.

### *Trouw – eenheid van geest*

De geest kent geen tijd en plaats, zoals de mens die opvat, en wanneer het Hoofdkwartier Point Loma verlaat, dan laat het theosofen en geliefde vrienden achter die het hoofdkwartier en de leider bij iedere bijeenkomst bij zich kunnen hebben, als u dat wilt, want dat is mogelijk. De geest is namelijk universeel. Onze lichamen zijn plaatsgebonden, zij zullen daar niet meer zijn, maar de geest zal aanwezig zijn. En hoewel ik weet dat het lichaam voor miljoenen mensen tastbaarder en werkelijker is, omdat ze *denken* dat het werkelijker is dan de geest, zult u nooit gelukkig zijn zolang u in die illusie verkeert. Geloof me, iemand kan in zijn leunstoel zitten, en met zijn geest in vol bewustzijn naar ieder deel van de aarde gaan, of zelfs verder, naar andere gebieden en naar andere planeten, zelfs naar de zon.

Zij die dat kunnen doen zijn natuurlijk adepten, maar er is geen mens die niet tot op zekere hoogte het vermogen bezit om hetzelfde te doen. Geen mens ontbreekt het aan het vermogen om te begrijpen – onze leider is vertrokken, het Hoofdkwartier is weg, maar zij zijn hier, want in ons hart zijn we één, onze geest is één en u kunt dat tot een even werkelijke gids in uw leven maken als dat u het vanavond kunt. Ik hoop dat u dit niet alleen opvat als troostrijke woorden. Het zijn feiten, en hetzelfde vindt op dit moment overal in de wereld plaats in ons werk. Bedenk hoe bevoorrecht wij hier in San Diego zijn geweest dat we honderden keren bij verschillende gelegenheden bijeen konden komen, terwijl al onze andere nationale afdelingen en loges en afzonderlijke leden die de leider jarenlang niet ontmoeten, die nooit in hun leven de kans krijgen naar het Hoofdkwartier te komen, de schakel ongebroken houden, omdat ze zich ervan bewust zijn geworden dat de geest geen grenzen of beperkingen kent. Als u dat nog nooit heeft ontdekt, bent u te beklagen. U heeft dan een ervaring gemist die wonderbaarlijk is, en ieder van u kan die hebben.

Ik zou het woord visie kunnen gebruiken. Stel het u voor en blijf het u voorstellen, en na enige tijd zal het werkelijkheid zijn. Houd het voor ogen. Dat is de manier om tot grootsheid te komen. Zij wordt niet verkregen door te gaan zitten en erover te dromen, maar door zich grootsheid voor te stellen, de werkelijkheid voor ogen te houden. Houd vol om u die grootsheid voor te stellen en na verloop van tijd zal er door die methode steeds toe te passen, grootsheid in uw leven komen. Dat is het hele geheim van het occultisme, de manier waarop mahātma's worden gevormd, ontwikkeld of geboren. En door zich steeds te richten op lagere dingen worden slechte mannen en vrouwen ontwikkeld en voortgebracht. Als een mens zich op lagere dingen blijft richten, zal hij geleidelijk tot die dingen afdalen, omdat hij erover blijft denken en dromen en ze zich steeds voor de geest blijft halen. Algauw begint u ze te doen. Het is dezelfde regel.

Dit is het hele geheim van occulte training, het hele geheim van inwijding. Maak een voorstelling van uzelf waarin u edel bent. Alleen een idioot zou denken dat ik u oproep om egoïsten te worden. Als u dat zou doen, heeft u er niets van begrepen. Probeer u dus voor te stellen dat u een bodhisattva bent die gedachten en gevoelens heeft en daden verricht van onvoorstelbare schoonheid en weldadigheid, en blijf u dat voorstellen. Beseft u dat die aanhoudende beoefening van de enige ware yoga die er is, het bodhisattvaschap in uw leven zal brengen, en dat dit uw leven zal veranderen, hervormen en in over-

eenstemming zal brengen met het bodhisattvaschap? Op die manier worden boeddha's en christussen geboren, en dat is het hele doel van de training in de ES-cyclus van leven en studie. Probeer uzelf als het edelste te zien dat u zich kunt voorstellen. Blijf dat onophoudelijk doen. En als u egoïstisch wordt, betekent dit dat u het nog niet snapt. Egoïsme is precies het tegenovergestelde van dat waarover ik spreek.

Maar aan de andere kant, en dit is ons duidelijk gezegd, zijn er daden van verraad geweest. Ik denk dat de theosofische beweging wat betreft de trouw van haar aanhangers bijzonder gelukkig is geweest. Er waren uitzonderingen, ik ken een geval van een lid dat eens tot deze groep behoorde en toen bijna fanatiek toegewijd was, maar later om persoonlijke redenen – ik geloof door een tijdelijke verduistering van een deel van zijn karakter – van inzicht veranderde. Maar zelfs deze persoon heeft, voorzover ik weet, nooit een woord naar buiten gebracht van wat hem onder de gelofte van geheimhouding was geleerd. En dit is zeer prijzenswaardig voor iemand die sterk moet hebben geleden onder een aanval van geloftekoorts, terwijl hij zijn kalmte genoeg bewaarde om zijn eer niet te verliezen. Dat is al heel wat.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om u allen, beste vrienden uit San Diego en van de verschillende loges uit de omgeving, te zeggen hoeveel wij die aan het Hoofdkwartier werken ook aan u te danken hebben. Uw trouw, uw aanhoudende devotie, het gevoel – ik spreek nu voor mijzelf – de gedachte dat niet alleen onze werkers aan het Hoofdkwartier maar ook uw leider en vriend tot het einde toe op u kunnen vertrouwen – ik betwijfel het of iemand van u begrijpt hoeveel dat voor mij betekent. En omdat dit waarschijnlijk de laatste bijeenkomst is die we met deze groep op deze manier zullen houden, in dit gebouw en in Point Loma, zou ik willen – en dit zijn mijn laatste woorden – dat u voor altijd bijeenblijft. Zolang het leven duurt en nog langer zou ik willen dat u, zoals in het oude verhaal over chelaschap dat zo waar is, als stokken bent die, wanneer ze tot een eenheid zijn samengebundeld, niet kunnen worden gebroken. Maar als de band van eenheid die deze stokken samenhoudt wordt verbroken, kunnen de afzonderlijke stokken doormidden worden gebroken; het verval begint en het werk van jaren zal verloren zijn. Ik hoop werkelijk en ik bid en voel dat het zo zal zijn, dat het vertrek uit uw fysieke nabijheid van de werkers van het Hoofdkwartier, beste vrienden die wij hebben liefgehad, en u die ons heeft liefgehad, niet symbolisch zal zijn voor en geen begin van een vermindering van uw enthousiasme.

Laat het precies het tegenovergestelde zijn. Wij laten u na vele jaren van samenwerking hier achter met de door ons geformuleerde theosofische richtlijnen. Ik vraag u de invloed van de theosofie in uw omgeving te vergroten. Maak die tot een nog grotere geestelijke en intellectuele invloed. Bedenk dat de afstand van 200 kilometer tot waar het Hoofdkwartier zal zijn, niets is. En bovendien zouden er mensen van het Hoofdkwartier hierheen kunnen komen voor een bezoek om de persoonlijke banden van fysieke vriendschap te vernieuwen; en ik begrijp heel goed dat deze voor u heel veel betekenen. Ik hoop dat u deze gedachten begrijpt.

*Pratyekaboeddha's en boeddha's  
van mededogen*

Covina, Californië,  
28 juli 1942

Vaak heb ik me afgevraagd waarom er over de pratyekaboeddha's zoveel verwarring bestaat. Deze komt mogelijk voort uit het feit dat men in het oosten gewoonlijk denkt dat ze zijn opgegaan in een soort geestelijke zelfzuchtige gelukzaligheid, en daarom de eenzelvigen worden genoemd. Aan de andere kant zijn ze boeddha's, en het is onmogelijk een boeddha te zijn tenzij men boeddhaschap heeft bereikt; dat is duidelijk. Om tot boeddhaschap te komen moet de ziel, zoals u al weet, zijn opgegaan in de geest, het ego zijn opgegaan in nirvāṇa, en als u pratyekaboeddha bent, moet u dus alle schakels hebben verbroken – dat is de betekenis van nirvāṇa, 'geblazen' uit deze sferen naar de hogere – met al de werelden die achter u aankomen, met de wereld van de mensen, deze pelgrims van de eeuwigheid die vermoeid zijn en pijnlijke voeten hebben.

Daarom worden de pratyekaboeddha's, zoals ik telkens weer heb verklaard, in het oosten gewoonlijk beschreven als de zelfzuchtige eenzelvigen, omdat ze alleen voor zichzelf opgaan in de volkomen gelukzaligheid van nirvāṇa, terwijl ze de lijdende menigte zonder hun leiding achter zich laten.

Aan de andere kant worden die ego's of monaden die nirvāṇa bereiken en er met hun geest binnengaan, met de ātman-buddhi zo u wilt, maar die niettemin schakels van medelijden en liefde hebben gesmeed waardoor ze nog steeds zijn verbonden met de wereld achter en beneden hen, met de meelijwekkende menigten die nog geen boeddha's zijn geworden, worden die individuen boeddha's van mededogen genoemd. Zij hebben het boeddhaschap bereikt in de hoogste delen van hun constitutie, maar zijn nog niet volledig opge-

gaan in nirvāṇa, en zijn daarom nog in staat om allen die lager staan dan zij de weg te wijzen, te leiden, te troosten en te helpen. De delen van de boeddha van mededogen in de samengestelde constitutie van een mens die nirvāṇa niet binnengaan, deze lagere maar niettemin verheven spirituele delen van de constitutie van de boeddha die feitelijk in onze wereld blijven, worden bodhisattva's genoemd. Dit is een heel moeilijk mysterie op het gebied van de pneumatologie en psychologie.

Laten we opnieuw het voorbeeld van Gautama de Boeddha nemen. Toen Siddhārtha, wat de eigennaam van de boeddha was, nirvāṇa binnenging, betekende dit dat de hoogste delen van zijn constitutie boeddha werden, volkomen 'ontwaakt', wat alleen kan gebeuren als de hoogste delen van een mens dharmakāya worden, en dat betekent de belichaming van 'kosmische wet', en daarom universeel. Maar het daaropvolgende lagere deel van de constitutie van de boeddha, wat u het persoonlijke ego zou kunnen noemen, bleef achter als *bodhisattva* – een Sanskrietwoord met de betekenis 'iemand die is vervuld van de geest van liefde en wijsheid: *buddhi*'. Dus Gautama stierf als boeddha toen hij opging in nirvāṇa, stierf voor de wereld toen hij 80 jaar was. Maar dezelfde mens leefde in zijn lagere delen, in zijn fysieke lichaam en het geestelijk-psychische deel van zijn constitutie, nog 20 jaar voort als de bodhisattva, en de bodhisattva Gautama stierf toen zijn lichaam 100 jaar was geworden.

Deze lering die werkelijk eenvoudig is en waarvan we de juistheid voor onszelf gemakkelijk kunnen aantonen als we maar de moeite nemen onze eigen constitutie, onze eigen aspiraties, enz., te analyseren, schijnt om een of andere reden voor westerse onderzoekers bijna onoverkomelijke moeilijkheden te hebben opgeleverd, en ik heb me vaak afgevraagd waarom. Is het dan niet een eenvoudige zaak? Als de mens volgens de christelijke opvatting is samengesteld uit geest, ziel en lichaam, dan is het toch gemakkelijk in te zien en te begrijpen dat de geest nirvāṇa of dharmakāya binnengaat en dat de mens daarom in het dharmakāya-deel van zichzelf boeddha wordt; dat de ziel van die mens, de bodhisattva, nirvāṇa niet binnengaat, maar als bodhisattva op aarde blijft leven zolang als het lichaam daar leeft, en wanneer het lichaam sterft, wordt die bodhisattva een nirmāṇakāya. Dat is precies wat Gautama de Boeddha deed, die de boeddha van ons eigen vijfde wortelras is, een boeddha van mededogen.

Hier ziet u het verschil tussen een pratyekaboeddha en een boeddha van mededogen. De pratyekaboeddha verlangt zó naar geeste-

lijke zaken, naar de volkomen gelukzaligheid, de wijsheid, de kracht die hij kan krijgen wanneer zijn geest in dharmakāya of nirvāṇa komt en alle schakels met de lagere wereld verbreekt, dat hij de verleiding niet kan weerstaan om op te gaan in de geest, in de dharmakāya. Aangezien hij dit doet omdat hij zelf absoluut verlangt naar die gelukzaligheid en die wijsheid, spreekt men in de gewone taal over hen als een zelfzuchtige eenzelvige – eenzelvig omdat hij in zijn gelukzaligheid alleen is, zelfzuchtig omdat hij alleen dacht aan zijn eigen geluk en aan zichzelf.

De bodhisattva's van de boeddha's van mededogen zien het nirvāṇa vóór zich, weten dat hun eigen geest dharmakāya of nirvāṇa is binnengegaan, boeddha is geworden, en toch doen ze onmiddellijk de gelofte nirvāṇa te verzaken – ze zijn dan nog maar één stap af van het boeddhaschap – en in de wereld achter te blijven om de lijdende massa te helpen die achter hen aankomt. Op de lange duur – na vele eeuwen – is hun beloning evenredig groots; want, omdat ze die onpersoonlijke liefde voor alle dingen voelen – een van de belangrijkste eigenschappen van de logos, van de kosmische geest – en juist omdat ze de keuze maken om liever universeel te zijn dan gericht op hun eigen geluk, gaan ze na verloop van tijd de buitenste gebieden van paranirvāṇa in – een nirvāṇa dat hoger is dan een pratyeka-boeddha ooit heeft kunnen bereiken.

Er is een heel diepzinnige en schitterende lering die een esoterisch wonder inhoudt: ze betreft een vergelijkbare situatie op lagere gebieden, namelijk tussen een devachanī, iemand in devachan, en mensen op aarde die de devachanī werkelijk liefhadden toen deze op aarde was als een belichaamde man of vrouw of kind. Hoewel de devachanī zich niet bewust is van de opstijgende en schitterende liefde van hen die op aarde zijn achtergebleven, kunnen zij die deze sterke *onpersoonlijke* liefde voelen voor hen die zijn heengegaan, met hun liefde het devachan bereiken, en als het ware geestelijk in contact met hen komen. Een trillingsgelijkheid is het enige wat ervoor nodig is, zodat zij die hun doden werkelijk liefhebben in hun gedachten en in hun gevoel bij hen kunnen zijn, ook al leven ze nog op aarde.

Hoe persoonlijker de liefde is, des te moeilijker is het voor die liefde om tot in de sferen van de geest door te dringen. Maar als de liefde onpersoonlijk is, kan niets de vleugels van die liefde beletten om op te stijgen naar devachan, waarbij ze door liefde magnetisch worden aangetrokken en in dezelfde trillingsfrequentie komen als die van de devachanī. Zij die dit hebben ervaren weten hoe waar dit is.



Maar de rust van de devachanī wordt hierdoor niet verstoord. Dat is het verschil.

De bodhisattva van de boeddha is volledig bewust, weet heel goed dat zijn hogere deel boeddha is geworden, dharmakāya is ingegaan, in nirvāṇa is gekomen, en de bodhisattva kan in contact staan en blijft in feite voortdurend in nauw contact met de boeddha; dat wil zeggen, er is een gelijkheid van spiritueel voelen en denken. Evenzo is de boeddha, hoewel hij nu een nirvāṇī is, bewust en reageert, niet zoals lichamen doen, maar door blij te geven van sympathie en begrip zoals dat door middel van trillingen kan gebeuren en waarin woorden vaak tekortschieten. De reden is dat de bodhisattva spiritueel al zo hoog staat dat hij nog maar één stap hoeft te doen om zelf boeddha te worden.

### *Dharmakāya, sambhogakāya, nirmāṇakāya*

Er wordt vaak verwezen naar een of meer van wat wij de trikāya noemen: dharmakāya, sambhogakāya, nirmāṇakāya. Elke van deze drie kāya's heeft te maken met het boeddhachap, met de boeddha's van mededogen. Welke rol speelt de dharmakāya? Welke rol speelt de sambhogakāya? Welke rol speelt de nirmāṇakāya? Alle drie hebben te maken met de toestand of keuze van iedere boeddha.

U maakt een grote fout als u probeert ze van elkaar te scheiden, als u tracht nirmāṇakāya los te zien van sambhogakāya of van dharmakāya. Ze vormen altijd een eenheid. Daarom worden ze trikāya genoemd, aangeduid door één samengesteld Sanskrietwoord. In zekere zin kunnen ze worden gescheiden; dat wil zeggen, een mens die dat wenst en weet hoe hij het moet doen, kan vooral leven in de dharmakāya of in de sambhogakāya of in de nirmāṇakāya, door zijn wil in te spannen en door aspiratie. Maar de beide andere kāya's worden geen ogenblik verlaten en zijn nooit in slaap. Houd die gedachte helder voor ogen. Vergeet nooit de andere aspecten van de leringen hierover. De mens of elke andere entiteit is een bewustzijnsstroom; aan zijn bron is de stroom dharmakāya, kosmische wet, kosmische rechtvaardigheid. Dharma betekent de kosmische universaliteit, kosmische wet die duidelijk universeel is en niet beperkt. Sambhogakāya betekent het voertuig dat deelneemt. Probeer lichamen te vergeten omdat hierdoor het denken zal worden bemoeilijkt. U zult denken aan begrenzingen: hoe groot is dat lichaam, wat voor soort lichaam, een dik of mager lichaam, een kort

lichaam, en u zult zich dan bezighouden met bijzonderheden van de vorm. Sambhogakāya betekent een gedachte- en gevoelsvoertuig. Wanneer uw bewustzijn universeel wordt, bevindt u zich in dat voertuig van denken en gevoel – dharma, universeel. Sambhogakāya betekent deelnemen, deel hebben aan, communiceren, en betreft dat voertuig van denken en gevoel dat lager staat dan de dharmakāya, die nirvāṇa is of boeddha, en toch hoger dan de nirmāṇakāya die in essentie de verheerlijkte persoonlijke mens is.

We hebben dus het kosmische denken-voelen of de dharmakāya, het tussenliggende denken-voelen of de sambhogakāya, die deel heeft aan wat erboven staat, maar ook aan het voertuig dat daaronder staat, of nirmāṇakāya. Sambhogakāya is in zekere zin de eenmaker, de vereniging, het antaskaraṇa, dat deel heeft aan de dharmakāya en ook is verbonden met de nirmāṇakāya, en dus deel heeft aan wat er boven en beneden is. Deze komt overeen met de menselijke ziel, zoals dharmakāya overeenkomt met de geest van de mens.

Dan hebben we de nirmāṇakāya, waarin de bodhisattva zijn laagste voertuig vindt, want de nirmāṇakāya is de volledige mens minus het fysieke lichaam en de grof dierlijke vitaliteit, en natuurlijk ook zonder het liṅgaśarīra.

U ziet dat deze drie, de trikāya, zich in ieder van ons bevinden. Wanneer we geheel in de dharmakāya leven en als het ware door de sambhogakāya en nirmāṇakāya oprijzen en rust en vergetelheid vinden in de dharmakāya, dan zijn we pratyekaboeddha's. We laten niets achter; er bestaat geen deelname aan de lagere werelden. We isoleren ons zelfzuchtig in de hoogste luister van zuivere geest en worden daarom pratyekaboeddha's.

Wanneer we in de sambhogakāya leven, en ons tegelijkertijd in de nirmāṇakāya manifesteren is ons hoogste beginsel dharmakāya of boeddha of nirvāṇī, zoals in het geval van boeddha Siddhārtha. Gautama was boeddha in de dharmakāya; Gautama was bodhisattva in de sambhogakāya, die dharmakāya met nirmāṇakāya verbindt – het laagste voertuig dat in contact staat met deze gebieden van het menselijk leven, om de bodhisattva in staat te stellen in de wereld te leven en te werken. Is die gedachte niet eenvoudig en duidelijk en is ze niet onuitsprekelijk mooi?

Is er enig contact tussen de dharmakāya en de nirmāṇakāya? We weten het antwoord al, omdat de bodhisattva is geconcentreerd in de sambhogakāya, het 'verbindings'voertuig, het deelhebbende voertuig, en leeft als een nirmāṇakāya, onzichtbaar voor de mensen, maar

misschien kan hij juist daarom zo krachtig werken als bodhisattva.

### *Eclipsen*

Covina, Californië, 25 augustus 1942

Het is in strijd met alle voorschriften van de archaïsche occulte school om een esoterische bijeenkomst te houden tijdens een eclips of ook tijdens een van de andere grote natuurverschijnselen. Tot zulke verschijnselen kunnen we aardbevingen rekenen en zware onweersbuien. Onveranderlijk worden onze esoterische of occulte bijeenkomsten onmiddellijk gesloten als een of meer van deze verschijnselen beginnen, hoewel in het geval van grote adepten aardbevingen, eclipsen en zware onweersbuien natuurlijk worden voorzien, en men zelfs niet aan een occulte of esoterische bijeenkomst begint.

Zo streng hield men zich aan deze regel en zo algemeen was die bekend bij de Ouden dat de geschiedschrijving ons meldt dat zelfs midden in belangrijke gebeurtenissen, zoals congressen of vergaderingen van staatshoofden, of het stichten van een stad of wat al niet, zelfs tijdens veldslagen en zeegevechten, bij het eerste teken van een aardbeving of van een eclips of zelfs bij naderend onweer, elke activiteit onmiddellijk werd stilgelegd, omdat, om de taal van die tijd te gebruiken, de goden op dat ogenblik boos waren op de mens. Griekse en Romeinse geschiedschrijvers en ook die van andere volkeren hebben verschillende gevallen opgetekend waarin een aardbeving of een eclips ogenblikkelijk een eind maakte aan militaire operaties of veldslagen en niet zelden eindigde een oorlog, omdat men dacht dat de goden ontstemd waren over wat de mensen deden en hun misnoegen op die manier kenbaar maakten om hen te waarschuwen.

Dit klinkt vreemd voor de mens van nu met een geest die zó door wetenschappelijke theorieën of beschouwingen is gekleurd dat hij helemaal niet beseft dat de hele natuur samenhangt en is vervlochten in een allesomvattend weefsel van het lot. De Ouden waren wijzer omdat ze wisten dat aardbevingen 'niet toevallig plaatshebben', dat eclipsen 'zich niet zomaar voordoen', noch onweersbuien, noch enige van de andere ingrijpende natuurverschijnselen. De absolute eenheid van de natuur, waartoe de mens behoort, en ook de seismische en door elektriciteit veroorzaakte bewegingen van de aarde, en de bewegingen van de zon en de planeten, al deze waren voor de Ouden verschillende bewegingen van een gemeenschappelijke natuur waarvan alle delen onderling op elkaar reageren. Zodat, wanneer mensen

bezig waren elkaar te land of ter zee te bevechten, of belangrijke besprekingen hielden, en de natuur dan in andere delen van het weefsel ingrijpt met als resultaat een aardbeving of een eclips of een zware onweersbui of zelfs een ongewone afkoeling van de atmosfeer of een plotselinge hittegolf – al deze dingen voor de Ouden aanwijzingen waren van de eenheid van het leven. De gedachte dat ze ‘toevallig gebeuren’, zouden zij niet alleen met verwondering maar met minachting afwijzen. Welke houding is feitelijk de meest wetenschappelijke: die van de mensen in deze tijd die niet zien dat de ene gebeurtenis fundamenteel met de andere is verweven, die geen essentiële eenheid met de natuur zien, en die denken dat de dingen ‘toevallig’ gebeuren; òf die van de Ouden en ook van vele mensen van nu die de natuur beschouwen als één en onveranderlijk in haar manier van werken, waarbij het ene deel door elektrische krachten is verbonden met elk ander deel, en dus ook met de mensheid, zodat wat één deel doet een heel diepgaande en misschien krachtige invloed heeft op elk ander – groter of kleiner – deel van de natuur?

### *Spirituele zelfzucht*

Het is helemaal niet moeilijk om te begrijpen wat spirituele zelfzucht is, als u al de verschillende aspecten van de leer die we hebben ontvangen in gedachte houdt. Met andere woorden, roep alles daarover in de herinnering voordat u toelaat dat uw denken zich vastzet of kristalliseert in een of ander kanaal. Een kanaal begrenst onmiddellijk uw horizon, en u kunt niet over de dijk heen zien van het kanaal waarin u zich bevindt.

Het zelf heeft zijn oorsprong in de ātman voorzover het ons mensen betreft. De ātman is identiek met de paramātman; de eerste is voor wat de mens betreft monadisch, de andere is kosmisch. In essentie zijn ze één. Een intens spiritueel verlangen, gevolgd door overeenkomstig handelen erop gericht om het zelf te doen verzinken in de volkomen zaligheid van ātmisch geluk of paramātmisch bewustzijn, is het kenmerk van een pratyekaboeddha. Omdat dit vurige verlangen alleen die individuele monade betreft – die naar universaliteit verlangt en haar eigen ātmische individualiteit opgeeft om deze zelfs maar tijdelijk te bereiken – is dit concentratie van de aandacht op het zelf, en daarom is het logisch en etymologisch gezien, en in werkelijkheid spirituele zelfzucht. Het woord zelfzucht moet wanneer het om spirituele aangelegenheden gaat dus niet worden opgevat als zelf-

zucht betreffende materiële dingen. Hier ligt de fout in de redenering van de meeste mensen, en juist daar moeten we zoeken naar de oorzaak van de verwarring.

Om boeddha te zijn, een pratyekaboeddha of een van mededogen, moet men dharmakāya worden; dit komt op hetzelfde neer als te zeggen dat men nirvāṇa moet binnengaan. Nirvāṇa binnengaan, dharmakāya worden, betekent dat vanaf het moment dat die glorierijke daad is verricht, elke verbinding of contact met alles wat lager is op de hiërarchische schaal van waarden of op de ladder van het leven wordt verbroken; en daarom zegt men dat de nirvāṇī wordt ‘uitgeblazen’ (*nir-vāna*, ‘uit-geblazen’). Zijn monade is uitgedoofd op deze stoffelijke gebieden, ongeveer zoals op dit gebied de vlam van een kaars wordt uitgeblazen.

Dit is de geestelijke zelfzucht van een pratyekaboeddha – boeddha omdat dharmakāya is bereikt; en deze is het bekleedsel van bewustzijn dat één is geworden met paramātman, of met de ātman zo u wilt. Elk contact met al het andere dan deze is verbroken. Vandaar dat een nirvāṇī zelfs volgens de intuïtieve exoterische uitleg in het oosten een spirituele eenzellige, een neushoorn, wordt genoemd – een vreemde term die de betekenis goed weergeeft omdat ze zo aanschouwelijk is.

Het doel van de boeddha van mededogen is eveneens om nirvāṇa, dharmakāya, te bereiken, omdat er anders van boeddhaschap geen sprake zou zijn – boeddhaschap betekent het binnengaan in de kosmische universaliteit van bewustzijn, die nirvāṇa is, wanneer de dauwdruppel wordt opgenomen in de glinsterende oceaan en één wordt met het Al. Maar hier ligt het verschil, en dit verschil is heel belangrijk. De boeddha van mededogen laat bij het bereiken van dharmakāya of nirvāṇa een bodhisattva achter, een andere monade in zijn constitutie, en deze bodhisattva blijft òf in sambhogakāya òf in nirmāṇakāya. Deze is een boeddha van mededogen, een technische uitdrukking die meer omvat dan alleen het idee van het bereiken van boeddhaschap. Dat gold voor Gautama Śākyamuni, onze Heer Boeddha, en voor veel andere boeddha’s uit tijdperken en manvantara’s in het verleden.

We zien dus dat spirituele zelfzucht betekent vereniging met het goddelijke, tot stand gebracht door de eigen inspanningen van het individu dat vurig verlangt naar spiritualiteit en spiritueel geluk *voor zichzelf*. Dit betekent boeddhaschap, en toch betekent het pratyekaboeddhaschap tenzij degene die zojuist boeddha is geworden een bodhisattva achterlaat om in zijn plaats het werk voort te zetten. Let

ook op de betekenis van het samengestelde Sanskrietwoord *pratyeka* en u zult zien dat onze theosofische verklaring, zoals die voor het eerst door HPB is gegeven in *De Stem van de Stilte*, volkomen juist is. *Prati* ‘voor’ of ‘naartoe’; *eka*, ‘één’, met de betekenis van het eigen zelf van het individu. Alles voor mijzelf, naar mijzelf toe, opdat ik boeddha kan worden. Natuurlijk laat de pratyekaboeddha evenzeer een verbazingwekkend aroma achter, een zegenrijke geestelijke sfeer die weldadig, heilig en zuiver is omdat hij het boeddhaschap heeft bereikt. Het is te vergelijken met de heiligen in de christelijke kerk. Zij hebben van het bereiken van pratyekaboeddhaschap, wat zij heiligheid noemen, een van hun edelste aspiraties gemaakt omdat ze de occulte of esoterische sleutel hebben verloren, die aangeeft dat een dergelijke manier van handelen de essentie van geestelijke zelfzucht is. Ze hebben het andere en edeler deel van deze leer verloren: dat het bereiken van boeddhaschap verheven is, mits de bodhisattva wordt achtergelaten om het werk van de mens die boeddha is geworden voort te zetten.

Ik zie geen enkele moeilijkheid te begrijpen wat geestelijke zelfzucht is, want het spreekt vanzelf dat als deze de grof dierlijke of fysieke of persoonlijke zelfzucht van de lagere mens zou zijn, deze niet spiritueel is en daarom is deze geen *spirituele* zelfzucht. Spirituele zelfzucht betekent het vurige verlangen om voor zichzelf tot geestelijk leven te komen, wat er ook met de rest van de wereld gebeurt.

# 5

## Bijeenkomst op 22 januari 1930

*GdeP* – Zijn er nog vragen?

*Vr.* – Mijn vraag gaat over wat er in *De Geheime Leer* staat over het begin van de evolutie van de mensheid op deze aarde: Werden de ‘zonen van het denkvermogen’ opgeroepen om te reïncarneren in de vormen die voor een deel voor hen waren gereedgemaakt? Ik zou willen weten of deze ‘zonen van het denkvermogen’, de mānasa-putra’s, met die vormen werden vereenzelvigd, of bleven ze als een overschaduwende invloed bestaan en werden ze later vereenzelvigd met de godheid van de entiteiten die zich daarna ontwikkelden. Kunt u me volgen?

*GdeP* – Ik geloof van wel. Maar de door u gestelde vraag, of liever de vorm waarin u die heeft gesteld, bewijst dat het karakter en de aard van de mānasa-putra’s of ‘zonen van het denkvermogen’, zoals ze worden genoemd, niet geheel juist worden begrepen. De mānasa-putra’s zijn de ziel-entiteiten of de entiteiten die de graad van ziel hebben bereikt, entiteiten die aan het eind van het voorafgaande manvantara een staat hebben bereikt tussen een godheid en een elementaal bestaan. Ze bevonden zich in de schoot van de monaden en rustten in hun nirvāṇa, en kwamen opnieuw uit de monadische essentie tevoorschijn toen het punt in de evolutie van de mensheid werd bereikt waarop een geschikt voertuig om het denkvermogen tot uitdrukking te brengen, de mentale vermogens, enz., was geëvolueerd. Toen ‘daalden ze af’ en verlichtten de mens. Begrijpt u de gedachte, of is dit nog niet helemaal een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja, dat wel. Maar het is me nog niet helemaal duidelijk of ze als een overschaduwende invloed bleven bestaan: of het proces van de verlichting van de denkvermogens van de groeiende entiteiten

was als het aansteken van de ene kaars aan een andere, of dat de zonen van het denkvermogen zich vereenzelvigden met de groeiende, evoluerende entiteiten.

*GdeP* – Bedoelt u de evoluerende voertuigen?

*Vr.* – Ja, de voertuigen.

*GdeP* – Nee, want als ze zich zouden vereenzelvigen, zou dat betekenen dat de zonen van het denkvermogen en de evoluerende entiteiten een en dezelfde zijn. De mānasaputra's overschaduwden en verlichten de menselijke tempels waarin ze hun stromen van spiritueel vuur hebben gezonden, of beter van quasi-spiritueel vuur, buddhisch vuur.

De mens is een samengestelde entiteit. Hij is samengesteld uit een aantal samenkomende bundels van krachten: de spirituele, die uitgaat van het goddelijke; de spiritueel-intellectuele, tot welk levensgebied de mānasaputra's behoren. Deze mānasaputra's die de opkomende mensheid overschaduwden vóór ze waren geïncarneerd, voedden de zich langzaam evoluerende voertuigen op tot een bepaald niveau, tot het menselijke stadium. Deze voertuigen overschaduwden ze vanaf het begin, maar ze waren daarin nog niet werkelijk geïncarneerd. Er was geen vereenzelvinging.

*Vr.* – Dank u.

*GdeP* – Vraag het nog eens als het antwoord u nog niet geheel bevredigt, omdat uw vraag heel belangrijk is.

*Vr.* – Als ik een andere vraag stel die hiermee verband houdt, helpt dat misschien om het onderwerp te verduidelijken. Wanneer de mens uiteindelijk een bepaald stadium van geestelijke evolutie heeft bereikt, dan – zo begrijp ik het – is hij zich ervan bewust dat hij zijn eigen godheid van aangezicht tot aangezicht ontmoet.

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Wat die godheid betreft die als het ware zijn gids voorstelt: vindt er daar een vereenzelvinging plaats met de overschaduwende zonen van het denkvermogen?

*GdeP* – Nee, omdat de overschaduwende zonen van het denkvermogen juist zij zijn die vooruitkomen, die in toenemende mate



zelfbewust worden door middel van hun voertuigen en hun evolutie. Hun eigen innerlijke geestelijke vuur, de god vanbinnen manifesteert zich in steeds grotere mate. Deze innerlijke god is niet de mānasaputra, maar het goddelijk-geestelijke boven de mānasaputra – het is de ouder van de mānasaputra.

Hoewel het woord monade ‘eenheid’ betekent, is ze in feite een samengestelde entiteit. Ze is samengesteld uit ten eerste een centraal vuur – een bewustzijnscentrum dat, bij wijze van spreken, een punt of atoom is van het kosmische leven, onsterfelijk en eeuwigdurend. Ten tweede wordt dit innerlijke centrum omgeven door gewaden, door sluiers, die voertuigen zijn waardoor het zich op de lagere gebieden uitdrukt. Een van deze voertuigen lager dan de innerlijke god is de mānasaputra, de zoon van het denkvermogen. Laatstgenoemde is in zekere zin het kind, het voortbrengsel van de innerlijke god. U bent een geïncarneerde mānasaputra. De mānasaputra’s manifesteren zich en hebben zich gemanifesteerd als geestelijke zielen in de astraalfysieke voertuigen.

*Vr.* – Ja, ik begrijp het. In feite is er dus een vereenzelviging van de mānasaputra en de ziel die bij hem hoort, maar ze worden niet vereenzelvigd met het voertuig. Zit het zo?

*GdeP* – Nee, niet helemaal. De mānasaputra is de kern van de individualiteit, is het egoïsche centrum zelf. Het voertuig is alleen een gewaad waardoor hij zichzelf tot uitdrukking brengt.

*Vr.* – Dan zullen er, wanneer we onze evolutie in deze ronde hebben voltooid, geen twee zijn? Er is niet èn de mānasaputra die ons overschaduwde èn wijzelf, maar we zijn één. Is dat de gedachte?

*GdeP* – We zijn wat?

*Vr.* – Zijn wij de mānasaputra’s?

*GdeP* – Ja, dat zijn we.

*Vr.* – De mānasaputra die kwam en ons overschaduwde?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – De evolutie vond dus in feite plaats voor de vorm. Is dat zo?

*GdeP* – Voor het voertuig, niet voor de vorm, want het voertuig

heeft vele vormen. Maar de mānasaputra evolueert zelf ook op zijn eigen gebied.

*Vr.* – Ik bedoel het voertuig. Wat wordt er door zo'n evolutie dan bereikt? De mānasaputra blijft dezelfde. Ik bedoel, is er niet een extra entiteit als gevolg van deze evolutie?

*GdeP* – Nee, zeker niet. Maar begrijp eerst dat de krachten van de mānasaputra nog lang niet volledig in ons worden gemanifesteerd. De mānasaputra is een straal uit de monadische essentie, vrijwel op dezelfde manier als onze fysieke zon haar stralen uitzendt. De mānasaputra's zijn kinderen van de monadische essentie. De monadische essentie is het enige deel van de menselijke constitutie dat niet sterft. De mānasaputra is het centrum van bewustzijn, individuele intelligentie, individueel bewustzijn, bewustzijn dat is geïndividualiseerd als een ego. Maar het is zuiver een straal uit de monadische essentie. En dat bedoel ik als ik zeg dat de mānasaputra's gedurende de pralaya in de schoot van de monadische essentie rustten.

Laat ik u daarover nog iets meer vertellen. De mysteries over het wezen van het zelf zijn werkelijk heel diepzinnig, heel subtiel, en in het begin moeilijk te begrijpen, alleen al door de onjuiste ideeën die ons westerlingen honderden en honderden jaren zijn bijgebracht. De mānasaputra's zijn het ziele-deel, het egoïsche deel. Maar dit ego zelf, deze straal zelf uit de goddelijke zon binnenin ons, uit de innerlijke god, uit de monadische essentie – deze mānasaputra's zullen, wanneer de evolutie haar loop door de eeuwigheid vervolgt, na verloop van tijd zo hoog evolueren en zo onpersoonlijk worden dat het ego zal opgaan in het universele bewustzijn. Op hun beurt worden ze dan monaden en zullen in de komende eonen, in toekomstige manvantara's, herhalen wat de ouders van de mānasaputra's in ons huidige manvantara hebben gedaan.

Ik geloof dat de verwarring in uw denken is ontstaan door het woord 'vereenzelviging' dat u gebruikte. Neem als illustratie ons lichaam. Ons lichaam is samengesteld uit heel kleine leventjes die zich manifesteren door atomen, maar elk zo'n klein leventje is een lerende, groeiende, evoluerende entiteit, die oorspronkelijk haar evolutie begon als een niet-zelfbewuste godsvonk. Ze gaat in de loop van de eindeloze duur vooruit en opwaarts door haar eigen inspanning, en bereikt tenslotte monadisch zelfbewustzijn. Vanuit zelfbewustzijn zal ze door verder te evolueren gedurende de eonen van de tijd goddelijk worden, een monadische essentie, en wanneer deze monade

zelf op haar eigen hoge gebieden evolueert, zal ze na verloop van tijd supergoddelijk worden; en zo zal ze eeuwig verder evolueren.

Puur voor het gemak zegt men dat er in de mens drie evolutielijnen zijn: de monadische of goddelijke, de geestelijk-intellectuele of mānasische, en de astraal-vitaal-fysieke. Maar reik in uw verbeelding naar nog hogere gebieden dan de monadische essentie, hoger dan uw innerlijke god, en u zult onmiddellijk inzien dat die god zelf op zijn eigen gebied evolueert. En ieder atoom van uw fysieke lichaam evolueert, hoewel het nu een elementaal is, en in de verre, verre manvantara's van de toekomst zal het uitbloeien tot een god, een zelfbewuste god die deelneemt aan het kosmische werk. Dan zal het nog hoger gaan, en daarna steeds hoger. Evolutie is eindeloos. Ze heeft begin noch einde. Wordt uw vraag hierdoor min of meer beantwoord?

*Vr.* – Ja, maar ik heb nog altijd dezelfde moeilijkheid met betrekking tot de individualiteit van onszelf om het zo uit te drukken. Ik begrijp bijvoorbeeld dat het resultaat van de invloed van de mānasaputra's op het voertuig is dat er een lager denkvermogen wordt gevormd, als weerspiegeling ervan, is het niet?

*GdeP* – Ja dat is zo. Een van de invloeden.

*Vr.* – En heeft dat lagere denken een eigen evolutie?

*GdeP* – Dat klopt.

*Vr.* – En tenslotte wordt het één met het hogere denkvermogen waaruit het voortkwam. Is dat zo?

*GdeP* – Volkomen juist.

*Vr.* – Nu dan, is dat lagere denkvermogen dat nu een hoger denkvermogen is geworden, opgenomen in de straal waarvan het zijn inspiratie heeft ontvangen, met andere woorden de mānasaputra, de engel die omlaag werd gezonden, of blijft het bestaan als een hooggeëvolueerde entiteit die zijn bron herkent?

*GdeP* – Beide. De mānasaputra zelf evolueert vóór de straal van de mānasaputra uit, en die straal is de menselijke ziel, en daarom is de mānasaputra zelf de hoogste menselijke ziel, het hoogste deel van de menselijke ziel – de spirituele ziel, als u wilt. Omdat deze lagere entiteit, de menselijke ziel of het denkvermogen, evolueert *pari passu*, stap

voor stap, met haar ouder-vuur, bevindt ze zich altijd in haar ouder-vuur, hoewel ze zelf evolueert, zoals ook haar ouder-vuur evolueert.

Het hele doel van de evolutie is om het hart van elke entiteit steeds vollediger tevoorschijn te brengen. De mānasaputra stijgt dus op tot het goddelijke. De gewone menselijke ziel wordt hoog mānasisch of mānasaputrisch, als u het begrijpt, maar haar eigen mānasaputra erboven blijft altijd en omhult haar. Hij is het ouder-vuur. Daarom is er geen vereenzelviging. Ze wordt niet volledig opgenomen in de zin dat ze niet langer zichzelf is, maar er is als het ware een assimilatie [een gelijk worden aan].

*Vr.* – Dan is er ongetwijfeld als gevolg daarvan een nieuwe evoluerende entiteit, een nieuwe mānasaputra in het leven geroepen, nietwaar?

*GdeP* – Nee, het is eenvoudig een feit dat de mānasische straal zijn innerlijke krachten continu verder ontwikkelt. De atomen in onze lichamen – dat zijn wij. Ze zijn onze kinderen. Ze komen niet van buiten tot ons. Waarom zouden uw atomen anders van de mijne verschillen? Ze zijn uw eigen voortbrengselen, uw eigen nakomelingen. In alle eeuwigheid zullen ze bij u zijn. Maar zoals zij groeien, groeit u ook en evolueert en ontwikkelt u zich en wordt groter. Ze worden nooit aan u gelijk gemaakt in de zin dat zij u worden, uw ego. Toch zijn ze er altijd in uw leven, in uw bewustzijn, groeien zelf en brengen zelf andere atomen voort waarin ze op hun beurt in de toekomst zullen leven.

Ieder atoom, elk levensatoom, van uw lichaam begon als een elementaal in uw bewustzijn – een gedachte als u wilt. Als ik zeg begon, bedoel ik dat het zich aan het begin van het manvantara manifesteerde als elementaal, een ‘gedachte’ afkomstig van u. Het heeft een kern, een hart. Het is zelf de weerspiegeling van een monadische essentie. Daarom is het u en is het u niet. Daarom kunt u niet zeggen dat het een vereenzelviging is, wat betekent dat het hetzelfde wordt. Dit is een deel van het mysterie van bewustzijn, en u bent misschien onbewust op een van de moeilijkste dingen gestuit om aan mensen in het westen uit te leggen. Als u het echter niet begrijpt, vraag dan verder, en ik zal proberen daar antwoord op te geven.

*Vr.* – Mag ik een soortgelijke vraag stellen, maar op een andere manier. Op die mooie bijeenkomst op kerstavond gaf u ons tegen het einde een sleutel die ik geprobeerd heb toe te passen, en ik wil weten

of ik die goed heb begrepen. Ik begreep dat het ik-ben-ik van ieder van ons, het reïncarnerende ego, bij de wederbelichaming van onze aarde het hogere zelf van de nieuwe mensheid wordt. Dat wat onze psychische ziel is wordt dan het reïncarnerende ego van de nieuwe mensheid; de dierlijke ziel wordt de psychische ziel, want wat nu de ziel van de dieren op deze aarde is, wordt de menselijke ziel van de mensheid. Klopt dat?

*GdeP* – In algemene zin is dat juist.

*Vr.* – Mag ik een tweede vraag eraan toevoegen? Dan volgt daar onmiddellijk uit dat we een verbazingwekkende keten van hogere zelve hebben die, wat haar evolutie betreft, in ieder manvantara hoger staat dan in het eraan voorafgaande, en die zich oneindig ver naar binnen uitstrekt naar de kern van de dingen.

*GdeP* – De algemene gedachte is juist en voor een deel uitstekend onder woorden gebracht. Een van de gedachten heeft u precies begrepen, en als u zich hardnekkig daaraan vasthoudt zal ze u door vele duistere plaatsen leiden. In ieder van ons bevindt zich inderdaad – of beter gezegd, ieder van ons is verbonden met – de gouden keten die, zoals de Grieken het zeiden, zich uitstrekt van Vader Zeus tot ons en in de andere richting via Vader Zeus tot in de oneindigheid, en ook vóór ons naar de toekomst toe, door gebied na gebied.

We hebben geen einde, we zijn geworteld in de eeuwigheid. En juist op die gedachte heb ik in de Tempel zo vaak gezinspeeld, wanneer ik spreek over de kern van de kern van de kern, of over het hart van het hart van het hart van de mens. Ik doel niet op het fysieke orgaan – die gedachte is belachelijk – maar op het binnenste, het innerlijkste, de diepste kern in ons, met andere woorden het hoogste in ons.

*Vr.* – Ik zou een vraag willen stellen over het verband tussen de monade van de maan en wat er zo-even is gezegd. Is het dan de menselijke ziel die door de mānasaputra wordt verlicht en die in feite het lagere manas is, zoals we het gewoonlijk noemen? Dat wil zeggen, is het de straal van de mānasaputra die de monade-die-van-de-maan komt verlicht en wordt de laatstgenoemde misschien de menselijke ziel? Is dat juist?

*GdeP* – Wat bedoelt u met ‘het’? Ik begrijp het nog niet helemaal. Denk alstublieft een ogenblik na. Neem de tijd ervoor en stel uw

vraag alstublieft kort en duidelijk. Schets die duidelijk in uw gedachten, dan kunt u hem ook duidelijk stellen.

*Vr.* – Is de menselijke ziel de monade afkomstig van de maan? Wordt de monade afkomstig van de maan de menselijke ziel?

*GdeP* – Heeft u het over de pitri's, de maanpitri's?

*Vr.* – Nee, ik heb het niet over de maanpitri's, want, zoals ik het begrijp, maken zij de voertuigen voor deze monaden. In *De Geheime Leer* staat dat ze in de lagere rijken verblijven, hoewel ze in feite hoger staan dan de monaden voor wie ze de voertuigen verschaffen; dat ze gedurende het hele manvantara in de lagere rijken verblijven en mogelijk maken dat zij die werkelijk lager zijn dan zij boven hen uitstijgen.

*GdeP* – Nee, ik geloof dat u wat u heeft gelezen verkeerd heeft begrepen. Dat zou helemaal niet kunnen.

*Vr.* – Op een andere plaats staat volgens mij dat wij verplicht zijn voor deze maanpitri's hetzelfde te doen als wat zij aan het begin van dit manvantara voor ons hebben gedaan.

*GdeP* – Dat is waar, maar dat betreft een diepzinnig mysterie dat betrekking heeft op toekomstige manvantara's. U bent van uw vraag afgedwaald.

*Vr.* – Dat ben ik omdat u mij vroeg of ik het over de maanpitri's had, en ik heb uitgelegd wat de maanpitri's volgens mij zijn. Maar mijn vraag heeft betrekking op deze monaden voor wie de maanpitri's voertuigen hebben verschaft.

*GdeP* – Heeft u het over de mens?

*Vr.* – Ik geloof van wel. Misschien heb ik het over de mens. Dat vraag ik juist. Maar misschien kan ik het op een andere manier formuleren. Deze mānasaputra's verlichten iets, en ik heb begrepen dat dit de monaden zijn die van de maan komen.

*GdeP* – Dat is juist. Het thuis van de mānasaputra's is de zon – niet de fysieke zon, maar de zon achter of binnen of boven de fysieke zon, de hogere zon, waarvan de fysieke zon het kleed is. Wat u de maanmonaden noemt behoort tot de maan. Bedenk dat de maan een lijk is, een kosmisch lijk. Ze is een dood lichaam. En de omstandigheden

zijn daar dus anders dan wat ze zijn in het geval van de mānasaputra's die van een levend lichaam afkomstig zijn.

Vrienden, u raakt hier mysteries aan, en het is werkelijk heel moeilijk voor mij vragen zoals deze te beantwoorden zonder grenzen te overschrijden en onderwerpen te behandelen waarover ik niet het recht heb te spreken. Maar dit wil ik u zeggen: dat uw maanpitri's, of wat u 'monaden die van de maan komen' noemt, alleen van de maan komen op hun doortocht. Ze ontspringen niet aan de levensessentie van de maan zoals de mānasaputra's voortkomen uit de levensessentie van de zon.

*Vr.* – Dat begrijp ik.

*GdeP* – Welnu, stel uw vraag opnieuw.

*Vr.* – Deze monaden hebben bepaalde evolutiestadia doorlopen op de maan, en nadat ze hebben verworven wat ze daar konden verkrijgen, werden ze, voorzover ik het begrijp, naar de aarde overgebracht. En het zijn deze monaden die naar de aarde worden overgebracht om hun evolutie te vervolgen, die door de mānasaputra's moeten worden verlicht en tot bewustzijn gewekt.

*GdeP* – Door de mānasaputra's; dat klopt.

*Vr.* – Dan vraag ik of het idee juist is dat zij die door de mānasaputra's tot bewustzijn zijn gewekt de menselijke zielen zijn?

*GdeP* – Ja. Maar denk eraan dat deze menselijke zielen de kinderen zijn van de mānasaputra's, die als plicht hebben hen tot zelfbewustzijn te brengen, zoals de kinderen van mensen afstammen van hun ouders, die als plicht hebben hen op te voeden en tot zelfbewustzijn te brengen. De kinderen zijn niet identiek aan hun ouders en toch komen ze uit hen voort. Ze behoren tot dezelfde levensstroom. Daarom, zei ik, kunt u niet spreken van vereenzelviging, en toch zijn ze letterlijk dezelfde: been van het been, leven van het leven, bloed van het bloed, vlees van het vlees, en vooral – ziel van de ziel.

*Vr.* – Mag ik nog een vraag stellen om helderheid te krijgen over dit onderwerp?

*GdeP* – Zeker, uw vragen zijn altijd zo belangwekkend en diepgaand dat ik heel voorzichtig ben in de manier waarop ik ze beantwoord.

*Vr.* – Over deze menselijke zielen, die naar ik begrijp niet identiek zijn met de andere, maar die door de mānasaputra's tot zelfbewustzijn zijn gewekt, zou ik willen weten wat hun rang zal zijn aan het einde van dit manvantara.

*GdeP* – Zij zullen leden zijn van de menigte dhyān-chohans, met andere woorden mānasaputra's, of liever ze zullen mānasaputra's zijn aan het begin van het manvantara dat volgt op het manvantara waarin we ons nu ontwikkelen.

*Vr.* – Ik zou nog een vraag willen stellen, als ik er niet te veel stel. Er is gezegd dat de mānasaputra's hun voertuigen kiezen.

*GdeP* – Dat moeten ze.

*Vr.* – Dan moeten die voertuigen die ze kiezen natuurlijk elk afzonderlijk op een of andere manier tot hen behoren.

*GdeP* – Precies.

*Vr.* – Ze ontdoen zich van bepaalde voertuigen als die tekortschieten. Bijvoorbeeld, als de menselijke zielen slecht worden, het verkeerde pad opgaan, worden ze door de mānasaputra's afgeworpen.

*GdeP* – Dat is juist.

*Vr.* – En dan kiezen ze een ander voertuig.

*GdeP* – Dat klopt.

*Vr.* – En stel dat het eerste slaagt?

*GdeP* – Het eerste *wat*?

*Vr.* – Stel dat de menselijke ziel die ze de eerste keer hebben gekozen – ik heb aangenomen dat die tekortschoot en is afgeworpen. Stel dat die niet tekortschiet. Dan moet die ziel die zou zijn gekozen nadat die eerste was mislukt, ook tot die mānasaputra behoren. Dat wil zeggen, er moeten vele zielen tot hem behoren.

*GdeP* – Juist, en het woord 'vele' is niet sterk genoeg. Maar nu vraag ik u het volgende: hoe incarneert de menselijke ziel en maakt ze voor zichzelf een lichaam? Hoeveel cellen, hoeveel atomen, zijn er in het menselijk lichaam? Indien er één mislukt tijdens het reïncarnatieproces wordt een andere gekozen door het levensfluidum



van het reïncarnerende ego, want ze horen alle tot dezelfde levensstroom. Alle zijn kinderen van het reïncarnerende ego. Geloof geen ogenblik dat een reïncarnerend ego door toeval tot een familie of een ouder wordt aangetrokken, of aan dat ego bij toeval een menselijke cel wordt toegewezen.

Dezelfde regel geldt voor een zwarte magiër, om naar het andere uiterste van het leven te gaan. Wanneer een monade een voertuig verlaat dat door slechtheid is mislukt, met andere woorden een menselijke ziel die heeft gefaald, dan neemt die monade direct een andere ziel aan die bij haar hoort en niet is tekortgeschoten, die latent is geweest, in een slaaptoestand verkeerde. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Uw vraag gaat heel diep.

*Vr.* – Om op dit thema door te gaan: Is wat hier is besproken dan niet analoog aan de transmigratie van de levensatomen, maar dan op een hoger gebied?

*GdeP* – Zo is het. Maar ook dat is een diepzinnige vraag. De monadische essentie, de monaden, op haar eigen goddelijk-geestelijke gebied, zijn de levensatomen van een hogere reeks van werelden. Op dezelfde manier als de levensatomen van uw fysieke lichaam de voertuigen zijn, of tezamen bijeengebracht de voertuigen worden, voor de manifestatie van de hogere krachten van ons mensen, evenzo zijn de monaden zelf de levensatomen van entiteiten die nog verhevener zijn.

Bedenk wel dat – en ook het huidige wetenschappelijke onderzoek toont dit aan – zoals het atoom in de fysica, of in de scheikunde, is samengesteld uit ondergeschikte delen die onze scheikundigen elektronen en kernen van protonen noemen, ook deze elektronen zelf vol zijn met ondergeschikte levens, levende entiteiten; en er zijn menigten, hiërarchieën, families van levende entiteiten in en op deze kleine levenssferen. De natuur herhaalt zich overal.

*Vr.* – Wanneer wij, de reïncarnerende ego's, de hogere zelden van de toekomstige mensheid moeten worden, zou daaruit natuurlijk volgen dat ieder van ons het hogere zelf zou moeten worden van onze eigen ziel, of wat nu de psychische ziel is, die dan een stap vooruit zal gaan en het reïncarnerende ego van die nieuwe mensheid worden, en we zouden dan met dezelfde cyclus van stof te maken hebben. Is dat juist?

*GdeP* – De gedachte lijkt juist te zijn. Ik begrijp niet wat u bedoelt met ‘te maken hebben met dezelfde cyclus van de stof’. Wat bedoelt u daarmee?

*Vr.* – We hebben nu onze cyclus van stof, de atomen die ons lichaam en onze verschillende omhulsels samenstellen, en naarmate we vooruitgaan, zal dat altijd gebeuren in wisselwerking daarmee; ze zullen ons tot het eind toe volgen, maar altijd aan ons gebonden zijn.

*GdeP* – Juist; altijd aan ons gebonden. Ieder mens is een microkosmos. Na verloop van tijd zal iedere menselijke ziel een geestelijke ziel of monade worden, en elk van deze monaden zal een zon worden. En de hogere, de meest geëvolueerde van deze levensatomen – en deze hogere zijn altijd betrekkelijk gering in aantal in vergelijking met de menigten minder ontwikkelde levensatomen – zullen planeten worden rond die zon.

In toekomstige eonen zult u een luisterrijke zon zijn – dat is, als u aan de eisen voldoet! En dat geldt ook voor alle anderen die hier zijn. Er is een god in u, en die god zal zich na verloop van tijd als een zon in de oneindige ruimte manifesteren. En daarna zal die zon arūpa, vormloos, worden. Dat wil zeggen, wat wij mensen vorm noemen zal verdergaan en bestemmingen krijgen die nog veel verhevener zijn, in wat wij vormloze werelden noemen.

Evolutie is eindeloos. Iedere entiteit is in haar kern een bewustzijnsstroom, want bewustzijn per se is fundamenteel in het heelal. De mogelijkheden voor evolutie van iedere geïndividualiseerde bewustzijnsstroom zijn bijna grenzeloos, want iedere bewustzijnsstroom komt voort uit de oceaan van oneindigheid. Alles is met al het andere vervlochten. Wij zijn allen onafscheidelijk met elkaar verbonden. De mysteries van het bewustzijn zijn de grootste van het universum. En alle inwijding – om dit onderwerp op een andere manier te beschrijven – betekent het tevoorschijn brengen van het kenvermogen van de initiant, een hoger en grootser inzicht in zijn eigen innerlijke bewustzijnsstroom.

*Vr.* – Terwijl u deze zeer diepzinnige vragen aan het beantwoorden was, kwam er een gedachte in me op, en diezelfde gedachte komt niet alleen op maar schijnt zich telkens min of meer te herhalen. Ze luidt ongeveer als volgt: Hoe verheven en in zekere zin belangrijk het voor ons misschien ook is om deze mysteries te kennen, omdat we volgens mij daardoor meer kracht krijgen, toch kunnen we in ons

tegenwoordige ontwikkelingsstadium niet op het niveau blijven dat daarvoor nodig is. We moeten weer neerdalen. En niet alleen moeten, maar het is onze plicht af te dalen met wat we kunnen meebrengen van deze verbazingwekkende zaken, zodat we onze inspanningen op het gebied waar we nu leven en moeten werken doeltreffender kunnen maken.

*GdeP* – Juist, en volkomen waar.

*Vr.* – Ik vraag me het volgende af: Wanneer ons ego een zon wordt, welke organen van ons lichaam zullen dan de planeten in dat stelsel vormen?

*GdeP* – De vraag is heel duidelijk, maar ik moet om nauwkeurig te zijn uw aandacht vestigen op het feit dat niet uw ego een zon zal worden. Uw ego zal uit uw huidige egoïteit *evolueren* tot een zon, en de organen van uw lichaam zijn enkel suborganen van uw organisme als mens, die bepaalde lagere krachten van de bewustzijnsstroom tot uitdrukking brengen. Ik zou niet zeggen dat de organen planeten worden. Het zijn enkele ondergeschikte levensatomen van uw innerlijke wezen die de planeten worden, maar alleen de hogere van die levensatomen van de innerlijke constitutie zullen de planeten worden. Uw fysieke organen zijn maar tijdelijke vormen, tijdelijke verzamelingen van levensatomen, die zijn samengetrokken in een nauwe gemeenschap in een bepaalde evolutionaire staat, of veel meer tot eenzelfde evolutiestadium behoren dan andere levensatomen van uw lichaam. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ik begrijp dat de organen van ons lichaam overeenkomen met de planeten van ons zonnestelsel, en dat de planeten via de organen werken. In onze esoterische leringen wordt van Mars gezegd dat hij bepaalde organen beheerst – bepaalde planeten hebben invloed op bepaalde functies.

*GdeP* – Ik begrijp wat u bedoelt. Maar dat betekent niet dat de organen van het fysieke lichaam tot planeten zullen evolueren. De organen van uw lichaam zijn slechts tijdelijke vormen, groepen levensatomen.

*Vr.* – Ik begrijp dat die verzameling levensatomen in zijn evolutie als een verzameling blijft bestaan en een planeet zal vormen.

*GdeP* – Dat is helemaal niet noodzakelijk, want de levensatomen

die bij een bepaald orgaan horen ontwikkelen zich alle, om zo te zeggen, met een verschillende snelheid, zodat over vijf of zes of een dozijn menselijke incarnaties bepaalde levensatomen die nu een deel van uw hart vormen, dan een deel van uw hersenen kunnen vormen. De organen van het lichaam wisselen onderling levensatomen uit. De bovengenoemde planeten zullen die levensatomen in uw constitutie zijn die, wanneer het hogere deel van uw bewustzijnsstroom een zon wordt, zelf planeten zijn geworden.

*Vr.* – Ik dacht ergens te hebben gelezen dat de atomen van het hart verder zijn ontwikkeld dan elk ander deel van het lichaam.

*GdeP* – Nee, dat zijn ze niet. De levensatomen van de hersenen staan het hoogst. Strikt gesproken is het fysieke hart het orgaan van de persoonlijke mens, en de hersenen zijn meer in het bijzonder het orgaan van de mānasaputra.

*Vr.* – Waarom zegt de meester in de Instructies: ‘Denk aan de meester in uw hart?’

*GdeP* – Ja, maar het woord ‘hart’ betekent hier niet het fysieke hart. Het betekent de kern van uw wezen. Het woord ‘hart’ wordt in onze Oosterse Orde gewoonlijk gebruikt voor het centrum, het hart, de kern van iets, zoals het klokhuis van een appel. Het betekent niet het fysieke hart.

*Vr.* – Ik denk dat het fysieke hart om die kern moet liggen.

*GdeP* – In feite is dat niet het geval. U zult zich herinneren dat de natuur in alle opzichten symmetrisch is, en dat, in het algemeen gesproken, zelfs in ons fysieke lichaam de organen evolutionair gezien hoger zijn ontwikkeld naarmate ze verder van de voeten afliggen.

Als we omhooggaan van de onderbuik via de borstholte naar de hersenen, zijn deze laatste het hoogst; ze baden zich in ākāśa, de hoogste vorm van ether, of beter, ether is de neerslag van ākāśa. De ether is het middel om gedachten, de trillingskrachten die uitgaan van de ons overschaduwende mānasaputra, over te brengen naar de hersenen; de mānasaputra is immers het hoogste deel van de menselijke ziel, buddhi-manas.

Ik zou eraan kunnen toevoegen dat hoewel alles wat is gezegd waar is, dit niet in strijd is met het andere feit dat elk lichaamsorgaan onder de invloed staat van een bepaalde planeet, of, omgekeerd, dat elke planeet respectievelijk een van de lichaamsorganen beheerst.

*Vr.* – Is er een analogie tussen de wegen die de levensatomen volgen voordat ze terugkeren om door het ego te worden opgenomen, en de elementen die de monaden samenstellen die van de maan komen? Is er een analogie tussen de wegen die de levensatomen volgen en de weg die de hogere elementen volgen wanneer ze teruggaan naar de zon waartoe ze behoren?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Heeft u daarom gezegd dat de monaden op hun doortocht via de maan kwamen?

*GdeP* – Ja, heel juist.

*Vr.* – Wat komt op het menselijke gebied overeen met fohat?

*GdeP* – Een aardig woordje, H-A-R-T-S-T-O-C-H-T gespeld, of begeerte.

*Vr.* – Op het kosmische gebied wordt fohat kosmische elektriciteit genoemd.

*GdeP* – Fohat zou u kosmische kāma kunnen noemen, en het denken is zijn berijder. Dat wil zeggen dat het denken begeerte en hartstocht bestuurt, hoewel bij ons mensen hartstocht te vaak op hol slaat en er met zijn berijder vandoor gaat.

*Vr.* – Ik heb altijd gedacht dat dit het magnetisme tussen de mensen was. Is dat idee verkeerd?

*GdeP* – Ook dat is juist. Fohat zou, vanuit een ander gezichtspunt kāma-prāṇa of prāṇa-kāma kunnen worden genoemd – verlangen samen met levenskracht. Ze zijn onafscheidelijk, omdat er levenskracht in ieder beginsel van de constitutie van de mens is. Anders zouden we geen samenhangend geheel kunnen zijn, we zouden geen entiteit kunnen worden of zijn.

*Vr.* – Als onze gedachten elementalen worden, waaruit zijn onze gedachten dan geëvolueerd? Ze moeten oneindig lang de tijd hebben gehad vóór ze gedachten werden? Is er geen begin of eind?

*GdeP* – Nee, dat is een goede vraag. Als we zeggen dat gedachten elementalen worden, is dit maar een manier van zeggen, een manier die gemakkelijk kort is. Een gedachte *is* in feite een elementaal. We

hebben gedachten omdat deze elementalen over en door de bewust-zijnstroom gaan en ogenblikkelijk onze aandacht trekken, maar deze elementalen bestaan al een eeuwigheid lang als een deel van ons. Gedachten worden niet uit het niets geboren. Ze zijn in ons en zijn altijd in ons geweest. Maar er komt een moment dat ze zich tot uitdrukking brengen. Ze drukken zich uit als elementalen, omdat ze elementalen zijn. Is dit een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja, maar niet precies.

*GdeP* – Goed, probeer het nog eens.

*Vr.* – Als die gedachten altijd in ons waren, moeten ze ergens een begin hebben gehad – niet een begin, maar ze moeten iets zijn geweest vóór ze gedachten waren.

*GdeP* – Dit is de oude vraag: ‘waar en wanneer begon ik?’ Niets heeft een begin behalve in relatieve zin. Wat wij begin en einde noemen, markeren als het ware de doortocht van energieën door een bepaald gebied. Als het bewustzijn op dat gebied actief is en de doortocht ziet van de energie, of het nu een gedachte is of een elementaal, herkennen we dat en zeggen: het begon en het eindigt. Het enige wat we zien is het begin, of beter, het verschijnen, en het einde of het verdwijnen.

Een gedachte komt in ons waarnemend bewustzijn uit de schuilhoeken en diepten van ons eigen zijn, heeft haar eigen tijdsduur – een ogenblik, een uur of misschien een week – en verdwijnt dan voor het ogenblik uit ons bewustzijn. Maar hoe vergaat het haar daarna? Ze keert terug naar het reservoir van onze aura, ook naar het reservoir van ons bewustzijn, en komt weer in de algemene bewustzijnstroom, om ergens in de toekomst opnieuw te verschijnen. Daar komen ze vandaan.

We denken gedachten en verbeelden ons dat we ze nooit tevoren hebben gedacht. In werkelijkheid denken we alleen maar opnieuw wat we tevoren hebben gedacht. De gedachten zijn elementale entiteiten, groeiende, lerende wezens. Iedere gedachte wordt als ze opnieuw verschijnt, iets duidelijker bepaald, iets harmonischer, en zo zien we dat ze is gegroeid. Maar ze ontspringen aan het bewustzijn, aan de bron van bewustzijn die we zijn. En wanneer hun energie in ons denken of in de bewustzijnstoestand waarin we op dat ogenblik verkeren, is verbruikt, ‘vergeten’ we ze, zoals we zeggen. Het

betekent alleen dat ze weer in de bron zijn teruggevloeid.

Zo komt een mens naar de aarde, wordt als kind geboren, leeft zijn leven, maakt zichzelf kenbaar, heeft zijn aspiraties, zijn verwachtingen, zijn gevoelens van haat, enz., verdwijnt tenslotte en we zeggen dan dat hij 'dood' is. Denkt u dat een mens begon toen hij werd geboren en eindigt als hij sterft? Dat is in strijd met al onze leringen. Als een monadische essentie had hij nooit een begin en zal hij nooit een einde hebben; en een elementaal dat in zijn evolutiestadium een gedachte wordt genoemd, volgt dezelfde regel.

*Vr.* – Dan waren ze altijd gedachten, maar ze evolueren als gedachten?

*GdeP* – Inderdaad, ze evolueren; en juist omdat ze evolueren, verschijnen en beginnen ze, of ze verdwijnen en eindigen, of worden, vanuit ons standpunt gezien, 'vergeten'. En bovendien zet uw gedachte de deur op een kier, die ik voor u wat verder zal openduwen. Wij mensen waren oorspronkelijk de gedachten van 'mensen' in voorafgaande manvantara's. Eens waren we elementalen en nu zijn we mensen.

*Vr.* – Ik heb begrepen dat de god die door de mens tijdens de inwijding wordt gezien, wanneer de mens tegenover zijn innerlijke god komt te staan, de mānasaputra is, iets dat hoger staat dan zijn eigen ziel. Heb ik dat goed begrepen?

*GdeP* – Niet helemaal. Het is het hogere deel van de menselijke ziel, dat nog niet geheel tot mānasaputrische wasdom is geëvolueerd, dat door de bijzondere training in de inwijdingsceremoniën zijn eigen monadische essentie ontmoet, in de vorm van een entiteit, van aangezicht tot aangezicht. Om het nog anders te zeggen: de menselijke ziel van de aspirant komt tegenover zijn geestelijke ziel te staan, want de menselijke ziel is een mens, en de geestelijke ziel is een halfgod. Het is een werkelijke ontmoeting, een werkelijk kennen en herkennen.

*Vr.* – Ik geloof dat ik het begrijp.

*GdeP* – U bent wijs als u het begrijpt.

*Vr.* – Nee, dat bedoel ik niet. Natuurlijk begrijp ik het niet volkomen. Maar dan is het deze menselijke evoluerende ziel – mijn ideeën werden in uw vorige antwoord omvergeworpen – die haar hogere god ontmoet.

*GdeP* – Zo is het. Alleen de hogere menselijke ziel is in staat op die manier de innerlijke god te ontmoeten. De gemiddelde mens is geestelijk niet sterk genoeg.

*Vr.* – Ik begrijp het. Nadat ze is geëvolueerd tot het punt dat ze bijna een mānasaputra is geworden.

*GdeP* – Dat is juist.

*Vr.* – Mag ik nog een vraag stellen in verband met wat u over gedachten heeft gezegd? Als wij geëvolueerde gedachten zijn – deze gedachte kwam opeens bij me op – wat gebeurt er dan met slechte gedachten? Is het mogelijk ze uit te wissen, of zal het nageslacht van deze slechte gedachten broeders van de schaduw worden waarvoor wij moreel verantwoordelijk worden gesteld?

*GdeP* – Nee niet noodzakelijk. We noemen gedachten immoreel of slecht als die ingaan tegen de spelregels die mensen juist achten om te volgen.

Maar als antwoord op deze vraag wil ik u een klein geheim vertellen, en u moet lang en zorgvuldig nadenken over wat ik nu ga vertellen, anders wordt u op een dwaalspoor gebracht. Wees voorzichtig, want wat ik u ga vertellen is gevaarlijk. Wat mensen zonde noemen, is in het verleden, *maar niet in de toekomst en niet nu*, een van de middelen voor evolutie geweest. En wat u een slechte gedachte noemt is alleen een elementaal die door die fase van zijn evolutiereis heengaat als een gedachte. Naarmate het vordert, zal het zich na verloop van tijd verfijnen.

Dit is iets duisters en moeilijks, maar u zult zich een passage in *De Geheime Leer* (1:265, 290) herinneren, waar HPB een van onze esoterische werken citeert: ‘Vis, zonde en soma’ – die alle tot de maan behoren, en symbolen van maanenergieën zijn.

*Vr.* – Wij drukken op dit gebied gedachten uit in woorden, maar op een ander gebied zouden ze iets anders kunnen zijn, nietwaar?

*GdeP* – Heel juist. Gedachten zijn elementalen; ze zijn energieën van de menselijke geest. Het menselijke hersenverstand interpreteert ze als woorden, belichaamt ze in woorden. Maar wat is het moeilijk om adequaat met woorden een gedachte tot uitdrukking te brengen of te belichamen! We stuiten voortdurend op deze moeilijkheid. We proberen onze gedachten helder en op adequate wijze uit te drukken, en dit is een van de moeilijkste dingen.



*Vr.* – Als ik u goed begrijp, trekt een gedachte die de geest van de mens heeft verlaten zich daarna terug in het reservoir van zijn aura. Waarom is het in het geval van een misdadiger die een gewelddadige dood sterft en misschien heengaat met een bewustzijn vol gedachten van haat, dan zo gevaarlijk dat zijn gedachten vrijkomen, als ze eenvoudig terugkeren in het gedachtereservoir? Of gaan ze niet terug in dat reservoir, maar blijven ze in de atmosfeer.

*GdeP* – De slechte gedachten trekken zich terug in het bewustzijn van de misdadiger die het kanaal is geweest door middel waarvan ze tot uiting kwamen. Deze gedachten werken op de innerlijke constitutie van de misdadiger, geven aan die innerlijke constitutie als het ware een gedaante en vorm, ook een impuls, een drang, een stuwkracht, zodat, wanneer de misdadiger op grond van een vonnis ter dood wordt gebracht, het *kāmarūpa* automatisch een slechte entiteit wordt en de drang en impuls volgt die deze gedachten hebben afgedrukt op de astrale substantie van het *kāmarūpa*. Omdat het *kāmarūpa* uit etherische stof bestaat, beïnvloedt het het denken van mensen in fysieke lichamen die voor zulke negatieve dingen ontvankelijk zijn.

Maar de gedachten zelf zijn vormloos en keren terug in de bewustzijnsstroom van deze mens die een misdadiger was, en zullen in een toekomstige reïncarnatie van hem opnieuw verschijnen als wrekende demonen in en voor hun ‘scheppers’, om de populaire uitdrukking te gebruiken – hun ouder.

We krijgen alleen wat we verdienen, en wat we zijn. De onveranderlijke regel van de natuur luidt: we oogsten niet alleen wat we zaaien, maar omdat we onszelf zaaien, oogsten we ook onszelf. We oogsten wat we zijn, wat we worden.

*Vr.* – Om terug te komen op wat u zei over gedachten die we activeren, en de hoeveelheid energie die we eraan geven en het verdwijnen van die gedachten – dit omvat het hele onderwerp van gewoonten en karaktervorming, nietwaar?

*GdeP* – Zeer zeker.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen die me erg heeft beziggehouden en een diepe betekenis schijnt te hebben. In de bijbel wordt gezegd dat Christus – en in de mystieke literatuur dat de kandidaat voor inwijding – gedurende drie dagen Hades binnengaat, en bijstand verleent aan de geesten, de zielen, van hen die lijden in Hades. Het komt me

voor dat die lering iets openbaart, en ik weet niet of het is toegestaan dat bekend te maken. Maar ze roept veel gedachten op, en het zou kunnen helpen als u ons daarover iets zou vertellen.

*GdeP* – Dat is waar. Inwijding in de hogere graden is leren door individuele ervaring. Ervaring betekent, althans tijdelijk, datgene te worden waarover u iets leert. U kunt niet werkelijk iets ervaren tenzij u het wordt, het bent. Bijvoorbeeld, u kunt over ‘goed’ horen, maar u kunt het niet kennen tenzij u het goede wordt. Daaruit volgt dat inwijding – die een verkorte kopie is van de lessen van de natuur die de gemiddelde mens na lange tijd leert – betekent dat iemand die de inwijding ondergaat zelf moet ervaren en moet worden wat vroeger aan hem was geleerd. Daarom mislukken er zo velen. Ze zijn niet sterk genoeg om de beproevingen te doorstaan. De aspirant moet niet alleen door de poorten van de zon gaan en zich onderhouden met de goden, maar hij moet ook het pad naar omlaag gaan, en verheven en sterk, zuiver en hoogstaand alles overwinnen, maar niettemin de wezens in Hades, in de lagere gebieden van het kosmische leven, ontmoeten, ze onder ogen zien, overwinnen en helpen.

Hades is de onderwereld, en met dat woord worden de sferen van kosmisch leven bedoeld die lager staan dan het menselijke gebied van het heelal, zoals het geestelijke leven die fase van kosmisch bestaan is die boven dit gebied ligt dat we het menselijke stadium noemen.

Hades, of de onderwereld, is dus alles wat lager staat dan het menselijke stadium. Het is meer in het bijzonder van toepassing op die onzichtbare gebieden of natuurrijken die materiëler zijn dan wat wij het menselijke stadium noemen. De dood opent de deuren, en daarom, zoals ik u eerder heb gezegd, hebben de inwijdingsmysteriën vooral betrekking op de dood en zijn mysteries. Inwijding betekent een tijdelijke dood. U sterft als mens. En als u in dit deel van uzelf dat deze ervaringen doormaakt, niet sterk genoeg bent om de beproevingen waarmee u te maken krijgt, met succes te doorstaan, mislukt u. Degene die de inwijding ondergaat en mislukt, heeft geluk als hij na de beproeving kan opstaan, levend en gezond.

Ik kan niet genoeg benadrukken hoe ernstig en gevaarlijk inwijding is. Het is geen wonder dat de meesters van wijsheid en mededogen nooit een inwijding houden als ze er niet heel erg zeker van zijn – door de beproevingen in het dagelijks leven van degene die ze, misschien wel gedurende een aantal levens, hebben bewaakt en

bestudeerd – dat hij er geschikt voor is, gereed en voorbereid.

Het door de poorten van de zon gaan, om een van onze uitdrukkingen te gebruiken, moet bewust gebeuren. Anders is het nutteloos. En de zon is zelf een massa titanische energieën die alles wat lager staat dan een geestelijke ziel zou vernietigen. De energieën van de zon zouden het eenvoudig uiteen doen vallen zoals vuur dat met hout doet, het verteren – een denkbeeld waarop is gezinspeeld in het prachtige Griekse verhaal over hen die hebben geprobeerd het gelaat van Isis te zien, haar ‘sluier’ op te lichten, en zijn gestorven.

Occultisme is inderdaad een heel ernstige zaak. Het is geen kinderspel. In ieder opzicht is het ontzagwekkend, in de oorspronkelijke betekenis van het woord – het inboezemen van ontzag. Daarom is het oude gezegde juist dat discipline, training, aan de mysteriën voorafgaat, ter bescherming van de aspirant, de neofiet zelf.

*Vr.* – Mag ik iets anders vragen? Uit een diepgaande studie over Olcott en de geschiedenis van de theosofie meen ik te moeten concluderen dat Olcott eropuit was om van de Society voornamelijk slechts een filantropische vereniging te maken. Hij dacht aan nogal wat werk in die richting, door de activiteiten van loges uit te breiden met filantropisch werk. Ik wil graag weten of dat juist is, of HPB niet dacht dat het van weinig waarde voor de wereld zou zijn om alleen maar nóg een filantropisch genootschap op te richten, maar dat aan de basis daarvan de gedachte moet staan, en overal moet worden verspreid, dat er mysteriën zijn, dat er iets zeer verhevens is om na te streven, ook al zou dat vele levens vergen. Zij gaf de wereld een flits van iets dat oneindig veel hoger is dan wij zien. Olcott had daarover een andere mening. En nu moet dat weer aan de wereld worden gegeven zoals HPB dat wenste – het idee dat er iets diepers is, iets dat wordt gewekt in de ziel van hen die erover horen, een vonk die door niets anders kan worden opgewekt. Is dat de juiste opvatting hierover?

*GdeP* – Olcott was heel sterk van mening dat de Theosophical Society moest worden omgevormd tot een magisch genootschap. Het was HPB die erop aandrong dat filantropie in de oorspronkelijke betekenis van het woord – broederlijke liefde – aan al het theosofische werk ten grondslag zou moeten liggen. Bovendien wees ze erop dat magische praktijken de mensen niet verheffen, maar dat occultisme dit wel doet.

Dit is het tweede deel van wat u zegt, en terecht zegt: dat occultisme – de wijsheid van de oude religie-filosofie-wetenschap van de

mensheid – de verklaring, de filosofie, de sleutels van het leven geeft, en aantoonde hoe filantropie, broederlijke liefde, menselijke vriendelijkheid, niet moeten worden uitgelegd als emotionele bevrediging, maar als de belangrijkste wet van ethisch gedrag voor de mens.

Misschien dacht Olcott dat de Theosophical Society in haar verschillende loges en afdelingen en door haar werk in het algemeen de menselijke omstandigheden door gewone broederlijke gevoelens zou kunnen verbeteren, zoals dat in sommige broederschappen gebeurt. Olcott was geen mysticus. Hij was geen spiritueel denkend mens, hoewel hij in zijn tijd goed werk deed. Maar het was HPB die zei: ‘Nee, broederschap is de grondtoon van het occultisme, een fundamentele wet van het heelal.’

*Vr.* – Dat is in feite wat ik bedoelde, op één punt na. Ik zou nog iets verder willen gaan en zeggen dat Olcott er goed aan deed om te wijzen op het ideaal van de meesters als levende wezens, dat er mensen zoals zij bestonden – wat hij zeker op vele manieren heeft gedaan. Want als HPB zelf niet iets had opgewekt in de geest van de mensheid, iets dat hoger was dan wat tevoren ooit was gedacht – namelijk het denkbeeld van de grote wezens die door spirituele ontwikkeling tot zulke grote hoogten zijn geklommen – dan zou ze een grote invloed ten goede hebben verloren. Maar Olcott streefde als het ware meer naar een vereniging die zich alleen met liefdadigheid bezighield. Is dit alles juist?

*GdeP* – Het is waar, maar uw zinspelen op de meesters zoals u hier doet, verschilt enigszins van wat u tevoren heeft gezegd. Het is waar dat Olcott aan de wereld de leer wilde bekendmaken van het feitelijke bestaan van levende, heel verheven mensen – mensen die door evolutie het boeddhaschap, het christus-zijn hebben bereikt. Dat is waar. En hij deed er goed aan. Maar HPB had hem dat idee gegeven; hij kreeg die gedachte van haar. Over dat idee verschilden ze niet van mening. Maar er was wel een gevaar – en HPB wees hierop en legde de nadruk op dit gevaar – namelijk dat ieder die rondreisde om lezingen te houden zichzelf als leerling van de meesters zou presenteren en de aandacht zou afleiden van het werkelijke occultisme, en precies dat is gebeurd.

U kunt allerlei soorten mensen tegenkomen, en verschillende avontuurlijke oosterse leraren en andere sprekers die grotendeels hun eigen denkrichting volgen, en toch proberen enkele van onze leringen te onderwijzen – die het land afreizen en soms fragmenten uit de

oosterse religieuze boeken onderwijzen, die ze meestal maar gedeeltelijk begrijpen.

Tegenwoordig zijn er in de wereld veel van deze niet geïnspireerde bewegingen of verenigingen. Deze mensen hebben tot op zekere hoogte de leringen overgenomen die door de Theosophical Society openbaar zijn gemaakt. Daarom is wat zij doen tot op zekere hoogte ons karma, en wij zullen als Society aan dat karma het hoofd moeten bieden, omdat wij verantwoordelijk ervoor zijn.

Het maakt niet uit dat wij als individuen aldoor moeten strijden tegen het verkeerd weergeven en het plagiëren van onze leringen. Per slot van rekening bracht onze Society de leringen onder de publieke aandacht, en zelfs al worden onze leringen verkeerd weergegeven of overgenomen, toch zal de natuur de draden van verantwoordelijkheid tot de bron volgen, omdat onze leringen door deze mensen verkeerd zijn weergegeven, en velen hebben misleid. En wij zijn daarvoor verantwoordelijk, ook al is dat misschien ongewild; maar onze beweging is niettemin tot op zekere hoogte verantwoordelijk.

Wanneer u dus onze leiders soms met nadruk hoort spreken en op een toon die sommigen misschien wat onvriendelijk lijkt, dan gebeurt dat omdat we moreel niet kunnen toestaan dat onze medemensen op een dwaalspoor worden gebracht.

Het is verkeerd te zeggen: 'Maar deze mensen onderwijzen ook hoge denkbeelden.' Sommigen doen dat, maar daar gaat het niet om. Ze leiden de aandacht van de mensen af van de werkelijke kern, de bron van dit alles.

Ons protest komt niet voort uit onverdraagzaamheid. Het is volstrekt geen dogmatisme. Het is eenvoudig het vaststellen van een feit en het geven van een waarschuwing. We moeten deze mensen die onze leringen verkeerd opvatten en een verkeerde interpretatie ervan doorgeven vriendelijk behandelen; maar we moeten ook de waarheid vertellen en de consequenties daarvan aanvaarden.

*Vr.* – Ik begrijp niet wat u zei over inwijding, dat deze de dood betekent. Ik had gedacht – totdat u in verband hiermee over Isis sprak – dat ze misschien de dood betekende van al het lagere in de mens, en van alles dat op een of andere manier tot ontarding leidde. Maar misschien heb ik het niet goed begrepen.

*GdeP* – Ze heeft die betekenis, maar inwijding betekent ook de dood in de zin waarin ik erover sprak. Het houdt in dat het hogere deel van de constitutie van de mens die inwijding ondergaat, dezelfde

weg volgt die de gemiddelde mens volgt wanneer hij sterft. Toch wordt het lichaam van de mens door witte magie in leven gehouden. Tijdelijk gaat hij voorbij de poorten van de dood, en keert terug.

Het verhaal van Orpheus in de Griekse mythe verwijst geheel en al naar dit feit. Orpheus ging naar de onderwereld om zijn geliefde Eurydice op te zoeken, en hem werd gezegd dat hij kon terugkeren en haar veilig kon meebrengen, als hij zich niet zou omkeren en haar aankijken. Maar de menselijke liefde in hem won het van de leringen, en hij draaide zich om om naar haar te kijken en verloor haar. Deze lering verwijst ook naar Orpheus als de monade die de onderwereld binnengaat, of onze materiële sfeer, om de menselijke ziel Eurydice naar de wereld hierboven te brengen.

Denk eens na over dit verhaal. Het wordt prachtig onder woorden gebracht en is vol esoterische betekenis. U moet volkomen onpersoonlijk zijn om tijdens de inwijding te slagen, noch naar links, noch naar rechts worden geslingerd. U moet geen kwaad doen en ook niets dat persoonlijk is – een onpersoonlijke energie die geen angst kent, noch onderworpen is aan enige invloed die afleidt. Alleen liefde moet uw ziel vervullen, mededogen – een aspect van liefde – medelijden, vriendelijkheid.

*Vr.* – Omvat filantropie in hoogste zin niet het occultisme? Ik moest denken aan een uitspraak die door HPB wordt aangehaald en volgens haar van de mahāchohan komt, dat de ware theosoof de filantroop is die niet voor zichzelf maar voor de wereld leeft. En in het diepste van mijn hart denk ik dat filantropie – om elk middel te gebruiken dat geest en hart kunnen bedenken, en door de ziel van de mens kan worden bevat – in de meest ruime zin occultisme in zich moet sluiten.

*GdeP* – Dat is ook zo. Maar filantropie is een aspect, een van de vermogens, van het geestelijke wezen, terwijl occultisme niet alleen de wijsheid en kennis van het zichtbare en onzichtbare heelal is, maar een methode van verheven geestelijke training. Occultisme omvat de kennis van de innerlijke en onzichtbare kant van het heelal, en ook die van de uiterlijke kant – van zowel de geestelijke als de stoffelijke werelden. Onvolledige kennis is geen wijsheid. Maar als de ziel vervuld is van liefde en mededogen, is ze gereed en geschikt om het occultisme te bestuderen en het met succes in praktijk te brengen.

*Vr.* – Mag ik vragen of er tijdens de slaap enige voorbereidingen worden getroffen voor de beproevingen van inwijding?

*GdeP* – Voor de neofiet, bedoelt u?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Dat gebeurt inderdaad. Hij is steeds in training, dag en nacht, terwijl hij waakt en terwijl hij slaapt. Hij wordt in de slaap beproefd. Niet beproefd, begrijp dit alstublieft goed, zoals het woord gewoonlijk wordt gebruikt, namelijk door struikelblokken en moeilijkheden op zijn weg te plaatsen om te zien wat hij zal doen – soms gebeurt dat, maar niet vaak – maar hij wordt beproefd om te kijken hoe hij het hoofd biedt aan de dingen die de natuur zelf op natuurlijke wijze voortbrengt: hoe de mens situaties, slapend en wakend, tegemoet treedt, hoe het innerlijke wezen zich gedraagt als het zich buiten het lichaam bevindt, waar het wordt bewaakt, omdat – ziet u de reden? De reden is duidelijk. Als er vreemde en kunstmatige toestanden werden voorbereid en op zijn weg gebracht, dan zouden ze niet dezelfde reacties teweegbrengen als die de natuur zelf oproept.

Ik kan iemand bijvoorbeeld op twee manieren beproeven. Ik kan tegen hem zeggen: ‘Beste broeder, ik ga u nu testen. Ik ga u niet zeggen wat ik zal doen, noch wat de beproeving inhoudt, maar ik ga erop letten hoe u reageert.’ Dan bereid ik een situatie voor en hij is vanzelfsprekend alert en op zijn hoede; hij is waakzaam. Dat is een kunstmatige test. Onder bepaalde uitzonderlijke omstandigheden kan die misschien een zekere waarde hebben. Maar de waarde is betrekkelijk gering. Mijn verbeeldingskracht is niet groot genoeg en gaat niet diep genoeg, en zelfs de verbeeldingskracht en het voorstellingsvermogen van de meesters van mededogen reiken evenmin diep genoeg om een test voor te bereiden zoals de natuur zelf dat doet.

De andere beproeving is: Ik zeg die man niets, maar ik let op hem – hoe en wat hij denkt, hoe hij handelt, wat hij doet. Hij is zich niet ervan bewust dat er op hem wordt gelet. Ziet u het verschil? Zo’n manier van testen is streng, omdat de natuur zelf – dit staat gelijk met te zeggen: de natuur van de man zelf – in haar beproevingen meedogenloos is. De neofiet plaatst zich door zijn reacties waar hij werkelijk hoort, in die categorie van zijn van de natuur, en hij wordt daarnaar beoordeeld.

*Vr.* – Mag ik een korte vraag stellen? Moeten we niet juist bedacht zijn op de toestand van ‘niet voorbereid zijn’, waarin ook wij, evenals de hele wereld, in hoge mate leven?

*GdeP* – Niet voorbereid zijn?

*Vr.* – Ja. Deze gedachte speelt al enige tijd in mijn hoofd, dat we konden worden getest, dat wil zeggen dat we iedere beproeving zouden kunnen doorstaan, als we maar niet zouden verkeren in deze toestand van ‘niet voorbereid zijn’ waarin we meestal leven en handelen.

*GdeP* – Ja, dat bevat een grote kern van waarheid. Het is de plicht van ieder van ons om ten aanzien van onszelf constant alert en waakzaam te zijn. U hoeft zich niet over iets anders druk te maken – noch over uw broeders, noch over de natuur, maar u zou uzelf in de gaten moeten houden. Wees voorbereid, wees altijd alert; het is in uw eigen belang.

De aspirant, de neofiet, weet dat hij in deze inwijdingen zal worden getest, maar hij begrijpt niet hoe, behalve dat hem de waarheid wordt gezegd: u zult uzelf beproeven. De natuur zal alleen maar de achtergrond zijn waartegen u als toneelspeler zult optreden.

*Vr.* – Om terug te komen op het onderwerp dat ieder atoom en iedere entiteit zijn eigen plaats heeft in de hiërarchie van evolutie – is dat niet uiteindelijk de reden voor het bezwaar tegen serumbehandeling en vivisectie? Werpen deze niet de orde van de natuur omver, omdat het de plicht van alles is het bewustzijn te ontwikkelen vanaf de plaats waar iets zich bevindt?

*GdeP* – Ik geloof van wel. Het is goed geformuleerd. Mijn voornaamste bezwaar tegen serumbehandeling is dat ze iets in de bloedstroom brengt dat het lichaam zelf niet erin heeft gebracht – in relatieve zin natuurlijk, iets vreemds, een vijand, een vreemde kracht of energie of kiem.

Natuurlijk is de zaak niet zo eenvoudig als ze lijkt. Gaan we ver genoeg terug in de tijd, dan zouden we zien dat de dieren uit de oorspronkelijke mensheid zijn voortgekomen, en in die zin zouden de serums niet absoluut vreemd zijn aan onze bloedstroom. Maar ze zijn vreemd in die zin dat de afstand in evolutie die de mensheid sindsdien heeft afgelegd zo groot is dat serumbehandeling werkelijk in het lichaam van de mens ziektekiemen brengt, of stoffen die zijn uitgescheiden of afgeworpen tijdens toestanden van ziekte in lagere wezens, die voor het lichaam waarin ze worden gebracht uiteindelijk heel nadelig worden.

U kunt één ziekte genezen en tegelijk drie ergere inplanten, of de



kiemen ervoor leggen. Wat kiest u zelf? Ik heb van mensen gehoord die kiespijn hadden en erover dachten of het niet verstandig zou zijn het hoofd af te snijden om de kiespijn te genezen. Dat is zeker een middel om de kiespijn weg te nemen.

*Vr.* – In verband met deze vraag: Als iemand wordt opgeroepen voor militaire dienst, dan is hij normaal gesproken min of meer machteloos. Ongeveer de tweede dag dat hij in het leger is, wordt hij ingeënt tegen tyfus en op de derde dag of na een week tegen pokken. Zijn hele natuur verzet zich ertegen, maar wat kan hij ertegen doen?

Zou hij zich niet kunnen realiseren dat hijzelf per slot van rekening niet zijn lichaam is, en als zijn karma hem in die situatie plaatst, moeten dan de krachten hun loop hebben en moet hij proberen zich erboven te verheffen? Dat is tenminste de houding die ik heb aangenomen toen ik in het leger was.

*GdeP* – Ja dat is een lastig probleem om op te lossen. Ik heb me vaak afgevraagd wat ik zou doen. Ik weet niet wat ik had gedaan. Volgens de wet moest ook ik mijn naam laten registreren. Ik geloof dat als ik zou zijn opgeroepen, men mij zou hebben ingeënt. Ik zou met alle kracht hebben geprotesteerd. Ik weet niet wat ik verder zou hebben gedaan.

*Vr.* – Zou het onder zulke omstandigheden niet te rechtvaardigen zijn om bedrog als middel te gebruiken, bijvoorbeeld door onwaarheden te vertellen, om zo'n inenting te voorkomen?

*Vr.* – Ik zou niet weten wat voor onwaarheid ik zou moeten vertellen.

*GdeP* – Ik weet niet wat ik in die omstandigheden zou hebben gedaan. Dat is een van die situaties waarin iemand wordt blootgesteld aan iets waarvan hij weet dat het verkeerd is; toch heeft hij een plicht tegenover zijn land en de bestaande wetten, hoe verkeerd ze misschien ook zijn.

Natuurlijk wordt op de lange duur voor al deze dingen gezorgd. Een mens die in een toekomstig leven een ziekte oploopt door zijn eigen slechte daden in dit leven is volstrekt verantwoordelijk. Maar deze vraag vormt een probleem. Ik weet haast niet wat ik erop moet zeggen. Ik zou zeker onder geen enkele omstandigheid willen adviseren tot het moedwillig, opzettelijk negeren van de wetten van het land waaraan men rechtmatig onderworpen is, zelfs als men denkt dat die

wetten verkeerd zijn. Persoonlijk zou ik dat niet kunnen; het zou niet juist zijn.

Ik denk dat ik alleen zou antwoorden dat dit probleem moet worden overgelaten aan het eigen geweten van de betreffende persoon.

*Vr.* – Is het per slot van rekening niet het karma van hen die moeten worden ingeënt?

*GdeP* – Natuurlijk is het dat. Zeer zeker. Er is een oud gezegde: ‘De duivel moet noodzakelijk in de wereld zijn; maar wee hem door wie het kwaad komt.’ En dit is waar.

*Vr.* – Toevallig hoorde ik Mw. Tingley precies daarover tot haar studenten spreken toen deze vertrokken. Door de vraag is mij het volgende te binnen geschoten: als iemand zo’n moeilijkheid moet ervaren en zichzelf beheerst, zoals KT inderdaad haar jongens opdroeg te doen toen ze vertrokken, dan komt hij er gezien de omstandigheden zo veilig mogelijk doorheen.

*GdeP* – Heel juist. Het natuurlijke fysieke karma wordt onder die omstandigheden aanzienlijk verzacht, en is dan gering.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen die me erg heeft beziggehouden? Het gaat over evolutie. Ons is gezegd dat we heel ver achterop zijn geraakt, dat we nu veel verder gevorderd moesten zijn dan in feite het geval is, en dat dit de oorzaak is van zoveel spanningen in deze tijd. En ik ben benieuwd of u me zou kunnen zeggen of de hele loop van de evolutie abnormaal was.

Ik wil hier even iets zeggen over het onderwerp Jehova. Zonder te aarzelen verklaart HPB dat hij een van de lagere goden was. Zij spreekt over hem in een of twee voetnoten en over zijn manier van optreden wanneer hij Adam en Eva uit het Paradijs verdrijft. Als Adam en Eva nu in verzet waren gekomen omdat ze geen fout hadden begaan door het licht te ontvangen, en hadden gezegd dat ze het Paradijs niet zouden verlaten, wat dan? Deze verhalen hebben me al mijn hele leven dwars gezeten. Als ze eenvoudig hadden gezegd: ‘Meneer Jehova, we gaan niet’, dan zouden ze waarschijnlijk niet zijn gegaan omdat ze iets in zich hadden dat hij niet bezat. Zij stonden volgens de lering hoger dan Jehova zelf. Ze zouden dan moed hebben kunnen vatten en zijn vertrokken en de loop van hun evolutie buiten het Paradijs hebben voortgezet, vrijwillig en opgewekt, en alles zou anders zijn gegaan.

Is dat nu maar een wilde theorie of had dat kunnen gebeuren? Is het nodig te voelen dat ons hele karma als mensen na die Gouden Eeuw, die periode van kind-zijn, als het ware, slechts is zoals beesten die worden voortgedreven door de moeilijkheden van het leven, zonder ooit een kans te hebben om eens op adem te komen of tot zichzelf te komen? Of was ons karma vanaf het begin abnormaal?

*GdeP* – U neemt een mythologisch verhaal, waarvan u erkent dat het mythologisch is, en stelt toch een vraag erover alsof het een werkelijke gebeurtenis betreft.

*Vr.* – Ik bedoelde wat het verhaal voorstelt.

*GdeP* – Ja, dat begrijp ik. Als antwoord op uw vraag over karma zeg ik: ik geloof van niet. Het is volkomen waar dat een entiteit op iedere trap van zijn bestaan kan zeggen: ‘Ik weiger verder te gaan’, maar ik twijfel eraan of die weigering de entiteit veel goed zal doen. Kinderen, zoals de veronderstelde Adam en Eva waren, kunnen zeggen: ‘Nee, dat wil ik niet; ik wil dit of dat of iets anders.’ Heeft het kind veel aan die uitspraak?

Het bijbelse verhaal van Adam en Eva in het Paradijs heeft betrekking op de vroege mensheid in haar toen niet geëvolueerde bestaans-toestand. Al de gebeurtenissen in de Hebreeuwse bijbel worden in verhaalvorm verteld. Adam en Eva moesten het Paradijs verlaten, met andere woorden hun toenmalige staat van onschuld, om te leren, te evolueren, te groeien. Als Adam en Eva – met andere woorden, de vroege mensheid – hadden gezegd: ‘We weigeren onze staat van kinderlijke onschuld te verlaten en te leren, te groeien en te evolueren’ zou dat dwaas zijn geweest, even dwaas als een kind dat zegt: ‘Nee, ik wil niet leren.’

Lijden is onze grootste leraar. Elke soort pijn – voornamelijk geestelijke, mentale, emotionele pijn – is een van onze grote leraren. Succes is een heel armzalige leermeester; het doet ons inslapen, het maakt ons zelfvoldaan. Maar lijden, de goddelijke ontevredenheid wekt ons uit onze bekrompen zelfgenoegzaamheid en zelfingenomenheid en stuwt ons vooruit.

*Vr.* – Mag ik iets anders vragen? Wat me in verwarring bracht was het feit dat Jehova door HPB als nogal verachtelijk werd beschouwd, en dat het feit dat hij hen verdreef, zijn hele manier van doen, een jaloeerse en wrede handeling was. En ik vroeg me af of een entiteit of

een god in plaats daarvan, die als grondtoon mededogen en geen wreedheid zou hebben gehad, hen zo onvoorbereid zou hebben verdreven.

Neem bijvoorbeeld het volgende geval: Een moeder is misschien door karma verplicht de zware last te dragen van de zorg voor een oude vriendin of familielid. Die persoon kan door de wet worden verplicht dit te doen, en ze kan het met tegenzin en op een onvriendelijke manier doen. Of ze zou daarbij haar kracht en liefde en mededogen kunnen inzetten, en dit werk bereidwillig en met veel liefde doen, en die taak van begin tot einde met vreugde vervullen, en het dus beter doen.

Als die bepaalde god niet in de weg had gestaan, en als hij mededogend in plaats van wreed had gehandeld, zouden we dan niet de evolutie vrijwillig op ons hebben genomen en deze met vreugde hebben ondergaan? We zouden onze achterstand allang hebben ingelopen, en alles zou meer normaal zijn verlopen. Of is dat onjuist? Zal iedere wereld zo'n sombere periode moeten doormaken zoals wij?

*GdeP* – Alleen geëvolueerde mensen hebben de hoge graad van begrip waarover u spreekt. Maar in zijn kinderlijke onschuld had het jonge babyras nog niet geleerd om in te zien dat evolutie en groei alleen totstandkomen door pijn en lijden en de strijd om iets te bereiken. Bovendien is Jehova, de esoterische betekenis van Jehova, zoals hij in de Hebreeuwse bijbel wordt afgeschilderd, een symbolische term voor krachten in de natuur. Deze zijn op zichzelf niet wreed. Het hart ervan is mededogen en wijsheid. Jehova en de engel met het vlammeende zwaard zijn slechts uitdrukkingen, mythologische uitdrukkingen, van de werking van deze natuurwetten, van de werking van de natuur.

En verder staat onze planeet, deze vierde planeet van onze keten in deze vierde ronde, rechtstreeks onder de invloed van de planeet Saturnus, waarmee Jehova in de joodse mythologie nauw is verbonden, en de term Jehova werd daarvoor als symbool gebruikt.

Maar ik heb genoeg erover gezegd. Het onderwerp zou ons op abstracte en misschien minder interessante vragen over astrologie kunnen brengen.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen die ik hoorde toen ik de loge in Boston bezocht? Ze is misschien niet esoterisch, maar misschien ook wel. Het ging over het eten van vlees. Er waren leden die erg van streek raakten bij de gedachte aan het eten van vlees, 'het opeten van

onze jongere broeders', zoals ze zeiden. Ze vonden dit zo verschrikkelijk omdat ze vol mededogen dachten aan het lijden dat die wezens ondergingen wanneer ze werden gedood. Toen werd het andere aspect naar voren gebracht dat we 'door onze jongere broeders op te eten' aan hen de kans geven vele keren meer te leven, en dat als wij niet al deze kippen, enz., opeten, zij niet zo vaak in het leven zouden komen. Het probleem werd toen niet opgelost.

*GdeP* – Natuurlijk wil ik u openlijk zeggen dat iedere esotericus moet proberen geen vlees te eten. Het kan echter geen misdaad worden genoemd, en toch moet ik hier een voorbehoud maken. Het is een van de verschrikkelijke dingen die horen bij het huidige stadium van onze mensheid.

Ik geloof dat de gedachte om onze ongelukkige medescheepselen, de dieren, te doden om van hun lichaam te eten inderdaad beestachtig is. In de hogere graden in onze orde is vlees eten helemaal niet toegestaan – niet zozeer omdat het een misdaad is, maar om redenen van mededogen en lichamelijke zuiverheid. In feite hebben we geen vlees nodig. Vleesspijzen hebben een stimulerend effect op het lichaam en ook een vergroevend, verruwend effect. Toch heb ik iemand gekend, een chela (hij was inderdaad een uitzondering, maar hij stond op een betrekkelijk hoge trap), die soms vlees at met één bepaald doel (u zult verbaasd zijn dat te horen), namelijk om welbewust zijn lichaam te vergroeven. Het kon niet worden bereikt met verdovende middelen, want die zijn streng verboden. Het kon ook niet met drank, wat ook een bedwelmend middel is. In dit opzicht werd hij als ongelukkig beschouwd. Hij deed het doelbewust om in zijn filantropische werk meer in contact te blijven met het fysieke gebied – als u mijn gedachten kunt volgen. Het idee is nogal moeilijk in woorden uit te drukken.

Dit voorbeeld wordt door mij niet aangehaald om te worden nagevolgd. Integendeel, ik noem het als een voorbeeld van een werkelijk edel mens die in zijn huidige incarnatie in één opzicht karmisch ongelukkig was.

Vlees eten is niet goed. U kunt dit feit maar beter onder ogen zien. Maar zoals de mensheid er nu voor staat, en met het oog op haar vroegere evolutie, kan het waarschijnlijk geen misdaad worden genoemd. Het is een ongelukkige situatie, en iedereen die met vlees eten kan ophouden – vooral zij die tot onze orde behoren – moet dat doen, als hij het gevoel heeft dat hij dit kan.

We helpen de dieren niet in hun vooruitgang door hun vlees te eten. Dat is een misvatting. We beletten de vooruitgang die ze anders op natuurlijke wijze zouden boeken, omdat we hun leven bekorten. Ze moeten het incarnatieproces herhalen.

Maar veel belangrijker dan het eten van vlees is het beheersen van de grove hartstochten van de mens. Dit zijn de werkelijke vijanden waartegen de neofiet moet strijden en die hij moet overwinnen. En wat zijn die grove menselijke hartstochten? De seksuele hartstocht is daarvan niet de ergste, al is die erg genoeg. Moordend voor de ziel zijn vooral haat, boosheid, jaloezie, afgunst, enz., want grove mentale neigingen zoals deze zijn een belemmering voor elke spirituele intuïtie. Ze vormen het beest in de mens dat we moeten doden. En deze woorden bedoel ik letterlijk.

*Vr.* – Om door te gaan op wat ik zojuist heb gezegd: Ik heb gemerkt dat heel veel mensen even radicaal denken over het dragen van bont, waardoor het leven van dieren wordt afgesneden – deze mensen waarschuwen ons tegen alles wat te maken heeft met het bekorten van het leven.

*GdeP* – Ik moet zeggen dat ik bewondering heb voor de geest, het vriendelijke gevoel van medelijden, van mededogen, dat ten grondslag ligt aan wat u heeft gezegd. Maar ik vind dat het gedrag en de manier van verwoorden die uit dit gevoel van mededogen voortkwamen in de gevallen die u noemt misschien wat extreem waren.

Ik heb eens iemand gekend, een lid van de TS, overigens een gewone man, die vegetariër was. Hij dronk niet, nam geen verdovende middelen. Hij dacht dat hij snel vorderde. Maar ik hoorde op een dag dat hij de uiterst onaangename gewoonte had zijn vrouw en kinderen te slaan. Hij had een driftig temperament en werd gemakkelijk beheerst door die ontorende hartstocht. Ik kwam ook te weten – het is me tenminste verteld, en ik heb geen reden tot twijfelen want ik weet dat mijn zegsman een eerlijk mens is – dat hij, toen hij jonger was, een aanzienlijk fortuin had vergaard door bedrog.

En toch dacht hij dat hij gevorderd was. Hij was een heel voor-aanstaand man in zijn loge. Hij at geen vlees, dronk niet, vloekte niet, nam geen verdovende middelen. Om een uitdrukking te gebruiken van iemand die ik sprak: ‘Hij is de meest zachtvaardige mens die ik ooit ontmoette.’ Hij had klamme handen en vissenogen; ik vond helemaal niet dat hij spiritueel was.

Nee, het is het beest in ons dat we moeten doden – onze eigen

slechte kant. Als we die hebben overwonnen, en geheel de baas zijn, dan zult u geen vlees meer eten. U heeft het dan niet nodig. Maar zoals HPB zegt in *De Sleutel tot de Theosofie*: ook al is het eten van vlees verschrikkelijk, het is geen misdaad, het is iets ongelukkigs.

*Vr.* – Als wij de gedachten zijn van hen die de mensheid waren in het vorige kosmische manvantara, worden onze gedachten dan de mensheid van het volgende manvantara?

*GdeP* – Van het volgende kosmische manvantara, niet het plane-taire manvantara. Maak onderscheid daartussen.

Vergeet niet dat gedachten elementalen zijn die alleen de vorm aannemen van gedachten wanneer ze de horizon van ons bewustzijn passeren. Ze zijn onze kinderen, voortgekomen uit ons als hun bron van levenskracht. We noemen ze gedachten. In werkelijkheid zijn ze elementalen, bewustzijnscentra, die zich in dit manvantara in het laagste stadium van hun groei bevinden.

Wel, vrienden, ik geloof dat we nu beter kunnen afsluiten. We hebben werkelijk een heel interessante bijeenkomst gehad.

[Luiden van de gong.]

# 6

## Bijeenkomst op 12 februari 1930

*GdeP* – Vrienden, voor ik u verzoek vragen te stellen, wil ik wijzen op een onderwerp dat onlangs op een KTMG-bijeenkomst naar voren werd gebracht. Er werd mij toen een vraag gesteld over de aard van de avatāra. Het spijt me dat men wat er over de avatāra is gezegd – zijn aard, karakter en bestemming – niet schijnt te hebben begrepen.

De avatāra, opgevat als een goddelijke mens of een halfmenselijk wezen of een god-mens is, hoewel het gevolg van een daad van de hoogste witte magie, toch een heel natuurlijke gebeurtenis binnen de Wet. In een belangrijk opzicht is de avatāra een zelden voorkomend geval van hetzelfde feit in de evolutionaire vooruitgang als de neerdaling of incarnatie van de mānasaputra's in het derde wortelras. Het verschil is dat de avatāra een voorloper is van wat in de verre toekomst een heel gewone gebeurtenis zal zijn. Zoals de mānasaputra's of 'zonen van het denkvermogen' de onvolmaakte, wachtende, voertuigen van de mensheid van het derde wortelras verlichten, evenzo verlichten deze voorlopers, de avatāra's, op een goddelijke manier individuele edele mensen die daardoor automatisch tot de grootste leraren van de mensheid gaan behoren.

Ik vraag me af of deze uitleg hen verder helpt die het moeilijk vonden te begrijpen wat een avatāra eigenlijk is. Het is in een heel werkelijke betekenis van het woord een herhaling in een individueel geval van wat de incarnatie van de mānasaputra's in het algemeen was. Het is een bijzonder en edeler en verhevener voorbeeld van dezelfde regel. Zoals de mānasaputra's de onvolmaakte en wachtende voertuigen van het derde wortelras verlichten, inspireerden, en er begrip en zelfbewustzijn aan gaven, zo is de avatāra een geval waarin een individu niet alleen intellectueel licht, verlichting en zelfbewustzijn ontvangt, maar goddelijk licht, goddelijke verlichting en goddelijk zelfbewustzijn.

In de verre toekomst zal het avatāra-verschijnsel niet langer een



zeldzame en ongewone gebeurtenis zijn, maar een algemeen voorkomend verschijnsel. En in een nog verder verwijderde tijd zal praktisch ieder individu van de dan glorierijke mensheid in zekere zin een avatāra zijn. De incarnatie van de mānasaputra's of zonen van het denkvermogen hief de onvolmaakte mensheid van die tijd op uit de droomtoestand tot zelfbewustzijn en intellectuele activiteit met een krachtige straal van spiritueel licht als haar leidende ster, maar de mensheid van de verre toekomst zal geheel uit avatāra's bestaan, in die zin dat hetzelfde verschijnsel zal worden herhaald, maar dan door het goddelijke deel van die toekomstige mens in plaats van het intellectuele. Wanneer de avatāra's dus onder ons verschijnen, zijn ze de voorlopers van wat in de toekomst met de hele mensheid zal gebeuren. Begrijpt u die gedachte in grote lijnen?

*Vele stemmen* – Ja.

*GdeP* – Dat is goed. Maar vergeet niet dat er nu alleen een avatāra kan zijn wanneer de menselijke essentie van een boeddha zich beschikbaar stelt als een zo zuiver mogelijk menselijk voertuig, als de tussenschakel tussen de wachtende godheid en het menselijk lichaam en voertuig. Er is dus een verschil tussen de avatāra's van nu en die van de toekomst, maar het verschil ligt alleen daarin dat het nu zo is geregeld dat de Boeddha het psychomentele deel van zijn zelfbewustzijn daarvoor heeft uitgeleend. Dit hele onderwerp is erg moeilijk en ingewikkeld, en zou op basis van de hier gegeven aanwijzingen zorgvuldig moeten worden bestudeerd.

Vrienden, ik ben nu gereed om vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Hoe verhoudt de monade zich tot de mānasaputra's? Er ontstond bij mij hierover enige verwarring op onze vorige studiebijeenkomst, en ik heb op een gelegenheid gewacht om het u te vragen.

*GdeP* – De monade is een goddelijke vonk – 'vonk' is een woord om iets aan te duiden. Het betekent niet dat ze feitelijk een vonkje is van een of ander vuur, maar dat ze een atoom van kosmisch bewustzijn is, een 'vonk' van het kosmische vuur, een straal ervan. In haar schoot ligt een kiem, een zaad, de vrucht van het bewustzijn, zo ongeveer als een eikel dat is van een eikenboom op aarde, van een geïndividualiseerde entiteit van het voorafgaande grote manvantara. Deze kiem is haar eigen straal, haar eigen kind. Deze kiem of straal is een mānasaputra. Als daarvoor het geschikte moment aanbreekt, gaat

de mānasaputra, deze kiem of dit zaad, een onvolmaakt wezen binnen, waarheen het karmisch wordt aangetrokken door de levensatomen die dat onvolmaakte wezen vormen, of beter gezegd hij overschaduwde dat wezen, want dit zijn de levensatomen die hij in het vorige grote manvantara heeft gebruikt. Op die manier heeft de incarnatie plaats van de mānasaputra in dat specifieke voertuig, in die onvolmaakte mens.

Zoals ik zo vaak heb gezegd, is de mens een samengestelde entiteit. Hij bestaat uit verschillende delen. Hij heeft een goddelijke wortel, de monade. Hij heeft een spiritueel bewustzijn – zijn eigen hoogste zelf, zijn eigen hoogste zelfbewustzijn. Ook heeft hij zijn menselijke en dierlijke bewustzijn. Zij werken alle door het vitaal-astraalfysieke lichaam. Deze stroom van bewustzijn met zijn verschillende ‘kleuren’ vormen een volledige mens. Deze kleuren of beginselen kunt u niet scheiden in het menselijke, het geestelijke en het goddelijke, behalve voor het gemak van het denken.

Het wonderlijke van dit alles is echter dat elk deel van de mens lager dan de monade op zijn beurt bestemd is een monade te worden door de goddelijke vermogens die latent in het hart van het hart van zijn eigen wezen liggen naar buiten te brengen, want ze zijn latent in ieder wiskundig punt van het heelal. Ook zal onze monade over enkele mahāmanvantara’s een supermonade, een supergodheid, worden. Het intellectuele deel zal dan een monade of godheid zijn geworden; het menselijke deel zal het geestelijke deel zijn geworden; het dierlijke deel zal het menselijke deel zijn geworden; en de atomen, dat wil zeggen de levensatomen, van de lagere voertuigen zullen op hun beurt twee of drie graden omhoog zijn geschoven. De mens is een menigte, hij is een legioen – ieder van ons is dat. Probeer alstublieft die gedachte te vatten.

Er is in de mens geen eeuwigdurende, onsterfelijke ziel, die als een eenheid bestaat. Als dat zo was zou ze voor altijd bestaan. Maar alles groeit, verandert van staat, van gesteldheid, van graad – met andere woorden, alles komt op een steeds hoger niveau. Van atoom wordt het ziel, van ziel wordt het geest, van geest een god, en van een god wordt het iets nog verheveners. En deze *wording* gebeurt geheel van binnenuit, precies zoals een zaad groeit, dat uit het hart van zichzelf tevoorschijn brengt wat daarin besloten ligt. Dezelfde regel geldt zelfs voor fysieke dingen. De eikel brengt op die manier de eik voort, de appelpit een appelboom. Zo brengt de mens de monade voort, de monade de god, de god een supergod – in ieder van die gevallen ont-

staat de groei of de evolutie van binnenuit. Daarom is de monade de ouder; de mānasaputra is het kind, omdat hij een monadische straal is. Hij is een atoom van de monade, een vonk van het monadische vuur. In ons hogere menselijke bewustzijn, met andere woorden in ons geestelijke bewustzijn, zijn we mānasaputra's. Is dit een antwoord op uw vraag? Verheldert dit uw denken?

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – U denkt nog over iets anders. Begrijpt u het nog niet helemaal?

*Vr.* – Ik begrijp nog niet welk verband er bestaat tussen de monade die door alle verschillende ervaringen heengaat, door het mineralen-, het planten- en het dierenrijk – ik bedoel, is er verschil tussen de menselijke monade en de monade die door de verschillende rijken heengaat?

*GdeP* – Ja, zeker. Maar er is geen verschil in essentie; het is een verschil in evolutie, en daarom geven we ze verschillende namen. Iedere entiteit is een bewustzijnsstroom; in zijn hogere delen is deze goddelijk, in zijn tussenliggende delen daalt deze af – daalt af? nee – *wordt* geestelijk, menselijk, dierlijk, astraal, fysiek. Maar het is één bewustzijnsstroom, en wordt zoals een rivier uit druppels gevormd, of wordt zoals een blok steen of ons lichaam uit atomen gevormd. Al deze zijn u, en toch is ieder een entiteit.

Als we de mens op een meer afgebakende manier verdelen – niet, zoals zojuist werd gezegd, in een menigte levensatomen, maar in gemakkelijker te begrijpen delen – dan hebben we het goddelijke deel, het geestelijke deel, het menselijke deel, het astrale deel en het fysieke deel, en ieder deel volgt zijn eigen omzwervingen in zijn eigen passende en overeenkomstige levenssfeer. Begrijpt u het nu?

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – Nee, dat geloof ik niet. Het is duidelijk aan uw stem te horen. U spreekt over 'de mineraalmonade'. Dat woord betekent volstrekt niet dat de goddelijke monade weer naar de aarde valt en een steen wordt – helemaal niet. Het woord 'mineraalmonade' betekent alleen die bijzondere straal van de stroom die, wanneer hij dat stadium van zijn lange evolutiereis doorloopt, een steen is, een deeltje van steen. Die straal van de goddelijke monade die door het menselijke stadium heengaat, wordt 'een menselijke monade' genoemd. Dat

betekent niet dat ze van de goddelijke monade in essentie verschilt. Het betekent dat ze een straal ervan is, een atoom ervan, een druppel van de bewustzijnsstroom. Maar die druppel evolueert ook, want elk wiskundig punt in het heelal heeft alle mogelijkheden in zich om een god te worden.

U ziet dat uw denken is gekristalliseerd in het christelijke denkbeeld van een altijddurende ziel. Ik zei u zojuist dat zoiets niet bestaat. Het is een droom, een verbeelding. U bent een bewustzijnsstroom, samengesteld uit druppels, zo u wilt. Begrijpt u het nu iets beter?

*Vr.* – Ja, ik begrijp het.

*GdeP* – Ik hoop het. Ik hoop tenminste dat ik u iets heb gegeven om over na te denken.

*Vr.* – De druppel uit het geestelijke bewustzijn gaat door al deze stadia heen, en wordt dan zelf bewustzijn.

*GdeP* – Ja, u kunt het op die manier zeggen. De druppel is in feite bewustzijn, maar eerst is dit bewustzijn diffuus. Hij heeft nog niet het punt van innerlijke evolutie bereikt waar hij zelfbewustzijn evolueert, of waar hij een mānasaputra wordt. Die mānasaputra zal op zijn beurt, vanuit zijn hart, vanuit de kern van zijn wezen, iets nog hogers ontwikkelen of voortbrengen, en zo zal hij wat wij goddelijk bewustzijn noemen bereiken, waardoor hij een goddelijk atoom wordt. Dat is een monade. En die monade groeit op haar beurt en werpt uit haar eigen binnenste ook voortdurend andere bewustzijnsstromen naar buiten.

Vergeet de idee van een eeuwigdurende persoonlijke ziel, en u zult de leer begrijpen over de bewustzijnsstroom. U bent geen twee opeenvolgende ogenblikken dezelfde. U verandert steeds. Maar omdat de evolutionaire verandering langzaam gaat, heeft u de illusie dat u gedurende een paar maanden of jaren hetzelfde wezen bent. Sinds u een kind was, bent u wat gevoel en bewustzijn betreft veranderd.

In plaats van een korte periode van een paar maanden of jaren te beschouwen, zou u eens aan miljarden, biljoenen, biljarden en triljoenen jaren moeten denken – die niets zijn in de eeuwigheid – en stel u dan voor hoe u in die tijd zult zijn veranderd. U zult niet nog steeds zijn wat u nu bent maar dan groter; nee, u zult radicaal zijn veranderd, verhevener *zijn geworden*, bijna universeel, in plaats

van slechts een menselijk bewustzijn op aarde.

*Vr.* – Betekent wat u zegt niet dat alle onsterfelijkheid voorwaardelijk is, dat er geen ophouden is, en dat wat gewoonlijk onsterfelijkheid wordt genoemd afhangt van ons niet aflatende vermogen om vooruit te gaan?

*GdeP* – Juist.

*Vr.* – Elk bewustzijnsstadium dat we bereiken neemt het lagere stadium in zich op; als we daar waren opgehouden, zou daarop de dood volgen. Misschien is dit wat ruw uitgedrukt, maar ik zie de dood als een ophouden van vooruitgang. We worden allen gedwongen steeds voort te gaan of anders te mislukken.

*GdeP* – Dat is waar. Bedenk alstublieft dat onsterfelijkheid een relatief begrip is. Als u, zoals u nu bent, voor altijd onsterfelijk zou zijn, zou u niet vooruitgaan; u zou eeuwig onveranderlijk zijn. Als u maar een jota veranderde, zou u niet onsterfelijk zijn. Daarom is er geen onsterfelijke ziel, geen onsterfelijke entiteit in u. Zoiets bestaat niet. Alles verandert, beweegt, groeit, breidt zich uit.

Bovendien is alles in een bepaald opzicht onsterfelijk. Het woord kan afhankelijk van het gezichtspunt worden gebruikt. Als men spreekt over individuele druppels die altijd hetzelfde blijven, wordt er gesproken over de *essentie* van de druppels, die, wat de materiële wereld betreft, enorm lange perioden praktisch dezelfde blijft. Hier is een paradox: niets is onsterfelijk in absolute zin; alles is onsterfelijk in zijn goddelijke essentie, omdat het fundamenteel een druppel van het kosmische bewustzijn is. Maar aangezien ook het kosmische bewustzijn evolueert, kunnen we zelfs dat niet absoluut onsterfelijk noemen in de zin van onveranderlijk en identiek.

Een levensatoom wordt – laten we zeggen, evolueert om te worden – een dier, en dit betekent alleen dat het vanuit zichzelf zijn eigen innerlijke vuren tevoorschijn brengt die door het dierstadium gaan. Het zou kunnen zeggen: ‘Ik wil als dier onsterfelijk zijn.’ Arm dier! Evenzo zegt de mens: ‘Ik wens als mens onsterfelijk te zijn. Dat is wat mijn hart vurig verlangt.’ Hij wil een onsterfelijk mens blijven. Arme stakker!

Nee, zo’n onsterfelijkheid is er niet, eenvoudig omdat alles steeds groeit. En dit is de verborgen bedoeling van onze Heer Boeddha, als hij zegt: ‘Er is geen onsterfelijke ziel, want elke entiteit is de reïncar-

natie, of liever de wederbelichaming, van zijn karma' – dat wil zeggen, van zichzelf. U bent zelf een belichaamd karma, niet alleen van de zojuist verstreken seconde, en van het vorige jaar en het vorige leven, maar van het vorige manvantara.

*Vr.* – Kan het zijn dat dit denkbeeld van onsterfelijkheid ingeburgerd is geraakt omdat de westerse wereld hoe dan ook de kennis van deze hogere gebieden van geestelijke ontwikkeling heeft verloren?

*GdeP* – Dat denk ik wel. Ik geloof dat u gelijk heeft. Ik ken niets dat de geestelijke visie zoveel verduistert als het concentreren van de aandacht op de onsterfelijkheid van de mens – dat waarvan mensen zich een voorstelling menen te maken wanneer ze over onsterfelijkheid spreken, wat in alle gevallen betekent precies blijven zoals u nu bent of, zoals sommigen zeggen, groeien maar identiek blijven. Zo iets bestaat niet. U groeit, u vordert, u ontwikkelt. Als u twee opeenvolgende ogenblikken gelijk bleef, zou u in die korte tijd niet zijn gegroeid.

Wie wil onsterfelijk zijn zoals hij nu is? Ik niet. We weten dat bewustzijn zich altijd uitbreidt, altijd iets groters wordt, iets nieuwers, iets beters, iets edelers.

*Vr.* – Mag ik over dat onderwerp nog een vraag stellen? Ons is gezegd dat wij 'zonen van de zon' zijn, en er is gesproken over 'ouder-ster'. Als er een ouder-ster is, dan zijn wij kinderen van oudersterren. Is een avatāra – dit buitengewone, natuurlijke, geestelijke verschijnsel dat, zoals u zegt, eerst sporadisch voorkomt . . .

*GdeP* – Ja, *nu* komt dat sporadisch voor.

*Vr.* – Is een avatāra een voorproefje van de verheven bewustzijns-toestand die de bestemming zal zijn van de gevorderde mensen wanneer ze niet alleen tot zelfbewustzijn zijn gekomen als 'zonen van de zon' maar ook als kinderen van de 'ouder-ster'?

*GdeP* – Zo is het. [Vraag aan de secretaresse:] Heb ik u niet een stukje papier met daarop drie vragen gegeven? De vragen die erop staan lijken zo op dat waarover zojuist is gesproken dat ik u wil vragen mij dat velletje papier te brengen.

*Vr.* – Ik wil nog opmerken dat ik dit heb gezegd in verband met onsterfelijkheid: dat naarmate de ideeën die we hebben over wat er vóór ons ligt op deze hogere geestelijke gebieden dieper tot ons door-

dringen, het idee onsterfelijkheid zoals het vroeger werd opgevat steeds minder betekenis krijgt. Dat bedoelde ik met mijn vraag.

*GdeP* – Dat is volkomen waar. Dit speelde ook in de gedachten van Jezus de Syriër toen hij zei: ‘Als u uw leven wilt behouden, moet u het verliezen.’ U moet uw leven verliezen om het leven te vinden. U moet uw menselijke bewustzijn verliezen om het goddelijke bewustzijn te vinden. Ons menselijke bewustzijn belet ons sneller vooruit te gaan dan we doen, omdat we ons erop concentreren en denken dat we geen ander bewustzijn hebben. Inwijding is een kortere weg om het hogere bewustzijn te leren kennen.

*Vr.* – Mag ik de gedachte uitspreken die bij me opkwam (terwijl u deze vragen beantwoordde) in verband met een van de volgens mij merkwaardigste passages uit de toelichting in *De Geheime Leer* (2:87), waar staat dat de stralende draad ongeschonden tevoorschijn komt wanneer de Grote Wet alle dingen weer tot bestaan roept? Laten we in verband met de idee van onsterfelijkheid iedere dag onszelf beschouwen: wat ik vandaag ben is niet onsterfelijk, morgen zal het anders zijn. De stralende draad is in de nacht doorgegaan, de stralende draad is tijdens een incarnatie doorgegaan – de bewustzijnsstroom gaat door. Toch is er aanhoudende groei, en die stralende draad vanuit het diepste hart van het heelal is wat er tevoorschijn komt. Is dit juist?

*GdeP* – Volkomen juist. En deze stralende draad, gezien vanuit het bewustzijnsstandpunt, is hetzelfde als wat ik eerder zei toen ik het verschil aangaf tussen het ik-ben – hetzelfde in ons allen – en het ik-ben-ik – dat in ieder van ons verschilt: Jan Jansen, Kees Pietersen, Marie de Bruin, enz. Dit ik-ben is de draad van goddelijk-geestelijke straling. En die zal in de loop van de eonen steeds glorierijker tevoorschijn komen. Ze zal bij elke verandering opwaarts helderder worden. Maar als u onsterfelijk wilt zijn, dan moet u ergens ophouden en in die toestand onsterfelijk zijn, want als die toestand verandert, is deze niet onsterfelijk. Als u me begrijpt, dan zult u inzien dat onsterfelijkheid niet kan worden bereikt, omdat die niet bestaat want er is een gestage en eeuwig onophoudelijke vooruitgang in evolutionaire groei.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over wat u heeft gezegd? Ik geloof dat u een heel verhelderende beschrijving heeft gegeven van het verschil

tussen het ik-ben en het ik-ben-ik, en het is een antwoord op de ernstige vraag die de meeste mensen stellen over reïncarnatie. Ze zeggen: 'Ik wil niet iemand anders zijn.' Ze willen het ik-ben-ik dat ze in deze incarnatie kennen, voor altijd voortzetten. Dat ik-ben-ik blijft niet bestaan en verschijnt niet opnieuw, maar het ik-ben gaat door van incarnatie tot incarnatie.

*GdeP* – Precies, maar bedenk dat het vroegere ik-ben-ik, het vroegere ego, voor altijd is verdwenen, omdat u bent gevorderd tot een groter ego. Toch lijkt het karma van dat vroegere ego, dat vroegere ik-ben-ik, zo op dat van het daaraan voorafgaande ego dat het bijna hetzelfde is; het verschil tussen beide is heel klein want evolutionaire groei vindt langzaam plaats. Daarom kunnen we over het reïncarnerende ego heel goed spreken als dezelfde mens die het in het vorige leven was, maar met dit verschil dat het een beetje groter, een beetje anders, is geworden, hoe gering die verandering misschien ook is. In plaats van te denken aan een paar jaar of één leven, moet u denken aan miljoenen en miljarden jaren, en alle veranderingen samen nemen in uw voorstellingsvermogen. Dan zult u zien dat de mens in de verre toekomst, als gevolg van de incarnaties die naar die verre toekomst leiden, wat zijn bewustzijn betreft volkomen zal verschillen van wat hij nu, individueel en collectief, is.

*Vr.* – Mag ik over dit onderwerp nog een vraag stellen? Deze toekomstmogelijkheden stimuleren mijn verbeelding. Ik zou dit willen vragen: De aarde loopt om de zon. Dit vormt één aanwijzing dat we ons voortbewegen, en dit is onze verhouding tot de zon. Maar de zon loopt om iets anders heen – er is een groter stelsel. Bestaat er op dit moment een bewustzijnszaad van onszelf in die grotere cyclus?

*GdeP* – Zeer zeker.

*Vr.* – Heeft de avatāra daarmee te maken?

*GdeP* – In zekere zin wel. Maar er ligt zoveel in uw vraag besloten dat ik niet met een kort ja of nee wil antwoorden. Een passend antwoord zou een lange toelichting vereisen. Daarom zeg ik: in zekere zin wel.

Wil mijn secretaresse zo vriendelijk zijn nu de drie vragen voor te lezen waarnaar ik zojuist verwees? Deze vragen betreffen min of meer dezelfde onderwerpen waarover u heeft gesproken, en ik geloof dat mijn antwoorden enig licht zullen werpen op de ideeën die hierbij



een rol spelen. Lees alstublieft de eerste vraag voor.

*Secretaresse* – ‘Wanneer dat deel van onze melkweg bekend als ons zonnestelsel het einde van zijn kosmische evolutie heeft bereikt wanneer de tegenwoordige mahākālpa eindigt, zal onze mensheid daarna haar evolutionaire loop in een van de (zeven?) andere zonnestelsels waaruit onze melkweg bestaat, voortzetten?’

*GdeP* – Ten eerste: er zijn in ons thuisheelal veel meer dan zeven zonnestelsels. En de entiteiten die aan het eind van de tegenwoordige evolutie van het zonnestelsel het hoogste punt van hun evolutie bereiken, zullen voortgaan in de wederbelichaming van datzelfde zonnestelsel wanneer die wederbelichaming plaatsvindt.

Dezelfde kosmische wet werkt zowel in zonnestelsels als op het kleinere gebied van een planetair manvantara. Maar er is een verschil tussen beide of, beter gezegd, niet zozeer een verschil, maar er is deze gedachte aan toe te voegen: dat terwijl de entiteiten die tot welk zonnestelsel ook behoren, ertoe behoren als een familie, en tegelijk daarmee beginnen bij het begin van elke mahākālpa, en tegelijk daarmee hun einde bereiken aan het einde van de mahākālpa, en in de periode daartussen, dat is in de lange periode van biljoenen jaren tussen het begin en het einde van de mahākālpa, hebben de entiteiten die tot dat zonnestelsel behoren niettemin individueel hun buitenronden, en gaan in deze grotere buitenronden van zonnestelsel naar zonnestelsel.

Bedenk alstublieft dat ik eerder met u over binnen- en buitenronden heb gesproken, voorzover het onze eigen bol en de planeten van ons zonnestelsel betreft. Dezelfde regel geldt op een grotere schaal in het geval van zonnestelsels.

Deze vragen raken werkelijk zoveel dingen, alle van groot belang, en zijn tevens intuïties van zaken waarover ik hier niet kan spreken, zodat het voor mij moeilijk is daarop een bevredigend antwoord te geven. Als iemand de algemene gedachtegang niet begrijpt, zeg het dan voor we tot de volgende vraag overgaan, want het is mijn plicht al uw vragen, voorzover ik daartoe in staat ben, te beantwoorden.

*Vr.* – Ik volgde het eenvoudig niet; halverwege ben ik de draad kwijtgeraakt.

*GdeP* – Ik neem het niemand kwalijk als hij het moeilijk vindt dit te begrijpen. Deze leer is bijzonder moeilijk te volgen want de gedachte is zo nieuw voor ons westerlingen.

Laten we als illustratie van de bedoeling van deze leer het voorbeeld nemen van de planeten van een zonnestelsel – bijvoorbeeld onze eigen planeet aarde. De monaden die de familie van de aarde vormen, gaan zeven keer langs de zeven bollen, en elke rondgang wordt een ronde genoemd. Na zeven van die ronden eindigt het planetaire manvantara, en alle entiteiten gaan in hun nirvāṇa. Zolang die zeven ronden van de planeet duren, gedurende elke ronde, gaan de entiteiten niettemin door zowel de buiten- als de binnenronden. De buitenronden houden in dat de entiteiten naar andere planeten van het zonnestelsel gaan.

Al onze planeten en alle enorme menigten entiteiten die tot een zonnestelsel behoren hebben binnen dat zonnestelsel – het onze bijvoorbeeld – hun eigen levenscyclussen. Ze blijven bij ons zonnestelsel van het begin tot het einde ervan, maar in die lange tijd hebben ze ook buitenronden die hen naar andere zonnestelsels brengen. Iedere individuele monade gaat van zonnestelsel naar zonnestelsel en weer terug naar het eerste zonnestelsel. Dat is de hoofdgedachte.

*Vr.* – Heeft de tocht van de monade door de buitenronden plaats tussen twee incarnaties, of op andere tijden?

*GdeP* – Bedoelt u nu ten aanzien van de planetaire ronden?

*Vr.* – Ik sprak alleen maar over de planeten. Als dat goed zou worden begrepen, zouden ook de grotere verbanden duidelijker worden.

*GdeP* – De buitenronden worden door de monade doorlopen tussen de incarnaties van het reïncarnerende ego. Dat antwoord is duidelijk, nietwaar?

*Vr.* – Dank u, ja.

*Vr.* – Dat is ook bijna een antwoord op mijn vraag. Deze was of onze ontwikkeling zowel tijdens de buitenronden als op onze planeet verdergaat.

*GdeP* – Zeer zeker, als u spreekt over de monaden. De monade slaapt niet tijdens haar eigen levenscyclus. Ze komt uit nirvāṇa, heeft haar tijd van actieve manifestatie, de periode dat ze wakker is. Vervolgens keert ze aan het einde van haar levenscyclus weer terug in haar paranirvāṇa, en komt weer tevoorschijn wanneer de tijd daarvoor aanbreekt. En het reïncarnerende ego, dat een straal is van de monade, herhaalt op zijn beurt eenvoudig hetzelfde, want de natuur,

in al haar delen, groot en klein, volgt in haar werkingen groeven, dit is de weg van de minste weerstand, met andere woorden: gewoonten. Dit is de betekenis van het Hermetische axioma: 'Zo boven, zo beneden.' Wat hier op aarde plaatsvindt, is de weerspiegeling van wat in de geestelijke gebieden gebeurt. Wat het grote doet, doet het kleine in zijn eigen kleine cyclische perioden van manifestatie. Maar evoluerende entiteiten leren en groeien de hele tijd; ze veranderen steeds, gaan altijd vooruit.

De tweede van de drie vragen, alstublieft.

*Secretaresse* – 'Zijn deze hogere zonnestelsels de hogere sferen waarover in *De Geheime Leer* (2:400) wordt gesproken, waaruit 'de slangen weer neerdaalden en onze huidige mensheid leerden en onderwezen'?'

*GdeP* – Nee, die hogere sferen waarover in dit citaat uit *De Geheime Leer* wordt gesproken, zijn de hogere sferen van ons huidige zonnestelsel, maar niet van de andere zonnestelsels die ons eigen thuisheelal vormen. Bedenk dat ons thuisheelal betekent alles wat besloten ligt binnen de grenzen van onze melkweg. Deze 'slangen' zijn de grote hiërarchie van de mānasaputra's, want de mānasaputra's vormen zelf een hiërarchie van reeksen entiteiten: de grootste, de tussenliggende, en de minder grote, zoals men dat ook bij de mensen ziet, grote figuren en gewone mensen – manifestaties van het vermogen van de mānasaputrische krachten. De goden volgen dezelfde regel: supergoden, minder grote goden, lagere goden, halfgoden, mensen, dieren, planten, mineralen en de drie elementenrijken.

Nu de laatste van de drie vragen.

*Secretaresse* – 'Behoren onze monaden overeenkomstig *hun* evolutie tot het ene of het andere van deze zonnestelsels?'

*GdeP* – Ja, ze behoren tot ons zonnestelsel, omdat ze banden daarmee hebben. Ik ben bang dat ik u weer enigszins in verwarring zal brengen, maar daar is niets aan te doen. Het heeft een voordeel, omdat het u aan het denken zet. Iedere monade van deze menigten monaden die tot ons zonnestelsel behoren heeft niettemin haar eigen ouderzon.

Ga naar een grote stad in ons land, of in een willekeurig land. U zult daar een groot aantal mannen en vrouwen zien die uit de vier windstreken van de aarde komen. Ze behoren allen tot die stad. Ze

zijn inwoners van die stad. Niettemin komen ze uit de vier windstreken van de aarde en uit verafgelegen steden en dorpen. Hun thuis is waar ze zijn geboren, maar ze zijn allen tijdelijk samengekomen in die ene metropool. Dit is de gedachte. Alle menigten entiteiten die tot ons zonnestelsel behoren zijn hier samengekomen, want ze worden tot elkaar aangetrokken door overeenstemming wat betreft hun evolutionaire aard en lotsbestemming. Door eenzelfde aantrekking komen de mensen naar de grote steden.

Toch heeft iedere monade afzonderlijk beschouwd – dit wil zeggen als individuen – haar eigen ouder-ster waarvan ze een atoom is, een geestelijk atoom op zijn omzwervingen en transmigraties door de woningen van het leven, in dit geval door de zonnestelsels. Denk er eens over na wat een verheven perspectief dit u biedt! Ziet u het wonderbaarlijke en de schoonheid ervan? Ziet u hoe dit het denken en de verbeelding stimuleert?

*Vr.* – Een andere vraagsteller zei dat de aarde om de zon draait en dat de zon om iets anders wentelt. Wat is dit andere en waar behoort het toe?

*GdeP* – Een andere zon. Zonnen cirkelen om zonnen zoals planeten rond de zon gaan. En de centrale zon is niet noodzakelijk een fysieke zon.

*Vr.* – Als we spreken over het gaan naar de buitensferen, is de entiteit daarbij dan beperkt tot het gebied waarop het individu is geïncarneerd? Ik bedoel, bijvoorbeeld, dat wij nu op het mānasische gebied zijn. Als we naar die buitensferen gaan, wordt deze tocht dan geheel beperkt tot het mānasische gebied van de buitensferen? Ben ik duidelijk?

*GdeP* – Ja, maar ik wil nog iets meer duidelijkheid hebben. Spreekt u over de monade of het reïncarnerende ego?

*Vr.* – Ik heb het over het reïncarnerende ego. Tijdens het manvantarische leven kan het reïncarnerende ego, voorzover ik het begrijp, tussen de incarnaties naar de buitensferen gaan, zoals eens werd gezegd. Wordt het gaan daarheen beperkt tot het mānasische gebied van de buitensferen, omdat wij nu op het mānasische gebied zijn?

*GdeP* – Ik geloof dat u het antwoord verkeerd heeft begrepen.

Vr. – Nu weet ik het niet meer.

GdeP – Het is de monade die de buitenronden doorloopt. Ik heb u vroeger gezegd dat het reïncarnerende ego bij de dood van zijn lichaam aan het einde van de fysieke incarnatie, in de schoot van de monade wordt teruggetrokken, waar het zijn devachanische rust doormaakt. Maar het is de monade die deze buitenronden volgt. En elke monade heeft een groot aantal reïncarnerende ego's die in haar schoot rusten (om beeldspraak te gebruiken). Met andere woorden, de zon, die de uitdrukking is van een zonnemonade, trekt zijn grote menigten zonnestrallen in zichzelf terug, en die symboliseren de vertrekkende en naar de oudermonade terugkerende reïncarnerende ego's. Dit is de gedachte.

Vr. – We weten dat de baan van de zon een ellips is en dat de zon in het ene brandpunt van die ellips staat. Wat is er in het andere brandpunt. Is daar een centrum van krachten?

GdeP – Nee, tenminste niet een waarover ik zou kunnen spreken.

Vr. – Mag ik nog iets vragen over de planeten voor we op een ander onderwerp overgaan? In uw artikel in het januarinummer van *The Theosophical Path* (1930)\* noemt u de zeven planeten en de aarde en de heilige planeten. Dat is natuurlijk niet de planeetketen. Maar het zijn er dus acht. Ik ben daarin erg geïnteresseerd en heb daarover diep nagedacht. Zijn die zeven planeten de planeten van de buitenronde. Hoe komen we dan aan *acht*. Ik neem aan dat de maan tot de zeven behoort?

GdeP – Ja, maar alleen als een substituut-planeet, zoals ook de zon wordt gebruikt als een substituut-planeet, want een van de planeten (en dat zal u verbazen) staat dichtbij de maan en de andere bevindt zich bij de zon. De genoemde verwijzing houdt inderdaad verband met de buitenronden. De aarde, feitelijk elk van de zeven bollen van de aardketen, wordt opgebouwd door – of beter gezegd, de bouw van elke bol van de aardketen staat onder de supervisie van – een van de andere planeten. Daaruit volgt dat er zeven planeten zijn die de zeven bollen van onze aardketen opbouwen. Onze aardketen wordt dus de achtste. En onze aarde helpt in haar evolutie bij de

---

\*Het onderwerp 'de zeven heilige planeten' heeft de schrijver later verder uitgewerkt in *De Esoterische Traditie*, hfst. 4, 'Hoe het ene het vele wordt'.

bouw van een van de bollen van een andere planeetketen.

*Vr.* – Behoort deze andere zon waaromheen onze zon zich beweegt tot een andere planeetketen?

*GdeP* – Nee. De grote zon – noem hem een rājā-zon, of ‘koning-zon’ – waaromheen onze zon draait, behoort tot zijn eigen keten, een zonneketen. Elke zon bestaat uit zeven zonnen, als u me begrijpt. Iedere zon die u ziet heeft zes hem vergezellende bollen. Door zeven zonnen wordt hij gevormd, en daarvan zien wij alleen de fysieke zon. Er zijn talloze menigten zonnen in de ruimte die door onze fysieke ogen helemaal niet worden gezien. Ze behoren tot hogere – of lagere – sferen of gebieden of werelden, en zijn dus onzichtbaar.

*Vr.* – Er zijn twee dingen die me interesseren. Het eerste betreft de maan. Als ik het goed begrijp, staat de aardketen een trede hoger dan de maanketen. En daarom zien wij met onze fysieke ogen niet de fysieke bol van de maanketen, maar haar kāmārūpa. Als wij het kāmārūpische spook van de vierde bol van de maanketen zien, dan is dat op het astrale gebied van de maanketen, of van wat de maanketen is geweest. Als dat zo is, dan had het astrale gebied van de vroegere maanketen twee bollen, twee bollen die hoger waren dan de toenmalige fysieke maan. Waarom zien we dan niet drie lichamen?

*GdeP* – U verwacht het kāmārūpa van de vroegere maan met de twee bollen op het kosmische gebied onmiddellijk boven het fysieke lichaam van de vroegere maan. De twee manen, vlak boven de vroegere maan die er niet meer is, bestonden op een kosmisch gebied dat zelfs hoger is dan dat waarop onze huidige kāmārūpische maan bestaat.

*Vr.* – Dus met andere woorden, het kāmārūpische spook van de fysieke maan bevindt zich op slechts een hoger subgebied van het fysieke gebied van de maanketen, maar niet op het volgende hogere kosmische gebied?

*GdeP* – Precies.

*Vr.* – Mag ik nog een vraag stellen? Het is niet rechtstreeks een vraag. In elk geval . . .

*GdeP* – Ik wil u even in de rede vallen. U weet toch dat ieder kosmisch gebied zeven onderverdelingen heeft?

*Vr.* – Ja, dat weet ik, maar ik wilde dat bevestigd hebben.

*GdeP* – Nu uw volgende vraag.

*Vr.* – In uw eerste Algemene Brief sprak u erover dat meester KH hier bij u was gekomen. Enige tijd geleden vroeg iemand in een van deze bijeenkomsten u iets over de meesters en u vertelde vele schitterende dingen over hen, hoewel dit eigenlijk niet een antwoord op een vraag was. Zou het nu mogelijk zijn iets meer te horen over deze ontmoeting met de meester, waarnaar u in de eerste Algemene Brief verwees?

*GdeP* – Wat zou u willen weten?

*Vr.* – U wees speciaal op het feit dat u de toekomst van de Theosophical Society werd getoond, en wat kon worden verwacht. Kunt u dit verder toelichten?

*GdeP* – Ja, ik kan kort zijn en vaag. Ik weet niet of u er wel tevreden mee zult zijn. Toen mij de toekomst werd getoond bedoelde ik niet dat de meester mij een foto of beeld van de toekomst gaf, maar dat in de loop van het gesprek en de instructies die ik toen kreeg, mij duidelijk te zien en duidelijk te verstaan werd gegeven – ik had een helder mentaal beeld – hoe de toekomst in grote lijnen eruit zou zien, *als ik bepaalde dingen zou doen*. Ziet u waar het om gaat?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Is het een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Tot op zekere hoogte.

*Vr.* – Ik zou graag willen weten hoe de mānasaputra's en de meesters zich evolutionair gezien tot elkaar verhouden.

*GdeP* – Dat is een heel algemene vraag. U zou kunnen zeggen: hoe verhouden de mānasaputra's zich tot de gemiddelde mens. Het antwoord zou hetzelfde zijn. Gewone mensen manifesteren die mānasaputra's die later incarneerden dan anderen. De meesters, de boeddha's, manifesteren de schitterende krachten van die mānasaputra's die behoren tot het meest gevorderde deel van de mānasaputrische menigte dat als eerste in de vroege mensheid incarneerde.

*Vr.* – Ik was heel erg onder de indruk – wij allemaal, geloof ik –

van wat u heeft gezegd over het feit dat we niet onsterfelijk zijn, dat we een bewustzijnsstroom zijn.

*GdeP* – Niet onsterfelijk als personen.

*Vr.* – Als personen, ja; maar de onsterfelijkheid waarin we met ons hersenverstand hebben geloofd, bestaat niet. Maar overeenkomstig dit nieuwe licht, deze nieuwe kennis, vinden we heel veel meer verklaard dan tot nu toe over onsterfelijkheid in de openbare uitspraken van de leraren het geval is geweest, en ik heb twee vragen. Wanneer de mensen vroegen: ‘Wat is theosofie?’ gaf Mw. Tingley, bijvoorbeeld, vaak als antwoord: ‘Theosofie is gebaseerd op de onsterfelijkheid van de ziel.’ Was dat om het publiek geschikt te maken voor hogere kennis? En mijn tweede vraag is: ‘Wat is de reden? Ik kan begrijpen waarom veel leraren . . .

*GdeP* – Mag ik één vraag tegelijk beantwoorden? KT was een esoterica in hart en nieren. Als zodanig zou ze nooit esoterische leringen aan het publiek bekendmaken. De werkelijke verklaring van dit hele onderwerp van de onsterfelijkheid is esoterisch, en niet geschikt voor het publiek dat er eenvoudig kop noch staart aan zou vinden. Daarom gebruikte onze geliefde Katherine Tingley altijd eenvoudige taal, de eenvoudigste die ze kon bedenken, taal waaraan de mensen gewend waren, om hun hoop te geven, om hen binnenwaarts te leiden, opwaarts te voeren, hen te trainen. Dat is het hele antwoord.

*Vr.* – Mag ik een andere heel korte vraag stellen? Natuurlijk weten we allen dat veel leringen niet worden bekendgemaakt omdat het gevaarlijk zou zijn, dat ze zouden worden misbruikt en kwaad eruit zou voortkomen. Maar zijn er andere redenen waarom de waarheid over de bewustzijnsstroom niet werd bekendgemaakt? Is het omdat de mensen die niet konden begrijpen of zijn er nog andere redenen? Ik kan volstrekt niet zien hoe er misbruik van gemaakt zou kunnen worden. Misschien moet ik deze vraag niet stellen.

*GdeP* – Uw vraag is gerechtvaardigd. U heeft uw vinger precies op de plek gelegd waar de verklaring begint. Er zijn in feite twee verklaringen. Ten eerste, zoals u heeft gezegd, het publiek zou het niet begrijpen en er kop noch staart aan vinden. Men zou er niet in geïnteresseerd zijn. En ten tweede, als u de lering over die bewustzijnsstroom eenmaal begrijpt, is deze een *sesam open u* voor grote mysteries. Ze is een schitterende sleutel. Zodra u die gaat begrijpen



zullen dingen uw denken binnenstromen die tot de hogere leringen behoren. Deze waarheden kunnen ook u toebehoren als u ze kunt begrijpen. Ze horen dan bij u. Ze zijn het erfdeel waar u van nature recht op heeft, maar u moet ze uzelf toe-eigenen. Ik zal u ronduit zeggen dat onze theosofische leringen in haar esoterische aspect tot twee dingen kunnen leiden: het eerste is het helderste licht, en het andere krankzinnigheid of zwarte magie. Dat is de waarheid.

Hierin ligt niets dat tegen de theosofische leringen pleit. Het betekent eenvoudig dat mensen die niet zijn opgeleid om in een scheikundig laboratorium te werken en gaan spelen met de chemische stoffen en explosieven, verre daarvan moeten worden gehouden. Bovendien wordt iedereen die een lering verkondigt, iedere leraar, in zekere mate karmisch verantwoordelijk voor wat er met hen gebeurt die luisteren naar wat hij zegt en die het geloven, die daarvan overtuigd zijn. Hun hele leven verandert daardoor.

Deze lering moet niet licht worden opgevat. Al onze theosofische leringen, bijvoorbeeld die van de bewustzijnsstroom en die van het niet bestaan van onsterfelijkheid, zijn, tenzij ze zorgvuldig worden geformuleerd, gevaarlijk. Er zijn mannen en vrouwen van wie het denken op zo'n manier werkt dat ze onmiddellijk zouden zeggen: 'Wat voor zin heeft dit? Tenslotte ben ik maar een dier. Ik val in stukjes uiteen als ik doodga en dan is het met mij gedaan. Wat betekent al dat geklets en gepraat over karmische gevolgen? Ik begrijp niet wat dat betekent. Als er niets blijvends in mij is, als ik niet onsterfelijk ben, als er niets in mij is dat zal worden gestraft als ik doodga, of dat de vergelding toekomt voor mijn verkeerde daden, laten we ons dan uitleven en van het leven genieten zolang het kan.'

U begrijpt dat, nietwaar? Deze mogelijkheden zijn heel reëel. Er zijn in de TS werkelijk gevallen geweest waar dit is gebeurd. Iemand die in de begintijd van de TS een boekje schreef getiteld *The Elixir of Life* is hiervan een voorbeeld. Hij was een Engelsman, in India geboren, ik geloof dat zijn naam G. Mitford was. Hij verliet op jeugdige leeftijd de christelijke kerk en werd moslim, toen atheïst, daarna rooms-katholiek, ontmoette toen HPB en werd lid van de TS, ontving de leringen, voelde zich sterk ertoe aangetrokken, was overtuigd van de waarheid ervan, maar na korte tijd verloor hij zijn morele evenwicht, begon te drinken, werd weer moslim, toen weer atheïst, en pleegde tenslotte zelfmoord. Ik geloof dat ik de volgorde van zijn veranderingen van opvatting juist heb weergegeven. De TS is niet de enige organisatie die met dit probleem te maken heeft. Zijn er geen

religieuze fanatici en ‘zonderlingen’ in alle kerken? Kijk bijvoorbeeld naar de rooms-katholieke kerk. Wat heeft die niet voortgebracht aan moordenaars, fanatici, mensen die door een blinde ijver waanzinnig zijn geworden.

*Vr.* – Mag ik iets vragen? Waardoor wordt een planeet een zon? In *De Stem van de Stilte* wordt bijvoorbeeld over Mars en Mercurius gesproken die in vroegere kalpa’s zonnen waren en weer zonnen zullen worden. Wilt u ons iets zeggen over hoe een planeet een zon kan worden en van die hoge staat kan terugvallen?

*GdeP* – Iedere planeet is een geëvolueerd deel of partikel van de zon in het vorige zonnemanvantara. Daarom spreekt een Tibetaans werk, waaruit HPB citeert, over Migmar, Mars, die eens een deel van een schitterende zon was. Als een zon het einde van zijn leven bereikt en sterft, valt hij uiteen, en de delen ervan worden de oorsprong van planeten, en kosmisch stof, meteoren, enz. Maar omdat ieder planetair lichaam een samenstel van levensatomen is, evolueert het evenals een mens. Het is een samenstel van levenskrachten.

Onze aarde, bijvoorbeeld, was in het begin van haar evolutie een etherische planeet, was als een ster, doorschijnend. Ze werd ruwer en grover, en bereikte tenslotte de staat van grofstoffelijk bestaan waarin ze nu verkeert. Naarmate de ronden vorderen, zal ze daarna steeds minder stoffelijk worden, tot ze min of meer dezelfde etherische staat bereikt die ze in het begin had. Dan zal ze sterven. Na verloop van tijd zal haar wederbelichaming een nieuwe aarde zijn, en onze aarde zal dan haar maan zijn. Maar na een aantal van deze wederbelichamingen zal ze zo zijn geëvolueerd en zo etherisch en gespiritualiseerd zijn geworden dat ze dan op weg is om op haar beurt een zon te worden – niet langer een atoom van de zon, niet langer een deeltje of onderdeel van een zon, maar zelf een zon.

In het begin is ze een zon. Dan sterft ze en valt uiteen. Haar atomen, haar deeltjes, zwerven eonenlang door de ruimte. Al deze deeltjes zijn zonnestof, stof in haar hoogste toestand. Deze zonnestof verdicht zich langzaam en wordt materieel – elk deeltje of gedeelte van de vroegere zon – en wordt een planeet. Iedere planeet heeft haar eigen evolutiegang van het etherische naar het fysieke en terug naar het etherische. En nadat dit een aantal keren is gebeurd, dat wil zeggen nadat een bepaald aantal planeetwederbelichamingen heeft plaatsgevonden, wordt ze weer geheel etherisch en opnieuw spiritueel. Zo wordt ze dus een zon, en zo zijn ook wij zonen van de zon,

spirituele atomen van de zon, of van een zon die onze ouderster is. En wij zullen op onze beurt groeien; van atomen van onze ouderzon zullen we op onze beurt een zon worden. Zo wordt het atoom van de oude zon op zijn beurt een nieuwe zon.

*Vr.* – Wat u kortgeleden over karma zei – dat we in heel werkelijke zin ons eigen karma zijn – herinnert me aan die schitterende uitspraak in *De Geheime Leer*, namelijk dat ieder wezen in het heelal zichzelf heeft voortgebracht als resultaat van zijn karma.

*GdeP* – Juist, volkomen juist.

*Vr.* – Als dat zo is, hoe ontstellend is dan – vanuit één gezichtspunt gezien – de hoeveelheid karma die we nog moeten afwerken. Volgens Judge putten we in elk leven maar een heel klein deel ervan uit.

*GdeP* – Gelukkig maar.

*Vr.* – En als we devachan verlaten wacht ons heel wat karma.

*GdeP* – En dat bent u zelf.

*Vr.* – En dus zal het bijna eindeloos doorgaan.

*GdeP* – Eindeloos.

*Vr.* – We komen in aanraking met ons eigen bestaan, met onszelf.

*GdeP* – Absoluut. We zijn onze eigen kinderen. We zijn door onszelf voortgebracht uit de geest in ons.

*Vr.* – Indien we eenmaal deze grote waarheid kunnen begrijpen, hoe verschrikkelijk ze ons misschien ook toeschijnt – omdat we allemaal weten dat we heel slechte dingen hebben gedaan – zullen we zien dat ze ook onze redding is.

*GdeP* – Volkomen waar. En aan wat u heeft gezegd wil ik nog toevoegen dat, als u als individu deze eeuwigheid van karma niet achter u had, u niet de eeuwigheid van de toekomst vóór u zou hebben. U heeft uzelf voortgebracht. In vervlogen eeuwen heeft u uzelf gemaakt tot wat u nu bent. U bent voortdurend bezig oud karma uit te werken, maar ook nieuw karma te maken, en dit proces zal eindeloos doorgaan.

*Vr.* – En ik zal altijd mezelf zijn.

*GdeP* – U zult altijd het Zelf zijn, de bewustzijnsstroom die ‘onveranderlijk’ is. Maar bedenk alstublieft dat alle gemanifesteerde bestaan *māyāvi* is, werkelijk een illusie, en het enige essentiële in de mens is deze bewustzijnsstroom die zelfbewust steeds groeit, en ruimer, helderder en schitterender wordt. Deze stroom gaat eindeloos door. En als u zou besluiten om een of ander moment in het verre verleden uw begin te noemen, dan is dit begin in feite het punt halverwege de eeuwigheid, want toen bent u niet begonnen. U bent uit het verleden gegroeid tot wat u nu bent, en u zult blijven groeien om in de toekomst, in de eeuwigheid, steeds edeler te worden. U zult een god worden, dan een zon, en daarna nog iets verheveners. Denk eens aan het elektron in een atoom van onze fysieke aarde – het gaat eveneens verder, wordt groter en groeit altijd. Wees niet bang voor de last van karma die u heeft opgestapeld en waar u doorheen gaat, want als u bang bent, bent u bang voor uzelf.

*Vr.* – Mag ik eraan toevoegen dat dit de onsterfelijkheid is die ik verlang, en dat het de enige betekenis van onsterfelijkheid is die ik kan begrijpen.

*GdeP* – Zeker, u heeft helemaal gelijk – onsterfelijkheid als een geestelijk zelf. En ook die is niet een ware onsterfelijkheid, omdat ook dat geestelijke zelf verandert en groter wordt en geen twee seconden hetzelfde blijft.

*Vr.* – Als we niets deden, geen enkel karma maakten, zouden we, wanneer we planeten en zonnen werden, niets hebben om te verzamelen, nietwaar?

*GdeP* – Precies, volkomen juist. En ook zou u in zo’n geval geen planeten en zonnen worden. Als het voor een evoluerende entiteit mogelijk zou zijn haar karma geheel uit te werken, zou ze volledig worden vernietigd, er zou niets van overblijven – en dat is onmogelijk.

*Vr.* – Ik zou willen vragen met welk deel van onze natuur het geheugen is verbonden. In welke betrekking staat het tot de onsterfelijkheid?

*GdeP* – Het geheugen is geworteld in elk deel van ons. Er is een atomair, een menselijk, een geestelijk en een goddelijk geheugen, zelfs een fysiek geheugen, beschouwd als een verzameling van atomaire geheugens.

*Vr.* – We verliezen dus niet het gevoel van ik-ben-ik?

*GdeP* – Hoezo, u verliest het elk ogenblik. U verandert ieder moment.

*Vr.* – Wijzen en zieners herinneren zich vorige levens.

*GdeP* – Ja natuurlijk, maar dit is niet het ik-ben-ik. Het is de bewustzijnsstroom, het ik-ben, het draadbewustzijn, de sūtrātman, het draadzelf dat zich de dingen herinnert.

*Vr.* – Ze herinneren zich het ‘ik’ zoals ze in vroegere levens waren.

*GdeP* – Dat doen ze inderdaad, omdat het de bewustzijnsstroom is die deze voorbijgaande stadia in zich bevat, die tijdens het leven het ik-ben-ik worden genoemd, en na de dood het ik-was. Elk leven is als een parel, geregen aan een snoer, of, als u wilt, een stuk smerige steenkool. Maar alles wat gebeurt is onderdeel van de bewustzijnsstroom, en is daarom in zekere zin onsterfelijk, onuitwisbaar vastgelegd in het verslag van de eeuwigheid.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over karma? Ik zou het jammer vinden om dat onderwerp niet verder af te ronden. Er is een heel bekende uitspraak in *Licht op het Pad* die velen van ons zeer diepgaand hebben bestudeerd en die ook in onze literatuur staat, namelijk dat we niet moeten proberen goed karma te maken. Deze luidt: ‘Probeer niet goed karma te maken, maar probeer vrij van karma te worden.’ Ik weet dat dit allegorisch is, maar ik zou hierover graag meer willen weten. Er staat: ‘Richt uw hart en denken op wat in zekere zin boven karma is.’ Als we zoeken naar de persoonlijkheid vinden we een reusachtig onkruid.

*GdeP* – Dat is heel juist. De passage verwijst naar het feit dat als de mens de staat van menselijk karma verlaat naar het geestelijke of goddelijke, hij buiten het bereik komt van enig karma dat hem als mens zou kunnen treffen. Hij heeft de mensheid verlaten, of beter, de menselijke staat, en is een halfgod geworden. Menselijk karma kan hem niet meer treffen, maar geestelijk karma wel, want karma is niet iets buiten hem; het is wat uzelf bent. Karma betekent ‘handeling’, ‘beweging’, hetzij van bewustzijn – in wezen van bewustzijn – of van iets anders.

Vaak leest u in oosterse geschriften: ‘uitstijgen boven de ketenen van karma’, en daarmee wordt hier menselijk karma bedoeld, het

oprijzen uit het slijk van slechts een fysiek bestaan, het opstijgen uit het menselijke bewustzijn naar het geestelijke bewustzijn waar menselijk karma niet langer bestaat. Maar daar bestaat geestelijk karma. De lering gaat uit van het menselijk standpunt. En het is ook een ‘sluier’ – tot op zekere hoogte waar, maar het bevat niet de volle waarheid.

*Vr.* – Ik zou graag iets meer weten over de betekenis van: niet proberen goed karma te maken. Ik neem aan dat het betekent om niet uit te zien naar de resultaten.

*GdeP* – Dat is het precies. Ik heb mensen gekend die zozeer ernaar streefden goed te doen dat ze hun eigen doel in de weg stonden. Richt uw denken niet op goed zijn. Wees onpersoonlijk, en u hoeft zich niet te bekommeren om het kwaad of iets anders, want als u werkelijk onpersoonlijk bent, zult u niet in staat zijn enig levend wezen kwaad te doen of te benadelen. De grote leraren zijn dat veel meer dan wij, ze zijn onpersoonlijk. Er is veel meer over deze lering te zeggen dat ik zelfs niet durf aan te roeren.

*Vr.* – Kan een devachanī voor zichzelf karma maken, wanneer hij in devachan is? Dat wil zeggen, is de devachanī in die staat onsterfelijk? Kan hij als devachanī voor zichzelf karma maken?

*GdeP* – Nee dat kan hij niet.

*Vr.* – Dan is hij in die toestand onsterfelijk.

*GdeP* – Nee, want in het weefsel van zijn wezen ligt een eeuwigheid van karmische gevolgen besloten, en juist door de werking van dit vroegere karma komt er een einde aan de devachanische periode. Onsterfelijkheid betekent een onveranderlijke toestand van identiek gelijk blijven die eeuwig voortduurt, en dat is een onmogelijkheid omdat we steeds veranderen en groeien.

*Vr.* – Dan is er in de devachanische staat voortdurende verandering.

*GdeP* – Absoluut. Dat is precies de essentie van devachan. Het is zoals bij een mens in een gelukkige dagdroom – een voortdurende verandering van gedachten. Het denken vormt zich beelden van schoonheid en glorie, die steeds wisselen en veranderen, zoals de gebeurtenissen in een droom. Maar omdat het devachan is, is het altijd mooi, is men er altijd gelukkig. Avīchi is juist de tegenpool van

devachan. Het is een toestand waarin het bewustzijn onderhevig is aan een gestage opeenvolging van verschrikkingen, van ellende.

*Vr.* – Wat u net heeft gezegd brengt me op iets dat ik altijd heb willen weten. Als een mens met opvallende talenten in dit leven, met veel goede eigenschappen in zijn natuur en ook met veel slechte, sterft, zullen de verschillende bundels van bewustzijn dan respectievelijk lijden en zich verheugen? In wat voor toestand verkeert hij?

*GdeP* – Heeft u het over de toestand van het reïncarnerende ego?

*Vr.* – Ik weet het niet. Als zijn samenstellende delen uiteen zijn gegaan, als deze bundels van bewustzijn zich bij de dood scheiden, en het hogere deel van hem heengaat om vreugde te ervaren, en de slechte delen zullen lijden, zijn dan de vreugde en het lijden twee van elkaar gescheiden zaken?

*GdeP* – Zeker.

*Vr.* – Wordt er dan een gemiddelde van bepaald?

*GdeP* – Bedenk dat de mens een samengestelde entiteit is, samengesteld uit een goddelijk, een geestelijk, een menselijk, een astraal en een fysiek deel of delen, die alle samenwerken en op die manier de volledige geïncarneerde mens maken. Wanneer de dood intreedt, vallen de lagere drie beginselen uit elkaar. Ze worden van de hogere vier losgemaakt, en ze vallen uiteen in de respectieve levensatomen die de lagere triade samenstellen – het fysieke lichaam, het prāṇische fluidum en de astrale delen.

*Vr.* – Lijden ze voor het kwaad dat ze deden?

*GdeP* – Nee, ze hebben geen waarnemend bewustzijn om als entiteiten te lijden. De levensatomen volgen eenvoudig hun omzwervingen door de gebieden van het zijn. De fysieke levensatomen gaan door de fysieke; de prāṇische levensatomen door de prāṇische; de astrale, etherische, gaan door de astrale gebieden. Maar de bovenste vier beginselen bestaan uit twee duaden: de monade per se, gevormd uit ātman en buddhi; en het manas verbonden met het kāmische beginsel vormt de lagere duade. Dan heeft plaats wat in de mysterie-scholen ‘de tweede dood’ wordt genoemd: de scheiding van deze twee duaden – de monade of de hogere duade van het kāmārūpische spook of de lagere duade.

Het kāmārūpische spook heeft enige tijd een quasi-bewustzijn, eenvoudig omdat het een bepaald overblijfsel van bewustzijn bevat van de mens die heeft bestaan, maar het is niet bewust zoals een mens dat is. Zijn bewustzijn is een droombewustzijn, heel ijl en vaag behalve bij heel slechte mensen. In dat geval, omdat het grootste deel van het bewustzijn van de mens die was werd geconcentreerd in zijn hartstochten – in zijn zelfzuchtige, persoonlijke natuur – is het kāmārūpa heel sterk en actief. Zijn kāmārūpische bewustzijn is min of meer scherp, en het lijdt inderdaad. Maar zelfs dan niet als mens. Het lijdt automatisch, maar is zich dat slechts flauw en onvolkomen gewaar.

Wat de hogere duade betreft, de monade per se, de ātmabuddhi – met al de beste delen van het bewustzijn van de mens die is geweest, en dat beste deel, het hogere manas, is teruggetrokken in de schoot van de monade – vervolgt haar omzwervingen door de sferen, en gaat door zowel haar binnen- als buitenronden.

*Vr.* – Leert het lijdende bewustzijn iets van zijn lijden?

*GdeP* – Wat bedoelt u met ‘het lijdende bewustzijn’?

*Vr.* – Is het lijden na de dood . . .

*GdeP* – Dat is er niet.

*Vr.* – Zelfs niet voor het spook?

*GdeP* – Zoals ik u al heb gezegd, kan het kāmārūpische bewustzijn van de gemiddelde mens eigenlijk geen bewustzijn worden genoemd. Het is een vaag droomgevoel waarvan men zich nauwelijks bewust kan zijn, en zo vaag en zwak dat het weinig meer is dan misschien het bewustzijn van de hogere planten of de lagere dieren. Er is geen lijden behalve wanneer het heel slechte wezens betreft, en dan alleen omdat in het vorige leven de slechte mens zijn leven, zijn bewustzijn, in de lagere delen van zijn wezen concentreerde. En het kāmārūpa, dat dus hechter samenhangt, belet deze overblijfselen van het laagste deel van de begeertenatuur van de mens die is geweest om uit elkaar te vallen. Begrijpt u?

*Vr.* – Ja, maar het staat me niet aan dat dit lijden niet meetelt.

*GdeP* – Maar er is in het geheel geen lijden. U zou niet zeggen dat een plant lijdt. Wij mensen met ons gevoelige hart weten dat als een



plant verwelkt, we kunnen zeggen dat ze lijdt. Er is inderdaad een plantbewustzijn, maar de plant is niet zelfbewust en ervaart wat ze ondergaat niet als lijden. Ze ervaart het alleen als een vermindering van bewustzijn. Dus heeft het kāmārūpische spook, tenzij het het kāmārūpa van een heel slecht mens betreft, nauwelijks enig bewustzijn.

*Vr.* – We moeten dus tijdens het leven leren, op de plek waar we onze fouten hebben gemaakt?

*GdeP* – Zeer zeker. Het leven op aarde is wat technisch ‘de sfeer van de oorzaken’ wordt genoemd. (U heeft het nu over de mens; u spreekt natuurlijk niet over de monade.) *De mens is een samengestelde entiteit.* U denkt aan de *menselijke* monade – met andere woorden aan de menselijke ziel – en u denkt dat dat de hele mens is. Maar dat is het niet. Er is het monadische bewustzijn, het geestelijke bewustzijn, het goddelijke bewustzijn, binnen of boven ons.

Vergeet het idee dat er ook maar enig lijden is. Er is echter lijden in het geval van mensen die welbewust zwarte magiërs zijn en aan het eind van hun leven komen. Er is lijden waar het een mens betreft die vele levens lang vastbesloten en welbewust de weg van kwaad doen en beestachtigheid heeft gevolgd. Maar dit zijn heel uitzonderlijke gevallen. En van het lijden dat zelfs daar voorkomt vindt 99% tijdens het leven plaats, vóór de dood – behalve voor de zwarte magiërs.

*Vr.* – Ik heb niet veel over de monadische kant ervan gezegd, maar ik neem dat werkelijk aan. Het is deze scheiding van de bundel van bewustzijn die me in verwarring bracht.

*GdeP* – Wanneer een mens, die een samengestelde entiteit is, sterft, gaan de samenstellende delen ieder hun eigen weg. De bundel valt uiteen in stukken, wordt, of scheidt zich in, de skandha’s. De levensatomen van het fysieke lichaam gaan hun weg. De levensatomen van prāṇa vervolgen hun zwerftochten en transmigraties. De levensatomen van het astrale lichaam vervolgen hun transmigraties in het kāmārūpische spook. Elk levensatoom wordt in elk van de gevallen aangetrokken naar sferen of andere lichamen of levende entiteiten die het meeste overeenkomen met zijn eigen instincten en impulsen. Het wordt elektromagnetisch aangetrokken tot deze nieuwe lichamen die de levensatomen binnengaan. Precies zo gaat het met de levensatomen die op hun gebied het lagere deel van de menselijke ziel vormen.

*Vr.* – Mag ik eraan toevoegen dat wat me het meest verontrustte was dat we zo langzaam leren. En we zijn in het leven zo blind voor de werkelijkheid dat ik hoopte dat we iets zouden hebben aan de tijd tussen twee levens – dat we onze ervaringen konden verwerken.

*GdeP* – Dat doen we. Als mensen doen we dat in devachan. U zou het een periode van verwerking kunnen noemen. Daar assimileren we wat we hebben geleerd. Het wordt een deel van ons. Dat is in hoofdzaak de functie van devachan. We gaan niet naar devachan om gelukkig te zijn. We gaan erheen, of beter gezegd, we zijn in die toestand omdat het de wet van de natuur is. Maak u niet druk om het vraagstuk van het lijden. U zult niet lijden als u sterft, noch iemand anders in dit vertrek.

*Vr.* – Ik zou willen weten of er zoiets is als het scheiden van de beginselen vóór het lichaam sterft.

*GdeP* – Praktisch altijd.

*Vr.* – Wanneer een mens met een briljante geest in de laatste tien of vijftien jaar van zijn leven zijn verstandelijke vermogens schijnbaar geheel verliest en ook zijn geheugen – zijn in zo'n geval de hogere beginselen, dat wil zeggen het hogere ego, dan al heengegaan?

*GdeP* – Dat is een manier van uitdrukken. Het is bezig met een proces van zich losmaken van de bundel, maar het heeft zich nog niet feitelijk van die bundel gescheiden voordat de dood intreedt.

*Vr.* – Heeft hij bij de dood een terugblik op zijn leven?

*GdeP* – Zeer zeker.

*Vr.* – Het hele wezen, de hele mens, is er dus op het moment van de dood?

*GdeP* – Op het ogenblik van de dood is de hele mens er, behalve in die weinige gevallen van de verloren zielen.

*Vr.* – Mag ik daarover iets zeggen? HPB vertelt in een van haar geschriften dat ze bij een piramide in Egypte haar oude tuinman of koetsier ontmoette, Piotre, die gestorven was. Ze zei dat hij trachtte een borrel te krijgen en probeerde in hevige zielenstrijd en pijn tot haar te spreken omdat hij geen borrel kon krijgen. En iemand dronk iets, en ze zei dat hij door het spook werd achtervolgd. Dacht de vraagsteller

misschien hieraan? Hier was een dronkaard die geen borrel meer had en er geen kon krijgen, en hij leed verschrikkelijk daaronder.

*GdeP* – Maar dat was niet de koetsier die heeft geleefd maar zijn kāmārūpische spook. Dit geval betreft een slecht mens, een zwakkeling, overgegeven aan een allesbeheersende ondeugd. Het kāmārūpa weerspiegelt de verdorvenheid van de vroegere mens, en wordt dus een geïncarneerde lust, om zo te zeggen; in het geval dat u aanhaalt kan het alleen uit beleefdheid de ‘koetsier’ worden genoemd.

*Vr.* – Mag ik uitleg hebben over een vraag waarover ik vaak heb nagedacht? HPB zegt precies wat u heeft gezegd, dat er geen straf na de dood is, behalve in het geval van een zwarte magiër. Maar Judge geeft in zijn ‘Aantekeningen bij de *Bhagavad Gītā*’ een hele beschrijving van een zuiveringsplaats, bijna een vagevuur, waarin er volgens hem evenveel verschillende toestanden als mensen zijn, en dat ze daar mentaal lijden ondergaan tot ze worden bevrijd en dan naar devachan gaan. Wilt u die schijnbare tegenspraak verklaren?

*GdeP* – Ik zie geen tegenspraak. De regel is dat het proces van ontbinding van de bundel die de hele mens op aarde vormde, automatisch en pijnloos plaatsvindt. Maar de ‘tweede dood’ waarover ik al heb gesproken is niet gemakkelijk wanneer het om slechte mensen gaat. Er is geen lijden zoals wij het woord opvatten, maar het gaat niet zo gemakkelijk en gladjes als groei, als het ontluiken van een bloem, zoals het zou moeten zijn en ook is in het geval van normale mensen, van goede mensen, van gemiddelde mensen.

Als een grote ziel sterft, dan is het scheiden van de beginselen zo eenvoudig als u zich maar denken kunt. Sterft een gewoon mens dan is dat niet zo heel eenvoudig. Het proces duurt langer, maar is automatisch en pijnloos. Sterft een slecht mens dan is de scheiding van de beginselen nog moeilijker door de concentratie van materiële lusten, instincten en impulsen in de structuur van het kāmārūpa.

Ongetwijfeld heeft Judge daarop gedoeld. Er zijn werkelijk bijna evenveel gebieden of graden in de kāmāloka als er mensen zijn, omdat geen twee mensen volkomen gelijk zijn.

Vrienden, het is bijna half elf. Ik zal nog één vraag beantwoorden.

*Vr.* – Ik wil mijn vraag best uitstellen als u dat wenst. Maar ze is heel kort. U heeft ergens gezegd dat het aantal van hen die volkomen uiteenvallen en in avīchi komen relatief klein is, als ik me niet vergis.

Toch zegt HPB in een van haar geschriften dat we bij iedere stap ziel-loze mensen ontmoeten, en ons is te verstaan gegeven dat het geen ongewoon verschijnsel is dat de ziel tijdens het leven het lichaam verlaat. Mijn vraag is: Komt de ziel terug? Wat gebeurt er? Wat is de toekomst voor hen die als zielloos worden omschreven?

*GdeP* – U verwacht twee dingen. Ik begrijp niet waarom, omdat ik wel een dozijn keer over dit onderwerp heb gesproken, toen KT nog hier was en ook vele keren daarna. *Verloren zielen* en *zielloze wezens* zijn niet hetzelfde. Een ‘verloren ziel’ is iemand in wie de monade definitief en voor altijd de tussenliggende en lagere delen van de menselijke constitutie heeft verlaten. Een ‘zielloos’ wezen betekent niet een wezen in wie de ziel er niet langer is, maar in wie de ‘ziel’ – dat wil zeggen het hogere deel – niet langer haar krachten manifesteert; maar toch is een ‘zielloos’ persoon geen ‘verloren ziel’. Als een mens de krachten van zijn geestelijke natuur niet tot uitdrukking brengt, noemen we hem ‘zielloos’. Het betekent niet dat hij geen ziel heeft; het is maar een manier van zeggen.

Dus omdat heel veel mensen niet in hun hogere delen leven, worden ze ‘zielloos’ genoemd – en dat betekent niet dat ze geen ziel hebben, wat belachelijk is, maar het betekent dat de ziel zich niet actief manifesteert, zoals ze dat zou moeten doen. En als er hier over ‘ziel’ wordt gesproken, bedoelen we de geestelijke ziel. Daarom komen we elk ogenblik zielloze mensen tegen. Onze huizen en ook onze straten zijn er vol mee.

Een ‘verloren ziel’ komt echter heel zelden voor, de onsterfelijke goden zij dank! Het is iemand in wie de geestelijke natuur, de monade, voorzover het die menselijke constitutie betreft, de slechte menselijke ziel definitief heeft opgegeven en verlaten. Men spreekt in dit geval over een ‘verloren ziel’, omdat haar uiteindelijke bestemming vernietiging is.

Ik wil de bijeenkomst niet met deze woorden beëindigen. Dus zal ik u eraan herinneren, vrienden, dat u allen in de kern van uzelf ‘zonen van de zon’ bent, kinderen van geestelijke glorie. Het is in elk opzicht zeer de moeite waard om deze waarheid te kennen en te proberen daarnaar te leven, en uw werkelijke hoogste zelf te zijn. Het is een god.

De bijeenkomst is nu gesloten.

[Luiden van de gong.]

# 7

## Bijeenkomst op 26 februari 1930

*GdeP* – Wilt u alstublieft de bijeenkomst openen? [Het luiden van de gong.] Heeft iemand iets om vanavond te bespreken?

*Secretaresse* – Ja, ik heb iets interessants mee te delen. In 1924 begon KT een reeks van wat toen ‘lezingen van logebijeenkomsten’ werd genoemd, eerst met een paar leden, en later kwamen er andere bij. Toen ik de verslagen van enkele van deze bijeenkomsten doornam, vond ik een bijzonder interessante uitspraak van KT, gedaan op 13 maart 1924 op een van deze bijeenkomsten, en ik dacht dat deze van belang was voor deze groep, omdat ze spreekt over de lezingen die prof. De Purucker toen hield, en die nu zullen worden gepubliceerd in zijn boek *Fundamentals of the Esoteric Philosophy* [Beginselen van de Esoterische Filosofie] dat deze KTMG zal proberen uit te geven. Ik dacht dat het goed zou zijn om een gedeelte ervan voor te lezen. KT zei: ‘Denk eraan dat u spreekt alsof ieder esoterisch lid in de hele wereld u kan horen, en dat dit alles tenslotte zal worden gedrukt en voor latere generaties worden bewaard.’

Ergens anders zegt ze tegen de leden: ‘Denk eraan dat niet alleen alles wat de professor zegt tenslotte in een boek zal worden gedrukt nadat het is gereedigeerd, maar dat ook alles wat u, leden, zegt, aan de verschillende centra waar esoterische groepen zijn zal worden doorgegeven.’

Op een andere plaats – dit heeft niets te maken met de andere aanhalingen, maar is heel interessant met het oog op wat er daarna is gebeurd – staat: ‘Omdat ik weet hoeveel toewijding prof. De Purucker altijd voor deze studiebijeenkomsten heeft gehad, was ik er zeker van dat, wat er ook met mij zou gebeuren, ik het zo zou kunnen regelen dat hij deze lessen zou kunnen voortzetten.’ Als ES-leden kunnen we natuurlijk duidelijk zien wat dat betekende.

Dat is alles.

*GdeP* – Vrienden, ik ben nu gereed vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Als ik het goed heb begrepen, heeft u eens gezegd dat de tocht van Orpheus door de onderwereld in feite een ervaring of stadium was op het pad van inwijding, maar dat hij door om te kijken naar Eurydice zich liet overmeesteren door een persoonlijk gevoel en daardoor faalde.

Hoe werd hij dan de grote geestelijke leraar, zoals wij op grond van de verslagen over zijn vermogens zijn gaan geloven? Heeft hij een nieuwe poging gedaan en is hij geslaagd – waarbij deze latere beproevingen en het succes niet zijn opgetekend? Hoe zit dat?

*GdeP* – Het verhaal van Orpheus die naar de onderwereld gaat om Eurydice te verlossen, symboliseert een heel mooi en diepzinnig feit in de inwijdingstraining van leerlingen, het feit dat, indien men tot het einde toe doorgaat – en in werkelijkheid is er geen einde – om het anders te zeggen, het feit dat als men verdergaat en zich steeds op de toekomst richt, men veilig is. Maar zich omdraaien en terugzien op het leven en het afgelegde pad, het kijken naar het traject achter zich dat men is gegaan, is iets heel gevaarlijks, omdat het omkijken, de nieuwsgierigheid waardoor iemand weer tot materiële dingen wordt aangetrokken, bewijst dat men het doel nog niet geheel heeft bereikt. Juist door deze honger of dit verlangen naar de dingen van het menselijke hart, al lijken ze voor ons mensen misschien nog zo mooi, wordt iemand belet om tot hogere graden, de hogere stadia van ontwaking, te komen en licht te ontvangen – en dit is inwijding.

Nu zou ik niet willen zeggen dat de grote wijze, bij de Grieken en bij ons bekend als Orpheus, ooit zo'n ervaring doormaakte zoals de mythe vertelt. De mythe is een symbolische weergave van het esoterische feit – en mijn eigen interpretatie ervan is voor verbetering vatbaar door meer ervaring die ik natuurlijk in komende jaren zal krijgen. Mijn eigen verklaring van deze prachtige mythe is dat de naam van de Griekse wijze werd gebruikt om extra gewicht te geven (want hij werd in een vroege periode van de Griekse geschiedenis bijzonder vereerd), aan de moraal van het verhaal, en om het denken van de initiant te doordringen van het zeer duidelijke feit dat er hoger dan de menselijke verhoudingen van man en vrouw – Orpheus en Eurydice – zelfbeheersing en onpersoonlijkheid moeten zijn. Alleen al door dit feit te gebruiken als basis van een mooi verhaal over zelfbeheersing en onzelfzuchtigheid werd de les van onpersoonlijkheid en wijsheid geleerd. Want volgens het verhaal was het duidelijk dat

menselijke liefde Orpheus ertoe bracht om te kijken naar het gelaat van de vrouw die hij zo liefhad en die hij uit de Hades naar de bovenwereld leidde, en die liefde was de oorzaak dat hij haar verloor. De gedachte daarbij is dat in esoterische training zelfbeheersing, zelfkennis en een onbuigzame wil om juist te handelen, op de eerste plaats komen. En zonder deze is zelfs het huwelijk een schijnvertoning.

*Vr.* – Waren Lao-Tse en Confucius boodschappers zoals onze theosofische leraren dat zijn?

*GdeP* – Ja, in het algemeen gesproken waren ze dat – vooral Lao-Tse. Hij was een grote wijze, een van de grootste en edelste uit de Chinese geschiedenis. Over zijn leven is praktisch niets bekend. Er zijn weinig legenden over hem bewaard gebleven, nauwelijks iets anders dan vage en nogal vluchtige gedachten. Men neemt aan dat hij omstreeks de zesde of zevende eeuw v.Chr. leefde en zijn hele leven een rustig bestaan leidde in een bepaald koninkrijk in China, dat hij voornamelijk onderrichtte door middel van paradoxen, dat hij veel volgelingen had en zijn invloed heel groot was. Het enige vaststaande feit is dat hij op gevorderde leeftijd naar het westen is gereisd, naar Tibet, en aan de grens van China en Tibet is hij verdwenen en daarna werd niets meer van hem vernomen. Natuurlijk is het eenvoudig een geval van een van de boodschappers van de Loge die naar huis terugkeert en dat pas doet als zijn levenswerk is voltooid – en in zijn geval deed hij dat openlijk.

De gezegden van Lao-Tse zijn me zeer dierbaar. Ze bevatten volgens mij veel diepe wijsheid. Hij was een filosoof die in paradoxen sprak. Over tao – een woord dat in onze taal bijna niet te verklaren is, met een betekenis die ongeveer overeenkomt met wat een theosoof bedoelt als hij over parabrahman spreekt – zou hij bijvoorbeeld in hoofdzaak hebben gezegd: ‘Tao is eindeloos, tao is het kleinste van het kleinste, tao is rust en vrede, en toch komt alles van tao. Tao heeft geen einde, tao heeft geen begin en toch is het het begin van alle dingen.’ Dit zijn paradoxen die u onmiddellijk kunt begrijpen als u de theosofische leringen heeft, die op die manier tot een sleutel worden.

Ik kan eraan toevoegen dat Confucius een pragmatische filosoof was en hoewel zijn reputatie in China tegenwoordig misschien groter is dan die van Lao-Tse, is dit gemakkelijk te begrijpen als u denkt aan de nuchtere en pragmatische mentaliteit van de Chinezen. Over het geheel genomen kan men echter zeggen dat de leringen van Lao-Tse een diepere geestelijke indruk op China hebben gemaakt dan

zelfs de nationaal geliefde leringen van Confucius.

‘In niet handelen’, zei Lao-Tse, ‘ligt de sleutel tot succes. Door te handelen verspilt een mens zijn kracht en bereikt men niets. Door niet te handelen wordt alles bereikt, want kracht blijft behouden. Tao is ook zo.’

Hier geef ik u in hoofdzaak enkele gezegden van Lao-Tse, en niet woordelijk.

*Vr.* – Hoe verhouden we ons tot onze medemensen en wat zijn onze onderlinge betrekkingen?

*GdeP* – Dat is een heel algemene vraag. Ze heeft te maken met alle mogelijke aspecten van het menselijke bestaan. We zijn met elkaar verbonden door geestelijke en intellectuele banden, door psychische, astrale, vitale en fysieke banden. We zijn verbonden door onze ziekten. We zijn verbonden als leden van een gemeenschappelijke beschaving, ja, van een gemeenschappelijke menselijke broederschap. De levenskrachten die door één mens stromen, gaan naar andere mensen, en komen van andere mensen naar elk individueel mens. We zijn door onverbreekelijke banden met elkaar verbonden, niet alleen door banden van het lot, maar van feitelijke energie die voortdurend onder ons werkt, onder ons als leden van de mensheid, sinds het eerste begin van de tijd – dit is een volkomen vage en niet nader bepaalde manier van zeggen, en met opzet zo gekozen – met andere woorden, uit een tijd die zover terug ligt dat de gewone geschiedenis van de mensen het begin ervan niet kent.

Terwijl we evolueren en groeien zullen we in de toekomst op die manier met elkaar zijn verbonden tot we goden zullen worden, en ook daarna. Dan zullen we een geestelijke groep dhyān-chohans zijn, en we zullen blijven samenwerken. Ieder van ons mensen zal tenslotte een ster worden, een oogverblindende en glorieus zoon in de kosmische ruimten, en zo’n verzameling van zonnen zal een heelal vormen. Wie oren heeft om te horen, hij hore.

*Vr.* – Hoe diep of verreichend is de invloed die we op elkaar hebben?

*GdeP* – Ik geloof dat de vraag al is beantwoord. Deze invloed gaat tot de wortels van ons wezen, van het geestelijke tot het fysieke, en in de tijd is deze invloed er van de eeuwigheid van het verleden tot in de eeuwigheid van de toekomst.



*Vr.* – U heeft vaak gesproken over de verschillende invloeden van de maan wanneer ze wast en wanneer ze afneemt. Mag ik vragen of er op een of andere manier een invloed is op het moment van een eclips.

*GdeP* – Dit is een heel bijzondere vraag. Ja, er is zo'n invloed en een heel diepgaande, niet alleen in verband met het leven van een bol, maar ook met het leven van de mensheid. Ik zal deze vraag niet volledig beantwoorden. Ik zal alleen zeggen dat een eclips van de zon òf van de maan heel nauw in verband staat met de circulaties in de kosmos, en de tijd aanduidt, of in feite is, voor het overbrengen van levensenergieën van het ene hemellichaam naar het andere.

*Vr.* – Welke uitwerking zal dit hebben op de grote inwijdingen die omstreeks Pasen plaatshebben, want ik heb begrepen dat er dit jaar [1930] een gedeeltelijke maaneclips zal zijn rond die tijd? Ook zal er in diezelfde maand een gedeeltelijke zonne-eclips zijn.

*GdeP* – Ik denk niet dat er dit jaar op Pasen een zonne- of maaneclips zal zijn. Maar ik geloof dat er een week na Pasen een zonne-eclips zal zijn, maar dat is niet tijdens Pasen.

Ik zal het volgende zeggen in antwoord op deze vraag en ik zal de datum van Pasen naar het wintersolstitium overbrengen, waarover ik bij andere gelegenheden meer in detail heb gesproken. De geslaagde inwijding van een christus – waarbij ik het woord als een algemene term gebruik – of van een boeddha heeft plaats tijdens het wintersolstitium, en alleen als er op die dag, of nacht natuurlijk, een zonne-eclips is en wanneer zon, maan en aarde in syzygie, dat is in een rechte lijn, staan – dit laatste is heel belangrijk en als u het kunt begrijpen zult u uw eigen beloning ervoor ontvangen.

*Vr.* – Zou u ons iets willen vertellen over de oorzaken van aardbevingen en de gevolgen daarvan?

*GdeP* – Als ik dat deed zou ik u iets zeggen wat tegenwoordig als heel onwetenschappelijk zou worden beschouwd, en dat toch een feit in de natuur is. Aardbevingen zijn natuurlijk karmische gevolgen. De onmiddellijke en materiële oorzaken van aardbevingen – ik zal de voortbrengende oorzaak buiten beschouwing laten – zijn bepaalde posities van de aarde ten opzichte van de zon en de maan. Drie planeten zijn in het bijzonder verbonden met het zich voordoen van aardbevingen, namelijk Jupiter, Venus en Mercurius; daaraan zou-

den de krachtige invloeden van de maan en de zon moeten worden toegevoegd.

Aardbevingen zijn elektromagnetische verschijnselen. De *voortbrengende* oorzaak is niet het over elkaar heen schuiven van de aardlagen noch de bewegingen van gesteenten tegen elkaar. Deze bewegingen zijn er, maar ze zijn de gevolgen van het ontladen – als ik het zo mag uitdrukken – van de elektromagnetische spanning. Om het anders te zeggen: deze bewegingen weerspiegelen de ontlading van een stroom. Een aardbeving is slechts een verschijnsel dat optreedt als er in de aarde elektromagnetische aanpassingen worden gemaakt.

En omdat de krachten die daarbij een rol spelen diepliggend en enorm zijn, zijn de gevolgen ervan verstrekkend en hebben een enorme uitwerking. In sommige landen veroorzaken aardbevingen diepe kloven in de aarde. Mij is verteld dat bij de aardbeving in San Francisco in 1906 een bepaald gedeelte van de hoofdweg letterlijk werd verlegd – twee of drie meter geloof ik.

Maar al die bewegingen van de aarde, met andere woorden aardbevingen, het beven, het schudden van de aarde, de spleten in de aarde, het scheuren van de aardkorst, het bewegen van gesteente over gesteente, zijn alleen maar de gevolgen van het ontladen van de elektromagnetische spanning.

*Vr.* – Mag ik iets over aardbevingen vragen? Judge zegt dat de aarde dan gedurende een ogenblik plotseling vloeibaar wordt en dat er grote golven verschijnen.

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Ik heb gehoord dat mensen die grote aardbevingen hebben meegemaakt, deze buitengewone golven hebben gezien, alsof een tapijt wordt geschud – in het geheel niet zoals we onze vertrouwde, zogenaamd onbeweegbare grond kennen. Maar er is nóg iets dat ik zou willen vragen: Judge zegt dat grote zielen worden geboren tijdens een aardbeving. Dat is voor mij altijd heel moeilijk te begrijpen geweest, want de wetenschappers zeggen dat er ongeveer duizend of meer aardbevingen per jaar voorkomen, veel meer dan één per dag – lichte trillingen, geen grote maar zwakke golven. Doelde Judge op iets speciaals of op iets esoterisch? Mijn vraag betreft vooral de grote zielen die worden geboren.

*GdeP* – Ik kan u zeggen dat u gelijk heeft. Ikzelf heb de aarde in

golven zien bewegen. Ik was eens in San Diego County, minder dan 15 kilometer van San Diego. Ik was toen een jongeman. Ik was op dat moment op een ranch van een vriend, en ik nam een paar rozijnen uit een schaal in een wijngaard, toen ik opeens dit dreigende, rollende donderende geluid hoorde. Ik kon niet direct vaststellen waar het geluid vandaan kwam, maar ik wist dat het een aardbeving was. Een of twee seconden later kon ik de aarde als de golven van een oceaan naar me toe zien rollen. Het vreemde was dat, toen de golven onder me door gingen, ik de trilling en de schok voelde, maar niet de rollende beweging, hoewel ik wist dat de golven onder mijn voeten doorgingen.

Het is waar dat er vele duizenden aardbevingen per jaar voorkomen; mijn eigen gevoel is dat op elk moment in een of ander deel van de wereld een aardbeving voorkomt. De aarde verkeert voortdurend in een staat van trilling. Wij mensen met onze onvolkomen en grove zintuigen nemen alleen kennis van de zwaardere en hevigere aardbevingen.

Maar ik wil iets dieper ingaan op de oorzaak van aardbevingen. De oorzaak van aardbevingen is natuurlijk astraal; met andere woorden, ze weerspiegelen de geestelijke energieën en bewegingen die in de astrale en fysieke werelden tot uitdrukking komen als spanningen en het ontladen van spanningen. Bovendien komen aardbevingen niet alleen voor wanneer een grote ziel wordt geboren, maar vaak ook als een grote ziel sterft – want de dood is een ander soort geboorte. Dit alles is heel onwetenschappelijk, maar natuurlijk zegt dat niet veel. Veel dingen die nu als wetenschappelijke feiten worden aangenomen, waren zelfs nog maar vijftien of twintig jaar geleden volslagen wetenschappelijke ketterijen. Men zou ze als ‘bijgeloof’ hebben bestempeld.

Elke keer dat een kind wordt geboren is er een beving, maar gewoonlijk zo klein, zo licht, dat die helemaal niet wordt gevoeld. Een grote ziel kan het leven niet verlaten – dat is, tot een ruimer leven overgaan, wat een geboorte is – zonder dat de aarde hierin meevoelt. Wanneer dit gebeurt, maakt een grote geestelijke kracht zich los, en de aarde reageert daarop of met een storm, of met een aardbeving, en soms met beide. Met andere woorden, het sterven is een elektromagnetisch verschijnsel en gaat gepaard met elektromagnetische verschijnselen. Dit is natuurlijk esoterie, die tenslotte niets anders is dan een beschrijving van de waarheden van de natuur.

Maar ik kan me voorstellen hoe een natuurkundige dit soort uit-

spraken zou beschouwen. Ik zeg u dat er meer waarheid zit in sommige geliefde legenden van primitieve volkeren dan in de meeste academische handboeken van onze beschaafde landen. De reden daarvan is dat deze zogenaamd primitieve volkeren de verzwakte en gedegenereerde vertegenwoordigers zijn van eens wijze en machtige voorouders; en ze hebben in de vorm van mythen en legenden de herinnering bewaard aan deze wetenschappelijke kennis van hun ooit machtige voorouders.

*Vr.* – Wat zijn die kleine schaduwrimpelingen bij een zonne-eclips die een of twee seconden duren? Ik ben de wetenschappelijke naam vergeten.

*GdeP* – Ik weet wat u bedoelt. Wetenschappers noemen ze, meen ik, schaduwbanden. Ik geloof dat die worden veroorzaakt door de luchtbeweging die ontstaat door dezelfde soort elektromagnetische aanpassingen waarover ik al sprak. De aarde trilt zwak, en de beweging wordt overgebracht naar de atmosfeer die natuurlijk de overgebrachte beweging als trillingen manifesteert en de schaduwbanden veroorzaakt, of hoe ze ook heten. Ik heb daarover niet veel nagedacht. Het is niet belangrijk. Maar ik geloof dat wat ik heb gezegd de juiste verklaring is.

*Vr.* – We denken veel na over de wet van de zwaartekracht en over de bewegingen van de planeten in hun omloop. Maar besturen deze wetten werkelijk de fysieke bollen, of besturen die wetten de astrale bollen, waaromheen de fysieke zijn gebouwd. Wat houdt de aarde anders in een draaiende beweging, of waardoor blijft ze in haar baan?

*GdeP* – U sprak zojuist over zwaartekracht, nietwaar?

*Vr.* – Ja, zwaartekracht of een van deze krachten die de bollen in beweging houden.

*GdeP* – Denkt u dat de zwaartekracht iets te maken heeft met de draaiing van deze bollen?

*Vr.* – Ik geloof dat ze misschien iets ermee te maken heeft.

*GdeP* – Wilt u uw vraag alstublieft duidelijk formuleren, vorm u een helder beeld, want uw vraag is niet duidelijk en omvat een aantal andere vragen. Om recht te doen aan uw diepe gedachten, wil ik

u een duidelijk antwoord geven, als ik kan. U sprak over zwaartekracht, omwenteling, natuurkrachten, en uw vraag is niet duidelijk omdat u er zoveel bij haalt.

*Vr.* – Bepalen de wetten die de bewegingen van de planeten rond de zon en om hun eigen as bepalen, in feite de bewegingen van de fysieke bollen of van de astrale bollen waaromheen de fysieke zijn gebouwd?

*GdeP* – De astrale bollen. Het fysieke lichaam van zowel aarde als mens, dat is te zeggen van elk hemellichaam, is niet meer dan een bedrieglijk gevolg van astrale krachten. De werkelijke fysieke mens – waarbij het woord ‘fysiek’ in algemene zin wordt gebruikt – is de astrale mens. Het astrale is maar een beetje minder stoffelijk dan het fysieke, en het fysieke is slechts de neerslag of droesem van het astrale – zoals wijn een droesem heeft of vuil water een neerslag.

Het antwoord volgt direct daaruit: het astrale lichaam is de zetel waar de krachten die op ieder lichaam worden uitgeoefend aangrijpen, of het nu een mens, een hemellichaam, een dier, een boom of zelfs een atoom van de scheikunde betreft. Ik kan eraan toevoegen dat, voorzover het ons zonnestelsel betreft, alle krachten die zo schitterend inwerken op de astrale lichamen van de verschillende fysieke lichamen, hun oorsprong in de zon hebben, waarbij die lichamen natuurlijk, omdat ze slechts sluiers of gewaden van het astrale zijn, ogenblikkelijk weerspiegelen wat het astrale ondergaat.

*Vr.* – Er worden duizenden mensen bij deze aardbevingen gedood. Is dat hun karma voor het op een verkeerde manier handelen of denken?

*GdeP* – Zeer zeker. Dacht u dat ze door toeval werden gedood?

*Vr.* – Nee.

*GdeP* – Als ze niet toevallig worden gedood, worden ze overeenkomstig een wet gedood – u zou het oorzaak en gevolg kunnen noemen.

*Vr.* – Dus moet de aardbeving worden veroorzaakt door karmische regelaars?

*GdeP* – Zeker. Begrijpt u wat die karmische regelaars zijn?

*Vr.* – Ik begrijp wat *De Geheime Leer* daarover zegt.

*GdeP* – Wat zegt die daarover?

*Vr.* – Dat ze de mahārājā's van de vier hoeken van de aarde zijn, geloof ik.

*GdeP* – De vier hoeken van de *ruimte*. De karmische regelaars zijn in feite de hemellichamen, de instrumenten van karma, en op deze waarheid berust de ware betekenis van de oude astrologie. Aardbevingen zijn alleen de uitwerking op aarde van karmische aanpassingen; dit voeg ik toe aan wat ik eerder hierover heb gezegd, en is daarmee niet in tegenspraak. Precies zoals in ons eigen menselijke leven ons karma gewoonlijk tot ons komt door middel of door toedoen van andere mensen – en ons 'geluk' of 'ongeluk' brengt omdat onze vroegere daden, gedachten en emoties ons in zo'n karmische situatie hebben gebracht.

Karma staat niet buiten ons, begrijp dat goed. Natuurlijk is het juist om over de wet van karma te spreken. Maar gewoonlijk neemt men aan dat een wet een werkwijze van de natuur is, die altijd consequent in dezelfde richting en onder identieke of bijna gelijke omstandigheden op dezelfde manier werkt; met andere woorden, een onveranderlijke werking van de natuur. Maar karma is dus kennelijk een onderdeel van de natuur, en niet iets dat erbuiten staat. Uw karma is niet buiten u. *U bent uw eigen karma*. We beïnvloeden elkaar omdat onze onderlinge betrekkingen in het leven – de vitale banden waardoor we met elkaar zijn verbonden – van ogenblik tot ogenblik, van jaar tot jaar, van leven tot leven veranderen door de gedachten die we denken en de daden die we verrichten en de emoties die we voelen.

Dit is werkelijk een diepzinnig onderwerp. Heb ik de kern van de gedachte duidelijk gemaakt?

*Vr.* – Ja, dank u.

*Vr.* – Als we klaar zijn om van onderwerp te veranderen: we hebben op school onder de kinderen enkele gevallen van tweehandigheid. Kunt u ons iets vertellen over de oorzaak ervan en van de juiste training van een tweehandig kind?

*GdeP* – Linkshandigheid of tweehandigheid?

*Vr.* – Tweehandigheid.

*GdeP* – Zowel fysieke linkshandigheid als rechtshandigheid, die elk de helft vormen van tweehandigheid, zijn natuurlijk karmische

gevolgen evenals al het andere, en elk ervan hangt af van de omvang van de stroom van de prāṇa's in het lichaam. Hoewel dit een onderwerp is waarover ik niet veel heb nagedacht, denk ik, als ik die vraag direct en voor de vuist weg beantwoord dat als we de exacte toestand van de lichaamsorganen en van de verschillende hersenkwabben konden nagaan, we zouden zien dat rechts- en linkshandige mensen in dat opzicht verschillen. Niet dat de ene beter is dan de andere, al is rechtshandigheid de norm, de regel.

Ik ben er niet zeker van of het goed zou zijn om tweehandigheid aan te kweken. Ik heb veel mensen horen zeggen: 'Ik geloof dat het heel goed zou zijn mijn kind tweehandig te maken, in staat om met beide handen te schrijven.' Maar ik heb daarover mijn twijfels. Als de natuur tweehandigheid beter had gevonden, geloof ik dat tweehandigheid normaal en natuurlijk zou zijn, en rechts- of linkshandigheid abnormaal. De natuur volgt altijd de weg van de minste weerstand.

Het kan zijn dat voor sommige mensen tweehandigheid nuttig zou zijn in materiële zin. Maar ik geloof dat het aankweken van tweehandigheid ertoe zou kunnen leiden dat te veel aandacht aan het lichaam wordt geschonken. Alle esoterische training, die het edeler deel van het leven betreft, is een poging om de aandacht van de mens zoveel mogelijk van het lichaam af te leiden naar de dingen die het menselijk leven louteren, het groots en luisterrijk maken; met andere woorden naar de dingen van de geest, van het intellect, van het hart.

*Vr.* – Kunt u ons zeggen wat het verschil is tussen rechts en links?

*GdeP* – Ik denk dat ik de vraag begrijp, maar die is nogal vaag. Wat bedoelt u eigenlijk met 'het verschil tussen rechts en links'?

*Vr.* – Ik ben nooit in staat geweest een definitie te vinden van rechts en links. Als je in een woordenboek kijkt, dan wordt gezegd dat rechts niet links is en links niet rechts, wat geen verklaring is. Ik heb me vaak afgevraagd wat het werkelijke verschil is tussen rechts en links.

*GdeP* – Ik kan dit zeggen. Gewoonlijk noemt men 'rechts' de norm, de natuurlijke manier van functioneren: een rechtshandige mens, een rechtshapen mens, waarmee wordt aangegeven wat in de natuur de regel is; handelen in overeenstemming daarmee betekent harmonie, handelen in strijd daarmee leidt gewoonlijk tot moeilijkheden.

We spreken van het ‘pad van de rechterhand’ en ‘het pad van de linkerhand’. Er wordt dan bedoeld dat het rechterpad het pad is van de normale actie van de natuur, werken met de natuur en niet ingaan tegen de algemene tendens of richting van haar evolutiestroom; er-teenin gaan wordt het pad van de linkerhand genoemd. Dit betekent niet dat linkshandige mensen op het linkerpad zijn. Begrijp dat alstublieft, want de natuur laat mensen niet geboren worden om ze voor te bestemmen tot het pad van de rechterhand of het pad van de linkerhand. Het individu zelf maakt of kiest het pad van de rechter- of van de linkerhand; en zoals al is gezegd, linkshandigheid is een bijzonder karmisch resultaat van een onduidelijke psychische en daarom fysiek organische gesteldheid.

Ik geloof niet dat linkshandigheid een bijzondere betekenis heeft. Als onze anatomen echter knap genoeg zouden zijn en in de gelegenheid waren dit te onderzoeken, twijfel ik persoonlijk niet eraan dat ze een verschil in de anatomische bouw van rechts- en linkshandigen zouden vinden, hoewel het verschil misschien ogenschijnlijk klein zou zijn. Wat nu rechts en links betreft, het is hetzelfde met ‘voor’ en ‘achter’, ‘op’ en ‘neer’ – in elk van de gevallen duidt het op richtingen in de ruimte.

Ik neem aan dat, als mensen tweehandig werden geboren – als die toestand de norm was – we de woorden ‘rechts’ en ‘links’ helemaal niet zouden gebruiken. Ik hoop dat u de strekking begrijpt van mijn nogal omslachtige antwoord op uw vraag. Die vraag is vrij abstract, en ik heb geprobeerd deze zo concreet mogelijk te maken.

Vr. – Kan ik een verdere toelichting krijgen op de bewering van Mw. Blavatsky dat er tot het einde van de [20ste] eeuw geen meester van wijsheid zal komen?

*GdeP* – Het staat in het *Boek van de voorschriften*\* dat door HPB werd uitgegeven. Ik kan u dit zeggen: er zal geen meester van wijsheid komen in het laatste kwart van deze eeuw, maar natuurlijk zal er een boodschapper komen. En ik zal u meer zeggen: de Loge zendt vrijwel voortdurend boodschappers de wereld in. Ik bedoel niet iedere dag, maar als een boodschapper zijn werk heeft gedaan, zal een andere komen, *als de oproep wordt gedaan en als de schakel onverbroken is gehouden*. Is hij verbroken dan zal er geen boodschapper komen tot er een eeuw voorbij is en het laatste kwart ervan begint.

---

\*Zie H.P. Blavatsky, *Collected Writings*, 12:491-2.



Dan komt gewoonlijk een nieuwe boodschapper van de Loge om een nieuwe schakel te smeden.

Aan deze dingen dacht HPB, en hiernaar verwijst één tak van de theosofische beweging wanneer zij zeggen dat er sinds HPB en Judge geen boodschapper is geweest. Maar dat is niet waar. Het wekt de indruk dat de Loge werd verslagen in haar strijd om geestelijk licht in de wereld te brengen; dat de geestelijke krachten, voorzover het de wereld betreft, niet langer vloeien; dat de wereld het maar, zo goed ze kan, moet doen met het zwakke licht dat er van de theosofische boeken uitgaat. Zo werkt de Loge niet. Ze werkt steeds onder de mensen, hoewel het anderzijds waar is dat aan het eind van iedere eeuw een nieuwe, speciale poging wordt gedaan om geestelijke beginselen en gedachten in het denken van de mensen te brengen.

Als de schakel na mijn heengaan wordt verbroken, zal er geen boodschapper verschijnen tot het laatste kwart van de eeuw. Tot nu toe bent u in uw hart en in uw denken trouw en toegewijd genoeg geweest om tenminste de schakel onverbroken te houden. Het gouden verbindingskanaal, de gouden draad van het geestelijk verbonden zijn is niet gebroken, en dat betekent heel wat, dat kan ik u zeggen. Bestudeer wat HPB in het *Boek van de voorschriften* zegt. Probeer ze te begrijpen. Ze zijn het zeker waard.

Is dit een antwoord op uw vraag, tenminste in het algemeen?

*Vr.* – Niet helemaal, omdat ik niet de nadruk wil leggen op die ene bewering of iets wat erover werd gezegd. Maar dit houdt me bezig: hoe kan iemand iets zeggen over wat er in de toekomst zal gebeuren wanneer de toekomst niet bestaat tot deze het *heden* wordt – dat wil zeggen, zover ik het kan begrijpen.

*GdeP* – Maar de toekomst ligt in het heden, want het heden is haar ouder, haar oorzaak.

*Vr.* – Als dat zo is, kunnen de mensen dan niet beweren dat de toekomst al vaststaat, en wat is dan het nut van speciale pogingen?

*GdeP* – Nee. U roert nu het onderwerp ‘bestemming en lot’ aan, een heel diepzinnig vraagstuk. Laat ik één ding zeggen: vergeet de stof-kant van het bestaan, en u zult het begrijpen. Onze stoffelijke hersenen, het verstrijken van de tijd, doen ons denken dat er zoiets is als een verleden, een heden en een toekomst, die fundamenteel van elkaar verschillen, terwijl ze in werkelijkheid niet verschillen. Ik zeg

u dat ze één zijn: dat wij mensen en al het andere in een eeuwig bewustzijn zijn geworteld, in een bewustzijnsstroom, die als karakteristiek kenmerk Nu heeft; en dat verleden, heden en toekomst, wanneer ze op de juiste manier worden opgevat, een eeuwig Nu zijn.

Onderzoek uw eigen bewustzijn. Het enige waarvan u zich werkelijk bewust bent, dat u werkelijk kent, is het 'nu'. U kunt zich het verleden niet erg goed herinneren. U kunt uw bewustzijn niet vooruit richten op wat uw hersenverstand de 'toekomst' noemt, omdat u denkt aan de draaiing van de aarde om haar as en aan 'morgenochtend' en aan 'over 10 jaar' en 'over 20 jaar'. Maar over 20 jaar, als u dan nog leeft, zal uw bewustzijn precies hetzelfde zijn als nu, en u zult hetzelfde gevoel hebben als nu, van het eeuwige Nu.

Het is een subtiel en moeilijk probleem waarmee filosofen zich eeuwenlang hebben beziggehouden. Vragen over het lot en voorspelling en wat al niet, hangen nauw hiermee samen. Vanuit het standpunt van de stof is er een verleden, een heden, een toekomst, maar eenvoudig omdat deze dingen die verband houden met de stof, een illusie zijn. Ze bestaan niet op zichzelf. Ze zijn een weerspiegeling van innerlijke energieën en krachten die voortkomen uit het bewustzijn.

De reden waarom de meesters van wijsheid in de toekomst kunnen zien is omdat er een wiskundig verband is tussen het menselijke bewustzijn en de werking van de cyclussen in de natuur. Omdat deze grote wijzen weten dat cyclussen bestaan, en wanneer ze beginnen en eindigen, en op welke manier ze werken, kunnen ze op grond van de aard van een cyclus zeggen wanneer hij begint, hoe hij zal eindigen en daarom kunnen ze voorspellen, profeteren, en in algemene zin vooraf weten wanneer bepaalde dingen in de geschiedenis zich in de toekomst zullen herhalen. Als de natuur zich niet in cyclussen bewoog, zou vooruitzien of profetie of in de toekomst zien, of hoe u het wilt noemen, onmogelijk zijn. Maar omdat er cyclussen zijn, die louter herhalingen zijn van de werkingen van de natuur, kunnen ze met hun grote kennis, en door hun geestelijke inzicht te gebruiken, in de toekomst zien en zeggen wat er zal gebeuren.

Wat de Theosophical Society betreft en de speciale geestelijke poging die in het laatste kwart van iedere eeuw wordt gedaan, weten ze wanneer dit zal gebeuren, omdat de Loge dit al vele vele eeuwen lang zo heeft gedaan; en ze weten dat dit ook in de toekomst zal gebeuren.

*Vr.* – Wat is de verklaring voor het feit dat iemand in zijn slaap

muziek hoort. Misschien kunt u daarover iets zeggen. Over illusie gesproken, wordt die muziek werkelijk gespeeld, of wordt ze gespeeld op het ogenblik dat men die in zijn slaap hoort?

*GdeP* – Hoe hoort u die?

*Vr.* – Ik kan een strijkkwartet of een orkest of individueel spel horen. Ik heb zelfs mijn gestorven zuster gehoord. Ik zag haar bij de piano en hoorde de muziek duidelijk alsof ze in de kamer was. Maar wat is die muziek? Wordt ze werkelijk gespeeld, en hoor ik haar inderdaad?

*GdeP* – Ja, ze is in uw bewustzijn.

*Vr.* – Maar is er iemand anders aan het spelen?

*GdeP* – Nee, ze is in uw bewustzijn.

*Vr.* – Maar ik kan die muziek niet spelen, ik kan niet het hele orkest spelen.

*GdeP* – Maar beste vriend, u bent veel groter in uw innerlijke constitutie dan in uw fysieke hersenverstand. Uw geestelijke bewustzijn is veel groter dan het bewustzijn van uw hersenverstand dat wij kennen als ‘u’. Evenzo zal een filosoof in zijn slaap filosofische problemen oplossen. Een wiskundige zal in zijn slaap het antwoord op een wiskundig probleem ontvangen en dan wakker worden – dit komt veel voor, het is een bekend feit – en er zijn tal van voorbeelden bekend waarbij hij, als hij alert is en de indruk bij het eerste ontwaken zeer sterk is, deze onmiddellijk zal opschrijven om het niet te vergeten. Al die muziek is iets wat u in uw bewustzijn ervaart.

*Vr.* – Die muziek wordt dus niet werkelijk door iemand anders gespeeld?

*GdeP* – Ze wordt in uw eigen bewustzijn gespeeld. Die muziek is meer werkelijk dan muziek die u op uw viool kunt voortbrengen. Het is zuivere vibratie, in het leven geroepen door uw scheppende geest, door uw intelligentie, uw bewustzijn. U hoeft niet uw toevlucht te nemen tot kattendarmen [als snaren] en hout om klanken voort te brengen.

*Vr.* – Ik wil u vragen waar de inspiratie vandaan komt om een

prachtige melodie te spelen, wanneer men geen verstand heeft van muziek, of geen noten kan lezen, en toch zal soms een schitterende melodie worden gehoord.

*GdeP* – Ik geloof dat het in dit geval een weerkaatsing is uit het verleden, een herinnering uit het verleden; en als u die heeft zou ik zeggen dat het een zielenherinnering uit het verleden is. Waarschijnlijk was u musicus, hield u van kunst, en de herinnering ervan blijft in uw ziel bestaan, en in deze incarnatie krijgt u als het ware een weerpiegeling ervan.

Ik geloof dat dit het geval is in het voorbeeld waarover u spreekt. U moet begrijpen dat het bewustzijn zo vele en zulke subtiele verschijnselen vertoont, die in afzonderlijke gevallen zo moeilijk zijn vast te stellen dat ik aarzel om een allesomvattend en scherp omlijnd antwoord te geven. Ik kan een algemene regel geven, maar in uw geval vergis ik me misschien als ik te veel in bijzonderheden treedt bij het omschrijven van wat het precies zou kunnen zijn.

*Vr.* – Neem me niet kwalijk dat ik op een onderwerp terugkom waarover vanavond al is gesproken. Is er niet altijd een boodschapper van de meesters van wijsheid actief op wat we dit aardse gebied noemen? Maar we herkennen hem niet.

*GdeP* – Ja, helaas wordt hij in de regel niet herkend. En er is niet slechts één boodschapper aan het werk, maar soms zijn er verschillende actief. Ik weet dat er nu vijf verschillende boodschappers in verschillende delen van de aarde voor de Loge aan het werk zijn, maar slechts één is bekend en hij is de leider van de Theosophical Society; ik bedoel bekend als boodschapper – de enige die bevoegd is dit feit bekend te maken. Dat wil niet zeggen dat hij de grootste van de vijf is, helemaal niet. Maar door de omstandigheden is alleen hij bevoegd dat feit bekend te maken.

Er zijn veel gevallen waar de Loge in stilte werkt, en achter de schermen, voorzover de mensen hiervan weten.

*Vr.* – Het is eenvoudig het geheime werk dat voortdurend plaatsvindt?

*GdeP* – Voortdurend, ononderbroken, onophoudelijk. Het idee dat de loge van mahātma's in rust is, of slaapt, of haar verheven werk voor de mensheid ook maar een seconde stillegt is geheel onjuist. En niemand zou het ook maar een ogenblik kunnen geloven – geen theo-

soof, tenminste – als hij de tijd nam om erover na te denken.

*Vr.* – Ik zou iets willen vragen over astronomie. De huidige opvatting van de wetenschappelijke wereld over de beweging van het zonnestelsel als geheel is dat het zonnestelsel naar het schijnt om Alcyone in de Pleiaden wentelt. Wat heeft de esoterische leer hierover te zeggen. Is het waar?

*GdeP* – Als het waar was, zou het niet van bijzonder belang zijn. Zelfs de Hebreeuwse bijbel spreekt over de ‘lieflijke invloed van de Pleiaden’. Alcyone, een van de sterren van de Pleiadengroep, is een bekende ster in het occultisme. Uit die groep bereiken enkele van de meest verheffende geestelijke invloeden ons zonnestelsel die het uit de hele kosmos ontvangt – hierop is deze Hebreeuwse opmerking gebaseerd.

Ik weet niet of ons zonnestelsel om Alcyone als centrale zon wentelt. Ik geloof eigenlijk van niet. Ik ben er bijna zeker van dat het niet zo is. U moet niet vergeten dat de westerse astronomie nog een kind is. Het is een flink kind, een sterk kind, en het groeit snel. In onze tijd worden de astronomen in feite bijna astrologen. Ze maken schitterende vorderingen. Ik lees geboeid en met belangstelling over hun ontdekkingen en filosofische conclusies en zie hoe snel ze in sommige gevallen de grenzen van onze esoterische waarheden naderen. Maar zolang de astronomen zich niet kunnen vrijmaken van materialistische ideeën, zal hun verbeelding aan de aarde gebonden blijven.

Nee, ik denk niet dat Alcyone de grote centrale zon is. Feitelijk weet ik dat dit niet het geval is, hoewel de beweging van het zonnestelsel, zover de astronomen deze kunnen nagaan, nu een baan schijnt te volgen waarvan Alcyone ogenschijnlijk het centrum van de cirkel is of een van de brandpunten van een kosmische ellips.

De westerse astronomie is nog niet oud genoeg om de baan die het zonnestelsel feitelijk om een groter geestelijk centrum beschrijft, volledig te hebben ontdekt. De werkelijke centrale zon van het zonnestelsel is onzichtbaar; hij bevindt zich in feite niet op ons gebied. En hij is wat we in het Tibetaanse en Indiase occultisme een ‘rājā-zon’ noemen, een ‘koning-zon’.

*Vr.* – Mag ik weten of de zeven bollen van de aardketen gelijktijdig bestaan en elkaar doordringen? Leven we tussen die bollen, zonder dat we ons daarvan bewust zijn?

*GdeP* – De aardketen heeft zeven bollen. Deze bollen zijn niet de

zeven beginselen van de aarde, hoewel daarmee een nauwe overeenkomst bestaat. En ieder van die bollen is een planeet, en de zeven vormen samen onze aardketen. Ze worden tot één geheel gemaakt, dat wil zeggen, verenigd in één groep die een afzonderlijke entiteit vormt – niet een ‘lichaam’ maar een afzonderlijke entiteit of geheel.

Ze zijn niet van dezelfde substantie – dat wil zeggen, ze hebben niet dezelfde graad van ijelheid of stoffelijkheid. We leven niet tussen die bollen; met andere woorden, ze doordringen ons niet zoals ze dat zouden doen als ze volledig concentrisch zouden zijn.

Maar, aan de andere kant, denk niet dat de andere zes bollen van onze planeetketen als het ware een cirkel vormen, of beter gezegd, schakels of condensaties zijn die in een cirkel liggen zoals bij een hals-snoer. De zeven bollen worden op die manier op papier afgebeeld zodat we ons daarvan gemakkelijk een voorstelling kunnen maken. Maar ze zijn in werkelijkheid in de ruimte verspreid, niet ver van onze aarde – waarbij het woord ‘ver’ in kosmische zin wordt gebruikt. Toch zijn ze tot een geheel gemaakt en in één opzicht doordringen hun invloeden elkaar.

Helaas heeft Mw. Besant wat betreft de leringen over de zeven bollen van de planeetketen, ik geloof als gevolg van wat Leadbeater leerde, in haar denken grote verwarring gesticht, en ze heeft hierover een standpunt ingenomen dat volledig in strijd is met wat HPB in *De Geheime Leer* heeft uiteengezet. Ik neem het noch Besant noch Leadbeater kwalijk. Ze hebben het eenvoudig niet begrepen.

*Vr.* – Is de devachanische toestand alleen mogelijk als het fysieke lichaam sterft?

*GdeP* – Dat is niet het geval. Het is heel goed mogelijk dat een mens leeft en zich in een half devachanische staat bevindt; anders gezegd, hij is al gedeeltelijk in devachan. Het blijkt gewoonlijk uit een bepaald soort dromerige, nogal instabiele geestesgesteldheid, en dat is geen goede toestand om in te verkeren. We zijn hier op aarde om te leven, ten volle te leven, en wakker en alert te zijn, om, ideaal gesproken, een zevenvoudig wezen te zijn waarvan elk van de beginselen volledig actief is. Dit is natuurlijk het ideaal. Het is onmogelijk dat ze alle even actief zijn, maar veel mensen zijn voornamelijk tegen het einde van het leven al gedeeltelijk in devachan. Ze beginnen te dromen en laten toe dat hun denken en emoties devachanisch worden. Het is verkeerd, en men zou daarmee moeten ophouden.

Vr. – Verkeren kinderen ook niet in die staat?

GdeP – Precies. Kinderen die – relatief gesproken – net uit hun devachanische toestand zijn gekomen, zijn daarom nog niet volledig uit devachan. En dit verklaart hun dromerige, onontwikkelde houding. Deze bewustzijnstoestanden zijn heel moeilijk te beschrijven, maar ik geloof dat ik duidelijk heb gemaakt wat ik bedoel.

Naarmate een mens groeit, komt hij steeds meer uit de devachanische staat en wordt wakker. Maar hij is dan nog niet noodzakelijk geestelijk wakker. Mensen zijn tot nu toe heel onvolkomen geëvolueerd. De ideale mens is iemand in wie ieder beginsel actief is – waarbij de hoogste beginselen de juiste plaats innemen als de voornaamste elementen in het bewustzijn, en aan de andere leiding geven: eerst het ‘geestelijke’, dan het ‘intellectuele’, op de derde plaats het ‘mentale en psychische’, en tenslotte het ‘astraal-fysieke’. Dat is het ideaal waarbij het lichaam slechts het voertuig en het werktuig is dat volkomen slaafs reageert op de ingevingen van het hogere deel van de menselijke constitutie.

Vr. – Judge zegt in *De Oceaan van Theosofie*, geloof ik, dat de ego’s neerdalen met de regen. Is dat zo en kunt u dat verklaren? Ik dacht dat het in de *Oceaan* was, maar toen ik het laatst wilde opzoeken, kon ik het niet vinden.

GdeP – ‘Neerdalen met de regen’? Hoe bent u daarop gekomen?

Vr. – Ik begreep het eenvoudig niet toen ik het las. Judge schreef het en ik geloof dat u enige tijd geleden een soortgelijke opmerking maakte toen u over dat onderwerp sprak. Ik begrijp het enigszins, maar hoopte dat u er vanavond misschien meer over zou willen zeggen.

GdeP – Dit is niet bijzonder belangrijk in de praktijk van het dagelijks leven. Zeer veel oude religieuze en filosofische geschriften zinspelen daarop. Ik zal niet zeggen dat het niet waar is, maar het is iets dat heel wat nadenken vereist en ik wil het vanavond liever niet bespreken.

De volgende vraag alstublieft.

Vr. – Is er een esoterische verklaring voor de verschillende kleuren die we in de verschillende sterren waarnemen?

GdeP – Ja, die is er. De verschillen in kleur die onze onvolmaakte ogen zien zijn natuurlijk maar zwakke weerspiegelingen van de ver-

schillende tinten, zoals wij mensen die onderscheiden, van de geestelijke krachten die door de verschillende hemellichamen werken. Daarmee bedoel ik dat iedere ster in de eerste plaats een entiteit is met zeven beginselen. Niettemin heeft iedere ster haar eigen individualiteit, precies zoals mensen. Ieder is een entiteit met zeven beginselen en toch heeft ieder zijn of haar eigen individualiteit. En een van de uitingen van deze individualiteit is de kleur van de levensaura die door haar heen stroomt.

Een van de aspecten van deze levensaura is licht. En alle licht is kleur. Er is geen kleurloos licht. Als u uw medemensen in hun eigen kleuren zou kunnen zien, dan zou u zien dat de ene door een blauwe sfeer werd omringd, een ander door een donkerder blauw, weer een ander door een rode, dan weer een ander door een donkerder rode, of gele, enz., het hele scala van kleuren langs. Elke kleur die uit een mens komt, en evenzo uit een ster of elke andere entiteit, is niet slechts een doffe kleur, maar fonkelt en schittert steeds met wisselende accenten van de meest fantastische tinten. Een blauwe mens bijvoorbeeld zou een blauwe achtergrond hebben, en toch zou hij flitsen en flonkeringen vertonen van rood en groen en roze en goud en violet en van alle andere kleurnuances en schakeringen.

Iedere ster, of de astronomen deze nu een blauwe, gele, witte of rode ster noemen – dit zijn de voornaamste kleuren die ze kennen – heeft die kleur omdat de levenskrachten daaruit stromen als licht, en dat licht heeft de ene of de andere kleur.

We moeten hierbij natuurlijk weer rekening houden met wat de dampkring van de aarde met die kleuren doet. Ze maakt deze kleuren niet alleen donkerder, maar absorbeert ze tot op zekere hoogte en verandert ze daarom. De kleur van onze zon, bijvoorbeeld, is blauw; hij is een blauwe ster. We denken dat zijn kleur geel is, omdat zijn kleur door onze dampkring en door andere oorzaken wordt veranderd. Toch is de werkelijke kleur blauw, donkerblauw; ik bedoel niet indigo, maar een kleur tussen azuur of hemelsblauw en indigo.

*Vr.* – Vaak komen er in onze literatuur uitdrukkingen voor zoals: Als het manas erin slaagt zich met buddhi te verbinden, gebeurt er dit of dat – wat inhoudt dat het nog de vraag is of die vereniging tot stand zal komen, dat het iets is dat moet worden bereikt, maar niet zeker is. En ons is verteld over de verbazingwekkende inwijdingen die plaatsvinden voor het menselijke ego dat zich verheft tot het niveau van de mānasa-putra. Nu is mijn vraag: is er een inwijding voor de mānasa-



putra om zich met buddhi te verenigen?

*GdeP* – Die is er al geweest, en daarom is hij een mānasaputra. Hier wordt kennelijk verwezen naar de zelfbewuste vereniging van manas met buddhi. Manas is altijd verbonden met buddhi omdat het haar kind is – het is als het ware het bezinksel van buddhi, de droesem of de neerslag ervan op een lager gebied. Daarom is het ook het voertuig van buddhi. Maar wanneer er een zelfbewuste vereniging is, wanneer het menselijke ‘zelf’ zich bewust met zijn ‘innerlijke god’ verbindt, dan is er een zelfbewuste vereniging, en zegt men: ‘Manas is één geworden met zijn ouder, buddhi.

*Vr.* – Ik geloof dat u heeft gezegd dat de inwijdingen van de christussen en boeddha’s tijdens een zonne-eclips plaatsvinden. Ik heb twee vragen: Zou het schaduwpad – de smalle strook waarop een schaduw wordt geworpen door de maan die tussen ons en de zon staat – zou dat deel van de aarde waar deze schaduw langs gaat een van de plaatsen zijn waar de inwijding plaatsvindt?

*GdeP* – Niet noodzakelijk.

*Vr.* – Mijn tweede vraag: Oefent de zon een bepaalde invloed uit op die schaduwstrook die dan over de aarde glijdt?

*GdeP* – Zeer zeker. U wordt zeer intuïtief. Waar heeft u deze ideeën vandaan?

*Vr.* – Mag ik u die vraag stellen?

*GdeP* – Mij is het een en ander geleerd, en ik heb bepaalde ervaringen gehad. Maar ik zou *u* die vraag willen stellen. Was het intuïtie?

*Vr.* – Toen we het onderwerp ‘de zonne-eclips’ bestudeerden en ik over een eclips nadacht, dacht ik aan die donkere schaduw die over de aarde glijdt, omdat ik die had gezien op kaarten die afbeelden hoe een eclips in de loop van de tijd zich ontwikkelt, en ik heb me vaak afgevraagd of iets vanuit de zon speciaal naar die schaduwlijn gaat.

*GdeP* – Dat is inderdaad zo. U bent heel intuïtief.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over muziek, om terug te komen op een meer werelds onderwerp? Op het eerste congres – ik kwam kort daarna naar Point Loma – vertelden een flink aantal studenten, en ik

geloof dat enkelen van hen nu hier zijn en ik weet dat één van hen vanavond hier is, dat tijdens de steenlegging heel mooie muziek in de lucht werd gehoord boven de hoeksteen tijdens een bepaald deel van de ceremonie. En toen werd me over twee andere gelegenheden verteld – en ik heb goede redenen om dit te geloven – waarbij prachtige muziek werd gehoord. Het scheen niet iets te zijn dat in het bewustzijn van maar één persoon bestond omdat velen dit hebben gehoord. Zou dat iets zijn geweest wat de wetenschappers een collectieve hallucinatie noemen teweeggebracht door één persoon, of was het een werkelijke geestelijke tegenwoordigheid. Ik geloof dat ook KT erover sprak.

*GdeP* – Ik twijfel er niet aan dat de wetenschappers het een ‘collectieve hallucinatie’ zouden noemen. Het is heel gewoon om zulke woorden te gebruiken en te denken dat men iets verklaart, terwijl men alleen maar blijk geeft van zijn onwetendheid. Mensen houden er gewoonlijk van om hun onwetendheid te demonstreren door hun verklaringen – ze doen dat natuurlijk ongewild.

Ik geloof dat die gevallen het gevolg waren van de gecombineerde zielsverheffing, het diepe gevoel van toewijding van de aanwezige leden, die door die diepe toewijding tijdelijk boven hun gewone menselijke bewustzijn werden verheven en in harmonie kwamen met het geestelijke deel van zichzelf. En die harmonieën zijn niet onwerkelijk; ze zijn werkelijker dan de aardse harmonieën.

Muziek wordt niet door het lichaam voortgebracht. De musicus brengt alleen – hoe kan ik het omschrijven – de innerlijke harmonieën naar dit aardse gebied over en vertolkt ze, de dingen die het innerlijke zogenaamd geestelijke oor hoort, de harmonieën van zijn eigen ziel. Hij is een vertolker van harmonie, de harmonie die in de natuur bestaat. Ik zeg u dat zelfs de atomen zingen. De sterren zingen in hun baan. De planeten zingen ieder hun eigen toon terwijl ze om de zon draaien. Ieder atoom in het lichaam van ieder van u zingt zijn eigen bijzondere toon, en deze toon is op zijn beurt een samengestelde toon. Het is een akkoord, samengesteld uit de verschillende tonen van de elektronen en protonen van het atoom. Als we de oren hadden om te horen, dan zouden we de symfonie kunnen horen die zelfs het fysieke lichaam van ieder van ons voortdurend, dag en nacht, ten gehore brengt; wat op het fysieke gebied bestaat, bestaat ook op andere gebieden.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over inwijding en hemellichamen? Als we over deze beide spreken – een schaduw door de maan tijdens een

eclips geworpen – wordt de neofiet, hij die wordt ingewijd, dan door de gezamenlijke inspanning, de gecombineerde aantrekking van de zon en de maan, door de elektromagnetische aantrekking die ze op de aarde uitoefenen, en speciaal op de lijn waarop de schaduw van de maan dan valt – wordt de neofiet daardoor opgeheven tot de uiteindelijke mysteries, langs die straal, langs dat pad van de aarde waar hij is, door de maan heen naar de zon?

*GdeP* – Mij is niet toegestaan die vraag te beantwoorden. Maar u heeft een oproep gedaan en het is mijn plicht een of ander antwoord te geven. Ik kan misschien zeggen – en mogelijk begrijpt u de hint – dat u bijna een grote waarheid in de natuur heeft uitgesproken.

*Vr.* – Bestaat er, afgezien van de gebruikelijke leringen van de numerologie die de aandacht trekken, een werkelijke verwantschap tussen individuen en getallen?

*GdeP* – U heeft gelijk als u spreekt over het ‘opzichtige’ aspect. Er is echter een verwantschap. Ieder mens heeft zijn eigen trillingsgetal, dat de gecombineerde uitdrukking is van alle trillingen van zijn constitutie, als u mijn vage verklaring kunt volgen. Hij heeft daarom een getal; zijn getal is een trillingsgetal. Dit getal wordt gevormd uit al de trillingsgetallen van ieder deeltje van zijn wezen, zowel innerlijk als uiterlijk.

*Vr.* – Vorige week waren er verschillende schitterende zonsondergangen, en één in het bijzonder. Ik vroeg me af wat de oorzaak was van die bijzonder mooie zonsondergangen, afgezien van de atmosferische omstandigheden? Houden ze enig verband met het denkbeeld dat gedachten entiteiten worden? Zijn ze de uitingen van bijzonder mooie gedachten die op een of ander moment zijn uitgezonden?

*GdeP* – In zekere zin, ja. Maar niet zozeer ‘gedachten die uitgaan van mensen’ dan wel de uiting van de ‘werking van zonnegeesten’. Ik weet hoe omslachtig de verklaring van zonsondergangen is zoals die in de handboeken van de wetenschap wordt gegeven, hoewel die ook enige waarheid bevat. Maar wat veroorzaakt de omstandigheden waarin die mooie zonsondergangen plaatshebben? Waarom ontstaan ze? En nadat die vraag is beantwoord: waarom komen ze op die en die tijden voor? Ieder natuurverschijnsel is een product van geestelijke activiteit, als we maar ver genoeg teruggaan in het leven van de natuur, in de schatkamers van het leven.

Het leven van een boom, een bloemblaadje, de kleur van een bloem, bevatten een groter mysterie dan de meeste mensen beseffen. Bloemen hebben zielen, en de geur en de kleur en de vorm van een bloem zijn de uiting op dit gebied van de ziel van de bloem. Zoals ook ieder mens zijn of haar eigen geur en kleur heeft, die door onze zintuigen gewoonlijk niet kunnen worden waargenomen, en die we tenslotte de uitdrukking op dit fysieke gebied kunnen noemen van de ziel van die mens. Zo is het ook met zonsondergangen.

Als ik u nu eens vertelde dat zonsondergangen ontstaan door gestorven entiteiten, zou ik u een waarheid vertellen; maar ik kan nu niet verder daarop ingaan.

Wil iemand alstublieft een vraag stellen die mij niet in een moeilijke positie brengt?

*Vr.* – U sprak op onze vorige bijeenkomst over het derde oog; en ik zou willen weten of deze passage in *De Stem van de Stilte* (blz. 15) daar betrekking op heeft: ‘Laat uw zintuigen in één zintuig opgaan. Alleen door dat zintuig dat verborgen ligt in de holte van uw brein, kan het steile pad dat naar uw meester leidt zichtbaar worden voor de zwakke ogen van uw ziel.’

*GdeP* – Dat is inderdaad het geval. Het zogenaamde derde oog is op dit moment, in het huidige evolutiestadium van de mens, het voornaamste orgaan in het fysieke lichaam waardoor de krachten van het hogere deel van de menselijke constitutie werken; en daarom is het zo nauw, zo rechtstreeks, verbonden met de werking van karma.

*Vr.* – U zei ons, ik geloof de laatste keer dat we hier waren, dat gedachten elementalen zijn die door het bewustzijn gaan, en ik kan begrijpen hoe dit waar kan zijn voor de stroom van gedachten die bij de meeste mensen door hun hoofd gaat, maar dit geldt toch zeker niet als iemand enig wezenlijk denkwerk verricht? Niet ‘gedachten’, maar ‘het denken’?

*GdeP* – Natuurlijk is zuiver denken het mānasische aspect van de bewustzijnsstroom, en gedachten zijn kinderen van het denken. Iedere gedachte is een elementaal, een mānasisch elementaal. Ze is geworteld in ons mānasische deel. Iedere persoonlijke emotie, of gedachte die een persoonlijke emotie tevoorschijn brengt, de energie achter die persoonlijke emotie – en dit komt op hetzelfde neer – is al elementaal, en deze zijn geworteld in de kāma-kant van onze con-

stitutie. Zoals u weet heeft kāma zowel een verheven als een lage kant. Elk van onze zeven beginselen heeft zijn eigen onderverdelingen. Neem bijvoorbeeld liefde: liefde behoort in haar meest verheven uitingen tot het hoogste deel van ons wezen; en haar laagste kant . . .

Is dit een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja, ik denk het wel.

*GdeP* – U denkt het, maar u bent er niet zeker van?

*Vr.* – Wel, ik moet er nog eens over nadenken.

*Vr.* – Is het niet een feit dat de Theosophical Society, evenals de stad San Diego, sinds de volledige eclips die ongeveer zeven jaar geleden [september 1923] heeft plaatsgevonden, in zowel historisch als geestelijk opzicht grote vooruitgang heeft geboekt – ik bedoel bij het verspreiden van waarheid onder het brede publiek?

*GdeP* – Dat is waar. Er is in de Theosophical Society meer geestelijke vooruitgang geboekt sinds die laatste eclips – ik geloof dat ik dit zonder voorbehoud en naar waarheid kan zeggen – dan vanaf haar stichting tot die datum. Is dit een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – Ik geloof dat het nu bijna tien uur is. Ik zal nog één vraag beantwoorden.

*Vr.* – Mag ik terugkomen op het onderwerp karma? U zei dat iemands dood zijn karma is. Ik neem aan dat het in dat geval onjuist is om te zeggen dat iemands dood te vroeg komt?

*GdeP* – Het is onjuist indien u alleen naar karmische oorzaken kijkt. Wat er ook gebeurt is karma, en daarom ‘volgens de wet’. Maar als we spreken van ‘een vroegtijdige dood’, dan doen we dat met het gevoel dat als het individu een ander karma zou hebben gehad, een beter karma, hij langer zou hebben geleefd en meer in dit huidige leven zou hebben bereikt.

We spreken van een ‘chela die tekortschiet’. Natuurlijk is het zijn karma om niet te slagen; toch erkennen we dat hij mislukte. Ziet u waar het om gaat? Het was inderdaad een falen en hij moet een nieuwe poging doen. Evenzo spreken we over een vroegtijdige dood, bijvoorbeeld wanneer een kind sterft. Het is niet wat er normaal

gebeurt in de natuur. Het is iets ongelukkigs – karma, zeer zeker – maar toch is het ongelukkig omdat het te vroeg gebeurt.

*Vr.* – Dat verklaart, denk ik, waarom er, als een sterfgeval naar ons gevoel te vroeg komt, een storm opsteekt die bijzonder onaangenaam aanvoelt. Het is geen storm waarbij het regent, maar het schijnt in het algemeen een storm met hevige wind te zijn die uit het niets schijnt te komen.

*GdeP* – Ik denk dat ik begrijp wat u bedoelt. Maar als u verwijst naar het heengaan van de Groten, en de stormen die dan gewoonlijk opkomen, maar niet altijd, zou ik in zulke gevallen niet van een vroegtijdige dood willen spreken.

*Vr.* – Nee, ik had het niet over de Groten maar over sommige mensen die heel jong zijn gestorven aan een ziekte of door andere oorzaken. Ik dacht hieraan: bij een sterfgeval dat we vroegtijdig noemen, hebben we vaak waargenomen dat de krachten van de natuur daardoor in beroering schijnen te worden gebracht. En ik dacht: als elk sterfgeval karmisch is, kan er niet zoiets als vroegtijdigheid bestaan, en ik verwonderde me over dat verschijnsel.

*GdeP* – Ik begrijp wat u bedoelt. Ja, er zijn vroegtijdige sterfgevallen in de zin zoals ik heb geprobeerd te verklaren. Daarbij trad de dood in op een moment waarop dit normaal gesproken niet had moeten gebeuren. Maar dat is natuurlijk hun karma. Ze hebben geoogst wat ze hebben gezaaid.

*Vr.* – Als alles volgens de Wet verloopt, hoe komt het dan dat we kennelijk uit een dozijn paden kunnen kiezen? Is het pad dat we uiteindelijk kiezen het pad dat we volgens de Wet hadden moeten kiezen?

*GdeP* – Ja inderdaad, maar ik heb nooit geweten dat een mens uit een dozijn karmische paden kon kiezen.

*Vr.* – Men zou veel verschillende dingen kunnen doen, en ik vroeg me af of het ene wat iemand tenslotte doet was wat men volgens de Wet had moeten doen.

*GdeP* – Nu begrijp ik uw vraag. Ja, dat is inderdaad zo.

*Vr.* – Waarom wijken we dan keer op keer van de juiste weg af?

*GdeP* – Omdat de mens zijn verstand niet gebruikt. Mensen hebben een vrije wil, en omdat ze onontwikkeld zijn, wordt die vrije wil vaak op een onverstandige manier gebruikt.

*Vr.* – We gebruiken onze intuïtie niet.

*GdeP* – In de meeste gevallen gebruiken we onze intuïtie niet, maar ieder mens beschikt over een vrije wil en intelligentie, en hij kan zijn wil en zijn intelligentie misbruiken, en in plaats van het juiste pad te kiezen, het verkeerde inslaan. Maar heeft hij dat eenmaal gedaan, dan moet hij de karmische gevolgen daarvan ondergaan.

*Vr.* – U heeft enige tijd geleden gezegd, als ik het goed heb begrepen, dat tenzij iemands ster in een bepaalde positie staat, die persoon onmogelijk kan sterven. Kunt u ons meer daarover vertellen: welke stand is dat, en hoe vaak per jaar komt die ster in die positie?

*GdeP* – Volgens mij komt geen enkele ster meer dan eens per jaar in een bepaalde positie. Toen ik eerder daarover sprak, bedoelde ik niet dat de sterren zich niet meer aan hun natuurlijke wetten hielden en dat men ze willekeurig langs de hemel zag rondschieten. Ik bedoelde alleen dat iedere mens geestelijk in een ster is geworteld, en totdat de aarde in haar omloop in een bepaalde positie komt, kan de dood niet intreden.

Welke positie dat precies is, kan ik natuurlijk niet zeggen, omdat er ongeveer twee miljard bewoners op aarde zijn, en daarom zou u de baan van de aarde in even zoveel punten moeten verdelen, en mij vertellen bij welk van die twee miljard punten u als individu behoort, of welk punt bij u hoort. Begrijpt u?

*Vr.* – Ja. Ik had willen vragen: Komt de aarde elke vierentwintig uur in die positie, of slechts af en toe, of een aantal keer per jaar?

*GdeP* – Voor ieder individu gebeurt dat eens per jaar, en het hangt af van de positie van de aarde in haar omwenteling rond de zon. Het hangt natuurlijk ook af van de draaiing van de aarde om haar as. We sterven niet door toeval. We zijn met de sterren verbonden en niet alleen door onze afkomst. Maar de hele natuur is een groot organisme – u kunt haar een mechanisme noemen, als u er van de materiële kant naar kijkt, vanuit een materieel gezichtspunt – en alles werkt met alles samen.

Ieder atoom is verbonden en staat in wisselwerking met ieder ander atoom. Het is zoals met de atomen en moleculen van het

fysieke lichaam. Wanneer er iets mankeert aan één enkele molecule, heeft u het begin van ziekte – dit zal echter niet noodzakelijk ziekte tot gevolg hebben. De orde kan worden hersteld, maar als dat niet gebeurt, dan is er een kiem van ziekte.

Op dezelfde manier is alles wat *is* met al het andere verbonden: mensen met sterren, sterren met andere sterren, planeten met sterren, mensen met planeten, atomen met mensen, enz. Als we het op deze manier bekijken, als een heel wonderbaarlijk samengesteld mechanisme, dan is het duidelijk dat de dingen zich in bepaalde posities moeten bevinden voordat bepaalde energieën kunnen werken of beginnen te stromen.

*Vr.* – Als we niet kunnen sterven totdat de aarde in deze of die positie is, hoe staat het dan met iemand die een ongeluk overkomt?

*GdeP* – Daar geldt hetzelfde. Het ongeluk is karmisch. U kunt geen ongeluk krijgen tenzij – om de oude uitdrukking te gebruiken – het uw lot is. Het was het karmische resultaat van uw vorige leven of van eerdere levens.

*Vr.* – Dan is dus elke poging om een leven te redden eenvoudig nutteloos?

*GdeP* – O nee, volstrekt niet! Hier heeft u een voorbeeld hoe lastig het is om te proberen deze diepzinnige zaken uit te leggen. U moet bedenken dat theosofie geen fatalisme leert en wel omdat de kern van de mens het werkelijke hart van het heelal is. De mens is geen hulpeloos atoom dat door de winden van het lot in alle richtingen wordt gedreven. In de kern van zijn wezen is hijzelf het hart van het heelal. Niets kan hem gebeuren wat hij niet zelf heeft voorbereid door het uitoefenen van zijn eigen wil en zijn eigen intelligentie; beide zijn uiteindelijk geworteld in de wil en intelligentie van het heelal – ze zijn in wezen hetzelfde. Dit is verheven filosofie, maar u heeft dan ook een diep filosofische vraag gesteld.

*Vr.* – Ik wil graag terugkomen op het onderwerp tweehandigheid. Hebben de oorzaken van wat we rechts- en linkshandigheid kunnen noemen te maken met de tijd toen de mensheid hermafrodit was, en is het niet een feit dat het mannelijke beginsel in verband wordt gebracht met de rechterkant, en omgekeerd?

*GdeP* – In het algemeen, ja. Maar ik zou niet willen zeggen dat links- of rechtshandigheid een terugval is – een ‘atavisme’, zoals het



in de biologie heet. Ik geloof dat het een van de lagere verschijnselen is van het psychofysieke leven van de mens, het gevolg van een combinatie van onbeduidende en individueel onbelangrijke omstandigheden.

Het is mijn ervaring dat de linkshandige mensen die ik heb gekend in geen enkel opzicht lager stonden dan zij die rechtshandig zijn, hoewel ze gewoonlijk op sommige punten enige originaliteit vertonen. Ik weet niet of dit een antwoord is op uw vraag.

*Vr.* – Ik stel deze vraag omdat we een oud boek over architectuur hebben waarin een diagram van een middeleeuwse kathedraal staat; daarin wordt de noordzijde mannelijk en de zuidzijde vrouwelijk genoemd.

*GdeP* – Dat is volkomen waar, maar dat heeft op een aantal dingen betrekking: in de esoterie wordt over het ‘noorden’ gesproken als de ‘rechterhand’ en over het ‘zuiden’ als de ‘linkerhand’, of het ‘vrouwelijke’ of het ‘materiële’.

U moet de technische toespelingen begrijpen. Dit betekent niet dat alle mannen geestelijk, en alle vrouwen materieel zijn. Maar het betekent dat de man op aarde energie en scheppend vermogen vertegenwoordigt en de vrouw passiviteit en ontvankelijkheid. Dit zijn respectievelijk verschijnselen van geest en stof. Aan de andere kant zijn veel vrouwen geestelijker dan mannen. Er zijn mannelijke vrouwen en vrouwelijke mannen.

En tenslotte – en onthoud dit alstublieft goed – het reïncarnerende ego is noch mannelijk noch vrouwelijk. Hij die een man is in het ene lichaam kan in het volgende een vrouw zijn. Zij die een vrouw is in het ene lichaam kan in het volgende een man zijn. Dit hangt af van een samenstel van karmische neigingen.

Ik zal een stapje verder gaan en tot slot deze gedachte aan u toevertrouwen – alstublieft verlaag die niet in uw denken. Het is tijd dat u deze diepe waarheid kent. De oorzaken van geslachtelijkheid, of beter de oorzaken van de twee geslachten op aarde zijn aantrekking. Wanneer een man sterk wordt aangetrokken tot de andere sekse, wordt hij tenslotte zoals de andere sekse, speciaal als hij eraan toegeeft. De aantrekking wordt steeds sterker, hij geeft steeds meer en steeds vaker daaraan toe, totdat de vrouwelijke invloed waaraan de man zich voortdurend onderwerpt in zijn eigen karakter begint te overheersen door overeenkomst van trilling.

Dus maakt de man zichzelf in feite tot een vrouw. En de regel geldt

precies zo voor vrouwen. Vrouwen worden mannen of, beter gezegd, incarneren in mannelijke lichamen, om dezelfde reden – die zojuist is toegelicht – waarom mannen in vrouwenlichamen incarneren.

Als iemand van u zijn of haar huidige geslacht in de volgende incarnatie of een aantal incarnaties lang wil behouden, zorg er dan voor dat de aantrekking tot het andere geslacht u niet overheerst. Het is de aantrekking en het toegeven, en de neiging tot nabootsing, waardoor uw trillingsfrequentie verandert: ze verschuift naar de vrouwelijke, in het geval van de man, of naar de mannelijke in het geval van de vrouw. En dit leidt in de volgende geboorte, of in ieder geval wanneer de aantrekking sterk genoeg is, tot een verandering van het geslacht. Het is dus duidelijk dat mannen gewoonlijk mannen blijven gedurende twee of drie of meer incarnaties, en vrouwen doen hetzelfde.

Het reïncarnerende ego is geslachtloos of zoals de christenen zeggen: 'In de hemel zijn geen huwelijken en er wordt niet ten huwelijk gegeven.' Alleen de overheersende neiging van de lagere levensatomen bepaalt of het reïncarnerende ego een lichaam van het ene of het andere geslacht zal binnengaan, ofwel – om het nauwkeuriger te zeggen – die neiging trekt het reïncarnerende ego naar een lichaam van de ene of de andere sekse en zorgt ervoor dat dit ego zo'n lichaam gaat overschaduwen.

Strikt genomen gaat het reïncarnerende ego het lichaam zelfs niet binnen, maar het overschaduwet het. Het zweeft om zo te zeggen erboven. Alleen van de astrale monade kan men zeggen dat ze in het lichaam is. Het hogere deel van de constitutie zweeft in zijn geheel erboven, of beter, eromheen, in het aurische ei – in het meest etherische deel van het aurische ei, de psychomagnetische atmosfeer die iedere mens omringt; de astrale, psychische, intellectuele en geestelijke atmosferen vormen tezamen wat men het aurische ei van de mens noemt.

Dit aurische ei is de werkelijke mens, en het lichaam is alleen het bezinksel, de droesem, de neerslag van de laagste en meest stoffelijke atomen die het aurische ei samenstellen.

Vrienden, ik geloof dat we de bijeenkomst van vanavond beter kunnen besluiten.

[Luiden van de gong.]

# 8

## Bijeenkomst op 12 maart 1930

*GdeP* – Vrienden, het schijnt dat ons aantal steeds toeneemt. Zijn er vanavond vragen?

*Vr.* – Kunt u enige toelichting geven over de functies of de betekenis van de vijf levenswinden: *prāṇa*, *apāna*, *samāna*, *vyāna*, *udāna*?

*GdeP* – In de exoterische hindoeliteratuur wordt gesproken over de activiteit van vijf levensstromen in het menselijk lichaam. Er zijn in feite zeven verschillende levensstromen, of als u wilt – het komt op hetzelfde neer – één algemene vitale activiteit die zich in zeven verschillende vormen openbaart. In de theosofische literatuur geeft men ze gewoonlijk de algemene naam *prāṇa* of *prāṇa*'s, maar technisch gesproken is dit niet nauwkeurig.

Over de twee die niet in de exoterische werken worden vermeld, kan ik alleen zeggen dat ze de hoogste twee zijn en de schakels zijn waaraan de andere vijf hangen en waardoor ze zijn verbonden met de centrale entiteit van de innerlijke constitutie. De hoogste twee houden verband met de individualiteit. De algemene betekenissen van de vijf levensstromen met hun Sanskrietnamen zijn als volgt:

*Prāṇa* betekent de 'vooruitbewegende', om de exoterische term te gebruiken; anders gezegd, de levensactiviteit waarvan de manifestatie algemeen en verspreid is, of overal heen beweegt.

*Apāna* is die levenswind of levensactiviteit die 'zich neerwaarts beweegt'; en u kunt uit het bijwoord 'neerwaarts' gemakkelijk enkele van de functies in het fysieke lichaam van de mens opmaken die door deze wind wordt beheerst.

*Samāna* is de levenswind die de dingen die onder zijn invloed staan, samenbrengt of verzamelt. Ik kan eraan toevoegen dat hij nauw is verbonden met de spijsvertering en het opnemen van voedsel.

*Vyāna* is de levens'wind' waarvan de werking precies het tegenovergestelde is van de vorige, van die van *samāna*. Hij is de 'adem' of

levensactiviteit die een ontbindend of uiteendrijvend effect heeft, en is eveneens nauw verbonden met de spijsvertering.

Udāna heeft als functie het zich opwaarts bewegen, en is in zijn activiteit het tegenovergestelde van apāna of de ‘neerwaarts’ gerichte activiteit.

Ik kan niet méér gedetailleerde beschrijvingen geven, maar de hier gegeven korte verklaringen zullen u in staat stellen enig idee te krijgen hoe deze vijf levenswinden of levensactiviteiten in het menselijk lichaam werken. Denk eraan dat vitaliteit iets is dat zich in zeven verschillende werkingen of golven manifesteert, en van vijf hiervan zijn de Sanskrietnamen gegeven.

*Vr.* – Kunt u de term ‘dor-je’ verklaren in het volgende vers uit *De Stem van de Stilte* (blz. 51): ‘Sluit uw ogen niet en verlies ook dor-je niet uit het oog?’

*GdeP* – Dor-je is een Tibetaans woord voor bliksemschicht of donderkeil en is een vertaling van het Sanskrietwoord ‘vajra’ met dezelfde betekenis. Het is een technische term, zowel in de hindoebrahmaanse literatuur als in het Tibetaanse boeddhisme. Terwijl het in een bepaalde specifieke betrekking staat tot het ‘diamanten hart’ van de ingewijde – dat helder, doorschijnend en ongevoelig is voor eigen lijden en pijn, maar de pijn en het lijden van de wereld weerspiegelt door zijn mededogen en medelijden – staat het woord ‘dor-je’ eveneens in een meer algemeen verband met de geestelijke natuur van de mens.

In Tibet, in het land Bod-yul, wordt de dor-je gegraveerd en getekend als een merkwaardig werktuig in de handen van bepaalde godheden, en hij ziet eruit als een korte strijdnok met dubbele kop. Hij verwijst in feite naar de geweldige spirituele krachten die uit de geestelijke kern van de mens stromen, die meer speciaal onder het beheer staan van de hoogste klasse van ingewijde chela’s en meesters. Hij die de dor-je, de donderkeil, of het ‘diamanten hart’ bezit, is iemand die het lagere persoonlijke zelf volkomen heeft bedwongen en een kanaal is geworden waardoor de geestelijke elektriciteit van de innerlijke god stroomt, die zich als een bliksemschicht in het materiële bestaan manifesteert, zoals in de fysieke natuur de elektriciteit uit de wolken vaak tevoorschijn komt als wat mensen bliksemschichten noemen. Het is een volkomen mystieke term, en dus wordt de chela de raad gegeven dor-je niet uit het oog te verliezen, maar die vast te houden en zichzelf steeds onder de invloed van

zijn hogere geestelijke krachten en wezen te plaatsen.

*Vr.* – ‘Ontwikkelt’ de discipel in zichzelf het māyāvirūpa op dezelfde manier als *De Stem van de Stilte* (blz. 98) zegt dat hij het nirmānakāya-lichaam ‘voor zichzelf heeft gegeven’?

*GdeP* – Een merkwaardige vraag. Ik ben er niet zeker van of de vraagsteller goed begrijpt wat het māyāvirūpa is. In zekere zin, ja. In zekere zin ontwikkelt de chela, de ingewijde, het māyāvirūpa in zichzelf, maar het zou nauwkeuriger zijn te zeggen dat de hoge chela of de ingewijde de kracht of het vermogen krijgt het māyāvirūpa te projecteren.

Māyāvirūpa is een samengesteld Sanskrietwoord met de betekenis van ‘illusie-lichaam’, een illusie omdat het niet het werkelijke fysieke lichaam is van de ingewijde mahātma of chela. Er is in het Tibetaans boeddhisme een leer over wat hpho-wa wordt genoemd, waar ik eerder naar heb verwezen, met de essentiële betekenis van het vermogen om uw wil samen met uw volle bewustzijn op een afstand te projecteren. Als u dit kunt doen, en rond deze projectie van uw zelf (omdat u zelf in essentie wil en bewustzijn bent) de ether van de ruimte, van de plaats waar u dan bent, van de daar aanwezige atmosfeer, kunt verzamelen; als u rond deze projectie van wil en bewustzijn de atomen kunt verzamelen die daar zijn op de plaats waar uw wil en bewustzijn worden geprojecteerd, dan vormt dit het māyāvirūpa, en het is een nauwkeurige kopie van het fysieke lichaam in al zijn wezenlijke bijzonderheden.

Met andere woorden, hpho-wa betekent het vermogen, of beter gezegd beschrijft het vermogen, dat de ingewijde in staat stelt zichzelf op bijna elke afstand van het fysieke lichaam te projecteren. Een afschaduwing van dit vermogen wordt in het westen aangegeven door de algemene term ‘gedachteoverdracht’; telepathie geeft echter maar een heel flauw idee van wat er kan gebeuren als dit vermogen ten volle wordt aangewend.

Het māyāvirūpa omvat in feite een volledige mens, maar dan zonder de laagste drie beginselen, de lagere triade, die bestaat uit het fysieke lichaam, de puur fysieke vitaliteit en het liṅgaśarīra of modellichaam waaromheen het fysieke lichaam wordt gebouwd. De rest van de mens bevindt zich in het māyāvirūpa, en het fysieke lichaam dat is achtergelaten blijft als het ware in een trance.

Als u dit achtergelaten fysieke lichaam zou zien, waaruit de wil en het bewustzijn zijn geprojecteerd, zou u zeggen: ‘Wat is die man

merkwaardig diep in gedachten verzonken.’ Als u bijvoorbeeld wist hoe dit moet worden gedaan, zou u in uw stoel aan uw bureau kunnen zitten, of in uw bed liggen of op het gras zitten – het doet er niet toe waar u bent: in de gevangenis of op het dak van een huis, of in een spoorwegtunnel – en uzelf eenvoudig tot rust brengen, en dan raakt u als het ware een bepaalde psychische springveer aan, als u weet hoe u dit moet doen, en na enkele ogenblikken bent u vertrokken en gegaan waarheen u maar wilt. Dit is de projectie van het māyāvirūpa.

Als dus de vraagsteller zegt: ‘Wordt het māyāvirūpa op dezelfde manier opgebouwd als de nirmāṇakāya?’ is dat een merkwaardig onnauwkeurige manier van uitdrukken. Het māyāvirūpa bestaat niet tot het wordt geprojecteerd.

*Vr.* – Is het māyāvirūpa het vāhana voor ātman?

*GdeP* – Ja, inderdaad. Ātman betekent zelf, en omdat het ware māyāvirūpa – niet slechts een onbewuste projectie van het līṅgaśarīra van de gemiddelde mens die zich tijdens de slaap maar een paar voet van het slapende lichaam kan verwijderen – feitelijk de ether is, gecondenseerd om de hele mens die is heengegaan, omvat dit vanzelfsprekend ook de ātman, de wortel van het zelf. Begrijp alstublieft dat het māyāvirūpa het hele wezen is dat enige waarde heeft. De hele wil, al het zelfbewustzijn, het volledige hoogste deel van de bovenste vier beginselen zijn in en boven en rondom het māyāvirūpa.

Iemand die heel bedreven is in hpho-wa, of het vermogen om het māyāvirūpa te projecteren, kan dit māyāvirūpa over ongelooflijke afstanden zenden. De hoogste ingewijden kunnen het waarschijnlijk ook naar de andere planeten projecteren, en zij kunnen op deze andere planeten verschijnen met wat ik het geestelijke māyāvirūpa zou kunnen noemen, en op die manier kennis opdoen, en worden gezien, en er niet uitsluitend in hun denken heengaan, maar met hun hele bewustzijn daar zijn.

Wanneer u in onze theosofische literatuur heeft gelezen over mahātma’s of meesters die in het māyāvirūpa verschijnen, betekent dat dus alleen maar dat ze zich naar een bepaalde plaats hebben geprojecteerd en daar de atomen van de atmosfeer als een bedekking rond dit geprojecteerde wil-bewustzijn of deze bewustzijn-wil hebben samengetrokken – en ik gebruik nu heel eenvoudige taal – zodat hun māyāvirūpische persoonlijkheid zichtbaar zal worden voor hen aan wie ze ‘fysiek’ willen verschijnen. En dan is daar de hele mens. Het

achtergelaten lichaam is tijdelijk een schil, een leeg lichaam, ogenschijnlijk in diep gepeins of in een trance verzonken; het is zich niet bewust van de dingen om hem heen, en wordt alleen in leven gehouden door de gouden levensketen die het māyāvirūpa met het fysieke lichaam verbindt.

Het māyāvirūpa behoort niet tot het fysieke lichaam. Het māyāvirūpa met zijn innerlijke bewustzijn en wil vertegenwoordigt de hele mens. In fysiek opzicht is het een nauwkeurige kopie van het fysieke lichaam.

Vr. – Grote nadruk is gelegd op het feit dat kolonel Olcott een fehtah kreeg. Is dat noodzakelijk een bewijs van de aanwezigheid in het fysieke lichaam van de meester?

GdeP – Beslist niet. Ik neem aan dat hier wordt geduid op een voorval dat kolonel Olcott in zijn *Old Diary Leaves* [Oude dagboekbladen] heeft beschreven. Hij was een heel onzorgvuldige schrijver, maar ik zie geen reden om eraan te twijfelen dat dit voorval heeft plaatsgevonden – namelijk dat een van de leraren hem in zijn studeer- of slaapkamer in New York bezocht en uit het niets aan hem verscheen, ik ben vergeten hoe hij het precies beschreef, en naar ik meen een sjaal bij hem achterliet die de meester als tulband gebruikte. Een tulband is immers een soort sjaal die om het hoofd is gewonden.

Nee, dit betekent volstrekt niet dat de leraar daar was in zijn fysieke lichaam. Dat betekent niet dat de leraar niet iemand in zijn fysieke lichaam zou kunnen bezoeken. Maar in het voorval waarover kolonel Olcott spreekt, was het niet het fysieke lichaam van de meester dat verscheen maar het māyāvirūpa.

Vr. – Kan de fehtah door middel van het māyāvirūpa, op dezelfde manier zijn achtergelaten als brieven worden achtergelaten?

GdeP – Ja, zeker, maar brieven worden niet altijd naar hun bestemming gebracht door middel van een māyāvirūpa van een hoge chela of een meester. Hoe vreemd u dit misschien ook vindt, ook fysieke zaken kunnen worden ontbonden in hun samenstellende atomen en langs de astrale verbindinglijnen naar een ander deel van de wereld worden gebracht en daar weer worden geïntegreerd. Dit is vaak gebeurd. Brieven zijn ogenschijnlijk uit de lucht komen vallen. Ik zou u bijvoorbeeld enkele vreemde dingen kunnen vertellen over de vor-

ming van regen, die u zouden verbazen, maar zoals men zegt: dat is een ander verhaal.

*Vr.* – In *Theosofie: het Pad van de Mysticus* (blz. 72) zegt Katherine Tingley: ‘Harmonie is de sleutel tot alle occulte vooruitgang, en kennis van haar wetten en van het onderlinge verband tussen klank, getal en kleur, zoals die door de leerlingen worden toegepast, stelt de leraar in staat de hogere tonen aan te slaan en geestelijke visie te doen ontwaken.’

Moet men over volledige kennis van deze diepzinnige en verborgen zaken beschikken om geestelijke visie te verwerven?

*GdeP* – Dat is beslist niet nodig. Ik zal u ronduit zeggen dat hoe minder u uw denken kwelt met getal, geluid en kleur, en in plaats daarvan u wendt naar het geestelijke licht in u, des te meer zult u vooruitgaan. Over deze dingen die hier zijn genoemd moeten de leraren kennis verwerven. De plicht van de discipel is het lagere zelf door het hogere zelf te verheffen, de schakel te vormen met het hogere zelf, verlichting te ontvangen van de innerlijke god; dan zal al deze andere kennis u worden gegeven.

Maar weet u dat toen HPB kwam, zij niet kon bereiken dat de mensen deze dingen gingen inzien? Wat ze wensten was ‘magie’. Ze wilden de geheimen kennen van getal, kleur en geluid. En ze dachten heel diepe kennis te krijgen wanneer hun waarheden werden gegeven, maar niettemin waarheden die eenvoudig boven hun pet gingen. Ze braken zich het hoofd hierover en verspilden hun energie met het nadenken over zaken die hen helemaal niet hielpen, behalve in het ene opzicht dat dit HPB hielp een groep leerlingen om zich heen te verzamelen, die ze bij zich hield tot ze hen voor edeler dingen kon trainen.

Toch is het volkomen waar dat het heeral is gebaseerd op getallen; dat iedere entiteit, ieder wezen, iedere mens zijn eigen getal heeft. Het is volkomen waar dat iedere entiteit en ieder wezen zijn eigen individuele kleur heeft en zijn eigen individuele muzikale noot of toon. Maar als dat is gezegd en ik u dan vervolgens vertel dat als u magie wilt beoefenen, u de grondtoon moet kennen van het ding of van het wezen waarop u invloed wilt uitoefenen, dat u zijn of haar kleur moet kennen, dat u zijn of haar trillingsgetal of frequentie moet kennen – als ik u dit alles vertel, wat heeft u er dan aan, en wat voor goeds heeft u in feite geleerd? U leert dat deze dingen bestaan, maar dat is ook alles.

Ik zeg u daarentegen naar de god in u te zien, naar die onsterfe-



lijke stralende intelligentie die de bron van alle inspiratie, van alle aspiratie, van alle vooruitgang is. Dan zult u honderd keer zo snel vooruitgaan als wanneer u uw tijd verspilt met het bestuderen van deze zaken die nu uw begrip te boven gaan. Het is niet verkeerd deze zaken te weten; als zuivere kennis is het goed, maar geestelijk zult u er geen baat bij hebben. En door dit te bestuderen zult u niet zo snel vooruitgaan als u zou doen door het pad te volgen waarnaar ik u heb verwezen.

Voor een leraar is het iets anders. Hij moet het trillingsgetal, of wat gewoonlijk het getal wordt genoemd, van zijn leerling weten. Hij moet zijn kleur kennen, zijn muzikale grondtoon, want de leraar bedrijft witte magie met zijn leerling, zijn discipel. De leraar bestudeert deze dingen, bestudeert hun onderlinge betrekkingen en combinaties, maar hij doet dit omdat hij wijs genoeg is, ver genoeg is gevorderd, om dat te doen; hij heeft innerlijke verlichting en daarom kan hij dat doen.

Maar voor de discipel is het verloren tijd om te proberen de plaats van de meester in te nemen. Daarom zeg ik u, en ik herhaal het, en leg de nadruk erop: wend u tot de bron in ieder van u, de oorsprong van alle inspiratie, van alle wijsheid, van alle ware kennis, de bron van verlichting, de bron van licht, en al deze dingen zullen u worden gegeven en op een meer natuurlijke manier dan wanneer u het licht binnenin u de rug toekeert en twee of drie incarnaties doorbrengt als een bekrompen onderzoeker – die alleen met zijn hersenverstand werkt – van louter natuurlijke verschijnselen die hij niet begrijpt.

Vr. – Ieder van ons heeft een gouden keten van hogere zelve die ons verbindt met het hart van de dingen. Is het juist zich alle mensen op deze aarde en al hun hogere zelve voor te stellen als één grote, majestueuze entiteit?

GdeP – Ik weet haast niet hoe ik deze vraag zou moeten beantwoorden. Ze is heel intuïtief, maar ook heel ingewikkeld. Ik houd niet van de formulering: ‘ieder van ons heeft een gouden keten van hogere zelve.’ Deze is misleidend, en is daarom in dat opzicht onjuist. U heeft maar één hoger zelf, en dat is de god in u, en het hart van die god is zijn eigen geestelijke godheid, en het hart van die geestelijke godheid is iets nog goddelijkers. Te zeggen dat u een keten van gouden hogere zelve heeft, wekt de indruk dat er veel verschillende hogere zelve zijn. Het is een slechte manier van uitdrukken.

Ieder van u heeft een grenzeloze oneindigheid in zich, en dit feit

wordt in de brahmaanse filosofie heel juist uitgedrukt door de term paramātman, de hoogste ātman. Het is een korte en beknopte manier om de waarheid uit te drukken dat, als u dit pad volgt dat binnenwaarts leidt, u een steeds groeiend bewustzijn van uw eigen essentiële goddelijkheid zult hebben. Met andere woorden, uw eigen hogere zelf zal voor uw bewustzijn steeds grootser en glorieuzer worden, maar het blijft altijd het hogere zelf.

Het is misleidend te zeggen dat u een gouden keten van hogere zelve heeft. Ik weet heel goed waar u aan denkt. U verwijst naar leringen die ik u eerder heb gegeven. Ik heb het nu over de verwoording van de vraag. Deze staat me niet aan omdat het misleidend is te zeggen dat alle mensen met hun gezamenlijke hogere zelve – hoe zei u het precies: ‘een opperste hoger zelf vormen’, was het zo niet?

*Vr.* – Is het juist zich alle mensen op deze aarde en al hun hogere zelve voor te stellen als één majestueuze entiteit.

*GdeP* – Ja, in die zin dat we allen geestelijke atomen zijn van een majestueuze goddelijke entiteit, zoals de atomen van ons fysieke lichaam ons ene fysieke lichaam samenstellen. Die bewering is juist, maar u moet niet denken dat deze majestueuze entiteit, waarvan wij geestelijke atomen zijn, beperkt is tot ons mensen. Wij mensen zijn slechts één groep uit de veelheid van hiërarchieën die de structuur of het weefsel van deze kosmische entiteit vormen.

Evenzo vormen alle mensen samen niet één groot mens. Maar we zijn, bij wijze van spreken, heel ondergeschikte geestelijke atomen – monaden is onze technische term – van andere hiërarchieën die de structuur of het weefsel vormen van een of andere goddelijke entiteit. Zelfs ons fysieke lichaam is opgebouwd uit ontelbare menigten van monaden die door dat bijzondere stadium van hun lange pelgrimstocht door de eeuwigheid gaan. Is dat duidelijk?

*Vele stemmen* – Ja.

*GdeP* – Het is een heel intuïtieve vraag, maar een ingewikkelde en ongelukkig geformuleerde vraag.

*Vr.* – Zijn we dan slechts levensatomen van die entiteit, maar met het vermogen tenslotte deel te hebben aan het volle bewustzijn van dat grote wezen?

*GdeP* – Heel goed gezegd. Het antwoord is: ja. Zelfs nu hebben we

deel aan dat bewustzijn, en dat bewustzijn is het gevoel: ik-ben. Het is hetzelfde in u en in mij en in ieder van ons. Er is absoluut geen verschil. Wij allen hebben hetzelfde gevoel: ik-ben. U moet dit niet verwarren met het gevoel: ik-ben-ik; dat gevoel is in ieder van ons verschillend.

Dit laatste is slechts het ego, een lerend wezen, een lagerstaand wezen; en in de loop van de eonen zal ook dit ik-ben-ik zich ontplooiën en groeien door naar buiten te brengen wat erin besloten ligt, met andere woorden door vollediger het ik-ben-gevoel te ontwikkelen en tenslotte zal het ik-ben-ik verdwijnen om het ik-ben-gevoel te worden. De persoonlijkheid zal eerst geleidelijk opgaan in de individualiteit, en deze zal op haar beurt tenslotte opgaan in universaliteit. Dan zullen we ons verheugen in het volle bewustzijn van deze godheid, waarvan ieder van ons een geestelijk levensatoom is.

Begrijp echter goed dat deze geestelijke godheid altijd boven ons zal staan. We zullen altijd ernaartoe groeien, omdat we ons altijd verder zullen ontplooiën. En op haar beurt evolueert zij eveneens, op haar eigen geestelijk-goddelijke gebieden, en breidt zich uit. Wat een schitterend vooruitzicht!

Vrienden, naar deze leringen – die ik u nu vanavond meer in detail probeer te verklaren – verwijs ik elke zondagmiddag in onze Tempel, en ik herhaal ze om te proberen aan mijn toehoorders de essentiële gedachte duidelijk te maken, niet alleen omdat ze hen zullen helpen, maar ze zijn verhelderend en inspirerend.

*Vr.* – Ik begrijp dat de maanpitrī's hun *chhāyā's* uitscheidden, waaromheen de meer fysieke vorm werd verdicht, en op die manier de lagere entiteiten werden. Daarna werden ze de voertuigen, de lichamen, van de toekomstige mensen; en andere monaden van de maan, die nog lager stonden dan de maanpitrī's en in evolutie na hen kwamen, incarneerden in de vormen die de maanpitrī's hadden gemaakt. Klopt dat?

*GdeP* – Niet helemaal. De maanpitrī's zijn wat wij nu de menselijke persoonlijkheden noemen. Ze doen van zichzelf – en u heeft de juiste term gekozen – de *chhāyā's* uitgaan, een Sanskrietwoord met de betekenis van 'schaduw', met andere woorden lichamen, want een lichaam is de schaduw van het innerlijke licht. En in deze *chhāyā's* waren de maanpitrī's zelf. En toen in de evolutie op deze aarde het moment daarvoor aanbrak, werden deze maanpitrī's de voertuigen

van de hogere klasse van pitri's, de zonnepitri's of agnishvātta's genoemd, die het lagere deel van onze tegenwoordige monadische essenties zijn.

Vaak heb ik de gedachte naar voren gebracht dat omhulsels of voertuigen worden uitgescheiden door het onmiddellijk hogere element in de mens. Ik heb geprobeerd u te laten zien dat het ego van zichzelf een voertuig of chhāyā of schaduw doet uitgaan, die de ziel is. Deze op haar beurt doet van haarzelf uitgaan, of verdicht om haarzelf heen uit haar eigen substantie, iets dat nog materiëler of minder etherisch is, en dit is het vitaal-astrale lichaam, of modellichaam. En op zijn beurt doet dat van zichzelf zijn chhāyā of schaduw uitgaan, en dit is het fysieke lichaam. Begrijpt u dat?

Vr. – Ja, dank u. Maar ik zou willen vragen wat de betekenis is van de uitdrukking dat deze maanpitri's toen wezens schiepen die hoger werden dan zichzelf? Het konden beslist niet de agnishvātta's zijn, want die hebben ze niet voortgebracht. Wat schiepen ze dat hoger kwam te staan dan zichzelf?

GdeP – Evolutie is de sleutel voor uw moeilijkheid, en uw vraag is heel natuurlijk. Wij uit het vijfde wortelras staan boven het derde. Het vierde wortelras was verder geëvolueerd dan het derde, en wij zijn verder geëvolueerd dan het vierde. Toch is elk wortelras een emanatie uit het voorafgaande. Daar heeft u de sleutel.

De maanpitri's brachten hun chhāyā's voort – de lichamen die ze toen hadden en waarin ze leefden. Uit zichzelf zonden ze, scheidde ze uit, evolueerden ze hun lichamen die na verloop van tijd hun eigen soort projecteerden of voortbrachten, en door de werking van de evolutie kwamen deze hoger te staan dan de eerste exemplaren van hun soort. De maanpitri's evolueerden zelf en gingen zelf vooruit.

Bedenk alstublieft dat alle stanza's uit *De Geheime Leer* een oosterse vorm hebben, met oosterse beeldspraak, oosterse metaforen en oosterse stijlfiguren. Begrijpt u nu wat er wordt bedoeld?

Vr. – Dat geloof ik wel. Maar werden de maanpitri's mānasa-putra's, verhieven ze zich tot hun niveau?

GdeP – Dat hebben we nog niet gedaan.

Vr. – Maar de maanpitri's zullen dat toch doen?

GdeP – De maanpitri's zullen in de toekomst evolueren en

agnishvātta's – zonnepitri's – worden. Ja, dat is juist.

*Vr.* – Dan zullen deze agnishvātta's hun werk hebben voltooid en vrij zijn naar huis te gaan? Ik bedoel de hogere onder hen.

*GdeP* – Ik geloof niet dat ik uw vraag helemaal begrijp.

*Vr.* – Zullen de mānasaputra's die in het derde wortelras in die lagere vormen incarneerden dan hun taak hebben volbracht en vrij zijn naar huis te gaan, wanneer de maanpitri's op hun beurt mānasaputra's zullen zijn geworden?

*GdeP* – In die toekomstige periode van de evolutie zullen ze hun taak hebben volbracht, en ze zullen 'naar huis gaan' om te rusten. Toch zullen ze voor altijd zijn verbonden met de lagere wezens die achter hen aankomen, en waarmee ze hebben samengewerkt.

Laat ik nu proberen dit te verduidelijken door in te gaan op de geschiedenis van de maan. Het tegenwoordige mensenras, waarvan het grootste deel nu volledig menselijk is, had, toen de maan haar planetaire pralaya inging, nauwelijks het stadium van het menszijn bereikt. Ze waren in feite wat we nu op aarde de hogere dieren zouden noemen; en ik verwijs hier naar wat nu de gemiddelde mensheid op deze aarde is. Maar iedere entiteit is zevenvoudig, en heeft een hoogste deel, een tussenliggend deel, en een laagste deel of lichaam. Zelfs de dieren hebben latent al de 'vuren' in zich – om een technische term te gebruiken – die de mens heeft, maar in de dieren zijn deze vuren nog niet tot uitdrukking gekomen.

Toen deze hogere vuren zich in deze ronde in de vroegste mensheid manifesteerden, incarneerden de zonne-lha's in de nieuwe mensheid, zoals dat in het oosten wordt verwoord. Dat betekent dat toen de innerlijke vuren zich tot uitdrukking begonnen te brengen, zich gingen manifesteren, de evoluerende entiteiten hun zonnekrachten begonnen te tonen: zelfbewustzijn, intellect, enz. De maanpitri's of maanvaderen waren die entiteiten die bestemd waren om op deze aarde mensen te worden, dat wil zeggen op de nieuwe keten van bollen, op de aardketen. Met deze maanpitri's waren echter hun eigen hogere beginzelen verbonden die zich op de maan nog niet hadden gemanifesteerd, maar die in de toekomstige mensheid van de nieuwe aardketen hun transcendente krachten zouden beginnen te manifesteren – en dit was de incarnatie van de agnishvātta's, de zonnepitri's, de zonne-lha's.

Terwijl het menselijke ego evolueert, en zijn innerlijke krachten

vanuit zichzelf ontvouwt of onthult en zich op die manier ontwikkelt tot een mānasaputra, gaat de mānasaputra die hem had overschaduwde op zijn beurt verder omhoog om een zuivere monadische essentie te worden, de innerlijke god. Als u deze reeks van gedachten kunt begrijpen, heeft u een schets van wat er gebeurde.

*Vr.* – Ik zou nog één vraag willen stellen. Wat leidt het lichaam of houdt het in stand, bijvoorbeeld door middel van het sympathisch zenuwstelsel? Ik heb altijd gedacht dat het de maanpitrī was, maar de maanpitrī is het menselijke ego, zoals u me nu vertelt.

*GdeP* – Dat is zo. De maanpitrī's zijn nu menselijke ego's geworden.

*Vr.* – En is er een ander wezen verantwoordelijk voor wat de maanpitrī's in het begin deden?

*GdeP* – Wat bedoelt u?

*Vr.* – Iets moet de lichamen leiden.

*GdeP* – Dat gebeurt door wat men de 'dierlijke ziel' noemt; deze zullen de aardpitrī's zijn van het volgende grote planetaire manvantara – onze huidige dierlijke zielen. De dierlijke zielen die op de maan waren, zijn wat we nu maanpitrī's noemen. Als de aarde in haar pralaya gaat, zullen wat hier nu de dierlijke zielen zijn, in de volgende planeetketen – de wederbelichaming van onze aarde – de mensheid worden van die planeet, en wij zullen mānasaputra's zijn geworden.

Er is een doorlopende keten van hoogste, minder hoge, lagere en laagste monaden. In ieder mens zijn ze alle samen verbonden, en hun verschillende krachten en vermogens zijn wat we de zeven beginzelen noemen. Er zijn er in feite echter tien. Eonen, eonen en nog eens eonen geleden in andere planetaire manvantara's was de god binnenin u, de innerlijke god van ieder van u, een dierlijke monade – een monade die door dat stadium ging van haar lange evolutiereis. Door evolutie ontwikkelde ze zich tot een menselijke monade. Door evolutie ontwikkelde de menselijke monade zich tot een mānasaputra of zonnemonade, en werd toen later door evolutie een godheid, een zuivere monadische essentie, een goddelijke energie, een goddelijke vlam, een goddelijk vuur.

En de basis van dit vreemde mysterie van bewustzijn is, wonderlijk genoeg, het feit dat deze hele keten van entiteiten één bewustzijn vormen, maar individueel zijn al deze entiteiten toch verschillende bewustzijnscentra. Het kan misschien worden geïllustreerd door

te denken aan druppels water die één stroom vormen.

We zien dus dat een mens een microkosmos is, een kleine wereld, en dat zijn eigen bewustzijnsstroom uit druppels is samengesteld. Wat een prachtig mysterie! Het is het moeilijkst te doorgronden mysterie van de esoterische filosofie, en toch vormt het het meest verheven en boeiendste onderwerp van studie. De mens is in wezen een bewustzijnsstroom. Ik hoop dat u dit begrijpt, tenminste dat u enig idee heeft van wat ik probeer uit te leggen.

De supergoddelijke entiteit, waarover eerder vanavond een vraag werd gesteld, is een voorbeeld van precies hetzelfde. Die supergoddelijke entiteit was eonen, eonen en nog eens eonen geleden een mens of een wezen gelijkwaardig aan ons mensen – dat wil zeggen, een wezen met zelfbewustzijn en wilskracht. Ze had haar verschillende voertuigen, haar verschillende bewustzijnscentra. En zoals zijzelf in de loop van de eonen evolueerde, zo evolueerde ook de gehele lagere reeks van druppels van de bewustzijnsstroom die zij was – al deze lagere entiteiten waaruit die stroom bestond – tot ze supergoddelijk werd. Ze is een volmaakte macrokosmos.

Zo zullen wij, ieder van u, in de toekomst een zon worden, een centrum van een zonnebewustzijnsstroom. En alle atomen die nu uw lichaam samenstellen zullen dan de monaden zijn van de satellieten van die zon, verbonden met en behorend tot die zon, want ze zijn allemaal emanaties, de producten van zijn eigen bewustzijnsstroom. Dit kan als volgt worden geïllustreerd: de atomen van mijn fysieke lichaam horen bij mij. Ze zijn uit mij voortgekomen, voortgevloeid uit de bron van bewustzijn die ik ben. En terwijl ik evolueer, evolueren zij ook, maar ze komen achter mij aan. Ik ben hun inspirerende, bezielende en kracht gevende god, zoals ik mijn eigen innerlijke god ben – en toch zijn we verschillend. Evenzo ben ik bezig me te ontwikkelen om een god te worden. Na verloop van tijd zal mijn ego een zuivere monadische vlam worden en daar achteraan zullen al die menigten entiteiten komen die uit haar eigen bewustzijn zijn voortgevloeid, en ieder van die entiteiten is op haar beurt een evoluerende entiteit: ze leert, groeit, is in wording, en onthult haar eigen innerlijke krachten. Elk wiskundig punt in de ruimte, ieder wiskundig punt in het menselijke bewustzijn, is een monade.

*Vr.* – Ik geloof dat *De Geheime Leer* zegt dat het hogere ego incarneerde of kwam van de planeet Venus, nietwaar? Evolueerden wij dat hogere ego toen we op Venus waren?

*GdeP* – U vraagt iets wat ik tot mijn grote spijt niet volledig kan beantwoorden. Maar omdat het mijn plicht is een antwoord te geven op elke vraag, zal ik u dit zeggen: de hoogste ego's van mensen van nu horen thuis op wat wij de planeet Venus noemen. Meer kan ik daarover niet zeggen. U die oren heeft om te horen, begrijpt het misschien.

Iedere planeet van ons zonnestelsel heeft haar eigen individuele aandeel gehad in het vormen van een mens, en evenzo van onze aarde. We zijn allen onderling verbonden en met elkaar verweven door banden van leven en bewustzijn. We zijn op een heel wonderlijke en mysterieuze manier gevormd. In het heelal is nergens afgescheidenheid. Die gedachte is 'de grote ketterij'. We zijn het wat deze leringen betreft volkomen eens met de boeddhisten.

*Vr.* – Ik zou twee vragen willen stellen. Ten eerste: Kunt u ons zeggen hoe de meesters staan tegenover het publiceren van *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*? We lezen in de inleiding dat de meesters zeiden dat ze nooit akkoord zouden gaan met het openbaar maken van deze brieven.

*GdeP* – Dat is waar, en ongetwijfeld zouden ze, als men ze erover had kunnen raadplegen, nee hebben gezegd. Maar in deze tijd, nu de Society zover is gevorderd ten opzichte van wat ze was toen die brieven voor het eerst aan Alan Hume en A.P. Sinnett werden geschreven, heb ik niet het gevoel dat daardoor veel schade aan onze zaak zal worden toegebracht. Dat komt omdat het begrip van theosofen is gegroeid en verruimd. De theosofen hebben tegenwoordig een veel scherpere intuïtie, een veel dieper begrip van wat theosofie betekent dan Hume en Sinnett en de mensen van de wereld van die tijd, die vooral met hun hersenverstand werkten.

Ikzelf denk dat *De Mahatma Brieven*, afgezien van mogelijke drukfouten, in deze tijd een waardevolle bijdrage vormt aan onze literatuur.

Tijden veranderen. Ik ben er zeker van dat de leraren nooit toestemming zouden hebben gegeven voor het publiceren van die Brieven op het ogenblik dat ze werden geschreven. Laat eens kijken, wanneer werden ze geschreven? Ik geloof veertig of vijftig jaar geleden.

*Vele stemmen* – 1881, of 1882. 1884.

*GdeP* – Dus veertig à vijftig jaar geleden. Maar de tijden zijn veranderd. De wetenschap is enorm vooruitgegaan en heeft een meer



mystieke opvatting van het heelal ontwikkeld. Het inzicht van theosofen heeft zich verruimd en verdiept.

U wilde nog een vraag stellen?

*Vr.* – Ja. Ons wordt gezegd dat alles op dit gebied illusie is. Wordt daarmee dit gebied bedoeld, of onze aarde?

*GdeP* – Beide.

*Vr.* – Geldt dit ook voor alle andere bestaansgebieden? Ik bedoel: op de andere planeten?

*GdeP* – Zeer juist. Toch is het maar illusie in technische zin, of *māyā*. Illusie betekent niet dat de dingen niet bestaan. Het betekent dat het bewustzijn op grond van haar waarnemingen niet goed de waarheid over en van de dingen begrijpt. Overal in het heelal is illusie of *māyā*. Ook op geestelijke gebieden is er illusie of *māyā*, hoewel het voor ons, onvolmaakte mensen, stralende en volmaakte waarheid is. Toch is er een geestelijke illusie voor wezens die op geestelijke gebieden leven, omdat er altijd hogere stadia van begrip zijn dan die welke men op een of ander moment op welk gebied dan ook heeft bereikt. Omdat vooruitgang en evolutie eindeloos zijn, en omdat er altijd verdieping van inzicht en groei van bewustzijn zijn, wordt direct duidelijk dat, hoe hoog we ook stijgen, er altijd een hogere waarheid te leren valt, er een ruimer en verhevener bewustzijnsgebied is te omvatten; en vanzelfsprekend ziet elke entiteit die lager staat dan deze hoge bewustzijnstoestanden de dingen op een onvolkomen manier.

Begrijpt u wat ik duidelijk wil maken?

*Vr.* – Tot op zekere hoogte, maar is er dan iets dat *werkelijk* is? Hebben de dingen die we doen, of die we leren, of waar we aan werken, dan enige betekenis? Bestaat er niets anders dan geestelijke kennis en ontwikkeling?

*GdeP* – Ja, en dat is *werkelijkheid*. En die werkelijkheid is de schatkamer in het hart van de god binnenin u. U ziet hoe belangrijk deze eerste grondwaarheid is. Er is werkelijkheid in het hart van de dingen en het is onze plicht ons bewustzijn uit te breiden en op die manier een bredere kijk op deze werkelijkheid te krijgen. Het heelal is in hiërarchieën verdeeld, met een verheven goddelijke top en een stofelijke basis. Hoe dichter u bij de goddelijke top komt, hoe meer u de werkelijkheid nadert – *waarheid*. Wanneer u heeft bereikt wat voor u

waarheid is, dan gaat u een hogere hiërarchie binnen en nadert een nog verhevener begrip van oneindige *werkelijkheid*.

Kunt u daarom inzien dat *oneindige werkelijkheid* nooit kan worden doorgrond, dat oneindige volmaking nooit kan worden begrepen? Als u de *werkelijkheid* ooit volledig zou kunnen bereiken, dan zou er niets meer te leren zijn. Er zouden geen grootser en verhevener evolutiestadia zijn die we kunnen bereiken en doorlopen. Evolutie is daarom eindeloos, er is altijd een hogere waarheid te bereiken, voor het bewustzijn is altijd een verdere uitbreiding mogelijk, er zijn altijd schitterender hoogten te beklimmen. Er is dus eindeloze groei, eindeloze uitbreiding.

Ik hoop dat duidelijk is wat ik bedoel? Is dat het geval? [Stilte.] Vrienden, u hoeft niet allemaal tegelijk te antwoorden, maar begrijpt u wat ik probeer te zeggen?

*Vele stemmen* – Ja.

*GdeP* – Ik wil dit eraan toevoegen. Pas op voor één ding: als u toelaat dat u innerlijk ontmoedigd raakt, verkeert u in een gevaarlijke en hachelijke gemoedstoestand. Het bewijst dat u dan meer dan ooit wordt beïnvloed door māyā. De ware hoeksteen van de esoterische wijsheid is dat de werkelijkheid zich openbaart als een voortdurende uitbreiding van bewustzijn die eeuwig verdergaat.

*Vr.* – Is het juist te zeggen dat we, toen we voorafgaande aan dit manvantara in nirvāṇa waren en toen we uit die toestand kwamen, uit onszelf de atomen afwierpen op ongeveer dezelfde manier als de zon de krachten uitzendt die de planeten vormen voor zijn *volgende* zonnemanvantara?

*GdeP* – Ik geloof dat ik begrijp wat u bedoelt, en het antwoord is: ja. Uit de toestand van het inter-manvantarische nirvāṇa komen betekent een nieuwe cyclus van manifestatie beginnen. Hiermee wordt begonnen door vanuit uzelf verschillende voertuigen af te werpen, uit te scheiden, waarin u daarna gedurende die manvantarische cyclus van manifestatie zult leven en werken. Telkens weer op al de verschillende gebieden zult u dit doen, precies zoals u dat in uw tegenwoordige incarnatie als mens heeft gedaan.

*Vr.* – Volgen deze atomen die we hebben afgeworpen en gebruikt om onze voertuigen op te bouwen, een eigen afzonderlijke evolutieweg? Moeten de monaden achter deze atomen de verschillende evo-

lutiestadia doorlopen: als mineraal, als plant en als dier om tenslotte mensen te worden zoals wij?

*GdeP* – Ja. Maar als ik ja zeg, vrees ik dat u me verkeerd zult begrijpen. De gedachte is juist, maar u zegt het onhandig, en ik durf niet alleen maar ja te zeggen, omdat ik bang ben dat u zich dan een verkeerde voorstelling ervan zult maken; en nee zeggen kan ik niet omdat het niet juist zou zijn. Het is niet de monade die een mens wordt. Het is de monadische projectie, of het monadische voortbrengsel, die een mens wordt. De monade is in feite een god. Ze heeft de monadische goddelijkheid bereikt. Toch was iedere monade in een vroeger manvantara een mens. Begrijpt u dat?

*Vr.* – Niet helemaal.

*GdeP* – Dat neem ik u niet kwalijk.

*Vr.* – Ik zal er eens over nadenken.

*GdeP* – Nee, ik ben daarmee niet tevreden. Stel uw vraag nog eens, en misschien kan ik mijn antwoord afstemmen op de manier waarop u de vraag stelt.

*Vr.* – Wat ik niet goed begrijp is uw bewering dat, wanneer wij zonnen zullen zijn geworden, onze atomen satellieten zullen zijn geworden.

*GdeP* – Ja, en ook andere dingen.

*Vr.* – Moeten ze vóór ze hun hoge staat van planeten en andere zaken hebben bereikt, door alle stadia zijn gegaan die wij nu doorlopen?

*GdeP* – Zeer zeker. Ze zullen de lange evolutieweg volgen, zoals ook wij mensen – die na verloop van tijd zonnen zullen worden – die weg zijn gegaan. Ieder mathematisch punt in de oneindige ruimte is werkelijk een monade, die in haar hart een supergodheid is, en daaromheen is haar lichaam of voertuig. Dat lichaam of voertuig of de reeks omhulsels is uit atomen samengesteld, en in het hart van elk ervan is weer een monade. Verschillende groepen monaden gaan tegelijkertijd door verschillende stadia van hun ervaringen. Maar denk niet dat een monade neerdaalt in de stof. Ze bekleedt zich de ene keer met stof, en dan in een later evolutiestadium met meer ethe-

rische stof, en dan in een nog later stadium met nog geestelijker stof, en in een nog later stadium met monadische stof.

Intussen is de monade zelf geëvolueerd en is ze verdergegaan. Alles evolueert. Nooit en nergens is er stilstand. U wordt geen monade en blijft dan voor altijd in die toestand. Uzelf gaat door met evolueren terwijl u een monade wordt. Maar terwijl u bezig bent een monade te worden, bent u voortdurend bezig uit uzelf wat ik voor het gemak kind-monaden zou kunnen noemen uit te werpen, die uit uw bewustzijn uitvloeien, en ieder van die kind-monaden moet, wanneer ze voor het eerst uitvloeit, zichzelf bekleden in het laagste deel van de substantie van die hiërarchie en zich dan opwaarts ontwikkelen. Zelf is ze een geestelijke essentie, maar is tijdelijk met deze lagere gebieden verbonden totdat ze deze door eigen inspanning verlaat en zelfbewust een god wordt.

U heeft vanavond heel diepzinnige vragen opgeworpen over bewustzijn en ik heb u al gezegd dat deze vragen heel moeilijk zijn te beantwoorden.

Maar probeer het nog eens. Houd vol tot uw vragen zo helder zijn dat u ze helder kunt formuleren, en dan kan ik u een duidelijk antwoord geven.

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – Maar u bent nog niet helemaal tevreden?

*Vr.* – Ik zal erover nadenken, zodat ik beter onder woorden kan brengen wat ik bedoel. Ik zal de vraag later stellen.

*Vr.* – Is een monade niets anders dan een bewust punt van energie?

*GdeP* – Precies. En dat bewuste energiecentrum, of punt van energie, is in de kern van zijn wezen goddelijk, want het bestaat uit de substantie van goddelijkheid, van de kosmische goddelijkheid, van de kosmische oceaan van het leven. Het is als het ware een druppeltje van het kosmische bewustzijn-leven.

En dat geldt zelfs voor de stof. Stof en geest zijn niet verschillend. Stof en geest zijn in essentie hetzelfde, ieder in zijn eigen evolutie-stadium. De grote moeilijkheid voor u, westerlingen, om deze dingen te begrijpen is dat u allen wordt beïnvloed door de wetenschappelijke leer over de dode stof, zodat u denkt dat het iets anders is dan energie of bewustzijn; of door de oude christelijke lering dat geest één ding is en stof er volkomen van verschilt, en is geschapen zodat de

geest erin kan wonen. Dat is onjuist. Geest en substantie, kracht en stof, zijn in essentie één: twee aspecten van dezelfde eraan ten grondslag liggende werkelijkheid.

Ik blijf deze dingen telkens opnieuw zeggen. Ik probeer ze te laten doordringen door ze steeds weer te herhalen, want u moet inzien dat het begrijpen van deze fundamentele stellingen absoluut noodzakelijk is.

*Vr.* – Ik zou graag over iets heel anders een vraag willen stellen. Hoe snel na een crematie worden de levensbanden van het individu verbroken?

*GdeP* – Wat bedoelt u met het ‘individu’?

*Vr.* – Van de mens die is gestorven.

*GdeP* – De levensbanden worden verbroken . . .

*Vr.* – Met de aarde en met de omgeving die hij heeft verlaten.

*GdeP* – De levensbanden worden op het moment van de dood verbroken. Crematie betekent alleen dat de atomen van de achtergelaten fysieke schil worden verstrooid. Het gehele hogere en innerlijke deel van de mens is al van de fysieke schil gescheiden.

*Vr.* – Ik had misschien de verkeerde indruk dat het hogere deel, het geestelijke deel, van een wezen een bepaalde tijd na de dood op aarde bleef, maar ik wist niet of de crematie zelf al die banden hielp verbreken, zodat het hogere deel zijn verdiende rust kon ingaan.

*GdeP* – Nee, dat is niet helemaal juist. De ontbinding van de innerlijke constitutie begint op het moment van de dood. Precies op het ogenblik van de dood keert uw hoogste deel terug naar zijn ouderster. Het hogere deel van de tussennatuur, het hogere ego, het reïncarnerende ego, wordt in de schoot van de monade teruggetrokken en gaat nu op zijn zwerftochten naar de onzichtbare gebieden. Het lagere deel van de tussennatuur, of de lagere menselijke ziel, blijft een poos in het samenstel van het kāmārūpa of het begeertelichaam hangen – de Ouden noemden het de ‘schim’ – tot ze daarvan loskomt. Dan wordt ze als het ware daaruit weggerukt om zich te herenigen met het reïncarnerende ego in de schoot van de monade en ze laat dan wat u verfrommelde rozenbladeren zou kunnen noemen achter – het stoffelijke deel van het vroegere menselijke ego in een staat van

verrotting en verval. Dit is het kāmārūpa, verlaten door het laatste sprankje van het goddelijke, en valt langzaam uiteen.

Het voordeel van crematie is dat het kāmārūpa niet langer zo sterk wordt aangetrokken tot het fysieke lichaam of de fysieke wereld. Er is niet langer zo'n sterke magnetische aantrekking, want het lichaam is dan verstrooid.

*Vr.* – Ik heb twee vragen die enigszins met elkaar samenhangen.

*GdeP* – U gaat ze toch elk afzonderlijk stellen, nietwaar?

*Vr.* – Ja zeker. Het is natuurlijk duidelijk dat sommige mensen op een moment en op een plaats sterven wanneer en waar de aarde onder de volle invloed van de zon staat; anderen sterven 's nachts. Is er een verschil tussen de postmortale toestanden van de mens die overdag sterft en hij die 's nachts sterft? Is er wat ik een zonnedood of maandood zou kunnen noemen? Ik voel intuïtief dat er meer achter zit, maar ik kom niet veel verder.

*GdeP* – Voor de gemiddelde mens maakt het praktisch geen verschil op welk uur van de dag of de nacht de fysieke dood intreedt. Wat is uw tweede vraag? Ik kan zeggen dat u een intuïtie heeft van iets waarover ik, zoals gewoonlijk in die gevallen, verplicht ben u te zeggen dat ik er niet over kan spreken. Maar als ik uw vraag, zo goed ik kan, beantwoord, luidt het antwoord zoals ik u al heb gezegd: er is praktisch geen verschil voor de gemiddelde mens op welk moment de fysieke dood intreedt. Wat is uw volgende vraag?

*Vr.* – Ik heb heel veel nagedacht over de door u gegeven leringen over eclipsen. Als een mens sterft op die bijzondere tijd en plaats dat een totale zonne-eclips wordt waargenomen – en ik spreek natuurlijk niet over een ingewijde, maar over de gemiddelde mens – heeft dit dan op een of andere manier invloed op zijn postmortale toestanden?

*GdeP* – Zeer grote invloed. Maar mag ik u vragen naar welke leringen u verwijst als u spreekt over leringen die ik over eclipsen gaf?

*Vr.* – De werking of de invloed van, of beter gezegd de rol die door totale zonne-eclipsen en inwijdingen wordt gespeeld. Maar ik heb het over de dood van de gemiddelde mens, iets dat elk ogenblik kan gebeuren, en ik verwijs naar de bijzondere plaats waar en het tijdstip waarop een zonne-eclips voorkomt, en dat de mens dan sterft.

*GdeP* – Mijn antwoord luidt: er is een heel groot verschil. Heeft u nog een andere vraag?

*Vr.* – Ik ben benieuwd of u kunt verklaren waarin dat verschil bestaat?

*GdeP* – Ja, dat kan ik, maar het zou heel wat tijd vergen, en ik weet niet of ik zonder een nogal lange voorbereidende studie, of tenminste een vrij lange voorbereidende lezing, mijn bedoeling duidelijk kan maken.

U heeft het recht een andere vraag te stellen, als u wilt. Ik zal u precies zeggen wat ik bedoel. Als een intuïtieve vraag wordt gesteld, ook als het mij niet is toegestaan die te beantwoorden, dan is er een beroep op mij gedaan en is het mijn plicht daar antwoord op te geven: het licht, het gevoel van buddhische luister waar de intuïtie uit voortkwam, te doen groeien. U heeft geroepen en het is mijn plicht u te antwoorden voorzover ik dat kan doen. Stel uw vraag opnieuw.

*Vr.* – Ik heb een beroep op u gedaan, en als u meer kunt zeggen, waarom doet u het dan niet?

*GdeP* – Ik kan niet meer zeggen.

*Vr.* – Als ik dan op de eerste vraag mag terugkomen: ik dacht dat u enige tijd geleden heeft gesproken over het feit dat de mens bij de dood door de maan gaat, of beter gezegd, door de maan wordt aangetrokken. Kan er over dit onderwerp meer worden gezegd? Het hangt direct samen met mijn vraag. Stel dat iemand 's nachts bij volle maan sterft, wat gebeurt er dan met hem?

*GdeP* – Hij sterft. De normale processen van het verbreken van het levenskoord vinden plaats. Dood is dood, ongeacht wanneer dat gebeurt, hoewel bepaalde tijden en omstandigheden het proces ingrijpend wijzigen.

Ik wil u zeggen dat uw gedachten diep esoterische waarheden aanraken, en het spijt me bijzonder niet meer te kunnen zeggen. Ik heb daartoe het recht niet. Probeer het nog eens. Om u zo mogelijk licht te geven, daarvoor ben ik hier, voorzover ik dat kan. Wilt u het nog eens proberen en een andere vraag stellen over hetzelfde onderwerp?

*Vr.* – Nee. Waarvoor zou ik? Ik wil geen vraag stellen die me niet interesseert. Ik stel een vraag, en als u die niet kunt beantwoorden, heb ik geen recht u te dwingen.

*GdeP* – Dat zou u niet kunnen. Heeft iemand anders een vraag?

*Vr.* – Mag ik twee vragen over de dood stellen? Ik las vandaag in *Brieven die me hebben geholpen* (blz. 52), waar Judge zegt ‘de dood stelt het Zelf teleur’. Wilt u alstublieft de betekenis hiervan verklaren?

*GdeP* – Ja. De ideale toestand voor het hogere deel van een mens is voortdurend leren. In devachan is er een onderbreking van het levensschoolwerk, een heel noodzakelijke onderbreking, want daar vindt de verwerking plaats van wat er is geleerd. De ervaringen uit het voorbije leven worden verwerkt en in het karakter gebrand. Toch is deze onderbreking van de scholing in het leven een ‘teleurstelling’ voor het reïncarnerende ego. Het is een nogal merkwaardige manier van zeggen van Judge, maar heel waar.

*Vr.* – De uitdrukking ‘stelt teleur’ interesseerde me omdat ik me afvroeg hoe iets dat zo natuurlijk is een teleurstelling kan zijn.

*GdeP* – Ja, die woorden zijn ongelukkig gekozen, maar het betreft niet een teleurstelling zoals we dat woord gewoonlijk opvatten.

*Vr.* – Even verder staat er (blz. 53): ‘De levenden spelen een grotere rol voor de doden dan de doden voor de levenden.’

*GdeP* – Dat is waar.

*Vr.* – Ik vraag me af of dit betekent dat we degenen die we liefhebben, heel dicht bij ons voelen. We kunnen hen niet storen; we zouden dat ook niet willen. Ik vraag me af of onze liefde naar hen uitgaat en wij, door ons uiterste best te doen, opstijgen naar hun gebied zonder hen te storen en of we hen op die manier werkelijk helpen.

*GdeP* – Ja. Een zuivere en onpersoonlijke, reine liefde reikt zelfs tot in devachan, en vergroot, stil en kalm, de vrede en het geluk van de rustende ziel.

*Vr.* – En stroomt hun liefde niet in feite ook naar ons toe?

*GdeP* – Ja, dat gebeurt inderdaad!

*Vr.* – Mag ik in verband hiermee een vraag stellen? Dan kan dus iets van de gestorvene naar een levende komen?

*GdeP* – Ja.



*Vr.* – Eens zat ik in het bos bij een beek en las *De Oceaan van Theosofie*, en toen ik opstond om naar het hotel terug te gaan – ik was helemaal alleen – zei ik als in een flits, ‘Hé, Kate, ben jij hier?’ Kan zij – het was mijn zuster Kate – daar zijn geweest? Het gebeurde zomaar, en ik heb nog nooit in mijn leven zo’n vreugde gevoeld! En het bleef vijf of misschien tien minuten bij me. En ik voelde hetzelfde nog een keer: ik geloof toen de Leader [KT] net was gestorven; ik werd wakker en had hetzelfde gevoel betreffende mijn broer. Kunt u me zeggen wat dit alles moet zijn geweest?

*GdeP* – Op basis van uw beschrijving denk ik dat het een geval was dat we, wetenschappelijk gesproken, het synchroon trillen van twee zielen kunnen noemen. Met andere woorden, uw liefde bereikte op die verschillende tijden respectievelijk uw zuster en uw broer, en veroorzaakte een ogenblikkelijke reactie van een soortgelijke stroom van liefde naar u toe, wat het gevoel van nauw persoonlijk contact heel intens maakte. De liefde van u beiden verenigde zich in elk van die twee gevallen.

*Vr.* – Maar ze bereikte mijn persoonlijkheid; ze moest via mijn persoonlijkheid gaan om mij te bereiken.

*GdeP* – Inderdaad. De hersenen werden zich bewust van het feit dat de stromen van liefde van twee zielen, die zo nauw waren verbonden, zich verenigden.

*Vr.* – Was de andere ziel, van respectievelijk mijn broer en mijn zuster, toen ook bewust?

*GdeP* – Niet ‘bewust’. Uw zuster was gestorven, zegt u? Dus niet bewust zoals u bent, want ze was in een volkomen, gelukzalige, diepe slaap. Het zou iets verschrikkelijks zijn als mensen die zouden kunnen verstoren, hoezeer ook ons eigen menselijk hart misschien ernaar verlangt met hen te communiceren. Het zou vreselijk zijn als de liefde die uit ons menselijk hart vloeit, hen die zijn gestorven zou kunnen bereiken en hun periode van rust en vrede zou verstoren. Daar is de natuur te zachtvaardig voor.

*Vr.* – Ja, dat dacht ik ook. Ik voelde vooral mijn eigen vreugde. Ik had niet het gevoel dat de ander – ik bedoel dat het niet alleen mijn eigen vreugde was.

*GdeP* – Ik denk dat de liefde die u op die momenten voor uw zus-

ter en voor uw broer voelde, en die voortkwam uit de toewijding in uw hart en uw denken, toen u dit boek las, zelfs reikte tot in devachan – de toestand waarin de personen die u liefhad zich bevonden – en een contact van liefde tot stand bracht.

En vergeet niet dat liefde werkelijk het cement van het heelal is. Ze houdt alles bij elkaar. Ze is een manifestatie van kosmische harmonie, en is de levensessentie van het heelal.

*Vr.* – U zegt dat het geen verschil maakt op welk uur van de dag of nacht iemand sterft. Maakt het enig verschil wanneer men wordt geboren – het uur waarop de ziel binnenkomt?

*GdeP* – Ieder ogenblik van de dag en de nacht heeft zijn eigen verschillende zonne- en planetaire invloeden, dus in dat opzicht maakt het natuurlijk enig verschil. Maar ik geloof niet dat in enig ander opzicht terecht kan worden gezegd dat een kind dat in de ochtend, op het middaguur, in de avond of om middernacht wordt geboren, onderworpen is aan gunstige of ongunstige invloeden, alleen omdat het op een bepaald uur wordt geboren.

*Vr.* – Hetzelfde onderwerp dat een vorige vraagsteller bezighield, houdt ook mij bezig. Ik weet niet of hij liever wil opstaan en hierop wil doorgaan, of dat ik de vraag kan stellen waar hij volgens mij nog steeds over nadenkt.

*GdeP* – Stel uw vraag.

*Vr.* – Toen u zei dat een mens een zon wordt, lag daarin besloten dat ieder deel van hem in een of andere vorm deel van de zon wordt. Ik heb vooral moeite met het feit dat al de verschillende energieën die bij iemand horen ongetwijfeld moeten zijn gemaakt zoals wij zijn gemaakt, en door alles zijn heengegaan waar wij doorheen zijn gegaan, voor ze een zon kunnen worden. Ik weet niet of ik me duidelijk uitdruk. Wat moeten al die kleine delen, die samen ons fysieke wezen opbouwen, doen voordat ze een mens zijn?

*GdeP* – Ik geloof niet dat ik u goed begrijp.

*Vr.* – Helaas had ik dezelfde moeilijkheid om dat in te zien. Maar ik dacht dat ze alle gelijktijdig vooruitgaan: de entiteit en de atomen die deze afwerpt en waarmee ze haar voertuig maakt, en dat deze atomen in essentie niet lager staan dan de entiteit zelf. Daarom hebben ze het recht het voertuig van de zon te maken, zoals ze

nu het recht hebben het lichaam te vormen.

*GdeP* – Ja, dat is volkomen waar, maar ook de atomen die uw lichaam samenstellen, verschillen in graden en stadia van evolutie. Bedenk verder dat toen ik over de atomen van de mens sprak, ik niet alleen op de atomen van het fysieke lichaam doelde, maar ook op de atomen van de verschillende toestanden of graden van zijn gehele innerlijke constitutie, van het geestelijke afdalend tot en met het fysieke.

De zon is een verbazingwekkend conglomeraat – ik zal het u rond-uit zeggen – van entiteiten, levensentiteiten, die worden bestuurd en in de hand gehouden door de overheersende hoogste entiteit, de god van de zon. Het is een grote menigte, een ontzaglijke hoeveelheid geestelijke wezens. Vergeet alstublieft niet dat er zeven zonnen zijn en dat wij alleen de fysieke zon zien, het lichaam ervan.

*Vr.* – Hoe staat het met de drie hogere gebieden boven de zeven? Is er op die gebieden iets dat overeenkomt met de zeven zonnen?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Is het in verband met een van de eerder gestelde vragen juist te zeggen dat de aarde nu eens onder de invloed van de zon en dan weer van de maan staat, omdat de zon en de maan tegelijkertijd de aarde beïnvloeden? Terwijl we onder de invloed van de zon staan op de ene plaats, is het op een andere plaats nacht, en men kan dus niet de gedachte koesteren dat de hele aarde op dat moment de invloed van de zonnestrallen ondergaat.

*GdeP* – U heeft volkomen gelijk. Ik geloof dat de bedoeling van de vraagsteller was dat op bepaalde tijden de invloeden van de zon op aarde sterker worden gevoeld dan die van de maan, hoewel er tegelijkertijd voortdurend invloeden van de maan uitgaan. Als hij bedoelde dat de invloeden van de zon op bepaalde tijden de aarde geheel beheersen en dat de maaninvloeden dan niet worden gevoeld, zou hij ongelijk hebben, maar zo heb ik zijn vraag niet begrepen.

*Vr.* – Is er één grote zon, of zijn ze alle gelijk?

*GdeP* – Bedoelt u één hoofdzon?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – In ieder heelal is er één zon die in dat heelal overheerst.

Maar er zijn grote aantallen zonnen, menigten ervan, en de wetenschappers beginnen een vaag vermoeden van deze waarheid te krijgen als ze spreken over ‘eilandheelallen’. Ons eigen thuisheelal bijvoorbeeld omvat min of meer alles wat zich binnen de ons omringende melkweg bevindt, waarvan onze zon een deel is. En er is één overheersend zonnecentrum in de melkweg – maar ik zeg niet dat deze overheersende zon zich op het fysieke gebied bevindt.

We hebben in onze filosofie wat we rājā-zonnen, koning-zonnen, noemen, en ik kan terloops eraan toevoegen dat er ook keizer-zonnen of mahārājā-zonnen zijn, zoals ze worden genoemd. Maar het is niet nodig hierover te spreken, want naar ik aanneem is deze gedachte u volkomen vreemd, en zeer weinige van deze rājā- of mahārājā-zonnen bevinden zich op het fysieke gebied.

*Vr.* – Op een van deze bijeenkomsten hebben we vernomen dat als we reïncarneren de atomen van het lichaam ons bereiken na hun doortocht via de maan. Is het toegestaan te vragen of de hogere beginselen van de mens op hun tocht vanuit verschillende windstreken van het heelal, via de zon gaan?

*GdeP* – Ik zou niet zeggen dat de atomen van alleen het fysieke lichaam op hun doortocht van de maan komen, omdat dit niet juist zou zijn. Maar al onze beginselen zijn steeds op doortocht, en gaan van de zon naar de maan, van de maan naar de zon, van planeet naar planeet, maar onder omstandigheden die voor elk van de reeks beginselen verschillend zijn.

Dat klinkt misschien nogal vaag, en ik erken dat dit zo is, maar veel meer kan ik daarover niet zeggen.

Ik begrijp niet waarom u, beste mensen, niet besluit een grote stap vooruit te doen: neem de plichten van het chelaschap op u, leg de eed af en ontvang de kennis waarop u dan recht zult hebben.

*Vr.* – Is het niet heel belangrijk dat we onze gedachten gebruiken en ze richten op onderwerpen die begrijpelijk zijn en voor ons een betekenis hebben en die de kracht hebben om ons leven zo te beïnvloeden dat het zowel de wereld als onszelf ten goede zal komen? We kunnen bijvoorbeeld ontelbare vragen stellen, maar zijn we daardoor meer geschikt om te leven zoals we werkelijk zouden moeten leven? En kunnen we niet op andere manieren veel licht krijgen door ons innerlijke licht te ontwikkelen en onze eigen gedachten te verhelderen, zodat we geen vragen stellen die we,

zelfs als ze worden beantwoord, toch niet begrijpen?

*GdeP* – In het algemeen is wat u zegt volkomen juist. Het belangrijkste is het innerlijke licht te volgen; dat is de eerste vereiste. Het is een koninklijke weg, een krachtige sleutel. Het is het eerste en laatste wachtwoord, het belangrijke *sesam open u* naar succes.

Maar u moet niet vergeten dat sommige mensen het stellen van vragen onbelangrijk kunnen vinden, maar voor anderen en voor degene die de vragen stelt, kan het heel belangrijk zijn. Indien het denken, het intellect, het hart door een probleem worden gekweld en verontrust en niet worden bevredigd, wordt de evolutie gehinderd, want het intellect van de mens moet naar behoren worden gevoed, zoals elk ander deel van zijn constitutie. Nu zou dat alles kunnen worden gedaan zoals u aangeeft, en zoals ik eerder vanavond heb aangegeven, door zich te wenden tot het licht binnenin ons. Maar heldere, welomlijnde leringen over de problemen die zich aan het denken voordoen, kunnen helpen om zich tot dat innerlijke licht te wenden.

*Vr.* – Ja, dat begrijp ik. Maar ik vraag het alleen hierom: er werden heel wat vragen over de dood gesteld. Hoe meer we ingaan op toestanden die voor ons niet rechtstreeks van toepassing zijn, des te minder is er sprake van een relatie tot onszelf waarbij ons eigen licht kan schijnen op onze eigen problemen. Leiden we onze gedachten in verkeerde richtingen, dan kunnen we de weldadige invloed van dat innerlijke licht niet ondergaan zoals dat gebeurt wanneer we het verdienen.

*GdeP* – Die laatste opmerking is waar, heel waar. Maar laat ik u een praktisch voorbeeld geven hoe esoterische leringen u kunnen helpen. Als u begrijpt wat u na de dood overkomt, zal die kennis op het moment van heengaan in uw bewustzijn latent blijven, en een instinctieve gids vormen waardoor u tot een snellere bevrijding en een gelukkiger vereniging met de innerlijke god zult komen. Ze zal automatisch werken.

Verder zal uw leven door die lering veranderen. Ze zal uw gedachtestromen veranderen, ze zal een nieuwe richting geven aan uw denken, een nieuwe en betere stimulans betekenen voor uw hersenverstand. Ze zal uw hevige hartstochten temperen en u op vele manieren helpen.

Dit alles zal invloed hebben op uw postmortale staat, en daarom steunen de meesters niet alleen het geven van esoterische leringen

aan hen die hevig daarnaar verlangen, maar ze passen die zelf voortdurend toe.

Toch heeft u in zekere zin gelijk. De werkelijke sleutel tot alles is het innerlijke licht. Versterk het, zoek het, jaag het na. Probeer uzelf te verlichten met en door uw hogere natuur, met en door de innerlijke god, en alle andere goede zaken zullen u worden gegeven. Kennis zal dan instinctief, intuïtief, tot u komen. U zult dan alles hebben. Bedenk dat de hoogste meester uw eigen innerlijke god is.

*Vr.* – Is het niet een feit dat onze hoogste ziel of ons Zelf, nadat we vanuit deze fysieke toestand door de vallei van de dood gaan, naar de verschillende andere planeten reist, zoals naar lokalen van een school, zodat we kennis kunnen verwerven waardoor we beter voorbereid zullen zijn voor de volgende incarnatie?

*GdeP* – Ja, dat is zo. Maar niet uw hele constitutie doet dat.

Dit doet me aan iets denken: ik heb de laatste tijd er heel ernstig over nagedacht of ik met dit onderricht niet wat te snel ben gegaan. Ik heb me afgevraagd of ik u voldoende tijd heb gegeven om wat we hier samen hebben bestudeerd mentaal en geestelijk te verwerken. Dus heb ik me evenzeer afgevraagd of het niet beter zou zijn onze bijeenkomsten een paar weken of zelfs maanden op te schorten. Heeft iemand een mening hierover? Ik stel nu zelf deze vraag, nu het bijna tijd is om af te sluiten. Ik zou graag de mening van enkelen van u horen.

*Vr.* – Wat mij betreft, ik vind het moeilijk alle leringen die u ons heeft gegeven te onthouden. Sinds vele jaren is het mijn gewoonte geweest te streven naar onafgebroken meditatie, de onderstroom die Judge zo krachtig aanbeveelt, en ik heb ervaren dat brokjes van wat u in deze bijeenkomsten en ook in de Tempel heeft gezegd mij in gedachte kwamen. Zoals wij allen heb ik plichten gehad die noodzakelijk moesten worden vervuld en die we ook willen vervullen, en de meditatie en dus het daaruit voortvloeiende diepere inzicht in de leringen bleven noodgedwongen liggen en werden als het ware teruggedrongen.

Ik geloof zelf dat het is aan te bevelen deze bijeenkomsten wat minder vaak te houden. Ik weet niet of het werkelijk van veel nut zou zijn om deze bijeenkomsten een maand of zes weken uit te stellen, maar als we een langere tijd tussen de bijeenkomsten zouden hebben, bijvoorbeeld een maand, met andere woorden een verdubbe-

ling van de tijd tussen de esoterische bijeenkomsten, dan zou dat heel goed zijn.

*GdeP* – Daar zit heel veel waars in. Ik heb u deze zaak niet voorgesteld, vrienden, omdat ik het zo wenste. Integendeel, ik heb een boodschap over te brengen, en ik verlang vurig die aan u en de wereld te brengen. Als die boodschap is overgebracht, zal ik mijn plicht hebben gedaan en dan zal ik u verlaten. Maar aan de andere kant weet ik uit eigen ervaring, omdat ikzelf onderricht heb gehad, dat er zoiets is als een te snelle vooruitgang – nee, dat is niet goed geformuleerd. Er bestaat zoiets als de leringen een klein beetje opdringen, en door dit forceren wordt het denken misschien vermoeid.

Als iemand een andere mening heeft, laat hij dat dan zeggen, alstublieft.

*Vr.* – Ik heb dat gevoel helemaal niet. Deze bijeenkomsten vind ik heel stimulerend. Er is meer inspiratie om elke plicht te doen, en iedere week worden dingen mij steeds duidelijker. Ik kijk met heel mijn hart uit naar de weken waarin we deze esoterische leringen krijgen, en het zou me zeer spijten als ze werden afgebroken. Ik weet niet of de anderen er ook zo over denken.

*Vr.* – Ik ben het daarmee eens.

*Vr.* – Ik denk dat deze kansen nooit zullen terugkomen, en als we u zouden moeten ontzien – dan is dat ons eerste punt van overweging, want we weten uit wat u heeft gezegd dat het veel van u vergt. Maar deze bijeenkomsten zijn voor ons een kans om ons denken te verruimen, om ons hart de gelegenheid te geven te zeggen wat er in ons omgaat, om ons persoonlijke leven en onze persoonlijkheid los te laten en een ruimere wereld te betreden waarvan u ons een glimp heeft laten opvangen; en daarom zeg ik, laat ze voortgaan. We zijn meer bevoorrecht dan ieder van ons beseft.

*Vr.* – Natuurlijk heb ik precies hetzelfde gevoel als de vorige spreekster. Maar ik heb ook de volgende gedachte: ik denk dat de visie die we hier hebben gekregen op de grootsere ruimten, op de dingen die juist buiten ons bevattingsvermogen liggen, ons niettemin het menselijke leven heeft laten zien in zijn ware verhoudingen in het hele evolutieplan, zoals ons nooit tevoren is getoond. Ik heb het gevoel dat deze openbaringen het leven op aarde en het leven in een fysiek lichaam, in hun ware relatie tot het geheel hebben geplaatst

zoals geen van de leringen die we ooit eerder hebben ontvangen, heeft gedaan. Hoe kunnen we het leven dat we in één incarnatie leiden in zijn juiste verhoudingen zien als we daarvan niet zulke verheven flitsen opvangen?

Ik kan me niet iets indenken dat een mens die naar het hogere streeft meer zal helpen dan deze flitsen van het geheel, ook al kan hij het niet allemaal begrijpen en vasthouden en formuleren of herhalen. Ik zou willen vragen of we tenminste periodiek dit soort flitsen kunnen krijgen, opdat we onze betrekkingen met de grote ruimten kunnen verbeteren, en nooit zo lang zonder deze flitsen zijn dat we het besef van het grote 'geheel' vergeten dat deze leringen ons hebben gegeven.

Zij die zulke flitsen van inzicht niet hebben gekregen zijn volgens mij ongelukkig. Wat weten ze van een leven in het verleden of in de toekomst? Wat weten ze van de dood? Wat kunnen ze anders doen dan lijden en rondtasten op de weg die ze volgen? Ik zou op hete ploegscharen willen zitten om dit soort leringen te ontvangen, zodat ze konden worden verkondigd en de lucht ervan zou trillen en die mensen zouden kunnen bereiken die ernaar hunkeren en verlangen.

*GdeP* – Dat is de ware chela-geest. Vrienden, ik bracht dit onderwerp niet ter sprake, begrijp dat alstublieft, omdat mijn kracht vermindert of omdat ik uitgeput raak. Daar gaat het helemaal niet om. Maar ik heb de laatste maand of zes weken ernstig het verlangen gehad om erachter te komen wat uw eigen mentale reactie is. Heeft iemand hier het gevoel dat hij of zij te veel ontvangt, dat het hem of haar duizelt, dat hij of zij in verwarring is geraakt?

*Vele stemmen* – Nee! Nee!

*Vr.* – Ja, soms krijg ik dat gevoel. Zou u ons iets kunnen zeggen over de gevaren die zouden kunnen voortvloeien uit het te snel ontvangen van de leringen?

*GdeP* – Vermoeidheid, verbijstering, en – bij enkele zwakke karakters – een gevoel van verzadiging. Dit ontstaat door zwakte van onze lagere menselijke natuur. Nu zeg ik niet dat dit bij u het geval is. Integendeel, u heeft zo gesproken omdat u oprecht bent. Niettemin is dat gevaar aanwezig en ik moet het in aanmerking nemen.

Het is mijn plicht u mijn boodschap te brengen en ik verlang er vurig naar dat te doen, maar ik kan u die niet goed brengen wanneer een van u daardoor gevaar loopt om terug te vallen. Als iemand hier



een zwakke plek in zijn karakter heeft, dan bestaat dat gevaar, en het is mijn plicht u dat te vertellen – dat u eenvoudig door verbijstering of door vermoeidheid zou kunnen terugvallen.

*Vr.* – Ik zou willen zeggen dat deze bijeenkomsten me altijd erg hebben gestimuleerd. Ik ben daardoor altijd vol enthousiasme, geluk en inspiratie, en ik heb ook de indruk dat het voordeel om te kunnen lezen wat er op de bijeenkomsten is gezegd, zeer meehelpt om dit alles mentaal te verwerken.

*GdeP* – Dat is waar. Het helpt inderdaad veel.

*Vr.* – Ik ontdek altijd dat er enig nieuw licht wordt geworpen op enkele van de leringen die in eerdere bijeenkomsten zijn gegeven, en met dit extra nieuwe licht komt ook meer hulp. De beslissing over het al of niet voortzetten van het geven van de leringen berust volgens mij bij de leraar. Ik geloof dat hij weet in hoeverre ze werkelijk weerklank bij ons vinden en wij erop kunnen reageren, maar ik denk dat ons hart vurig verlangt alles te ontvangen waartoe we in staat zijn. Ik geloof beslist dat hij dit weet.

*Vr.* – Ik zou willen zeggen dat ik er niet aan heb gedacht om voorwaarden te verbinden aan het ontvangen van deze leringen. Het lijkt mij het grootst mogelijke voorrecht, waarvoor we niet dankbaar genoeg kunnen zijn. En de gedachte om daaraan voorwaarden te verbinden is te veel in tegenstelling met mijn gevoelens hierover. Ik denk dat we de gelegenheid moeten aangrijpen zolang die er is. We weten niet hoelang deze blijft bestaan. Deze zou, zover wij weten, morgen voorgoed kunnen ophouden, en als wij nu tijd willen hebben om stil te zitten en te mediteren, zouden we later wel eens heel wat meer tijd daarvoor kunnen krijgen dan ons lief is. Mijn opvatting van de chela-geest is dankbaar dat te aanvaarden waarvan u het geluk heeft het te ontvangen zolang u het kunt krijgen.

*GdeP* – Dat is volkomen juist.

*Vr.* – Ik zou u willen vragen door te gaan, maar de beslissing ligt natuurlijk bij u. Ik ben echter een nieuweling in deze bijeenkomsten, en ik kan niet beschrijven wat er met mij gebeurt – het gevoel van groei en ontwikkeling. Het zou me bijzonder veel spijten als de bijeenkomsten niet werden voortgezet of zelfs als de tijd ertussen tot een maand werd verlengd. Ik heb het gevoel dat ik op dit moment er niet genoeg van kan krijgen.

*GdeP* – Vrienden, de situatie is als volgt. Als uw oproep ernstig genoeg is, zullen de bijeenkomsten doorgaan. Ik vraag of ieder van u die misschien het gevoel heeft dat hij of zij verbijsterd of vermoeid raakt – dit gevoel is geen misdaad, het is slechts een natuurlijke reactie – zo vriendelijk wil zijn mij de waarheid te zeggen.

*Vr.* – Het komt mij voor dat juist in de atmosfeer die bij deze gelegenheden wordt geschapen, wanneer de vragen worden gesteld en de antwoorden worden gegeven, iets in mijn eigen natuur wordt opgewekt en wakker wordt, en dat ik deze dingen vroeger heb geweten. Ik denk dat er bij sommigen van ons een neiging is te traag vooruit te gaan, want we hebben elke aansporing nodig die we kunnen krijgen.

*GdeP* – Dat is volkomen waar.

*Vr.* – Geachte leraar, ik kan helemaal niet onder woorden brengen wat ik zou willen zeggen. Het leven bestaat voor mij voor een groot deel uit de ES-bijeenkomsten. Wat ik daarmee wil zeggen is dat het enige waarmee mijn denken zich bezighoudt, het verlangen is naar de volgende bijeenkomst. Deze bijeenkomsten zijn voor mij zonder meer fantastisch geweest, want ze openen innerlijke deuren en wekken een spiritueel begrip op dat tevoren absoluut in slaap was, hoewel ik maar een klein deel ervan kan begrijpen; en ik denk dat dit voor ieder van ons geldt. Maar elk van ons neemt iets mee dat ons helpt in onze groei, en de dingen die we niet kunnen onthouden komen heel onverwachts in ons op wanneer we ze nodig hebben.

Deze bijeenkomsten zijn absoluut onschatbaar. Ik ben altijd bang dat ze zullen ophouden; we komen graag naar deze bijeenkomsten.

*Vr.* – Enkele ogenblikken geleden zei u: ‘Uw vragen verbazen me. Waarom doet u niet een stap vooruit en legt de gelofte van het chelaschap af en’ – ik herinner me het einde van de zin niet. U bent hier gekomen om te geven, en terwijl we graag elk vooruitzicht om te ontvangen zouden willen opgeven om u te sparen, bent u toch ook gekomen om uw boodschap te geven. Als we niet gereed zijn om die te ontvangen, dan geloof ik dat we onszelf zouden moeten onderzoeken om te zien of er iets is dat we kunnen doen om onszelf gereed te maken zolang u hier bent. Als dat betekent dat we een gedurfde stap vooruit moeten doen, zouden we die stap moeten doen. Als het iets anders betekent, dan zouden we dat moeten doen. Onze taak is om te doen wat we kunnen doen. U kunt alleen geven,

maar u moet de kanalen hebben om te ontvangen.

*GdeP* – Dank u.

*Vr.* – Omdat ik iemand ben die steeds in de uiterlijke wereld verkeert, en niet in deze volmaakte atmosfeer, geven deze esoterische bijeenkomsten mij inspiratie die me in staat stelt op bescheiden wijze vele waarheden aan de mensen te brengen die ik niet aan mijn medemens zou kunnen doorgeven als ik niet het voorrecht had gehad deze bijeenkomsten bij te wonen en mijn ogen niet waren geopend voor het zich bewust worden van deze waarheden.

Ik geloof dat u kracht zult ontvangen. We willen niet te veel van u vergen. We zijn bereid op te houden als u dat wilt. Ik geloof dat ik dat naar waarheid kan zeggen voor iedere ziel die hier aanwezig is. U bent gezonden om de boodschap door te geven, en wij moeten ons erop voorbereiden die te ontvangen en zoveel mogelijk ervan te bewaren. Als u het gevoel heeft dat u kunt doorgaan, en dat het juist is dat u het zou doen, ben ik er zeker van dat wij allen de woorden van waarheid die van uw lippen zullen komen zullen verwelkomen.

*GdeP* – Dank u.

Vrienden, ik geloof dat de algemeen heersende opinie is dat deze bijeenkomsten ongewijzigd zouden moeten worden voortgezet. Ik zou echter willen vragen dat, indien iemand voelt dat hij of zij verbijsterd of vermoeid begint te worden – ik bedoel in mentaal opzicht – hij of zij het me zal laten weten, en ik zal dan een of andere afspraak met hen maken, hetzij door te suggereren om zich tijdelijk terug te trekken tot de belangstelling en kracht zijn teruggekeerd, of door een andere oplossing te kiezen.

Ik geloof dat we de bijeenkomst nu moeten sluiten. Enkele ogenblikken stilte alstublieft.

[Luiden van de gong. Stilte.]

# 9

## Bijeenkomst op 26 maart 1930

*GdeP* – Wilt u de bijeenkomst openen. [Het luiden van de gong.]  
Is er iets dat u vanavond naar voren wilt brengen?

*De secretaris* – Dit is maar een van een aantal soortgelijke brieven die de Leader heeft ontvangen, en omdat deze de meest gematigde daarvan is, is hem gevraagd of hij het goed vindt dat deze wordt voor-gelezen. De brief is gedateerd 15 maart.

Geachte Leader, na hierover lang te hebben nagedacht voel ik me geroepen me persoonlijk tot u te wenden betreffende bepaalde indrukken die ik had tijdens de KTMG-bijeenkomst van afgelopen woensdag. De redenen om deze weg te volgen zijn dat de noodzaak om de harmonie van de bijeenkomsten te bewaren iemand ervan weerhoudt op dat moment en ter plekke te protesteren, zoals men dat op een gewone bijeenkomst vanzelfsprekend zou doen; en dat onze verplichtingen tot stilzwijgen en geheimhouding als leden van een esoterische groep elke gemeenschappelijke actie van onze kant uitsluit.

Ik verwijs naar wat mij toescheen als een uiting van gebrek aan respect voor de leraar, en zelfs van een bepaalde houding van minachting voor de leringen. Hierdoor ontstond bij mij, en ongetwijfeld bij anderen, een innerlijk conflict tussen het verlangen elke vorm van boosheid te vermijden en het verlangen de leraar te verdedigen. Aan de ene kant voel ik dat het nooit juist is om toe te laten dat er een scène wordt gemaakt op een van die bijeenkomsten, en dat elke uiting van boosheid een betreurenswaardig resultaat zou opleveren. En toch, hoe kunnen wij zwijgen en toestaan dat er misschien een gevoel van oneerbiedigheid, een gebrek aan waardering, en ondankbaarheid gaan groeien en heersen? Is dit niet een geval van ‘wie zwijgt stemt toe’?

Ik zie de persoonlijke brief als het enige middel om onze gevoelens tot uitdrukking te kunnen brengen, en ik denk dat ook anderen hiervan zullen gebruikmaken.

Iets anders is dat ik bang ben dat er op een toekomstige bijeenkomst misschien een scène zal worden gemaakt.

Het kan zijn dat mijn gevoelens overdreven zijn, maar ze zijn er wel. Het is niet aan mij om voorstellen te doen hoe men in zo'n situatie zou moeten handelen, maar het ontvangen van zulke brieven zou kunnen dienen om u steun te geven; en het sterke gevoel van loyaliteit dat wij hebben moet soms worden geuit op een moment wanneer dit speciaal op zijn plaats is.

Bovendien ben ik van mening dat het onvoldoende zou zijn om de uiting van een gevoel van oneerbiedigheid, dat zou kunnen bestaan, slechts te onderdrukken; maar dit gevoel zou in het geheel niet moeten bestaan. Ik heb nu misschien alles gezegd wat nodig is en genoeg. Ik eindig met een hernieuwde verzekering van mijn (ons) grote respect, waardering, dankbaarheid, erkenning en liefde, en ik betreur het diep dat zoiets als een onaangename sfeer zich zou kunnen voordoen.

Ook heb ik sterk het gevoel dat er misschien enkelen zijn die de grootmoedigheid van de leraar ten onrechte hebben opgevat als zwakheid en zijn stilzwijgen als onwetendheid, en ik maak me zorgen over het effect dat zo'n atmosfeer op enkele van onze jongere leden zou kunnen hebben. Als dit te aanmatigend klinkt, zou ik naar voren willen brengen dat u zo vaak erom heeft gevraagd dat we onomwonden zeggen wat we voelen.

Uw zeer toegewijde,  
Henry T. Edge

*GdeP* – Zijn er nog andere mededelingen? Zo niet dan zou ik nog enig commentaar willen geven; niet zozeer op de bewonderenswaardige geesteshouding van de schrijver van de brief die zojuist is voorgelezen, maar op het feit dat deze brief erop wijst dat sommigen van u blijk geven – ik zal niet zeggen van een gebrek aan waardering voor de esoterische geest – maar van *onvoldoende* waardering voor de esoterische geest. En eveneens – en dit is misschien de oorzaak van de fout – van onvoldoende inzicht in wat het betekende toen u de gelofte deed.

Ter illustratie hiervan: binnen een maand leidde mijn werk – het werk dat ik noodzakelijk heb te doen, en wel voor de Society in het algemeen – mij ertoe aan drie leden van deze groep te vragen een bepaalde taak te verrichten en in ieder van deze gevallen werd mijn verzoek, mijn beroep op hen, geweigerd. Ik vroeg niet iets dat hun portemonnee zou betreffen, wat met het gezinsleven te maken had, of wat iets anders betrof, naar het mij scheen, dan hun hart – het was een verzoek om hulp.

Als dit een hogere graad was, zou een weigering automatisch de student buiten het terrein van de School hebben geplaatst. U heeft een gelofte gedaan al het mogelijke aan tijd, geld en werk voor de theosofische zaak te geven; te gehoorzamen zonder onnodige tegenwerpingen, kritiek of uitstel aan alle opdrachten die de Leader u geeft in al wat uw werk voor de theosofie en de theosofische beweging betreft. Dat staat in twee artikelen van de gelofte.

Als deze drie vrienden deze gelofte goed hadden begrepen, zou ik, als uw leraar, niet in de positie zijn geweest waarin ik om hulp vraag die vervolgens wordt geweigerd. In de Oosterse School, waarvan onze School een verlengstuk is, wordt het als een eer beschouwd om te worden uitgekozen om een taak op zich te nemen – een eer zo groot en verheven dat de chela steeds de hoop koestert om te worden uitgekozen om de liefde en toewijding in zijn hart tot uitdrukking te brengen.

Vrienden, ik weet dat velen van u de door u gedane gelofte niet hebben begrepen. U weet niet wat ze betekent, en bij verschillende gelegenheden heb ik geprobeerd u dat te vertellen. U bent westerlingen: u wordt bang bij de gedachte uw zeer kostbare ‘persoonlijke onafhankelijkheid’ op te geven. U denkt dat dit afschuwelijk zou zijn, wat in feite betekent dat u de School niet vertrouwt en geen vertrouwen heeft in uw leraar. Had u dat wel, dan zou u geen angst hebben; u zou even onbevreesd zijn als het zonlicht dat overal en in alle omstandigheden doordringt.

En ik was niet verrast toen drie keer achter elkaar hulp werd geweigerd. In zeker opzicht ben ik er blij om, want het geeft mij de gelegenheid aan degenen onder u die niet verlangen om door te gaan, vriendelijk te vragen zich terug te trekken.

U weet niet wat deze School in de toekomst zou kunnen zijn; u weet niet waartoe u opgeroepen kunt worden. En ik wil geen mensen in de School die hun esoterische plicht niet kennen. Ik wil geen zwakke schakels in onze keten. Ik durf het niet aan dat ze hier blijven. U heeft uw kans gehad. Aan u is meer gegeven dan aan ‘buiten’-studenten gedurende vele, vele eeuwen in de wereldgeschiedenis is gegeven; en wat u heeft ontvangen, zal tot uw dood als een kostbare schat in uw hart en geest blijven bestaan.

Maar ik heb sterke mannen en vrouwen nodig in deze groep, die niet alleen willen leven naar hun gelofte, maar het ook kunnen: die de gelofte doen, deze bestuderen en beseffen wat ze betekent en er trots op zijn. Als iemand van u denkt dat ik een beroep op u zou kun-

nen doen om iets verkeerd of immoreels of onuitvoerbaars te doen, dan bent u hier niet op de juiste plek.

Ik spreek nu niet onvriendelijk; ik spreek met de vastberadenheid en kracht waar mijn hart vol van is. Het is mijn plicht u zo toe te spreken. Ook is mijn hart vervuld van liefde en mededogen. Ik heb geen kritiek op deze vrienden, helemaal niet. Ik ken de menselijke natuur maar al te goed; ze hebben er echter verkeerd aan gedaan een gelofte af te leggen waar ze niet zorgvuldig genoeg over hebben nagedacht, want de eenvoudige taal ervan is duidelijk genoeg. En daarom vraag ik u, verzoek ik u dringend, u terug te trekken uit de KTMG, en tegelijkertijd uit de ES.

Ik richt me nu tot diegenen onder u die in hun hart het gevoel hebben dat ze niet verder kunnen gaan. Het is het enig oprechte, het enig juiste dat u kunt doen. U bent hier anders onder valse voorwendsels, en komt hier misschien omdat anderen hier komen, komt om te krijgen wat voor u verboden wijsheid zou moeten zijn, omdat u niet bereid bent uw gelofte na te komen.

Ik zou liever honderd mannen en vrouwen hebben op wie ik kan rekenen dan honderdduizend zwakkelingen, die een zwakke keten vormen, een keten van stro. En wat wordt er in deze graad weinig van u gevraagd – praktisch niets, kinderspel! U weet niet wat het is om tot de hogere graden te behoren, u heeft er geen idee van.

In de hogere graden wordt u getest door het leven, door de krachten van de natuur die elke vezel van uw wezen beproeven en onderzoeken. Zo komt de werkelijke beproeving; hart en denken, ziel en geest, wil en bewustzijn, deze worden alle beproefd. Het is als het goud dat in een gloeiend hete oven wordt geworpen, en evenals het goud moet u er gezuiverd uitkomen. Ik ben zelf door dit proces heengegaan en weet waarover ik spreek. En die loutering wist ieder persoonlijk element uit. Alleen karmische zwakheden blijven bestaan en deze karmische zwakheden behoren tot de structuur van het gezuiverde materiaal, of het nu gezuiverd koper, gezuiverd ijzer, gezuiverd lood of gezuiverd goud betreft.

Het is mijn plicht, vrienden, u op deze manier te waarschuwen. Ik vermaan u niet, ik geef u geen standje. Ik vraag u slechts dringend om juist en eerlijk te handelen. Als u zich oprecht terugtrekt, zult u worden gerespecteerd. In mijn eigen hart heb ik meer respect voor de man of vrouw die zich eerlijk terugtrekt met de mededeling dat hij of zij het gevoel heeft niet werkelijk en voor altijd de gelofte te kunnen nakomen, dan wanneer u hier blijft komen waar u niet thuis-

hoort en te ontvangen waar u geen recht op heeft.

Als antwoord op deze mooie brief van dr. Edge wil ik u zeggen dat ik mij toen niet ervan bewust was en ook niet het gevoel had, dat er de minste wens was om mij te bekritisieren of in verlegenheid te brengen. Ik denk te weten op wie dr. Edge doelde, en ik weet dat deze persoon in zijn hart even toegewijd is als dat van ieder van u, maar hij heeft een ongelukkige manier om zich te uiten, waarvan ik, toen ik hem pas leerde kennen, ook dacht dat dit sarcasme was. Maar zo is het niet bedoeld. Toch heeft dr. Edge gelijk. Het strekt hem tot eer dat hij op die manier heeft geschreven. Het is een bewijs van zijn toewijding, het toont de ware chela-geest, want de eerste plicht van een chela is niet zichzelf maar zijn leraar te beschermen.

Wil iemand een vraag stellen?

*Vr.* – Het komt me voor dat de theosofische leringen over de essentiële goddelijkheid van de mens de moeilijkheid vergroten om de oorsprong en het bestaan van moreel kwaad in de wereld te verklaren. Hoe edeler de natuur van de mens in essentie is, hoe onbegrijpelijker kwaad doen van zijn kant wordt. Zou u hier wat meer licht op kunnen werpen?

*GdeP* – Dit is een heel interessante en diepzinnige vraag, en een die waarschijnlijk iedere onderzoeker van de esoterie op verschillende momenten heeft verbijsterd. Toch is het antwoord heel eenvoudig. Ik zal het illustreren door een vraag te stellen zoals Socrates dat deed: Begaan rotsen zonde? Maken de planten zich schuldig aan het bedrijven van moreel kwaad? Kan men zeggen dat de dieren karmisch verantwoordelijk zijn voor wat ze doen? In elk van de gevallen is het antwoord: Nee.

Het kwaad verschijnt alleen dan in de wereld, als zelfbewustzijn en spirituele eigenschappen worden misbruikt en verkeerd worden toegepast. Rotsen doen geen kwaad. De regen die in de wereld neerstroomt en misschien een berghelling met mensen daarop wegspoelt, doet geen kwaad; maar een mens wel. Ik bedoel, de mens kan kwaad doen. Hij heeft zelfbewustzijn, onderscheidingsvermogen, gezond verstand, visie, hij heeft begrip van deze kwaliteiten, omdat hij een geïndividualiseerde entiteit is; en als hij deze misbruikt door een gebrek aan een nog ruimere visie – met andere woorden omdat hij onvolkomen is geëvolueerd – dan houdt dat kwaad doen in.

Als wij in de spiritueel-goddelijke delen van onze natuur leefden, dan zou er geen kwaad zijn, maar we leven nog niet in die delen. Tot



nu toe zijn we onontwikkelde wezens, vergeleken bij wat we in de verre toekomst zullen zijn. En hoewel het dus zonder meer waar is dat ieder van ons in de kern van zijn wezen een godheid is, zijn wij mensen geen goden; we zijn maar armzalige en onvolkomen uitdrukkingen van die innerlijke godheid. De innerlijke godheid zondigt niet, want in al haar werkingen en motieven is ze één met het heelal waarvan we kinderen zijn. De uitersten raken elkaar: het hoogste en laagste zijn zonder zonde, zij zondigen niet. Maar het tussenliggende gedeelte van de levensladder brengt het kwaad of de disharmonie in de wereld, en dit deel wordt door mensen gevormd. En hoe meer de vermogens en krachten van deze innerlijke god naar buiten schijnen, des te meer krijgt de mens een afschuw en een afkeer van het kwaad.

Er bestaat in de wereld zoiets als spiritueel kwaad. En de christen Paulus verwijst ernaar: 'geestelijk kwaad op hoge plaatsen'. Dit bestaat omdat er bepaalde eenzijdig ontwikkelde wezens zijn. Dit is heel moeilijk te verklaren, want deze gevallen zijn heel zeldzaam. Er zijn wezens die een bepaalde spirituele hoogte hebben bereikt, maar op een eenzijdige manier: ze zijn geestelijke abnormaliteiten. Ze zijn als sommige wezens die men zo nu en dan in de wereld geboren ziet worden, met ontzaglijke intellectuele vermogens en een miserabel, zwak, klein fysiek lichaam – of omgekeerd.

Ik wil een stap verdergaan om de filosofische gedachte af te ronden. Terwijl onze innerlijke god voor ons mensen en in ons eigen heelal zondeloos is, niet tot zondigen in staat is, want hij is de voornaamste uitdrukking van de goddelijke natuur zelf – 'kinderen van de allerhoogste' om de christelijke uitdrukking te gebruiken – zijn er toch, wanneer wij mensen zelfbewust dat hoge gebied van geestelijk-goddelijke ontwikkeling hebben bereikt, zelfs daar levenssferen, levenswoningen, die evenveel hoger zijn dan wij zullen zijn als ons goddelijke hoger is dan het punt waar wij nu staan. En deze tweede groep van nog verhevener entiteiten, die we ook 'goden' noemen, zouden 'zonden' kunnen begaan – geen menselijke zonde natuurlijk, maar wat we geestelijke zonde kunnen noemen. Dit is slechts een andere manier om uit te drukken dat evolutie eindeloos is, dat er altijd grotere, verhevener hoogten te bereiken zijn. Dat is de werkelijke betekenis.

*Vr.* – Ons wordt geleerd dat de dhyān-chohans door bewuste inspanningen de kosmische wet besturen. Geeft de mens op zijn gebied door de magische kracht van vergiffenis en liefde, bewust

richting aan de hogere Wet, al is het in geringe mate?

*GdeP* – Nee, ik zou niet willen zeggen dat de mens richting geeft aan de hogere Wet. Edele en grootmoedige mensen kunnen voertuigen en kanalen worden voor de hogere Wet. Ze worden zich bewust van de hogere Wet en worden uitdrukkingen ervan. Misschien zou men in die beperkte zin kunnen zeggen dat ze ‘richting geven’ aan de werkingen van de hogere Wet, zoals men zegt dat de mahātma’s en halfgoden richting geven aan de Wet – de werkelijke waarheid is evenwel dat ze kanalen, voertuigen, worden om uitdrukking te geven aan de goddelijke Wet.

Dit is waar omdat de mens bestemd is een medewerker van de goden te worden. Op zijn gebrekkige, zwakke manier is hij dat nu al op aarde. Hij is tot zelfbewustzijn gekomen, hij heeft zijn geweten ontwikkeld – het besef van goed en kwaad. Ethiek en moraal zijn geen conventies. Ze zijn gebaseerd op de wetten van de natuur, de spirituele natuur; want goed is goed, kwaad is eeuwig kwaad, hoe hoog u ook opklimt. De opvattingen van de mens op het gebied van de ethiek of de moraal worden minder bekrompen, dieper, diepzinniger, naarmate hij evolueert – het fundamentele kenmerk van juist handelen blijft echter steeds hetzelfde.

Nee, ik zou niet willen zeggen dat de mens de hogere Wet ‘richting geeft’, maar hij wordt om zo te zeggen een kanaal waardoor de hogere Wet kan vloeien. Zijn liefde komt in harmonie met de werkingen van het spirituele zijn. En op hun verheven gebieden zijn de dhyān-chohans, de heren van meditatie, op precies dezelfde manier kanalen, maar grootser en edeler kanalen dan wij mensen.

Weet u dat op de hogere bollen van de opgaande boog van onze keten de dieren honderd keer zo spiritueel zijn als wij en hoger zijn ontwikkeld? Dat is een feit. U weet niet wat er in uzelf besloten ligt. Het is waar dat u een innerlijke god heeft, maar u moet uw verbeelding vrij spel geven, al het stoffige bijgeloof uit uw brein verdrijven. Laat uw geest opstijgen, gebruik uw intuïtie, zie, en dan zult u enig vermoeden, enige aanduiding krijgen van de heersende indrukwekkende luister die in ieder van u is.

*Vr.* – Wilt u alstublieft de betekenis verklaren van de uitdrukking ‘neerdalende’ dhyān-chohans?

*GdeP* – Ik begrijp niet helemaal in welke zin het woord ‘neerdalende’ wordt gebruikt. Verwijst dit naar evolutie of naar mystieke

‘neerdaling’? Ik neem aan dat het in algemene zin slaat op evolutie: de neerdaling van de geest in het stoffelijke leven, van kosmische geesten in het stoffelijke bestaan. Als dat zo is vraag ik me af waarom deze vraag wordt gesteld, omdat ik dit al honderd keer eerder heb uitgelegd.

De monaden, kosmische geesten, dhyān-chohans ‘dalen’ niet ‘neer’ – dit is beeldspraak. Maar ze doen een invloed vanuit zichzelf uitgaan, een straal als het ware, zoals het hogere deel van uw constitutie niet uw eigen menselijke fysieke lichaam wordt, maar daaraan leven schenkt, het versterkt, het vervult van de weerspiegeling van zijn eigen luister en glorie; en deze weerspiegeling is de menselijke ziel. Verder is deze weerspiegeling op een lager gebied zelfs de dierlijke ziel en het leven in uw lichaam. Maar deze weerspiegeling is niet een ‘neerdaling’ van de god in u die vlees wordt. Die metafoor is de grove christelijke manier om dit uit te drukken, en bewijst hoe gedegeneerd de oude leringen waren geworden toen die uitdrukking voor het eerst in omloop kwam.

Terwijl dit alles waar is, is het ook waar te zeggen – ik heb hierop vaak gewezen, en het is de wortel van de betekenis van wat ik zojuist een grove christelijke uitdrukking heb genoemd – dat juist deze straal die van binnenin ons komt in ons fysieke lichaam zijn meest materiële aspect vormt. De hedendaagse Europese dichter die zei dat wanneer hij in het gelaat van een van zijn vrienden keek, zijn hart met ontzag werd vervuld, en dat hij ook wist dat, als hij zijn hand legde op een medemens, hij een god aanraakte, sprak de waarheid. Het fysieke lichaam is een verdichting in de stof van het laagste aspect van de monadische straal. Deze straal kan in het huidige evolutiestadium van onze hiërarchie niet lager in de stof afdalen en bereikt daarom zijn uiteinde bij en in het fysieke lichaam.

Dezelfde opmerkingen en dezelfde toespelingen die hierboven werden gemaakt, kunnen worden toegepast op de planeetketen van zeven bollen – de ‘neerdaling’ van de levensgolf op de neergaande boog tot deze de vierde bol, onze aarde, bereikt; dan komt het keerpunt in het vierde wortelras en het begin van de ‘opstijging’ langs de lichtende boog. In elke planeetketen kan de levensgolf niet verder naar beneden gaan dan wat zijn karmisch laagste punt is, en dat is de stoffelijkste bol van elke planeetketen. Daarom zijn er in ons zonnestelsel planeetketens die veel hoger zijn dan de onze: zoveel hoger dat wij mensen hun laagste of vierde bol niet kunnen zien, omdat hij voor onze ogen te etherisch is om er kennis van te nemen

en dus onzichtbaar is. Zo'n vierde bol bevindt zich op wat voor ons een geestelijk gebied is, en toch is hij het meest materiële gebied van zo'n hogere planeetketen.

*Vr.* – U heeft ons verteld dat er in feite tien beginselen zijn in plaats van de zeven die gewoonlijk worden genoemd. Mogen we iets weten over die drie extra beginselen?

*GdeP* – ‘Verboden kennis’! En toch is het mijn plicht elke vraag te beantwoorden, als ik kan – daarop tenminste een of ander antwoord te geven. Ik kan daarom zeggen dat de bovenste driehoek, of de drie beginselen boven de zeven, de schakel vormen door middel waarvan wij aan het hart van het heelal hangen, en de zeven lagere beginselen zijn het snoer van juwelen – om deze beeldspraak voort te zetten – dat aan deze schakel hangt. Anders gezegd: de hoogste drie beginselen, de drie boven de zeven, kunt u als een open deur beschouwen die naar de volgende en hogere hiërarchie leidt.

Er zijn dus niet slechts zeven beginselen: er zijn er tien – voor ons zijn zeven daarvan gemanifesteerd, en drie niet gemanifesteerd. Ook zijn er tien bollen in iedere planeetketen. De hoogste drie staan in eenzelfde analoge verhouding tot de lagere of gemanifesteerde zeven bollen als deze drie hoogste beginselen van onze menselijke constitutie staan tot de zeven lagere beginselen daarvan. Op een algemene manier worden deze hoogste drie met de eerste van de zeven exoterisch samengevat door de algemene term ‘ātman’ – het zelf, het essentiële zelf.

*Vr.* – Op een eerdere bijeenkomst zei u dat ‘het zesde wortelras twee ruggengraten, geen haar en één oog bovenop het hoofd zou hebben’.

Omdat het vroege derde wortelras *hermafrodiet* en hun wijze van voortbewegen *rondgaand* was, zal dan het zesde wortelras evenals het derde hermafrodiet en rond zijn? En hoe zullen ze *twee ruggengraten* krijgen, tenzij er twee, een man en een vrouw, in hetzelfde lichaam incarneren? Zullen het dezelfde twee zijn die zich scheidden in het derde wortelras?

*GdeP* – Ten eerste, heb ik zoiets niet gezegd. Ik heb het zesde wortelras niet genoemd, ik heb niet gezegd dat het oog bovenop het hoofd zou zitten, en de verwijzing naar de rondgaande beweging van de ‘puddingzakken’ van het derde wortelras is door mij helemaal niet

vermeld, maar is afkomstig van een verwijzing van HPB naar Plato, die in zijn *Sympósion* [Het gastmaal] een mystiek verhaal vertelt dat waar is, maar in Griekse mythologische en metaforische vorm.

Ik weet eigenlijk niet hoe ik een vraag moet beantwoorden die niet nauwkeurig is geformuleerd en die verwijst naar dingen waarover helemaal niet werd gesproken – dingen die ik niet heb gezegd.

Ik zei dat de mens in de verre toekomst (waarom het zesde wortelras? misschien in de zesde ronde – ik vermeed in het bijzonder het tijdstip precies te noemen) een vorm zou hebben die heel anders is dan nu. En ik stelde een reeks vragen. Ik zei: ‘Zou u twee ruggengraten willen hebben, geen haar, geen tanden, de nagels van uw tenen en vingers elk jaar afwerpen zoals een slang zijn huid regelmatig vernieuwt?’ Ik zal daaraan toevoegen dat – en dit als antwoord op het deel van de vraag dat niet verkeerd is begrepen – als de toekomstige mens twee ruggengraten heeft (en nu zeg ik dat hij ze zal hebben), dit beslist niet zal zijn omdat het fysieke lichaam de gezamenlijke woning of het voertuig is van een man en een vrouw, omdat er dan geen mannen en vrouwen zullen zijn. Mannen en vrouwen zijn een gebeurtenis in de evolutie, een evolutiestadium dat nu bestaat en zal voorbijgaan. Nu zijn we in dat stadium. We waren in het vroege derde wortelras niet in zo’n stadium en evenmin in de daaraan voorafgaande wortelrassen. Als we door dit stadium heen zijn, zal geslachtelijkheid uitsterven, en elk kind dat dan met de kenmerken van het ene of het andere geslacht wordt geboren, zal een mismaakte verschijningsvorm zijn en als een monster worden beschouwd.

De twee ruggengraten zullen ontstaan als de uitdrukking in één menselijk voertuig van de positieve en negatieve aspecten van het leven – met andere woorden van de prānische levensstromen die op een andere manier werken dan nu. Deze levensstromen hebben ook nu al hun hoofdkanaal in de wervelkolom.

Ik zal nog een stap verdergaan. In onze esoterische leer wordt de wervelkolom op het astrale gebied verdeeld in drie inwendige buizen of kanalen, en de middelste bevat wat de hindoes de *nāḍī* of stroom van de *sushumnā* noemen. Een andere, aan de rechterkant, wordt gewoonlijk de buis of het kanaal genoemd van wat de hindoes de stroom van *idā* noemen, en aan de linkerkant van de stroom die *pingalā* wordt genoemd. Door de ene, *idā*, wordt ook nu wat men de positieve levensstromen van de prānische stroom kan noemen overgebracht, en door die aan de linkerkant wordt wat men de stroom van vitaal elektromagnetisme met een negatief karakter kan noemen overgebracht.

Het is heel moeilijk voor deze zaken geschikte woorden te vinden. Ik geef toe dat de door mij gekozen woorden misschien niet de beste zijn, maar deze zijn zo in me opgekomen, en ik gebruik ze omdat deze u bekend zijn, en u enig idee zullen geven van wat ik probeer te zeggen.

Idā bevindt zich dus rechts en piṅgalā links – maar in sommige hindoe werken is hun positie verwisseld – en ze zullen evolueren tot de twee wervelkolommen, de twee ruggengraten. Elk van beide zal de helft van de levensstromen bevatten die zijn verbonden met de sushumnā-stroom waarover in de hindoe geschriften wordt gesproken als één van de stralen van de zon, die naar de maan wordt overgebracht – dit verwijst niet alleen naar de uitwendige zon, maar ook naar de onzichtbare bol.

Ik zal nog een stapje verdergaan. Via de sushumnā-buis van de huidige wervelkolom gaat de entiteit het fysieke lichaam binnen wanneer ze incarneert of verlaat ze het lichaam bij excarnatie.

De toekomstige mens zal nog vele andere kenmerken en eigenschappen hebben die de hedendaagse mensheid niet heeft. In de loop van de tijd zullen er met het fysieke lichaam veel vreemde dingen gebeuren. En verder, waarom zou de vraagsteller denken dat het derde wortelras overeenkomt met het zesde wortelras, dat voorafgaat aan het zevende of laatste? Het zesde wortelras op de opgaande boog correspondeert met het tweede wortelras op de neergaande. Wij corresponderen met het derde wortelras, omdat dit het derde vanaf het begin is en het vijfde is het derde gerekend vanaf het einde. Een, twee, drie – vier – vijf, zes, zeven. De mensheid zal niet twee ruggengraten hebben vóór ons tegenwoordige vijfde wortelras teneinde is. Maar de twee ruggengraten zullen zeer zeker komen. Wanneer – dat wil ik liever niet zeggen, maar ze zullen komen.

Wat het onderwerp van het geslacht betreft: ik heb daarover in de Tempel al eens gesproken op een van de bijeenkomsten geleid door onze geliefde KT. De kinderen van de toekomst, het nageslacht van de mensheid van de toekomst, zullen niet meer man-kinderen of vrouw-kinderen zijn, en ze zullen evenmin op de huidige manier worden geboren; maar ze zullen worden geboren door een combinatie van wilskracht en verbeeldingskracht – en natuurlijk bewust worden geboren. Door een gerichte wil en een sterke verbeelding, door kriyāśakti, zullen kinderen worden voortgebracht – uit welk deel van het lichaam laat ik aan uw verbeelding over. Misschien uit het hoofd. Ook nu is de menselijke kiemcel een astrale neerslag die groeit tot de

menselijke voortplantingscel. En de kinderen van de toekomst zullen eerst – in de tijd waarover ik nu spreek – uit hun ouders worden geboren als plukjes van doorschijnende substantie die uit het lichaam tevoorschijn komen.

*Vr.* – Zou u de drie *nāḍī*'s nader willen toelichten: *iḍā*, *piṅgalā* en *sushumnā*.

*GdeP* – Ik denk dat het antwoord op deze vraag al ligt besloten in mijn antwoord op de vorige vraag. Ik zal er echter aan toevoegen dat deze drie *nāḍī*'s, zoals de hindoes ze noemen – *nāḍī* is een Sanskrietwoord en betekent 'stroom', zoals een stroom water – de drie voornaamste levensstromen in het menselijk lichaam zijn, en deze drie *nāḍī*'s bevinden zich in en rondom de wervelkolom. Van de bovenste halswervels tot de onderste of het os coccygis – dat zijn de onderste wervels van de ruggengraat, het stuitbeen – zijn deze drie kanalen de kanalen van de levenskrachten, en wanneer men weet hoe men ze moet beheersen, kan men magische wonderen verrichten.

*Vr.* – Kan er iets worden gezegd over Mithilā? Ik verwijs speciaal naar het vers uit het *Mahābhārata*: 'Als Mithilā brandt wordt (daarin) niets van mij verbrand' (Hfst. 178, st. 2).

*GdeP* – Mithilā was een van de welbekende steden van het oude Hindoestan. Ik herinner me de hier genoemde passage niet, maar ik begrijp de gedachte heel goed. De schrijver trachtte kennelijk duidelijk te maken dat iemand met een hoge spirituele graad, zoals Krishṇa in de *Bhagavad Gītā*, niet bang is dat enige bezitting die hij heeft, zou worden verwoest; en ook al brandde de hoofdstad van het land, zijn eigendom of bezit zou veilig zijn voor de vuurzee. Zo is het. Ik herinner me de passage in het *Mahābhārata* niet, waarover hier wordt gesproken, dus kan ik geen gedetailleerder antwoord geven.

*Vr.* – In de *śruti*'s worden zeven soorten *pitri*'s genoemd. Tot welke klasse behoren de *maanpitri*'s van *De Geheime Leer*?

*GdeP* – Tot een heel lage klasse, relatief gesproken. De zeven klassen van *pitri*'s die worden genoemd in de *śruti*'s van Hindoestan zijn de zeven klassen van monaden waarover HPB in *De Geheime Leer* spreekt, en de *maanpitri*'s zijn een van de laagste klassen van deze monaden.

Het Sanskrietwoord *śruti* betekent 'overlevering' – dingen die zijn overgeleverd in traditionele geschriften. De hindoes maken een

onderscheid tussen *śruti*'s en *smṛiti*'s. De *smṛiti*'s zijn de dingen die in een ongeschreven traditie worden overgeleverd, zoals in Europese landen zou worden gezegd: overgedragen van leraar aan leerling, in het oor gefluisterd. Dit ligt ten grondslag aan HPB's uitspraak dat de Smārtava brahmanen hoger staan dan de Śrauta's – want in esoterische zin staan de *smṛiti*'s hoger dan de *śruti*'s. De *śruti*'s bevatten immers alleen de geschreven geschriften, terwijl de Smārtava brahmanen meer in het bijzonder de *smṛiti*'s bestuderen – de traditie die mondeling van leraar op leerling is overgeleverd. Śruti komt van de wortel *śru*, 'horen', en is daarom traditie, gehoord en opgeschreven. Smṛiti komt van *smṛi*, 'zich herinneren', en betekent daarom traditie die mondeling is overgeleverd.

*Vr.* – Kunt u ons zeggen wat het verschil is tussen de levens van ons lichaam die samen onze familie vormen, en de levens die alleen maar door ons lichaam gaan?

*GdeP* – 'De levens die samen onze familie vormen'? Ik neem aan dat hier de familie van levensatomen wordt bedoeld die iemands fysieke lichaam vormen. Ik heb dit al vele keren uitgelegd. Onze lichamen worden opgebouwd door onze eigen levensatomen, onze eigen kinderen, onze eigen nakomelingen, uit de bron van levenskracht in ons, en daarom zijn ze voor eeuwig aan ons geketend. Deze zijn het voornamelijk die ons lichaam opbouwen.

We zijn gastheren voor de andere levensatomen die ons lichaam samenstellen – en dit zijn er veel minder – maar ze blijven niet bij ons. Ze gaan op hun omzwervingen door ons heen, ze passeren ons op doortocht.

Bijvoorbeeld wanneer een mens sterft, vervolgen alle levensatomen van zijn wezen op alle gebieden hun eigen omzwervingen door de wezens en entiteiten van hun eigen gebied. De levensatomen van het fysieke lichaam van de gestorven mens vervolgen hun omzwervingen door entiteiten en wezens van dit fysieke gebied, door andere lichamen; met andere woorden, ze gaan door de lichamen van andere mensen, van dieren, van planten, zelfs door de atomen en moleculen van het mineralenrijk. Maar wanneer het reïncarnerende ego weer incarneert, worden ze alle opnieuw verzameld in de fysieke mens en psychomagnetisch uiterst krachtig tot hem aangetrokken. Ze bereiken ons via de lucht, door het water, door voedsel. De mens neemt ze op met iedere ademhaling, met elk hapje voedsel dat hij eet, en het zijn zijn eigen atomen die op die manier zijn lichaam opbouwen; en de



meeste uitwerpselen – het voedsel dat uit het lichaam wordt geworpen – bestaan uit levensatomen die niet echt bij hem horen.

U ziet dus wat dit betekent. Wanneer u op deze aarde terugkeert en reïncarneert, zult u een fysiek lichaam hebben dat eenvoudig de voortzetting is van hetzelfde fysieke lichaam – dezelfde levensatomen – en met het karma dat dit fysieke lichaam heeft wanneer het sterft. Het nieuwe lichaam zal bijna identiek zijn, ongetwijfeld iets verbeterd, misschien met een ander uiterlijk, misschien niet zo lang of langer, dikker of magerder, maar in feite identiek dezelfde persoon, met min of meer dezelfde gelaatskleur, haarkleur, enz.

Door de eeuwen heen is er echter een langzame maar voortdurende verbetering, zodat de uitspraak dat een mens zijn fysieke lichaam nooit zal terugkrijgen als hij sterft, feitelijk waar is. Hij zal nooit meer dat fysieke lichaam hebben. Het is iets wat zich heeft gemanifesteerd en voorbij is, maar het lichaam waarover hij zal beschikken is het karma van dit lichaam – wat precies hetzelfde is.

Zelfs nu heeft u niet het lichaam van tien jaar geleden, noch het lichaam dat u als klein kind had, en toch behoudt u uw fysieke persoonlijkheid en groeit u.

Ditzelfde gebeurt van leven tot leven; het zijn dezelfde identieke levensatomen die komen en gaan, maar ze veranderen in de loop van de eeuwen, zoals uw huidige fysieke lichaam in de loop van de jaren sinds de geboorte is veranderd. En wanneer u hoort wat ik zo vaak heb gezegd, dat u weer hetzelfde lichaam zult hebben als u terugkomt, zou de bedoeling u nu duidelijk moeten zijn. Ik bedoel dat u dezelfde levensatomen zult hebben in het karma van het lichaam dat niet meer bestaat: hetzelfde, maar een beetje veranderd, een beetje verbeterd; juist zoals u nu niet precies bent zoals een week geleden, of zelfs een uur geleden. Niet exact en identiek hetzelfde. Dat is de gedachte.

*Vr.* – Ik heb de perioden van theosofische cyclussen onderzocht en ik merk op dat de meester in de *Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett* zeer krachtig spreekt over de eerste zeven jaar. Hij zegt dat als de Society gedurende die tijd blijft bestaan – hij dacht niet dat het zeker was dat de Society dat zou kunnen – de Society dan verder zou kunnen gaan; anders zouden ze het werk vele jaren moeten uitstellen.

*GdeP* – Volkomen waar. Er is een zevenjarige en een tienjarige periode, en deze laatste is een vollediger deel van dezelfde wet en is dezelfde periode als de cyclus van de zonnevlekken, gewoonlijk opgevat als een elfjarige periode. Vragen over cyclussen lijken veel

op die over de maan die in één opzicht en als regel de meester of meesteres, met andere woorden de bestuurder, van de aardse cyclussen is. Er zijn veel soorten cyclussen. Er is een heel interessante cyclus die vier jaar duurt en deze komt voort uit een kleinere cyclus van drie jaar – vier en drie zijn weer zeven, en drie meer is tien.

Elke vierde leraar is een vernieuwer, iemand die voor een nieuwe impuls zorgt, of zou dat moeten zijn, en zal het zijn als de Society tijdens de voorafgaande drie leraren trouw blijft aan de waarheid en de schakel onverbroken heeft gehouden. Ieder vierde jaar begint weer een nieuwe cyclus. Het is een geval van raderen binnen raderen – een heel verbazingwekkend onderwerp.

*Vr.* – Op onze bijeenkomsten heeft u vele keren gezegd: als u maar wist waarom het regende – en vaak heb ik me afgevraagd wat u daarmee bedoelde. Kunt u het ons vertellen?

*GdeP* – Ja, dat zou ik u kunnen vertellen, maar ik heb niet het recht erover te spreken. Het spijt me zeer u op die manier te moeten antwoorden. Maar zoals gewoonlijk moet ik een antwoord geven, en ik zal het proberen. Het regent omdat de prāṇische stromen van de aarde verjongende elementen uit de innerlijke werelden naar het fysieke gebied brengen, grotendeels via de regen. Regen is geen toevallig verschijnsel. Hij komt strikt overeenkomstig voorafgaande oorzaken, en die liggen op de onzichtbare gebieden, zoals alles wat oorzakelijk is. Laat ik u een hint geven.

In een van de oude hindoeschriften, een van de Upanishads, wordt gezegd – en het staat dacht ik ook in de *Bhagavad Gītā* – mensen ontstaan uit voedsel, voedsel ontstaat door regen, regen ontstaat door het offer. Ik zal niet zeggen doe dat in uw pijp, want u rookt niet, maar houd het in gedachten en denk erover na.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over cyclussen? Ik heb begrepen dat de eeuw van Brahmā 311 biljoen en 40 miljard van onze jaren duurt. Maar is dat gebaseerd op wat ons jaar nu is? Want ons jaar is sinds oude tijden veranderd, nietwaar?

*GdeP* – Hoe kan ik zo'n vraag beantwoorden, tenzij u nauwkeurig aangeeft wat u bedoelt met verandering?

*Vr.* – Ik heb begrepen dat het jaar vroeger langer was dan nu.

*GdeP* – O, u bedoelt de lengte. Laat ik u zeggen wat een jaar volgens de esoterische leringen betekent: een volledige omwenteling

rond de zon, hoe lang dat ook duurt. Tijd heeft er weinig mee te maken, maar vanuit astronomisch standpunt alles. Deze jaren worden berekend naar het aantal volledige omwentelingen van de aarde om de zon, waarbij iedere omwenteling een absolute tijd nodig heeft – een van onze huidige jaren, of een periode die gelijk is aan tien, twintig of dertig keer de lengte van ons jaar of dertig keer zo kort.

*Zo* ziet u dat als u in Venusjaren rekent, het aantal veel hoger zou zijn. Rekent u in Saturnusjaren dan zou het vele keren kleiner zijn.

De moderne astronomie leert dat het jaar een van de constanten is, iets wat in het zonnestelsel onveranderlijk is; maar dat is niet onze leer. Wij leren dat het jaar niet alleen langer wordt, maar ook afneemt in wat ik absolute tijd zou kunnen noemen.

*Vr.* – Mag ik iets over het jaar vragen? Ik wilde daarover al een hele tijd een vraag stellen. In de brieven aan Hume, niet die van HPB maar in een brief van de meester, verwijst hij naar het feit dat een van de aartsvaders, ik geloof Seth of Enos . . .

*GdeP* – U gaat toch niet die oude joden erbij halen, of wel?

*Vr.* – Hij zei dat toen ze kwamen bij 365 jaren dit betekende dat op aarde het jaar toen 365 dagen had. Ik denk dat dit verwijst naar het punt halverwege het vierde wortelras, nietwaar? Het is een heel subtiele toespeling en daarom stel ik deze vraag. Ik kan in *De Geheime Leer* niets vinden dat, behalve door analogie, ook maar enige aanwijzing erover geeft.

*GdeP* – Laat ik u goed begrijpen. U vraagt of het jaar wordt gesymboliseerd door een van de bijbelse joodse aartsvaders, die maar een bepaald aantal dagen heeft geleefd?

*Vr.* – Nee, bij de eerdere figuren, Methusalem, enz., vóór het punt halverwege het vierde wortelras, had het jaar 900 dagen, en werd daarna volgens die uitspraak korter; en het werd allegorisch opgegeven in de lengte van de levens van de aartsvaders. Toen men bij Seth of Enos kwam, zei men dat zijn leven 365 jaar was, wat volgens de meester 365 dagen betekende, en het jaar werd zoals het nu is. Ik weet niet zeker of het halverwege het vierde wortelras was.

*GdeP* – U haalt de zaken door elkaar. De cyclussen zelf veranderen niet ten opzichte van elkaar. Het jaar – hoe lang het ook in absolute zin kan zijn, in absolute tijd – zal altijd 365 dagen tellen, of om nauwkeuriger te zijn 360 dagen, en deze dagen zijn de omwentelin-

gen van de aarde om haar as. De lengte van de dag, de absolute lengte kan langer of korter zijn; en de lengte van het jaar, de absolute lengte, wat de tijdsperioden betreft, kan langer of korter zijn dan nu. Maar elk jaar zal altijd 365 wentelingen van de aarde om haar as omvatten. Cyclussen binnen cyclussen. Het jaar zal bijvoorbeeld nooit 300 dagen tellen, of  $210\frac{1}{2}$ , of 940.

Deze joodse aartsvaders waren niet alleen mensen; ze duiden op tijdsperioden van een ras. Methusalem stelde een ras voor, en dat geldt ook voor de anderen.

*Vr.* – Wilt u iets zeggen over de nieuwe planeet?\*

Het verbaast me dat niemand ernaar heeft gevraagd, want we zijn allen erg daarin geïnteresseerd. HPB zei dat Neptunus niet tot ons zonnestelsel behoort. Is het mogelijk dat de nieuwe planeet en Neptunus en nog andere deel uitmaken van een ander zevental dat we nog niet hebben gevonden.

*GdeP* – Nee, de nieuwe planeet – als er wordt aangetoond dat het een planeet is, en daar twijfel ik niet aan – is eenvoudig een voorbeeld van een andere ingevangene, evenals Neptunus. En ik heb alle redenen om te denken dat Uranus niet tot ons zonnestelsel behoort.

U weet natuurlijk wat de scheikunde tegenwoordig leert over het invangen van elektronen en het uitstoten ervan uit het lichaam van een atoom; elke keer dat zo'n elektrisch geladen lichaam wordt ingevangen of uitgestoten verandert de polariteit van het atoom van positief in negatief, dan weer tot positief en daarna weer tot negatief. En het zonnestelsel is alleen maar een atoom op grote schaal – of nauwkeuriger gezegd, het atoom is een zonnestelsel op een zeer kleine schaal, en voor beide geldt dezelfde regel. Lichamen van buiten kunnen dus worden ingevangen, en daardoor wordt de polariteit van het zonnestelsel omgekeerd. Het zonnestelsel kan, evenals een atoom, een of twee of meer lichamen invangen of een of twee of meer afstoten, en elke keer dat een planeet wordt ingevangen of afgestoten wordt de polariteit van het zonnestelsel omgekeerd.

*Vr.* – Waarom worden de zon en de maan gebruikt in plaats van planeten?

*GdeP* – Eenvoudig omdat de planeet waarvoor de zon staat nu niet kan worden gezien, en omdat de planeet waarvoor de maan staat nu niet kan worden gezien. Beide zijn meer etherische lichamen dan de

---

\*In 1930 werd Pluto ontdekt.

andere planeten die de astronomen zien. En de planeet waarvoor de zon als substituut wordt gebruikt staat zeer dicht bij de zon, en de planeet waarvoor de maan als substituut wordt gebruikt staat heel dicht bij de maan.

Het laatste deel van het antwoord zou voor een wetenschapper de grootst mogelijke onzin zijn, en toch is het waar.

*Vr.* – Zijn zij de enige twee planeten die zo nauw met onze aardbol zijn verbonden dat ze hem beïnvloeden?

*GdeP* – Nee, alle andere planeten doen dat ook, dat wil zeggen alle zeven heilige planeten hebben een bijzondere invloed op onze aardbol.

*Vr.* – Maar de andere kunnen we zien.

*GdeP* – De andere kunnen we zien?

*Vr.* – Zij zijn de enige twee die we niet kunnen zien.

*GdeP* – Ja, alleen deze twee kunnen we niet zien.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen over het invangen van een planeet? Horen deze planeten in feite ergens anders thuis?

*GdeP* – In de eerste plaats zijn Neptunus noch deze pas ontdekte negende planeet werkelijk ‘planeten’. Ze waren rondzwerfende lichamen in de ruimte en hebben een planeetype, maar ze behoren helemaal niet als ‘planeten’ om de gebruikelijke term te geven, tot ons zonnestelsel. Ze zijn er vreemdelingen, ingevangenen.

*Vr.* – Horen ze dan niet ergens thuis? Ik verbaas me over wat er gebeurt – waar horen ze in feite thuis?

*GdeP* – De universele ruimte is vol rondzwerfende lichamen in allerlei maten, van atomaire omvang tot ontzaglijke massa’s zonnestof, van kosmische stof. Elk ogenblik neemt het zonnestelsel quintiljarden kosmische atomen op en stoot ze ook weer uit, maar deze hebben een heel kleine omvang. Heel zelden neemt een zonnestelsel een lichaam op met een omvang die het formaat van Neptunus of van deze pas ontdekte planeet benadert. Ze hebben eigenlijk meer de aard van kometen die vergevorderd zijn in hun bestaan als komeet.

Ik weet niet of dit antwoord heel verhelderend is, maar het is exact.

*Vr.* – Mag ik een niet-wetenschappelijke vraag stellen? Hoe komt het dat, als er iets van bijzondere schoonheid in muziek is of in wat er gebeurt of in een persoon, men hierdoor altijd wordt geroerd?

*GdeP* – Ik geloof dat dit inderdaad zo is. Hoe vaak heb ik dat ook niet gevoeld. Er is iets in de pracht van een zonsopgang of zons-  
ondergang, vooral van een zonsondergang, dat altijd indruk op me maakt en me ondefinieerbaar ontroert. Ik kijk bijvoorbeeld in het hart van een roos en zie onuitsprekelijke schoonheid. Ook daar is iets dat me op een bijzondere manier aanspreekt, iets dat me in mijn diepste kern raakt. Het wekt een gevoel van droefheid op, een bijna pathetisch gevoel.

Ik zou nauwelijks weten hoe ik daarop zo direct zou moeten antwoorden, zonder er langer over na te denken. Het kan zijn dat schoonheid zo iets verhevens en edels is dat als we die ervaren, zoals we in zulke omstandigheden doen, de menselijke ziel haar eigen ontoereikendheid voelt om die schoonheid volkomen te begrijpen, volkomen te waarderen en te bevatten. En daarop volgt een natuurlijke reactie van die menselijke ziel – misschien een medelijden met zichzelf in de vorm van droefheid of pathos – dat ze dit schone niet kan begrijpen of er dieper in kan doordringen.

*Vr.* – Zou u ons willen helpen om beter te begrijpen hoe het hogere zelf zich tot ons verhoudt? Is het hogere zelf zich enigszins bewust van de moeilijkheden die ons bezighouden, en van onze beproevingen en onze pogingen die te doorstaan? Of verhoudt het zich tot ons zoals de gemiddelde mens zich verhoudt tot zijn eigen levensatomen?

*GdeP* – Het laatste is het geval, en gelukkig maar! Stel dat u als mens met uw gewone menselijke geest zo in beslag werd genomen door de levensatomen van uw lichaam dat al de grote en schitterende dingen die eigenlijk en met recht het terrein van activiteit van uw bewustzijn moesten zijn, werden buitengesloten. De menselijke ziel is de god of de bezieler op atomair niveau van de levensatomen van het lichaam, en evenzo is onze innerlijke god de bezieler, de verlichter, de gever van kracht, de gids, de leraar, de leider van de menselijke ziel.

De menselijke ziel moet zichzelf verheffen tot, aspireren naar, de luister vanbinnen, om er één mee te worden – ze moet het zonlicht van de schoonheid en de waarheid vanbinnen voelen. Dan wordt het hele wezen verlicht. Dan komen vrede, liefde en mededogen, en het

gevoel van eenheid met alles wat leeft. Ik ken geen mooier en heiliger menselijk gevoel dan dat. De god daalt niet af; de mens moet één worden met de god en daardoor goddelijk worden.

*Vr.* – Ik wil niet al te persoonlijk worden als ik dit verhaaltje vertel, maar ik denk toch twee namen te moeten noemen om het helemaal juist te kunnen vertellen. Ik was onlangs op een avond bij mijn moeder thuis, en we keken in het familiealbum. Toen we bij de foto's van de tweelingen kwamen, zei moeder: 'Dit is een foto die ik aan KT zond. Ze vroeg erom.' Toen KT deze terugzond, schreef ze aan moeder dat er over de foto van de kleine jongen een donkere wolk of schaduw lag, en dat ze heel voorzichtig met hem moest zijn, dat hij ernstig ziek zou worden; en zoals wij allen weten, gebeurde dat. Mijn moeder vroeg me: 'Geloof je dat, als een helderziende de foto nu zou zien, de schaduw er nog zou zijn?' En ik vraag u, als u hierop antwoordt, of ik dat aan haar mag meedelen.

*GdeP* – Deze vraag is niet gemakkelijk te beantwoorden. Schaduwen hangen niet rond een foto om in de loop van de jaren te veranderen. Een foto die in een bepaalde levensperiode is genomen, zal aan het oog van een helderziende schaduwen tonen, op dat ogenblik en in de onmiddellijke toekomst, maar het zou heel onwaarschijnlijk zijn dat schaduwen of licht – tenzij het licht zeer sterk is – in een veel latere periode van het leven op de foto nog zichtbaar zouden zijn, zelfs voor het oog van een helderziende. Dat is in grote lijnen het antwoord op uw vraag, als ik die goed heb begrepen.

*Vr.* – Dank u zeer.

*GdeP* – De helderziende zou veel liever de betreffende persoon zelf zien dan een foto. Een ware ziener zou ook niet het individu hoeven te zien, maar zou zich een beeld kunnen vormen op basis van een stuk papier dat de persoon had aangeraakt, of een haarlok, of een gedragen kledingstuk, een vingerring of een vulpen, iets dat het individu op zijn lichaam had gedragen. Enkele helderzienden zijn zo hoog ontwikkeld dat alleen al het noemen van een naam, hoewel geheel onbekend aan hem, onmiddellijk een beeld oproept, en dat komt omdat degene die de naam noemt en de persoon kent, waarschijnlijk in zijn of haar denken een beeld heeft dat de helderziende opvangt, en zich ook bewust is van nog andere dingen.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over het hogere zelf? Soms wordt gezegd

dat het mislukken van het lagere ego is toe te schrijven aan de verantwoordelijkheid die bij het hogere zelf berust, wat betekent dat het hogere zelf soms voor het falen of de successen van het lagere zelf verantwoordelijk is. Ook wordt gezegd dat het hogere zelf tot zijn plicht kan worden gebracht of naar omlaag kan worden getrokken. En ik zou willen vragen of het hogere zelf op die manier kan worden beïnvloed door het lagere zelf?

*GdeP* – Ja, dat kan, maar niet direct; eerder vegetatief dan actief, als u me begrijpt. De waarheid die u heeft aangeroerd, ligt ten grondslag aan de zware verantwoordelijkheid die de leraar in iedere inwijdingsschool heeft. Hij wordt persoonlijk verantwoordelijk voor de uitwerking die zijn leringen op zijn leerlingen hebben, en omdat zijn leringen de hele verdere toekomst beïnvloeden van hen die vertrouwen in hem stellen, verbindt hij zich praktisch voor altijd met hen, met hun karma.

Het hogere zelf is gedeeltelijk verantwoordelijk voor wat het lagere zelf doet; het lagere zelf is volledig voor zichzelf verantwoordelijk. Maar het hogere zelf – de schakel tussen het lagere en het goddelijke deel van de levensstroom – wordt verantwoordelijk. De leraar wordt gedeeltelijk verantwoordelijk voor de edele daden of de onwaardige capriolen van zijn leerlingen. Maar dat ontheft de discipelen niet van hun plicht. Ze zullen tot de laatste cent moeten betalen. Ook de beloning zullen ze tot de laatste cent krijgen. Evenzo wordt het hogere zelf karmisch gebonden, en moet bij het lagere zelf blijven tot het dit verlost of redt door zijn eigen voortdurende tegenwoordigheid; of tot het lagere zelf door volslagen degeneratie de schakel die beiden verbindt, verbreekt, en dan gaat het lagere zelf te gronde, wordt het vernietigd, en dat is het geval van een ‘verloren ziel’. Een verloren ziel is iets zeer, zeer zeldzaams en ongewoons. Maar het komt voor.

Deze gedachte ligt aan de basis – is onbekend aan de christenen, maar bekend aan de samenstellers – van enkele van de christelijke geschriften van het Nieuwe Testament, in de tijd toen het denkbeeld wijdverspreid was dat de christusgeest verantwoordelijk was, of verantwoordelijk werd, voor de zonden van de wereld.

*Vr.* – Is dit dan de esoterische betekenis van het plaatsvervangend lijden?

*GdeP* – Dat is de werkelijke achtergrond ervan. Toch is dit geen



plaatsvervangend lijden. Het plaatsvervangende lijden is een ont-aarde, verdraaide, verkeerde voorstelling van de esoterische waarheid. Deze is, zoals ik u heb gezegd, dat het hogere zelf gedeeltelijk spiritueel verantwoordelijk is voor wat zijn eigen kind doet, zoals de menselijke ziel ethisch en moreel verantwoordelijk is voor wat haar lichaam doet, omdat de impulsen die hun oorsprong hebben in de menselijke ziel, en de impulsen die spiritueel gesproken in de menselijke ziel de overhand hebben, hun oorsprong hebben in het hogere zelf. Het betreft hier een diepzinnig mysterie, maar de algemene gedachte moet u duidelijk zijn. U begrijpt me, nietwaar?

*Vr.* – Ja. Het lijden dat daarmee verband houdt is natuurlijk iets waarover ik meer zou willen weten, als dat is toegestaan.

*GdeP* – Het lijden van wie?

*Vr.* – Het lijden van de leraar: degene die de leringen geeft.

*GdeP* – Het geval van een moeder die haar kind opvoedt, en wel zo onverstandig of zo goed dat het kind verkeerde dingen doet of een voorbeeld van een edel mens wordt, is begrijpelijk, nietwaar? De vreugde in het ene geval, en het lijden in het andere. Zo gaat het met de leraar. De moeder wordt verantwoordelijk voor de dingen die ze dat kind leert, en die aan zijn denken een omhoog- of omlaaggerichte neiging geven.

Ik ken geen verderfelijker lering in de wereld dan het idee dat men kinderen moet toestaan er maar op los te leven, ‘op een natuurlijke manier op te groeien’, zoals men dat noemt. Een kind onderrichten is plicht. Het kind moet worden geholpen, geleid, onderricht, het moet in toom worden gehouden indien daarvoor aanleiding bestaat, en het hogere zelf doet dat op zijn eigen spirituele gebied de hele tijd. Maar als zijn waarschuwingen de menselijke ziel niet bereiken, of haar heel zwak bereiken, zodat ze niet oprecht handelt of de verkeerde weg inslaat, dan zal die ziel lijden; maar het hogere zelf is niettemin gedeeltelijk verantwoordelijk. Op een soortgelijke manier is de leraar verantwoordelijk. De mahātma’s die met de TS begonnen, die de Esoterische School stichtten, zullen voor altijd karmisch verbonden zijn aan de leden van die Esoterische School. En ze hebben in dit leven niet voor de eerste keer op die manier gewerkt. Maar dit heeft natuurlijk alleen betrekking op die ES-leden die binnenkomen en hun wil en scheppende verbeeldingskracht in hun ES-geloften en ES-werk leggen.

Hij die alleen uit nieuwsgierigheid of onder valse voorwendsels komt, zal natuurlijk de karmische gevolgen ondervinden en zijn loon krijgen voor leugenachtigheid en kwaad doen. In dit geval zijn er geen banden met de leraar, want die zijn er nooit geweest.

*Vr.* – Hangt de verantwoordelijkheid en het lijden samen met – zal de verantwoordelijkheid van de leraar, van het hogere zelf . . .

*GdeP* – In veel gevallen kunt u ook lijden zeggen.

*Vr.* – Hangt de grootste kracht in het heelal misschien daarmee samen?

*GdeP* – Inderdaad. De kracht die in het hart van het bestaan ontstaat, en die goddelijk mededogen is. En wanneer dat goddelijke mededogen zich manifesteert door de leraar, zou ik het niet het resultaat noemen, maar in ieder geval heeft het zijn oorsprong in het verleden – in het karma van verrichte en niet verrichte daden, van successen en mislukkingen.

*Vr.* – Mag ik nog één vraag stellen? Het is dus een kleingeestigheid, een tekortschieten om deze grotere dingen te begrijpen, wanneer men het lijden van de leraar toeschrijft aan persoonlijk karma?

*GdeP* – Ik geloof niet dat ik goed begrijp wat u bedoelt.

*Vr.* – Ik vrees dat het meer een bewering dan een vraag is.

*GdeP* – Ik durf op zo'n vraag geen antwoord te geven tenzij ik haar begrijp.

*Vr.* – Hebben de mensen te weinig inzicht in deze grote wetten als ze het lijden van de leraar toeschrijven aan persoonlijk karma?

*GdeP* – De meeste leerlingen denken dat, want de leerlingen zijn blind, ze zijn onwetend. Een ware leraar lijdt op een manier die de leerling eigenlijk niet kan begrijpen. Het is een kwelling van de ziel die soms onbeschrijflijk is, om te zien dat de goddelijke vonk in de leerling uitdooft omdat hij toegeeft aan de neigingen van zijn [lagere] zelf; te zien dat de mogelijkheden die de leraar probeerde sterk te laten bloeien, langzaam afsterven. Het is zielenpijn. De leerling schrijft dit meestal toe aan het persoonlijke karma van de leraar – en in beperkte zin is dat ook zo.

Men kan niet ontkennen dat het in zekere zin het karma van de leraar is, zijn individuele karma. Als ik uw vraag goed heb begrepen, is dit het antwoord. Zo niet, probeer het dan nog eens.

*Vr.* – Het komt mij voor dat het een vergissing is het toe te schrijven aan het persoonlijke karma van de leraar. Ik heb mijn vraag, geloof ik, niet duidelijk gesteld. Is het niet een fout van de leerling dat hij het lijden dat de leraar in een incarnatie mogelijk ondergaat, toeschrijft aan het persoonlijke karma van die leraar in plaats van aan enkele van de verbazingwekkende wetten in overeenstemming waarmee die leraar probeert hulp te bieden?

*GdeP* – Ik begrijp wat u bedoelt – ja.

*Vr.* – Aan hogere wetten die we helemaal niet begrijpen.

*GdeP* – Zo is het, en ik heb nu en dan geprobeerd u juist van deze wetten enig idee te geven. Ik moet eraan toevoegen dat elke leraar, bijvoorbeeld de mahātma's die de TS en de ES hebben opgericht, noodzakelijkerwijs ook hun eigen persoonlijke karma hebben. Maar het lijden dat ze in verband met hun leerlingen ondergaan, is meer te wijten aan het kosmische licht van mededogen waarvan heel weinig leerlingen in de eerste stadia van hun ontwikkeling iets schijnen te begrijpen. Het is als met de kreet die Jezus aan het kruis zou hebben geslaakt: 'Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen.'

*Vr.* – Mag ik iets vragen over ditzelfde onderwerp, karma? Ik zou heel dankbaar zijn als u één of twee punten zou kunnen ophelderen. Natuurlijk wordt ons verteld dat we de kracht hebben boven ons persoonlijke karma uit te stijgen. Maar er is een ander punt en dit is of de discipel – hij die zich aan een gelofte houdt en onder het toezicht van een leraar een weg van zelfzuivering en dienstbaarheid volgt – het recht heeft over een ander te oordelen. Is het niet onmogelijk een ander te beoordelen? Want wie de gelofte heeft afgelegd en onder leiding van een leraar is vooruitgegaan, komt voor heel veel ervaringen te staan om bepaalde eigenschappen in zijn karakter te ontwikkelen. Ik heb dit als volgt uitgewerkt: een leerling op school moet veel uren studeren en hard werken, wat iemand die deze weg van studeren niet volgt zou kunnen vermijden. En toch is er die andere strikte verklaring dat we slechts zullen oogsten wat we hebben gezaaid.

Als wij in die edeler velden iets zaaiden dat deze oogst gaf – wat een kostbare oogst is, hoewel het binnenhalen ervan bitter kan

zijn – hebben we het niet gedaan volgens de gangbare definitie van karma. We hebben de zaden ervan niet gezaaid. Is er niet een hogere wet . . .

*GdeP* – Alles wat iemand overkomt, god of mens, mens of dier, dier of mineraal, is karma. Over de leerling wordt door zijn leraar nooit geoordeeld. Maar de leraar volgt de regels van de School, want geslacht na geslacht van zieners en wijzen hebben getoetst en be-  
wezen dat deze regels natuurwetten zijn. Hij weet dat hij strikt in  
overeenstemming werkt met de wetten van de natuur indien hij deze  
regels volgt. Maar hij oordeelt niet over de leerling omdat deze  
fouten maakt. Hij weet dat de fouten van de leerling twee oorzaken  
hebben: bij het streven om meer licht te krijgen in de huidige dui-  
sternis zullen zo goed als zeker fouten worden gemaakt; en ten  
tweede, die drang om te streven komt voort uit karma. Geen leerling  
komt nu in de Oosterse School tenzij hij daar in vorige levens is  
geweest. En natuurlijk bedoel ik een werkelijke leerling, een oprechte  
student, en niet iemand die met een onzuiver hart op zoek is naar  
allerlei buitenissigheden.

Vrienden, het is bijna tijd om te sluiten. Ik zal nog één vraag  
beantwoorden, en dan de bijeenkomst beëindigen.

*Vr.* – Ik wil graag een vraag stellen over de drie planeten die zich  
boven onze zeven planeten bevinden. U sprak er eens over in uw  
lezingen toen KT nog bij ons was in de ES-bijeenkomsten.\* Ik geloof  
dat u zei dat er een hoogste spirituele pool was, en u sprak over de  
verbindende planeten, tenminste die indruk had ik. Ik zou willen vra-  
gen of deze drie planeten die hoger staan, te maken hebben met wat  
we zullen doormaken wanneer we deze planeet verlaten; en wanneer  
we deze drie planeten achter ons hebben gelaten – wel ik zal dit niet  
zeggen want dan haal ik de dingen door elkaar. Ik zal eenvoudig  
de andere vraag stellen. Hebben de drie planeten te maken met de  
planeten waar we heen zullen gaan als we deze planeet verlaten?

*GdeP* – Ja, maar om niet in de war te raken met de planeten waar  
we op de zogenaamde buitenronden doorheen gaan, zouden we er-  
over moeten spreken als bollen. Kennelijk verwijst u naar de bollen  
van een planeetketen. Als u dat bedoelt is mijn antwoord: ja. De  
evolutionaire levensgolven moeten ook door de hoogste drie van de

---

\*Uitgegeven als *Beginselen van de Esoterische Filosofie*.

planeten gaan vóór de hele cyclus door de keten wordt beëindigd.

*Vr.* – Bedoelt u nadat we deze hier hebben beëindigd?

*GdeP* – Wanneer we klaar zijn met de drie op de opgaande boog van de zeven gemanifesteerde bollen, gaan we naar de hoogste twee. Stel het u voor als een driehoek.

Vrienden, ik geloof dat we deze avond beter kunnen afsluiten. Het is al laat. Enkele ogenblikken stilte alstublieft.

[Luiden van de gong. Stilte.]

*GdeP* – Voor we vanavond uit elkaar gaan, zou ik nog een paar opmerkingen willen maken. Ik heb u gezegd dat een leraar nooit over zijn leerlingen oordeelt. Deze uitspraak is juist, maar het is me voorgelaten dat enkelen van u dit woord ‘oordelen’ misschien in twijfel trekken en, omdat u het verkeerd begrijpt, ervan uitgaan dat een leraar nooit zou moeten corrigeren. Het is de plicht van een leraar op fouten te wijzen zolang hij het gevoel heeft dat er nog een schakel is tussen hemzelf en de leerling. En deze schakel hangt af van de oprechtheid van de leerling. De leraar zou een armzalige en onvolmaakte leermeester zijn als hij – wat de helft van zijn plicht is – naliet het denken en de emoties van zijn leerlingen te leiden, en hij kan dit alleen doen door op fouten te wijzen, mondeling of op een andere manier.

Ik heb in deze School leraren gekend die streng waren, maar alleen als het karakter van de leerling sterk genoeg was, zuiver genoeg, beheerst genoeg, om de strengheid blijmoedig en verheugd te aanvaarden. Elke andere gedragslijn zou eenvoudig een herhaling betekenen van de fout in de training waarover ik al heb gesproken toen ik naar kinderen verwees – het toestaan aan kinderen om ‘erop los te leven’. Een moeder, een vader, een leraar, zou in gebreke blijven als hij of zij dat zou toelaten, indien de mogelijkheid bestond om het anders te doen.

Het is een plicht te helpen, en soms kan de beste hulp worden gegeven door openhartig, eerlijk en naar waarheid te spreken wanneer men een terechtwijzing of standje geeft – dus streng zijn, maar niet onvriendelijk of onrechtvaardig, en de waarheid zeggen zonder er doekjes om te winden. Dan kan de leerling blij zijn en dankbaar voor de gelegenheid die hem wordt geboden zichzelf te zien zoals de leraar hem ziet.

Goedenacht aan u allen!

# 10

## Bijeenkomst op 9 april 1930

*GdeP* – Zijn er vragen vanavond?

*Vr.* – Ik heb begrepen dat u op 13 maart heeft gezegd: ‘U verbeeldt u dat *u* uit uw brein gedachten voortbrengt – arme mensen!’ Uit deze opmerkelijke uitspraak, samen met KT’s nadrukkelijke en herhaalde aanbeveling: ‘Denk vier keer over een onderwerp na en dan zal er licht komen’, leidde ik af: ten eerste dat onze hersenen slechts magnetische zeven zijn waardoor voortdurend vele soorten gedachten stromen, en uit talrijke bronnen, maar dat we het vermogen hebben naar wens elke categorie van gedachten terug te wijzen of aan te trekken, en dat we door *viervoudige, doelbewuste concentratie* op een gegeven onderwerp tenslotte de stroom van gedachten uit het hogere zelf aantrekken, en zo de waarheid leren kennen over wat we willen weten.

Met andere woorden, ieder van ons heeft het vermogen een voortdurende stroom van gedachten afkomstig van verheven spirituele entiteiten te dwingen door onze hersenen te gaan, in plaats van de veelsoortige rommel die gewoonlijk ons brein passeert, en het is onze taak deze verheven gedachten in onze geest vast te houden en ze in praktijk te brengen, want daardoor bekleden we ze met de stof van dit gebied, en houden we ze als het ware gevangen in de sfeer van deze aarde, zodat alle mensen zonder moeite erover kunnen beschikken.

Is dat juist? Wilt u uw woorden toelichten alstublieft?

*GdeP* – Dat is een lange vraag! Bedenk dat iedere gedachte een elementaal is. Ook een mens geeft uiting aan energiecentra – dat wil zeggen, hij zendt ze uit, emaneert ze – en deze energiecentra zijn gedachten. Omdat ze elementalen zijn, hebben ze een toekomst vóór zich, maar hun begin ligt niet bij de mens. Aan de andere kant bedoel ik hiermee niet dat hij slechts een kanaal is waar deze gedachten doorheen gaan. Hij is meer dan dat. Hij is hun vader, hun ouder.

Maar mag ik u vragen of de vader van een kind zijn kind schept? Hij is iets meer dan een kanaal en toch is hij niet een schepper.

Gedachten komen tot ons, gaan ons denkvermogen binnen vanuit het gedachtereservoir van de planeet, en toch zouden ze niet tot ons komen als we ze niet zouden kunnen ontvangen. Onze gedachten hangen af van onze individuele graad van evolutionaire ontwikkeling. Ruwe mensen hebben grove gedachten, spirituele mensen trekken spirituele energiecentra, of gedachte-elementalen, aan. Verder zijn er bepaalde gedachten die ontspringen aan de levensessentie van een mens, en deze zijn zijn eigen kinderen, uit zijn wezen geboren. Ze ontspringen aan het denkorgaan, gewoonlijk het denkvermogen genoemd, dat een van de instrumenten is van de monadische essentie, ongeveer zoals een orgaan in het lichaam, een deel van het lichaam, en toch niet het hele lichaam. Zo is het denkorgaan niet het hele bewustzijn, maar een deel van de innerlijke constitutie, bestemd, geheiligd, of beter gezegd gebouwd, om uitdrukking te geven, geboorte te geven, aan gedachten, zoals de andere delen van de constitutie andere energiecentra voortbrengen.

De reeks opmerkingen in deze lange vraag is zo ingewikkeld en heeft met zoveel dingen te maken dat ik de mentale nood van de persoon die de vraag stelde en om antwoord vroeg, kan begrijpen. Maar het is haast onmogelijk om op alle punten te antwoorden zonder hieraan een hele avond te besteden.

Het is bijvoorbeeld helemaal fout om te zeggen dat gedachten vanuit verheven spirituele wezens naar omlaag worden getrokken en hier gevangen worden gehouden. Mensen doen dat niet. Mensen zijn maar een van de kanalen, een van de circulaties in de kosmos, in het heelal, waar de energieën van het heelal doorheen gaan en zich manifesteren. Wij mensen zijn niet zo verschrikkelijk belangrijk in het heelal als in de vraag wordt voorgesteld. Strikt gesproken is de mens niet belangrijker dan het minste atoom, want in absolute zin bestaat er in de goddelijke wereld noch groot noch klein. Het atoom heeft evenveel recht om te zijn, te leven en te groeien als een mens.

Gedachten zijn wezens omdat ze elementalen zijn. Entiteiten hebben werkelijk geen begin. Probeer dit te begrijpen. Ze komen een hiërarchie binnen op het laagste gebied, en groeien en evolueren in die hiërarchie tot ze het hoogste gebied ervan bereiken en gaan dan naar een hogere hiërarchie, waar ze op het laagste gebied van die hogere hiërarchie binnenkomen; en gedachten gedragen zich zoals elk ander ding. Wij mensen kunnen worden beschouwd als ge-

dachten van een entiteit die nog verhevener is dan wij, en waarin we leven, ons bewegen en ons bestaan hebben. En met mensen bedoel ik niet onze lichamen. Ik bedoel het denkende zelfbewuste deel van ons, dat tijdelijk in dit fysieke lichaam leeft – het energiedeel van ons.

Nee, de opmerking die ik maakte was een poging de indruk weg te nemen dat mensen met hun hersenverstand uit het niets gedachten scheppen of doen ontstaan, dat gedachten een begin hebben en nooit tevoren bestonden. Dat idee is geheel onjuist. Denk aan het voorbeeld van de vader en het kind: het kind is been van het been, bloed van het bloed, vlees van het vlees van de vader; en gaat alleen maar door de vader heen als door een kanaal, en toch niet helemaal als door een kanaal. De levenskiem zou niet door de vader heengaan, tenzij er een sterke psychische band bestond, ja een geestelijke band, zowel als een fysieke. We zijn allen met elkaar verbonden. We zijn allen met elkaar vervlochten. We staan allen met elkaar in contact.

Zo is het ook met gedachten die door het denkvermogen gaan, behalve die verbazingwekkende categorie van gedachten die aan onze eigen monadische essentie ontspringen, en die uit ons zijn geboren en een nog inniger band met ons hebben, onze eigen kinderen; en deze zullen eeuwig bij ons zijn. We brengen ze voort en zenden ze voortdurend uit, en we vangen ook rondzwerfende gedachten op die tot ons komen uit de gedachtereservoirs van de planeten waarin zich de kinderen van andere denkende entiteiten bevinden. Deze andere gedachten die tot ons komen, zijn de kinderen van andere mensen, zoals onze kinderen – de bijzondere categorie waarover ik sprak – op hun beurt hun omzwervingen maken door de denkvermogens of denkorganen van andere mensen.

Het onderwerp bewustzijn is heel erg moeilijk, en het heeft me nogal verbaasd dat er zoveel vragen over zijn gesteld, maar ik kan gemakkelijk inzien waarom dit zo is, omdat er tot nu toe in onze leringen zo weinig over is gezegd, en het is daarom heel natuurlijk dat u een meer gedetailleerde uitleg verlangt.

*Vr.* – *Het* kan geen gedachten denken; waar komen gedachten dan vandaan?

*GdeP* – Wat een nauwkeurig omschreven en heldere vraag! Verwijst *het* naar parabrahman, of het brein of de menselijke ziel, of een atoom, of wat? Kunt u nader verklaren wat u met *het* bedoelt?

*Vr.* – Als gedachten niet uit de mens emaneren, waar komen ze



dan vandaan? Het HET staat in hoofdletters als het ware, om het allerhoogste uit te drukken.

*GdeP* – Ik begrijp het. Het werkwoord ‘emaneren’ is juist en toch verkeerd. Bedenk dat gedachten niet uit het niets voortkomen. Ze komen in deze sfeer vanuit een andere, etherischer sfeer. Aan de andere kant is het menselijke denkorgaan dat ze naar deze sfeer overbrengt niet enkel een kanaal; een gedachte zou niet naar een bepaald orgaan kunnen gaan, en daar doorheen gaan naar deze sfeer, tenzij ze karmische banden had met dat orgaan of met die mensen waar ze heengaat.

Dit is weer een van de mysteries van het bewustzijn. Maar wat schitterend dat dit zo is! Probeer u eens een heelal voor te stellen waarin gedachten worden geschapen – d.w.z. nooit eerder hadden bestaan – door ieder mens die ze tevoorschijn bracht, gedachten die nooit konden worden overgedragen aan een ander mens, dan ziet u wat er zou gebeuren. Geen twee mensen zouden elkaar ooit kunnen begrijpen; ieder zou in zijn eigen absolute heelal leven. We begrijpen elkaar omdat de gedachten van alle mensen min of meer aan elkaar verwant zijn en door het denken van ons allen gaan, en natuurlijk ook omdat mensen aan elkaar verwant zijn. Dit is een probleem waar u eens over zou moeten nadenken.

*Vr.* – Ik heb begrepen dat slapeloosheid de ziel aan het lichaam gebonden houdt, wanneer ze op weg zou moeten zijn naar spirituele gebieden, om te leren, te groeien, zich te ontwikkelen. Vormt slapeloosheid dan niet een ernstige belemmering voor de groei van de ziel?

*GdeP* – Nee. Integendeel, ze biedt de ziel een kans om te groeien. Alles wat vraagt om het trainen van wilskracht, zelfvergetelheid, zelfbeheersing, oefent de geestelijke vermogens en krachten van een mens. Ziekten, kwalen en tegenslagen zijn onze beste vrienden, omdat ze het beste in ons tevoorschijn roepen.

Slapeloosheid vormt geen beletsel voor zielengroei. De gedachte is dat slapeloosheid, evenals het normale wakker zijn overdag zelfs als u ’s nachts uitstekend slaapt, het zelfbewustzijnscentrum van de mens min of meer op dit gebied houdt. En dat zelfbewustzijnscentrum krijgt niet zijn periode van rust en verkwikking in de spirituele wereld die het krijgt in de slaap. Maar dat zelfbewustzijnscentrum, of het gewone bewustzijn van de mens, is helemaal niet het spirituele centrum, en juist het feit dat het langer in de waaktoestand is, bete-

kent meer tijd voor zielengroei, ook voor zelfbeheersing, het trainen van de wilskracht.

In hoeverre slapeloosheid het lichaam misschien nadelig beïnvloedt is weer een andere vraag; maar de huidige vraag heeft geen betrekking op het lichaam.

*Vr.* – Wat is de oorzaak ervan en hoe kan men die toestand verbeteren vanuit een spiritueel, niet vanuit een medisch, gezichtspunt?

*GdeP* – Hoe kan men spiritueel gezien slapeloosheid verhelpen? Ik begrijp de vraag niet helemaal. Zou u kiespijn door een spiritueel vermogen proberen te genezen? U zou het vermogen verlagen als u dat deed, en als u dat zou kunnen. Maar als u bedoelt welke wijze van leven het denken zo zou trainen dat het lichaam daarop harmonisch zou reageren en de slapeloosheid zou worden genezen, dan is mijn antwoord ‘door juist te leven’. Matig eten, juist denken, op een goede manier leven, voldoende beweging – met andere woorden, door zuiver te leven en hoogstaande gedachten te hebben. In sommige gevallen is slapeloosheid, evenals elke andere ziekte, karmisch. Feitelijk is alles karmisch, maar hier bedoel ik dat het iemand treft die het in de normale loop van de evolutie redelijk goed zou zijn gegaan als hij of zij niet zo erg had geleden als in het geval dat u in gedachten heeft. Nee, hoewel slapeloosheid een kwelling is, zoals alle andere ziekten, en alle gepaste middelen zouden moeten worden gebruikt om haar te genezen, biedt ze de ziel een gelegenheid om te groeien.

Mag ik vragen: voelt iemand zich slaperig?

*Vr.* – Ik heb me wat slaperig gevoeld.

*GdeP* – Werkelijk? Als de slaperigheid terugkomt, geloof ik dat u vanavond deze bijeenkomst beter kunt verlaten.

*Vr.* – Ik heb dit gedacht: dat de ātman, het hoogste van de zeven beginselen, bij het sterven van het lichaam wordt teruggetrokken in zijn ouder-ster door middel van de drie beginselen boven de zeven waarvan in het algemeen wordt gezegd dat ze de constitutie van de mens vormen; en dat hij daarbij door de drie bollen van de aardketen gaat die zich boven de zeven bevinden waarover gewoonlijk wordt gesproken. Is dit juist?

*GdeP* – Zonder in details te treden is het antwoord in het algemeen: ja. Ik kan misschien eraan toevoegen dat ātman staat voor de hoogste beginselen van de menselijke constitutie: met andere woor-

den, de drie beginselen die de bovenste driehoek vormen, of onze goddelijke wortel, en het hoogste van de zeven zich manifesterende beginselen – gewoonlijk wordt alleen dit laatste ‘ātman’ genoemd. En deze gaan bij de dood van een mens door de hoogste drie bollen van de aardketen, en stijgen op naar hun schitterende thuis, hun oorspronkelijke bron.

Dit betekent niet dat dit naar huis gaan een totale breuk inhoudt met de overblijvende elementen van de constitutie van de zojuist gestorven mens. Kunt u het begrijpen als ik u zeg dat uw hoogste deel in zijn eigen spirituele of goddelijke thuis kan zijn en zich toch ergens anders bevindt? Dat is een feit. Het kan voor u een hint zijn van een grote waarheid, maar ik kan dit hier niet verder toelichten.

*Vr.* – Kan iemand het karma van een ander gedeeltelijk of geheel op zich nemen? Zo ja, is dat aan te raden?

*GdeP* – Strikt genomen is het onmogelijk. Maar hoewel deze algemene stelling juist is, is het ook juist daarin een nuancering aan te brengen – niet in het principe dat het onmogelijk is het karma van een ander geheel of gedeeltelijk op zich te nemen, maar een nadere bepaling van de manier waarop die regel zou moeten worden begrepen. Als het bijvoorbeeld het karma van iemand is om te sterven door verdrinking – en dit wordt niet bedoeld in de zin van een noodlot, maar in de zin dat alle omstandigheden van zijn vroegere daden en gedachten deze bestemming hebben veroorzaakt, zodat die persoon voor zichzelf het karma van verdrinking heeft teweeggebracht – dan neemt iemand die hem in het water ziet worstelen en in het water springt in een poging hem te redden en ook verdrinkt, niet het karma van die ander op zich door vergeefs te proberen de andere persoon te redden en daarbij zelf te verdrinken. Hij heeft niettemin geprobeerd die persoon te redden, dat leven te redden, en heeft misschien onbewust die persoon geholpen.

Laat ik nu een ander voorbeeld nemen, dat dit punt nog beter kan illustreren. Een zakenman komt bijvoorbeeld door een aantal onzorgvuldige geldelijke transacties diep in de schulden te zitten. Hij staat voor een faillissement. En naar moderne maatstaven – in het bijzonder Amerikaanse – wacht hem misschien vernedering. Hij heeft een vriend met geld, en deze vriend komt hem die zo in de schulden zit te hulp en helpt hem uit zijn moeilijkheden, maar hij moet daar zelf een hoge prijs voor betalen. Hij redt zijn vriend van een faillissement, maar zeer ten koste van zichzelf. Heeft hij door die edele daad het

karma van zijn vriend op zich genomen? Nee, strikt gesproken niet. Maar toch heeft hij zich nauw verbonden met het karma van die persoon, en zich verweven met het web van dat karma. Was het het karma van die persoon geweest om in iedere zin van het woord te mislukken, dan zou dat zijn gebeurd en hij zou financieel ten onder zijn gegaan. Maar het was zijn karma deze vriend te hebben die hem kwam helpen.

Wat er ook gebeurt, ongeacht hoe het gebeurt, is karma. U kunt het karma van een ander niet op u nemen, al zou u dat willen. Maar – en nu ga ik een stap verder – iemand die van nature karmisch vrij is, vrij van een bepaald karmisch web, kan door eigen wilskracht dat karmische web binnengaan en erin verwickeld raken. Hij kan het karma van de ander niet wegnemen, maar door zijn daad kan hij die ander helpen. En deze gedachte vormt de basis van de verwrongen en onjuiste leer van het plaatsvervangend lijden in de christelijke kerk.

U kunt andermans karma noch in zijn geheel noch gedeeltelijk op u nemen, maar door uw daad kunt u het karma verlichten en verzachten. Door dat te doen neemt u niet het karma van die ander op u maar door uw daad maakt u voor uzelf nieuw karma. Als iets wordt gedaan met een edel motief, om een grootmoedig doel te bereiken, is het echter, hoe ongelukkig het op dat ogenblik ook kan zijn, een karma dat u eens, ergens, goede gevolgen zal brengen en wel met rente, want u heeft een edele daad verricht.

Nee, van het karma van een ander kunt u geen enkel deel op u nemen. Als dat mogelijk was, zou u aan de wetten van de natuur kunnen ontsnappen, en ‘oorzaak’ en ‘gevolg’ zouden slechts woorden zijn. U zou evengoed kunnen zeggen dat u de gapende wond in het lichaam van iemand die op zichzelf heeft geschoten, zou kunnen overnemen. Dat kan niet. De natuur laat niet met zich spotten. Wat u zaait, zult u tot de laatste cent oogsten. Dat is een wet, de werking van de natuur zelf, die de dader over zichzelf heeft afgeroepen. Karma is in u, niet daarbuiten, en alles wat u overkomt, heeft u in dit of een eerder leven zelf veroorzaakt.

In het heelal bestaat geen toeval. U kunt niet in het karma van een ander ingrijpen, maar u kunt helpen, u kunt verlichten, u kunt troosten, u kunt heel veel doen op het pad van medelijden en mededogen. En als u dat doet, handelt u in overeenstemming met de meest innerlijke krachten van de natuur.

*Vr.* – U zei dat het ego door of langs het sushumnā-kanaal, of de

sushumnā-buis, van de wervelkolom het lichaam bij incarnatie binnengaat en bij excarnatie verlaat.

Aan de andere kant zegt HPB (*De Geheime Leer*, 1:592-3): ‘dierlijke vitaliteit daalt in grotere hoeveelheid neer op de planten in de sushumnā-zonnestraal die de maan verlicht en voedt’ – en die mens en dier tijdens hun slaap doordringt.

Wijzen deze twee beweringen samen erop dat het excarnerende ego langs deze sushumnā-straal naar de maan gaat en vandaar naar de zon, nadat het zich uit het vlees heeft bevrijd?

*GdeP* – Hier doet zich weer dezelfde moeilijkheid voor waarover ik vroeger al heb gesproken. Delen van deze vraag kan ik niet beantwoorden – het is me niet toegestaan. Maar de teneur van deze vraag staat me wel aan. Hier wordt niet gevraagd of de beide beweringen met elkaar in tegenspraak zijn, wat zou wijzen op twijfel in het denken van de vraagsteller. Er wordt duidelijk een poging gedaan beide uitspraken met elkaar in overeenstemming te brengen, en dat duidt op een heel goede instelling. Laat ik eens kijken of ik niet enig antwoord kan geven. Dat is ook mijn plicht. Er is hier een individuele roep om licht. Er is een ware toon van aspiratie in het denken aangeslagen.

Er wordt niet helemaal begrepen wat ik bedoelde toen ik sprak over de sushumnā nāḍī, of het kanaal van de ruggengraat als dat kanaal waardoor het bewustzijn het lichaam binnengaat en weer verlaat. Dit laatste is inderdaad waar. Maar de sushumnā-straal is niet een van de hoogste, en het is duidelijk dat het proces van de dood met het lichaam te maken heeft, omdat het een verlossing van het lichaam betreft. Daarom zijn zowel de sushumnā-straal als het sushumnā-kanaal betrokken bij het vrijmaken van de delen van de menselijke constitutie die tijdelijk van het lichaam worden bevrijd, zoals tijdens de slaap, of als het māyāvīrūpa wordt geprojecteerd, en bij de dood. Er is hier ook een klein misverstand over mijn woorden toen ik sprak van het reïncarnerende of incarnerende ego dat het lichaam binnengaat door het sushumnā-kanaal. Hoe kan dat als het lichaam nog niet is geboren?

Ik denk dat ik zowat genoeg heb gezegd. Als de innerlijke mens op een of ander moment voor een bepaald doel het lichaam verlaat, gebeurt dat langs de sushumnā nāḍī of het sushumnā-kanaal van de wervelkolom, en dat gebeurt ook bij de dood.

Ik denk dat we beter verder kunnen gaan met de volgende vraag. Onbewust heeft men in deze vraag heel esoterische dingen aan-

geroerd, en ik denk dat ik meer dan genoeg heb gezegd.

*Vr.* – Ik heb begrepen dat het fysieke altijd de exacte kopie is van het astrale. U heeft gezegd dat de wervelkolom *op het astrale gebied* uit drie buizen bestaat. Waarom wordt de fysieke wervelkolom dan niet eveneens samengesteld uit drie gescheiden of onafhankelijke delen? Of zijn de twee parallelle strengen van het sympathische zenuwstelsel, die langs de wervelkolom lopen, het begin van de fysieke manifestatie van de beide andere astrale buizen – *idā* en *piṅgalā*?

*GdeP* – De laatste opmerking is juist. Ik ben er niet zeker van of op de juiste manier wordt verwezen naar de twee kolommen van het sympathische zenuwstelsel waarover hier wordt gesproken, maar de gedachte is helemaal juist. Bovendien weerspiegelt het lichaam alleen maar wat het astrale lichaam is; het weerspiegelt niet alles wat het astrale lichaam in zich heeft, maar vormt er slechts een afschaduwing van, want het lichaam is nog niet volkomen geëvolueerd. Alles wat op een bepaald ogenblik in het fysieke lichaam verschijnt, heeft zijn oorsprong in het astrale lichaam. Ik geloof dat die gedachte duidelijk is, en er zijn drie kanalen in de wervelkolom van het astrale lichaam, en na verloop van tijd zullen deze drie kanalen zich verenigen tot twee en zich in het fysieke lichaam manifesteren als twee ruggengraten. Dit zal in de verre toekomst gebeuren.

De drie levenskanalen of kanalen voor het doorlaten van de levensstromen die nu op en neer gaan in de wervelkolom, bestaan in het astrale lichaam als drie werkelijke buizen of kanalen. En de hindoes geven deze drie buizen of kanalen die langs de ruggengraat lopen aan met de namen *idā* aan de rechterkant, *piṅgalā* aan de linkerzijde, en de *sushumnā* ertussenin.

De groei van het embryo in het lichaam van de moeder, en de groei van het kleine kind wanneer het geboren is, volgt slaafs, punt voor punt, de groei van het astrale lichaam dat zich vormt. Maar dit astrale lichaam is altijd vóór op het fysieke lichaam dat wat zijn ontwikkeling betreft het astrale lichaam volgt. Het is te vergelijken met een aanhangwagen achter een auto. De aanhangwagen volgt de auto in al zijn bewegingen.

Deze drie kanalen van het astrale lichaam worden in feite steeds gebruikt en zijn de hele tijd actief, want de werkelijke fysieke mens is de astrale mens. Het lichaam is als het ware een gewaad van atomen die rond de astrale mens worden verzameld, een soort jas. Het is, om zo te zeggen, als een laag vernis of een patina dat zich vormt op een

kunstvoorwerp. Er zou over gesproken kunnen worden als roest om een ijzeren stuk gereedschap. De werkelijke mens is de astrale mens, en is de zetel of het brandpunt van alles wat de mens doet, en het fysieke lichaam volgt alles slaafs na.

*Vr.* – Wat wordt bedoeld met het ‘heldere blauwe licht achter de zon’ waarover KT spreekt in *De Goden Wachten op Ons* (blz. 143), wanneer ze de woorden van meester M citeert. Bestaat hier enig verband met de wetenschappelijke theorie dat onze zon een *blauwe* ster is?

*GdeP* – Zeer zeker. Onze zon is blauw. En de invloed van de atmosfeer van de aarde op de zonnestrallen vormt de belangrijkste oorzaak dat we het zonlicht als een gouden licht zien. Onze zon is een blauwe ster, en deze kleur is een uitdrukking van de individualiteit van die ster, zoals ook een mens zijn eigen bijzondere kleur of tint of schakering heeft.

Als u mensen zou kunnen zien met het kleuren-oog, om het zo te noemen, dan zou u sommige zien omringd door een rode wolk, andere door een blauwe of violette of gouden wolk, en weer andere omgeven door wolken van verschillende schakeringen, lichtgroen, donkergroen, indigo, hemelsblauw of turkoois – alle mogelijke nuances. Naast de fundamentele achtergrondkleur vertoont de aura van ieder mens, als hij boos of geëmotioneerd of diep in gedachten is, een voortdurend schitterend spel van andere vitale kleuren, prachtig om te zien. Al deze kleuren zijn slechts uitdrukkingen van de levenskrachten, van de *prāṇa*’s van de entiteit.

Het blauw van de zon is een uitdrukking van de levensentiteit in en achter en boven de zon. Er zijn violette zonnen, rode zonnen en gele zonnen, en zonnen met andere kleuren.

*Vr.* – In het vorige ES-verslag zegt u: ‘Er zijn zeven verschillende levensstromen die door het menselijk lichaam gaan, en ieder is, om zo te zeggen, de moeder van een bepaald zintuig.’ In *Esoterische Instructies* no. 5 staat: ‘Het atoom bevat esoterisch de zes beginselen en huist in de molecule.’\*

Kunnen de elektronen van een menselijk levensatoom de zes beginselen in een molecule zijn, waarover is gesproken?

*GdeP* – Zeer beslist niet. Alle elektronen van een atoom, hetzij een

---

\*Zie H.P. Blavatsky, *Collected Writings*, 12:703.

atoom van de scheikunde, of een prāṇisch, of een levensatoom, zijn lichamen, heel kleine entiteiten, alle min of meer op hetzelfde gebied. Bijvoorbeeld: zijn de om de zon wentelende planeten in ons zonnestelsel de beginselen van het zonnestelsel? Natuurlijk niet. Ieder atoom is een zevenvoudige entiteit met haar fysieke en astrale lichaam, haar levensenergie, haar kāmische, haar mānasische en haar buddhische beginsel en haar ātman. Het is precies zoals bij de mens.

Maar het atoom, fysiek of structureel gesproken, is samengesteld uit een centrum en ondergeschikte heel kleine lichamen, die scheikundigen tegenwoordig elektronen noemen. Deze elektronen zijn niet de zeven beginselen van het atoom maar manifestaties op het fysieke gebied van bepaalde energieën van het atoom. Dat zou duidelijk moeten zijn.

U zou evengoed kunnen zeggen dat de organen van het menselijk lichaam de zeven beginselen van de mens zijn. Wat de organen zijn voor het lichaam, zijn de elektronen van het fysieke atoom voor het atoom. Ze zijn organische delen van de structuur van het fysieke atoom maar zijn niet de zes beginselen daarvan.

*Vr.* – Is dit wat u de ‘zeven levensstromen’ noemt, die door het menselijk lichaam vloeien, naar de zeven vitale layacentra of chakra’s, waarbij ieder de moeder van een zintuig is?

Mijn vragen zijn misschien niet duidelijk, maar ik neem aan dat u begrijpt wat ik bedoel.

*GdeP* – Ik geloof dat ik u begrijp, al zijn uw vragen niet helder gesteld, omdat ze niet goed zijn overdacht.

Nee, de genoemde zeven levensstromen zijn de zeven verschillende prāṇa’s. En deze verschillende prāṇa’s stellen zeven fundamentele energieën voor die in het lichaam een rol spelen. Ieder van die zeven fundamentele prāṇa’s of fundamentele energieën, zoals deze zich in het fysieke lichaam manifesteren, is de moeder van een van de zintuigen van het lichaam, waarvan er tot dusver vijf zijn ontwikkeld en twee nog moeten komen.

Toch zijn alle zeven prāṇa’s actief, maar in de exoterische boeken wordt gewoonlijk over maar vijf prāṇa’s gesproken, want tot nu toe zijn maar vijf zintuigen geëvolueerd en zelfs nog heel onvolkomen geëvolueerd. Maar hoewel de hoogste twee zintuigen fysiek gesproken nog niet zijn geëvolueerd, zullen de energieën daarvan in de toekomst in het fysieke leven tot uitdrukking komen.

De twee prāṇa’s die met deze twee toekomstige zintuigen corres-



ponderen zijn in het lichaam actief op een manier zoals de geest van de mens in zijn bewustzijn min of meer actief is, of zoals zijn buddhi-beginsel in zijn bewustzijn min of meer actief is, hoewel de spirituele en de buddhi-natuur van de mens nog niet volledig zijn ontwikkeld. Toch zijn ze er, en ze zijn actief.

*Vr.* – Wilt u ons de esoterische verklaring geven van genezing door een magnetiseur – meer in het bijzonder, welke invloed heeft het op de genezer en ook op degene die wordt genezen? Ik doel niet op genezing door concentratie van het denken of door een vorm van hypnose.

*GdeP* – Genezing door een magnetiseur gebeurt bijna altijd door middel van hypnose. En bovendien is dit soort genezing heel slecht voor de magnetiseur. Ook al vindt genezing plaats, het is een methode waarbij karma wordt uitgesteld, wat uiteindelijk nadelig is voor degene van wie de pijn wordt verlicht, of die misschien wordt genezen.

Al eerder is u gezegd dat elke lichamelijke ziekte, elke kwaal, en ook elke mentale ziekte of aandoening, karmisch is; het is iets dat probeert uit te werken door het kanaal dat daarvoor beschikbaar is, en dat kanaal is het fysieke lichaam, waaronder de hersenen. Als u de ziekte blokkeert, wanneer u belet dat ze door haar natuurlijke kanaal naar buiten komt, bent u bezig voor uzelf allerlei moeilijkheden in de toekomst op te stapelen, en die komen dan waarschijnlijk op een moment dat u misschien nog minder ernaar verlangt die moeilijkheden te ondergaan dan op dit moment nu de natuur wil dat ze naar buiten komen en ermee wil afrekenen.

Ik weet niet veel over geneeskunde, en ik houd me er weinig mee bezig, maar ik heb zo het idee – en ik kan het verkeerd hebben – dat, als een arts in deze tijd zou proberen een ziekte terug te dringen in plaats van die zorgvuldig en op een natuurlijke manier uit het lichaam te leiden en die uit te putten, hij als arts tekort zou schieten. Dat is mijn indruk.

Mensen zijn bang. Ze willen niet onder ogen zien wat hun overkomt. Ze kennen de wet niet, ze weten niet wat karma is. Ze denken vaak dat ziekten onrechtvaardig zijn, dat ze niet zouden moeten lijden, dat ze niet verantwoordelijk zijn, dat ze toevallig de slachtoffers zijn van een of andere moloch, natuur genaamd. Ze willen zowat alles doen, en gaan bijna tot het uiterste, om hun pijn te verlichten.

Maar als de wijze mens weet dat hoe eerder de ziekte naar buiten

komt, des te beter dat is, dan gaat hij naar zijn dokter om hulp. Dat is juist, en het is de plicht van de arts om hulp te bieden. Hij kan het karma niet voorkomen, hij kan het niet van zijn patiënt overnemen, maar hij kan meedogend en hulpvaardig en met zijn kennis proberen het lijden te verzachten en helpen de ziekte naar buiten te leiden, het leven te redden en de patiënt te genezen.

Het kan me niet schelen of de moderne medische wetenschap hiermee instemt of niet. Mijn ervaring met de theorieën van de medische wetenschap is dat het ermee gaat zoals met alle andere wetenschappelijke en halfwetenschappelijke theorieën – ze veranderen steeds. Een opvatting maakt in de medische wereld een jaar of tien grote opgang, en het volgende decennium wordt deze opzijgeschoven; en een arts zou het misschien afkeurenswaardig vinden om te handelen zoals zijn vader of zijn grootvader dat deed. De ideeën van vandaag zullen op hun beurt plaatsmaken voor iets anders.

Er was een tijd dat het als een medische misdaad werd beschouwd om een koortslidder water te geven. Water zou hem doden, zo dacht men. Ik twijfel er niet aan dat in die tijd een arts die aan een patiënt met koorts een glas water gaf gevangen zou worden gezet. Tegenwoordig wordt koorts heel anders behandeld. Het is heel goed dat de medische wetenschap aldoor verandert. Artsen leren voortdurend. Het is niet goed dat elke nieuwe theorie tot dogma wordt verheven en moet worden weggevaagd door een of andere grote figuur die zijn reputatie eraan waagt om die theorie uit de weg te ruimen.

Ik heb veel vrienden in de medische wereld voor wie ik groot respect heb, en ik heb eerbied voor hen naargelang ze willen leren en niet denken alles al te weten. Ik ken de geschiedenis van de wetenschap te goed, ook van de geneeskunde, om te geloven dat het laatste woord erover zou zijn gesproken. Naarmate ze meer weten en meer studeren, blijkt dat er steeds minder is wat ze werkelijk begrijpen. Een bedroevend vooruitzicht, zult u zeggen. Integendeel, ik geloof dat het een bemoedigend vooruitzicht is.

Heeft u nog andere vragen? En vermijd alstublieft medische onderwerpen.

Vr. – Ik heb de verslagen van de bijeenkomsten gelezen die u hield voor ik hier kwam, en was zeer geïnteresseerd in die op kerstavond. En toen u die schitterende uitleg gaf over de werkelijke betekenis van Kerstmis, zei u dat er een soortgelijk verhaal was over Pasen. Mag ik u vragen ons dat verhaal te vertellen?

*GdeP* – Er zijn vier perioden in het jaar waarin in de oudheid inwijdingen plaatsvonden. Deze perioden zijn: het wintersolstitium; de lentenachtevining of wat nu meestal de paastijd wordt genoemd; het zomersolstitium; en de herfstnachtevining.

Deze perioden werden gekozen op basis van astrologische feiten. De aarde en de zon en vooral de planeten hadden dan, althans in theorie, een zodanige stand dat in deze perioden de communicatielijnen tussen de heer en gever van het leven, met andere woorden de zon, en de aarde, voorwaarden schiepen die zeer gunstig waren voor inwijdingen. De paastijd, of met andere woorden en nauwkeuriger gezegd, de lentenachtevining, is een van die perioden.

De heiligste en verhevenste van de inwijdingen is misschien wel de inwijding die plaatsvindt in de tijd van de herfstnachtevining. Maar ze is alleen in die zin verheven dat degene die dan wordt ingewijd op het pad komt dat hem buiten de wereld van de mensen brengt. Deze inwijding geldt als de hoogste. Maar in onze eigen broederschap van mededogen wordt deze niet als de hoogste beschouwd. Ze is de verhevenste, maar niet de edelste, hoe paradoxaal dat misschien ook klinkt.

Laat ik proberen dit te illustreren. Het is zo moeilijk deze dingen te verklaren. Laten we zeggen dat er twee mensen zijn, beiden goede mensen. De een zet zich met heel zijn hart in om één te worden met zijn innerlijke god. In elk opzicht leidt hij het leven in de goede zin van het woord. Hij is meedogend en vol medelijden. Al wat is heeft hij leren liefhebben. Maar al zijn energie is erop gericht het verhevene voor zichzelf te krijgen. Hij doet niets en niemand kwaad. Hij bereikt dit doel en laat de wereld van de mensen achter zich. Wat hij deed is heel hoogstaand.

De ander verlangt te slagen, één te worden met zijn innerlijke god, enkel en alleen om zijn medemensen beter te kunnen dienen, om een beter kanaal te kunnen worden tussen de goden en zijn medemensen. Hij geeft het zelf op voor het al-zelf. Hij geeft zichzelf op, zijn eigen kansen, ziet ervan af voor zichzelf verhevenheid te bereiken, en wijdt zijn leven aan het dienen van allen. In onze orde staat hij hoger en is inderdaad edeler, staat boven de eerste. Hiernaar verwees ik een ogenblik geleden toen ik zei dat de inwijding tijdens de herfstnachtevining misschien op zichzelf de verhevenste is, maar de mens die deze zeer verheven inwijding doormaakte, liet de mensenwereld achter zich.

De inwijdingen in de paastijd en tijdens het wintersolstitium wor-

den doorgemaakt door degenen die verlangen te leven om de mensheid te helpen en zich geheel daaraan wijden. Een boeddha, om over de persoon te spreken, wordt op het moment van de winterzonnestilstand 'geboren' of een paar dagen later – laten we zeggen veertien dagen later. De periode rond Pasen of de lentenachtevening is de inwijdingstijd die wordt gekozen voor hen die tot de goden gaan behoren, maar de wereld van de mensen toch niet geheel achter zich laten.

Vrienden, ik weet niet of u mij al dan niet begrijpt. Het is voldoende als u enig idee krijgt van wat ik probeer te zeggen. Er zijn twee klassen. Ze worden genoemd in de boeddhistische geschriften: de ene staat bekend als de pratyekaboeddha's, zij die het boeddherschap alleen voor zichzelf bereiken. Dit is verheven; hun werk in de wereld is schitterend, of beter gezegd, hun werk in het heelal is schitterend. Ze worden schakels tussen de mensheid en het goddelijke, maar hun eigen motief, hun eigen streven is voor zichzelf. Het is in feite een soort spirituele zelfzucht, hoe zuiver en heilig die wezens ook zijn. Terwijl de boeddha's van mededogen voor het welzijn van de mensheid leven, en op aarde onder de mensen blijven als *nirmāṇakāya's*, eonenlang, en hun eigen vooruitgang opofferen om helpers van hun medemensen te zijn, om hen te beschermen tegen kwade invloeden waarvan de gemiddelde mens geen idee heeft. Hun leven is één lang offer. Natuurlijk is hun uiteindelijke beloning onvergelijkelijk veel verhevener dan die van de pratyekaboeddha's.

*Vr.* – Wanneer een mens tijdens het werk zijn oog verwondt aan een uitstekende tak of twijg van een boom, met als gevolg dat hij blind wordt, speelt daarbij dan een bijzonder soort karma een rol? Men kan nauwelijks geloven dat dit slechts toeval is. Het lijkt uitzonderlijk dat een eenvoudig ding zoals een twijg die geen enkel verband met de mens schijnt te hebben, hem zo'n verschrikkelijk letsel zou kunnen toebrengen.

*GdeP* – Heel interessant. Maar het karma heeft niets met de twijg te maken. Het karma van de mens was dat hij zijn gezichtsvermogen zou verliezen, en de twijg was daarbij een bijkomstigheid of diende slechts als werktuig. Het had iets anders kunnen zijn. Het had iemands golfstick of het tennisracket van een vriend kunnen zijn. Het karma is dat hij blind wordt. Alles wat er gebeurt is het gevolg van voorafgaande oorzaken. Dat idee moet volkomen duidelijk zijn. Alles wat er gebeurt is het resultaat van iets dat eraan is voorafgegaan, waaruit het is ontstaan, en dus gaat een keten van oorzaak en gevolg,

van oorzakelijkheid, zoals men het noemt, eeuwen ver terug in de tijd, langs de lijn van levens van een individu, die, als we deze voorwaarts volgen, een karmisch hoogtepunt bereikt: hij wordt blind. Maar is dat het einde? Dat is slechts het begin van een nieuwe fase; de keten van oorzaken zet zich voort. En als we het vanuit een theosofisch gezichtspunt bekijken, wie kan ons dan zeggen of dit verlies van een van de kostbaarste vermogens van een mens – het gezicht – niet een door de hemel gezonden zegen is.

Wij mensen zijn zo zelfzuchtig, zo onontwikkeld, dat, als de dingen niet exact gaan zoals wij dat willen, we gaan geloven dat alles onrechtvaardig is. We denken niet logisch. We spreken over toeval. Er is geen toeval. U gebruikte het woord 'toeval', geloof ik. Zoiets bestaat niet. Geloof u dat een auto-ongeluk een toevallige gebeurtenis is, dat een brand toeval is, dat het verlies van iemands vermogen toeval is, dat een plotselinge groei van iemands vermogen toeval is? Onderzoek elk van die gebeurtenissen of wat dan ook, en u zult vinden dat er een voorafgaande daad of gedachte was, of beide, een voorafgaande oorzaak waaruit dit gevolg tevoorschijn kwam, en dat dit gevolg of resultaat op zijn beurt een oorzaak voor iets anders wordt.

HPB zegt het zo mooi: we weven karma om ons heen zoals een spin zijn web. Alles wat we doen is karma. Alles wat we hebben of niet hebben is karma. We zijn ons eigen karma. Dat is de beste manier om het uit te drukken: we zijn ons eigen karma. En juist dit bedoelde de Heer Boeddha toen hij zei dat er niet zoiets is als een persoonlijke of geïndividualiseerde ziel die eeuwig is. Het is het karma van de mens dat leeft, de mens zelf, de voortzetting van de keten van oorzakelijkheid die de mens is. Dit is zonneklaar, maar westerlingen verkeren zozeer in de greep van het oude christelijke denkbeeld van een geschapen ziel, dat God Almachtig alles doet in het heelal om ons heen, en dat wij hulpeloze schepsels zijn overgeleverd aan een ondoorgrondelijke goddelijke lotsbestemming; dat de hand van het lot op ons voorhoofd alles schrijft wat we zijn en zullen zijn, en na te hebben geschreven terugkeert om er nog meer op te schrijven. Zo is het niet. De mens is zijn eigen schepper, zijn eigen verlosser, zijn eigen martelaar. Hij verdoemt zichzelf, hij veroordeelt zichzelf, hij bevrijdt zichzelf.

Dit is een ethische leer en het is een leer van hoop. Het is een optimistische leer in de diepere betekenis van het woord, want ze geeft een nieuwe kans; ze zegt dat u uzelf maakt tot wat u bent. U kunt u zo hoog verheffen dat u zich met de goden kunt onderhouden, en dat

is als het ware maar één stap vooruit. U kunt eeuwig vooruitgaan, of u kunt uzelf omlaag drijven naar de planeet van de dood. U kunt van uzelf maken wat u wilt. En wat u nu bent heeft u in het verleden van uzelf gemaakt. U bent nu bezig van uzelf te maken wat u in de toekomst zult zijn.

Een gebeurtenis zoals het verliezen van het gezichtsvermogen louter door middel van een twijg is eenvoudig een voorbeeld hiervan. Er vindt een aardbeving plaats; daardoor storten gebouwen in, en worden mensen verpletterd. Is dat toeval? Volgens mij niet. Geen mens zou zijn leven hebben verloren tenzij zijn karma, zijn keten van oorzakelijkheid, hem op dat ogenblik op die plaats had gebracht. Hijzelf is verantwoordelijk. En ik zeg u dat er in het leven van de mens geen beschermende kracht is die zo geweldig is, geen reddingsmiddel zo zeker en betrouwbaar, als liefde. Ze werpt om ieder mens een ākāśische sluier, een ākāśisch schild, dat ieder mens tegen onrecht beschermt die oprecht en onpersoonlijk liefheeft, die geen kwaad doet en niets zelfzuchtigs, niets doet dat zijn eigen krachten en vermogens verzwakt, waardoor hij onvoorzichtig wordt en op die manier een ongeval uitlokt. Ze maakt iemand geliefd bij anderen. Ze brengt harmonie en vrede en schoonheid in het leven. Heb lief en men zal u liefhebben. Heb lief en u zult worden behouden.

Vr. – Mag ik een vraag stellen over enkele leringen over hiërarchieën die u ons een paar jaar geleden in de Tempel heeft gegeven? Dat onderwerp was ons toen minder vertrouwd, en ik zou mijn geheugen over iets daarvan willen opfrissen. Als ik mij goed herinner was er een woord ‘hyparxis’ dat u toen heeft genoemd, en ik zou die lering graag nog eens toegelicht willen hebben.

*GdeP* – ‘Hyparxis’ is een technische term uit de Griekse filosofie, die vooral in de neoplatonische school werd gebruikt. In het kort betekent het wat ik vroeger de top van een hiërarchie heb genoemd, die tegelijkertijd haar essentiële essentie of hart is, en zowel het begin als het einde is – het zaad van de hiërarchie, met andere woorden haar bron en ook haar einde. De cirkel komt weer terug bij zijn begin. Maar bedenk alstublieft dat elke hyparxis, of top, of climax, slechts het laagste deel is van een volgende hogere hiërarchie waaraan de eerstgenoemde als een medaillon hangt.

Vr. – Toen onze jongerengroep onlangs een Grieks symposium hield, was er een vraag die ik moest beantwoorden, en het antwoord

dat in het symposium werd gegeven leek nogal ontmoedigend. De vraag was: ‘Welke rol speelt de filosofie bij het ontwaken van de ziel?’

*GdeP* – Een typisch Griekse vraag. Ik weet niet of een hindoe zo’n vraag ooit zou stellen. Stel u voor dat een westerling aan een van zijn docenten zou vragen: Welke rol speelt de wetenschap bij het ontwaken van het menselijke denken? De hindoe zou als antwoord op uw vraag zeggen dat filosofie eenvoudig het oefenen is van de krachten van het verlichte menselijke verstand. U kunt niet filosoferen voordat uw ziel is ontwaakt; maar u kunt studeren voor uw ziel volkomen is ontwaakt, en deze studie zal de ziel helpen om tot volledige ontwaking te komen.

Als we de vraag vanuit het Griekse standpunt beantwoorden, speelt filosofie dus een belangrijke rol bij het doen ontwaken van het innerlijke bewustzijn, wat hier de ‘ziel’ wordt genoemd. Ze leert het denkorgaan hoe het helder, logisch, accuraat en consequent moet denken. Ze leert het intellect om zijn eigen krachten van geordend denken en van overdenking te kennen, en te delven in de diepere bronnen van bewustzijn. Ze leert de mens wat zijn bestemming is, zijn oorsprong en zijn aard zoals hij nu is, en eveneens van het heelal dat hem omringt.

Als u het Griekse woord ‘filosofie’ opvat zoals een Amerikaanse student van de 20ste eeuw, en het gebruikt in de betekenis waarin het gewoonlijk in de hedendaagse scholen in het westen wordt gebruikt, zult u de oorspronkelijke Griekse bedoeling ervan natuurlijk niet begrijpen. Wanneer iemand in Griekenland de filosofie beoefende, dan hield deze een liefde voor wijsheid en de wijsheid van liefde in.

Als u een moderne professor in de filosofie aan een Europese of Amerikaanse universiteit dat vertelt, dan zal hij glimlachen. Zijn idee van filosofie zou een exacte opsomming zijn van categorieën, en hij denkt dat hij daardoor iets denkt. Er zijn mathematici die menen dat ze wiskunde begrijpen, omdat ze formules hebben bestudeerd en vraagstukken kunnen oplossen; maar er is een werkelijke wiskundige denker, een genie, voor nodig om de betekenis van de formules zelf te doorgronden, en te weten waarom ze werken.

Ik snap niet waarom de vraag u zou hebben ontmoedigd.

*Vr.* – Wel, hoe vaker ik haar lees, des te moeilijker scheen ze mij toe.

*GdeP* – Begrijpt u de Griekse gedachte nu iets beter?

*Vr.* – Ja, dank u.

*Vr.* – Mag ik wat vragen? Was er een bijzondere band tussen mw. Tingley en mw. Blavatsky?

*GdeP* – Die was er inderdaad.

*Vr.* – Ik bedoelde: méér dan tussen de andere grote Leiders?

*GdeP* – Ja. Ik ga u nu iets vertellen en ik verzoek u hiermee in het bijzonder heel voorzichtig te zijn.

KT was spiritueel en intellectueel nauw verbonden met HPB en was in een bepaald bijzonder opzicht de uit het denken geboren leerling van dat wezen – ik zal het ronduit zeggen – van die man die werkte door middel van het vrouwelijke lichaam dat u HPB noemt. Ik weet niet of door mijn antwoord de zaken u iets duidelijker zijn geworden, maar dat is een feit.

Ik kan het op een iets andere manier stellen en zeggen dat HPB, of deze innerlijke kracht – deze man die door HPB's lichaam werkte – en KT tweelingstralen waren vanuit dezelfde planeet. Dat is de astrologische manier om hetzelfde feit te verwoorden. De mystieke hindoe zou misschien hebben gesproken van een 'uit het denken geboren kind'. De betekenis zou in grote lijnen dezelfde zijn, maar het zou op een andere manier zijn verwoord. U zult enigszins verwonderd zijn mij te horen spreken over de 'man' die HPB was, maar toch was dat een feit.

Een van HPB's beginselen, of nauwkeuriger gezegd, een bepaald deel van haar bewustzijn werd in Tibet gehouden, en in haar innerlijke constitutie werd de plaats van dat deel ingenomen door een leraar, een man, die door haar heen werkte. Dat wil niet zeggen dat alles wat HPB deed zijn werk was. In de dagelijkse bezigheden zoals eten, drinken, zich kleden, wassen, op een gewone manier brieven schrijven, was alles HPB; maar als leraar en Outer Head werkte hij door middel van haar lichaam. En dit verklaart de sterk mannelijke karaktereigenschappen waarvan zo vele van haar studenten – en ook buitenstaanders – zeiden dat ze die in HPB hebben opgemerkt.

Tot dusver heeft ieder van uw Leiders dezelfde beproevingen, dezelfde ervaring, doorgemaakt. Een bepaald beginsel, of, nauwkeuriger gezegd, een bepaald orgaan van het bewustzijn van de innerlijke constitutie, is verwijderd, dat wil niet zeggen uit het lichaam gelicht, maar het is onder ākāśische bescherming geplaatst; en in de open



plaats die dan ontstaat, vloeit af en toe het bewustzijn van een van de leraren binnen, en werkt door dat lichaam – maar ook door de innerlijke constitutie die op die manier ter beschikking wordt gesteld.

*Vr.* – Is het verwijderde deel dat deel waarmee we zo vertrouwd zijn in onszelf als het egoïstische, persoonlijke zelf dat voor zichzelf opkomt, het zelfzuchtige zelf?

*GdeP* – De persoonlijke mens, bedoelt u? Nee, dat gedeelte is het niet. Ik weet niet hoe ik het zou moeten beschrijven. Het is niet het persoonlijke zelf. Als dat zo was, zou u praktisch een dood lichaam voor u hebben. Ook is het niet het hogere deel. Het is het tussenliggende gedeelte of wat u de menselijke ziel zou kunnen noemen, iets beter dan het egoïstische, vitterige, lagere, liefhebbende en hatende deel van de constitutie. De beste uitdrukking ervoor, althans de meest begrijpelijke uitdrukking, is volgens mij wat door de woorden ‘menselijke ziel’ wordt aangeduid.

*Vr.* – De uitdrukking heeft voor mij geen bepaalde betekenis.

*GdeP* – Dat is echter de beste manier waarop ik het kan beschrijven. Het is niet de ātman, niet de buddhi, niet het fysieke lichaam, niet de prāṇa, niet het līṅgaśarīra, ook niet de kāma, zelfs niet het kāma-manas. U zou het kunnen noemen: het kāma-manas overschaduw door de buddhi – de menselijke ziel.

*Vr.* – In gravin Wachtmeisters *Reminiscences of H.P. Blavatsky* [Herinneringen aan HPB] vertelt ze dat ze had gezien dat HPB's hoofd was veranderd in dat van een mannelijk hoofd met leeuwachtige trekken. En toen ik in Engeland was, kende ik iemand die een privégesprek met Mw. Tingley had en volkomen overweldigd ervandaan kwam, en me later vertelde dat ze, terwijl KT met haar sprak, een verbazingwekkende verandering had gezien waarbij KT werd getransformeerd in een grote, krachtige, zeer ongewone mannelijke gestalte en hoofd. Ik weet niet of er iets in deze gedachten zit, maar het lijkt me dat ze van betekenis zijn.

*GdeP* – Ik denk van wel. Gravine Wachtmeister was in veel opzichten een goede vrouw. Ze was nogal emotioneel en dacht dat ze dingen zag, maar wat u beschrijft is inderdaad heel waarschijnlijk. Ik heb KT in haar dagen van kracht gezien, en ik twijfel niet eraan dat ook u haar soms heeft gezien, toen ze duidelijk een gedaanteverandering had ondergaan. Ik heb haar op het podium gezien en de taal

die ze toen gebruikte verschilde hemelsbreed van de taal die ze gewoonlijk gebruikte.

*Vr.* – Mijn vraag gaat over de reuzengestalten van de Atlantiërs. Er is een bijzondere moeilijkheid waaraan volgens mij in onze literatuur nooit aandacht is besteed, en we kunnen er zeker van zijn dat die vraag ook zal opkomen bij sommige nieuwe leden en bij de wetenschappers die we binnenkort zullen aantrekken. De moeilijkheid is om te begrijpen hoe een levend wezen boven een bepaalde grootte zou kunnen lopen of staan, omdat de hoeveelheid kracht die nodig is om zich te bewegen en de zwaartekracht te overwinnen volgens mij al meer dan vier keer zo groot is, wanneer de lengte wordt verdubbeld. Boven een bepaalde omvang zou het onmogelijk zijn zich te bewegen. De olifant is nu bijna het grootste levende wezen dat zich op de oppervlakte van de aarde kan voortbewegen. En de moeilijkheid is te weten wat er met die personen die ongeveer acht meter lang waren, zou zijn gebeurd. Waren de omstandigheden wat betreft de zwaartekracht in de Atlantische periode anders, of hadden ze een andere energiebron, of waren ze meer astraal? Het is nooit verklaard. Die moeilijkheid is ter sprake gekomen. Zou u dit onderwerp verder willen toelichten?

*GdeP* – Uw moeilijkheid is dat u denkt dat ze onder hun eigen gewicht zouden worden verpletterd?

*Vr.* – Ja, dat zouden ze zeker, volgens de natuurkunde.

*GdeP* – Dat is een heel gemakkelijke theorie, gemakkelijk in de zin van aangenaam om erover te keuvelen, maar ik heb nooit een bewijs daarvan op aarde gezien. Het is maar een van die theorieën waarover mensen graag speculeren. Maar de natuur maakt dat soort fouten niet. Als ze een kolossaal lichaam bouwt, geeft ze dat kolossale lichaam ook een kolossale spierontwikkeling.

Het komt me voor dat door een beetje na te denken de vraag zichzelf beantwoordt. Ik heb gezien hoe olifanten zich bewegen. Die dikhuiden schijnen niet onder hun eigen gewicht te bezwijken. Ik heb ingenieurs in alle ernst horen beweren dat het heel goed mogelijk zou zijn een modern gebouw zo hoog te bouwen dat het zijn eigen fundamenten zou verpletteren. Misschien is dat mogelijk, maar de werken van de mensen zijn niet de werken van de natuurkrachten.

Ik kan me een mens voorstellen met zo'n enorm hoofd en met

zulke zwakke benen dat hij zou bezwijken onder het gewicht van het hoofd. Maar terwijl ik me aan zulke fantasieën kan overgeven, ken ik in de wetenschap – dat wil zeggen in de nuchtere wetenschap – buiten een theorie niets waardoor ik zou kunnen aannemen dat zoiets zou kunnen bestaan. Ik geloof dat dit theorieën zijn en niet meer dan dat. U kunt ervan verzekerd zijn dat de natuur, als zij een groot lichaam bouwde, dat lichaam zou voorzien van spieren die heel goed in staat zouden zijn om het te dragen. Een mier of een mug zou, denk ik, naar ons mensen kunnen opzien en zich erover verwonderen dat we niet door ons eigen gewicht worden verpletterd, maar dat worden we niet.

*Vr.* – Mag ik wat vragen? Was Charles Lindbergh [die als eerste in een vliegtuig geheel alleen de Atlantische Oceaan overstak] een boodschapper, gezonden in het belang van de wetenschap?

*GdeP* – Dat geloof ik niet. Kolonel Lindbergh was een fortuinlijke jongeman. Hij was in zekere zin een van de kleinere werktuigen van het lot. Hij deed iets heel dappers, maar hij moet er ook veel plezier in hebben gehad. Ik denk dat ik daar ook plezier in zou hebben gehad. Ik geloof niet dat er iets bijzonders aan Lindbergh was dat om vrouwelijke bewondering vroeg. Ik heb een jongeman gekend die voor een vader, een moeder en een verlamde zuster, een grootvader en twee tantes zorgde. Hij gaf hun allen een goed thuis, gaf zijn eigen loopbaan op en wijdde zich aan de zorg voor zijn familie. Hij is een edel en zelfopofferend mens, en staat onvergelijkelijk veel hoger dan iemand die slechts plezier schept in een gewaagde onderneming.

Er zijn zeer veel jongemannen zoals Lindbergh die karmisch niet zoveel ‘geluk’ hadden als hij om de aandacht van de wereld te trekken. Het zijn deze spectaculaire gebeurtenissen die de mensen boeien, maar ik kan u zeggen dat er meer ware heldhaftigheid binnen uw bereik ligt dan u misschien beseft. Een man of vrouw die door het leven kan gaan met een gebroken hart, met een glimlach op het gezicht, en goed doet aan zijn medemensen, is een held of heldin. Zij zijn de ware koningen en koninginnen van het menselijk leven. Ik bedoel koningen en koninginnen in spirituele zin, in de werkelijke zin van het woord – de Groten.

Ik houd niet erg van op sensatie gerichte daden. Natuurlijk zeg ik dit niet om afbreuk te doen aan kolonel Lindbergh. Hij deed iets heel moedigs. Een prachtig bewijs van zelfvertrouwen en inzet! Op zichzelf beschouwd heeft hij een schitterende prestatie geleverd. Maar ik

geloof dat de radiotelegrafist over wie ik enige tijd geleden las, die op zijn post bleef om S.O.S.-signalen uit te zenden op een zinkend schip, en op zijn post bleef tot iedereen in de boten was, een edeler daad verrichtte dan een dozijn zoals Lindbergh die heeft verricht. Heldhaftigheid vereist zelfverzaking, toewijding aan plicht, ware zelfvergetelheid van hart en geest ten dienste van anderen.

En wat vindt u van die telefoniste in een brandend gebouw – ik ben de exacte omstandigheden vergeten – maar er was een aardbeving en het gebouw stond in brand, en ze belde overal naartoe om hulp, waagde haar leven, en kreeg ernstige brandwonden. Ook dat was een voorbeeld van een heldenhart. Door deze dingen wordt een werkelijk mens geboeid. Ze zijn schitterend. Ze zijn verheven.

Zijn er nog vragen? Er is nog wat tijd over.

*Vr.* – Ik zou willen weten wat precies het ‘antaskaraṇa’ is? Wordt dat teruggetrokken?

*GdeP* – Een merkwaardige vraag. In iedere persoonlijke mens is het antaskaraṇa de brug tussen het hogere zelf en de persoonlijke mens. Dit antaskaraṇa, zoals Judge u heeft verteld, is de schakel; en zoals HPB heeft gezegd: het is de schakel tussen de Loge – en nu verwijst ik naar een van uw Leiders – en de TS, en meer in het bijzonder natuurlijk de ES.

Uw vraag is vreemd omdat ze zeer intuïtief is. Dit antaskaraṇa hoeft niet te worden teruggetrokken, maar als het wordt teruggetrokken, gaat de communicatie via het kanaal veel gemakkelijker.

*Vr.* – Ik zou graag twee vragen stellen.

*GdeP* – Niet tegelijk alstublieft.

*Vr.* – U vertelde ons wat er met u als leraar op 11 juli\* is gebeurd. Wanneer gebeurde hetzelfde, of iets dergelijks, met HPB in haar leven?

*GdeP* – Toen ze werd uitgezonden om haar werk te doen.

*Vr.* – Betekent dat, toen ze in Londen de meester ontmoette?

*GdeP* – Nee, later. Ik kan u globaal een datum noemen, maar ik wil niet dat u deze heel nauwkeurig en al te definitief in uw denken

---

\*G. de Purucker werd op 11 juli 1929 Leider van de TS.

prent, omdat ik nu verwijs naar het moment dat ze werd uitgestuurd als gevolmachtigde gezant, als boodschapper. Het was rond de tijd – het kan enkele maanden eerder of later zijn geweest – dat ze door het Suezkanaal voer voordat het Griekse schip waarmee ze reisde de lucht in vloog, en waarover u heeft gelezen. Dat was in 1869 of '70, geloof ik.

*Vr.* – Ik dacht '67.

*GdeP* – Het was toen het Suezkanaal werd geopend, in welk jaar het ook was. Wat is uw andere vraag?

*Vr.* – Ik denk aan het vreselijke lijden dat KT jaar in jaar uit doormaakte. Het was onmogelijk, zei u, het karma van een ander op zich te nemen. Het is ook onmogelijk zich voor te stellen dat KT – met het oog op wat ze was – haar eigen karma uit het verleden uitwerkte. Wat is de werkelijke esoterische verklaring van de oorzaak van dat lijden?

*GdeP* – Omdat ze het karma van de Society op zich nam. En dit is niet in strijd met wat eerder is gezegd. Als u een vriend heeft die op sterven ligt, en u geeft alles op om hem te verplegen, bij te staan, en te helpen, en u wordt door zijn ziekte besmet, neemt u niet het karma van die persoon op u in de gewone zin van het woord, maar u neemt een karma op u dat er volkomen gelijk aan is. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja, tot op zekere hoogte.

*GdeP* – U draagt de last, u helpt, u geeft uzelf op. Begrijpt u wat ik bedoel?

*Vr.* – Niet helemaal, want de Society bestaat uit individuen.

*GdeP* – Maar iedere verzameling individuen heeft haar karma. Een groep mensen in een trein, op een schip, in een vliegtuig, in een auto – ze hebben hun gezamenlijke karma. Ze zouden zich daar niet bevinden als dat niet het geval was. En iemand die in die auto stapt, en weet wat er zal gebeuren, of aan boord van dat schip gaat, of in dat vliegtuig stapt, om een daad van barmhartigheid of mededogen te doen, neemt al wat er zal gebeuren op zich. En als er wordt gehandeld met de bedoeling te verbeteren, te verlichten, te redden, te helpen, brengt dit degene die zo handelt onverdiend lijden en pijn omdat het om een doelbewust gekozen daad gaat waarbij men voor zichzelf nieuw karma maakt. Begrijpt u wat ik bedoel?

Vr. – Ja.

*GdeP* – Dat is goed. En het is precies dezelfde gedachtegang die ik aan het begin van de avond naar voren bracht toen ik over hetzelfde onderwerp sprak.

Ik zal nog een of twee vragen beantwoorden en dan zullen we de bijeenkomst moeten sluiten.

Vr. – Ik zou graag iets vragen. Wat de vorige student zei vatte ik zo op, dat hij bedoelde dat KT te hoog stond om al dat karma van zichzelf te hebben. Het komt me voor dat het een teken is van zeer verheven zielen dat soort karma te ondergaan, want het zou kunnen zijn dat ze in hun evolutie zo snel willen vooruitgaan om de mensheid te helpen; ze zijn bezig al hun karma in een heel korte periode samen te persen.

*GdeP* – Vanuit dat gezichtspunt heeft u volkomen gelijk. Natuurlijk heeft u in één opzicht helemaal gelijk, want alles wat een individu overkomt is zijn of haar karma. Dus, het was KT's karma. Het was het karma van de Boeddha. Het was het karma van HPB. Natuurlijk is dat waar, maar het is heel algemeen gesteld. Het doet niets af aan het andere feit dat de daad van zelfopoffering voor het welzijn van de anderen doelbewust werd gekozen als het te volgen pad, en daarin ligt de schoonheid en de grootsheid van die daad.

Vr. – Mag ik in dit verband iets vragen? KT zei me eens toen ze sprak over wat ze eerder in haar leven had doorgemaakt, vóór ze met deze beweging werd vereenzelvigd – ze moest zoveel verschrikkelijke dingen meemaken, dingen waarvan u zou hebben gedacht dat ze voldoende was geëvolueerd om daaraan te ontkomen – ‘Ik moest deze dingen doen om in dit lichaam het lijden van de mensheid in al deze verschillende omstandigheden te begrijpen.’

*GdeP* – Dat is volkomen waar. Laat ik u een voorbeeld geven hoe vreemd karma werkt. In New York trouwde HPB met een jonge Georgiër, van wie de naam me is ontschoten, maar u kunt zijn naam vinden – als ik me goed herinner – in Olcotts *People from the Other World*. Hoe dan ook, haar huwelijk met hem was een voorbeeld van een doelbewuste keuze om te doen wat de wereld met recht zou houden voor een enorm dwaze daad, en toch werd het gedaan met een edel motief: om een karmisch overblijfsel uit te werken, als u me begrijpt, van een algemeen karma dat ze levens geleden te boven was

gekomen. Maar toch was dat restje karma blijven bestaan. Hoewel ze verkeerd werd beoordeeld en niet werd begrepen, wist ze aan de situatie het hoofd te bieden. Vanuit een normaal werelds standpunt gezien was het een bizarre daad; vanuit het standpunt van HPB gezien een edele daad. Ik zou precies hetzelfde hebben gedaan, de wereld laten denken wat ze wilde, zolang mijn geweten zuiver was, en ik daardoor zou weten dat ik in de toekomst volkomen vrij zou zijn.

Hoe kon HPB deze ingewikkelde details uitleggen aan een wereld van ongeloof die haar bespote en belasterde? Onmogelijk! Ze liet de zaak maar gaan, precies zoals ik zou hebben gedaan.

Het is een typische eigenschap van mensen dat ze zich door hun reacties blootgeven en zo hun ware aard tonen. Iemand die overal de spot mee drijft, heeft geen hoogontwikkeld intellect. Iemand die altijd iets verachtelijks of immoreels in zijn medemensen ziet, is niet vergevorderd in zijn evolutie. Hij geeft zijn eigen karakter bloot, omdat hij instinctief denkt dat anderen zijn zoals hij.

Laat u nooit van de juiste weg afbrengen door wat men zegt. In zo'n geval doet het er niet toe wat de wereld over u denkt. Als het zo moet zijn is het goed en verstandig om gerespecteerd te worden, maar als het om principes gaat, handel dan overeenkomstig die principes.

Nog één vraag, vrienden, en dan zullen we de bijeenkomst sluiten.

*Vr.* – Mogen we iets meer weten over de twee klassen van boeddha's. Het idee van een zelfzuchtige spiritualiteit die de toestand van boeddhachap bereikt bevat twee elementen die bijna niet in overeenstemming met elkaar zijn te brengen.

*GdeP* – Ja, dat is een heel natuurlijke gedachte, en juist dit onderwerp, naast andere, heeft Annie Besant niet begrepen. Ik geloof dat ze ergens heeft gepubliceerd dat het dwaas was om te spreken over pratyekaboeddha's, die verheven en grootse wezens, zoals zij het uitdrukte, als zouden ze een element van spirituele zelfzucht in zich hebben. Dat was natuurlijk een rechtstreekse kritiek op HPB's opmerkingen over de pratyekaboeddha's in *De Stem van de Stilte*. Mw. Besant begreep de fundamentele waarheid niet van het onderscheid tussen de twee klassen van boeddha's.

De term 'zelfzuchtig' wordt hier niet in de gewone menselijke betekenis van het woord gebruikt. Het wordt in de meer strikt etymologische betekenis gebruikt van iemand die de innerlijke vermogens van zijn eigen zelf tot ontwikkeling brengt om een edel en verheven doel te bereiken, en dat doet voor de eigen evolutie van het

individu, waarbij hij de wereld en het lijden en de pijn van anderen vergeet. De boeddha's van mededogen daarentegen, die oudere zielen zijn, rijper in wijsheid en hechter verbonden met het meedogende hart van het zijn, volgen de instincten van hun natuur die hen ertoe brengen hier achter te blijven als gidsen en inspirators van degenen die minder ver zijn gevorderd dan zij. Daarom worden ze 'boeddha's van mededogen' genoemd.

Deze boeddha's van mededogen worden absoluut onpersoonlijke kanalen waardoorheen de meest goddelijke kant van de natuur kan werken, terwijl de pratyekaboeddha's nog iets in zich hebben van hun individuele verlangen naar succes, naar het tot bloei komen, naar het zich ontwikkelen, hoewel op een heel hoog en verheven gebied. Daarom is er dit verschil: aan de ene kant de boeddha's van mededogen, volkomen onpersoonlijke kanalen voor het kosmische leven, voor mededogen en intelligentie; en aan de andere kant de pratyekaboeddha's, die niet zo ver zijn gevorderd, geest-zielen die niet zo oud en rijp in wijsheid zijn, die het verlangen hebben steeds verhevener en edeler te worden – daarom spreekt men over hun toestand als een soort spirituele zelfzucht.

De boeddha's van mededogen zijn in hun motieven en gevoelens volkomen onzelfzuchtig. En paradoxaal als het is, de pratyekaboeddha's zijn kil vergeleken met de boeddha's van mededogen die met hun hele wezen liefde, medelijden en tederheid uitstralen, en alles wat de menselijke natuur verheven maakt.

Dit is hopelijk een antwoord op uw vraag.

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – Vrienden, ik geloof dat we de bijeenkomst beter kunnen sluiten. Het wordt laat.

[Zeven gongslagen. Stilte.]



# 11

## Bijeenkomst op 23 april 1930

*GdeP* – Vrienden, ik vraag uw aandacht voor het feit dat hoe meer u vordert in de studie van esoterie, hoe verder u komt op het pad van chelaschap, des te informeler de dingen worden. Zelfs zozeer dat in de hogere graden geen enkele formaliteit bestaat. De leraar kan in het ene deel van de wereld zijn, zeg in Egypte, in een Europees land, of in Amerika, China, op Java, of ergens anders, en de chela kan op een andere plaats zijn. Laatstgenoemde kan een oproep krijgen, of wat HPB de ‘astrale bel’ noemde. De chela is misschien aan het werk in een veld, hij bestuurt misschien een auto, hij is misschien aan het eten, of zit in een leunstoel, of ligt in zijn bed. Maar zodra de oproep komt, is hij alert en ontvangt hij de boodschap of het bericht in stilte – het wordt dus zelfs niet mondeling gegeven.

De reden hiervoor is dat in de lagere graden een zeker mate van ceremonieel en ritueel diegenen helpt die het geestelijke vermogen om hun gedachten op hogere gebieden te richten nog niet hebben ontwikkeld. Maar in de hogere graden, wanneer dit concentreren van gedachten en deze geestesgesteldheid, wanneer dit verheffen van het denken, instinctief wordt, worden rituele voorschriften en ceremoniën van welke aard ook een obstakel of belemmering. Ze worden een hindernis omdat ze de aandacht afleiden naar uiterlijke zaken.

*Vr.* – Wanneer ik op deze bijeenkomsten naast een vriend zit die slaapt of tussen twee die zitten te soezen, ga ik me, ook al probeer ik dit te vermijden, erg ongemakkelijk voelen en word ik rusteloos. Dit is niet goed. Vertel me alstublieft hoe ik het beste van deze gevoelens af kan komen.

*GdeP* – Een heel goede vraag. Ik kan u niet zeggen hoeveel pijn het me heeft gedaan om in de loop van de laatste zes weken te vernemen dat enkele van onze vrienden, een of twee of misschien drie, in slaap zijn gevallen op een van deze bijeenkomsten. Ik heb hierover

reeds eerder gesproken toen ik het de eerste keer te weten kwam, en ik wilde zo vriendelijk mogelijk zijn, want de regels van de Oosterse School moeten strikt worden nageleefd. Ik heb toen voorgesteld dat iemand die zo slaperig was dat hij of zij niet wakker kon blijven, de bijeenkomst rustig zou verlaten en niet zou terugkomen totdat zo'n grove overtreding van de esoterische gedragsregels onmogelijk nog eens zou kunnen plaatsvinden.

Als direct antwoord op de vraag stel ik voor dat er een krachtige wilspanning wordt gedaan om meer alert te zijn, wakkerder dan ooit. Ik kan goed begrijpen hoe de vraagsteller zich moet voelen terwijl hij naast iemand zit die zit te soezen of slaapt, en – zoals ik toevallig weet – in één geval zelfs snurkte.

Weet u dat als zoiets zou gebeuren in de loges van onze Esoterische School in het oosten, als een student slaperig zou zijn of in slaap zou vallen op een bijeenkomst als deze, dan zou hij als een onmens worden beschouwd. Ik bedoel dit niet onvriendelijk. Ik vertel u eenvoudig de waarheid. Als deze leringen u voldoende interesseerden en als het hartenlicht in u voldoende helder was, met voldoende kracht brandde, zou u net zo min in slaap kunnen vallen als dat u zelfmoord zou kunnen plegen. Deze tekortkoming duidt op mentale traagheid en geestelijke duisternis – zelfs al is het maar tijdelijk. Ook dit is niet onaardig bedoeld. Het is het verwoorden van een waarheid, en ik spreek krachtige taal omdat er iets van verontwaardiging in mijn hart is dat zoiets heeft kunnen gebeuren. Er is geen excuus voor.

Wees echter vriendelijk en denk eraan dat enkele van de studenten hier met een fysiek voertuig moeten worstelen dat erg krachtig is. Ik heb mensen gekend die op de meest ongebruikelijke momenten in slaap vielen, maar hier in onze ES-bijeenkomsten hoort zoiets niet te gebeuren.

Ik acht het zelfs nodig te zeggen dat als iemand van u naast een medestudent zit die in slaap valt, en ziet dat dit gebeurt, hij of zij onmiddellijk zou moeten gaan staan om dit te melden.

*Vr.* – Zou u willen uitleggen wat HPB bedoelt wanneer ze spreekt over 'de zevenkoppige slang waarop de god Vishnu rust'?

*GdeP* – Wat HPB daar zegt is eenvoudig het vermelden van een feit waarvan – naar ik aanneem – elke ingewijde brahmaan op de hoogte is; en als men in de westerse wereld meer gewend was de oosterse psychologie en de oosterse beeldspraak te begrijpen, zou geen uitleg nodig zijn want de zaak zou zo helder zijn als glas. Vishnu ver-

tegenwoordigt één aspect van een hiërarchie, overeenkomstig de leer van de hiërarchieën die we in deze groep eerder hebben behandeld. ‘Rustend op de zevenkoppige slang’ betekent rustend op de zeven beginselen van de grenzeloze kosmos – Vishṇu, een deel van de gemanifesteerde hiërarchie of het gemanifesteerde heelal, rust in de schoot van de oneindige tijd en oneindige ruimte, de zevenkoppige Śesha genoemd.

Het woord śesha betekent ‘overblijfsel’ of ‘overblijfselen’, en Vishṇu die slaapt op de ‘zevenkoppige’ of ‘duizendkoppige’ slang Śesha verwijst naar twee dingen: de karmische overblijfselen van het voorafgaande kosmische manvantara die de basis vormen voor de manifestatie van het huidige, en ook naar wat ik zojuist kort noemde, de zeven beginselen van de kosmos waaruit en waarin het gemanifesteerde heelal bestaat. Daarom slaapt Vishṇu ook op Śesha tijdens de kosmische pralaya. Deze lering is heel nauw verbonden met een diepzinnig aspect van karma op kosmisch gebied.

Tussen de mens als individu – een gemanifesteerd wezen dat bestaat in en uit het grenzeloze universum waarvan het een onafscheidelijk deel is – en dat universum zelf – een gemanifesteerde entiteit of hiërarchie slapend in de schoot van de oneindige tijd en grenzeloze ruimte – bestaan veel overeenkomsten in elke betekenis van het woord, en u kunt dit begrijpen wanneer u zich het beginsel van de analogie herinnert.

Vishṇu is dus een aspect van het gemanifesteerde heelal, de behoudende kracht die tijdens pralaya slaapt in de schoot van de oneindige ruimte, in de oneindige tijd, en dit heelal heeft zijn cyclussen van zowel waken als slapen.

Op dezelfde manier kan over een zon worden gesproken die glinsterend in zijn sterren glans, min of meer als een kosmisch juweel, hangt op de borst van de eeuwigheid die zeven beginselen heeft, van de ruimte die zeven beginselen heeft. Dit alles houdt verband met het grote onuitsprekelijke mysterie van het universele Zijn dat zichzelf manifesteert in periodieke cyclussen van de gemanifesteerde Vishṇu en de ongemanifesteerde Vishṇu.

Heeft iemand hierover nog een vraag voor we verdergaan met de volgende?

*Vr.* – In het *Forum* van juli 1895 schrijft een chela: De ‘lichte kant van de maan staat voor een van de zeven heilige planeten die voor het oog van een niet-ingewijde en voor een telescoop verborgen is, en

die alleen zichtbaar is op bepaalde plaatsen van deze aarde en in bepaalde jaargetijden.’ Er wordt ook ergens anders gezegd dat de maan een plaatsvervanger is voor een onzichtbare planeet.

Is de maanketen, voorzover we deze in ons denken verbinden met de zichtbare maan, een ‘sluier’ bedoeld om de werkelijke keten te verbergen waarvan de onzichtbare planeet de erkende vertegenwoordiger is? Met andere woorden, kwamen we in werkelijkheid van de keten waarvan de onzichtbare planeet een deel is en niet van een keten die verbonden is met onze maan? Of is de maan alleen een plaatsvervanger in een andere zin – misschien in astrologische zin – en is de maanketen de echte ouder-keten?

*GdeP* – De maanketen is de werkelijke zevenvoudige ouder-keten waaruit onze aarde met al haar menigten zijn voortgekomen. De leringen over deze astrologische planeet, deze mystieke planeet, waarvoor de maan als vertegenwoordiger staat, horen niet thuis in deze sectie. Het spijt me erg dat ik dit zo vaak moet zeggen; maar in één opzicht tonen deze vragen waarop ik zo’n antwoord moet geven iets goeds aan: ze laten zien dat uw denken alert is, dat u diep nadenkt, dat u elke bijeenkomst die we samen hebben intuïtiever wordt en dat de leringen die u op onze eerdere bijeenkomsten heeft ontvangen licht in uw denken hebben geworpen zodat u op grond daarvan vragen gaat stellen. Dat is allemaal een goed teken.

Ik kan echter het volgende zeggen. Wat ik zeg zal een astronoom in het westen doen glimlachen en toch is het waar. De onzichtbare planeet waarvoor de maan in de esoterische oude astrologie als plaatsvervanger dient, staat heel dicht bij de maan en heeft in hoge mate deel aan de eigenschappen van de maankrachten. Er is een vergelijkbare planeet die heel dicht bij de zon staat en waarvoor de zon als plaatsvervanger dient. Deze twee planeten zijn twee van de zeven ‘heilige planeten’ van de Ouden.

*Vr.* – Als ik over een persoonlijke ervaring een vraag mag stellen, zou ik u om uitleg willen vragen over het volgende:

Enkele jaren geleden, op een ochtend terwijl ik in mijn bed lag en juist wakker begon te worden, maar voordat ik mijn ogen open had, zag ik een heel duidelijk beeld van KT’s hoofd van opzij gezien. Het was eerst bewegingloos, maar tenslotte wendde ze zich tot mij en lachte, en tegelijkertijd straalde ze iets uit wat ik alleen kan beschrijven als een sterke weldadige *vibratie* waardoor ik me gelukkig voelde; en toen was ze verdwenen.

Was dit alleen een droombeeld, of zag ik werkelijk het beeld van KT dat werd teweeggebracht door gedachteoverdracht of door haar aanwezigheid in haar m $\ddot{a}$ y $\ddot{a}$ vir $\ddot{u}$ pa? Ik heb KT nooit ernaar gevraagd.

*GdeP* – Gezien de sfeer van deze vraag lijkt het me dat wat u zag en voelde werkelijkheid was, maar niet in de vorm van een m $\ddot{a}$ y $\ddot{a}$ vir $\ddot{u}$ pa, of geprojecteerd lichaam, wat de Tibetanen een manifestatie noemen van de hpho-wa. Ik denk dat het een geval was van psychomagnetische waarneming van KT's feitelijke individualiteit zoals die op het astrale licht is afgedrukt. Er was een moment van intense mentale en geestelijke concentratie op het ideaal in het hart van de vraagsteller met betrekking tot zijn leider en leraar, en een sterke band van liefde, sympathie en toewijding stelde hem in staat om tijdelijk een beeld te zien van KT; en het is heel goed mogelijk dat ze zich hiervan volledig bewust was.

Een vraag als deze is vanzelfsprekend moeilijk te beantwoorden, omdat we alle details zouden moeten kennen en informatie zouden moeten hebben over tijd en plaats en omstandigheden en omgeving. Maar dit is mijn indruk.

*Vr.* – Kan de zin: 'Ik ben de alpha en de omega, het begin en het einde', symbolisch voor de logos, ook verwijzen naar 'het magische punt'? Kan zo'n 'magisch punt' worden gevonden aan het begin en einde van alles, daar waar het toepassen van wilskracht het grootste effect zou hebben?

Is het eerste en laatste punt in de tijd van elke periode of cyclus zo'n 'magisch punt'? Bijvoorbeeld, bij zonsopkomst en zonsondergang en wanneer we aan een werk beginnen en wanneer we ermee klaar zijn? Of, bijvoorbeeld, aan het begin en einde van een trap; of waar op een kruising andere wegen daarvandaan leiden? Of bij een deur waardoor men een huis binnengaat?

Er schijnt een 'magisch punt' te zijn aan beide kanten van een magneet. Is er niet ook zo'n punt aan het einde van elke stok of staf, vooral als deze een scherpe punt heeft?

Is de scherpe top van een piramide en van kerktorens niet bedoeld om de logos te symboliseren, omdat het een 'magisch punt' is?

Als dit alles een kern van waarheid bevat, kan dan de waarneming van 'magische punten' van nut zijn bij meditatie?

*GdeP* – Dat is een behoorlijk lange vraag! Wat deze vraagsteller, die duidelijk een mystieke inslag heeft, in gedachten heeft bij het spre-

ken over de alpha en omega wordt volgens mij in de theosofische literatuur vaak het hoofd en de staart van de slang van de eeuwigheid genoemd, of het begin en het einde van een evolutiecyclus. Of, zoals hij het zegt, de twee polen van een magneet. Hij noemt ze ‘magische punten’; dat is een ongebruikelijke uitdrukking. Sommige filosofen hebben over vergelijkbare zaken gesproken als ‘neutrale punten’, waar dingen beginnen en eindigen en die misschien nauwkeuriger ‘layacentra’ kunnen worden genoemd – verdwijnpunten die eveneens zowel begin- als eindpunten zijn.

Dit doet me denken aan een idee van een van de grote Engelse wetenschappers, een astronoom, Sir James Jeans, die wat hij ‘singuliere punten’ noemt omschrijft als de punten van ‘schepping’ in een sterrennevel in de ruimte, waar vanuit een andere ‘dimensie’ om zijn eigen term te gebruiken – vanuit een andere onzichtbare wereld zoals theosofen zouden zeggen – energieën en substanties ons fysieke heeal binnenstromen.

Dit is een opmerkelijke bewering voor een moderne wetenschapper, waarin bondig en nauwkeurig bijna hetzelfde wordt weergegeven als wat een theosoof in één opzicht bedoelt wanneer hij het heeft over een ‘layacentrum’ of een ‘layapunt’. Dit zijn punten, neutrale of ‘magische punten’, om de term van onze vraagsteller te gebruiken, die bestaan op de dunne en inderdaad volledig denkbeeldige scheidslijn tussen twee gebieden – waardoorheen van boven naar beneden hogere energieën en materie gaan; en waardoorheen eveneens van het lagere gebied naar het hogere, krachten en energieën omhooggaan die hun evolutie op het lagere gebied tijdelijk hebben beëindigd. Dat is typerend voor een layacentrum.

Ik denk dat het helemaal niet is aan te bevelen om te proberen zich tijdens meditatie op zulke ‘magische punten’ te concentreren, want het denken zou worden afgeleid en gericht op het uiterlijke in plaats van naar binnen gekeerd te zijn naar het innerlijke licht, dat de werkelijke weg naar geestelijke verlichting is. Alles waardoor het bewustzijn op uiterlijkheden wordt gericht is precies het tegenovergestelde van dat waarnaar een ES-student zou moeten streven.

Vr. – Op 17 oktober raadde u leden af om zich aan te melden om te worden toegelaten tot een hogere graad. Op 12 maart zei u tegen ons: ‘Waarom besluit u niet om de plichten van het chelaschap op u te nemen, de eed af te leggen, en de kennis te verwerven waarop u dan recht heeft?’

Belangrijke vragen worden door de laatste verklaring opgeroepen. Als een lid van deze groep zich geschikt acht zich aan te melden om de genoemde eed af te leggen, wordt dan van hem verwacht of is het hem toegestaan dat hij dit doet?

*GdeP* – De vraag is beantwoord in de voorafgaande verklaring. Ik herhaal nogmaals voor u: Waarom neemt u het koninkrijk der hemelen niet met geweld? – om een christelijke zegswijze te gebruiken. Het is volkomen nutteloos om me een briefje te schrijven, waarin u verzoekt tot een hogere graad te worden toegelaten. Bewijs het! Bewijs dat u waardig bent en u hoeft geen briefjes te schrijven. Ik zal het weten. Ik zal het op uw gezicht zien. Ik zal het voelen in uw uitstraling. Ik zal het weten door wat u zegt en doet. En dan zal u alles worden verteld dat nodig en geschikt voor u is om op dat moment te vernemen.

Iedereen die met voldoende bezieling verlangt om hoger te komen, zal zeker hoger komen. U moet zelf die beslissing nemen. *Uzelf moet dat besluiten*. Uzelf moet de eerste stap zetten. Ik kan het niet voor u doen. Ik zou dat niet kunnen zelfs al zou ik het willen. Ik ben gebonden me te houden aan regels die strenger zijn dan waar u ook maar enige weet van heeft. Hierin heb ik totaal geen keuze, maar ik ben voortdurend alert en kijk dag en nacht uit naar zelfs maar een enkele straal van de buddhische luister in ieder van u. En wanneer ik die zie is het mijn plicht om aan de roep gehoor te geven, want die stroom licht is een roep en de roep, vrienden, *zal worden beantwoord*. Ik ben niet tekortgeschoten noch zal ik tekortschieten; maar ik moet eerst dat licht zien.

*Vr.* – Is het juist om het verwerven van hogere kennis te beschouwen als een deel van het verlangen naar chelaschap, en als dit zo is, hoe kan iemand er zeker van zijn dat hij niet heimelijk naar ‘persoonlijk bezit’ gaat verlangen? Wat is – gezien de ingewikkelde en subtiele aard van de lagere natuur en de mogelijkheid tot zelfmisleiding – de beste manier om jezelf te testen en na te gaan of je verlangen naar hogere kennis en wijsheid zuiver en altruïstisch is?

*GdeP* – Zelfonderzoek. Onderzoek uzelf. Het dagelijks leven is het terrein van uw onderzoek. Als u tot de conclusie komt dat u uw plicht onpersoonlijk kunt vervullen en dat u die graag doet; als u ontdekt dat de plichten die u vervult dankbaar werk zijn; als u ontdekt dat u de kennis waarover u al beschikt geheim en stil kunt houden

zonder ernaar te verlangen om deze aan anderen te geven; als u ontdekt dat u niet tekortschiet in het leven dat u leidt – als u deze dingen constateert, dan begint de buddhische luister in u te werken en ik zal het zien.

En door de resultaten in uw leven, door de manier waarop u leeft, door de manier waarop u uw plicht vervult, zelfs de gewone dagelijkse plichten, zult u weten of u geschikt bent om hoger te klimmen. U bent uw eigen rechter. Ik kan niet over u oordelen. Dat is mijn werk niet. U zult heel snel weten of in uw leven zelfzucht de motor is of dat u wordt gedreven door liefde die geen grenzen kent. Hoe gering die liefde misschien ook is, al is daarvan maar een vonkje in uw hart, dan zult u het voelen.

Beoordeel uzelf. Kennis is een heilige zaak. U heeft er recht op. Het is niet zelfzuchtig, het is niet persoonlijk, om te willen weten, maar u heeft geen recht op kennis totdat u van uzelf weet dat u die kennis niet zult misbruiken of zult verraden. Dit zijn de oude regels van de Oosterse School en ze zijn heel rechtvaardig want ze zijn gebaseerd op de werkingen van de natuur zelf, op uw eigen menselijke natuur. Analyseer uzelf. Beoordeel uzelf. Onderzoek uzelf.

Er komt een tijd in het leven van een leerling, in het leven van een chela, wanneer niets hem kan tegenhouden. Hij zou op blote voeten naar de uiteinden van de aarde lopen voor datgene waarnaar zijn hart hunkert; vele vele chela's hebben in het verleden precies dat gedaan – alles achtergelaten. De wereld zei: wat een totale dwaasheid! Maar de leerling zag met het oog van de geest de glans op de bergen in het mystieke oosten en verwierf de schat van inwijding. Hij vond zichzelf, herkende zijn verwantschap met de goden en kwam in zelfbewust contact met de machten die onze aardbol leiden, beheersen en besturen. U weet wat ik bedoel. Hij gaf het persoonlijke leven op en vond oneindigheid.

*Vr.* – Al onze leraren zeggen dat degene die de beproevingen van het chelaschap uitdaagt en een beroep doet op de Wet om hem te testen, een grote hoeveelheid van zijn karma uit het verleden in een korte tijd onder ogen moet zien.

Men staat er dan heel anders voor dan wanneer aan hetzelfde karma op de gewone manier het hoofd moet worden geboden – verspreid over een lange periode met tussenpozen voor rust en om aan te sterken voor de volgende beproevende ervaring.

Geeft dit niet aan dat het werkelijke dynamische effect van karma



kan worden gewijzigd – verhaast of vertraagd – door de invloed van de menselijke wil?

*GdeP* – Dat is zeker het geval. En wanneer iemands karma door eigen inspanning wordt opgewekt en zich op één enkele plek van het karakter verzamelt, dan treedt meestal op wat HPB ‘geloftekoorts’ noemde. Het hele psychische gestel raakt dan in een koortsachtige toestand en het is een gevaarlijke tijd. Elke chela, elke chela in de dop, moet deze gevaarlijke toestand onder ogen zien en overwinnen. Overwinning betekent de gouden kroon. Mislukken betekent opnieuw proberen.

Bedenk alstublieft wat karma is. Karma is geen kracht van buitenaf. Karma bent uzelf. Onze Heer Boeddha vertelde de waarheid: wat u bent is uw eigen karma. U heeft uzelf gemaakt tot wat u nu bent. U maakt nu van uzelf wat u in de toekomst zult zijn. U bent uw eigen karma, het gevolg van degene die u vroeger was. En u bent nu de wortels, het zaad van de mens die u zult zijn. In beide gevallen bent u uw eigen karma.

Deze concentratie van karma betekent eenvoudig het onder ogen zien van alle aspecten van uw karakter op één moment, in plaats van verdeeld over een langere periode. De gemiddelde mens vindt het nogal gemakkelijk, neem ik aan, om aan de zwakheden van zijn karakter en zijn mislukkingen het hoofd te bieden wanneer deze over een lange periode worden verdeeld. Maar stel u voor dat u aan al uw zwakheden tegelijkertijd het hoofd moet bieden. Elke chela moet dat doorstaan. Dat is de inwijdingstest. Succes betekent glorie, verbazingwekkende dingen, kracht, macht, visie, wijsheid, kennis.

Weet u dat uw gedachten in die mate wezens zijn dat een gedach-  
tegang, met andere woorden een neiging van het karakter die het hele leven wordt volgehouden, een werkelijke entiteit in de astrale wereld wordt – een samengestelde entiteit? Weet u dat de chela, de neofiet, in de inwijdingsscholen deze, zijn eigen astrale kinderen, onder ogen moet zien en verslaan, dat wil zeggen ze moet doen uiteenvallen? Wat een vreemde paradoxale bewering – en toch is ze waar!

Het denken van sommige mensen is prachtig en het denken van andere mensen is verschrikkelijk. Deze samengestelde entiteiten hebben werkelijk vorm, kracht, vitaliteit; en Bulwer Lytton doelde in zijn roman *Zanoni* op deze entiteiten, toen hij sprak over ‘de wachter op de drempel’. Als de mensen slechts wisten waardoor ze worden omgeven – hun eigen kinderen, hun eigen gedachten, hun eigen

voortbrengselen – zouden ze uit afschuw en angst nalaten om te doen en te denken wat mannen en vrouwen vaak doen en denken.

U heeft in het dagelijks leven mensen vast wel vaak horen zeggen: ‘Ik vind de uitstraling van die persoon niet prettig, hij stoot me af. Ik kan die niet verdragen!’ Zo’n manier van spreken is vaak onvriendelijk en zulke gedachten moet men te boven komen. U moet dat alles overwinnen; u moet sterker zijn en boven die gevoelens uitstijgen. Maar toch bewijzen ze dat mensen worden omgeven door een sfeer – een ākāśische of astrale sfeer – die voor ieder individu het voortbrengsel of de uitkomst is van zijn gedachten, emoties, wilskracht, idealen, alles bij elkaar. U voelt de karakteristieke eigenschappen van het aurische ei van die persoon en van de wezens die in het aurische ei leven. Maar dit onderwerp gaat misschien te diep voor vanavond.

*Vr.* – Ik heb veel belangstelling voor gezondheid en genezing omdat men daardoor meer mogelijkheden heeft om te dienen. Heeft u ideeën op dat gebied die kunnen helpen? Ik heb veel boeken erover bestudeerd en ik ben bij mensen geweest die uitstekende genezers waren. Het lijkt me dat alle werkelijke theosofen tot op zekere hoogte genezers zouden moeten zijn. Is dat waar?

*GdeP* – Het is heel vanzelfsprekend dat u die vraag stelt. Laat ik een of twee dingen duidelijk maken. Geen mens vindt het prettig om ziek te zijn. Geen mens vindt het prettig om pijn te hebben. De meeste mensen zijn lafaards. Ze geven zo mogelijk de voorkeur eraan om aan de resultaten van hun eigen slechte gedachten en daden te ontkomen. Ze begrijpen niet dat hoewel het juist is dat genezing met alle normale en geschikte middelen moet worden nagestreefd, er ook zoiets is als het tegenhouden of terugdringen van het tot uiting komen – van het naar buiten stromen en het uitwerken – van opgehoopt karma dat normaal gesproken de vorm van een ziekte of een bepaald soort fysieke moeilijkheden zou hebben aangenomen.

Het is maar helemaal de vraag of het, tenminste voor een chela, wel zinvol of juist is om dat te doen. Voor westerlingen is dit moeilijk te begrijpen omdat de hele richting van ons denken en onze scholing vanaf de kindertijd precies daaraan tegengesteld is geweest. De meeste westerlingen geloven in feite niet in een astrale wereld. Ze weten niets van deze dingen. Als ze hierover iets horen, trekken ze het in twijfel. De meeste westerlingen geloven tegenwoordig niet eens dat ze een ziel hebben. Hoewel ze ervan hebben gehoord, hebben ze daarover geen enkele kennis. Ze zijn onwetend. Ze leven in het

lichaam; ze leven in het hersenverstand. Het lichaam is voor hen – de genoegens en successen ervan – het belangrijkste.

De wens om te genezen is mooi, het is een mooi instinctief gevoel en het is de plicht van ieder mens om anderen op te beuren, te bemoedigen en vrede te schenken – met andere woorden, te helpen. Het is de plicht van elke arts om te proberen ditzelfde te doen voor allen die bij hem komen en die lijden, die pijn hebben. Dat is goed. Maar ik geloof dat u doelt op zoiets als genezing door magnetisme, is het niet?

*Vr.* – Nee. Natuurlijk weet ik iets daarover, maar ik wil graag tot werkelijke genezing komen. Ik weet dat ik in het verleden veel fouten heb gemaakt, en anderen maken ze voortdurend, en ik ben er zeker van dat er een juiste manier van genezen is, en natuurlijk zal ik die te weten komen.

*GdeP* – Heel goed. Ik bewonder die geest. De wil om te weten is de eerste stap naar het verwerven van wijsheid. Ik begrijp nog niet helemaal wat u bedoelt met genezen, maar als u verwijst naar het leven van Jezus in het Nieuwe Testament – en hij zou een genezer zijn geweest – laat me u dan herinneren aan een esoterisch feit: de term ‘genezer’ werd bij de Ouden algemeen gebruikt voor iemand die zijn medemensen de hoogste zegening van gemoedsrust en harmonie van de ziel brengt. Wanneer deze in het leven en gedurende het hele leven heersen dan brengen ze een goede fysieke gezondheid met zich mee. Volg daarom het voorbeeld van Boeddha en van Jezus, de Christus genoemd. Wees vriendelijk, wees vergevensgezind, oordeel niet over uw medemensen, leer te vergeven, leer lief te hebben, want liefde is harmonie. Het is niet alleen onze plicht deze dingen te doen, maar het is een gelukkig voorrecht om te leven met de gedachte dat we deze dingen kunnen doen. Het is ons recht ze te doen. We zouden ze moeten doen; we moeten onze medemensen liefhebben. We zouden stromen van goede wil, van vriendelijke gevoelens, van behulpzaamheid moeten uitzenden, en als we dit een aantal jaren volhouden, zullen we, als we goed kijken, zien dat ons karakter vriendelijker, rijker, milder, liefdevoller wordt, en onze eigen gezondheid zal veel beter zijn.

De mens is een bron van energie. Dat is de basis van zijn karakter. De diepste kern van hem is liefde, is harmonie. Elke soort ziekte is het resultaat van disharmonisch denken, van disharmonische emoties en daarom disharmonisch leven.

*Vr.* – In *De Mahatma Brieven* zegt de meester dat er kennelijk veel vijfde-ronders zijn, waarbij hij spreekt over adepten en die mensen die zich onderscheiden – vooraanstaande politici, grote wetenschappers, enz. Wilt u ons uitleggen hoe iemand een vijfde-ronder begint te worden en ook hoe mensen kunnen evolueren op de bollen die nu in pralaya zijn?

*GdeP* – U heeft één vraag gesteld die vele andere inhoudt. Er zou een week voor nodig zijn met op elke avond een bijeenkomst van zes uur lang om ze allemaal toe te lichten.

Hoe wordt men een vijfde-ronder? Door de Wet te volgen, de zes glorieuze deugden steeds meer in praktijk te brengen, uw intellect te ontwikkelen, uw hart te veredelen. Word onpersoonlijk. Leer te vergeven. Leer lief te hebben. Dat zijn deugden die van moed getuigen. Een vijfde-ronder is iemand in wie de innerlijke god zich in hogere mate manifesteert dan in mensen van de vierde ronde. Alles wat in het menselijk leven verheven is, leer juist daarvan te houden. Probeer het tot uiting te laten komen in uw eigen leven. Geef de persoonlijke aspecten van uw bestaan zoveel mogelijk op. Leer waarde hechten aan blijvende dingen. Leer de bedrieglijke aard te begrijpen van vergankelijke dingen, dingen die u niet kunt meenemen wanneer u sterft. Bouw voor uzelf ‘schatten in de hemel’ op, om de taal van het Nieuwe Testament te gebruiken, waar geen dieven kunnen inbreken of stelen en waar ze niet worden aangetast door motten of roest, in plaats van voor uzelf tempels op aarde te bouwen die u zult moeten verlaten. Paleizen zijn op zichzelf best goed, maar wees geen slaaf van het paleis; wees de geest die erin woont. Dat is de weg. Begin de deugden te ontwikkelen die u op weg helpen om sneller dan normaal een vijfde-ronder te worden.

Een vijfde-ronder betekent alleen maar iemand die een hele ronde vóór is op de meeste mensen van nu, die vierde-ronders zijn, en elke voortreffelijke geestelijke mens is een vijfde-ronder. Niet noodzakelijk ‘politici’. Maar de grote filosofen, de grote filantropen, de grote kunstenaars, zij die met hun begaafdheid verlichting hebben geschonken aan het hart van de mens, die de ziel van de mens troost hebben gebracht, die de mensheid hebben verbeterd door onder ons te leven – dat zijn de vijfde-ronders, de grote figuren die hun medemensen hebben geïnspireerd om edeler en betere dingen te doen.

Wat betreft de werkwijze van de evolutie op de planeten waarvan u zegt dat ze in ‘pralaya’ zijn. Laat ik u ten eerste erop wijzen dat ‘pra-

laya' niet de juiste term is; *obscuratie* is in dit geval de juiste term. En laat ik ten tweede onder uw aandacht brengen dat deze andere planeten niet noodzakelijk de hele tijd in obscuratie zijn. De obscuratieperioden van elk van deze bollen – wat de juiste term is en niet planeten wanneer men spreekt over de zeven bollen van de keten – zijn niet lang vergeleken met de verblijfsperioden van de actieve levensgolf.

Bijvoorbeeld, wanneer onze eigen mensheid deze aardbol van onze eigen aardketen zal hebben verlaten en verder zal zijn gegaan naar bol E, zal deze bol D zijn obscuratieperiode ingaan en die periode heeft in het algemeen gesproken maar ongeveer een tiende van de lengte van de voorafgaande periode van activiteit. Wanneer deze korte obscuratieperiode ten einde is, zal een andere evolutiegolf deze aardbol binnenkomen. Wij zullen dan nog steeds op bol E zijn.

Er zijn golven of groepen van entiteiten die elkaar langs de planeetketen in regelmatige tijdsperioden opvolgen. Wij mensen zijn niet de enige wezens van de planeetketen die gewoonlijk de aardketen wordt genoemd. We zijn maar één groep of levensgolf.

Kijk bijvoorbeeld naar een andere planeet dan onze aarde. De planeet Mars is op dit moment in obscuratie. Sommige mensen schijnen te denken dat die obscuratieperiode zolang voortduurt als dat de levensgolf die zich daar vroeger manifesteerde, nodig heeft om door alle drie andere bollen van de planeetketen Mars op de opgaande boog te gaan, en tot die levensgolf de vierde bol van de Marsketen weer bereikt – die vierde bol is de voor ons zichtbare planeet. Dat is niet het geval. De obscuratieperioden van de bollen van een planeetketen zijn altijd veel korter dan de perioden van manvantara of actieve manifestatie van zo'n bol.

Ik kan eraan toevoegen dat er werkelijk enorme veranderingen in het type en de karakteristieken van een levensgolf of groep optreden terwijl ze van bol naar bol van een specifieke keten gaat. De 'dieren' op de bollen F en G van onze eigen aardketen bijvoorbeeld – of beter gezegd, wat op die bollen overeenkomt met wat de dieren op aarde zijn – staan honderd keer zo hoog als wij mensen op deze bol D. Stel u voor hoe de mensheid van de bollen F en G zou zijn.

Onze bol D is de stoffelijkste van alle zeven bollen van onze aardketen. De volgende bol die na de onze komt op de opgaande boog is een relatief geestelijke bol. Bol F die daarop volgt is nog etherischer of spiritueler, en begint iets te hebben van de aard van werkelijke geestelijke substantie, terwijl bol G bijna een spirituele bol is.

U ziet hoe prachtig deze leer van theosofische evolutie is. We beginnen in elke ronde op bol A, die een betrekkelijk geestelijke bol is, en doorlopen daar onze zeven cyclussen of wortelrassen zoals we die noemen, maar op een verheven gebied. We verlaten die bol A, en terwijl we overgaan naar bol B op de neergaande boog, verkeert bol A in zijn korte periode van obscuratie voordat hij zijn volgende levensgolf of groep ontvangt. Maar wij zijn intussen op bol B en doorlopen daar onze zeven wortelrassen. Wanneer dit is volbracht, verlaten we bol B en gaan naar bol C. Daarna komen we op bol D, onze aarde, en dalen daarbij steeds dieper in de materie af. Er is een voortdurende toename van materiële krachten en energieën terwijl we langs de boog naar beneden gaan en een voortdurende afname van onze geestelijke en meer verheven intellectuele vermogens.

Omgekeerd, als we beginnen aan de opgaande boog of de lichtende boog zoals hij wordt genoemd, vindt precies het tegenovergestelde plaats: we dematerialiseren onszelf steeds verder op elke nieuwe bol van de opgaande boog en tegelijkertijd vergeestelijken we. En daarom staan zelfs de dieren of wat overeenkomt met de dieren op bol F en bol G, honderd keer – wat betreft bol G mogelijk zelfs duizend keer – zo hoog als wij mensen op aarde, dat wil zeggen, wij die ons nu manifesteren op deze dichte materiële bol D in onze zwakke grofstoffelijke voertuigen.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen over deze laatste verklaring die u gaf? Ik begrijp natuurlijk dat de wezens op deze twee bollen geestelijk zijn. Maar wat betreft de bol die aan onze bol voorafgaat – bol C: wanneer u zegt dat de dieren hoger staan dan de mensen op deze bol, neem ik aan dat u bedoelt hoger in de zin dat ze meer geestelijke kenmerken hebben. Maar ze zijn toch niet verder geëvolueerd dan wij; ze komen wat hun evolutie betreft achter ons aan, nietwaar?

*GdeP* – Nu stelt u een heel relevante en interessante vraag. Misschien heeft u hier iets aan: de dieren op bol F, of wat daar en op bol G met de dieren overeenkomt, zijn evolutionair gezien verder gevorderd dan de mensen op aarde. Als u dat kunt begrijpen, heeft u de sleutel tot uw antwoord. Maar de ‘dieren’ op bol C – de bol die voorafgaat aan onze bol D – komen wat hun evolutie betreft natuurlijk achter ons.

*Vr.* – Er is ons gezegd dat mens-zijn de ontwikkeling betekent van het manas of het denken; en dier-zijn betekent dat er niet zo’n ont-

wikkeling plaatsvindt. Dat is, denk ik, waarom we een beetje van ons stuk zijn gebracht, want als de dieren ons vooruit kunnen zijn zonder denkvermogen, moet dit een andere vorm van evolutie betreffen.

*GdeP* – Die lering geldt alleen voor de evolutie op aarde. Bedenk dat de aarde onderdeel is van een zevenvoudige keten. Het mānasische vermogen is onderverdeeld in zeven graden. De mens is een mens wanneer hemel en aarde elkaar zagezegd ontmoeten, wanneer het geestelijke en het stoffelijke in balans zijn. Dat is de lering met betrekking tot bol D, onze aarde.

Ik kan daar nog aan toevoegen: de dieren op bol G, de laatste en hoogste bol in onze keten, hebben meer mānasisch vermogen dan wij. Ze worden alleen ‘dieren’ genoemd omdat ze op de hiërarchische schaal dezelfde toestand of graad op bol G vertegenwoordigen die onze dieren op de hiërarchische schaal op aarde vertegenwoordigen. U weet waaruit die hiërarchische schaal bestaat: de drie elementalenrijken, het mineralenrijk, het plantenrijk, het dierenrijk, het mensenrijk en de drie godenrijken – tien rijken in totaal.

*Vr.* – Er werd vanavond gezegd dat een chela, iemand die een chela wil worden, zijn verzamelde karma onder ogen moet zien. Nu heb ik me vaak dingen afgevraagd over Subba Row. Zoals velen van u zich misschien herinneren, stierf hij aan een huidziekte waarvan Olcott beweerde dat deze voortkwam uit zijn verlangen om ervaring op te doen met fohat. Nu vraag ik me af of dit geval identiek is met dat van een chela, van iemand die een chela probeert te worden op een hoger gebied, maar die probeerde hoger te komen dan zijn karma toestond; of ontbrak het hem slechts aan het vermogen om het juiste proces te begrijpen?

*GdeP* – Nee. Ik ben het hierover helemaal niet eens met kolonel Olcott. Hij deed veel goede dingen, maar hij had ook de neiging zich dingen te verbeelden, niet alleen over zijn eigen leraar HPB, maar ook over andere dingen. En ik bedoel dit niet onvriendelijk, want ik denk dat dit eenvoudig een feit is.

Een van de vragen die ik onlangs moest beantwoorden gaf me de gelegenheid om uw aandacht te vragen voor het interessante feit dat zelfs een hoge chela, juist een hoge chela, niet kan vermijden karma onder ogen te zien; dat er zoiets is als oud karma dat nog niet is uitgewerkt zelfs in het geval van relatief vergevorderd chelaschap. Ziekte was, geloof ik, een van de dingen waarover ik sprak, en de

slechte gevolgen van het terugdringen ervan. Dit terugdringen kan worden gedaan, maar als u dit doet, slaat u de ziekte alleen maar op, dringt u haar terug naar een toestand van latentie, en zal ze onvermijdelijk ergens in de toekomst naar buiten komen, en naar alle waarschijnlijkheid op een tijdstip dat ze nog minder welkom is dan wanneer de natuur haar op de gebruikelijke manier naar buiten had gebracht of had geprobeerd haar uit het lichaam te verwijderen in de vorm van een ziekte.

Denk alstublieft niet dat dit betekent dat we niet moeten proberen om te worden genezen. Het betekent niet dat we ons stomweg erbij moeten neerleggen dat we lijden. Helemaal niet. Het idee moet niet zijn om de ziekte terug te dringen of haar in een latente toestand te dwingen, maar haar naar buiten te brengen, haar zo gemakkelijk mogelijk naar buiten te leiden. De geneeskunde van de toekomst zal zich dit zo scherp realiseren, en de kennis van het fysieke lichaam zal zoveel groter zijn dan nu, dat de artsen van de toekomst in staat zullen zijn om een ziekte voorzichtig en zachtjes naar buiten te leiden zodat het lichaam nauwelijks schade wordt toegebracht, en zeker niet te gronde wordt gericht zoals het zonder succes experimenteren bij een medische behandeling tegenwoordig vaak het lichaam te gronde richt. Het motief mag dan misschien goed zijn, maar hier in het westen kennen we allemaal het oude gezegde dat de weg naar een zekere hete plaats 'is geplaveid met goede bedoelingen'.

Ik denk dat in het geval van Subba Row er eenvoudig een hoeveelheid oud karma naar buiten kwam, en hij had de moed om het naar buiten te laten komen en stierf in de wetenschap dat wanneer het eenmaal was afgedaan, dit karma zou zijn afgewerkt. Hij was een goed mens. Hij had nog edelmoediger kunnen zijn. Hij was een brahmaan en had de mentale instelling van die erg trotse en hooghartige kaste, maar hij was een goed mens en een oprecht mens. Hij was een chela en een relatief vergevorderde chela. Ik heb met belangstelling zijn meningsverschil met HPB gelezen over bepaalde moeilijk te doorgronden vraagstukken van de esoterische filosofie en het deed me altijd denken aan twee tegenstanders die vriendschappelijk met elkaar schermen, want geen van beiden durfde alle kaarten op tafel te leggen. Elk begreep de ander en toch gaf elk de voorkeur aan zijn of haar eigen manier van uiteenzetten van de esoterische wijsheid. HPB was een leerling van de meesters van de Himālaya om de gebruikelijke uitdrukking te gebruiken – met andere woorden een leerling van onze Heer Boeddha.



Subba Row was daarentegen een brahmaan. Zijn hele denken richtte zich naar het prachtige Vedānta-stelsel – de meest edele vorm die het filosofische denken van het brahmanisme ooit heeft aangenomen. Hij was een aanhanger van dit stelsel. En het is voor u misschien interessant om te weten dat studenten in de Advaita-Vedānta door hun sektarische tegenstanders vaak ‘boeddhisten in vermomming’ worden genoemd, terwijl vreemd genoeg bepaalde groepen boeddhisten door andere boeddhistische groepen ‘aanhangers van de Vedānta in vermomming’ worden genoemd; dit wil zeggen dat de Advaita-Vedānta en het transhimālaya-boeddhisme fundamenteel hetzelfde zijn. De verschillen ertussen betreffen eerder de vorm, het gewaad, of de manier van uitdrukken, dan essentiële dingen.

*Vr.* – Ik zou graag willen vragen of de dieren op bol G meer manas zullen hebben dan wij nu, omdat wij manas van een hogere soort zullen hebben en, omdat ze na ons komen, zullen ze ook meer manas hebben, terwijl wij op dat moment zullen zijn overgegaan naar hogere manifestaties, of naar de verwezenlijking van hogere beginselen.

*GdeP* – Ik denk niet dat ik u begrijp. Probeer de vraag opnieuw te formuleren. Ik voel diep mee met uw moeilijkheid. Ik denk dat ik de strekking van uw vraag wel aanvoel, maar ik begrijp haar nog niet helemaal. En ik durf niet te antwoorden voordat ik het begrijp.

*Vr.* – Er is ons geleerd dat de dieren in de evolutie na ons komen. Maar als ze op bol G verder zijn dan waar wij nu zijn, betekent dat dan niet dat ze nog steeds achter zijn op de mensen; dat de mensen in ontwikkeling eenvoudig zo ver op hen vooruit zijn op bol G?

*GdeP* – Dat is volkomen juist. En het is een goede zaak dat u dit naar voren bracht. De mensen op bol G zullen in evolutionaire ontwikkeling natuurlijk nog steeds ver vooruit zijn op wat we bij wijze van spreken de ‘dieren’ van bol G kunnen noemen. De relatieve graden zullen in stand blijven terwijl de levensgolf van bol tot bol gaat.

*Vr.* – Mijn vraag betreft een soortgelijk onderwerp. Zullen deze entiteiten, dieren en mensen, die nu op bol C zijn, wanneer de tijd komt om af te dalen naar bol D, door dezelfde ervaringen moeten gaan en bij benadering zijn waar wij nu zijn? Ik bedoel dezelfde ervaringen hebben die wij nu doormaken. Ze zijn nu geestelijker, maar wanneer ze naar deze bol afdalen en wij naar de volgende en hogere bol zijn vertrokken, zullen zij dan zijn wat wij nu zijn – veel minder

geestelijk dan ze waren natuurlijk, maar praktisch wat wij nu zijn?

*GdeP* – In algemene zin is het antwoord: ja. Maar in plaats van meer geestelijk te zijn zullen ze stoffelijker zijn, omdat ze zullen zijn afgedaald van bol C naar bol D.

*Vr.* – Ja, dat bedoel ik, maar omdat ze nu hoger staan dan wij, vroeg ik me af of ze dezelfde ervaringen moeten hebben als die wij nu doormaken.

*GdeP* – Heeft u het over bol C?

*Vr.* – Ja. U heeft gezegd, dacht ik, dat ze hoger staan, dat zelfs de dieren op bol C hoger staan dan wij.

*GdeP* – Nee. Maar wel op de opgaande boog. U heeft echter in één betekenis van het woord gelijk. De dieren, zelfs de ‘dieren’ op bol C, staan ‘hoger’ dan de dieren op bol D in de zin dat ze etherischer zijn, maar ze zijn niet zo ver gevorderd in evolutie, ze hebben zich nog niet zo lang ontwikkeld als de dieren op deze bol D. En u verwees ongetwijfeld naar de levensgolven die na de onze zullen komen. In dat geval heeft u volkomen gelijk.

*Vr.* – U heeft ons vaak gezegd dat een gedachte een entiteit is die een eigen leven zal ontwikkelen. Maar wat is nu precies een vraag in ons bewustzijn? Er is soms behoorlijk wat denkwerk voor nodig om een vraag feitelijk te formuleren, en tenzij men werkelijk weet wat men wil weten, is de vraag niet scherpomlijnd.

*GdeP* – Helemaal juist.

*Vr.* – Maar wat is een vraag?

*GdeP* – Een vraag is een gedachte-elementaal in de barensweeën van geboorte. U heeft een vaag idee dat u zou willen omschrijven. U probeert die gedachte in de vorm van een vraag te gieten; te proberen die vraag vorm te geven, uw gedachte vorm te geven, betekent die gedachte tot geboorte te brengen. Als u uzelf onderzoekt, zult u zien dat een vraag in feite haar eigen antwoord bevat als u wijs genoeg bent om het te vinden.

Voor sommige mensen is het stellen van vragen heel gemakkelijk. Anderen hebben veel moeite om vragen te stellen. Tot de laatstgenoemde groep behoren wellicht diepere denkers dan diegenen die

vlot vragen kunnen formuleren en stellen; de enige uitzondering wordt gevormd door vergevorderde mensen van wie de intellectuele vermogens zo volledig getraind en onder controle zijn dat volmaaktheid in denken voor hen vanzelfsprekend is.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over wat u zo-even over genezen heeft gezegd? In San Diego ontmoette ik onlangs een vrouw die een genezer naar haar huis liet komen. Ze was erg ziek geweest en hij kreeg haar in korte tijd uit bed. Hij was een geestelijke magnetiseur. Was het nu verbeelding van haar kant of genas hij haar echt?

*GdeP* – Ik zou het niet kunnen zeggen, tenzij ik die persoon zou kennen en alle omstandigheden zou weten.

*Vr.* – Ik bedoel of deze magnetiseurs het vermogen hebben om iemand fysiek te helpen, hoewel het slecht voor hen kan zijn in een andere incarnatie of in een latere periode wanneer ze het karma ervan moeten uitwerken?

*GdeP* – Ja, echte magnetiseurs hebben inderdaad het magnetische vermogen tot genezing – het terugdringen van een ziekte, als u dat ‘genezing’ wilt noemen. Het betekent uitstel van de ziekte; maar ze zijn beslist geen *geestelijke* genezers. Dat is een volledig verkeerd idee. Een magnetiseur geneest door middel van stoffelijk, of liever dierlijk of psycho-dierlijk magnetisme. Een spirituele genezer is iemand die een krom leven recht maakt, die een misvormd karakter weer een goede vorm geeft. Zo’n figuur was Boeddha, zo iemand was Jezus. Zo is elke grote ziener en wijze. Zij zijn de werkelijke genezers, de echte geestelijke genezers, omdat ze het denken en de ziel van de mens genezen. De anderen genezen door wat veelal ‘dierlijk magnetisme’ wordt genoemd, maar ze houden niet van die uitdrukking en dus noemen ze zichzelf ‘geestelijke genezers’, een volledig onjuist en verkeerd gebruik van het woord ‘geestelijk’.

Deze opmerkingen zijn niet onvriendelijk bedoeld. Ik ben hier om u de feiten te vertellen, maar dit betekent niet dat ik denk dat deze magnetiseurs slechte mannen en vrouwen zijn – helemaal niet. Ze zijn onwetend, en velen van hen zijn ongetwijfeld heel oprecht, maar zich ‘geestelijke’ genezers te noemen is belachelijk. Ze weten niets van de geest. Maar enkelen van hen hebben enig idee van spiritualiteit. Zelfs de gemiddelde hypnotiseur kan genezen, hij kan een ziekte terugdringen, en hij is net zo goed een magnetiseur als de anderen. Het is

een vorm van psychische beïnvloeding die gewoonlijk hypnotisme wordt genoemd.

*Vr.* – Zijn er bepaalde dieren in deze ronde of op dit gebied die nu leven en in hun evolutie hoger staan dan het gemiddelde dier? Ik bedoel, kunnen ze vóór zijn op andere dieren, net zoals u zegt dat er hier mensen van de vijfde ronde zijn? Er schijnen dieren te zijn die menselijker lijken dan de mensen, en ik vraag me af of ze een beetje verder zijn dan het gemiddelde dier.

*GdeP* – Ik begrijp u volledig, en u heeft helemaal gelijk. Is dat uw hele vraag?

*Vr.* – Zijn ze niet verder gevorderd, zoals een vijfde-ronder dat bij de mensen is? Kunnen er dieren van de vijfde ronde zijn?

*GdeP* – Er zijn in het dierenrijk bepaalde families die in hun evolutie verder zijn ontwikkeld dan andere families. Dat is vanzelfsprekend. Iedereen kan dat zien. De apen en de mensapen zijn veel verder dan de andere dieren. De reden is dat ze een bepaalde hoeveelheid menselijk bloed in zich hebben ten gevolge van de vreselijke fout, eerst van mensen van het derde wortelras, en later van een gedegeneerd deel van het vierde wortelras. Ze staan in de dierenwereld ongeveer waar vijfde-ronders staan ten opzichte van ons mensen, wanneer we spreken over vijfde- en zesde-ronders onder de mensen.

In het mensenrijk verschijnen nu vijfde-ronders onder ons en ze zullen in steeds grotere aantallen verschijnen totdat we deze bol verlaten. De vijfde-ronders zijn allen werkelijk edele mensen, de buitengewoon geestelijke mensen. Mensen van de zesde ronde zijn uiterst zeldzaam. De enige die bekend is in de opgetekende geschiedenis was Gautama de Boeddha. Er zijn anderen, maar ze zijn niet bekend. En hun aantal is heel gering. Uw bewering is over het algemeen volkomen juist. Begrijpt u het antwoord?

*Vr.* – Ja, alleen dacht ik niet aan dat soort dieren. Ik dacht aan een heel edel paard of een hond, die kwaliteiten lijken te hebben die minder beestachtig zijn dan die van sommige mensen.

*GdeP* – Nee. Er zijn geen dieren van de vijfde ronde in die betekenis van het woord. De enig mogelijke reden om te spreken over dieren die verder zijn ontwikkeld dan andere is deze: tamme dieren of huisdieren zijn verder gevorderd in hun evolutie dan wilde dieren. Maar zo'n directe omgang is niet goed voor huisdieren. Het is niet

goed om huisdieren te hebben, omdat de deur naar het mensenrijk is dichtgegaan; hij ging dicht op het punt halverwege de vierde ronde, tijdens het vierde wortelras. Geen dier kan nu het mensenrijk binnengaan, of kon na die tijd het mensenrijk binnengaan. Huisdieren zijn daarom dieren die in een kunstmatige en geforceerde staat van evolutie leven die ongezond is. Ze balanceren tussen het onvermogen om verder te komen gedurende de rest van dit hele planetaire manvantara en hun natuurlijke staat als dieren. Het is in feite onjuist om huisdieren te houden. Het is niet goed voor die dieren.

*Vr.* – Deze vraag heeft me heel erg beziggehouden, en uw antwoord op de vorige vraag bracht deze naar boven. In grote lijnen is het verschil tussen de mens en het dier dat de mens zelfbewust is en weet dat hij een mens is, terwijl het dier niet weet dat het een dier is. Maar in de eonen die nog komen, wanneer het dier manas bezit, zal het daarachter komen; en het lijkt me dat dit onuitsprekelijk tragisch zal zijn. Ik vraag me af of u ons daarover wat kunt vertellen.

*GdeP* – Ik moet even denken of ik u wel goed begrijp.

*Vr.* – Als een dier over voldoende manas zou beschikken om te weten dat het een dier is, dan zou dit een beangstigende tragedie zijn. In de toekomst zullen dieren verder zijn dan wij nu. Ze zullen manas hebben. Hoe zullen ze daarmee omgaan?

*GdeP* – Uw vraag is niet erg helder in uw gedachten. U zegt dat in de toekomst de dieren verder zullen zijn dan wij nu. Maar wat bedoelt u daarmee precies?

*Vr.* – Precies wat u ons een poosje terug vertelde, dat ze verder zouden zijn dan de mens nu is, hoewel de mens nog altijd verder zou zijn dan zij. Maar als ze op dat moment over manas beschikken, als de tijd ooit komt dat de dieren manas zullen hebben ontwikkeld, dan zullen ze zelfbewust zijn; en zullen ze dan niet de beperkingen voelen zoals ze die nu zouden voelen als hun manas was ontwikkeld? En zou dat dan niet tragisch zijn?

*GdeP* – Het zou ‘tragisch’ zijn als dat het geval was, maar de dieren, of wat overeenkomt met de dieren op de bollen F en G, zijn niet de dieren van de aarde. Ze zijn entiteiten, eens de dieren van de aarde, die op de hogere bollen hun bewustzijnscentrum hebben in een deel van hun constitutie dat veel hoger is dan het deel waarin het menselijk bewustzijn op aarde nu is geconcentreerd. Er is daaraan

niets tragisch. Maar voor deze arme huisdieren is het tragisch dat hun manas-vermogen op aarde wordt gestimuleerd, hoe weinig ook, want ze kunnen niet verder. De deur naar het mensenrijk, of mānasische rijk, is gesloten gedurende dit manvantara, en ze zweven, bij wijze van spreken, evenals de doodkist van Mohammed tussen hemel en aarde.

*Vr.* – Is het mogelijk dat u het laatste deel van de vraag over de dieren op de bollen F en G herhaalt?

*GdeP* – Ik zal proberen het uit te leggen. Het dier heeft elk beginsel dat de mens heeft, maar in het dier zijn niet alle beginselen gemanifesteerd of actief. Hetzelfde geldt in feite voor de mens: niet alle hogere delen van de menselijke beginselen zijn actief. Maar deze dieren die tegenwoordig op aarde bestaan, zullen, wanneer ze bollen F en G bereiken, om een heel misleidende uitdrukking te gebruiken – omdat ik nu niet over lichamen spreek, maar over de monadische essentie – wanneer de monadische essenties van deze dieren die tegenwoordig op aarde bestaan bol F en bol G bereiken, zullen ze bewust in dat deel van hun constitutie leven dat hoger is dan het deel van hun gestel waarin mensen nu leven.

*Vr.* – Het lijkt bijna alsof die bewering zelfs op deze aarde tot op zekere hoogte juist is, zoals bijvoorbeeld wanneer je in de vroege ochtend de vogels uit volle borst hoort zingen; hun bewustzijn lijkt zelfs een hogere trilling te weerspiegelen dan de onze.

*Vr.* – Speelt het element van verhoudingen bij deze discussie niet een rol? De monadische entiteiten moeten een lange pelgrimstocht maken in het dierenrijk en vervolgens gaan ze door het mensenrijk wanneer aan hun reis in het dierenrijk een einde is gekomen. Maar ik zou denken dat er verhoudingen van intelligentie zijn, net als bij het opstellen van een vergelijking, tussen de ene groep en de andere. Maar de twee rijken zijn absoluut en onmiskenbaar gescheiden, omdat elk zijn eigen pelgrimstocht op deze planetaire bollen moet maken en daarna, als het mensenrijk wordt betreden, volgt er een andere pelgrimstocht en dan worden er meer kwaliteiten gemanifesteerd en worden deze bewustzijnsvermogens tot uitdrukking gebracht.

*GdeP* – Dat is waar. Het element van verhoudingen speelt hierbij een rol en daarnaar verwees ik toen ik een poosje terug sprak over de verschillende graden die relatief dezelfde blijven. Als u zich voorstelt

dat de dieren van nu over het algemeen leven in wat u gewend bent het kâma- of begeertebeginsel te noemen, en de gemiddelde mens van vandaag over het algemeen in wat we het mĀnasische beginsel noemen of het kâma-mĀnasische beginsel, zult u begrijpen wat ik bedoel.

Als ze bol F of bol G bereiken, waarbij elk van deze beginselen zijn eigen zeven graden van de laagste tot de hoogste heeft, stijgt het bewustzijn evenredig met de vooruitgang van bol naar bol. Dus, terwijl de mens op deze aarde in het mĀnasische deel leeft, of liever in dat deel van manas wat we het kâma-manas noemen, zal het bewustzijn op bol F actief zijn in het deel van manas dat overeenkomt met buddhi – het buddhi-manas. Op bol G zal het in het ātman-manas zijn.

Hetzelfde geldt voor de dieren: het kâma-beginsel heeft zijn zeven graden van de laagste tot de hoogste die overeenkomen met de zeven hoofdbeginselen. Daarom zullen de dieren op bol F leven in het buddhi-beginsel van kâma en op bol G in het ātmische beginsel van kâma.

*Vr.* – U zei dat bepaalde huisdieren schade wordt toegebracht omdat ze door de mens worden aangehaald. Ik vraag me af of dat ook geldt voor wilde dieren wanneer ze uit eigen beweging naar bepaalde mensen toekomen en geleidelijk meer en meer vertrouwd en vriendelijk worden, maar nog steeds hun eigen leven leiden in het wild? Dat zal hun dierlijke evolutie toch niet in de weg staan, zelfs al verblijven ze evenveel bij een mens als gewone huisdieren?

*GdeP* – Nee, u heeft gelijk, omdat dat geen voorbeelden van huisdieren zijn. De natuur en de instincten van dieren zorgen hiervoor. Het dier vindt zijn eigen niveau in zulke omstandigheden net als water. De evolutie wordt in deze gevallen niet geforceerd zoals bij huisdieren. Huisdieren die worden aangehaald en gevoerd en geknipt en gekleed en allerlei andere grappige dingen met zich laten doen zoals mensen doen met hun honden en katten en paarden, ondergaan een training die in feite de groei van de hogere beginselen in de dieren forceert en het is een heel ongelukkige situatie; de redenen daarvoor heb ik al eerder aangegeven. Dat is niet gunstig voor de dieren.

*Vr.* – In mijn denken bestaat enige verwarring over entiteiten, beginselen en levensatomen. Ik heb het idee dat er achter elk atoom en elke entiteit – als deze hetzelfde zijn – een monadische essentie moet staan of deze moet overschaduwen, maar het is me niet duidelijk. Als een mens een gedachte voortbrengt die een entiteit wordt, wanneer wordt deze dan door de monadische essentie over-

schaduwde? Het lijkt absurd, maar zou u dit willen toelichten.

*GdeP* – U heeft een heel diepgaand vraagstuk aangeroerd dat ik vaak heb geprobeerd uit te leggen, en ik ben soms daarmee gestopt bijna wanhopig over mijn eigen onvermogen om aan u op een geschikte manier duidelijk uiteen te zetten hoe de feiten liggen. Ik zal het echter opnieuw proberen.

Een gedachte is een elementaal. De wortel of basis van elke elementaal is een monade, zoals dat ook voor de mens het geval is. Dit is weer een van de wonderlijke mysteries van het bewustzijn: dat elke monade een scheppend centrum is, niet in de zin van iets uit niets scheppen, maar van het voortbrengen van de atomen van zichzelf die op hun beurt uitgroeien tot evoluerende entiteiten die zich eeuwig ontwikkelen. Deze ‘monadische atomen’ worden niet geschapen door de ouder-monade, maar bestaan daarvóór al in de substantie van de ouder-monade tot hun tijd voor manifestatie is aangebroken. Dan beginnen ze hun bestaan als kind-monaden of elementale monadische centra.

Een gedachte ontspringt aan een monadische entiteit, bijvoorbeeld een mens. Ze kan daaraan niet ontspringen tenzij ze deel heeft aan alles wat een mens in zich heeft – met andere woorden, alles van het hoogste tot het laagste bezit wat de ouder heeft. Daarom is het hoogste van haarzelf een monade. Haar laagste aspect is een gedachtevorm of -lichaam. Begrijpt u?

*Vr.* – Ik vang een glimp ervan op, ja.

*GdeP* – Goed, een glimp is al heel bruikbaar. Iedere monade is als een vlam: een kaarsvlam bijvoorbeeld, waaraan je ontelbare andere kaarsen kunt ontsteken. Evenzo kan vuur op zichzelf worden gezien als de ouder van de vonken die eraan ontspringen; elke vonk komt voort uit het hart van zijn oudervlam. En als u zich kunt voorstellen dat de vonk voortbestaat in de tijd, heeft u het idee te pakken.

Om het in een iets minder mystieke vorm te zeggen: mijn monade, laten we zeggen, is A; uw monade is B. Door de eeuwigheid heen brengt mijn ouder-monade A een stroom kind-monaden voort, die alle fundamenteel A zijn, maar individueel variëren, zoals A plus 1, A plus 2, A plus 3, A plus 4, waarbij elk *plus* een klein verschil betekent, dat wil zeggen een individualiteit voor elke kind-monade. Op dezelfde manier brengt uw monade B door de eeuwigheid heen ononderbroken een stroom kind-monaden voort: B plus 1, B plus 2,



B plus 3, B plus 4, enz.; elke *plus* betekent hier opnieuw een verschillende individualiteit.

Elk van deze kind-monaden is op haar beurt een scheppend centrum en geeft geboorte aan een stroom andere kind-monaden – niet kinderen in de zin dat ze lager staan dan hun ouder, maar kinderen in de zin dat ze nageslacht zijn.

Het is een subtiele gedachte en heel moeilijk uit te leggen, maar dit is het juiste antwoord op uw vraag. Want een gedachte is een elementaal: haar hart, haar kern, is een monade; en haar lichaam is een gedachtevorm.

*Vr.* – Als het een slechte gedachte is, zal ze dan door de eeuwen heen blijven voortbestaan?

*GdeP* – ‘Goed’ en ‘kwaad’ zijn relatief. Er zijn slechte mensen, maar ze veranderen in goede mensen. Er zijn goede mensen die slecht worden. Wat u vanuit het standpunt van de mens een ‘slechte’ menselijke gedachte noemt, zal zich waarschijnlijk ontwikkelen en een goede gedachte-elementaal worden, misschien weer ‘slecht’ worden en dan weer ‘goed’. Met mensen gaat het net zo, want ook zij groeien.

Zelfs een kind dat wordt geboren zal zijn goede fasen en zijn slechte fasen doormaken. Kwaad is niet eeuwig; goed is niet eeuwig. Deze dingen zijn betrekkelijk en behoren tot onvolmaakte wezens – dat zijn alle entiteiten die zich in de stoffelijke en geestelijke gebieden manifesteren.

*Vr.* – Als gedachten werkelijk de zaden van handelingen zijn, zou u dan zeggen dat elke daad eenvoudig de meest fysieke vorm van die gedachte-entiteit is?

*GdeP* – Niet een fysieke vorm, maar een manifestatie van de inherente energie in de gedachte.

*Vr.* – De handelingen zelf zijn dus niet zo werkelijk als de gedachte zelf?

*GdeP* – De handelingen zijn slechts de gevolgen van de energie die inherent is aan de gedachte. Een sterke gedachte zal ongetwijfeld levendige activiteit voortbrengen. Een zwakke of vage gedachte zal ongetwijfeld tot een zwakke, aarzelende handeling leiden.

*Vr.* – Daarom zijn onze handelingen ons karma, nietwaar; en daarom zijn onze gedachten onze kinderen en zullen natuurlijk altijd

bij ons horen? En de handelingen zijn maar een deel van ons karma omdat ze de gevolgen van onze gedachten zijn?

*GdeP* – Dat klopt. Daden zijn de gevolgen van gedachten en emoties, en natuurlijk zijn emoties maar één soort gedachten.

*Vr.* – Moeten we niet altijd, bij alles wat we doen, proberen ons bewust te zijn van onze essentiële goddelijkheid?

*GdeP* – Absoluut. Als een mens zichzelf dag en nacht het prachtige beeld van zijn eigen innerlijke god, zijn eigen essentiële goddelijkheid, voor ogen zou houden, zou hij geestelijk vlug groeien. Vooruitgang zou snel zijn. Maar helaas doen mensen dat niet. Ze leven in hun lichaam; ze volgen hun grillen en vooroordelen, ze leven in de alledaagse gedachten van hun persoonlijkheid. In plaats van in het bewustzijn van hun eigen essentiële goddelijkheid te leven – iets waartoe KT haar toehoorders vaak aanspoorde – leven ze in hun hersenverstand.

*Vr.* – Ik zou willen vragen of deze illusie die we hebben, terwijl we nu leven in de vierde ronde op bol D, dat we karma ondergaan en het beschouwen als lijden, tot deze ronde behoort? Iets wat u zei over Subba Row bracht me op die gedachte en ik heb ook eerder vaak daarover nagedacht: dat het hogere denken, de hogere mens, bereid zou zijn de harmonie te herstellen die door zijn handelingen in het verleden was verstoord; en dat wanneer we verder zijn geëvolueerd dit bewust zal worden gedaan en bijna volledig in harmonie, en zonder deze angst. Behoort deze illusie van het lijden die we nu hebben over het herstellen van harmonie, tot bol D?

*GdeP* – Ja dat is zo. En als we op bol D in de vijfde ronde zullen zijn aangekomen, zal de mensheid zich realiseren dat lijden niet alleen een van onze beste vrienden is, maar er zullen vele gevallen zijn van mensen die doelbewust kiezen voor het pad van hard werken en ontberingen of wat we voorlopig lijden noemen om het beste in hen naar buiten te brengen. Ze zullen het niet langer als lijden beschouwen, maar eerder zoals onze jeugd tegenwoordig een opleiding op een school ziet – als nuttig en juist.

*Vr.* – Zal het dan lijden zijn?

*GdeP* – Nee. Lijden is inderdaad een illusie, maar het is niettemin een van onze beste vrienden.

*Vr.* – Is het juist om uit te kijken naar een tijd voor de mensheid waarin dit herstellen van de harmonie te vergelijken zal zijn met wat we nu zien bij het opengaan van een knop? Of het openbarsten van een pop?

*GdeP* – Volkomen juist.

*Vr.* – Afgezien van deze gevallen van geestelijke genezers, echte geestelijke genezers, en afgezien van de zogenaamde magnetiseurs: zal de gewone arts die de geneeskunde beoefent en probeert de ziekten die hier en nu in deze ronde geregeld voorkomen te verhelpen door de genezende werking van middelen die de natuur ons verstrekt in planten, chemicaliën en mineralen – zal hij niet over enige intuïtie en onpersoonlijkheid moeten beschikken om te kunnen weten welk geneesmiddel moet worden gekozen?

*GdeP* – Absoluut. En in de verre toekomst zullen de artsen allemaal over zulke vermogens beschikken. Ik denk dat dit zelfs voor een deel in deze huidige ronde zal gebeuren, tijdens het zevende wortelras op deze bol, wanneer de artsen niet alleen in staat zullen zijn om alle ziekten naar wens en op de juiste manier te genezen, maar ook om iemand uit de dood te doen opstaan, op voorwaarde natuurlijk dat verval en ontbinding nog niet te ver zijn voortgeschreden. Ik bedoel dat ze, zelfs nadat de gouden levensdraad is geknapt, in staat zullen zijn de ziel van iemand die is gestorven terug te halen, als het verstandig en juist zou zijn om dat te doen. Dit *nu* te doen zou zwarte magie van de ergste soort zijn want de nodige kennis en wijsheid ontbreken. Het zou zuiver geëxperimenteer zijn en het motief zou in elk van de gevallen hoogstwaarschijnlijk egoïstisch zijn. Maar voor een edeler ras, een meer onpersoonlijke mensheid, kunnen er redenen zijn dat zo'n daad van witte magie voor een arts de juiste manier is om te handelen.

Het is na tien. Ik denk, vrienden, dat ik nog één vraag kan beantwoorden en dan sluiten we onze bijeenkomst.

*Vr.* – Beste leraar . . .

*GdeP* – Denkt u niet dat u vanavond al genoeg vragen heeft gesteld? Nee, neem me niet kwalijk, het was niet mijn bedoeling . . .

*Vr.* – Ik ben vol van dit idee over genezen en gezondheid. Is het motief dan niet een heel belangrijke factor?

*GdeP* – Ja, maar het is niet alles. Het motief is een heel belangrijke factor, maar iemand kan een uitstekend motief hebben en toch wijsheid missen. Ik heb theosofen gekend van wie de motieven bewonderenswaardig onpersoonlijk waren, maar die de meest buitensporige domme dingen hebben gedaan.

Ik zal nog één vraag beantwoorden.

*Vr.* – Om terug te komen op een ander onderwerp van vanavond – ik moet denken aan het oude kabbalistische gezegde: Eerst een steen, dan een plant, dan een dier, dan een mens, die uitgroeit tot een god. Ik stel me voor dat dit de weg is waarlangs we ons op deze bol door alle verschillende stadia en rijken van de natuur ontwikkelen. Maar evolueren we, relatief gezien, op dezelfde manier op andere bollen?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Verklaart dat dan waarom dieren verder zijn geëvolueerd dan wij?

*GdeP* – Precies, echter op voorwaarde dat we de ‘dieren’ op bol F of G vergelijken met ons mensen zoals we nu op bol D zijn, deze aarde, en ook op voorwaarde dat de evolutie waarover hier wordt gesproken van steen tot plant tot dier tot mens tot god, niet verwijst naar het fysieke lichaam maar naar de evoluerende innerlijke constitutie die zich in steeds volmaaktere fysieke lichamen tot uitdrukking brengt.

Uw vraag is heel relevant. Denk aan het oude hermetische axioma ‘zo boven, zo beneden’; wat u beneden ziet is een afspiegeling van wat boven is.

*Vr.* – Dan is er nog iets anders dat me dwars zit. Het gaat over die dieren die na het punt halverwege deze ronde niet kunnen evolueren tot mensen. Ik heb medelijden met hen. Zullen ze daarvoor geen compensatie krijgen, of hebben ze enig karma dat ze op deze manier moeten uitwerken?

*GdeP* – Het is de wet van de natuur dat die achteropkomende monaden die het kritieke punt, het keerpunt, niet binnen de gestelde tijd bereiken, moeten wachten tot de volgende ronde. Anders zou er de hele tijd verwarring zijn, en aan het einde van de zevende ronde zouden er achteropkomende monaden van allerlei soorten zijn die volkomen ongeschikt zijn om het nirvāṇa binnen te gaan dat alle

wezens aan het einde van de zevende ronde wacht.

De dieren zullen naarmate de tijd verstrijkt geleidelijk uitsterven. Dit betekent niet dat hun monaden sterven, maar dat de lichamen die we de dieren noemen langzaam van de aarde zullen verdwijnen. Hun fysieke vruchtbaarheid zal geleidelijk afnemen. De enige uitzondering hierop wordt gevormd door de mensapen, die naar alle waarschijnlijkheid zullen evolueren tot een lager mensenras vóór de huidige levensgolf bol D, deze aardbol in deze tegenwoordige vierde ronde, verlaat. Zij zullen de dienaren zijn van de edeler mensheid van het zesde en zevende wortelras – ze zullen een lagere soort mensen zijn. Dit betekent niet dat deze aaplichamen zich tot menselijke lichamen zullen ontwikkelen, maar dat de monaden die nu die huidige aaplichamen bewonen die aaplichamen zullen hebben omgevormd zodat ze tegen die tijd menselijke lichamen zijn geworden.

Dit is echter geen darwinisme dat, afgezien van bepaalde kleine details, door onze esoterische filosofie wordt verworpen. Een fysiek lichaam kan niet tot iets edelers en beters uitgroeien als er geen innerlijke evoluerende constitutie zou zijn die zijn vuur en verlangens en impulsen uitdrukt door het plastische fysieke voertuig dat min of meer slaafs de drang van het innerlijke leven volgt. Het darwinisme zegt dat de zielloze fysieke lichamen uitgroeien tot edelere dingen. Dit wijzen we van de hand. Begrijpt u dit?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Vrienden, het is tijd om deze avond af te sluiten. Ik wil graag dat u zich bewust wordt van een gevoel van eenheid met de leraren, en van het feit dat u hun aandacht heeft – wat niet betekent dat u wordt ‘bespioneerd’. De leraren speuren en zoeken voortdurend – net als ik en elke grote ziel die verder is gevorderd dan ik – naar elk zwak schijnsel van het buddhische licht. Dat is een deel van hun verheven plicht. Elk lid van de ES ondergaat op zijn minst één keer een nauwkeurig onderzoek. En dankzij eeuwen van training is hun oordeel zo zeker en betrouwbaar dat ze bijna onfeilbaar kunnen zeggen wie de meeste hulp zouden moeten ontvangen en wie zullen moeten wachten.

We zullen de bijeenkomst nu sluiten.

[Luiden van de gong. Stilte.]

# 12

## Bijeenkomst op 14 mei 1930

*GdeP* – Goed, vrienden, ik ben gereed om vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Ik wil graag weten wat het *kāraṇaśārīra* is?

*GdeP* – Het *kāraṇaśārīra* – een samengesteld Sanskrietwoord, *kāraṇa* betekent ‘oorzaak’, *śārīra* betekent ‘lichaam’, het oorzakelijke lichaam – is de sluier van energie en substantie die het reïncarnerende ego omgeeft. Het heeft een quasi-spiritueel karakter. En het is vanuit dit *kāraṇaśārīra*, of oorzakelijke lichaam, dat alle lagere voertuigen van de menselijke constitutie, zoals het begeertelichaam en de etherische lichamen van verschillende graden, emaneren of voortvloeien. In feite is het fysieke lichaam de droesem of de neerslag van de energieën en substanties die hun oorsprong hebben in het *kāraṇaśārīra*.

*Vr.* – Uit wat u heeft gezegd heb ik begrepen dat de ziel tussen twee incarnaties een lange rustperiode neemt. Dit heeft, neem ik aan, betrekking op de menselijke ziel, omdat het ego terugkeert naar de monade. Ik heb begrepen dat de menselijke ziel de mogelijkheid tot vooruitgang heeft tussen twee incarnaties. Klopt dat?

*GdeP* – Nee, dat is niet juist. Het terrein van activiteit van de menselijke ziel is de tijd van incarnatie of belichaming. Haar postmortale periode is de tijd van rust, assimilatie, verwerking en het opbouwen van het karakter uit de lessen die in het voorafgaande leven op aarde zijn geleerd.

*Vr.* – Er wordt gezegd dat op het moment van de dood of kort na de dood iedereen zijn strijder-ziel ziet of daarmee oog in oog komt te staan. Heeft dat betrekking op de mens, op de *mānasaputra*?

*GdeP* – Waar kwam u deze uitspraak tegen?

*Vr.* – Dat weet ik niet. Ik denk niet dat ik deze ergens ben tegen-

gekomen. Het lijkt alsof ik haar altijd heb gehoord, dat men op het moment van de dood oog in oog komt te staan met zijn strijder. Is dat niet waar?

*GdeP* – Het is in algemene zin waar. De strijder waarnaar hier wordt verwezen is niet zozeer een ander individu, maar het is een ideaalbeeld dat het hele geestelijke deel van de samengestelde mens vertegenwoordigt. Wanneer de mens sterft, en na het uiteenvallen van het astrale lichaam en het kāmārūpa, heeft de ontlichaamde ziel – vlak vóór deze haar devachanische periode van rust en gelukzaligheid ingaat – een visioen van de innerlijke god. Helaas is dat visioen gewoonlijk heel kort. Voor mensen die in hun evolutie vergevorderd zijn op het pad is het mogelijk om tijdens hun fysieke leven contact te maken met de innerlijke godheid, en dat is wat er in sommige van de hogere graden van inwijding in feite plaatsvindt.

*Vr.* – Ik wil graag nog een vraag stellen. Waar precies is het persoonlijke bewustzijn geconcentreerd? Ik bedoel het bewustzijn van het gevoel van ik-ben-ik.

*GdeP* – Bedoelt u in welk deel van het weefsel van de constitutie het zich bevindt?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Het is iets bedrieglijks, dit menselijke bewustzijn. Het is verkeerd om het op te vatten als een permanent, blijvend, eeuwigdurend bewustzijnscentrum; en wanneer u dus vraagt waar dit menselijke bewustzijn zich bevindt, is die vraag heel moeilijk te beantwoorden. Het bewustzijn, bedrieglijk als het is, is voornamelijk geconcentreerd in twee beginselen, in het mānasische beginsel en in kāma. U kunt het zich voorstellen door u een beeld te vormen van een maalstroom of draaikolk in deze twee beginselen die zich vermengen.

Stel u de zeven beginselen van de mens alstublieft niet voor als de treden van een trap, het ene beginsel boven het andere. Dat is niet juist. Elk van de beginselen doordringt alle andere zes. Dus als u vraagt waar het bewustzijn is geconcentreerd, zult u begrijpen dat het moeilijk is om een volkomen helder antwoord te geven. Het is geconcentreerd in de bewustzijnsstroom omdat het een staat of toestand van het lagere deel van die bewustzijnsstroom is. Het bevindt zich op geen enkele van de treden van de zeven beginselen van de menselijke constitutie omdat zo'n trap niet bestaat. De beginselen liggen niet

boven elkaar zoals een stapel boeken of als treden van een trap. Ze doordringen elkaar.

Maar ik denk dat u het volgende bedoelt: In welk deel van de menselijke constitutie wordt het gewone menselijke bewustzijn gelokaliseerd? En mijn antwoord is: de trillingen ervan zijn kāma-mānasisch.

*Vr.* – Wanneer u ‘manas’ zegt, neem ik aan dat u het lagere manas bedoelt. Want ik begrijp dat boven dit menselijke stadium van evolutie dat ik-ben-ik-gevoel niet bestaat. Ik bedoel dat de zuiver mānasische entiteit niet zo’n gevoel van menselijke gescheidenheid heeft zoals wij dat kennen.

*GdeP* – Het hogere deel van het manas-beginsel heeft natuurlijk geen besef van afgescheidenheid, omdat het hogere deel van het manas ātmisch of universeel is; in zijn universele aspect wordt het mahat genoemd. Vanzelfsprekend zal het menselijke bewustzijn, omdat het is verbonden met kāma, zich bevinden in wat u het lagere deel van het manas-beginsel noemt. Maar u maakt weer een ‘hoog’ en een ‘laag’, en dat laat zien dat uw denken deze beginselen nog steeds ziet als treden van een trap. Probeer de beginselen van de mens voor te stellen als bewustzijnstoestanden en niet als het ene ding gestapeld op het andere, waardoor men kan spreken over een ‘hoogste’ en een ‘laagste’. Dat is volledig onjuist.

*Vr.* – Wanneer de ziel op het moment dat iemand sterft vertrekt, in welke toestand bevindt zich het bewustzijn dan – dat wil zeggen, wanneer die persoon heel gelukkig en vredig is?

*GdeP* – Bedoelt u de bewustzijnstoestand van de mens, of alleen het bewustzijn van het hersenverstand?

*Vr.* – Ik weet het verschil ertussen niet. Ik dacht dat het het bewustzijn van het hersenverstand was, en toch leek het dat niet te zijn. Ik heb een aantal mensen zien sterven en in alle gevallen waren ze zich zo bewust op een of ander gebied en zo uitermate gelukkig en ze waren zich kennelijk van heel veel bewust. Nu heb ik me elke keer afgevraagd waar dat bewustzijn zich bevond.

*GdeP* – Dit klinkt als een heel eenvoudige vraag, maar als u daar een moment bij stilstaat en nadenkt over hoe ingewikkeld het menselijke bewustzijn is – en met ‘menselijk’ verwijs ik nu naar de hele constitutie van de mens – dan kan degene die sterft zijn bewustzijn tijdelijk hebben geconcentreerd in het meest verheven – hiermee



wordt gedoeld op kwaliteit – deel van zijn constitutie, het edelste, het meest onpersoonlijke. En andere mensen die sterven, kunnen, door de neigingen en gewoonten van een heel leven, in een bewustzijns-toestand verkeren die maar weinig beter van kwaliteit is dan die van dieren. En als u dus vraagt: ‘Waar bevindt zich het bewustzijns-centrum op het moment van de dood?’ dan is het enige wat ik op zo’n algemene vraag zou kunnen antwoorden: wie is degene die sterft? Is het een edel denkende, geestelijk bewuste, onpersoonlijke mens, of is het iemand die een grof lichamenlijk leven heeft geleid met nauwelijks een gedachte aan iets onpersoonlijks of geestelijks?

*Vr.* – Ik kan begrijpen dat dat verschil maakt, maar mijn ervaring in al deze gevallen betrof theosofen, en zij hadden zich in hun leven krachtig ingespannen om op geestelijk gebied vooruit te komen. En bij ieder van hen constateerde ik dat prachtige, mooie, vredige bewustzijn; hoewel ze niet volledig in coma waren, dat wil zeggen volledig onbewust, waren ze niettemin op een ander gebied van bewustzijn dan het fysieke. Ze leken zich zeer bewust te zijn van een toestand waar het vredig en mooi was, en ze schenen het volkomen te begrijpen. Het is mijn ervaring geweest om dit bij ieder van hen te zien, en dus dacht ik natuurlijk meer aan dat soort mensen dan aan de andere categorie.

*GdeP* – Nu begrijp ik het. Ik kan antwoorden door in het kort voor u te beschrijven wat er vóór de dood gebeurt. De dood is eigenlijk de nadering van de toestand van devachan. De dood vindt niet plotse-ling plaats, behalve bij ongelukken of dood door misdaad of ophan-ging of iets dergelijks. Maar wanneer het lichaam door ziekte of ouderdom sterft, zijn er gedurende enige weken, of misschien maan-den, vóór het eigenlijke verbreken van het levenskoord, voorberei-dingen op de dood geweest. Deze voorbereidingen zijn een eerste binnengaan in devachan. Bedenk dat devachan een bewustzijns-toestand is en geen plaats.

Daaruit volgt dat wanneer een edel denkend persoon sterft, zoals bij de hooggestemde theosoof over wie u sprak, het bewustzijn al min of meer in de devachanische staat is. Daarom is het een geestelijke staat van denken. En dit verklaart de mooie dingen die de stervende soms tegen degenen om hem heen fluistert of zegt: ‘O, wat ben ik gelukkig!’ ‘Wat mooi, wat heerlijk!’ Dergelijke woorden.

*Vr.* – Zijn deze verschillende ervaringen van de ziel in devachan,

tussen incarnaties, nauw met elkaar verbonden? In een keten van incarnaties in devachan zouden ze dan elkaar opvolgen zoals elkaar opvolgende levens, of dagen in een leven? Dat wil zeggen, zal het bewustzijn dat begint aan het einde van dit leven verdergaan vanaf de soortgelijke bewustzijnstoestand aan het einde van het vorige leven?

*GdeP* – Nee. Wat ook de grondtoon is die wordt aangeslagen op het moment van de dood, wat ook de overheersende, karakteristieke toon is van de persoon die sterft, deze zal voor het begin van een stroom van bewustzijnsgebeurtenissen zorgen. Een gedachtereeks, gelukkige dromen kunt u ze noemen, maar ze zijn voor het bewustzijn dat ze ervaart werkelijk en echt; en deze reeks gedachten vloeien in elkaar over. Het is als het doormaken van een prachtige ervaring tijdens het leven in het fysieke lichaam. Het begint en daarna leidt de ene gedachte naar de andere; en deze leidt tot weer iets anders; en zo gaat het verder totdat die bepaalde gedachtelijk eindigt. Maar dat einde start ogenblikkelijk een nieuwe opeenvolging van gedachten, van bijna dezelfde soort; en zo gaat het proces tijdens de hele devachanische periode verder.

*Vr.* – Ik wil graag iets vragen over de terugblik op het leven die plaatsvindt op het moment van sterven. In welke mate doorziet iemand dan de waanvoorstellingen waarmee hij zich tijdens het leven heeft omgeven, en ook de waanvoorstellingen die in feite misschien niet helemaal zijn schuld zijn? Ziet een individu de werkelijke feiten die hij tijdens het leven niet heeft willen zien?

*GdeP* – Hij ziet de waarheid, de werkelijke dingen zoals ze feitelijk zijn, en zijn relatie ermee. Hoe edeler het individu is dat sterft, des te grootser en verhevener is dit visioen van onverhulde waarheid.

In elk geval wordt er een panorama van het leven dat voorbij is helemaal doorgekeken, vanaf de eerste vastgelegde gedachte tot de laatste bewuste gedachte vóór tijdelijke bewusteloosheid intreedt. Het bewustzijn dringt door achter het bedrieglijke aspect van dingen en ziet de werkelijkheid, oorzaken, gevolgen, stelt verantwoordelijk – ziet altijd zijn eigen verantwoordelijkheid; het ziet hoe het heeft gehandeld en hoe het had moeten handelen. Maar dit hele proces verloopt volkomen rustig. Het wordt niet verstoord door welke emotie ook. Het is als een wiskundige die volledig opgaat in het oplossen van een wiskundig vraagstuk. Deze toestand is niets bijzonders. Emotie verstoort het denken in het geheel niet, zoals bij volwassenen

die terugkijken op de ervaringen uit hun jeugd en kindertijd – en velen van ons kunnen dat doen en we merken dat we daarbij heel onpersoonlijk zijn. We kunnen zien waar we fouten hebben gemaakt. We treuren daar niet om. We zien de dwaasheid ervan in en kunnen er afstand van nemen en ze beschouwen als iets buiten onszelf, en toch weten we dat ze bij ons horen. Met andere woorden, het bewustzijn maakt zich op het moment van de dood los van zuiver persoonlijke relaties – het is een objectief waarnemen.

*Vr.* – Wanneer een mens heel vaak met de dood wordt geconfronteerd, zal dat in het bijzonder tot zo'n afstandelijk gevoel leiden. Zij die in de [Eerste] Wereldoorlog hebben gediend, bijvoorbeeld, werden elke dag met de dood geconfronteerd en kregen zo'n gevoel. Zal dat een speciale invloed hebben op het ontwikkelen van het toekomstige karakter?

*GdeP* – Ja. Maar ik moet erop wijzen dat deze stroom van het panorama van het verleden alleen kan optreden wanneer iemand feitelijk sterft, niet wanneer het bewustzijn alleen maar verwacht dat de dood kan intreden. Met andere woorden, alleen wanneer de dood werkelijk komt, treedt dit panoramisch overzicht op.

*Vr.* – Als ik het me goed herinner heeft u gezegd dat de devachani bij terugkeer uit devachan de vorige incarnatie tot in de kleinste details terugziet voordat er fysiek contact wordt gemaakt. Heeft die terugblik de aard van een herinnering of is het alsof dat wat wordt teruggezien werkelijk plaatsheeft?

*GdeP* – Het is een herhaling van het panorama dat volgde op het moment van de dood, want dat panorama is afgedrukt op het bewustzijn van het reïncarnerende ego. En als dit ego zijn devachanische toestand verlaat, volgt het onvermijdelijk stap voor stap hetzelfde pad waarlangs het de devachanische toestand inging. Als gevolg daarvan ziet het deze dingen in een terugblik, maar in omgekeerde volgorde.

*Vr.* – Ik zou in het bijzonder willen weten of deze terugblik een bewuste herinnering is. Realiseert degene die terugkijkt zich dat het een herinnering is van wat is geweest, of is het alsof hij opnieuw dezelfde ervaring doormaakt?

*GdeP* – In feite is het beide, omdat hij dit panorama of deze ervaring niet zou kunnen begrijpen tenzij hij zich ervan bewust is dat hij erdoorheen gaat. Maar het proces gaat ontzettend snel. Het betekent

niet dat een leven, in menselijke tijd gerekend, wordt besteed aan het bekijken van het panorama. Zoals aan het stervende brein de bewustzijnsstroom vlug voorbijtrekt, zo laat het reïncarnerende egoïsche bewustzijn – als het de devachanische toestand verlaat en opnieuw het aardse leven binnengaat – het panorama vlug de revue passeren, en weet dat deze dingen tot zijn vroegere bestaan op aarde behoorden, maar het ziet de gebeurtenissen van het panorama en hun verband met een objectieve blik.

*Vr.* – Het is waarschijnlijk een dwaas idee van mij, niet een idee maar gewoon een vraag, dat bij zulke ervaringen, tijd in één opzicht alleen maar een verzinsel is van de verbeelding. U kunt een heel leven in een paar minuten doormaken, en omgekeerd, zodat het feit dat deze terugblik in heel korte tijd plaatsvindt niet zo veel betekent. En als ze werden teruggezien alsof ze feitelijke gebeurtenissen waren, waarin degene die terugblijkt degene is die handelt, op welke manier zouden we dan ondubbelzinnig kunnen vaststellen of het leven dat ieder van ons op dit moment leeft, een nieuw leven is of een terugblik op wat eerder hebben gedaan, met misschien enkele verbeteringen?

*GdeP* – Het wordt gezien als een terugblik. Het is een herinnering, het projecteren van beelden, taferelen, het ene na het andere, in het bewustzijn. Dit alles vindt, vergeleken met wat tijdens het sterven gebeurt, in omgekeerde volgorde plaats, zodat, wanneer het einde ervan wordt bereikt, de ex-devachani zo ongeveer gereed is voor de periode van onbewustheid die voorafgaat aan het betreden van de moederschoot.

*Vr.* – Ik heb een heel eenvoudige vraag, die me de laatste tijd echter heeft beziggehouden: Waar ligt de scheidlijn tussen realiteit en illusie? U heeft gezegd dat deze niet bestaat: zelfs de meest grove materie is fundamenteel geestelijk; alles bestaat en duurt voort, maar verkeert in verschillende stadia. Ik heb dan ook vaak de indruk gehad dat dit woord ‘illusie’ slechts een manier van spreken is, of betekent het iets dat een tijd bestaat en dan voor altijd verdwijnt?

*GdeP* – De vraag is een beetje ingewikkeld, maar ik denk dat ik u begrijp. Illusie is geen beeldspraak. Dat illusie, of een reeks van illusies, bestaat, is paradoxaal genoeg de werkelijke stand van zaken. De realiteit is dat ze niet iets is dat op zichzelf staat. De basis is zuiver bewustzijn. Ik weet niet of ik uw idee te pakken heb. Indien dat niet zo is, stel uw vraag dan alstublieft nog eens.

*Vr.* – Het spijt me dat ik het ingewikkeld heb gemaakt. Dat had ik niet moeten doen. U heeft kortgeleden gezegd dat zelfs de meest grove materie die bestaat, en het leven hier op aarde in een latere ontwikkelingsfase, in wezen net zo spiritueel is als elk van onze hogere vermogens. En dus als die hier bedrieglijk zijn, heeft het woord ‘bedrieglijk’ dan niet gewoon betrekking op één enkel gebied of op één enkele periode en niet op een latere periode of een later gebied? Want als dat wat nu bedrieglijk is zou verdwijnen, zouden we op het probleem stuiten dat zowel geestelijke als fysieke materie niet onvernietigbaar zijn, maar vernietigbaar.

*GdeP* – Het spijt me heel erg, maar ik begrijp uw gedachte echt niet helemaal. Volgens mij heb ik nooit gezegd – ik kan me vergissen – dat de opgedane ervaringen in elk willekeurig leven, in feite alle ervaringen, hoewel bedrieglijk toch in wezen werkelijk zijn. Is dat de manier waarop u me heeft begrepen? Giet uw vraag zo mogelijk in een iets andere vorm.

*Vr.* – Wat is de scheidslijn tussen werkelijkheid en illusie?

*GdeP* – Alles wat behoort tot de wereld van de uiterlijke verschijnselen van het materiële bestaan is illusie. Alles wat behoort tot de geestelijke wereld is werkelijkheid – en werkelijkheid zelf is iets relatiefs. Het is de wortel van deze materiële wereld. Maar omdat die geestelijke wereld – de werkelijkheid voor elke illusoire wereld – zelf een van de vele werelden is, waarvan sommige nog verhevener zijn, is zelfs die geestelijke wereld een illusie vergeleken met de werkelijkheid van die nog hogere wereld. Met andere woorden, *māyā* – illusie – en werkelijkheid zijn onverbreekelijk met elkaar verbonden.

*Vr.* – Dat is wat ik wilde weten. Illusie en werkelijkheid zijn dus slechts betrekkelijke begrippen.

*GdeP* – Ja, inderdaad.

*Vr.* – Dus het woord ‘illusie’ is misschien niet het beste woord. Met andere woorden, het is een theosofische term.

*GdeP* – Ja, dat is waar. Ik kan hier erop wijzen – en ik ben blij dat u dit naar voren bracht – dat ‘illusie’ een vertaling is van het Sanskrietwoord ‘*māyā*’. *Māyā* betekent niet iets dat niet bestaat. De betekenis ervan is precies het tegenovergestelde. Het betekent iets dat bestaat, maar dat door het bewustzijn van de waarnemer niet goed

wordt geïnterpreteerd. De aanhangers van de Vedānta in Hindoestan, bijvoorbeeld, illustreren dit door het verhaal van een man die 's avonds op weg naar huis is en plotseling opzijspringt wanneer hij op zijn pad een opgerolde slang ziet liggen. Hij kijkt nog eens en ziet dat het geen slang is maar een opgerold stuk touw. Het was een illusie, het was māyā – māyā betekent eigenlijk betovering – de betoverende werking van de natuur die het waarnemende bewustzijn misleidt. Met andere woorden, het bewustzijn neemt de dingen niet waar zoals ze in werkelijkheid zijn. Maar naarmate dat bewustzijn in wijsheid en ervaring groeit, ziet het de dingen steeds beter, met steeds grotere zekerheid, zoals die dingen werkelijk zijn. Ik hoop dat dit punt duidelijk is, omdat het een heel mooi stukje filosofie is.

De aanhangers van de Vedānta geven nog een ander schilderachtig voorbeeld. Een man loopt tegen de avond langs een pad. Vóór hem is een heuvel. Op de top van de heuvel ziet hij in het avondlicht een haas, en hij ziet dat de haas twee horens heeft – twee horens die uit zijn kop steken. Op het eerste gezicht is hij ervan overtuigd dat de haas twee horens heeft. Hij kijkt nog eens en ontdekt dat hij de lange oren van de haas voor horens heeft aangezien.

Dat is de betekenis van māyā, illusie. De haas met zijn lange oren was er wel, maar het waarnemende bewustzijn beoordeelde verkeerd wat er werd gezien, vormde zich een verkeerd beeld van de werkelijkheid, en ontving daardoor een bedrieglijke indruk van wat daar was.

Vr. – Mag ik een vraag stellen, vóór we het onderwerp van de zeven beginselen verlaten? Over iets dat heel moeilijk is te begrijpen. Ik denk dat we goed begrijpen dat er één bewustzijnsstroom is, maar in *De Geheime Leer* en verder in de *Instructies*, geeft HPB heel duidelijk aan dat een adept zichzelf kan opdelen in drie bewustzijnstoestanden, drie duidelijk verschillende toestanden, zonder zichzelf te doden, zegt ze, en hij kan één eropuit sturen en in een andere achterblijven, en kan ook nog een derde uitwerpen. En dan is er na de dood de schil of het kāmārūpa dat volgens de leringen van de meesters na een tijdje een eigen bewustzijn krijgt, dat in een bepaald opzicht een weerspiegeling is. Mijn punt is dat het mogelijk schijnt om ze te scheiden alsof er op een of andere manier werkelijk scheidslijnen zijn tussen de beginselen, en tegelijkertijd voelen we dat er een eenheid is.

Is dat een van de mysterieuze paradoxen van de leringen die we op een soort intuïtieve manier kunnen vatten, maar die mentaal moeilijk zijn te omschrijven?

*GdeP* – Ja. Eenvoudig omdat het menselijke denken zich bewustzijnstoestanden voortdurend als afzonderlijke eenheden voorstelt. Dat is niet juist. Het misleidt zichzelf de hele tijd. Ter illustratie: u zou sterven als u uw huidige hersenverstand zou kunnen scheiden van het lichaam. U zou dit niet kunnen. Maar er is een toestand van uw bewustzijn die u uit het lichaam kunt sturen, die u naar een ander deel van de planeet, naar de maan, naar Venus, naar Mars, naar de zon kunt sturen. En deze verbazingwekkende magische wetenschap van het uitzenden van het zelfbewuste individu, noemen de Tibetanen hpho-wa.

*Vr.* – Ik zou eerst een vraag willen stellen die bij me is opgekomen in verband met wat zojuist is gevraagd. Wanneer iemand doet wat hij gewoonlijk doet en daar aandacht aan schenkt, en tegelijkertijd naar een ander luistert, en ook zijn gedachten op een hoger gebied laat gaan: vormt dit dan een analogie met de verschillende bewustzijnstoestanden?

*GdeP* – Ik denk dat u helemaal gelijk heeft.

*Vr.* – En mijn andere vraag is: er is ons vaak gezegd dat als we ons bewustzijn richten op een hoger gebied dan de gewoonten en gedachten van het lagere zelf die we willen overwinnen, en dit onpersoonlijk doen, we dan boven dat lagere zelf uitstijgen. Ik heb mensen dit vaak oprecht zien doen die door de poging in feite fysieke pijn ondergingen, die door de poging vaak ziek werden, en toch moet ik toegeven dat degenen die ik in die toestand heb gezien ernstig, en zo goed als ze kunnen, proberen deze regel onpersoonlijk toe te passen. Kunt u me vertellen waarom dit zo is?

*GdeP* – U bedoelt waarom bepaalde individuen . . .

*Vr.* – Die oprecht en voorzover mijn denken dit kan beoordelen, onpersoonlijk ernaar streven om het bewustzijn boven de gewoonten te verheffen. Het is bijvoorbeeld voor ons allemaal moeilijk om plotseling onze gewoonten te veranderen van de ene in de andere, niet noodzakelijk slechte gewoonten, maar verstarde gewoonten, en ik heb vaak gezien dat een oprechte poging werd gevolgd door lichamelijke ziekte.

*GdeP* – Dat is af en toe het geval, en het is iets dat elke chela onder ogen moet zien. In feite veroorzaakt elke ommekeer van het bewustzijn, wanneer dit door de wil wordt gedwongen tegen de bestaande

gewoonten in te gaan, onvermijdelijk een soort ontregeling van dat bewustzijn die tijdelijk is, en dit is een van de redenen waarom alle occulte training stap voor stap gaat. Zoals Katherine Tingley gewoonlijk zei: ‘Stap voor stap klimmen we.’ De meesters waarschuwen u voortdurend dat het plotseling en heftig ontwrichten of omgooien van de dingen gevaarlijk is.

Hoewel die uitspraak heel waar is, zou een onwetende – ik heb het niet over een van u – deze als een uitnodiging kunnen opvatten om op de oude slechte manier verder te gaan. Maar dat is helemaal niet de bedoeling. De bedoeling is om slechte gewoonten een halt toe te roepen en ze te overwinnen, en te klimmen, te groeien, maar het evenwichtig te doen en niet met geweld. En hoewel die uitspraak waar is, kan zelfs deze verkeerd worden uitgelegd. Ik heb de vraag naar waarheid beantwoord, maar ik bewonder de man of vrouw die – als het licht eenmaal in zijn of haar hart is gaan dagen – onmiddellijk en indien nodig door krachtig handelen dat licht volgt, ongeacht de gevolgen voor het lichaam. Ik zal u eerlijk zeggen dat dit onvergelijkbaar edeler is.

Neem bijvoorbeeld iemand die geregeld dronken is, iets wat veel voorkomt. Gaat u die ongelukkige figuur de onmiskenbare waarheid vertellen: dat hij stapje voor stapje uit de toestand van dronkenschap kan komen naar een leven zonder drank? Of wijst u hem, zoals ik zou doen, de weg om dadelijk te stoppen? Hoe het lichaam ook reageert. Ga naar uw dokter als het lichaam dat doordrenkt is van alcohol in opstand komt. Laat de dokter u helpen, maar onderhandel niet met de duivel. Houd u zich verre van hem. Stop ermee. Dat is mijn advies.

Als u naar een arts gaat die materialistische opvattingen heeft en geen gevoel voor geestelijke waarheden, die niet gelooft dat er andere levens zijn, die geen enkel idee heeft van geestelijke heldenmoed, zal hij zeggen: ‘Ach, vergeet het maar! Denk er maar niet aan! Probeer slechts uit de gevangenis te blijven, en doe wat u wilt. Het is natuurlijk beter fatsoenlijk te zijn, maar u kunt niet alles tegelijk veranderen.’ Dat is een verkeerd advies. Het advies van de grote zieners en wijzen is altijd het tegenovergestelde geweest: ‘Vriend, ga heen en zondig niet meer!’ Het is waar.

De twee delen van mijn antwoord spreken elkaar niet tegen. Ze zijn paradoxaal. Ik heb u eerst verteld over de feitelijke toestand van het lichaam, en hoe genezing stap voor stap tot stand kan komen. Maar als u me als leraar vraagt wat ik zou adviseren vanuit het standpunt van moraal en fatsoen, en als een student van de esoterie, dan



zou ik zeggen: ‘Ga onmiddellijk aan de slag! Stop ermee, wat het ook mag zijn.’ Zoals HPB het eens zei: ‘Schenk geen aandacht aan het lichaam’, zolang de ziel er maar bovenuit stijgt.

Laat de arts als hij kan het lichaam voor zijn rekening nemen. Soms worden wij mensen met heel ernstige problemen geconfronteerd. Er zijn tijden dat de held moet handelen, zelfs ten koste van het leven of de gezondheid – en zo iemand is pas echt een mens.

Als u aan de andere kant niet de moed heeft, als u een zwakkeling bent en wilt schipperen en niet de kracht heeft om u te verheffen en u direct op een edele manier te gaan gedragen, dan is er het lange trage pad van evolutie – maar ik heb weinig geduld met die langzame methode, tenminste wanneer het om mensen van onze Orde gaat.

Dit betekent niet dat ik de dienstdoende arts zou adviseren kortaf, onvriendelijk, hard, kritisch of onsympathiek te zijn – helemaal niet. De plicht van een arts is werkelijk verheven; en vriendelijkheid, begrip voor de omstandigheden, en bemoediging en vertroosting hebben voor een ziek lichaam soms zelfs een grotere genezende kracht dan de medicijnen die een arts voorschrijft.

*Vr.* – Heeft het voor de wetenschappers in deze tijd enige zin te proberen interplanetair te communiceren? Want als ze hiertoe in staat waren, welk voordeel zou dit hun dan opleveren? Alleen al het verschil van taal vormt een belemmering. De bewoners van andere planeten kunnen totaal andere manieren van communicatie hebben, andere zintuigen, in alle opzichten van ons verschillen.

*GdeP* – Dat is bijna zeker het geval.

*Vr.* – Dan lijkt het me slechts tijdverspilling. Tegen de tijd dat ze voldoende zijn ontwikkeld, zijn ze misschien in staat om het op een andere manier te doen.

*GdeP* – Zover zou ik niet willen gaan. Alleen al het feit dat ze proberen interplanetaire communicatie tot stand te brengen is iets goeds. Het verheft het denken boven aardse zaken. Het stimuleert de verbeelding, verruimt onze sympathieën en roept verlichtende gedachten op over levende wezens op andere planeten. Het is op zichzelf een goede poging. Ik vraag me wel af wat er zou gebeuren als één van onze wetenschappers een bewoner van Venus of van Jupiter zou vangen en hem in een glazen vitrine zou stoppen! Wat zouden ze met hem doen – als ze de kans kregen? En ik zou kunnen vragen wat een bewoner van Venus niet al zou doen met onze wetenschappers!

*Vr.* – Ik heb geprobeerd gedachtebeelden te vormen van het verband tussen het menselijke ego en de innerlijke god, en één daarvan is het volgende: In het geval van een heel groot bedrijf, dat misschien duizenden mensen in dienst heeft, zou de loopjongen heel waarschijnlijk zo goed als onbekend zijn bij de directeur. Zou het juist zijn om te denken dat het menselijke ego praktisch onbekend is aan de innerlijke god, behalve misschien door tussenkomst van verschillende andere entiteiten, die overeenkomen met de managers van de afdelingen? Als dat zo is, zou de loopjongen dan door zijn inspanning en initiatief in contact kunnen komen met de directeur door zichzelf te ontwikkelen?

*GdeP* – Precies. Die uiteenzetting is in zijn algemeenheid volledig waar. Merk op dat er een verschil is tussen het menselijke ego en het hogere ego. Eerder vanavond sprak een van u over de menselijke constitutie als een bewustzijnsstroom, en dat is precies juist. Maar die bewering is niet in strijd met het andere feit dat deze bewustzijnsstroom kan worden gescheiden in beginselen, in verschillende trillingssnelheden, als u het op die manier wilt zeggen. De gehele menselijke constitutie is inderdaad een bewustzijnsstroom maar heeft, om het anders uit te drukken, verschillende kleuren. Deze kleuren zijn de respectieve beginselen – het hartstochtelijke, het intellectuele, het geestelijke, het vitale, enz. Ze behoren allemaal tot de bewustzijnsstroom; elk is een wezenlijk deel ervan. Niettemin bestaan deze verschillende aspecten van de bewustzijnsstroom en zijn wat door ons de ‘beginselen’ worden genoemd.

Het menselijke ego is in de kern van zijn kern een monade – een kind-monade van de innerlijke god en heeft daarom deel aan de bewustzijnsstroom van die innerlijke god, die het herkent als het fundamentele ik-ben. Zijn eigen bewustzijn is ik-ben-ik. Naarmate de tijd verstrijkt, naarmate de evolutie vordert, vermindert of verdwijnt dit ik-ben-ik langzaam, en een steeds ruimer, vollediger en universeler bewustzijn neemt zijn plaats in – ik-ben – dat in feite het bewustzijn van zijn eigen monadische essentie is. Dit mysterie van het bewustzijn is een wonderlijk mysterie. Het is een van de moeilijkste onderwerpen die we kennen en toch ook een van de meest vruchtbare om te bestuderen.

De mens is een samengestelde entiteit. Door hem heen stromen, als delen van zijn bewustzijnsstroom, het kosmische bewustzijn, het bewustzijn van zijn eigen innerlijke god, het bewustzijn van zijn spi-

rituele ego, van zijn menselijke ego, en van zijn astrale ego – of de gewone verstandelijke mens; en er is zelfs het gevoel van het bewustzijn van zijn fysieke lichaam, dat zich duidelijk manifesteert wanneer het lichaam pijn lijdt. Elk atoom – en in nog sterkere mate het menselijke ego – heeft in zichzelf latente kwaliteiten om een god te worden. Elk atoom van het fysieke lichaam, elk levensatoom van het astrale lichaam, van het kāmārūpa, van het reïncarnerende ego, van het spirituele ego en van de monade – elk van deze menigten levensatomen op ieder gebied is bestemd om zich in toekomstige eonen tot een god te ontwikkelen.

Dit betekent dat iemands innerlijke god het fundamentele ik-ben is. Dat wil zeggen, mijn innerlijke god is ik maar toch niet ik. Het persoonlijke ‘ik’ is zijn kind, bestemd om op te groeien tot een innerlijke god gelijk de ‘vader in de hemel’, want die ‘vader in de hemel’ is mijn innerlijke god. Evenzo is elk atoom, zelfs van het fysieke lichaam, in de kern van de kern van zichzelf een monade waarvan het hoogste deel, het edelste deel, de innerlijke god ervan is. We zijn daarom legio; de naam van ieder mens is ‘legio’.

Elke mens, elke entiteit is een microkosmos, of een klein heelal, met zijn eigen hoogste god en alle menigten mindere goden en alle menigten van nog minder ontwikkelde entiteiten en zo verder langs de schaal van de menselijke samenstelling tot aan de fysieke atomen van het sthūlaśārīra, of het fysieke lichaam. Wat een prachtig beeld! En als u kijkt naar het heelal dat ons omringt, ziet u hetzelfde op grote schaal, de macrokosmos: de zonnen, de planeten en de verscheidenheid van wezens van onze bol bijvoorbeeld, en de verscheidenheid van entiteiten op andere bollen – een enorme macrokosmos, of grote wereld, die binnen zijn grenzen menigten microkosmosen of kleine werelden omvat. Wat een schitterende gedachte!

*Vr.* – Het is me niet geheel duidelijk, maar het lijkt me dat er iets moet zijn dat een hoge aspiratie opwekt. Is het iets dat eigen is aan de monade? Het lijkt me dat de geestelijke wil er iets mee te maken moet hebben.

*GdeP* – Ja, dat is zo.

*Vr.* – En toch, waar bevindt zich die geestelijke wil? In de monade zelf?

*GdeP* – Hij stijgt op uit de diepten van uw eigen fundamentele bewustzijnscentrum. U kunt hem uw eigen monade noemen. Hij is

een stroom die zich in uw menselijke bewustzijn als aspiratie uitstort of manifesteert.

*Vr.* – En ik neem aan dat die geestelijke wil alleen kan worden versterkt door hem te oefenen?

*GdeP* – Ja, inderdaad. Door steeds ernaar te streven om meer en meer die wil te zijn, te proberen voortdurend meer ervan op te roepen, te proberen te leven in die aspiratie, met andere woorden, aspireren naar aspiratie. Het is allemaal een zaak van het laten werken van het bewustzijn.

*Vr.* – Zoals Judge zegt: ‘Achter de wil staat verlangen.’ Kan dat heel geestelijke deel van ons verlangen? Ik neem aan dat het verlangen de aspiratie is.

*GdeP* – ‘Achter de wil staat verlangen.’ Het woord ‘verlangen’ verwijst hier niet naar lichamelijke begeerte. Het verwijst naar een geestelijke begeerte.

*Vr.* – Ja, ik bedoel het in geestelijke zin. Dus het geestelijke deel van ons verlangt ernaar om meer en meer geestelijk te worden?

*GdeP* – Zeker. Het geestelijke deel van ons aspireert of verlangt om edeler, geestelijker te worden. Met andere woorden, het aspireert naar het goddelijke. Zoals de mens aspireert om geestelijker te worden, naar de geest aspireert, en zoals de dieren rondom ons onbewust aspireren om mensen te worden.

*Vr.* – Zullen we deze innerlijke god leren kennen, ermee worden verenigd, terwijl we nog steeds in lichamen van vlees zijn? En als dat zo is, is dit dan de betekenis van de uitdrukking in de bijbel: ‘Hoewel ik nog altijd in het vlees verkeer, zal ik mijn god zien’?

*GdeP* – Ja. Er komt een moment in de reeks inwijdingen, zoals ik bij verschillende andere gelegenheden heb gezegd, dat de neofiet, hoe ver hij misschien ook is gevorderd – een meester die zich voorbereidt op een hoge inwijding is een neofiet totdat hij die verlichting bereikt – tegenover zijn eigen innerlijke god komt te staan. En naar deze innerlijke god verwees Jezus Christus in het Nieuwe Testament, toen hij zei, ‘Ik en mijn Vader in de Hemel’.

*Vr.* – Worden ze in dat geval dan wat wij ingewijden noemen of zijn ze zelfs nog hoger?

*GdeP* – Er zijn veel inwijdingsgraden. Er zijn lage inwijdingen en hoge inwijdingen. ‘Laag’ en ‘hoog’ verwijzen natuurlijk als bijvoeglijke naamwoorden naar kwaliteit; de lage inwijdingen zijn niet zo geestelijk als de hoge inwijdingen.

*Vr.* – Mijn vraag is nu niet meer zo aan de orde. Ik wilde vragen, toen u sprak over het bezoeken van planeten, of het voor de gewone psychoscopist mogelijk is de planeten van ons zonnestelsel te bezoeken?

*GdeP* – Nee, de psychoscopist ‘bezoekt’ de planeten niet. De psychoscopist maakt zich in een ontvankelijke bewustzijnstoestand een voorstelling van gebeurtenissen op basis van trillingen of beelden die op het voorwerp dat hij betast zijn afgedrukt, of bijvoorbeeld op basis van een lichtstraal. Maar de psychoscopist ‘bezoekt’ geen plaatsen zoals de planeten of de zon of de maan.

*Vr.* – Ik heb het boek van Denton gelezen, het derde deel, dat verslag doet van zijn experimenten, zoals dat waarbij hij zijn zoon naar Mars zou hebben gestuurd – en de bewoners van Mars zou hebben gezien. Ik dacht niet dat dit mogelijk was.

*GdeP* – Nee, de psychoscopist reist niet naar andere planeten. Dat is iets wat hoge ingewijden kunnen, maar gewone psychoscopisten niet.

*Vr.* – Ik geloof dat Jezus zei: ‘Weersta het kwaad niet.’ Wij hebben in onze Orde de belofte gedaan om een voortdurende strijd met onze lagere natuur te voeren. Is het nodig dat we soms met onze lagere neigingen worstelen en vechten, of is het het beste onszelf te vergeten en eenvoudig hoge en edele gedachten te hebben en onzelfzuchtig te leven, zodat we onze lagere natuur te boven kunnen komen?

*GdeP* – Oneindig veel beter. Verleen het slechte in uzelf geen waardigheid door ertegen te ‘vechten’; negeer het en het zal een natuurlijke dood sterven. Bovendien is de uitspraak ‘Weersta het kwaad niet’ volkomen juist, maar het betekent: probeer niet tegen uw broeder te strijden omdat het slechte in hem u niet bevalt. Dat idee heeft geleid tot veel van de ellende die er nu in de wereld bestaat. We laten na om het slechte in onszelf te zien, maar vechten voortdurend tegen het slechte dat we in anderen zien. U zult uw handen vol hebben aan uw eigen zaken, als u alleen naar uzelf kijkt. Dan zult u totaal niet in de verleiding komen om het kwaad in anderen te weerstaan

zoals de woorden van Jezus meestal worden opgevat. Hij bedoelde vriendelijkheid. Als een ander ons iets slechts aandoet is het beter om niet op wraak te zinnen en terug te vechten en zo dubbele ellende in de wereld te veroorzaken; bedenk daarbij ook dat u niets overkomt dat niet karmisch is.

*Vr.* – Mag ik u vragen hoe dat van toepassing is op onszelf met betrekking tot het voeren van een ‘voortdurende strijd tegen onze lagere natuur’?

*GdeP* – Dat is een manier van uitdrukken. Alleen al het negeren van de slechte impulsen in uzelf door middel van uw wil, bijvoorbeeld, kunt u heel goed een voortdurende strijd tegen dat kwaad noemen. Echter, u zult dat kwaad beslist niet negeren als u alleen maar uw tanden op elkaar zet of uw vuisten balt en zegt: ‘Ik zal niet, ik zal niet, ik zal niet.’ Dan bent u in die mate al het slachtoffer ervan. U besteedt zoveel aandacht eraan dat het u reeds zover in zijn greep heeft. Vergeet het! Negeer het! Laat uw strijd er één zijn van wilskracht in het stilletjes negeren van alles wat laag en onwaardig is. Meer strijd komt er niet bij kijken. De uitdrukking die u aanhaalt is een manier van spreken.

*Vr.* – In *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett* (blz. 65) zeggen de meesters dat het grootste kwaad in de wereld van vandaag de godsdienst is, in welke gedaante dan ook. Kunt u dit toelichten?

*GdeP* – Daar denk ik net zo over. Maar ‘godsdienst’ betekent hier formele religie: elk ceremonieel geloof, ritueel geloof, waaruit de ziel van religie is verdwenen en mensen verlossing zoeken bij priesters die voordeel trekken uit menselijke lichtgelovigheid en misschien wel oprecht denken dat bepaalde rituele of ceremoniële vormen de plaats kunnen innemen van werkelijke groei door persoonlijke inspanning van binnenuit.

De leraar verwees hier naar het feit dat de enige manier om te groeien die van zelfgeleide evolutie is, zoals Katherine Tingley geregeld zei: door zelf uitgedachte inspanningen om zich te verbeteren, met andere woorden groei van binnenuit, en niet groei na te streven door ons uitsluitend te richten op de leer van iemand buiten onszelf. Bovendien brengt elke uiterlijke soort van religie bijgeloof en haat tussen mensen onderling met zich mee en ook misverstanden, en daarom leidt ze de aandacht volkomen af van

de werkelijk belangrijke dingen van de innerlijke geest.

In u is schoonheid, liefde, vrede, hoop, mildheid, vriendelijkheid. Ontwikkel deze eigenschappen in uzelf door uw eigen inspanningen, en wend u niet tot een priesterschap, of geloof niet dat u kunt evolveren of dat u uw medemensen goed kunt doen door het opzeggen van geloofsbelijdenissen, of door u te houden aan vormen of rituelen.

*Vr.* – In *De Geheime Leer* zegt HPB dat theosofie de grondslag is van de toekomstige wereldreligie of die zal worden. Hiermee bedoelt ze waarschijnlijk iets heel anders dan een formele religie?

*GdeP* – Dat is heel juist.

*Vr.* – Nog iets anders: zal het voor onontwikkelde mensen in een heel primitieve staat, die alleen de meest elementaire dingen begrijpen, niet nodig zijn om een formele religie te hebben?

*GdeP* – Waarom denkt u dat? Dat is een gedachte die in het westen veel voorkomt. Deze treft men vooral aan in de Kerk van Rome, maar de protestanten kennen haar ook. Wilt u me zeggen dat primitieve volkeren zoals die in deze tijd in sommige delen van de wereld leven slechtere mensen zijn dan de beschaafde barbaren van onze Europese of Amerikaanse hoofdsteden? Ik kan dit niet inzien. Ze hebben hun fouten en hun grofheden. Maar kijk naar onze grote steden. Wandel door de straten ervan. Let op wat onze eigen mannen en vrouwen doen. Is de eenvoudige natuurmens zonder een georganiseerde religie, een georganiseerde Kerk, en met al zijn tovenarij en voodoo-rituelen en dat soort zaken – neem alles bij elkaar – is hij zoveel slechter? Ik denk van niet.

De eenvoudige leringen van broederschap en vriendelijkheid, van universele liefde, van plicht, van mededogen, van zelfopoffering – deze edele en mooie eigenschappen die het individu in praktijk moet brengen – vormen op zichzelf een mooie en prachtige religie omdat ze op een geestelijke manier natuurlijk zijn. Elke exoterische religie, elke godsdienst met vormen en ceremoniën en een priesterschap om deze dingen uit te voeren – of zo'n religie nu van een barbaar is of van de beschaafde Europeaan – leidt de aandacht af van de werkelijke geestelijke zaken die leven in het hart en de ziel van de mens.

Ik denk dat als aan die onwetende, onontwikkelde mensen over wie u sprak deze eenvoudige en prachtige gedragsregels werden geleerd, zij een veel betere karmische staat van dienst zouden hebben

dan nu het geval is door hen te misleiden met kerkelijke plechtigheden, hoe goed bedoeld deze misschien ook zijn, waarin, als ze al geloven, een geloof schuilt dat is gebaseerd op angst en een vernederende want egoïstische hoop. Ik zie daarin niets edels.

*Vr.* – Zijn er geen oude beschavingen geweest met grote aantallen onwetende en onontwikkelde mensen, die echter trouwe, bereidwillige en eerbiedige gehoorzaamheid betrachtten aan de geestelijke leraren die hen leidden?

*GdeP* – Dat is heel juist.

*Vr.* – Ik heb een vraag, en ik vrees dat het een puur verstandelijke vraag is, maar deze houdt me heel erg bezig. Het heelal is vol goden en elk atoom neigt ernaar om een god te worden; alles ontwikkelt zich meer en meer tot goddelijkheid. Is het heelal nu verder ontwikkeld dan eeuwigheden geleden? En toch kunnen we niet denken dat een volmaakt wezen zich nog verder kan verbeteren. ‘Wezen’ is misschien niet het juiste woord, maar wellicht begrijpt u wat ik bedoel?

*GdeP* – Ja. Dat is een heel natuurlijke vraag en wijst op een geest die diep doordent. Deze vraag heb ik bij verschillende gelegenheden beantwoord, maar misschien niet duidelijk genoeg. In de eerste plaats, wanneer u het woord ‘heelal’ gebruikt, bedoelt u dan ons eigen thuisheelal of de grenzeloze oneindigheid?

*Vr.* – Ik bedoel het laatste.

*GdeP* – Hoe kan dan de grenzeloze oneindigheid evolueren, want evolutie is alleen van toepassing op onvolmaakte wezens die voortdurend volmaakter worden?

*Vr.* – Dat is precies het probleem.

*GdeP* – De grenzeloze oneindigheid evolueert dus niet, want alleen een onvolmaakt wezen kan evolueren; en als iets oneindig en eeuwig is, moet het oneindig en eeuwig zijn. De grenzeloze oneindigheid is *geen* entiteit. Het is een uitdrukkingwijze die een abstract idee voorstelt. Bovendien zijn de heelallen die verspreid in de ruimten van de Ruimte liggen oneindig in aantal. In feite zijn het deze heelallen die in hun oneindige aantal de grenzeloze oneindigheid samenstellen. Heelallen komen voortdurend vanuit andere gebieden tot aanzijn. De gebieden zijn ook oneindig in aantal, oneindig beneden wat we het



materiële noemen, oneindig boven wat we het goddelijke noemen en ook oneindig naar binnen en naar buiten toe. Daaruit volgt dat als wezens evolueren, als entiteiten evolueren, ze de oneindigheid hebben om in te evolueren. Er was nooit een begin, er zal nooit een einde zijn, maar elke stap vooruit staat op een hoger niveau dan de eraan voorafgaande – is met andere woorden een binnengaan in nieuwe gebieden van de Ruimte, met nieuwe vormen van zowel kosmische energie als kosmische substantie.

Wij mensen van dit heelal, bijvoorbeeld, kwamen dit heelal binnen vanuit een heelal dat eerder heeft bestaan, en vormden het in feite als delen ervan, als kleine atomen ervan. Door ondervinding leren we in deze toestanden van materie en geest en goddelijkheid die in ons huidige heelal bestaan; en dit proces wordt in het klein herhaald door een planeet die zichzelf opnieuw belichaamt uit de levens-essenties van haar vroegere planetaire ouder.

We starten aanvankelijk als niet-zelfbewuste godsvonken, gaan door alle evolutiestadia van een heelal heen, bereiken goddelijkheid in dat heelal en eindigen samen met dat heelal als geheel. En dan begint dat heelal met al zijn bewuste levensatomen in alle stadia van evolutie aan een nieuw heelal op een hoger gebied, en staat dan aan het begin ervan. En dit proces zet zich in de eeuwigheid en oneindigheid voort. Het is voor het menselijk denken moeilijk dit probleem op te lossen, maar het is een fascinerend en vruchtbaar onderwerp voor onze uren van stille overdenking.

*Vr.* – We weten dat alles evolueert. De planeten moeten wel evolueren; en ik wil weten of mijn zienswijze juist is: Wanneer de planeten hun banen rond de zon volgen, is dat dan hun manier van evolutie in cyclussen zoals ook mensen dat doen? Want de zon gaat altijd nieuwe gebieden binnen. Daarom draaien de planeten nooit in dezelfde baan om de zon die ze al eerder hebben gevolgd; ze gaan nieuwe gebieden binnen. Is dat hun manier van evolutie?

*GdeP* – Dat is één van de aspecten van planetaire evolutie. Uw uitzetting is op zichzelf volkomen juist.

*Vr.* – Maar waar ligt het hoogste punt van hun cyclus?

*GdeP* – Dat is nog niet bereikt.

*Vr.* – Maar ik bedoel met betrekking tot de baan van een planeet – wat is het hoogste punt in de baan van die planeet?

*GdeP* – Bedoelt u het hoogste punt in de omloop die een planeet volgt?

*Vr.* – Ja, in de evolutiecyclus.

*GdeP* – Die vraag is moeilijk te beantwoorden om de volgende reden: terwijl de eeuwen voorbijgaan naderen de planeten langzaam de zon; hun omloopbanen krijgen een steeds kleinere diameter. Uiteindelijk zullen de planeten worden verenigd met de zon. Ook dat is een harde noot om te kraken. Ik durf op dit moment niet veel meer dan dat te zeggen, omdat u een heel moeilijk te doorgronden onderwerp heeft aangesneden.

Misschien moet ik dit nog eraan toevoegen: Ik weet niet of het u zal verbazen of niet, maar astronomen kennen nog niet de werkelijke waarheid over de omwentelingen van de planeten om de zon. Zou u heel erg verbaasd zijn als ik u zou zeggen dat de planeten alleen in onze verbeelding om de zon draaien, en dat ze in feite toch rond-draaien? Deze uitspraak betreft een feit, en toch kan ik het eenvoudig niet op me nemen om het in één avond uit te leggen; het zou me een jaar kosten, denk ik!

Onlangs werd me een heel interessant boek toegestuurd, geschreven door prof. Charles Nordmann van het Observatorium van Parijs. Hij stelt heel logisch en intuïtief dat de voorstanders van de theorie van een geocentrisch heelal en de voorstanders van de theorie van een heliocentrisch heelal beide gelijk en ongelijk hebben. Met andere woorden, Galileo had gelijk en ook ongelijk; en de Kerk van Rome had gelijk en ook ongelijk.

Zoals ik de zaak zonder veel omhaal van woorden aan u heb voor-gelegd is het op een bepaalde manier waar. En toch, om u niet te mis-leiden en dus niet in verwarring te brengen, moet ik u zeggen dat de planeten werkelijk om de zon draaien en tegelijkertijd is het toch ons bewustzijn dat zich voorstelt dat ze op die manier draaien. Probeer dat te begrijpen als u kunt. Het betreft de relativiteit van Einstein.

Ik denk dat de leringen van die opmerkelijke man, Einstein, een van de interessantste en wonderlijkste gebeurtenissen in de geschiedenis van het westen zijn geweest. Hij dwaalt in sommige gevallen heel ver van de waarheid af, maar zijn basisideeën van relativiteit zijn, geloof ik, onze eigen leringen. Hij zegt bijvoorbeeld dat er niet zoiets is als een oneindig heelal. Dat is waar. Wij zeggen hetzelfde. Ten tweede, dat een lichtstraal die de zon verlaat en die rechtuit gaat, uiteindelijk zal terugkeren tot de zon die hij had verlaten. Hij volgt wat

een rechte baan schijnt te zijn, maar in feite is het een kromme baan, omdat zijn pad zich bevindt in het heelal dat hij niet kan verlaten, en omdat het heelal zo omvangrijk is lijkt elk deel van de baan van die straal een rechte lijn, maar over het geheel genomen moet hij cirkel- of ellipsvormig zijn. Begrijpt u dit deel van Einsteins relativiteits-theorie? Het lijkt me niet zo moeilijk.

*Vr.* – Is het mogelijk dat we met onze intelligentie te ver willen reiken en haar in een te ruim gebied willen gebruiken, en daardoor de mogelijkheid verliezen de juiste soort verbanden te leggen voor onze eigen mentale en geestelijke groei?

*GdeP* – Ja, dat is zeker mogelijk. Een mens kan zo opgaan in zui-vere abstracte filosofie dat hij zichzelf verliest in de doolhof en de ingewikkelde problemen van het woud van bedrieglijke gedachten dat door zijn eigen intellect wordt gevormd. En ten tweede laat hij na zich op een praktische manier te ontwikkelen, wat zijn plicht is. Het is veel beter om de innerlijke geestelijke kwaliteiten te ontwikkelen – alle kwaliteiten, niet slechts één.

Het is juist en goed dat een mens zijn intellect ontwikkelt, het ver-rijkt, om elke intellectuele kwaliteit en elk mentaal vermogen waar-over hij beschikt te gebruiken; maar om in balans te blijven moet hij ook de kwaliteiten van wat gewoonlijk het hart wordt genoemd, gebruiken. Hij moet zowel liefde als intellect ontwikkelen. Anders wordt hij onevenwichtig en leeft hij maar voor de helft.

*Vr.* – Waren de oorspronkelijke wijzen die aan het begin van het derde wortelras in illusoire lichamen incarneerden, avātāra's?

*GdeP* – In een paar gevallen was dat zo. Maar de meesten van de grote oorspronkelijke wijzen waren voortijdige – als u het zo wilt uit-drukken – incarnaties van mānasaputrische godheden; en deze laat-sten waren de verst geëvolueerden uit het voorafgaande planetaire manvantara.

*Vr.* – Als dat zo is, wat bedoelt H.P. Blavatsky dan met illusoire lichamen, indien ze niet allemaal avātāra's waren? Ik dacht dat met een illusoïr lichaam een lichaam wordt bedoeld dat geen voorafgaand karma noch enig toekomstig karma heeft.

*GdeP* – Wat het fysieke lichaam betreft, de lichamen van avātāra's zijn niet méér illusoïr dan de onze, omdat het lichamen van vlees zijn, en u heeft de situatie exact omschreven door aan te geven dat deze

lichamen geen individueel karma hebben. Maar ik denk dat HPB naar het feit verwijst dat alle lichamen uiteindelijk illusoir zijn. Onze huidige fysieke lichamen bestaan grotendeels uit gaten, lege ruimten. Als u bijvoorbeeld ogen zou hebben die elektronen konden zien, zou de mens voor u waarschijnlijk helemaal niet zichtbaar zijn. Als u hem zou zien, zou hij misschien eruitzien als een ijle mistige en glanzende wolk. Al onze lichamen zijn in die zin illusoir.

*Vr.* – Maar in deze zin zei ze specifiek ‘illusoire lichamen’, niet ‘menselijke lichamen’. Wat is het verschil?

*GdeP* – Waar heeft u dit gevonden?

*Vr.* – In *De Geheime Leer* (1:235-8), waar ze vertelt over Hermes en Orpheus en de zeven oorspronkelijke wijzen die incarneerden aan het begin van het derde wortelras.

*GdeP* – Ik begrijp nu wat u bedoelt. Dit zijn voorbeelden van goden, mānasaputrische godheden, die incarneerden om de vlam van intelligentie, ontluikende intelligentie, wakker te roepen in de tot dan toe niet-zelfbewuste wezens van die tijd, die een bewustzijn hadden vergelijkbaar met dat van kleine kinderen van nu. De tegenwoordige kleine kinderen hebben geen intellect; ze zijn niet echt wakker. Wat hun intellect betreft verkeren ze bijna in een droomtoestand; ze zijn fysiek alert, fysiek levend, fysiek bewust, maar ze bezitten niet dat verfijnde evenwicht van geestelijke en intellectuele vermogens dat een volwassene heeft en zelfbewust nastreeft.

Dus incarneerden deze grote oorspronkelijke wijzen, mānasaputrische godheden, in lichamen van licht, illusoire lichamen, en onderwezen de prototypen van de vroege mensheid. Het was iets verbazingwekkends. De lichamen van wat mensen moesten worden, of noem ze mensen als u wilt, uit die vroege periode, waren enorm. U zou ze u kunnen voorstellen als wolkenmassa's die over de aarde bewegen. De aarde zelf was toen veel groter dan ze nu is en veel etherischer. Ze was een halfastrale wereld.

*Vr.* – Ligt de oorzaak van de illusie waarover u spreekt in het feit dat het zonnestelsel een eenheid is die draait binnen een grotere eenheid en dat de zon de hoogste trillingssnelheid heeft? Misschien ben ik niet duidelijk.

*GdeP* – Niet zo heel erg, vrees ik. Ik kan de logica van uw gedachte niet helemaal volgen.

*Vr.* – U noemde het draaien van de planeten om de zon illusoir. Ik dacht eraan dat het zonnestelsel een eenheid is die binnen een grotere eenheid ronddraait. En in dat geval zou de zon, als de magneet van onze eenheid, van het zonnestelsel als eenheid, de illusie wekken dat de planeten eromheen draaien, terwijl het allemaal één enkele eenheid in het grotere stelsel is.

*GdeP* – Ik begrijp wat u bedoelt. Ja, u heeft één aspect ervan te pakken. Ik zal dit eraan toevoegen: wanneer onze scheikundigen de werkelijkheid ontdekken van wat een scheikundig atoom is en bevat, zullen ze ook dit andere vraagstuk beter begrijpen. Tegenwoordig staan onze scheikundigen voor een groot raadsel door het feit dat de elektronen die het atoom samenstellen zich op de meest onberekenbare manier gedragen, zoals de scheikundigen in hun artikelen over dit onderwerp schrijven. Ze zeggen dat deze elektronen op bepaalde momenten overal lijken te zijn; ze lijken een baan te volgen om de protonische kern of de ‘zon’ van het atoom en toch lijken ze soms overal in hun eigen baan te zijn. Dus in plaats van een heel klein lichaam dat snel rond de protonische kern draait, lijkt een elektron een streep elektron-materie te zijn.

Als het elektron een ring rond de atomaire ‘zon’ is, in plaats van een heel klein lichaam dat een baan rond de protonische kern volgt, dan komt natuurlijk de omloop van een bolvormige planeet om de atomaire zon niet overeen met de banen van de planeten van ons zonnestelsel. Maar – en dit is het belangrijke punt – het is allemaal een kwestie van hoe men het probleem bekijkt. Onze planeten draaien in feite om de zon, maar die omloop is zo omdat ons bewustzijn het zich op die manier voorstelt – wat voor sommige denkers misschien hetzelfde is als te zeggen dat ze op zich niet om de zon draaien. Maar ik moet de hoop opgeven om in een paar woorden te proberen de feitelijke verklaring uiteen te zetten van wat ik hierover heb gezegd. Het is bijna onmogelijk om het kort te beschrijven. Het spijt me in feite dat ik het vanavond heb aangeroerd. Ik zal hierover nu vast allerlei vragen krijgen. Ik zal eenvoudig zeggen dat ik ze in deze groep niet kan beantwoorden.

*Vr.* – Enkele maanden terug beschreef u het feit dat de grote wijzen en zieners interplanetaire communicatie konden onderhouden. Ik vraag me af of ik op het juiste spoor ben met de volgende gedachte: laten we bijvoorbeeld een man als Beethoven nemen die prachtige melodieën hoort die, voorzover we weten, nooit eerder zijn

gehoord; en hij schrijft ze op in een symbolische notatie die andere mensen kunnen lezen en weergeven als muziek. Is het mogelijk dat er interplanetaire communicatie plaatsvindt in de vorm van een vergeestelijkt denken? Heeft de communicatie enigszins het karakter van een hoogontwikkelde gedachte?

*GdeP* – Verwijst u naar de interplanetaire communicatie die plaatsvindt door diegenen die zijn getraind om dat te doen?

*Vr.* – Ja, ik heb het over de wijzen en zieners, niet over wetenschappelijke experimenten, maar over wijzen en zieners die hun geest naar de poorten van de zon projecteren. En ik vraag me af of het denken misschien een aanduiding is van de eerste stadia van die werkwijze.

*GdeP* – U kunt het een aanduiding noemen, maar in werkelijkheid omvat het veel meer dan ‘denken’ naar de zon, veel meer dan u voor te stellen dat u daar bent. Het is een werkelijk lokaliseren van het hogere deel van het bewustzijn van de ingewijde op de zon of maan of planeet, of misschien op een of ander deel van de aarde. Het is het feitelijk overbrengen van bewustzijn en wil. In feite is het hele wezen op dat moment daar – dat wil zeggen, het belangrijke en hogere deel van de constitutie is daar in zijn geheel.

*Vr.* – U heeft gezegd dat slaap en dood tweelingbroers zijn. Soms gaat men naar bed terwijl men zich helemaal niet moe voelt, men rust goed uit, slaapt zonder te dromen, en toch staat men ’s ochtends moe en uitgeput op. Mag ik vragen of er zagezegd een geestelijk verband is met zo’n toestand?

*GdeP* – Nee, dat denk ik niet. Ik zou de oorzaak van de toestand die u beschrijft niet aan het geestelijke deel van u willen toeschrijven. Ik denk dat ze het karmische gevolg moet zijn van omstandigheden die waarschijnlijk grotendeels werden veroorzaakt door de activiteiten van de voorafgaande dag, zowel de mentale als de lichamelijke. Het is geen ongewone ervaring dat iemand niet vermoeid naar bed gaat en een goede nachtrust heeft maar ’s ochtends vermoeid wakker wordt, terwijl hij, theoretisch gezien, verfrist zou moeten ontwaken. Dat is het karmische gevolg van de gedachten en emoties, en van de inspanningen van het lichaam, wat deze ook zijn geweest, van de voorafgaande dag. Mogelijk heeft hij ook te veel gegeten.

*Vr.* – Ik wilde u iets vragen over dit magische proces: we gaan

vermoeid naar bed en worden uitgerust wakker. Ik heb het nooit volledig kunnen begrijpen. Voor mij is het elke keer een wonder om 's ochtends verkwikt wakker te worden.

*GdeP* – Ja, het is iets wonderlijks. Je hebt mensen die 's avonds voordat ze naar bed gaan zonder meer uitgeput en soms vermoeid en volkomen lusteloos zijn. Ze gaan naar bed; ze slapen; 's ochtends zijn ze lichamelijk geheel hersteld, veranderd. Het is inderdaad iets magisch. Het geheim ervan ligt in de elektromagnetische krachten die in feite het lichaam opbouwen en die het, wanneer ze in balans zijn, gezond houden. Deze krachten bevinden zich in de astraal-atomaire structuur van het fysieke lichaam; en gezondheid is eenvoudig het evenwicht tussen het positieve en negatieve van zowel het magnetisme als de elektriciteit in het lichaam, en de manier waarop ze werken en samenwerken en zich vermengen is iets heel verbazingwekkends. Het is werkelijk magisch.

*Vr.* – Leven we niet te veel in de schaduw, en verliezen we daardoor niet onze mogelijkheden om waarlijk te leven? Ik bedoel dat we de materiële kant en schaduwkant van de natuur te veel aandacht geven, en we ons te weinig met edele zaken bezighouden, en door die fout onze mogelijkheden om waarlijk te leven verliezen.

*GdeP* – Ja, dat is heel juist. Dat is de werkelijke basis van de leringen van alle grote leraren van de mensheid. Ze vertellen u altijd: 'Leef in uw hogere deel. Streef ernaar om uw grotere zelf te worden. Wees het.' De tendens van de mensheid van tegenwoordig, vooral de mensen in het westen, is om in het lichaam te leven, in de dingen van de uiterlijke wereld te leven. Gewoonlijk hecht men daaraan de meeste waarde. 'Hoeveel bezit hij?' 'Wat heeft hij geleerd?' 'Wat kan hij?' Men vraagt bijna nooit: 'Wie is hij?' Zelden wordt de aandacht gericht op wie men innerlijk is. En als men belangstelling heeft voor dit meer edele aspect, staat het pragmatische denken niet zozeer stil bij het feit dat hij iets is, iets van buitengewone geestelijke en intellectuele waarde, maar houdt dit zich eerder bezig met: 'Wat kan hij ermee?' 'Wat kan hij maken' 'Wat heeft hij gepresteerd?' 'Wat voor successen heeft hij behaald?' 'Wat heeft hij bereikt?' – dit zijn allemaal weer inschattingen naar materiële maatstaven. Natuurlijk leidt dit alle aandacht, het hele bewustzijn, af van de innerlijke werkelijkheden van een mens, van de mens zelf. Neem dat ter harte. Het is een prachtige gedachte die u naar voren heeft gebracht.

*Vr.* – Ik wil graag teruggaan naar het vraagstuk van de dood en vragen of er een verschil is tussen de postmortale toestanden van een boodschapper vergeleken met die van de meeste mensen, en of u dit kunt illustreren door te verwijzen naar een van de drie boodschappers die aan u zijn voorafgegaan.

*GdeP* – Ja, er is een groot verschil, wat niet in tegenspraak is met het andere feit dat elk geval op zichzelf staat. Er zijn verschillen tussen de boodschappers zelf, zoals duidelijk zal zijn, omdat elk van hen een andere individualiteit heeft. In het geval van gewone mensen wordt de gebruikelijke regel van de postmortale karmische bestemming gevolgd. De regel is in grote lijnen dezelfde voor iedereen, maar in het geval van een boodschapper zijn de avonturen na de dood inderdaad heel verschillend. Waarschijnlijk is er een heel korte devachanische periode die door de natuur bijna wordt geëist, en dan begint onmiddellijk de terugkeer naar het werk.

In sommige gevallen zal de boodschapper ogenschijnlijk sterven, met andere woorden het lichaam dat in feite sterft verlaten, maar toch gaat de boodschapper devachan niet binnen, maar reïncarneert bijna onmiddellijk. Hij of zij verblijft een paar dagen, of weken, of zelfs maanden in de rusttoestand – dit is de beste manier waarop ik het kan beschrijven – in zijn eigen aurische ei, maar volledig bewust, een toestand die nauw verwant is aan maar niet identiek is met die van de *nirmānakāya*, en keert dan in een fysieke incarnatie terug om het werk voor de Grote Broederschap voort te zetten.

Er zijn ook voorbeelden van boodschappers die als individuen het ene lichaam verlaten als dat praktisch versleten is en de dood normaal gesproken heel snel zou zijn ingetreden, en een ander lichaam binnengaan, een kinderlichaam, of een lichaam dat is gestorven maar nog niet koud is, en dat lichaam weer tot leven brengen. In feite staat elk geval van een boodschapper op zichzelf. Het is niet mogelijk op uw vraag een algemeen antwoord te geven dat op alle gevallen precies van toepassing is.

Vrienden, ik denk dat we de bijeenkomst van vanavond nu moeten afsluiten. Goedenacht.

[Luiden van de gong. Stilte.]



# 13

## Bijeenkomst op 28 mei 1930

*GdeP* – Ik verklaar de bijeenkomst voor geopend. Ik ben nu klaar om vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Kunt u ons vanuit een esoterisch standpunt iets vertellen over te veel eten, te weinig eten, en onnodige kieskeurigheid met het voedsel dat wordt gegeten?

*GdeP* – De beste gewoonte is om precies genoeg te eten om het lichaam gezond en in goede conditie te houden, en er is niets zo gevaarlijk als meer te eten dan u nodig heeft. Dat is fataal. Het leidt tot ziekte, of brengt latente ziektekiemen naar buiten. Te veel eten verzwakt het lichaam en maakt het vatbaar voor ziekten; en het ergste van alles is dat het het denken ontzettend versuft. Te veel eten leidt tot een vicieuze cirkel van gevolgen. De impuls en het verlangen om te veel te eten zijn werkelijk een psychomentele ziekte.

Ik zal u iets over voeding vertellen. Het is niet het eten dat u sterk maakt. Het is wat u eruit opneemt dat u kracht geeft en u gezond houdt. Eet natuurlijk, eet gewoon, eet wat u wordt voorgezet, en vergeet het dan. Als u het niet lekker vindt en er is niets anders, eet dan niet. Een klein beetje vasten zal u geen kwaad doen. Of eet er een beetje van, en laat het daarbij. Als u voelt dat u een beetje vlees nodig heeft, eet dan een beetje vlees, maar wees er zeker van dat het een behoefte is, niet slechts een begeerte naar vlees. Als u zonder vlees kunt en eieren eet, des te beter voor u. Maar houd uzelf een beetje in de gaten.

Het beste is om precies genoeg te eten om u gezond en sterk te houden; zo weinig mogelijk aan uw eten te denken en het daarbij te laten. Zo geeft u uw lichaam enigszins de kans om, indien u last heeft van een of andere lichamelijke kwaal, zichzelf te genezen. Geen dokter heeft ooit zijn patiënten genezen. Het is de natuur die u geneest, en de verstandigste arts helpt de natuur en doet niet anders dan dat.

Als men wat voeding betreft te kieskeurig of overgevoelig is, dan is dat een teken van ziekte, denk ik. Wie werkelijk gezond en normaal is, is niet al te kieskeurig. Hij denkt niet zoveel aan zijn voeding. Het gevolg is daarom dat hij zijn lichaam alle kans geeft om gezond te blijven en zich te herstellen wanneer de dingen tijdelijk verkeerd gaan. Hij heeft een natuurlijke, niet een kunstmatige of een ziekelijke eetlust, die altijd het gevolg is van te veel eten. Hij is niet al te kieskeurig.

Ik herhaal: u wint niet aan kracht door het lichaam met voedsel te overladen. Onthoud dat alstublieft goed. U ontleent kracht aan wat u kunt verwerken, dat wil zeggen, aan wat u kunt opnemen. Wanneer u te veel eet moet het lichaam het overtollige voedsel wegwerken, en het lichaam doet dit zo goed mogelijk.

Bijna elke ziekte die het menselijk lichaam kwelt, ontstaat door verkeerd eten. Ik bedoel dat als u de ziekte zou terugvolgen tot haar oorsprong, u deze zou vinden in verkeerde voeding en overeten – en verkeerde voeding betekent gewoonlijk overeten.

Ik weet niet waarom deze vraag aan mij werd gesteld, maar het is er één waar ik de laatste tijd nogal veel over heb nagedacht, en ik heb bijna de hoop opgegeven om de mensen op het gebied van voeding werkelijk te kunnen helpen. Waarom? Want als er iets is wat mensen geïrriteerd en boos maakt, eigenwijs en soms werkelijk onvriendelijk, dan is het wel door hen te vragen naar hun eetgewoonten. Iedereen in het westen is min of meer ziek – leeft min of meer ongezond. Iedereen heeft daardoor een onnatuurlijk verlangen om te eten. Als je de mensen aanraadt om minder te eten, vinden ze het een misdaad om hen zo te laten verzwakken – gewoonlijk geloven ze dat ze binnen twee of drie maanden zullen sterven. Maar weinigen, denk ik, zijn zich bewust dat een beetje gezond dieet hun hernieuwde gezondheid en kracht zal geven, omdat dit het lichaam een kans geeft zich te herstellen. Zuiver de organen van het lichaam en alle andere weefsels, wat onder andere kan worden gedaan door heel licht te eten en veel water te drinken: op deze manier frist u het bloed op, maakt u het schoon, zuivert u het. De natuur zal voor al deze dingen zorgen als u het proces maar op gang brengt.

Het beste is om nooit te eten vóór u echt honger heeft, en dan matig te eten, en niet weer te eten tot u honger heeft en dan weer matig te eten. Maar kijk eens wat de mensen doen. Ze gaan aan tafel op precies dezelfde manier als dat ze naar hun werk gaan – op bepaalde vastgestelde tijden en dan eten ze in de regel flink. Heeft het

lichaam dat nodig? Twee van de drie keer niet. En toch als je met ze praat, wanneer ze klagen dat ze zich slecht voelen, en ze aanraadt te veranderen, aanraadt om het eten te minderen tot één maaltijd per dag, let dan eens op het gejammer van wanhoop en afgrijzen dat zich bijna zeker aandient. 'Als ik dat doe dan sterf ik. Ik zal mijn kracht verliezen. Het zal mijn dood zijn.' Ze kennen de werkelijke weg naar gezondheid niet!

Chela's in opleiding eten nooit meer dan één maaltijd per dag, en wel een heel eenvoudige maaltijd: gewoonlijk een paar eetlepels rijst, misschien gekookt in melk, geen zout, geen peper, misschien een klontje boter en een beetje fruit en zoveel water als ze maar willen. Europese of Chinese chela's nemen misschien een beetje thee of koffie. Maar geen chocola – niet omdat chocola op zichzelf slecht is, maar het is een gemalen noot die heel rijk en voedzaam is, en die tot op zekere hoogte verhindert waar de chela naar streeft: het lichaam zoveel mogelijk voor de hogere energieën doorlaatbaar te maken en het niettemin sterk en goed gezond te houden. Als u een van onze chela's zou kunnen zien zou u zich over hem verwonderen, want u zou waarschijnlijk een toonbeeld van gezondheid en natuurlijke kracht zien.

Overeten is noodlottig voor chelaschap. De Zoeloes hebben het volgende gezegd: 'De goden bezoeken geen mensen die voortdurend een volle buik hebben.' Het betekent: u zult nooit inspiratie krijgen, u zult nooit in staat zijn om u te onderhouden met uw eigen innerlijke godheid als er constant een lading voedsel in uw lichaam is. De hersenen worden daardoor versuft en verdoofd, de zenuwen worden vergiftigd, en het lichaam verzwakt en raakt van streek.

Eet aan de andere kant niet te weinig, dat wil zeggen dat u misschien zelfs veel minder zou eten dan wat u minimaal nodig heeft. Sommige oosterse fanatici doen dit en verminderen de hoeveelheid voedsel die aan het lichaam wordt gegeven tot een belachelijk kleine hoeveelheid. Iemand die op die manier ondervoed is geraakt, gaat al gauw bedrieglijke visioenen in de lagere gebieden van het astrale licht zien, en hij zou ze waarschijnlijk ten onrechte voor prachtige visioenen aanzien – wat grote onzin is. Eet wat u nodig heeft. Drink veel zuiver water. Als u van thee of koffie houdt, gebruik die dan met mate en niet zo sterk dat het gestel wordt vergiftigd. Als u merkt dat u wat meer voedsel nodig heeft dan bij uw eerste pogingen, eet dan een beetje meer. Als u constateert dat u een beetje meer eet dan u in feite nodig heeft, laat dan een beetje weg. Maar denk er in ieder geval

niet te veel over na. Schenk serieus enige aandacht eraan, en wanneer u denkt dat u voor uzelf de norm heeft gevonden – en iedereen is anders – houd u dan daaraan en vergeet het verder.

Heeft iemand nog een andere vraag?

*Vr.* – Ik wil graag weten of er een verband is tussen de Luz van de Hebreeërs en de sushumnā-nāḍī?

*GdeP* – Het ‘Luz’-been is een been waarvan de Arabieren zeggen dat het de kiem van de mens is waaruit hij zal voortkomen wanneer Allah hem roept. Het is de ‘kiem’ van zijn toekomstige wezen, en het ‘Luz’-been is volgens de meeste islamitische theologen de *coccyx* [of: *os coccygis*]. Het is de laatste of een van de laatste wervels van de ruggengraat. Nee, ik denk niet dat er een bijzonder verband is tussen het ‘Luz’-been uit de islamitische traditie en de sushumnā-nāḍī. Laatstgenoemde is eerder een geestelijke stroom, een kanaal, in en rond de ruggengraat.

*Vr.* – De beschrijving die ik heb gelezen plaatst het in de hals.

*GdeP* – Waar heeft u dat gelezen?

*Vr.* – In een artikel over de Egyptische mysteriën werd dat woord gebruikt om het symbool van het geluste kruis aan te geven dat ze gebruiken, en het werd een positie in de hals toegekend.

*GdeP* – Ik geloof dat sommige islamitische geleerden het identificeren met een van de nekwervels, maar de meerderheid, denk ik, neigt ertoe de uitspraken van Mohammed over het ‘Luz’-been te geloven, dat het de kiem van het lichaam van de toekomstige mens zal zijn, en dat het de *coccyx* is. Ze schijnen het eigenlijk zelf niet te weten. In ieder geval is deze kwestie niet belangrijk.

*Vr.* – U vertelde ons enige tijd geleden heel wat over gedachten, maar ik wil u vragen hoe het komt dat we een melodie in ons hoofd kunnen hebben, een melodie die we bij iemand anders opvangen. Soms houdt de melodie in het denken aan, en is het in feite een melodie die we vanbinnen horen.

*GdeP* – Goed, wat is de vraag?

*Vr.* – Wat gaat er in het denken om? Is de melodie in feite een gedachte die men denkt?

*GdeP* – Wat denkt u dat er omgaat in het denken wanneer u een wiskundig probleem bestudeert?

*Vr.* – Men concentreert zich op het probleem dat men wil oplossen.

*GdeP* – Ja. Uw vraag luidt dan: ‘Wat gebeurt er in het denken wanneer er muziek wordt gehoord?’ Gaat het daarom?

*Vr.* – Ja, inderdaad. Stel dat u een melodie heeft gehoord en deze herhaalt zich in de loop van de dag keer op keer in uw denken. Het is om bijna moe van te worden.

*GdeP* – Ik begrijp wat u bedoelt. Dit is een reflexbeweging, zoals wetenschappers tegenwoordig zouden zeggen, en wordt veroorzaakt doordat de zenuwen een sterke indruk hebben ontvangen. De melodie heeft een diepe indruk op de hersenen achtergelaten, die de melodie automatisch herhalen en opnieuw voortbrengen.

Sommige musici, de zogenaamde scheppers van prachtige muziekstukken, ontvangen onmiskenbare muzikale inspiratie uit het hogere geestelijke deel van hun wezen. Het is in werkelijkheid een licht dat de vorm van muziek aanneemt. Dit licht wordt in hun bewustzijn omgezet in innerlijk geluid, dat door het innerlijke oor wordt gehoord; licht en geluid zijn immers slechts twee fasen van het hele gamma van trillingen, twee verschillende trillingsgebieden.

*Vr.* – Hoe komt het dat componisten zulke verschillende methoden van componeren hebben? Schubert, bijvoorbeeld, was eenvoudig zo geïnspireerd dat de muziek bijna zonder dat hij erbij nadacht door hem heen leek te stromen. Hij kon in een restaurant aan tafel zitten en plotseling zeggen: ‘Er is zo’n prachtige melodie in mij opgekomen.’ En hij schreef haar op precies zoals hij die hoorde, en de volgende dag was hij alles vergeten. Terwijl Beethoven melodieën hoorde en ze uitwerkte, ze herzag en veranderde tot ze waren zoals hij dat wenste. Hoe komt het dat grote musici op zulke verschillende manieren hun inspiratie ontvangen en uitwerken?

*GdeP* – Ik denk dat het feit waarvan u spreekt alleen door verschillen in temperament en karakter wordt veroorzaakt. U zou een soortgelijke vraag kunnen stellen over prachtige literatuur. Waarom zou de ene schrijver hetzelfde gegeven op een andere manier zien dan een andere schrijver, of waarom zou hun werk zo verschillen, terwijl het resultaat in ieder van de gevallen toch schitterend is? Dit is toe te schrijven aan verschillen in karakter, in temperament en aan

verschillende stadia die ze hebben bereikt langs het evolutiepad. Ik denk niet dat er een andere reden is.

*Vr.* – In een artikel van u in *The Theosophical Path* van september 1929 gaf u een bespreking van de diverse opvattingen over de Weissmann-cel en wat daaraan ontbrak werd door u overeenkomstig de esoterische leer aangevuld. Maar dat is niet het deel waarover ik iets wil weten. In plaats daarvan leg ik deze interpretatie ter beoordeling aan u voor. Er werd gesproken over de onsterfelijkheid van de kiemcel en dat deze afkomstig is van verre voorouders, en ongebruikt aan elkaar opvolgende generaties werd doorgegeven, en dit kiemplasma veranderde nooit, en werd noch gebruikt voor het opbouwen van het lichaam van de ouder noch voor dat van het toekomstige nageslacht.

Ik heb lang hierover nagedacht, en ik kon me niet voorstellen wat de functie van dit latente kiemplasma van de ouder zou kunnen zijn, en toch werd het, volgens de theorie, door de eeuwen heen doorgegeven. En uiteindelijk kwam de gedachte bij me op, waarschijnlijk heb ik het gehoord, ik weet het niet, dat de functie ervan het bewaren van de karakteristieken van de menselijke soort voor de reïncarnerende entiteit is. En dit verklaart dat er één soort mensheid is. Dat wil zeggen, tijdens alle vijf rassen is de menselijke soort dezelfde. Ik weet niet of dat juist is of niet, maar dat is één deel van de vraag die ik in gedachten heb. Wat is de functie van dit onsterfelijke kiemplasma?

*GdeP* – U heeft een heel interessante vraag gesteld, en uw antwoord ligt tot op zekere hoogte besloten in de vraag, maar de vraag gaat niet ver genoeg. Het kiemplasma is in feite de verharde neerslag of de verdichting van het astrale fluidum, wat slechts een andere manier is om een neerslag aan te duiden die oorspronkelijk is voortgekomen uit de monadische essentie en naar en door de verschillende voertuigen stroomt, en die terwijl hij richting aarde gaat, steeds vaster wordt en tenslotte zijn laatste stadium in het kiemplasma van de fysieke mens bereikt. Dit kiemplasma wordt onveranderd van ouder op kind doorgegeven en is, zoals u zegt, bij de mens de achtergrond van de fysiologische processen – misschien is fysiologisch niet het juiste woord – maar in ieder geval de menselijk-astraal-fysieke achtergrond waarnaar en waarin het levensatoom van het reïncarnerende ego wordt getrokken en afdaalt. Op deze manier wordt een voorbereid en gereed levensatoom aangezet tot

het ontwikkelen van een individueel fysiek voertuig. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja. Maar dit kiemplasma was volgens mij anders dan het dhyān-chohanische astrale fluïdum, omdat dat astrale fluïdum of die astrale krachten zich vermengden met de vitale levenskrachten, dat wil zeggen met de activiteiten en potentiële vermogens van de ziel, en dat fluïdum hielp om het lichaam op te bouwen, terwijl dat latente kiemplasma helemaal niets te doen had. Het werd niet gebruikt; het was een latente kiem die alleen werd doorgegeven. Daarom kwam de vraag bij me op: wat is eigenlijk de functie ervan?

*GdeP* – Dat is juist. De functie ervan is de menselijke soort van eeuw tot eeuw in stand te houden en daarom verandert het kiemplasma zelf langzaam. In elke generatie worden atomen ervan gebruikt om voorbereidingen en een eerste begin te maken voor de kinderen die dan worden geboren.

In elke generatie is er een van binnenuit toegevoegde verharding die dat deel vervangt dat bestemd is voor het maken van de groeicellen van het toekomstige lichaam. Met andere woorden, een bepaald deel van het kiemplasma wordt gebruikt voor de zich ontwikkelende kiemcel. In die kiemcel bevindt zich latent altijd een zeker ongebruikt deel van hetzelfde ouderlijke kiemplasma dat van ouder aan kind wordt doorgegeven, en wanneer dat kind volwassen wordt, gereed is, of fysiologisch in staat is, zich voort te planten, wordt een zeker deel van dat doorgegeven kiemplasma gebruikt om het lichaam van de volgende generatie gereed te maken en te vormen.

Maar in alle gevallen is het kiemplasma, het kiemfluïdum, hetzij gebruikt of doorgegeven, de vast geworden neerslag van het astrale fluïdum van wat u de dhyān-chohan noemt, dat wil zeggen het rein-carnerende ego.

*Vr.* – Dank u. Mag ik nog een vraag stellen?

*GdeP* – Ja, maar laat ik eerst eraan toevoegen dat onze fysieke lichamen noch qua substantie noch qua aard van het astrale liṅgaśarīra verschillen, maar elk lichaam is slechts een verharding van het liṅgaśarīra. Met andere woorden, een bepaald deel van het liṅgaśarīra verdikt zich, wordt grover, ruwer, stoffelijker, en wordt het fysieke lichaam.

*Vr.* – Er waren, dacht ik, ook vrije cellen die niet onder die overheersende invloed van de mens in dit kiemplasma kwamen, en zij

brengen de soorten van het dierenrijk voort. Deze vrije cellen hebben niet dat kiemplasma en daarom kan het dierlijke lichaam van de dierenwereld natuurlijk niet menselijk zijn. Is dat zo?

*GdeP* – Nee, dat is niet zo. Het lichaam van de dieren bevat hetzelfde kiemplasma als het menselijk lichaam, maar het is niet geschikt, evolutionair gezien niet rijp om mensen voort te brengen. Hetzelfde feit komt overal in de natuur voor zoals de scheikunde laat zien. De scheikundige atomen in een boom, of in een os, of in een olifant, of in een steen, zijn dezelfde als in het fysieke lichaam van de mens. Maar in het ene geval zijn deze atomen verhard om een bepaalde vitale energie of drang te omsluiten die een boom is; in een ander geval een os; in een ander geval een olifant; in weer een ander geval een mens. Maar in alle gevallen zijn deze elementen dezelfde. In essentie komt in dieren precies hetzelfde plasma voor als in het menselijk lichaam, anders zouden de dieren geen enkele kans hebben zich in de loop van lange tijdsperioden geleidelijk te verfijnen, en meer zoals de mens te worden. Dit is beslist geen darwinisme. Darwin had echter wat sommige van zijn diepere denkbeelden betreft niet geheel ongelijk.

*Vr.* – Wanneer we een koord een voor ons zo hoog mogelijke trillingsfrequentie geven, lijkt het stil te staan. En ik vroeg me af, wanneer de trillingssnelheid van licht wordt verhoogd tot voorbij die van licht zodat deze het mineralenrijk wordt, zoals HPB het noemt – ze spreekt daarbij over het mineralenrijk als gemetalliseerd licht – of de trillingssnelheid dan zo hoog is dat het licht ogenschijnlijk stilstaat. Ik weet niet of ik helemaal duidelijk ben.

*GdeP* – Ik denk dat ik het begrijp. Probeer uw vraag nog eens in een paar woorden te formuleren.

*Vr.* – Wanneer HPB het mineralenrijk gemetalliseerd licht noemt, is dit dan omdat licht zijn trillingssnelheid zoveel verhoogt dat het voor ons lijkt stil te staan?

*GdeP* – Dat is juist. In feite is de trillingssnelheid in een steen veel hoger dan in wat de fysicus licht noemt. Het is de trillingssnelheid die de fundamentele substantie van het heelal ruwer, grover en harder maakt; en dat betekent ook dat de trillingen die zoveel sneller worden, kleiner worden.

In plaats dat de slingerbeweging van zon tot planeet of van ster



naar ster gaat, wordt de magnitude – of, beter gezegd, de amplitude kleiner en kleiner en tegelijkertijd wordt de trilling voortdurend sneller. En wanneer ze in onze eigen hiërarchie haar hoogst mogelijke snelheid bereikt, haar hoogste trillingsnelheid dan heeft u het mineralenrijk.

*Vr.* – Mag ik tenslotte nog een andere vraag hierover stellen? In een recent artikel van een scheikundige werd gesteld dat de trillingsnelheid in het atoom de grens van de lichtsnelheid benaderde, maar als dit correct is, is dat dan de reden waarom het atoom het omhulsel van de monade is en in feite tot het mineralenrijk behoort?

*GdeP* – Nee, dat gebeurt omdat het atoom, wanneer het een lichtstraal voortbrengt, in een staat van ontbinding verkeert – ontploft. En dit betekent dat de trillingssnelheid om een of andere reden snel en plotseling wordt vertraagd, zodat een elektron in het atoom, of meer dan een van de elektronen, of een deel van het elektron, het atoom waarschijnlijk in een explosie, om het zo te zeggen, verlaat – in een uitbarsting van licht verdwijnt.

Overeenkomstig de wet van universele analogie die geldt voor de werkingen van de natuur, vindt soms hetzelfde plaats bij en in de planeten die om de zon draaien. Ook het omgekeerde komt voor: evenals een atoom een ander elektron zal vangen wanneer het elektronenhonger heeft, en daardoor zijn polariteit verandert, zo kan een zonnestelsel, bijvoorbeeld dat van ons, een zwervend kosmisch lichaam invangen. Wanneer dat lichaam op deze manier is gevangen, verandert het de polariteit van het zonnestelsel. Neptunus is zo'n geval, en Uranus ook.

Over deze nieuwe planeet X\* heb ik nog niet voldoende feiten kunnen verzamelen om vragen erover op adequate wijze te kunnen beantwoorden. Op basis van een paar nieuwsberichten die ik erover heb gelezen zegt mijn gevoel dat het ook een ingevangene is. Deze planeet X wordt in de esoterische astrologie helemaal niet meegerekend – in ieder geval ben ik er nergens iets over tegengekomen.

*Vr.* – Ik heb de laatste tijd veel belangstelling voor de nieuwe ontdekkingen over de vroege mensheid in China. De etnologen en antropologen zijn hierover enthousiaster dan over alle andere dingen die ze de laatste twintig of dertig jaar hebben gevonden. En ik heb

---

\*Noot vert.: Waarschijnlijk wordt bedoeld op Pluto die in 1930 werd ontdekt.

diep nagedacht over iets dat HPB in *De Geheime Leer* zei: dat de mens twee miljoen jaar geleden veel primitiever en dierlijker van bouw was dan nu. Natuurlijk leefden de Atlantiërs en de Lemuriërs lang vóór die tijd, maar ze zegt dat zeer beslist, en de etnologen denken dat de mensen die ze onlangs hebben ontdekt ongeveer een miljoen jaar oud zijn. De meesten van hen denken dat. Sommigen denken vijfhonderdduizend jaar en sommigen een miljoen. En ik vroeg me af of deze mensen uit de oudheid veel ouder zijn dan men zegt en of ze werkelijk primitief zijn zoals de wetenschappers denken. Volgens hen stammen ze uit het vroege Pleistoceen – maar het kan ook een veel eerdere periode zijn. Natuurlijk hebben ze geen middelen om die dingen te dateren. Ik zou graag alles willen weten wat u ons over dit onderwerp kunt vertellen. Het is in veel opzichten zo belangrijk.

*GdeP* – Ja dat is zo. Mijn eigen indruk is dit: omdat crematie tot enige tienduizenden jaren geleden door alle beschaafde volkeren en door de meeste primitieve volkeren bijna universeel werd toegepast, behoren praktisch alle menselijke overblijfselen die door onze spittende en gravende onderzoekers worden gevonden, tot primitieve stammen die hun doden begroeven, of tot primitieve mensen die hun leven in de strijd of tijdens de jacht verloren, of tot hen die tijdens een reis aan een plotselinge ziekte stierven, of iets dergelijks.

Ik denk niet dat deze mensen waarvan de overblijfselen zijn ontdekt heel primitief zijn. Ik ben eerder sterk geneigd het tegenovergestelde te denken, uit de paar feiten en gegevens die ik heb kunnen verzamelen. Hetzelfde gebeurt in deze tijd. Er leven in verschillende delen van de wereld nog primitieve stammen. Ze bekommeren zich niet om lijken zoals beschaafde mensen zich in de regel om de lichamen van hun doden bekommeren. Ze verdrinken, of raken tijdens een ramp bedolven, of worden door dieren gedood en zijn vergeten. Misschien worden hun overblijfselen eeuwen later door een onderzoeker opgegraven, die nadenkt en zich zal afvragen of ze tot de ‘primitieve mens’ behoren of niet.

Ik wil echter iets zeggen over HPB's bewering dat ons huidige Indo-europese ras ongeveer een miljoen jaar oud is. Laat u zich door deze uitspraak, hoe juist ze ook is, niet misleiden, doordat uw eigen denken haar bewering verkeerd interpreteert. Het is waar dat ons eigen huidige vijfde of zogenaamde Indo-europese ras, als een ras van zijn eigen soort, en als soort volkomen gescheiden van andere rassen, ongeveer een miljoen jaar oud is. Maar feitelijk is het als ras veel

ouder. Het is ongeveer vier of vijf miljoen jaar oud, gerekend vanaf het eerste begin ervan.

Zo rond de tijd van het Mioceen behoorden wij, ik bedoel onze voorouders, tot primitieve en barbaarse volkeren; in die periode hadden de Atlantiërs het hoogtepunt van hun schitterende beschaving bereikt, hoe materieel deze misschien ook was – en deze was ongetwijfeld grof materialistisch van aard. Terwijl de Atlantiërs degeneerden werd deze groep, onze voorouders van het vijfde wortelras, door de eeuwen heen geleidelijk steeds beschaafder, bracht ook meer nageslacht voort, en ontwikkelde en verspreidde zich op die manier over de aarde, totdat ze op zekere dag in de meerderheid was. Het huidige vijfde wortelras begint feitelijk op dat moment.

Maar daarna volgden nog vele eeuwen voordat het als ras volledig verschilde van het eraan voorafgaande Atlantische ras; en ongeveer een miljoen jaar geleden bereikte het een punt in zijn evolutie, in zijn vooruitgang, waar het inderdaad een ras sui generis werd. Ons ras, ons huidige vijfde of Indo-europese ras, zal nog ongeveer vier, mogelijk vier en een half miljoen jaar blijven bestaan voordat het zal zijn uitgestorven. Van het zesde wortelras worden zelfs nu al de zaden gelegd. Deze beginnen net zichtbaar te worden, beginnen zich te ontwikkelen; en dat begin, die aanvang en het land waarin is gezaaid, het continent waarin is gezaaid – wat is de term die hoveniers gebruiken voor de plaats waar ze planten uit zaden laten groeien? – de kweekplaats, is het huidige Noord- en Zuid-Amerika. Maar de beide Amerika's zullen in die verre toekomst onder het water van de oceaan zijn verdwenen, niet volledig, maar grotendeels, voordat het zesde wortelras op zijn beurt een ras met zijn eigen kenmerken is geworden. Dat zal over ongeveer vijf miljoen jaar gebeuren. Daarom is er voor ons huidige ras tijd genoeg om zijn evolutie voort te zetten en te voltooien.

*Vr.* – Nu er over rassen wordt gesproken geeft dat me de gelegenheid te vragen naar meer concrete kennis over een onderwerp waarover ik veel heb nagedacht.

Wij allemaal, of de meesten van ons, zijn tijdens reizen in aanraking gekomen met, of weten iets over die groep van de mensheid die soms hermafrodiet wordt genoemd, soms androgyn, en misschien heel vaak biseksueel. Het is ook nogal een probleem in de opvoeding geworden. Ten eerste, is de invloed van zo iemand niet bijna altijd slecht? We kennen er allemaal wel enkelen, of hebben op de een

of andere manier over hen gehoord. Maar indien de opvoedingsomstandigheden goed zijn en specifieke training wordt gegeven, moeten ze dan onvermijdelijk een slechte invloed hebben?

*GdeP* – Ze zijn in deze tijd afwijkend. En omdat ze abnormaal zijn, op een verkeerd moment komen, is hun invloed niet goed. Dat is heel duidelijk. In een bepaald opzicht zijn ze ongelukkig. Ze worden niet alleen veel later geboren dan de tijd dat de androgyne toestand voor de mensheid normaal was, maar ze zijn de tijd waarin de mensheid opnieuw androgyn zal worden ook ver vooruit. Dus het zijn in zekere zin mensen om medelijden mee te hebben.

Nu weet ik dat sommige artsen, sommige antropologen, sommige wetenschappers, zeggen dat echt hermafroditisme niet bestaat, maar dat betwijfel ik. Ik betwijfel die bewering. In ieder geval begint mentale tweeslachtigheid tamelijk veel voor te komen, en dat is eenvoudig een voorteken van wat in het fysieke lichaam na verloop van tijd in de toekomst zal plaatsvinden.

Het spijt me, maar ik ben bang dat hun invloed niet goed is, eenvoudig omdat de mensen van ons eigen vijfde wortelras nog steeds een zware last van het Atlantische seksuele karma dragen. Het geslacht heeft nog steeds een grote invloed op ons; en hoe minder mensen eraan denken hoe beter. Wanneer u deze mentale hermafrodieten ziet, of wat gewoonlijk gedegeneerden worden genoemd – en ze zijn vaak in zekere zin gedegeneerd – heeft hun handelen op ons zwakke denken en zwakke gevoel voor ethiek een effect waarvan de invloed niet goed is.

*Vr.* – Het tweede deel van mijn vraag heeft u denk ik al beantwoord. Ik wilde vragen of ze voorlopers zijn van het toekomstige ras dat u al heeft beschreven.

*GdeP* – Ja, maar dat androgyne ras van de toekomst zal slechts korte tijd bestaan; het zal veel minder lang bestaan dan de androgyne rassen van het derde wortelras. Toen was de natuur dingen aan het vormen, opbouwen, voorbereiden. Het toekomstige ras zal komen, een korte tijd blijven bestaan en dan relatief snel uitsterven. De mensheid zal steeds meer ertoe neigen om volkomen geslachtloos te worden. Wat een hoopvol perspectief om in gedachten te houden!

*Vr.* – Tijdens het lezen van een artikel in *The Theosophical Path* dat ging over de Vallei der Koningen in het gebied van de Nijl in Egypte,

dacht ik aan die grootse kamers die zijn ontworpen en gebouwd, en dat verschillende koningen door ingewijden kennis moeten hebben verkregen over hoe lang deze zouden standhouden. Ik vroeg me af of het juist was om deze plaatsen, die tot op zekere hoogte heilig zijn, open te maken – zelfs voor onderzoek. Want ze zijn om bepaalde redenen afgesloten. Ik zou graag willen dat u hier enig licht op werpt.

*GdeP* – Ja. Dus u houdt niet van het idee dat de graven worden geschonden?

*Vr.* – Het lijkt me niet echt goed.

*GdeP* – Ik denk dat uw gevoel gezond is. Ik heb daarover hetzelfde gevoel. Het is allemaal mooi om over onderzoek in het belang van de wetenschap te praten en er zijn veel zaken waarmee ik kan instemmen, maar we weten allemaal wat we denken over mensen, graf-schenners, die tegenwoordig graven schenden. Er schuilt daarin iets afschuwelijks. Ik houd zelf ook niet van het idee.

Misschien is het alleen maar betreden van deze oude graven in orde. Het is misschien goed als dit slechts gebeurt om ze te onderzoeken, en als ze daarna weer zorgvuldig werden verzegeld en met rust werden gelaten zou ik er niets op tegen hebben. Maar om er binnen te gaan en de rust van de doden te verstoren – dat vind ik weerzinwekkend, in het bijzonder wanneer de vondsten daarna over de hele aarde worden verspreid en de mummies in glazen kisten worden gelegd en door horden nieuwsgierige mensen worden aangestaard. Dat lijkt me niet goed.

Ik ken de Vallei en de graven van de koningen goed. Toen ik daar in 1903 of 1904 met KT was, zijn we heel wat van deze prachtige en heilige plaatsen binnengegaan, die prachtig en heilig zijn in de zin van de verheven vrede die er nog steeds heerst. Ik herinner me dat we een graf binnengingen en door de in natuursteen uitgehakte gang afdaalden. We liepen verder en verder, gingen een paar treden af, en liepen dan weer verder. Elektrische lampen waren aan de zijkant van de gang opgehangen.

Uiteindelijk kwamen we in de grafkamer en daar zagen we, in een verzonken uitholling die uit de massieve steen was gehakt, de sarcofaag van een van de grootste koningen van Egypte. De onderzoekers hadden de dekplaat van de sarcofaag verwijderd en hadden een sterke elektrische lamp net boven de kist, de sarcofaag, gehangen. Je stond er leunend over een moderne balustrade en keek neer op dit dode

lichaam van de beroemde koning, terwijl het licht fel op hem scheen.

Ik vond het helemaal niet prettig. Het leek me verkeerd. Maar we konden er niets aan doen. Ik heb een hekel aan het gebrek aan eerbied dat zoveel onderzoekers tegenwoordig hebben voor de rechten van de doden, voor de rechten en gevoelens van de volkeren uit de oudheid – en, besef dit goed, dat waren wijzelf.

*Vr.* – Veel mensen willen dat hun as na hun crematie in de natuur wordt uitgestrooid om zo te vermijden dat zoiets in de toekomst plaatsvindt. Is dat niet gebaseerd op eenzelfde gevoel als waarover u sprak?

*GdeP* – Ik denk het. En bovendien helpt het de excarnerende entiteit enorm om haar ontbindende fysieke lichaam in haar samenstellende atomen te laten uiteenvallen. Crematie helpt: het is een snelle bevrijding van de anders heel sterke magnetische aantrekking tot wat vroeger het levende lichaam was. De excarnerende entiteit is gedurende korte tijd na de dood bijna fysiek, en het gehele lagere deel van de tussennatuur verkeert nog steeds in het gebied van de aarde. Het is waar dat de geest zich al met zijn ouder-zon heeft verenigd. Het is waar dat het reïncarnerende ego kort daarna in de schoot van de ouder-monade zal worden teruggetrokken. Maar het lagere tussenliggende deel, het menselijke zielendeel, verbonden met het *kāmarūpa*, verkeert nog steeds in het gebied van de aarde. En als men het fysieke lichaam langzaam laat vergaan, of als het wordt gemummificeerd zoals de Egyptenaren deden, dan bestaat er een sterke psychomagnetische aantrekkingskracht tot dat dode lichaam.

Het maakte deel uit van het wezen dat u heeft gekend, was een deel van zijn leven, een neerslag van zijn eigen essentie, en de aantrekkingskracht is enorm. Daarom heeft crematie, naast wat u naar voren heeft gebracht, het voordeel de excarnerende entiteit sneller te bevrijden van aardse aantrekkingen.

*Vr.* – Is de plaats waar de as wordt begraven of verspreid van enig belang?

*GdeP* – Helemaal niet.

*Vr.* – Ik zou willen weten of in het geval van de desintegratie van een zwarte magiër, wanneer zijn lichaam volledig is ontbonden en de levensatomen vrijkomen, of deze levensatomen, die natuurlijk aan hun eigen opwaartse gang zijn begonnen, opnieuw verder zullen gaan. Doen ze dat?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Hebben ze een specifieke neiging op grond van de ervaring die ze hebben opgedaan?

*GdeP* – Ja, een hele sterke. Maar bedenk dat daaraan niets onrechtvaardigs is, omdat de levensatomen die werden aangetrokken tot de broeder van de schaduw die nu is overleden, van een heel grove soort zijn, niet noodzakelijk grof in de zin dat ze heel materieel zijn, maar psychisch grof.

*Vr.* – Ik vroeg me af hoe de Egyptenaren die zo'n prachtige beschaving hadden en die behoorlijk spiritueel moeten zijn geweest, ertoe kwamen hun doden te balsemen als dat zo'n slecht gebruik was en op die manier het proces vertraagden waarbij de ziel loskomt van de fysieke wereld.

*GdeP* – Ik ben heel blij dat u die vraag heeft gesteld, omdat dat door mijn hoofd ging toen ik een moment geleden sprak. Bedenk dat de Egyptenaren uit de geschiedenis een heel toegewijd en quasi-mystiek volk waren en toch waren ze niet erg spiritueel. Ze waren een vermenging van de late Atlantiërs en immigranten uit het oosten. Niet alleen de Egyptische architectuur, maar ook de Egyptische religie als geheel en veel van de Egyptische gebruiken, waren overblijfselen, relikwieën, van een Atlantische beschaving; en het mummificeren van de doden werd door de late Atlantiërs op grote schaal toegepast.

De oorspronkelijke Egyptenaren waren in feite afkomstig uit de Atlantische eilanden die Plato in zijn *Critias* Atlantis noemde, en dat door sommige van de oude Grieken ook Poseidonis werd genoemd, de naam van het grootste van deze verdwenen eilanden van het Atlantische continent. Poseidonis was het laatste overgebleven eiland van een van de continenten van de Atlantische groep en dit eiland verdween ongeveer 12.000 jaar geleden. Maar natuurlijk hadden Atlantische immigranten zich al eeuwen vóór het verzinken van Poseidonis gevestigd in Egypte, het noordelijke deel van Afrika dat langzaam van de oceaانبodem was omhooggekomen en in de loop van de eeuwen langzaam door afzettingen van de Nijl was opgebouwd. Daarnaast waren er in de laatste 20.000 of 30.000 jaar ook grote aantallen immigranten binnengekomen uit wat nu Zuid-India is en uit landen die eens aan Zuid-India grensden maar nu zijn verzonken. De Egyptenaren uit de geschiedenis waren dus een

gemengd volk van Atlantiërs en Indo-europeanen.

*Vr.* – HPB zegt dat de Egyptenaren uit India kwamen. Heeft dit betrekking op een andere groep Egyptenaren?

*GdeP* – Nee, zoals ik zojuist heb gezegd waren de Egyptenaren uit de geschiedenis een vermenging van Atlantische immigranten die zich eeuwen daarvoor in Egypte hadden gevestigd en mensen die later uit het oosten kwamen, uit nu verdwenen landen die aan Zuid-India en Ceylon grensden. De twee volkeren verenigden zich en vormden de Egyptenaren uit de geschiedenis.

*Vr.* – Waren de oude Egyptenaren, zij die daar eerder waren, edeler dan de Egyptenaren uit de geschiedenis?

*GdeP* – Ze waren late Atlantiërs die waren geëmigreerd naar de omhoogkomende landen van de Egyptische delta.

*Vr.* – Ik bedoel specifiek die mensen die zich in Egypte vestigden vóór diegenen waarover u spreekt als de historische Egyptenaren. Ik dacht dat zij een zuiverder soort Egyptenaren waren dan de anderen.

*GdeP* – Nee, dat betwijfel ik. Ik geloof zelfs het tegenovergestelde. Ik heb al aangegeven dat Egypte eerst werd bevolkt door Atlantische immigranten die Noord-Afrika koloniseerden. Deze Atlantische immigranten vestigden zich op het land dat door afzetting van de rivier de Nijl werd gevormd en dit land werd later de delta van Egypte. Op een veel later tijdstip in de geschiedenis, misschien zo'n 20.000 of 15.000 of 12.000 jaar geleden, kwamen andere immigranten uit het oosten naar Egypte, uit het gebied dat nu Zuid-India is, en deze latere immigranten gingen gemengde huwelijken aan met het daar reeds gevestigde Atlantische Egyptische volk en brachten de historische Egyptenaren voort. Begrijpt u het nu?

*Vr.* – Ja, dank u. Ik wist niet of het een zuiverder soort Atlantiërs waren die daar in het begin naartoe gingen, of een slechte soort. Dat was mijn moeilijkheid.

*GdeP* – Ze waren niet erg spiritueel.

*Vr.* – Zou het mogelijk zijn dat er een heel wijdverspreide religie was waarvan de aanhangers toegewijd en mystiek zijn, maar in essentie niet spiritueel? Ik heb me afgevraagd of dit met de moslims ook zo is.



*GdeP* – Heel juist, maar zelfs op een lager niveau dan de Egyptenaren uit de geschiedenis. Zonder enige wens de gevoelens van de aanhangers van de islam, de moslims, te kwetsen, en toegegeven dat er veel waarheid en mooie mystieke gedachten in bepaalde aspecten van de latere islam zitten, zie ik het niettemin als mijn plicht op te merken dat de aanhangers van de islam vaak heel toegewijde, soms mystieke, maar over het geheel genomen geen spirituele mensen zijn.

*Vr.* – Zou u ons iets over de Maya's van Midden-Amerika willen vertellen? Wie waren ze?

*GdeP* – Ze waren Atlantiërs die, toen Atlantis begon te verzinken, evenals vele andere volkeren, zagen aankomen wat er zou gebeuren. Ze hadden in die tijd behoorlijk veel magische kennis. Ze verlieten hun vaderland en migreerden daarna op verschillende momenten naar de beide Amerika's en bevolkten de nieuwe landen die in het oosten en westen en zuiden verrezen. Deze nieuwe landen werden de beide Amerika's, Afrika, delen van Azië, en de huidige Europese landen die zich uitstrekken van het Oeralgebergte in Rusland naar het westen tot aan de Britse eilanden, en vroeger zelfs daar voorbij. Al deze Atlantiërs die van hun eigen grootste continent emigreerden, vestigden zich door de eeuwen heen langzamerhand in deze nieuwe landen en verloren na verloop van tijd bijna alle herinnering aan hun eigen thuisland en werden de volkeren van het oude Amerika, zoals de Maya's, de Inca's van Peru, en ook de archaische Egyptenaren en de allereerste Indo-europeanen, enz.

*Vr.* – Ik wilde ook even naar Mexico vragen. Voor Mexico gold precies hetzelfde, nietwaar?

*GdeP* – Ja, precies hetzelfde.

*Vr.* – Waar moeten we de Basken plaatsen?

*GdeP* – De Basken hebben ook precies dezelfde oorsprong als de andere volkeren – Atlantische overblijfselen, maar tegenwoordig is hun aantal erg geslonken. Ik geloof dat de taal en veel van de gebruiken van de Basken nauw verwant zijn aan de taal en gebruiken van de Guanchen van de Canarische Eilanden.

*Vr.* – U zei dat de Atlantiërs erg materieel gericht waren en hun stempel drukten op de Egyptenaren en waarschijnlijk ook op die

andere latere volken. Maar waren er onder hen niet enkelen, hoogontwikkelde mensen, die zich toen ergens in de wereld hadden gevestigd en die niet zo materieel waren ingesteld?

*GdeP* – Jazeker. Wanneer wordt gezegd dat een ras een grof materiële instelling heeft, betekent dat niet dat elk individu van dat ras zo was. In feite brachten de Atlantiërs enkele verheven ingewijden van het rechterpad voort, die verbazingwekkend spiritueel waren. Bovendien was het zo dat in of uit de schoot van de Atlantiërs ons eigen meer spirituele vijfde wortelras groeide. Zo slecht als we zijn, zijn we toch niet zo slecht als het overgrote deel van de Atlantiërs was in de tijd dat de natuur ze niet langer kon tolereren – en ‘tolereren’ is niet slechts een dichterlijke manier van zeggen.

De psychische trillingen van de Atlantische continenten, of beter gezegd van de mensen die deze continenten bewoonden, werden zo sterk, zo doordringend en afbrekend dat dit meer dan wat dan ook ertoe leidde dat de natuur reageerde in de vorm van geologische rampen. Ik bedoel hier niet dat er alleen bij mensen een reactie plaatsvond, maar een reactie van de natuur zelf.

Laat ik u eraan herinneren dat de Atlantiërs als ras heel magisch waren. Ze hadden meer vermogens dan wij en ze maakten er op een slechte manier gebruik van. In onze tijd kan iemand van ons vijfde wortelras niet veel meer doen dan zijn eigen gezondheid en zijn eigen lichaam door deze kwade praktijken kapotmaken en kan, als hij daarmee ver genoeg doorgaat, op die manier zijn ziel vernietigen; en hij kan ook handelingen verrichten waardoor de fysieke en psychische beginselen van zijn medemensen uiteenvallen. Zijn invloed op de fysieke stof is betrekkelijk klein, omdat we ons langzaam van de fysieke dingen terugtrekken; de afstand tussen ons als ras en de grofstoffelijke materie neemt langzaam toe.

Maar onder de Atlantiërs, met hun enorme lichamen, hun enorme wilskracht en hun magische praktijken die op een magische kennis van de wetten en werkingen van de natuur waren gebaseerd, was deze combinatie van factoren, spiritueel en ethisch gesproken, ontzettend krachtig en slecht. De lichamen van de Atlantiërs waren veel grover dan de onze, zwaarder, ik bedoel pond voor pond. Een pond Atlantisch vlees had een grotere dichtheid dan een pond mensenvlees nu. Alles was ruwer, zwaarder, grover, materiëler, maar dit alles betekent niet dat de Atlantiërs opvallend lelijk waren. Integendeel, velen van hen waren mannen en vrouwen van opmerkelijke maar kwaad-

aardige schoonheid. Dezelfde toestand komt in deze tijd zelfs bij ons voor. Er bestaat tegenwoordig zoets als kwaadaardige schoonheid, zowel bij mannen als vrouwen; mensen die iemand een onprettige indruk geven wanneer men ze ziet, hoewel ze heel knap kunnen zijn – en de Atlantiërs waren precies zo.

*Vr.* – Ik vroeg me af of het feit dat de naam ‘Atlantis’ de genitiefvorm van de naam ‘Atlas’ is, een speciale betekenis heeft. Natuurlijk kennen we het Atlasgebergte in het noorden van Afrika.

*GdeP* – Ik denk niet dat dit een bijzondere betekenis heeft. ‘Atlantisch’ komt natuurlijk van de Griekse term ‘Atlantis’, wat de term was die de Griek Plato gebruikte. Het hield zeker verband met het Atlasgebergte – waarschijnlijk vindt de naam ‘Atlantis’ zijn oorsprong in de naam Atlas. En het Atlasgebergte was, tussen twee haakjes, een van de Atlantische bergketens die nu zijn geslonken tot de kleine keten in Noord-Afrika.

Het is merkwaardig hoe opvallend mooi deze overblijfselen van het Atlantische continent nog altijd zijn. Ik heb veel in mijn leven gereisd, maar ik ken niets dat van nature zo mooi is qua kleuren en qua vreemde en mystieke contouren als bijvoorbeeld de Madeira-archipel. De eilanden lijken vaak sprookjesachtig en ik herinner me dat het nacht was toen KT en ik in Funchal op Madeira aankwamen. Het schip minderde vaart en voer heel langzaam verder – er ligt daar een reeks kleine eilandjes – naar de open rede. Er is geen echte haven. Er hing een eigenaardige sfeer, niet van deze wereld. Het raakte ons allebei diep. Toen ’s ochtends de zon opkwam, maakten die prachtige blauwe met bomen begroeide heuvels, het witte strand, en de eilanden die hoog oprezen uit de zee rondom ons, veel indruk. Ik denk niet dat ik ergens anders ooit iets heb gezien dat hiermee is te vergelijken.

Maak niet de fout te denken dat de Atlantiërs er lelijk uitzagen of dat ze allemaal zwarte magiërs waren, of dat ze onbeschaafd waren. Integendeel, het toppunt van hun beschaving bereikte een hoogte en pracht die wij nog niet hebben bereikt. In sommige opzichten waren ze veel wijzer dan wij nu zijn. Ze waren vergevorderd in hun cyclische evolutie, maar toch waren ze in het algemeen niet spiritueel. Ze waren in stoffelijk opzicht grof, met sterk op de materie gerichte gevoelens, en elke Atlantiër was een geboren magiër en gewoonlijk een geboren zwarte magiër. De goeden en wijzen onder hen streden tegen deze neigingen, en deze wijzen

waren de lichtdragers – de witte magiërs van die tijd.

*Vr.* – Kan het zijn dat veel van de beste indianen [in Noord-Amerika], en die in Mexico, zijn voortgekomen uit een soort vermenging van Atlantiërs en misschien van indianen die oorspronkelijk uit Azië of ergens anders vandaan zijn gekomen?

*GdeP* – Ja, en er heeft in Mexico nu een sterke vermenging met negers plaatsgevonden. Mexico is een van de weinige landen die het negroïde element hebben geabsorbeerd, een element dat door de Spaanse conquistadores in Mexico werd ingevoerd. U weet allemaal, neem ik aan, iets van de geschiedenis van het invoeren van neger-slaven in de nieuwe wereld, een idee dat de monnik Bartolomé de Las Casas heeft bedacht, als een daad van barmhartigheid en mededogen voor de indianen waarvan zeer velen stierven door het harde werk, de semi-slavernij, waaraan ze niet waren gewend en waartoe ze werden gedwongen door de goedbedoelende, maar onverstandige, Spaanse veroveraars. De negers waren naar christelijke opvatting de zonen van Cham en daarom geboren om te werken, en dus kreeg deze goedgehartige missionaris, Las Casas, het idee de indianen voor uitsterfung te behoeden door negers in te voeren die hun plaats als arbeiders konden innemen. Mexico heeft het negroïde element ervan door gemengde huwelijken zo goed als geabsorbeerd en Brazilië is een flink eind op weg in dezelfde richting.

Nu we het over de negers hebben, kan ik u eraan herinneren dat ze een bestemming hebben – dat ze bestemd zijn voor beschaving en macht, maar wanneer die periode in de toekomst aanbreekt, zullen ze geen negers meer zijn. Ze zullen zich hebben vermengd met blanken, met gele mensen en met bruine mensen zodat de huidige negroïde elementen grotendeels zullen zijn verdwenen, maar de neiging van het ras, van die volkeren, zal overwegend negroïde zijn. Vervolgens zal aan de tijd van hun invloed en beschaving en macht een einde komen. Maar vóór die tijd zullen ze hun eigen beschaving voortbrengen.

Laat ik u eraan herinneren dat wij mensen met een roze huid, wij die onszelf het ‘blanke’ ras noemen, eens door de beschaafde laat-Atlantische rassen die aan ons voorafgingen als barbaren en wilden, als afschuwelijke, lompe wezens werden gezien.

Zelfs in de tijd van Atlantis werden onze razzaden, onze voorvaderen, die de zaden van het huidige ras waren, geminacht, veracht, als vreemde, onaangename wezens beschouwd. En toch, samen met

de overblijfselen van de Atlantiërs, zoals de Chinezen, de stammen van Zuidoost-Azië en de Amerikaanse indianen, zijn het roze ras en de daarmee verwante rassen uit India in feite de huidige leiders van de aarde. Maar de tijd van onze macht en invloed zal voorbijgaan, en we zullen door anderen worden opgevolgd.

*Vr.* – Is het verkeerd om op dit moment nog steeds het onderlinge trouwen van zwarte en blanke rassen te ontmoedigen?

*GdeP* – Bedoelt u de vermenging van rassen? In veel landen is dit bij de wet verboden. In deze staat is het, geloof ik, voor het zogenaamde blanke ras tegen de wet om met Aziaten te trouwen. Ik ben er niet zeker van, maar ik weet dat in sommige staten de vermenging van rassen tegen de wet is.

Is het juist om te zeggen dat deze verschillende rassen onderling niet zouden moeten trouwen? Ik heb vaak over die vraag nagedacht, en ik aarzel om te antwoorden, omdat ik bijna zeker verkeerd zal worden begrepen, maar ik zal u zeggen wat er gebeurt, of we het nu leuk vinden of niet. Vermenging vindt voortdurend plaats en er is in de Verenigde Staten tegenwoordig meer gemengd bloed van de negers en van de zogenaamde 'blanken' dan de meeste mensen zich realiseren. De natuur is duidelijk bezig om het komende ras voor te bereiden. Wanneer u beseft dat het grootste deel van Zuid-Amerika en veel van de West-Indische eilanden door deze gemengde rassen worden bewoond, dat de Aziaten zich ook snel vermengen, dat deze buitenlanders en gemengde rassen van vreemde afkomst Europese en Noord-Amerikaanse landen voortdurend binnenkomen, dat ze hier een plaats vinden om te wonen en hun bloed zich langzaam vermengt met het bloed van de zogenaamde 'blanken', kunt u gemakkelijk inzien welke richting de bestemming van de rassen opgaat.

Toen ik bijvoorbeeld in Brazilië was, had ik veel interessante gesprekken met intelligente Brazilianen van verschillende huidskleur: met de zogenaamd zuiverwitte Portugezen, en ook met de mestiezen zoals ze worden genoemd, die een vermenging zijn, de mulatten, en met vertegenwoordigers van alle andere verschillende soorten van rassenvermenging, en ze waren het allemaal over één ding eens, en spraken over wat ze de politieke vergissingen van de Noord-Amerikanen noemden, en daarmee doelden ze vooral op de mensen in de Verenigde Staten. Ze vertelden me allemaal in wezen hetzelfde: 'Jullie mensen in het noorden zijn heel onverstandig. Jullie gaan tegen de wetten van de natuur in. Vermenging zal niettemin plaatsvinden.'

Wij hier in Brazilië zijn met onze wetten vóór vermenging, wat uiteindelijk een sterker en intelligenter ras zal voortbrengen, want het vermengen van rassen heeft altijd een krachtig volk opgeleverd.’

Dat waren hun argumenten en in feite pasten ze wat ze zeiden toe. Ik woonde een vergadering bij van het parlement van een van de Braziliaanse staten en vond dit bijzonder interessant. Er waren negers, blanken, indianen en mensen met verschillende bruine, gele, zwarte en roze tinten, en voorzover ik het kon beoordelen, zaten ze allemaal bijeen op voet van volledige gelijkheid.

Om uw vraag kort te beantwoorden, kan ik eenvoudig dit zeggen, dat de tijd nog niet is gekomen dat ik gemengde huwelijken zonder meer zou aanraden. Maar eerlijkheidshalve moet ik daaraan toevoegen dat het toekomstige ras zal zijn samengesteld uit de vele verschillende rassen die er tegenwoordig op aarde zijn. Laten we ook bedenken dat alle mensen uiteindelijk van één bloed zijn.

*Vr.* – Sinds we dit laatste jaar al deze nieuwe leringen hebben ontvangen, heeft het devotionele boekje, *De Stem van de Stilte*, me heel sterk aangesproken. Er is één passage die ik graag zou willen aanhalen om daarna twee vragen te stellen:

Duld niet dat uw ‘hemeltelg’, gedompeld in de zee van māyā, zich losmaakt van de Universele Ouder (ZIEL), maar laat de vurige kracht zich in de binnenkamer terugtrekken, in de kamer van het hart . . .

Dan zal uit het hart die kracht opstijgen naar het zesde, het middelste gebied, de plek tussen uw ogen, wanneer ze de adem wordt van de ENE ZIEL, de stem die alles vult, de stem van uw meester.

– blz. 8-9

Er zijn twee dingen die ik niet helemaal begrijp. Ik zou graag een verklaring willen van de passage waar staat: ‘laat de vurige kracht’, die naar kuṇḍalinī verwijst zoals in de voetnoot wordt toegelicht, ‘zich in uw binnenkamer terugtrekken’. Vervolgens wordt in de passage gesproken over de kracht die daarna opstijgt naar het middelste gebied dat ‘tussen de ogen’ ligt. Kunt u dit wat verder toelichten?

*GdeP* – Er is een meer spirituele interpretatie dan alleen maar de woordelijke, maar ik zal me aan de woordelijke houden. Kuṇḍalinī doordringt elk lichaamsatoom, maar bevindt zich bovendien voornamelijk in haar kanaal dat langs de ruggengraat loopt; niettemin is ze overal. Wanneer ze in het hart wordt gelokaliseerd, wordt daarmee

niet zozeer het fysieke orgaan bedoeld, maar het centrum van het bewustzijn van de mens dat de Ouden altijd in het gebied van het hart plaatsten. Ik bedoel het menselijke bewustzijn, niet het geestelijke, en daaruit stijgt de kracht op naar het ākāśische gebied van de hersenen, in de tempel of de holte van de hersenen, dat in de zin die u aanhaalt zich tussen de ogen bevindt. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja, maar zit er een spirituele betekenis achter?

*GdeP* – O ja. De spirituele betekenis is dat de mens zich verheft om quasi-goddelijk te worden en dat is de werkwijze van de meesters. Het bewustzijn van de meester, het bewustzijn van een mahātma, stijgt uit het hart, uit het alleen maar menselijke gebied, op naar het ākāśa dat de hersensubstantie en de holten vult, en daar werkt het in het bijzonder op twee klieren in: de pijnappelklier en de hypofyse. Het ene is het orgaan van de onpersoonlijke en daarom van de persoonlijke wilskracht; het andere, de pijnappelklier, is het orgaan van geestelijke visie.

Ik kan u meer vertellen. Door zijn wil kan de mahātma een trilling op gang brengen in de pijnappelklier, wat in het lichaam het orgaan van de hogere natuur is, en haar bij wijze van spreken zo stimuleren dat er bijna een visioen van het oneindige volgt.

*Vr.* – Het is binnenkort een jaar geleden dat we ons hart openden voor deze prachtige nieuwe tijd, en ik vroeg me af of in heel bijzondere zin op het moment van die geboortedag voor ons niet een nog grotere deur zal opengaan als we er gereed voor zijn? Hebben we niet een ernstige verantwoordelijkheid om dit te laten gebeuren?

*GdeP* – Dat is volkomen juist. Alles in de natuur voltrekt zich in cyclussen en een van de meest bekende en ook een van de meest belangrijke, is de jaarcyclus. Het heengaan van KT vond, zoals u zich zult herinneren, rond het moment van de zomerzonnestilstand plaats. En diegenen van u die gereed zijn kunnen een grote stap vooruit doen wanneer binnenkort het moment van de zomerzonnestilstand opnieuw aanbreekt. Het hangt van u af, van de gevoelens in uw hart, van uw wilskracht. Geef het signaal, en het zal worden beantwoord.

Voordat we afsluiten wil ik nog het volgende zeggen: ik ben heel gelukkig om hier bij u te zijn, en te doen wat ik kan om u te helpen. Ik heb het gevoel dat een groot deel van het werk waarvoor ik ben

gestuurd, hier in deze bijeenkomsten wordt volbracht. Jullie zijn allemaal echte vrienden, trouw, oprecht, waarachtig, aspirerend.

Ik hoop alleen, en denk dat dit zo zal zijn, dat wanneer mijn tijd om te gaan komt, of wanneer ik wordt teruggeroepen, u net zo trouw en oprecht zult zijn tegenover mijn opvolger als u tegenover Katherine Tingley en mij bent geweest.

Wilt u zo vriendelijk zijn de gong te luiden?

[Luiden van de gong. Stilte.]



# 14

## Bijeenkomst op 11 juni 1930

*GdeP* – Wilt u de bijeenkomst alstublieft openen. Ik ben gereed om de vragen die er zijn te beantwoorden.

*Vr.* – Ik heb begrepen dat bij een gewoon, normaal mens de āveśa alleen mogelijk is tijdens het sterven.

*GdeP* – Wat bedoelt u precies met die term?

*Vr.* – Wanneer iemand een hoge graad van discipline heeft bereikt, zoals die van een hoge chela of meester, is hij in staat om het lichaam van een ander mens binnen te gaan en ik dacht dat de term daarvoor āveśa is.

*GdeP* – Ik vroeg me af waar u die term bent tegengekomen. Het is een samengesteld Sanskrietwoord van de wortel *viś* dat ‘binnengaan’ of ‘doordringen in’ betekent en het voorvoegsel *ā*. Ik stelde de vraag om het woord te verduidelijken voor anderen die het misschien niet kennen. Gaat u verder.

*Vr.* – De eerste vraag is: Is dat bij een gewoon mens alleen mogelijk tijdens het sterven?

*GdeP* – U bedoelt het feitelijke overbrengen van het bewustzijn en de wil?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Nee, het kan ook tijdens het leven – dat wil zeggen, de persoon van wie het bewustzijn en de wil op deze manier worden overgebracht hoeft niet noodzakelijk te sterven.

*Vr.* – Ik heb de kern van mijn vraag niet duidelijk gemaakt. Ik bedoel de persoon die is gestorven, de gewone doorsnee persoon. Met andere woorden, het tussenliggende bewustzijn moet niet in het

lichaam aanwezig zijn opdat āveśa kan plaatsvinden. Is dat juist?

*GdeP* – Ik ben bang dat ik u niet begrijp. Natuurlijk is het tussenliggende bewustzijn niet aanwezig als de persoon is gestorven.

*Vr.* – Ik dacht aan het geval van een boodschapper zoals HPB. Het tussenliggende bewustzijn is aanwezig, maar dat kan voorkomen, nietwaar?

*GdeP* – Wat kan er voorkomen?

*Vr.* – De āveśa van een meester in een boodschapper.

*GdeP* – Ja, maar een moment geleden sprak u van het plaatshebben daarvan wanneer iemand sterft.

*Vr.* – Dat was mijn eerste vraag. Mijn tweede vraag betreft een boodschapper.

*GdeP* – Ik denk dat ik de strekking van uw gedachte nu begin te begrijpen. De eerste vraag is al naar tevredenheid beantwoord, nietwaar?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Wilt u nu uw tweede vraag herhalen.

*Vr.* – Wat gebeurt er met het tussenliggende bewustzijn van de boodschapper wanneer de āveśa plaatsvindt? U vertelde ons dat een deel ervan onder ākāśische bescherming staat.

*GdeP* – U stelt een behoorlijk diepgaande vraag en ik weet werkelijk niet hoever ik deze vraag zal beantwoorden. U heeft in alle oprechtheid en met een verlangen naar meer licht deze vraag gesteld, maar ik maak u erop attent dat wat ik ga zeggen niet alles is wat erover kan worden gezegd.

Een bepaald deel van zijn eigen tussenliggende natuur blijft in het lichaam van de boodschapper, anders zou er geen levende boodschapper zijn maar alleen een lijk. Het tussenliggende deel dat achterblijft is niet het hogere deel van de tussenliggende natuur. Het deel dat is verwijderd en dat onder ākāśische bescherming staat is het hogere deel van de tussenliggende natuur. Met andere woorden, de persoonlijkheid van de boodschapper blijft praktisch intact, maar bijna de hele individualiteit van de boodschapper is verwijderd –

maar met als voorbehoud dat de verwijdering niet absoluut is, en dat de monade, die hoger staat dan het tussenliggende deel, natuurlijk niet wordt verwijderd. De monade kan niet op dezelfde manier worden verwijderd. De monade is een geestelijke entiteit. Werpt deze korte uitleg een beetje meer licht op de vraag die u in gedachten heeft?

*Vr.* – Ja, dank u. Vanzelfsprekend is het antwoord niet volledig, maar het is voldoende.

*GdeP* – Het is onvolledig. Het spijt me inderdaad heel erg dat ik zo vaak in een positie verkeer waardoor het lijkt dat ik dat doe waarvan de Heer Boeddha zei dat hij dat niet deed: ‘Als in een gesloten vuist kennis achterhouden die zou moeten worden bekendgemaakt.’ Maar ik kan soms niet anders, omdat ik niet bij elke gelegenheid dat ik spreek het recht heb over alles de volledige waarheid te vertellen.

*Vr.* – Ik zou willen vragen of in het geval van een zwarte magiër – dat wil zeggen, wanneer de hogere monade en het lagere ego volledig zijn gescheiden – het hogere manas, de mānasaputra, daarbij is betrokken?

*GdeP* – Hij is altijd bij het leven van zwarte magiërs betrokken, of deze broeders van de schaduw nu tot een hoge of lage graad behoren. Maar ziet u dat wanneer u het woord ‘betrokken’ gebruikt, u in heel algemene termen spreekt? Het hogere manas is natuurlijk betrokken bij alles wat een mens overkomt. Als u in plaats van het woord ‘betrokken’ te gebruiken duidelijker wilt zijn en vraagt: Is het hogere manas een deel van de zwarte magiër van wie het lot uiteindelijk vernietiging is . . . ?

*Vr.* – Dat is wat ik wilde weten.

*GdeP* – Goed. Dat is een scherpomlijnde, duidelijke vraag. Mijn antwoord is: het hogere manas maakt geen deel uit van de zwarte magiër van wie het lot vernietiging is. Bedenk alstublieft dat er noodzakelijk een onderscheid wordt gemaakt tussen de hogere en lagere delen van het mānasische beginsel. Dit betekent niet dat het mānasische beginsel op een houtblok lijkt dat in twee delen kan worden gehakt. Het mānasische beginsel is een energie. Het heeft zijn lage en zijn hoge kant. Liefde is bijvoorbeeld een energie. Ze heeft haar prachtige, onpersoonlijke kant en ook haar grove en primitieve kant. Zo is het eveneens met de twee mānasische kwaliteiten die in het geval van een zwarte magiër worden gescheiden.

Een zwarte magiër is iemand die door totale zelfzucht gedurende een aantal levens de persoonlijkheid zo volledig of bijna volledig van de geestelijke individualiteit heeft gescheiden dat het hogere deel, de geestelijke individualiteit, in zijn geheel omhoog is teruggetrokken in de schoot van de monade, en het lagere deel, de persoonlijkheid, in zijn geheel naar beneden is getrokken naar de persoonlijke sfeer van die slechte mens die het pad van het kwaad heeft gekozen. Dus wanneer u vraagt of het hogere manas hetzelfde lot treft als de zwarte magiër en samen met die slechte persoonlijkheid wordt vernietigd, is het antwoord nee.

*Vr.* – Ik heb dat altijd gedacht, maar ik heb onlangs iets gelezen dat me een beetje aan het twijfelen bracht. Ik wil deze vraag laten volgen door een andere. Zal de monade in het geval van zo'n vernietigde zwarte magiër een andere persoonlijkheid vinden om doorheen te werken?

*GdeP* – Ja.

*Vr.* – Is de monade die een andere persoonlijkheid vindt de monade die van de maan kwam, of is ze een andere monade die zich op een hoger gebied bevindt?

*GdeP* – Ik begrijp uw vraag niet helemaal. In de eerste plaats 'vindt' de monade geen andere persoonlijkheid. Ze evolueert van binnenuit, uit zichzelf, een andere persoonlijkheid, en moet met de evolutie daarvan van voren af aan beginnen. Ze kan niet ineens een persoonlijkheid zonder karmisch verleden evolueren of scheppen – zo'n onmiddellijke voortbrenging zou een scheppingsdaad zijn. De monade moet in zo'n geval opnieuw beginnen deze persoonlijkheid te ontwikkelen in en uit de laagste elementale levensrijken en door de eeuwen heen langzaam een nieuwe persoonlijke monade of nieuw ego opbouwen.

Deze nieuwe persoonlijke monade moet worden ontwikkeld voordat ze haar manifestatie op onze gebieden kan voortzetten. En in dat feit alleen ligt het afschuwelijke kwaad van het voortdurend en doelbewust verrichten van verkeerde handelingen aan de 'duistere kant' van de natuur, want een dergelijk verlies van een persoonlijke monade zoals in het geval van een vernietigde zwarte magiër, vertraagt de vooruitgang van de spirituele monade.

Bedenk ook dat spirituele tovenarij of slechtheid – dat wil zeggen,

het welbewust kiezen voor het pad van het kwaad – iemand in wezen tot een broeder van de schaduw maakt.

*Vr.* – Is de monade die deze andere, tweede persoonlijkheid ontwikkelt dan dezelfde monade die oorspronkelijk van de maan kwam? Ik begrijp dat we vele monaden in verschillende graden van ontwikkeling hebben.

*GdeP* – Wanneer u zegt de ‘monade die van de maan kwam’, verwijst u dan naar de maanmonade?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Maar het is niet de maanmonade waarvan de zwarte magiër scheidt. Het is juist de maanmonade die naar beneden gaat. Het is de spirituele monade, de spiritueel-goddelijke monade, de zoon van de zon, die het hogere deel is waarvan de broeder van de schaduw zich scheidt door in vele levens voortdurend zelfzuchtig kwaad te verrichten, een weg waarvoor doelbewust is gekozen en die weloverwogen wordt gevolgd.

Probeer te begrijpen dat het woord ‘monade’, wanneer het op deze manier zonder bepalend bijvoeglijk naamwoord wordt gebruikt, altijd de spirituele monade betekent, de diepste kern van elk wezen, de oorspronkelijke bron van die entiteit en in feite de uiteindelijke geestelijke bestemming ervan. Maar de term ‘monade’ wordt ook gebruikt met kenmerkende bijvoeglijke naamwoorden om die lagere centra van bewustzijn aan te geven die van leven tot leven voortduren, maar die toch, omdat ze geen geestelijke centra zijn, alleen in beperkte mate deelhebben aan de spirituele onsterfelijkheid van de monade per se.

Daarom is het, terwijl we de uitleg die ik zojuist heb gegeven in gedachten houden, goed om te spreken van een ‘menselijke monade’, van een ‘astrale monade’ en ook van een ‘dierlijke monade’. En al deze karakteristieke monaden zijn afgeleid van hun ouder, de goddelijke monade, die de monade of het onsterfelijke centrum van een god is – de eigen innerlijke god van elk individu.

‘Monade’ is een woord dat voor een aantal dingen wordt gebruikt, net als het woord ‘lichaam’. Wanneer u het woord ‘lichaam’ gebruikt zonder bepalend bijvoeglijk naamwoord, ziet u hoe vaag dit woord is. Om de gedachte duidelijk te bepalen moet u een ‘menselijk’ lichaam zeggen, een ‘dierlijk’ lichaam, een ‘mineraallichaam’, een ‘zonne-

lichaam'; hetzelfde geldt voor het woord 'monade'. Ten eerste is er de 'goddelijke' monade, de oorsprong van alles en van elke entiteit, de kern van de kern van de kern van haar wezen, haar innerlijke god. Dan is er de spirituele monade, haar omhulsel, en deze is niet zo volmaakt arūpa of vormloos als de goddelijke monade; de spirituele monade, het kleed van de goddelijke monade, is uw geestelijke ziel.

Vervolgens – nog meer in de materie gewikkeld – is er de menselijke monade, of het reïncarnerende ego, dat het kind is van de spirituele monade. En nòg dieper in de materie gewikkeld is er de astrale monade of de gewone mens met zijn gebruikelijke hersenverstand, grillige emoties en irritaties. Deze laatste is zoals gezegd de astrale monade of de alledaagse mens.

Deze ondergeschikte bewustzijnscentra, zoals de astrale monade en de menselijke monade en de spirituele monade, worden met recht 'monaden' genoemd, omdat het de bestemming van elk van hen is om zich uiteindelijk te ontwikkelen tot een goddelijke monade, of een godheid, zoals hun eigen voortbrengende bron of innerlijke ouder. Deze groei of ontwikkeling wordt bereikt doordat elk van deze ondergeschikte monaden meer en meer vanuit haar eigen binnenste kern een steeds groter deel van de goddelijke krachten en vermogens naar buiten brengt, want elke ondergeschikte monade heeft op haar beurt haar eigen goddelijke monade.

U ziet dat het een voorbeeld is van 'raderen binnen raderen'. Naast de voortbrengende monade waarover ik zojuist sprak, heeft elk zo'n ondergeschikte monade in de kern van de kern van haar wezen haar eigen individuele goddelijke monade, die haar 'Vader in de Hemel' is, haar eigen innerlijke god.

Ik hoop dat dit volkomen duidelijk is. Elk van de atomen van mijn lichaam is in zijn essentie een monade, een goddelijke monade, die zwakjes haar transcendente vermogens door zo'n atoom tot uitdrukking brengt; maar al deze atomen zijn verbonden met de centrale monade die *mijn* innerlijke god is. Daaruit volgt dat al deze andere monaden onderdeel zijn van mijn levensstroom – voortbrengselen van mij, van mijn eigen goddelijke monade. Ziet u nu hoe het zit? Het klinkt ingewikkeld maar als u het idee te pakken heeft, is het heel eenvoudig.

Vr. – Ja, dank u.

GdeP – Begrijpt u het echt? Dit is een heel belangrijk punt en er worden hierover zoveel vragen gesteld waaruit blijkt dat de basis-

gedachte nog niet is begrepen. Daarom is het nodig grondige aandacht hieraan te besteden en er zorgvuldig over na te denken, zodat de fundamentele eenvoud en buitengewone schoonheid van het feit door u allemaal wordt ingezien.

*Vr.* – Mag ik daarover een andere vraag stellen? Werden al deze verschillende monaden dan geboren uit de ene spiritueel-goddelijke monade, en is het karma van elk van hen door alle eeuwen heen met elkaar verbonden?

*GdeP* – Ja, dat geldt voor die monaden die zich in de ene levensstroom bevinden, zoals de levensstroom van een mens.

*Vr.* – Als een monade die vanuit een spiritueel-goddelijke monade werd geëmaneerd voor een lager pad kiest, heeft dat karma dan gevolgen voor ieder van de ondergeschikte monaden die met die bewustzijnsstroom zijn verbonden?

*GdeP* – Dat is juist.

*Vr.* – Dat karma moet dan onder ogen worden gezien door elk van deze monaden wanneer ze zich bij het reïncarneren samenvoegen.

*GdeP* – Ja. Het is een karma dat behoort tot alle samenstellende levensatomen of monaden van die bewustzijnsstroom. Ze zijn allemaal erbij betrokken. Evenzo hebben we het karma van ons zonnestelsel, het karma van een planeet, het karma van een ras, het karma van een familie, het karma van een individu en zelfs het atomaire karma van één enkel atoom van het lichaam van een mens.

*Vr.* – Daarin schuilt de ernst van dit kiezen van het slechte pad?

*GdeP* – Ja, want de menselijke monade die zichzelf verlaagt door zich van haar goddelijke ‘Vader in de Hemel’ af te scheiden, staat vernietiging te wachten in plaats van toekomstige eeuwen van evolutionaire vooruitgang. Haar lot zal zijn om in het laboratorium van de natuur uiteen te vallen of psychisch te worden ontbonden. Ze heeft de materie in plaats van de geest als haar doel en werkterrein gekozen. Ze daalt steeds dieper af in de materie, omdat ze daarheen wordt aangetrokken, tot ze uiteindelijk absolute materie bereikt, die de grote werkplaats van de natuur is. En daar, om HPB’s uitdrukking te gebruiken, wordt ze keer op keer vermalen, ontbonden in haar samenstellende levensatomen en daar eindigt haar loopbaan als

menselijke monade. Een monade die op die manier mislukt, is een mentaal-psychische abortus. Het is haar niet gelukt om als een geestelijk wezen te worden geboren.

*Vr.* – Houdt deze vreselijke keuze dan verband met de rampen en catastrofes en angstaanjagende dingen van de natuur? Brengt dit ook een algemeen karma met zich mee?

*GdeP* – Bedoelt u elke individuele broeder van de schaduw?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – U vraagt, als ik u goed begrijp, of zo'n lot grote wereldrampen kan voortbrengen of veroorzaken. Is dat wat u bedoelt?

*Vr.* – Ja, en de gehele duistere onaangename kant van de natuur waarvan we aanwijzingen hebben.

*GdeP* – Ik denk het niet. Maar laat ik hier een suggestie geven. Denk niet dat deze natuurrampen noodzakelijk de gevolgen van slechte krachten zijn.

*Vr.* – Ik bedoelde dat eigenlijk niet zozeer. Ik heb me niet goed uitgedrukt. Ik dacht aan de duistere, dreigende kant van de natuur waarvan men aanwijzingen heeft. Ik besef dat karma die andere gevallen teweegbrengt, en zuivert en bevrijdt; maar men voelt dat er een andere kant van de natuur is.

*GdeP* – Die is er inderdaad.

*Vr.* – En dat deze vreselijke keuzen die door de broeders van de schaduw worden gemaakt die aspecten van de wereld – van de ontwikkeling – moeten beheersen.

*GdeP* – Ze zijn nauw betrokken bij de duistere kant van de natuur en bij die kant van de werkingen van de natuur. Uw intuïtie is helemaal juist. Ik wil niet te veel over dat punt zeggen omdat het op het denken van de meeste mensen een heel deprimerende invloed heeft. Maar u zult heel goed begrijpen wat ik bedoel als u de dualiteit van de natuur helder voor ogen houdt: de stralende schitterende krachten van de geestelijke zon aan de ene kant en de slechte vernietigende invloeden van de lagere of duistere kant van de natuur aan de andere kant.



Ik zal u de volgende aanwijzing geven. Het lot van de broeders van de schaduw is heel nauw verbonden met de maan en haar invloeden. De broeders van de schaduw gaan tenslotte naar de planeet van de dood.

*Vr.* – Als deze broeders van de schaduw het neerwaartse pad inslaan en deze scheiding plaatsheeft, zijn ze zich dan bewust van het grote onrecht, het grote kwaad dat ze hebben gedaan? U zei dat de spirituele monade opnieuw moest beginnen met het evolueren van een nieuwe persoonlijkheid waarin ze zich kan manifesteren. Is dat niet onrechtvaardig voor haar? En zal er een soort beloning zijn? Zal ze snel door al deze stadia heengaan, omdat ze deze al eerder heeft doorgemaakt?

*GdeP* – U heeft drie vragen tegelijk gesteld. Natuurlijk kan men niet zeggen dat het onrechtvaardig is voor de spirituele monade, omdat de spirituele monade in zekere zin verantwoordelijk is voor de lagere of ondergeschikte menselijke monade die is afgegleden, op ongeveer dezelfde manier als een mens karmisch verantwoordelijk is voor een abortus. Er is een verantwoordelijkheid in die betekenis van het woord. Dat is het antwoord op uw tweede vraag.

Als antwoord op uw eerste opmerking: het hangt af van het geestelijke stadium dat door de broeder van de schaduw is bereikt voordat hij zich van het licht afkeert en het neerwaartse pad begint te bewandelen. Als hij als mens ver was gevorderd voordat hij kwaad omwille van het kwaad koos – van het kwaad houdt omdat het kwaad *is* – dan is er een besef van het vreselijke verlies, een mentale marteling die eeuwenlang voortduurt tot de natuur in haar mededogen daarover een sluier van onbewustheid werpt, wat altijd gebeurt, en deze sluier van onbewustheid gaat aan de definitieve ontbinding vooraf.

Maar in veel van de broeders van de schaduw die als mensen niet zoveel geestelijke kracht hebben verworven of geen hoogontwikkelde mensen zijn geworden – dat wil zeggen, in gewone mensen die broeders van de schaduw zijn – is er heel weinig besef van pijn of spijt of leed. Ze zijn van het kwaad gaan houden omwille van het kwaad zelf. Ze verheugen zich in het kwaad doen omwille van het kwaad doen zelf. Ze voelen zich op hun manier gelukkig door het verrichten van kwaadaardige daden en het denken van boze gedachten. Ze komen enigszins in de buurt van wat de westerling een paar honderd jaar geleden in gedachten had als hij over de duivel sprak.

Zulke bewustzijnstoestanden zijn zelfs niet ongebruikelijk bij gewone mensen. Er zijn mensen, voor de gewone waarnemer ogenschijnlijk normale mensen, die ervan genieten om iemand pijn te doen en onrecht aan te doen en ik neem aan dat elke goed geïnformeerde arts op zijn minst enigszins bekend is met het verschijnsel sadisme. Deze term is ontleend aan de familienaam van een Fransman die berucht werd om de onmenselijke mentale en fysieke wreedheden die hij beging en die hem een intens genot opleverden.

Het geweten is het licht van de innerlijke god en wanneer dat licht wordt teruggetrokken, houdt het geweten op met als gevolg dat er in het brein en het hart van zo'n individu niet langer een bewustzijn van de wetten van het spirituele leven zetelt.

In antwoord op uw laatste vraag kan in algemene zin worden gezegd dat de monade, wanneer ze opnieuw begint met haar evolutie van een nieuwe persoonlijkheid, iets sneller door alle evolutiestadia heengaat, want de herinneringen aan de vorige reeks levens zijn in haarzelf afgedrukt; en dit versnelt de nieuwe evolutiegang bij het voortbrengen van de nieuwe persoonlijkheid.

*Vr.* – Mag ik nog één vraag stellen over de monade die door dat evolutiestadium moet heengaan? Heeft ze enig besef dat ze helemaal opnieuw moet beginnen, of ligt het eenvoudig in de gang van de evolutie? Het leek me een groot onrecht dat ze weer helemaal opnieuw moest beginnen.

*GdeP* – U heeft het nu weer over de goddelijke oudermonade, neem ik aan?

*Vr.* – Ja, omdat u zei dat ze een nieuwe persoonlijkheid ontwikkelde en weer van voren af aan moest beginnen.

*GdeP* – Nee, zo'n besef zoals u zich dat voorstelt is er niet. Er is niet zo'n gevoel zoals u zou hebben als u het slachtoffer zou worden van een of andere vreselijke ramp, omdat het terrein van handeling en bewustzijn van de spirituele monade zich op een gebied bevindt zover boven het gebied van de menselijke monade die haar betrekkingen met haar had verbroken, dat de spiritueel-goddelijke monade zich slechts in lichte mate van dat lagere gebied bewust is.

*Vr.* – Kan men zeggen dat kennis van het pad van de rechter- en linkerhand, en van deze dingen die u ons nu heeft geleerd, een middel tot verbetering zijn voor alle dwaze opvattingen die er over eeu-

wige straf, enz., hebben bestaan? En ook een middel tot verbetering en een uitdaging voor het huidige gebrek aan geloof in zulke grote crises?

*GdeP* – Bedoelt u met uw vraag of kennis van de esoterische filosofie dit middel tot verbetering is?

*Vr.* – Ja. Ik denk dat het daar precies op neerkomt.

*GdeP* – U heeft gelijk, maar vanuit een ander standpunt is dat juist het betreuwenswaardige van alles. Bepaalde mensen verkeren mentaal in een zodanige toestand dat ze niet ontvankelijk zijn voor deze waarheid. Deze zou hun meer schade toebrengen als ze volledig en zonder voorbehoud aan hen werd gegeven dan wanneer men hen in bepaalde mate in onwetendheid zou laten en zou proberen hen te helpen met ethische, morele en zogenaamd religieuze leringen; en hun daarbij misschien zou vertellen dat er veel meer achter zit – geheimen die nog niet kunnen worden bekendgemaakt. Dat is precies de methode die de meesters van wijsheid en mededogen gebruiken, zelfs bij gewone mensen.

Sta eens een moment erbij stil, en laat tot u doordringen dat er in het heelal waarheid is; dat waarheid kan worden verkregen door die mensen die geschikt zijn om haar te zien en te ontvangen, en die, als ze haar zien, de moed en de wil hebben om haar te aanvaarden. Maar kennis is soms gevaarlijk wanneer het denken dat haar ontvangt zwak, zelfzuchtig en onvoorbereid is. Als de hele esoterische wijsheid aan de gewone mensen zou worden gegeven, is het mijn eigen overtuiging dat negenennegentig van de honderd mensen ter plekke zwarte magiërs zouden worden. Ze zouden niet het morele uithoudingsvermogen, de spirituele kracht, hebben om haar te ontvangen, te kunnen bevatten en vast te houden, maar zouden eenvoudig worden weggevaagd door hun ingeboren zelfzucht, die voortvloeit uit hun gebrek aan evolutionaire groei.

*Vr.* – Toen u op 28 november in de Tempel over licht sprak zei u: licht is een aspect of vorm van de levenskracht van een god. Kunt u uitleggen hoe het aanstrijken van een lucifer of het aansteken van de pit van een lamp de levenskracht van een god kan manifesteren zodat we deze kunnen zien en voelen?

*GdeP* – Dit is de eerste keer dat ik hoor dat goddelijke levenskracht met het aanstrijken van een lucifer in verband wordt gebracht! Maar de analogie, of ik kan beter zeggen het voorbeeld, is als analogie vol-

ledig toelaatbaar. Licht is de manifestatie van de levenskracht van een god, zoals te zien is in het geval van de zon. De zon stort voortdurend zonder enige onderbreking vele soorten krachten uit: spirituele krachten, intellectuele krachten, astrale krachten, elektrische krachten, magnetische krachten; en het aanstrijken van een lucifer is een voorbeeld van een elektromagnetisch verschijnsel. Ik bedoel niet de daad van het aanstrijken, maar ik neem aan dat u verwijst naar het licht dat ontstaat bij het aanstrijken van een lucifer.

Door het hele zonnestelsel stromen elektromagnetische energieën die uiteindelijk afkomstig zijn van de zon. Alle manifestaties van licht zijn in de kern, in oorsprong, manifestaties van deze elektromagnetische krachten, of zonnekrachten. Licht is fysiek gesproken een elektromagnetisch verschijnsel. Het leven van een menselijk lichaam, als ander voorbeeld, is uiteindelijk ontleend aan de zon. Het menselijke leven is deels elektromagnetisch, maar dit aspect betreft alleen zijn meest grove manifestatie. In zijn hogere deel is hij het lagere deel van de psychische krachten die uit de zon voortvloeien. Deze krachten vloeien ook uit de mens voort. Het leven van een mens is dus uiteindelijk ontleend aan de zon, maar meer direct afkomstig van de innerlijke constitutie van de mens zelf. Ik hoop dat deze uiteenzetting duidelijk voor u is.

*Vr.* – Niet helemaal. Waar ik naartoe wil is dit: ik besef dat vuur of licht overal onzichtbaar om ons heen is, maar als men een paar stukjes weekijzer en staal neemt en ze op een bepaalde manier samenvoegt en zo een dynamo maakt, brengt men, evenals bij het aanstrijken van een lucifer, een kracht tot manifestatie die òf licht òf warmte is. Ik wil graag, als dat mogelijk is, een verklaring van hoe we deze onzichtbare krachten overal om ons heen tot zichtbare manifestatie brengen.

*GdeP* – Uw vraag doet me een beetje denken aan een verhaal dat ik ooit las over een primitieve mens die, toen hij voor het eerst een locomotief zag, informeerde naar wat de locomotief in beweging bracht. Hij had het idee dat aangezien niets zichtbaars haar voortrok of voortduwde, er in de locomotief beslist iets moest zijn dat haar in beweging zette. Maar wat zat er in de locomotief? Uiteindelijk kwam hij tot de conclusie dat er zich een aantal paarden in moest bevinden. Eén paard zou haar niet in beweging kunnen zetten, en er was geen ruimte genoeg voor veel paarden, en dus dacht hij dat het er misschien drie waren.

U vraagt me wat de methode is waardoor de elektromagnetische kracht haar fysieke manifestatie voortbrengt; of liever wat de schakel, of reeks van schakels, is tussen de voortbrengende oorzaak en het zichtbare licht of de warmte. Ik denk dat ik die vraag alleen kan beantwoorden door u naar onze theosofische filosofie te verwijzen, omdat mij daarover geen bestaande wetenschappelijke theorie bekend is die een enigszins bevredigende verklaring geeft. Daarom is uw vraag geheel terecht en ik zal proberen haar als volgt kort te beantwoorden: De psycho-elektromagnetische kracht brengt zichzelf door tussenliggende astrale stadia tot uitdrukking, en wanneer de juiste voorwaarden op het fysieke gebied bestaan, zoals die die door het aanstrijken van een lucifer worden teweeggebracht of door het bouwen en functioneren van een dynamo, dan kan de psycho-elektromagnetische kracht zichzelf tot uitdrukking brengen. Maar deze elektromagnetische kracht die zichzelf, overeenkomstig het mechanisme of verschijnsel dat is teweeggebracht, tot uitdrukking brengt, is zelf slechts een verschijnsel van een meer verborgen en nog innerlijker kracht – een psychische kracht.

Bijvoorbeeld, een bliksemflits, een donderslag, is fundamenteel een psychisch verschijnsel. Natuurlijk is dit ook een fysiek verschijnsel. Door het een in wezen psychisch verschijnsel te noemen, bedoel ik niet dat het qua uitdrukking geen fysiek verschijnsel is. Dat is het wel. Leven is overal om ons heen. Het doordringt alles; en onder de juiste omstandigheden drukt het zichzelf op het fysieke gebied uit in wat men verschijnselen noemt – licht, verschillende soorten beweging, geluid, kleur, warmte, enz. U moet zelfs de juiste fysieke omstandigheden scheppen voordat u de afschuwelijke geluiden kunt voortbrengen die uit een oude grammofoon komen.

Beantwoordt dit enigszins uw vraag?

*Vr.* – Ja, helemaal. Dank u.

*Vr.* – Is het juist om te denken dat een atoom, een mens, of een zonnestelsel circulatiesystemen zijn of bevatten?

*GdeP* – Ja, dat is zeker zo. Elk atoom heeft zijn eigen stelsel van krachten, en zelfs de huidige theorie over de atoomstructuur is, in het denken van de meeste fysici, een weergave in het klein van wat het zonnestelsel in het groot is – een kwestie van circulaties. Het zonnestelsel is op zijn beurt maar een afspiegeling van een circulatiesysteem met een nog groter bereik dat in een nog groter gebied bestaat.

Daarmee bedoel ik de innerlijke en oorzakelijke gebieden.

Het is precies zo in de mens. Zijn bloedcirculatie en de circulatie van zijn levenskracht zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden – twee aspecten van dezelfde zaak. Beide hebben hun oorsprong in zijn innerlijke constitutie, en zijn meer in het bijzonder manifestaties van circulaties in het aurische ei. Het bloed en de levenskracht zijn heel nauw met elkaar verbonden, en manifesteren in het menselijke lichaam dezelfde elementaire of fundamentele wetten die zich in de zon, of in een atoom, of iets anders, manifesteren. De natuur is in beweging, en beweegt voortdurend; en de meeste van haar bewegingen, wanneer ze los van enig fysiek gebied of mechanisme worden beschouwd, zijn cyclisch.

*Vr.* – Bij het vervullen van onze plicht doen we soms iets dat iemand anders helpt en die persoon vreugde brengt. En er komt een grote vreugde over de persoon die zijn plicht vervult. Is die vreugde die de vorm van voldoening aanneemt, afkomstig uit de persoonlijkheid, of komt ze uit een ander deel van zijn natuur?

*GdeP* – De vreugde zelf ligt in de persoonlijkheid. Men kan nauwelijks zeggen dat een mens vreugde aan het knippen met zijn ogen beleeft, of aan de noodzakelijke bewegingen van zijn handen of voeten. Ze zijn voor hem natuurlijk. Ze zijn onbewust. De impulsen van het geestelijke deel van de mens beleven eveneens geen bewuste vreugde aan hun automatische bewegingen. Zulke bewegingen horen daar thuis en zijn de natuurlijke functies van zijn wezen. Vreugde volgt op een natuurlijke manier automatisch in de persoonlijkheid die een hoog doel nastreeft en dat bereikt, die het gevoel heeft een schitterende prestatie te hebben geleverd; en daarom komt de reactie heel natuurlijk tot uitdrukking als vreugde in de waarnemende persoonlijkheid. Andere grove genoegens die de mens kent, zijn op precies dezelfde manier te verklaren, maar in het geval van grove fysieke genoegens zijn ze slechts bevredigingen, en het deel dat wordt bevredigd bevindt zich op een laag gebied.

*Vr.* – Mijn vraag heeft betrekking op wat u ons vanavond heeft verteld over de handelwijze van de goddelijke monade die de hogere delen van de mens in zichzelf terugtrekt wanneer men voor het kwaad kiest, en wanneer de brug of de band tussen de lagere en de hogere natuur is verbroken. Ergens heb ik gelezen, en u heeft het ons natuurlijk ook verteld, dat de spirituele monade dan een andere

lagere natuur ontwikkelt, of haar straal uitzendt die aan de lange reis omhoog begint. En, als ik me niet vergis, verkeert ze in zo'n geval, wanneer ze het menselijke stadium bereikt, in de ongelukkige positie te worden gekweld door haar wachter op de drempel, haar lagere zelf dat verloren was gegaan, haar lagere menselijke monade. Is dat juist? Of herinner ik het me niet goed?

*GdeP* – Het is niet juist geformuleerd. U verwijst naar het geval waarvoor HPB haar leerlingen waarschuwde, en deze waarschuwing illustreerde ze door Robert Louis Stevensons *Het opmerkelijke geval van Dr Jekyll en Mr Hyde* te noemen – waarbij ‘Hyde’ (het kâmarûpa van een vorige incarnatie) de nieuwe mens achtervolgt. Het is voor een nieuwe menselijke monade die tot de status van een mens is uitgegroeid, onmogelijk te worden achtervolgd door een eerder verloren menselijke monade die eeuwen tevoren als zwarte magiër is uiteengevallen.

*Vr.* – Zo kwam het me ook voor en mijn herinnering was onjuist. Ik dacht aan het geval van een direct voorafgaande incarnatie, het geval van iemand die toen zo slecht heeft geleefd dat de kâmarûpische schaduw nog steeds in dit aardse gebied rondwaart.

*GdeP* – Dat is juist.

*Vr.* – Ook na de nieuwe incarnatie nog?

*GdeP* – Ja, en ik ben blij dat u dit noemt. Deze afschuwelijke gebeurtenis vindt in het geval van zwarte magiërs altijd plaats. Soms volgen de reïncarnaties van iemand die het neerwaartse pad volgt elkaar zo snel op, met zo'n kort interval ertussen, dat er gevallen bekend zijn dat niet slechts één kâmarûpa blijft bestaan dat de nieuwe mens achtervolgt, maar twee of zelfs drie. Het is een complete belegering door afschuwelijke astrale krachten die worden bijeengehouden als kâmarûpische kwelgeesten die langzaam ontbinden. Dit fatale achtervolgen van de nieuwe mens heeft – door de voortdurende en onophoudelijke slechte impulsen die vanuit deze kwelgeesten de levenskracht van de nieuwe mens binnenstromen – in moreel en intellectueel opzicht natuurlijk een voortdurend snellere gang naar beneden tot gevolg.

De natuur heeft zeker haar ‘duistere kant’, en voor de geestelijke gezondheid van de gemiddelde mens is het maar goed ook dat deze duistere kant door de leraren voor hun leerlingen nauwkeurig wordt

versluierd. De gemiddelde mens is in moreel of intellectueel opzicht niet sterk genoeg om deze dingen volledig te weten, maar diegenen van u die hun doel bereiken en het chelaschap verwerven – als iemand van u daarin slaagt – moeten deze dingen tenslotte weten. De tijd zal komen wanneer ze u min of meer volledig zullen worden geleerd, en ik zeg u nu u voor te bereiden op de dag dat u deze leringen moet leren kennen en begrijpen. U zult deze toestanden, deze kennis, deze omstandigheden, tegemoet moeten treden – *en uzelf overwinnen!* Wanneer u overwint is meesterschap het resultaat; en wanneer u faalt, zoals HPB zo edelmoedig zei, ‘zullen er nieuwe kansen in andere levens zijn’.

*Vr.* – Is dit feit dat een entiteit door een of meer drempelwachters wordt belaagd niet de oorzaak van veel gevallen van krankzinnigheid? Ik heb krankzinnigen gezien die zich gedroegen alsof ze bezig waren voortdurend verzet te bieden aan een innerlijke belegering door iets afschuwelijks.

*GdeP* – Ik zou niet zeggen dat het de oorzaak is van ‘veel’ gevallen van krankzinnigheid, omdat het geval van de zwarte magiër die twee of meer ‘wachters op de drempel’ heeft een buitengewoon zeldzame gebeurtenis is. In het geval van een normaal of een verstandelijk achtergebleven mens die misschien door een drempelwachter wordt achtervolgd, ben ik geneigd te denken dat uw vraag heel dicht bij de waarheid komt. De invloed van zo’n drempelwachter bestaat uit het voortdurend aanzetten tot het verrichten van slechte daden.

De drempelwachter moet niet zozeer worden gezien als rondzwevend in de atmosfeer van de nieuwe mens, maar hij doordringt zijn levenskracht, is een deel van zijn leven, van zijn hersenverstand, van zijn hartstochten. De drempelwachter dringt het astrale gestel en de levenskracht van de nieuwe mens binnen, zuigt die levenskracht voortdurend uit, en blaast voortdurend slechte gedachten in.

*Vr.* – Is het waar dat de duisternis en relatieve duisternis van deze schaduwkant van de natuur aan karma is toe te schrijven, en het gevolg is van menselijke fouten, of is hij onvermijdelijk duister, hoe succesvol en geestelijk een mensheid ook is?

*GdeP* – Een geestelijke mensheid zal zich uit de duistere kant van de natuur hebben opgewerkt; voor hen is er geen duistere kant zoals dat het geval is voor de gemiddelde mensheid. De schaduwkant van



de natuur is in hoge mate, maar zeker niet volledig, het resultaat van de menselijke wil, menselijke hartstochten, menselijke gedachten, die voortdurend energieën uitstralen die de vorm van entiteiten aannemen. Gedachten zijn inderdaad wezens.

Als u vraagt of het ondervinden van de donkere kant van de natuur een onvermijdelijk karma van het ras is, ben ik geneigd u ja te antwoorden. Maar dat doe ik met grote aarzeling, omdat wanneer u denken niet alert en waakzaam is, u gauw een verkeerde indruk kunt krijgen van wat er wordt gezegd, en u zich kan inbeelden dat u daarom kwaad *moet* doen, *moet* zondigen, omdat het een noodzakelijk onderdeel van uw evolutie is. Ronduit gezegd, het is noodzakelijk omdat u door die onvolmaakte kant van de natuur groeit, maar uiteindelijk stijgt u erbovenuit. U groeit van onvolmaaktheid tot een minder onvolmaakt stadium, en vervolgens tot een nog minder onvolmaakt stadium, en u bereikt uiteindelijk een volmaakter stadium en tenslotte een nog volmaakter stadium; zo gaat u gestaag vooruit in de richting van het geestelijke.

Maar bedenk dat de mens in zijn huidige evolutiestadium niet hoeft te zondigen om te leren, niet zelfzuchtig hoeft te zijn om te groeien. In zijn huidige evolutiestadium is de mens in feite voldoende ver langs de lichtende, opgaande boog opgeklommen, hoe relatief gering zijn vooruitgang tot nu toe ook is, zodat de noodzaak van 'zonde' en 'kwaad doen' in het geheel niet meer van toepassing is, en volledig buiten het doel en het plan van evolutionaire groei staat. Zonde en kwaad doen, zelfzucht en slechtheid zijn tegenwoordig door en door verkeerd. Boosaardig handelen en zelfzucht en slechtheid betekenen nu achteruitgang, het volgen van het neerwaartse pad.

*Vr.* – Terwijl ik over het derde oog aan het lezen was, kwam ik in *De Geheime Leer* (2:340) deze passage tegen: 'Wat de beoefenaars van het occultisme echter behoren te weten, is dat HET 'DERDE OOG' ONVERBREKELIJK IS VERBONDEN MET KARMA. Deze leer is zo geheimzinnig dat slechts enkelen ervan hebben gehoord.'

Kunnen we verdere uitleg krijgen over deze twee uitspraken.

*GdeP* – Ik denk dat ik dezelfde vraag enkele weken geleden heb beantwoord.

*Vr.* – Ik weet dat u over het derde oog heeft gesproken, maar ik zou er graag iets meer over willen weten, als dat goed is.

*GdeP* – Als u bedenkt dat alle karma voortkomt uit degene die

handelt en niet van buitenaf uit de omgeving komt, en dat alle door u gekozen handelingen, al uw keuzen voor het goede of kwade – het rechter- of linkepad – voortkomen uit uw wil en uw inzicht die hun oorsprong voornamelijk in het derde oog hebben, heeft u onmiddellijk de sleutel tot mijn verklaring. Het derde oog is noodzakelijk met karma verbonden, omdat uw geestelijke visie die u leidt naar de keuzen die u maakt, is gelokaliseerd in wat het derde oog wordt genoemd. Als die visie gebrekkig is, zal uw keuze gebrekkig zijn. Als die visie helder en krachtig is, zal uw keuze overeenkomstig verheven zijn.

Daarom staat het betere en meer edele karma dat een mens kiest of volgt strikt in verhouding tot het gebruik van het derde oog. Als het derde oog actief is in een mens, zal zijn karma goed zijn. Als het derde oog een beetje werkzaam is in een mens, enigszins functioneert, zal zijn karma gemengd zijn – gedeeltelijk slecht, gedeeltelijk goed – als gevolg van de gedachten en handelingen waarvoor hij kiest. Als het derde oog heel zwak functioneert of helemaal niet, zal het karma in de regel zwaar en slecht zijn.

*Vr.* – Onze ideeën over de samenstelling van de zon zijn door wat op een aantal bijeenkomsten is meegedeeld heel drastisch veranderd. De toestand van de zon, de afwezigheid van oplaaierende vlammen zoals door de astronomen wordt aangegeven, de hele samenstelling ervan is zo anders dan we dachten. In hoeverre zijn de waarnemingen van astronomen, vooral die met de spectroscop, hiermee in overeenstemming? Dat wil zeggen, wat zou de verklaring zijn voor de elementen die door de spectroscop worden onthuld als de samenstellende delen van de zon? Hoe past dat bij wat ons over de werkelijke samenstelling van de zon is verteld?

*GdeP* – In algemene zin stemmen ze redelijk overeen. De spectroscop onthult alleen de aan- of afwezigheid van bepaalde scheikundige elementen in een ster, of in de zon, afhankelijk van het licht van de een of andere fysieke soort dat ons van de ster of van de zon bereikt.

Neem als voorbeeld onze eigen zon, die natuurlijk een ster is. Elke zon wordt omgeven door zijn aura's, zijn sluiers. Deze sluiers vormen zijn lichamen; gezamenlijk stellen ze het fysieke lichaam van de zon samen. En zoals de menselijke constitutie, die een energiebundel is, zich manifesteert door middel van het fysieke lichaam dat zijn eigen droesem en bezinksel heeft, zo manifesteert de energiebundel die

elke zon of ster samenstelt zich door middel van deze stellaire of solaire sluiers die hem omgeven, en die als geheel zijn lichaam vormen. Zoals het lichaam van een mens de scheikundige elementen bevat, evenzo bevatten deze sluiers die elke zon omgeven ook de scheikundige elementen.

Elke zon heeft noodzakelijk elk scheikundig element in zich dat het zonnestelsel, waarvan hij het hart is, bevat, omdat uit zo'n zon of ster alle scheikundige elementen die in het zonnestelsel worden aangetroffen, in dat specifieke zonnestelsel worden uitgezonden. In feite zijn er in sommige delen van het heelal scheikundige elementen – en ik gebruik de populaire uitdrukking 'scheikundige elementen' – die helemaal niet in ons zonnestelsel voorkomen. Daarentegen hebben wij in ons zonnestelsel bepaalde scheikundige elementen die nodig zijn voor de groei ervan, die niet in andere zonnestelsels voorkomen. Niettemin komen in ons eigen thuisheelal – bedenk alstublieft dat dit alles omvat wat binnen de omringende grenzen van de melkweg valt – de elementen van materie, van materiële substantie, die we de 'scheikundige elementen' noemen, in het algemeen min of meer overal verspreid voor.

Ik denk dat een van de laatste schattingen van het aantal sterren in ons eigen thuisheelal ongeveer dertig miljard was, maar dertig miljard atomen in een menselijk lichaam is relatief gezien werkelijk een heel klein aantal. Ik zou er niet eens naar durven raden hoe groot het deel is van het menselijk lichaam dat dertig miljard scheikundige atomen bevat, maar ik vermoed dat het een heel klein deel is. En bedenk in dit verband dat elke zon of ster het hart is van een 'kosmisch atoom'.

*Vr.* – Is er enig verband tussen wat u ons heeft verteld over het kāmārūpa dat de nieuwe mens achtervolgt en het geval van obsessie?

*GdeP* – Het is inderdaad een geval van obsessie. Er zijn veel soorten obsessies, maar het gekweld worden door een 'wachter op de drempel' is er een van, en is een van de ergste. In feite is de achtervolging door een drempelwachter soms meer dan een obsessie; het is een bezetenheid. De ongelukkige nieuwe mens wordt niet alleen achtervolgd door het oude kāmārūpa, maar het kāmārūpa neemt werkelijk op astraal en fysiek gebied bezit van de mens en beheerst zijn leven. 'Obsessie' betekent in het nauw te worden gedreven. 'Bezetenheid' betekent dat de leiding van de entiteit wordt overgenomen, dat ze in bezit wordt genomen.

*Vr.* – Obsessie kan natuurlijk slechts tijdelijk zijn, nietwaar?

*GdeP* – Obsessie is gewoonlijk tijdelijk.

*Vr.* – Maar het andere geval zal praktisch een heel leven voortduren?

*GdeP* – Ja, een heel leven. Het verschil tussen de twee is eerder een verschil in aard en graad dan van tijd. Een obsessie kan een of twee minuten duren, of een heel leven. Op dezelfde manier kan bezetenheid een of twee momenten duren, of een heel leven. Er is sprake van obsessie wanneer het in mindere mate plaatsvindt en van minder ernstige aard is; er is sprake van bezetenheid wanneer het volledig plaatsvindt en van ernstige aard is. Obsessie is een in het nauw drijven dat nog niet het stadium van volledige beheersing of controle heeft bereikt. Bezetenheid is volledige beheersing of controle, hetzij voor een ogenblik of een heel leven lang.

*Vr.* – Kan deze entiteit die iemand achtervolgt worden uitgedreven door iemand die de situatie begrijpt?

*GdeP* – Ja, dat is mogelijk. De aanwezigheid van een edel en goed mens is niet alleen een bescherming, maar ze draagt ertoe bij dat zulke gevallen van obsessie ophouden. De entiteit die iemand achtervolgt wordt afgeweerd door de krachtig van geest vervulde aura van een hoogontwikkeld en geestelijk mens.

*Vr.* – Toen u eerder vanavond zei dat u de leringen niet zou kunnen bekendmaken aan de vele mensen die de aantrekkingskracht van zwarte magie zouden voelen – dit zijn natuurlijk niet precies uw woorden, het is de manier waarop ik uw verklaring begreep – vroeg ik me af of dat een van de redenen was dat de meesters toestonden dat de Society zich in zoveel delen splitste, omdat vroeger zoveel mensen tot zwarte magie werden aangetrokken en het voor hen veiliger was om bij de sterke invloed van het licht van de Loge vandaan te zijn dan zich erin te bevinden, en misschien is het om die reden dat KT een einde maakte aan de gemakkelijke toegang tot onze esoterische studies. Ik had het idee dat toen ze dit deed het misschien diende om diegenen van ons die binnen de gelederen bleven te beschermen. Als dat zo is, denk ik dat, nu de wereld zich bewust is geworden van het dodelijke gevaar van de hang naar psychische vermogens en paranormale verschijnselen – zoals duidelijk blijkt uit steeds meer publicaties en min of meer uit een ontwakend bewustzijn in die richting – de tijd

er nu rijp voor is dat ze weer kunnen terugkomen, omdat ze tot op zekere hoogte hun les hebben geleerd, en dus kunnen ze zich weer aansluiten bij de meesters om tegen de duistere krachten te strijden. Is dat juist?

*GdeP* – Ik zou aan wat u heeft gezegd bijna niets willen veranderen. Maar ik moet eraan toevoegen dat het niet het ‘licht van de Loge’ was, zoals u het verwoordt, dat het gevaar betekende voor die vroegere zogenaamde esoterici, maar eenvoudig dat ze op dat moment dat licht niet konden zien, en het denkbeeldige schijnsel van de lagere psychische natuur aanzagen voor het gezegende licht van de Loge.

Wat u zei is in het algemeen heel juist. Maar het is iets waar ik op dit moment niet te veel belang aan wil hechten om redenen die zo voor de hand liggen dat ik denk dat iedereen hier ze zal begrijpen. Op een dag zullen de leden, niet alleen van de ES maar ook van de hogere graden van onze Oosterse School, tenminste iets weten en begrijpen van het schitterende werk dat Katherine Tingley in dienst van de meesters van wijsheid en mededogen heeft verricht. Nooit eerder was er een boodschapper die zo verkeerd werd begrepen. Nooit eerder was er een grotere martelaar voor hun zaak, voor de zaak van de leraren, dan zij.

*Vr.* – Dit is een onderwerp waarin we allemaal heel erg zijn geïnteresseerd. Is het nu niet het juiste moment om naar meer informatie over dat onderwerp te vragen?

*GdeP* – Nee. Stel uw vraag en ik zal proberen haar te beantwoorden.

*Vr.* – Soms heb ik me afgevraagd of u ons een avond in de gelegenheid zou willen stellen om dit soort vragen over KT te stellen?

*GdeP* – Ja, dat zal ik doen, dat beloof ik. Maar heb alstublieft nog even geduld.

*Vr.* – Ja, dat is wat ik wilde weten. De tijd is er nog niet helemaal rijp voor?

*GdeP* – Nee, het is nog niet het moment ervoor.

*Vr.* – Alle leraren hebben ons verteld over en gewezen op de grote moeilijkheden die de mensheid zal overkomen, en dat als we onze plicht doen, we ze heel goed kunnen verzachten of mogelijk zelfs voorkomen.

*GdeP* – Dat is juist.

*Vr.* – Kunt u ons meer daarover vertellen, want de mensheid heeft zo afschuwelijk geleden? We moeten haar helpen.

*GdeP* – Dat is waar. Ik kan het volgende zeggen: de mensheid verlaat de ene cyclus en begint aan een andere. Zulke perioden van overgang zijn altijd heel gevaarlijk voor het geestelijke en intellectuele, sociale en politieke welzijn van de mensheid. Het zijn altijd crisistijden.

Op dit moment staan we niet veraf van een sociale en politieke omwenteling die de grondslagen van de huidige beschavingen zal doen schudden. Deze zal in verschillende landen ongetwijfeld gepaard gaan met bloedige revoluties en oorlogen. Ik wil er niet verder op ingaan. Ik denk dat ik dit beter niet kan doen. Een van de beweegredenen van de leraren, of misschien wel de voornaamste beweegreden, voor het stichten van de Theosophical Society was om een internationale organisatie van mannen en vrouwen in het leven te roepen die door de kracht van hun gedachten in woorden uit te drukken, in mondelinge of geschreven leringen, en door hun daden ertoe zouden bijdragen om het naderende onheil dat op het punt staat de mensheid te treffen, te verzachten.

Het is verbazingwekkend hoeveel een paar vastbesloten en volhardende mannen en vrouwen kunnen doen. De geschiedenis heeft dit keer op keer laten zien. Daarom zeg ik: verkondig theosofie van de daken, onderwijs haar, maak haar bekend. Laat geen gelegenheid voorbijgaan om de blijde boodschap door te geven. Onze voornaamste taak is niet zozeer om de theosofische beweging bekend te maken, hoewel ze het kanaal is waardoor onze belangrijkste taak wordt verricht. Op zichzelf is ze van ondergeschikt belang. Ons voornaamste werk is om het hart en het denken van mensen te veranderen, de verschrikkingen te verzachten wanneer ze komen, het leed te verlichten door erop voorbereid te zijn voordat het komt.

Er is geen humanitair werk dat zo verheven is als dit. Wanneer deze gebeurtenissen plaatsvinden, komt er een golf van menselijke hartstochten vrij die afschuwelijker zal zijn dan alles wat ons uit de geschiedenis bekend is. En hoewel de Theosophical Society, onze theosofische beweging, waarschijnlijk helemaal niet in staat zal zijn deze volledig tegen te houden door de invloed van het theosofische denken en theosofische gedachten, en door de zuiverende en verlichtende kracht ervan, zal dit niettemin veel helpen om

het kwaad te verminderen dat anders zou worden gedaan.

Leer mensen broederschap, leer mensen dat ze onverbrekkelijk zijn verbonden, dat iedereen verantwoordelijkheid draagt voor wat iemand afzonderlijk doet, dat iedereen verantwoordelijk is voor wat alle anderen doen, dat er geen wezenlijke scheiding van belangen is op welk gebied dan ook – geestelijk, religieus, politiek of enig ander gebied. Dat zijn de gedachten die in het bewustzijn van de wereld moeten worden gebracht.

Leer mensen over de aard, de eigenschappen en de werking van het trotse en zelfzuchtige hersenverstand waarin de meeste mensen tegenwoordig leven, en waar ze in hun onwetendheid trots op zijn. Leer mensen de beperkingen ervan, en ook de waarde ervan als instrument voor geestelijke wijsheid wanneer het op de juiste manier door de geestelijke wil wordt getraind en geleid. Ook deze gedachten zullen helpen. Dit zijn de leringen die de idealen en ideeën van de mens zullen verheffen. En leer de mensen daarnaast, en zeker niet in de laatste plaats, de filosofie van de oude religie van de mensheid: maak de mensen duidelijk dat ze een gemeenschappelijke oorsprong, een gemeenschappelijke bestemming hebben; en wijs op de in elkaar grijpende en met elkaar verweven geestelijke, psychische en fysieke krachten en energieën en vermogens van de natuur.

Denkt u bijvoorbeeld dat de Eerste Wereldoorlog tot stand zou zijn gekomen of kon komen als gedurende de laatste achttien- of negentienhonderd jaar de mensen theosofie hadden gekend? Als de psychische en mentale atmosfeer in Europese landen vervuld zou zijn geweest van theosofische gedachten en idealen en waarheden? Nee! De Eerste Wereldoorlog ontstond door eeuwen van verkeerd denken en verkeerd handelen, uit zelfzucht, uit een gebrek aan kennis van de menselijke aard en van het feit dat de mens zijn wortels heeft in het heelal; dat het heelal in essentie een geestelijk wezen is; dat de mens in zijn diepste kern een god is; en dat het zijn voornaamste en meest edele plicht is om op die manier te leven – goddelijk te leven, te leven als een god. Ontbering en verlies van bezittingen zijn helemaal niets vergeleken met het kennen en bezitten en naleven van deze verheven waarheden. Met die waarheden zou een beschaving tot stand kunnen zijn gebracht die de hartstochten, de zelfzuchtige impulsen, de inhalijs, hebzuchtige geest die de hele Europese beschaving tot op de dag van vandaag hebben beheerst, en haar nog steeds beheersen, aan banden zou hebben gelegd.

Het is de plicht van de theosofische beweging een nieuwe geeste-

lijke energie in de wereld te brengen – het hart van de mensen te veranderen en licht te laten schijnen in hun denken.

Zijn er nog andere vragen?

*Vr.* – Zou u ons iets willen vertellen over de mysteriescholen die door de eeuwen heen hebben bestaan?

*GdeP* – Zulke scholen hebben in elk land en in elk tijdperk bestaan. Elke werkelijke en grote mysterieschool heeft altijd een reeks leraren gekend die elkaar opvolgden. Zo'n school zou niet lang hebben kunnen bestaan als deze opeenvolging van esoterische leraren er niet was geweest. De vormen van de scholen verschilden natuurlijk met de tijd, het land, en het ras; maar de basisleringen, de essentiële ideeën, de waarheden die werden onderwezen, waren in alle gevallen identiek.

Ik ben van mening dat een van de dingen die andere Theosophical Societies tegenwoordig het meeste nodig hebben, een begrip is van iets dat ze niet schijnen te hebben, en dat door hen steevast verkeerd wordt opgevat wanneer we het aan hen voorleggen. Ik verwijs naar het feit dat als een organisatie die werkt om licht en broederschap in de wereld te verspreiden, wil voortbestaan en trouw aan haar doel wil blijven, en haar missie wil bereiken, ze het kanaal moet zijn voor en de inspiratie moet ontvangen van de Grote Loge.

Hoe kan dit tot stand worden gebracht? Via alle leden van de Theosophical Society, welke dan ook? Of door een reeks of opeenvolging van getrainde leraren? Mannen of vrouwen die vanaf hun jeugd zijn getraind om het licht door te geven?

Er bestaat tegenwoordig een organisatie van theosofen die zichzelf 'De Geünierde Loge van Theosofen' noemt. Voorzover ik het heb kunnen begrijpen, denken ze kennelijk dat alle esoterische inspiratie en het ontvangen van nieuw esoterisch licht ophielden toen HPB en WQJ stierven – dat het hele esoterische raderwerk onmiddellijk tot stilstand kwam en dat er in de wereld niets overblijft om naar te streven of te aspireren in de zin van een stroom van verlichting en leringen, behalve de boeken die deze twee boodschappers hebben geschreven en ons nalieten.

De theosofen van de Geünierde Loge zijn in feite boekenvereerders. Omdat ze de boeken van HPB en WQJ hebben, is de situatie niet zo slecht. Maar is juist dit niet de situatie waartoe de sekten van het christendom zijn vervallen?

Deze goede en oprechte mensen verdienen erkenning voor hun



prijzenswaardige trouw aan HPB en Judge, maar, al beseffen ze het verstandelijk niet, ze zijn zich instinctief ervan bewust dat ze zichzelf hebben afgesneden van de levende stroom van inspiratie die ontspringt aan de Grote Loge; dat ze volledig afhankelijk zijn van boeken. Ze wijzen iedere leraar af.

Onze eigen heilige school is een mysterieschool. Ze is een strikt esoterische school, en daarom schitteren riten, ceremoniën en rituelen door hun afwezigheid. Bijvoorbeeld in de exoterisch-esoterische of esoterisch-exoterische mysteriescholen van Griekenland werd er in Samothrace en Eleusis heel veel aandacht aan rituelen en ceremoniën besteed, en deze waren voortreffelijk geformuleerd en werden eeuwenlang met succes uitgevoerd. Het probleem en het gevaar waren natuurlijk dat ze de aandacht van de neofiet afleidden van de essentiële waarheden, van het hartenlicht achter het ritueel en de ceremonie. Wat waren deze rituelen en ceremoniën? Voorstellingen in toneelvorm van de leringen die in de hogere graden mondeling en in het geheim werden gegeven, zonder ritueel en ceremonie.

Sommige van deze mysteriescholen uit de oudheid zonken echter voordat ze uitstierven tot zo'n laag peil dat ze genootschappen van onbewuste zwarte magiërs werden. De vooedoocultus bij de negers, bijvoorbeeld, is zo'n geval van ontaarde leringen en groeperingen – je reinste tovenarij waaruit zo goed als alle kracht is verdwenen omdat alle kennis is verdwenen. Het is slechts een rituele cultus van zwarte magie.

U weet dat de witte magiër zich van de zwarte onderscheidt door het motief, en door de manier waarop de kennis en de krachten worden gebruikt. Door niets anders dan dat. De krachten van de natuur functioneren evenzeer en zonder onderscheid voor zowel goed als kwaad. De regen valt op de rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Elektriciteit kan voor goede en voor slechte doeleinden worden gebruikt, enz. Het onderscheid tussen de zwarte magiër en de witte ligt niet in de kracht per se die wordt gebruikt, maar in het motief dat het gebruik van die kracht leidt, en in het doel waarvoor die kracht wordt aangewend.

Nu ga ik een stap verder, hoewel met grote tegenzin; maar mijn gevoel zegt me dat u de waarheid moet kennen. De christelijke kerk heeft veel goede kanten. Maar de goede kanten zijn er omdat er hoogstaande mensen tot de christelijke kerk behoren. Wanneer u deze voortreffelijke mensen weghaalt, blijft er slechts een organisatie over die leeft en werkt op een manier die slechte gevolgen heeft voor de

mensheid, en dit is zo omdat ze volkomen materialistisch is.

De dogma's en leringen naar de dode letter die uit de boeken zijn afgeleid, ontnemen het gevoel van de individuele menselijke, ethische en geestelijke verantwoordelijkheid voor gedachten die men denkt en daden die men verricht, en plaatsen de uiteindelijke verantwoordelijkheid buiten het individu. Het invoeren van de factor vrije wil in dit psychologische vraagstuk leidt ons eenvoudigweg tot een onoplosbare puzzel. In plaats dat de mens de waarheden over het heelal, over de oorsprong van de mens, zijn bestemming, zijn aard, zijn innerlijke en onontkoombare verantwoordelijkheid voor wat hij denkt en doet, wordt geleerd, wordt hem bijgebracht dat hij de gevolgen van slechte daden kan ontlopen door bepaalde dingen te geloven.

De christelijke kerk was oorspronkelijk een mysterieschool, een Theosophical Society, en bestond als zodanig waarschijnlijk tot zestig of zeventig jaar na de dood van haar grondlegger – of om een beter woord te gebruiken, het 'heengaan' van haar grondlegger.

Er bestaat geen unieke, enig bestaande, kosmische, individuele en eeuwige God; integendeel, het heelal zit vol met stralende en vlamme intelligenities, die werkelijk goden zijn. Ze zijn er in uitgestrekte hiërarchieën in alle graden van evolutie. Sommige zijn zo hoog dat zelfs het meest ontwikkelde menselijke verstand zich geen vage voorstelling kan vormen van hun geestelijk-goddelijke status of toestand; en er zijn andere die maar weinig hoger staan dan de mens. En zelfs dit evolutionaire scala van goddelijke wezens is als niets vergeleken met de grenzeloze ruimten van de Ruimte op zowel onzichtbaar als zichtbaar gebied.

Het meest verhevene waarover een verlichte mens kan spreken, het hoogste waarover een meester van wijsheid kan onderwijzen, het uiterste dat een dhyāni-chohan die tot de hoogste graad van ons universum behoort zich kan voorstellen, is dit universele leven, en dit universele bewustzijn, die beide kunnen worden onderverdeeld in ontelbare hiërarchieën van entiteiten, die alle evolueren van minder volmaakt naar meer volmaakt.

In de oudheid waren er verschillende soorten mysteriescholen. Sommige onderwezen wat in deze tijd het wetenschappelijke aspect van de natuur wordt genoemd. Andere specialiseerden zich meer in wat tegenwoordig de religieuze kant van de zienswijze van de mens wordt genoemd. Andere legden de nadruk op filosofie. Samothrace in Griekenland zou een wetenschappelijke school zijn genoemd, Eleusis een religieuze en mystieke school. Maar in al deze scholen,

waar ze ook waren, en in welke tijd ze ook bestonden, was er een reeks van elkaar opvolgende leraren. In sommige gevallen waren deze leraren boodschappers van dezelfde Grote Loge die in ons eigen tijdperk H.P. Blavatsky de wereld in stuurde om de mens opnieuw enkele basisleringen van de wijsheid-religie van de mensheid mee te delen.

Het is absurd en belachelijk te veronderstellen dat zij alle waarheid van het heelal meedeelde, alles wat ooit zou kunnen worden gezegd. Zo'n idee doet niet alleen al haar eigen beweringen geweld aan, maar zelfs het gezonde verstand.

*Vr.* – Ik heb gelezen dat er in Tibet zowel roodkappen als geelkappen leven, en dat de roodkappen op een meer zelfzuchtige manier werken, en dat de geelkappen voor de mensheid werken. Klopt dat?

*GdeP* – Algemeen gesproken is dat volkomen juist. De zogenoemde roodkappen zijn een boeddhistische vereniging of broederschap of organisatie die tegenwoordig de uitdrukking is van het niet-hervormde Tibetaanse boeddhisme van vóór de tijd van Tsong-kha-pa, die de orde van de geelkappen stichtte. De geelkappen zijn een veel mystieker orde dan de roodkappen, en de roodkappen volgen heel veel leringen en hebben heel veel ceremoniën en rituelen die beslist geen zuiver boeddhisme zijn, maar eerder tot het inheemse animisme van het oude voorboeddhistische Tibet behoren. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja, maar deze roodkappen zijn geen zwarte magiërs, of wel?

*GdeP* – Niet noodzakelijkerwijs, ten minste niet allemaal. Maar ze hebben in geen geval evenveel invloed op spiritueel gebied, en zelfs niet in politieke zaken, als de geelkappen. U zult de roodkappen voornamelijk aantreffen in gebieden langs de Tibetaanse grens rondom het hele land; en in het oosten in de richting van China, en in het zuiden richting Sikkim en Bhutan, zult u de meeste kloosters van de roodkappen aantreffen.

*Vr.* – De mate van verlichting van de mensheid in het christelijke tijdperk verschilt zo opvallend van die in de oudheid dat men zich afvraagt of er een kwaadwillige poging werd gedaan om het menselijke denken te misleiden, of dat de mensheid eenvoudig een tijdperk van verduistering van geestelijke waarheden was binnengegaan.

*GdeP* – Het laatste was het geval. En natuurlijk bracht het betreden van een tijdperk van geestelijke verduistering een reeks karmische

gevolgen met zich mee – het ontstaan van kerkelijke organisaties die grote politieke en sociale macht bezaten, die geïnteresseerd waren in het bevorderen van kerkelijke belangen en niet in zuivere spiritualiteit of om de mens zijn eigen geestelijke en ethische verantwoordelijkheid bij te brengen.

*Vr.* – Zijn er andere perioden in de geschiedenis geweest waarvan we geen verslagen hebben, andere cyclussen, waarin alles zo duister was en de mensheid de ware leringen zo volledig had verloren?

*GdeP* – Ja, zo'n tijd is er geweest, ongeveer vierhonderdduizend jaar voor de ondergang van het Atlantische ras, maar het was toen zelfs veel erger dan nu. U moet bedenken dat we nu beginnen aan het kaliyuga van het zogenaamde Arische [Indo-europese] ras – ik neem de termen die HPB in *De Geheime Leer* gebruikte – en dit kaliyuga is niet in alle opzichten duister. Het is een tijd waarin er grote vooruitgang kan worden geboekt omdat de levensstromen krachtig zijn; maar vanzelfsprekend is er meer, en beter gerichte, wilskracht voor nodig dan in tijden dat de geestelijke krachten gemakkelijker kunnen worden verworven. Omdat we maar net aan het kaliyuga zijn begonnen, hebben we echter nog lang niet het ergste meegemaakt.

Maar er zit een andere kant aan die troost biedt: de zaden van het volgende ras – ik heb het nu over het volgende onderras – zijn al gezaaid. Dat onderras wordt nu voorbereid, zelfs op dit moment. Die mensen bij wie het zuivere licht van spiritualiteit in het hart brandt, hoe zwak ook, zullen tot veiligheid en vrede worden aangetrokken.

*Vr.* – Ik heb daarover nog een andere vraag. Men leest in de Upanishads over het 'wereldvoedsel', dat men het wereldvoedsel niet moet weigeren, alsof er is bedoeld dat de geest de meest dichte materie moet overwinnen en doordringen en op die manier het wereldvoedsel tot zich nemen. En ik vroeg me af of een periode van duisternis zoals die waar we doorheen zijn gegaan een gelegenheid voor de geest was om dieper tot het wereldvoedsel door te dringen, en op die manier de bestemming van de mensheid tot stand te brengen.

*GdeP* – Ik denk inderdaad dat dit zo is. Ik kan daaraan misschien nog toevoegen, waarbij ik verwijs naar de overgang van cyclussen waar ik de aandacht op vestigde toen ik een eerdere vraag beantwoordde, dat de cyclus waaraan de mensheid nu begint een opgaande cyclus is. De mensheid, zover het de Europese groep van

volkeren betreft, bevond zich sinds de ondergang van de Grieks-Romeinse beschaving steeds meer op het neerwaartse pad. Het laagste punt werd bereikt rond de tijd dat Christophorus Columbus zijn Atlantische ontdekkingsreis zou hebben gemaakt. Vanaf die tijd, in het begin heel langzaam, maar geleidelijk steeds sneller, beweegt de levensstroom zich in het algemeen in opwaartse richting.

De cyclus waar we nu aan beginnen – en het duurt soms een aantal eeuwen voordat een cyclus werkelijk op gang komt, werkelijk zijn eigen kenmerken gaat vertonen – of al aan zijn begonnen, is een opgaande cyclus. Kaliyuga betekent niet dat het pad voortdurend bergafwaarts gaat zonder enige gedeelten bergop. De algemene tendens is neerwaarts. Maar er zullen een groot aantal perioden van relatieve opgang in voorkomen, en wij staan aan het begin van zo'n kleine opgang. Gelukkig maar!

Vrienden, laten we de bijeenkomst van vanavond afsluiten.

[Luiden van de gong. Stilte.]

# 15

## Bijeenkomst op 25 juni 1930

*GdeP* – Vrienden, ik ben gereed om vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Onlangs stelde iemand een vraag over het hoogste punt in een planetaire cyclus. U vertelde ons dat de omloopbanen van de planeten geleidelijk kleiner worden, tot ze tenslotte door de zon worden geabsorbeerd – tenminste, zo heb ik het begrepen.

Ik geloof, als ik me niet vergis, dat u ons op een andere bijeenkomst heeft verteld dat er voorbij de zon andere planeetketens zijn. Misschien is *planeetketens* niet het juiste woord. Maar in ieder geval is de zon niet het eindpunt van alles. Maar indien de planeten uiteindelijk door de zon worden geabsorbeerd, is dat dan het begin van een andere keten of van iets dat daarmee overeenkomt, iets dat ons stelsel te boven gaat?

*GdeP* – Ik denk dat ik begrijp wat u bedoelt – dat wil zeggen, ik denk dat ik de strekking van uw vraag begrijp. Laat ik eerst zeggen dat wanneer u spreekt over het ‘hoogste punt in de cyclus van een planeet’, ik niet precies begrijp wat u bedoelt, omdat u kennelijk alleen naar de fysieke omloopbaan van een planeet verwijst. Verwijst u naar de mystieke of evolutionaire omloopbaan?

*Vr.* – Ik bedoelde de evolutionaire omloopbaan.

*GdeP* – Met andere woorden, het pad dat door een lichtstroom wordt gevolgd dat op een bepaald moment, geestelijk gesproken, zijn hoogste punt bereikt.

In antwoord op uw vraag: het is helemaal juist dat de planeten, terwijl het zonnemanvantara ten einde loopt, strikt genomen niet door de zon worden ‘geabsorbeerd’, maar uiteenvallen en tijdelijk deel gaan uitmaken van het grotere lichaam van de zon en zijn omgeving, zodat het hele zonnestelsel dan samen met het leven en de individualiteit van de zon vanuit het gemanifesteerde bestaan overgaat naar

de innerlijke en onzichtbare gebieden van de nirvāṇische vrede. Met andere woorden, elke levensstroom die is samengesteld uit menigten entiteiten die rond een planetair centrum of evolutionair hart zijn verzameld, gaat als laatste stadium van de lange, lange weg van planetaire evolutie de zon binnen. Nadat het zonnestelsel is verdwenen en wanneer ook het lange intersolaire nirvāṇa ten einde is, komt er geen nieuwe 'keten', maar een nieuw zonnestelsel.

Precies zoals ons huidige zonnestelsel het karmische gevolg of de vrucht is van het zonnestelsel dat aan ons stelsel is voorafgegaan. Het vorige zonnestelsel is eenvoudig het huidige zonnestelsel in zijn vorige belichaming, precies zoals het vorige leven van de mens de oorzaken heeft voortgebracht die de mens maken tot wat hij in het huidige leven is – tenminste, veel van de oorzaken.

Bovendien is elk hemellichaam in een zonnestelsel, ons stelsel bijvoorbeeld, een planeetketen. De zon is zelf een zonneketen die uit zeven zonnen bestaat. Elke planeet is een zevenvoudige keten die is samengesteld uit zeven planetaire bollen. Elke maan, die altijd het lichaam van een dode planeet is, is eveneens een dode zevenvoudige keten. Met andere woorden, er zijn zeven manen waarvan onze huidige zichtbare maan de laagste en meest stoffelijke is.

*Vr.* – Maar de andere bestaan ook, hoewel we ze niet kunnen zien?

*GdeP* – Welke andere?

*Vr.* – De andere zes.

*GdeP* – Precies. Slechts één bol van elke zevenvoudige keten die zich op hetzelfde gebied van de kosmos bevindt als onze aardketen kan worden gezien door de mensen van de aarde die in deze vierde ronde van de aardketen leven. De vierde bol, de laagste bol van elke keten, is de bol die door de bewoners van deze vierde bol van de aardketen kan worden waargenomen, omdat al dergelijke zichtbare bollen zich op hetzelfde gebied van het stoffelijke bestaan bevinden als wij op onze bol, de vierde bol van de aardketen. Maar er zijn andere planeetketens in ons zonnestelsel waarvan we zelfs de vierde bol niet kunnen zien, omdat zulke ketens zich op hogere gebieden bevinden dan het gebied waarop onze aardketen bestaat. Dus zelfs de meest materiële of vierde bol van deze ketens bestaat op een kosmisch gebied dat hoger is dan ons fysieke gebied.

*Vr.* – Zijn de overige manen anders? Staan ze niet in verband

met de andere bollen van deze aardketen?

*GdeP* – Ja, dat is zo.

*Vr.* – Is er een maan voor elke bol?

*GdeP* – Dit is een behoorlijk diepgaande vraag: ik denk dat ik deze vraag echter vrij exact kan beantwoorden. Er zijn zeven bollen die deel uitmaken van de maanketen zoals die op dit moment bestaat. Al deze bollen van de maanketen zijn verschillend omdat het hele maanstelsel of de hele maanketen een andere keten is dan de aardketen; en het enige wat van de maanketen overblijft, zijn de zeven dode bollen van de maanketen. De maan die u ziet is de laagste bol van de maanketen.

Op het volgende gebied boven dat van ons, dat wil zeggen op het volgende solaire gebied boven ons huidige fysieke solaire gebied, heeft onze eigen aardketen twee bollen die daar bestaan. En er zijn eveneens twee maanbollen die op datzelfde volgende solaire gebied boven ons fysieke solaire gebied bestaan.

Enzovoort, langs de schaal omhoog. Maar het zou niet juist zijn om te zeggen dat de invloed van elk van de twee maanbollen beperkt is tot – en wel slechts in een één op één correspondentie – de twee bollen van de aardketen op hetzelfde solaire gebied. Want hoewel elk van deze twee maanbollen van dit gebied boven ons de respectieve ouder is van een van de twee aardbollen op hetzelfde gebied, beïnvloedt de maanketen als geheel niettemin ook de aardketen als geheel.

Alle bollen van de maanketen zijn, strikt gesproken, de *kāmarūpa*'s van de bollen van de oorspronkelijke, vroegere maanketen. Bijvoorbeeld: hoewel onze huidige maan zich op hetzelfde vierde kosmische gebied bevindt als onze huidige planeet Terra, is ze niettemin een *kāmarūpa* van de vroegere, oude maanketen op het vierde gebied. Ze is de 'Mr Hyde', om de woorden van Robert Louis Stevenson te gebruiken, van de aarde, het oude *kāmarūpische* spook dat ons nog steeds vervolgt. Er zijn in feite enkele planeten in het zonnestelsel die meer dan één *kāmarūpische* maan hebben. In die gevallen zijn de planeten zo materieel van aard en wat betreft evolutiestadium dat hun wederbelichamingen hebben plaatsgevonden voordat de *kāmarūpische* fantomen van hun vroegere belichamingen tijd hebben gehad om tot kosmisch stof uiteen te vallen. Het gevolg is dat ze door twee of zelfs meer *kāmarūpische* spoken worden achtervolgd – iets dat ook gebeurt bij mensen met grove materialisti-



sche eigenschappen. Dergelijke manen, en dergelijke kāmārūpische fantomen als het mensen betreft, zijn daarom voorbeelden van wat H.P. Blavatsky bedoelde toen ze over planetaire of menselijke ‘wachters op de drempel’ sprak. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ik begrijp wat u ons heeft verteld, maar het geeft me nog veel meer stof om over na te denken.

*GdeP* – Uw vragen zijn werkelijk heel intuïtief, en laten zien dat u diep heeft nagedacht en heeft gestudeerd. Ik houd van zulke vragen.

*Vr.* – Hoe verhoudt zich de menselijke constitutie tot deze zeven bollen?

*GdeP* – Bedoelt u of de zeven bollen van een keten, bijvoorbeeld van onze aardketen, de zeven beginselen van de aarde zijn?

*Vr.* – Ja, misschien wel. Maar ik vroeg me af of ze overeenstemmen met de zeven beginselen van de mens?

*GdeP* – Ja, dat doen ze, en wel één op één.

*Vr.* – Indien dat het geval is, spreken we over die en die bol als de hoogste, en over een andere als wat minder hoog, maar kan men over de menselijke beginselen zeggen dat de ene eerst komt en een andere als tweede? Varieert het niet per individu welke beginselen de overhand hebben, afhankelijk van het beginsel dat in ieder individu het meest uitgesproken is?

*GdeP* – Bedoelt u eerste en tweede, enz., wat betreft de volgorde van evolutionaire ontwikkeling, of eerste en tweede wat betreft volgorde van kwaliteit?

*Vr.* – Wat betreft de volgorde van evolutionaire ontwikkeling.

*GdeP* – Met andere woorden uw vraag komt hierop neer: Worden de zeven beginselen van de mens een voor een in opeenvolgende tijdsperiodes uit de monade voortgebracht? Is dat uw vraag?

*Vr.* – Ja, inderdaad.

*GdeP* – Ja, zo worden ze voortgebracht. Voordat een reïncarnatie begint, brengt de monade vanuit zichzelf een aura of emanatie van een geestelijk en verheven karakter voort. Dit is de sluier die de monade omringt en is in feite de buddhi, of geestelijke ziel. Op precies dezelfde

manier emanert of vloeit vanuit buddhi het volgende meer stoffelijke of lagere beginsel van de mens, dat u het hogere manas of het reïncarnerende ego kunt noemen. Daaruit komt weer als emanatie, of als het kind van het reïncarnerende ego, zijn sluier voort die het omgeeft – of het lichaam ervan, of het voertuig dat het omgeeft, de aura ervan – de naam doet er helemaal niet toe, als u het idee maar begrijpt. En deze volgende emanatie is het menselijke ego. Het is het kâma-mânasische deel. Deze reeks emanaties die elkaar opvolgen gaat door tot aan het fysieke lichaam, dat de laatste emanatie of afscheiding van de levenskracht van het aurische ei is; en het aurische ei is eenvoudig de levende atmosfeer of vitale aura die de monade omgeeft. Dit aurische ei heeft daarom zijn zeven graden van stoffelijkheid of ijlheid die zich van het meest geestelijke naar beneden toe uitstrekken tot aan het fysieke lichaam.

*Vr.* – Zijn deze zogenoemde beginselen gemaakt van de substantie, in haar verschillende graden, van het aurische ei?

*GdeP* – Ja, dat klopt. Vergeet daarbij echter niet dat de menselijke beginselen een kosmische oorsprong hebben, want de substantie van het aurische ei heeft een kosmische oorsprong. Geen enkel deel van de constitutie van de mens kan verschillen van het heelal waarin het leeft. Prent dat idee alstublieft goed in uw denken, omdat het de ketterij van afgescheidenheid vernietigt die mensen zo gewend zijn te voelen en zich in te beelden op basis van de misleidende illusie van de persoonlijkheid.

*Vr.* – Ik geloof dat u, toen u over de maanketen sprak, zei dat voor elk paar bollen dat zich op een bepaald gebied in de maanketen bevindt, geldt dat ze de ouders zijn van twee bollen van de aardketen op hetzelfde gebied?

*GdeP* – Dat is zo. Ze zijn de ouders van de overeenkomstige bollen van de aardketen op dat gebied.

*Vr.* – Maar bevinden deze bollen van de aardketen zich niet op een hoger gebied? Bijvoorbeeld, bevindt de fysieke aardbol zich niet op één gebied hoger dan de fysieke maanbol die de ouder ervan is?

*GdeP* – Ja, dat is volledig juist.

*Vr.* – Dat lijkt tegenstrijdig.

*GdeP* – Waarom?

*Vr.* – Omdat de ouderbol zich dan één gebied lager schijnt te bevinden dan de aardbol.

*GdeP* – Ik zie uw moeilijkheid. U verwacht solaire gebieden met de zevenvoudige graden of subgebieden van elk solair gebied. De aarde bevindt zich niet op een hoger solair gebied dan de maan, maar één trede hoger, of één subgebied hoger, in hetzelfde solaire gebied.

*Vr.* – Ik snap het.

*GdeP* – Elk kosmisch of solair gebied heeft, of is samengesteld uit, zeven subgebieden, en de aarde bevindt zich op een subgebied dat hoger is dan het subgebied waarop de fysieke bol van de maan zich bevindt.

*Vr.* – Ik wil graag vier vragen over hetzelfde onderwerp stellen. Is elke entiteit, ieder van ons, de zon, de aarde, enz., een levensatoom dat zich heeft ontwikkeld?

*GdeP* – Bedoelt u de volmaakte, of beter gezegd betrekkelijk volmaakte, evolutie van een centrum dat in een bepaald stadium van zijn reis zich als een levensatoom heeft gemanifesteerd?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Het antwoord is ja.

*Vr.* – Dan wil ik ten eerste vragen. Waar staat de aarde op de evolutieladder in vergelijking met een mens? Ik bedoel de entiteit van de aarde.

*GdeP* – Die vraag kan ik hier niet beantwoorden. Gaat u alstublieft verder met de volgende vraag.

*Vr.* – Mag ik iets vragen over de opbouw van de aarde? Lijkt ze op een zeepbel, analoog aan wat u ons over de zon heeft verteld: honderd of een paar honderd kilometer materie zoals wij die kennen, terwijl de rest van de aarde samengedrukte ether, of ākāṣa en krachten is?

*GdeP* – Bedoelt u: Wat is de aard van het binnenste van de aarde?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Ik zal proberen die vraag te beantwoorden, maar ik twijfel er sterk aan of ik dit duidelijk kan maken. Ze bestaat niet alleen maar

uit samengeperst gas of ether. Er is daar wel samengeperst gas, maar de aard ervan behoort tot het derde of laagste van de drie elementalenrijken. Ik spreek nu specifiek over het centrum van de aarde en het gebied dat het centrum van de aarde omringt. Het is elementale fysieke substantie. Rondom deze kern van elementale fysieke substantie bevindt zich materie in een tussenfase, die, wanneer men verder omhooggaat naar de oppervlakte van de aarde, overgaat in gesteenten en verschillende metaalhoudende lagen.

Ik kan er eenvoudig niet aan beginnen om u duidelijk te maken wat elementale materiële substantie is, omdat ik geen woorden heb om haar te omschrijven. Ze is niet echt elektrisch. Ze is veel meer verdicht dan elk elektron van een atoom. Ze is fysiek gesproken noch vloeibaar noch vast, en ook geen gas. Ze is niet heet en ook niet koud. Ze is een volledig andere soort materie, en de enige manier waarop ik u een idee ervan kan geven is door te zeggen dat ze een elementale fysieke substantie is – fysieke substantie voordat ze de bijzondere soort van samengepakte massa bereikt die we fysieke materie noemen. Het spijt me, maar dit is de beste beschrijving die ik ervan kan geven.

*Vr.* – Dank u. Nog één vraag: Waar verblijft de intelligentie, de entiteit van de aarde?

*GdeP* – Deze vraag lijkt heel erg op die andere waarop ik tot mijn grote spijt verplicht was te zeggen dat ik die niet kon beantwoorden. Misschien kan ik deze vraag echter op de volgende manier beantwoorden, maar neem het niet te letterlijk. Voorzover ik het onder woorden kan brengen is het antwoord juist. De intelligentie van de aarde verblijft in het ākāśa dat de aarde volledig doordringt, en dat haar ook als een ākāśische sluier omgeeft, precies zoals de intelligentie van de mens niet in het fysieke brein en wezen van materiële substantie verblijft maar het fysieke brein doordringt en de schedel vult en niettemin als een aura uitstraalt en op die manier de vorm omgeeft.

De aarde is volledig doordrenkt, als ik een gemakkelijk te begrijpen uitdrukking mag gebruiken, met dit vitale ākāśa, en daarin verblijft datgene waarnaar u tamelijk onnauwkeurig verwees als de intelligentie van de aarde.

*Vr.* – Toen de vraag werd gesteld over de omloopbanen van de planeten die kleiner worden, en werd gezegd dat de planeten tenslotte door de zon worden geabsorbeerd, herinnerde ik me dat ik van

HPB heb begrepen, die de zon de oudere broer van de planeten noemde, dat de evolutie van de zon daarom verder is gevorderd. Als dat juist is, zal de manifestatieperiode van de zon in het zonnestelsel eerder ten einde komen dan die van de planeten. En als dat juist is, blijft de zon dan achter als levensbron voor de rest van de planeten, precies zoals de stille wachter op het gebied van onze aarde doet?

*GdeP* – Over het geheel genomen is uw vraag heel goed geformuleerd, op een uitzondering na. De zon is onze oudere broer, en niet onze ouder. Hij is onze oudere broer om twee redenen: ten eerste is hij verder ontwikkeld op het pad van evolutie – in feite omhult de zon een levende god; de andere reden is dat we karmisch en voor eeuwig nauw zijn verbonden met de vitale essentie van de zon, en als entiteiten, zowel de planeten als de individuele bewoners van een planeet, moeten we eeuwig in die vitale zonne-essentie leven. Maar niet noodzakelijk altijd in hetzelfde deel van het zonnestelsel. De uitzondering die ik moet noemen is dat u ten onrechte aanneemt dat de manifestatieperiode van de zon in het zonnestelsel eerder zal zijn volbracht dan die van de planeten. Dat is onjuist. Alle planetaire vitale, psychische en geestelijke energieën – en dit geldt voor alle planeten – zullen in de zon worden verzameld vóór het einde van de zon komt. De zon is de eerste die gemanifesteerd verschijnt, en is dus weer onze oudere broer. Hij is de laatste die van dit gebied verdwijnt.

De vitale essentie van de zon strekt zich door het hele zonnestelsel uit, doordringt het. Als u het zonnestelsel vanuit een ander gebied zou kunnen zien, zou u ontdekken dat wat nu de lege ruimte van het zonnestelsel is, vanuit dit andere gebied gezien een betrekkelijk vast lichaam van materie schijnt te zijn, omdat het hele zonnestelsel vol is met de energieën, en met de fysieke, psychische en geestelijke substanties die vanuit de zon emaneren en die langs rondgaande paden, of rivieren, of stromen, naar hem terugkeren. Deze stromen zijn de circulaties, voorzover het het zonnestelsel betreft, die ik de ‘circulaties in de kosmos’ heb genoemd. Ze zijn levensstromen, die tijdens de manifestatieperiode van een zonnestelsel zijn verbonden met ontelbare entiteiten die vanuit het hart van de zon naar buiten stromen, en van de grenzen van het zonnestelsel weer terug naar het hart van de zon. Het kloppen van dit zonnehart, aan de astronomen bekend als de zonnevlekkencyclus van elf jaar, is één volledige rondgang.

*Vr.* – In *De Stem van de Stilte* [blz. 34] wordt gezegd dat Mars en Mercurius ooit twee stralende zonnen waren, en in de toekomst mis-

schien weer twee stralende zonnen zullen worden. En ik vroeg me af of de zon zich opnieuw belichaamt in planetaire substantie?

*GdeP* – Ik zal uw intuïtieve vraag beantwoorden. Wat u aanhaalt verwijst naar een ander feit. Wanneer de zon het einde van zijn manvantara of manifestatieperiode bereikt, valt hij in ontelbare miljarden deeltjes uiteen, wordt ontbonden, ongeveer zoals het fysieke lichaam van een mens in zijn samenstellende atomen wordt ontbonden wanneer het wordt achtergelaten om te vergaan. Deze deeltjes zwerven tijdens de hele periode van het zonnenirvāṇa of de zonnepralaya door de ruimte, en wanneer het volgende zonnemanvantara aan het einde van de zonnepralaya begint, worden deze zwervende deeltjes van de vroegere zon samengepakt tot de planeten en dragen bij tot het vormen van toekomstige planeetlichamen.

Dus elke planeet was in een vroegere periode van haar bestaan een schitterende zon – dat wil zeggen, een deel van een schitterende zon. Zoals alle planeten het zonnelichaam weer binnentreden wanneer het zonnestelsel het einde van zijn manvantara nadert, zo zullen ze ook weer eruit tevoorschijn komen – dezelfde levensatomen waaruit de oude planeten bestonden – en opnieuw planeten vormen.

Is dit een begrijpelijk antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja, dank u. Maar het gaat hier niet om de entiteit die de zon samenstelde, maar alleen om de atomaire deeltjes in de samenstelling van de zon.

*GdeP* – Ja. Hier wordt verwezen naar wat we zien en de zon noemen, het schitterende kleed van licht en psychomagnetische krachten die gezamenlijk het lichaam van onze fysieke zon samenstellen. Naar de bezielende entiteit van de zon, het goddelijke wezen waarvan de fysieke zon het lichaam is, wordt natuurlijk alleen indirect verwezen.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen over karma en gezondheid of ziekte. Ik heb gemerkt dat ik vóór een periode van ziek-zijn ertoe neig mijzelf te laten afglijden en te veel te eten. Als ik niet eraan toegeef, kan ik van binnenuit het ziek-zijn afwenden, en ik kan het soms ook afwenden door een osteopathische of magnetische behandeling of iets dergelijks. Maar in wezen lijkt het alsof karma kracht, of krachten, is; en als we zouden begrijpen hoe we met deze krachten moeten omgaan, zouden we begrijpen hoe we met karma moeten omgaan. Is dat juist?

*GdeP* – Dat is juist. Het is maar goed dat de doorsnee mens niet begrijpt hoe hij kan ingrijpen in zijn karmische lot. Als hij dat zou weten, zou hij voor zichzelf een karmisch lot scheppen dat onvergelijkelijk veel slechter is dan dat wat hij in zijn onwetendheid in zijn huidige staat voor zichzelf schept. Het is inderdaad mogelijk om ziekte op een afstand te houden door haar terug te dringen in de constitutie, zoals Judge heeft gezegd. Maar dit is heel gevaarlijk en onverstandig. Verwar deze bewering echter niet met het andere feit dat het heel goed is om een helder, opgewekt en gelukkig denken in stand te houden. Probeer die bewustzijnstoestand vol te houden, omdat hij veel steun geeft. Dit helpt u om een beter karma voort te brengen en te vermijden karma te maken dat gelijk is aan dat waaronder we tegenwoordig lijden. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja. Maar natuurlijk nog niet zo goed als ik u later zal begrijpen, want het lijkt een veelomvattend en diepzinnig onderwerp te zijn dat we moeten leren kennen in verband met deze krachten in onszelf. Het lijkt alsof er een juiste weg moet zijn. In de *Bhagavad Gītā*, bijvoorbeeld, staat iets daarover, en over het in evenwicht brengen van de krachten, en over handelen zonder karma te maken.

*GdeP* – Ja, dat is zeker het geval. Wanneer iemand wijs wordt, zal hij niet langer slechte daden verrichten waardoor oorzaken van lijden en pijn worden gelegd. Hij zal altijd meedogend handelen. Mededogen is een van de beste preventieve middelen tegen ziekte die ik ken. Hij zal altijd vergevingsgezind zijn. Hij zal altijd liefdevol zijn. Zijn hele natuur zal harmonisch worden doordat deze verheven en sterke krachten in zijn hart en denken actief zijn. Daarom zal zijn lichaam de harmonie van zijn ziel weerspiegelen; en de handelingen die een mens verricht wanneer hij in zo'n spirituele toestand verkeert, brengen als karma gezondheid, visie en evolutionaire groei.

Vooral egoïsme brengt ziekte voort, en ik bedoel egoïsme als u de diepere oorzaak ervan opspoort, niet noodzakelijkerwijs egoïsme in dit leven. Er is zoiets als oud karma dat nog niet is uitgewerkt. Dit oude karma, dat zijn oorsprong had in het vorige leven of twee levens terug, of misschien wel tien levens terug, heeft nog niet de mogelijkheid gehad om naar buiten te komen en zijn energieën te laten uitwerken. Ziekte is oud slecht karma dat via het fysieke lichaam wordt uitgewerkt. In de verre toekomst zullen de artsen, die wijze magiërs van het pad van de rechterhand zullen zijn, weten hoe ze ziekten voorzichtig uit het lichaam naar buiten moeten leiden, op een ver-

standige manier, zodat het lichaam niet beschadigd of gewond raakt, en zo zal de constitutie op een natuurlijke manier worden bevrijd van het gif dat ze bevat.

*Vr.* – Mag ik nog een vraag over egoïsme stellen, want egoïsme lijkt me de grootste oorzaak van onze moeilijkheden?

*GdeP* – Ja, dat is zo. Goed, wat is uw vraag?

*Vr.* – Ik weet dat ik egoïstisch ben. Ik analyseer en bestudeer deze dingen, en ik zie dat het egoïstisch is als ik te veel wil eten. Het is egoïstisch om dingen te willen die lekker smaken en die mijn begeerte-lichaam aanspreken, en ik wil dat te boven komen. Ik moet dat egoïsme te boven komen.

*GdeP* – Dat is volkomen juist, en het feit dat u het herkent laat zien dat u al bent begonnen om het te overstijgen. Het strekt u tot eer, denk ik, dat u dat zo oprecht heeft gezegd; toen ik uw vraag beantwoordde en over egoïsme sprak, doelde ik niet op u persoonlijk. Dit geldt voor ons allemaal. Al onze moeilijkheden, en zorgen en verdriet – psychisch, mentaal, astraal, en fysiek – vinden hun oorsprong in het sterke egoïsme van het lagere deel van ons, onze hebberige, inhalige aard, in de hevige begeerte naar allerlei soorten sensatie; en om deze te bevredigen doen we dingen en hebben we gedachten die in wezen belichaamd egoïsme zijn.

*Vr.* – Is het niet verstandig om in te zien dat het lichaam, dat de tempel van de innerlijke god is, altijd in goede conditie moet zijn om die godheid te huisvesten; en dat wanneer men de geringste neiging tot het minste kwaad voelt, men steeds de gedachte voor ogen zou moeten houden dat het huis voor de godheid volkomen schoon moet worden gehouden? Is dat een goed idee?

*GdeP* – Dat is een uitstekend idee. Dit betekent dat men zich een voorstelling maakt van de verheven innerlijke meester, en het brengt een verlangen en een streven voort om het ideaal dat het denken voor ogen houdt waar te maken.

*Vr.* – Dit is een andere vraag over het onderwerp dat naar voren werd gebracht over de omloopbanen van de planeten. Ik begrijp dat naarmate ze in hun evolutie vorderen hun omloopbanen dichter en dichter bij de zon komen. De aarde is een reïncarnatie van de maan, en ik stel me voor uit wat u heeft gezegd dat het niet deze aarde is



waarvan de omloopbaan verandert en dichter bij de zon komt, maar wanneer deze aarde sterft zal ze als een andere planeet reïncarneren. Betekent dit dat met iedere reïncarnatie de omloopbanen iets dichter bij de zon komen? En betekent dit ook dat de omloopbaan van de maan op dit moment verder van de zon af is dan de omloopbaan van de aarde? Is dat duidelijk?

*GdeP* – Volkomen duidelijk. Laat ik eerst zeggen dat het niet juist is om te spreken over de reïncarnatie van de aarde. U bedoelt de *wederbelichaming* van de aarde. U zult zich natuurlijk herinneren dat ‘reïncarnatie’ zich in vlees kleden betekent, en kan dus alleen worden gebruikt voor mensen of dieren die lichamen van vlees hebben.

*Vr.* – Dank u. Dat heeft u al eens eerder gecorrigeerd. Het spijt me dat ik de vergissing maakte.

*GdeP* – De vraag die u heeft gesteld is er opnieuw een waarbij we op heel gevaarlijk terrein komen. Laat ik op de volgende manier antwoorden, en dan kunt u uw eigen conclusies trekken. Zoals ik u vanavond al heb verteld, zal elke planeet van het zonnestelsel opnieuw de zon binnengaan vóór het einde van het zonnemanvantara. Beantwoordt dit uw vraag afdoende?

*Vr.* – Ja, ik denk het wel, dank u.

*Vr.* – U heeft ons op verschillende momenten verteld dat de zon en de maan substituten zijn voor twee planeten die vlakbij hen staan, maar die we niet kunnen zien. Wanneer we zeggen dat deze planeten geleidelijk door de zon worden geabsorbeerd, betreft dat dan de zon zelf of de planeet waarvoor de zon staat?

*GdeP* – Het betekent dat het de zon is die de planeten van het zonnestelsel ontvangt. Maar u gebruikt het verkeerde woord wanneer u zegt ‘opgenomen’. Ze worden niet ‘opgenomen’. Ze gaan geen deel uitmaken van de individualiteit van de zon. Ze gaan alleen maar de zon binnen en verlaten hem daarna weer; en ze gaan opnieuw de zon binnen om hem daarna nogmaals te verlaten. Hetzelfde gebeurt met de levensatomen van ons eigen fysieke gebied. Ieder menselijk lichaam werpt voortdurend menigten levensatomen uit – elke dag, elk moment. Deze levensatomen verlaten het lichaam, maken omzwervingen door andere lichamen – niet noodzakelijk lichamen van vlees. Ze kunnen planten binnengaan, de mineralenwereld binnengaan, dieren binnengaan, andere mensen binnengaan; en ze

keren terug tot het lichaam waar ze vandaan kwamen, brengen daar een bepaalde tijd door, en trekken dan weer verder in een nieuwe cyclus van omzwervingen. Er is een aanhoudende stroom van circulaties. Het zijn echter niet de mysterieplaneten, of de mysterieplaneet waarvoor de zon in de symbolische astrologie een substituut is, die de andere planeten binnengaan, maar het is de zon die ze binnengaan.

In feite zijn de planeten van ons zonnestelsel een klasse van hoogontwikkelde levensatomen die hun oorsprong hebben in de substantie van de zon, en daarom moeten ze volgens de fundamentele wetten van de natuur, in bepaalde perioden van hun evolutie terugkeren tot de zon. In de boezem van de zon brengen ze een nirvāna door, evenals de hoger ontwikkelde reïncarnerende ego's, de ontwikkelde levensatomen van de spirituele monade, hun devachanische rust in de schoot van de monade doorbrengen. In beide gevallen vindt hetzelfde plaats, en geldt dezelfde wet. In het ene geval zijn het de zon en de planeten, in het andere geval zijn het mensen; en dit is een treffend voorbeeld van hoe prachtig de wet van redeneren naar analogie uw gedachten bij deze studie op de juiste manier kan leiden. 'Zo boven, zo beneden; zo beneden, zo boven.' Wat in één deel van de kosmos plaatsvindt, wordt in andere delen ervan herhaald. Ik denk dat hiermee uw vraag is beantwoord.

*Vr.* – Ja, maar er komt een andere vraag in me op. Wat is de relatie of het verband met deze mysterieuze planeet?

*GdeP* – Met wat?

*Vr.* – Met deze planeten waarover we spraken.

*GdeP* – Ik denk dat ik begrijp waaraan u denkt. Deze mysterieplaneten zijn eenvoudig planeten en niets anders. Evenals onze zichtbare planeten planeten zijn en niets anders. U zult dit onderwerp beter begrijpen wanneer ik eraan toevoeg dat ons zonnestelsel veel planeten bevat die voor ons volkomen onzichtbaar zijn, omdat onze ogen door de evolutie niet voldoende zijn getraind om de trillingen van het gereflecteerde licht dat ons van hen bereikt, op te vangen en te interpreteren.

*Vr.* – Maar ze zijn toch niet alleen maar planeten, of wel? Ze houden verband met iets anders; ze hangen ergens mee samen.

*GdeP* – Met het zonnestelsel en de zon. Maar niet méér dan onze aarde, of Venus, of Jupiter, of Mars, of Saturnus, of de dode maan.

Deze twee mysterieplaneten, waarvoor respectievelijk de zon en de maan alleen gemakshalve astrologische substituten zijn, zijn eenvoudig planeten zoals ook de zichtbare planeten van het zonnestelsel dat zijn. Ze zijn voor ons eenvoudig onzichtbaar, want onze zintuigen kunnen ze niet waarnemen. En van de vele planeten die voor onze ogen onzichtbaar zijn, staan sommige veel hoger dan onze aarde. Andere staan veel lager dan onze aarde. Het feit alleen dat ze onzichtbaar zijn, betekent niet noodzakelijk dat ze hoger zijn in rang of dat ze ons vóór zijn op het pad van evolutie.

Absolute stof, bijvoorbeeld, is voor ons onzichtbaar, en toch is het materie die zo dicht of grof is dat niets in ons zonnestelsel dichter of grover kan zijn. Daarom noemen wij mensen het absolute stof. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ik denk dat ik het begrijp. Ik moet erover nadenken.

*Vr.* – Om over de gezondheid te spreken: het onderwerp ‘ongelukken’ heeft mij en anderen veel tot nadenken gestemd, want gedurende de vele jaren dat we hier zijn, hebben we gemerkt dat ongevallen cyclisch plaatsvinden. De artsen die hier aanwezig zijn zullen dit bevestigen; en ook veel andere dingen verlopen cyclisch. Ongevallen komen in golven, en we hebben verschillende afzonderlijke voorbeelden daarvan – hetzelfde soort ongeval dat tegelijkertijd mensen treft die zich op heel verschillende plaatsen bevinden. Is er een manier om dit feit te minimaliseren of deze cyclus tegen te houden? Of moet dit gebeuren? Of kunnen we de cyclus op een of andere manier egaliseren? Of wat ligt er eigenlijk aan die ongevallencyclus ten grondslag? We kunnen een cyclus van besmettelijke ziekten begrijpen, maar een ongevallencyclus lijkt minder eenvoudig te begrijpen.

*GdeP* – Ik weet niet naar wat voor ongevallencyclus u verwijst.

*Vr.* – Ik bedoel dat leden aan het Hoofdkwartier drie of vier keer gelijksoortige ongevallen kregen; gevallen van gebroken benen kwamen altijd binnen een paar weken of maanden na elkaar. En vervolgens gebeurde er lange perioden niets.

*GdeP* – Is dat niet met alles zo? En verschillen ziekten vanuit het standpunt van karma in enig opzicht van wat u ongevallen noemt, zoals wanneer er een epidemie uitbreekt en over het land waait, zoals de grote griep epidemie van enkele jaren geleden? Het lijkt me dat

ongevallen ons meer opvallen omdat ze onverwachts plaatsvinden, en wanneer er binnen een paar maanden verschillende plaatsvinden, denken we dat er een cyclus van is. Misschien is er in zekere zin een cyclus. Natuurlijk, het is allemaal een kwestie van karma, maar ik denk niet dat dit van bijzonder belang is.

Ik heb in mijn eigen leven gemerkt dat ik mezelf soms erop betrapte perioden van mentale en fysieke onoplettendheid door te maken – fasen van mijn karma die soms dagen of zelfs weken duren. Tijdens deze perioden van abstract denken of concentratie op iets dat ik in gedachten heb, verkeer ik voortdurend in gevaar mijzelf te bezeren, of mijn teen of hoofd te stoten, of op mijn duim te slaan of iets dergelijks. We kunnen dit een ‘ongevallencyclus’ noemen, en dat is het ook, maar ik zie in dit alles niet iets van bijzonder belang.

*Vr.* – Ik ben bang dat ik het niet goed duidelijk heb gemaakt. Ik bedoelde geen ongevallen die bij één persoon plaatshebben, maar bij een dozijn mensen, en ongevallen van gelijksoortige aard. Bijvoorbeeld, binnen een paar weken vielen enkelen van ons van hun fiets, en een of twee braken een kaak.

*GdeP* – Ja, zo had ik uw gedachte ook begrepen. Maar het is heel goed mogelijk voor een groep mensen om collectieve perioden van enthousiasme of collectieve fasen van mentale depressie door te maken, of heel vaak zijn zulke gemoedstoestanden toe te schrijven aan het weer. Hitte en benauwd weer zorgen ervoor dat men misschien wat minder oplettend is, en wanneer de ochtend koel en verkwikkend is, zijn de zenuwen alert. Ik denk niet dat dit een bijzondere spirituele of psychische betekenis heeft.

*Vr.* – Mag ik nog eens terugkomen op de zon?

*GdeP* – Ik ben bang dat u een zoon van de zon bent – en zo is het inderdaad!

*Vr.* – Ik hoop het.

*GdeP* – Neem me niet kwalijk, laat ik dat anders zeggen: ik ben heel blij om te zien dat u een zoon van de zon *bent*.

*Vr.* – Natuurlijk weten we allemaal dat een planeet sterft en een maan wordt, en vele eeuwen lang moet draaien rond de bol die haar kind is. Wanneer het hele zonnemanvantara ten einde is gekomen, sterft de zon dan en wordt hij wat je zou kunnen noemen

een zonnemaan van de volgende zon, zijn kind?

*GdeP* – U stelt daar een heel intuïtieve vraag, en het antwoord is in algemene zin: ja. Er bestaan in de natuur solaire ‘wachters op de drempel’, evenals er lunaire ‘wachters op de drempel’ zijn, of menselijke kāmārūpische ‘wachters op de drempel’. Bedenk echter het volgende: de zon bevindt zich op een heel hoog gebied, vergeleken met de lagere entiteiten van het zonnestelsel zoals de grofstoffelijke planeten en de min of meer grove entiteiten die een planeet zoals onze aarde bewonen.

De term ‘solaire wachter op de drempel’ is eerder een verklarende term, dan een werkelijk feit. Het zou volgens mij veel nauwkeuriger zijn om te zeggen dat wat u alleen ter vergelijking het kāmārūpa van de vroegere zon kunt noemen, eigenlijk de etherische atomen zijn die eens die zon samenstelden, en die de nieuwe zon omgeven die bezig is een nieuw zonnestelsel te ontwikkelen, als zijn elektromagnetische werkerrein.

*Vr.* – Dank u. Dat is volkomen duidelijk.

*GdeP* – Zoiets als de grond waarin een zaaier zijn zaad zaait – de zon is de zaaier en de grond bestaat uit elektromagnetische deeltjes. Hoe vreemd deze term ook mag klinken voor de fysici van deze tijd, toch is het waar.

*Vr.* – Zou u ons iets kunnen vertellen over de inwijding tijdens het zomersolstitium?

*GdeP* – Heel weinig waarvan ik denk dat het juist is om over te spreken. Ze is de minst belangrijke van de vier hoofdperioden van het jaar, en ook de minst belangrijke wat betreft inwijdingen. Niettemin is ze heel belangrijk. Inwijding kan in feite op elk moment plaatsvinden, maar de grootste inwijdingen vinden tijdens deze vier perioden van het jaar plaats: het wintersolstitium, de lentenachtevening, het zomersolstitium en de herfstnachtevening.

De herfstnachtevening is van alle de meest mystieke, maar misschien niet de belangrijkste. De inwijding tijdens de lentenachtevening is misschien de meest verhevene. De inwijding tijdens het wintersolstitium is misschien het gemakkelijkst te begrijpen, omdat ze de tijd is wanneer een gevorderde chela de gelegenheid krijgt om zijn eigen innerlijke god van aangezicht tot aangezicht te ontmoeten, en er één mee te worden. De inwijding tijdens het zomersolstitium is de

inwijdingsperiode die het minst belangrijk is, maar alleen in die zin dat ze voor het individu niet noodzakelijk een stap vooruit betekent; maar vanuit één standpunt is ze, denk ik, de heiligste van alle vier omdat ze een edele opoffering van het individu betekent. Ik weet niet of ik duidelijk heb gemaakt wat ik bedoel. Het is heel gevaarlijk terrein om te bespreken.

Het wintersolstitium, de lentenachtevening en de herfstnachtevening zijn inwijdingsperioden die van groot nut zijn voor de neofiet – en iedereen die wordt ingewijd is een ‘neofiet’ hoe ver gevorderd hij ook is. Bij de inwijding die tijdens het zomersolstitium plaatsvindt geeft de neofiet echter zijn eigen vooruitgang op ten gunste van anderen, en daarom noemde ik deze de heiligste. Ik kan hier niet verder op ingaan: het is een te heilige zaak. Maar ik heb u misschien een paar ideeën gegeven.

Ze is niet de hoogste inwijding, wanneer u alleen de rangorde beschouwt, en ik zal proberen die gedachte toe te lichten. Twee mensen gaan een kamer binnen. De één is generaal, de ander luitenant. De generaal heeft een hogere rang dan de ander, maar degene met de lagere rang kan als *mens* onvergelijkelijk veel verder op het pad zijn gevorderd dan iemand die zijn meerdere is.

*Vr.* – HPB zegt dat het grootste deel van de wereldbevolking nog steeds tot Atlantische of Lemuro-Atlantische rassen behoort, maar toch zijn deze alle vooruitgegaan zodat ze in harmonie zijn met ons Indo-europese of vijfde wortelras, en zijn ze wat fysieke soort betreft geheel van deze tijd, en in de meeste gevallen zijn ze wat intelligentie betreft helemaal niet achtergebleven.

*GdeP* – Een moment graag. Over wie heeft u het?

*Vr.* – Over het grootste deel van de wereldbevolking. Waardoor onderscheiden deze overgebleven Atlantiërs zich van ons? Zijn ze in essentie verschillend, of is het verschil alleen oppervlakkig? Hoe komt het dat ze zich lang geleden met het vijfde ras vermengden?

*GdeP* – Technisch gesproken behoren zij allen tot het vijfde wortelras, omdat ze zich allemaal onder ons bevinden, en in de tijd en onder de omstandigheden van het vijfde ras leven. Toch zijn ze psychisch en fysiek gesproken niet zo ver op het pad gevorderd als een mens met de karakteristieke kenmerken van het vijfde ras.

Bovendien zullen de meeste van deze oude rassen uitsterven. In

dit verband wil ik uw aandacht vestigen op een paar beweringen in een artikel in een tijdschrift dat wordt uitgegeven door de Adyar Society, en dat werd geschreven door een van de begaafde, en naar ik werkelijk geloof, één van de meest oprechte theosofen van de Adyar Society. Ik bedoel Jinarājadāsa. In de loop van zijn artikel spreekt hij over de negers als overgebleven of resterende Lemuriërs. Die bewering is volkomen onjuist. Van de onderontwikkelde volkeren zijn de negers juist het enige mensenras dat een toekomst heeft, waarschijnlijk een bestemming vol grootsheid en pracht. Wat hun bestemming betreft zijn ze een jong volk, hoewel ze evenals wij zijn voortgekomen uit het Atlantische ras. Maar hun tijd voor volledige zelfexpressie die zal leiden tot een hoogtepunt van geestelijke en intellectuele ontwikkeling en de daaruit voortvloeiende beschavingen is nog niet gekomen.

De negers kunnen alleen Lemuriërs worden genoemd in dezelfde zin als dat wij van het Indo-europese ras Lemuriërs kunnen worden genoemd – wat eenvoudig wil zeggen dat onze voorvaderen eonen en eonen geleden in de tijd van Lemurië leefden.

Nauwkeuriger gezegd: de negers stammen af van Atlantische rassen, zoals dat ook voor ons mensen van het vijfde ras het geval is. We bevinden ons nu in de bloeitijd, we bereiken het hoogtepunt, of bewegen ons naar het hoogtepunt van de kracht, de schittering, enz., van ons vijfde ras. De negers verkeren als ras in een slaaptoestand. Ze zijn nog niet begonnen, of misschien zijn ze net begonnen aan hun opkomst als ras wat betreft macht en invloed. Wanneer ze het hoogtepunt van hun beschavingen bereiken, en in feite al geruime tijd daarvoor, zullen ze iets anders dan negers zijn geworden. Ze zullen meer verfijnd, meer ontwikkeld, zijn geworden, en meer uitdrukking geven aan de innerlijke krachten en vermogens van hun tak van de mensheid. Met andere woorden, dat ras gaat nu door een fase als negers, evenals wij van ons ras door de fase heengaan waarin wij ons nu bevinden.

Een andere onjuiste bewering van dezelfde theosoof van de Adyar Society kwam erop neer dat het zevende onderras in Zuid-Amerika zou worden geboren. Dat is ook volledig onjuist. Het zevende onderras zal worden geboren waar elk ras of elk onderras begint, en dat is in het hoge noorden. Elk nieuw ras – of het nu een wortelras of een onderras is, een familieras of een van de kleinere vertakkingen – wordt in het noorden geboren. Wanneer het in kracht toeneemt en zijn vermogens begint te tonen of voort te brengen, strekt het zich

naar het zuiden uit, precies zoals de Engelse dichter [George Berkeley] zegt: ‘Het rijk richt zich naar het westen’, en volgt daarbij de zon. Dit is juist. Evenzo begint elk ras in het noorden, en door de eeuwen heen reist het spiraalsgewijs naar het zuiden; en alle rassen – wortel-, onder-, of familierassen of vertakkingen – eindigen hun ontwikkeling in het zuiden beneden de evenaar.

Jinarājādāsa’s bewering bevat maar een deel van de waarheid, en het is geen groot deel van de waarheid; en ik ben verplicht u dit feit te vertellen anders kan zijn bewering u misleiden. Het zevende onderras zal ongetwijfeld op land ten zuiden van de evenaar leven, maar het zal noch in Zuid-Amerika noch op ander land ten zuiden van de evenaar worden geboren; het zal, zoals gezegd, evenals elk ander ras in het noorden worden geboren.

Neem nu onszelf in deze tijd. We naderen het hoogtepunt van ons ras, het hoogtepunt van de ingeboren krachten en vermogens en energieën die eigen zijn aan ons als ras. De beschaving heeft de neiging zich langzaam, spiraalsgewijs, naar het zuiden te verplaatsen. Het centrum van de macht verschuift langzaam naar het zuiden. Het zal de evenaar passeren, zoals dit al is gebeurd in het geval van de volkeren van Zuid-Amerika, of in Zuid-Afrika. Wanneer het ras oud wordt, zullen de schitterendste beschavingen die totstandkomen tegen het einde van ons vijfde wortelras ten zuiden van de evenaar liggen, en nieuwe landstreken zullen uit de oceaan omhoogkomen om de toekomstige woongebieden van de laatste rasvertakkingen en resten van de onderrassen van ons huidige vijfde wortelras te vormen.

Ik vestig uw aandacht op deze twee vergissingen enkel om het feit te illustreren dat esoterische kennis tot iemand kan komen die niet is onderwezen en niet is ingewijd, en die toch een aspirerende theosofische leerling is – maar alleen overeenkomstig zijn ingeboren bekwaamheden en zijn ontwikkeling. De esoterische wijsheid, de werkelijke waarheden, die u de sleutels kunt noemen, *kunnen alleen door een leraar worden doorgegeven*. Houd dit feit in gedachten.

*Vr.* – Mag ik naar voren brengen dat Mw. Besant en Leadbeater dezelfde gedachte als Jinarājādāsa hebben onderwezen met betrekking tot het zesde onderras, waarvan Leadbeater zegt dat het hier in Zuid-Californië zal beginnen en ook in Australië. En ik geloof dat Besant hetzelfde leert. Ik weet dat Leadbeater dit doet.

*GdeP* – Ja, ik wist dat, of beter gezegd, ik vermoedde het zo sterk dat mijn vermoeden gelijk stond aan weten. Ik begreep heel goed dat



Jinarājādāsa – die werkelijk heel begaafd is, een heel oprecht, toegewijd en goed mens – slechts citeerde wat zijn goeroes, dr. Besant en Leadbeater, hem hadden geleerd. Ik ben blij dat u dit noemt, omdat ik aarzelde om diezelfde gedachte naar voren te brengen.

*Vr.* – Mag ik op diezelfde gedachte verder ingaan? Ik heb al die artikelen waarnaar u verwees gelezen, en mij viel vooral het verschil op tussen enige mate van intuïtie, heel verfijnd inzicht in zaken, heel heldere en ethische uitspraken, en werkelijke esoterische waarheden. De artikelen waarover u spreekt zijn naar mijn oordeel in sommige opzichten voortreffelijk.

*GdeP* – Ja, dat zijn ze.

*Vr.* – Maar toch worden er enkele grove fouten in gemaakt die u op een vriendelijke manier heeft gecorrigeerd. Ik was hierdoor in verwarring gebracht. Dank u zeer.

*GdeP* – U zult begrijpen, vrienden, dat ik niet over deze broeder van de andere Society spreek bij wijze van kritiek maar slechts als een waarschuwing voor u. Dat is mijn plicht in deze school. Persoonlijk denk ik dat Jinarājādāsa een van de meest begaafde mensen in Mw. Besants Society is – een van de meest intuïtieve, een van de meest eerlijke, en een van de bekwaamste. En alleen al het feit dat hij – ik ben er zeker van, maar ik heb niet het recht om het definitief als waarheid te bevestigen, omdat ik het alleen weet op grond van mijn eigen innerlijke overtuiging – hoogst waarschijnlijk zijn eigen intuïtieve visie, zijn eigen gevoel voor de waarheid, zijn visie op de waarheid, ondergeschikt heeft gemaakt uit eerbied voor de volkomen verkeerde verklaringen die hem zijn onderwezen, is veelzeggend. Ik bewonder hem om zijn trouw aan zijn leraren, hoewel ik betreur dat een man met zo'n natuurlijke innerlijke kracht niet de ruimte, en de atmosfeer, en de omgeving heeft om in te groeien, en om de werkelijke intuïtieve pracht in hemzelf naar buiten te laten komen.

*Vr.* – Mag ik zeggen dat dr. Besant enige tijd geleden hier in Californië een heel lange lezing hield voor het Verbond van Ouders of een soortgelijke organisatie, waarin ze heel uitdrukkelijk beweerde dat de nieuwe kinderen van Californië anders zouden zijn; dat op basis van het bewijsmateriaal van veel opvoedkundigen er een mentaliteitsverandering was te zien. De kinderen waren intuïtiever en waren zelfs anders dan kinderen in andere delen van de Verenigde

Staten. Ze beweerde dat hetzelfde in Australië aan de gang was. En hierop baseerde ze haar idee dat het nieuwe ras in Amerika vorm krijgt. Denkt u dat dit aannemelijk is?

*GdeP* – Helemaal niet. Om de volgende reden: de grote onderassen ontstaan niet zo vlug. Het feit alleen dat de Amerikaan een eigen soort ontwikkelt, betekent niet dat de Amerikaan van nu hoger staat dan de Europese rassen. Zoals Judge heeft aangegeven, is de Amerikaan wat psychischer en gevoeliger, wat lang niet altijd een voordeel voor hem is.

Ik begrijp dat Mw. Besant zegt dat ongeveer 750 jaar vanaf nu, het zesde onderras hier in Californië zal beginnen, en zal ontstaan uit de Californische kinderen, en zijn eerste oorsprong zal vinden in Ojai Valley. Het spijt me werkelijk heel erg om iets te zeggen dat onvriendelijk klinkt over Leadbeaters verkeerde opvattingen zoals die door Mw. Besant worden verwoord, maar mijn plicht dwingt me te zeggen dat het zesde onderras waarover HPB in *De Geheime Leer* spreekt de komende tienduizenden jaren zelfs nog niet zal beginnen. HPB spreekt over vijftiengduizend jaar vanaf nu als de tijd wanneer de zaden van het zesde onderras – dat is de betekenis van haar woorden – zullen beginnen voor te komen. Niettemin worden de zaden van het zesde onderras nu voorbereid in de VS, en vooral in het westen. Er is een enorm verschil tussen 750 en 25.000 jaar – laten we zeggen een hele siderische cyclus; en bedenk bovendien dat over 25.000 jaar alleen de eerste zaden zich gaan vertonen. Het zal eerder over 75.000 of 100.000 jaar zijn dat het zesde onderras op aarde ook maar merkbaar aanwezig zal zijn.

De wortelrassen hebben een levensperiode van tenminste vier en een half miljoen jaar; en met uitzondering van het zevende wortelras, dat relatief gezien heel kort zal duren, hebben alle andere rassen in feite een levensperiode van enkele miljoenen jaren langer dan vier miljoen. Het Atlantische ras, bijvoorbeeld, duurde bijna tien miljoen jaar. Ons eigen vijfde ras zal ongeveer acht miljoen jaar of nog iets langer duren of blijven bestaan. De evolutie maakt niet zulke overdreven grote sprongen vooruit zoals de beweringen van deze Adyartheosofen impliceren.

Ik ben eigenlijk blij dat deze paar opmerkingen door deze vraag zijn opgeroepen, en wel om tenminste één goede reden. Tijdens het werk van broederlijke liefde en vrede en harmonie en uiteindelijke vereniging van de Theosophical Societies, waaraan we nu zijn begon-

nen, zullen we beslist moeilijke gedeelten van de weg die voor ons ligt, moeten afleggen. Niettemin moeten we nooit onze zuivere theosofische leringen opgeven voor een onechte vrede. We moeten nooit onze overtuigingen en principes over goed en kwaad laten varen; daar moeten we met onwrikbare wilskracht aan vasthouden.

Zijn er nog andere vragen?

*Vr.* – Bij het lezen van die artikelen voelde ik dat er een verlangen van het hart uit sprak en een soort rondtasten in het duister naar een antwoord op dit verlangen. En als ik het juist zie, betreft de geest van uw werk voornamelijk het voeden van de harten van vele duizenden theosofen die er bijvoorbeeld in Zuid-Amerika nu al zijn, die – wel, het werd heel mooi uitgedrukt door een van onze jonge leden, toen ze hierover zei: ‘Maar dit is waar wij vijftig jaar geleden waren.’

Dit geeft de gedachte weer die ik na het lezen van deze artikelen had. Ze waren prachtig, en toonden strevende, verlangende en dorstige harten. Als ik uw gedachte goed begrijp, zou er een vriendelijkheid, een liefde, die een inspiratie zou zijn, aan moeten worden toegevoegd, die ze, zoals mij na het bestuderen ervan is gebleken, missen. Is dat juist?

*GdeP* – Dat is volledig juist. Vrienden, laten we nu andere onderwerpen bespreken. Heeft iemand nog andere vragen?

*Vr.* – Uit wat u op een van de eerdere bijeenkomsten heeft gezegd, heb ik opgemaakt dat toen H.P. Blavatsky dit leven verliet, ze een heel korte tijd in devachan doorbracht, en vanaf die tijd bewust aan het werk is geweest, beschermd, of omgeven, of bewaakt door een ākāsi-sche sluier. Is het toegestaan meer te weten over wat er wordt bedoeld met ‘bewust’, en of dit noodzakelijkerwijs incarnatie betekent?

*GdeP* – Ja, de bewering is helemaal juist op één klein zinnetje na: ‘bewaakt door een ākāsi-sche sluier’. Dat was alleen het geval toen HPB in haar vroegere fysieke lichaam was, en een bepaald deel van haar innerlijke constitutie was verwijderd en werd bewaakt om het te beschermen. HPB heeft haar heel korte devachanische periode beëindigd en is bewust werkzaam. Ze is niet geïncarneerd in het westen, maar ze bevindt zich in een fysiek lichaam en ik ben niet bevoegd om hier te zeggen of dat lichaam het lichaam van een kind is dat zijn natuurlijke groeiprocès doormaakt of dat ze een volwassen lichaam is binnengegaan.

Voor een adept of chela is het heel goed mogelijk om met behulp van een adept zijn eigen lichaam achter te laten om te sterven, en een ander volwassen lichaam binnen te gaan, dat in sommige omstandigheden daarop wacht en daarvoor gereed is. U kunt uw eigen conclusies trekken.

*Vr.* – Ik wil graag vragen of de historische figuur Gautama de Boeddha dezelfde was als de negende incarnatie van Vishṇu in de cyclus van avatāra's. Zoals ik het begrijp werd de negende avatāra van Vishṇu de Boeddha genoemd. Is dat dezelfde figuur als Gautama de Boeddha?

*GdeP* – U heeft een vraag gesteld die verband houdt met een heel ingewikkeld onderwerp. De hindoes van zijn tijd, en later de brahmanen, erkennen dat de Boeddha een incarnatie van Vishṇu was, maar zeggen dat hij kwam als karmische vergelding om verwarring te zaaien in het bewustzijn van de mensen die hij onderwees. Dat is niet het geval. De Boeddha was de grootste van de zonen van de mens in de geschiedenis – die de afgelopen miljoenen jaren beslaat. Gautama de Boeddha was maar in één opzicht een avatāra. Niet een avatāra zoals Jezus was of Śāṅkarāchārya. Met andere woorden, de Boeddha incarneerde in de prins Siddhārtha van Kapilavastu als de volgende boeddha in de reeks van boeddha's van mededogen. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja, dank u. Ik zou in dit verband het onderwerp van de opeenvolging van boeddha's naar voren willen brengen.

*GdeP* – Wat bedoelt u precies?

*Vr.* – Zoals ik de lering begrijp, is er een reeks boeddha's voor elk kleiner manvantara, en ik wilde vragen of hij er één van was.

*GdeP* – Ja, dat was hij. Hij was de menselijke incarnatie van een hemelse boeddha. Hij was een zogenaamde mānushya-boeddha, of menselijke boeddha, de vertegenwoordiger op aarde van een hemelse boeddha.

Esoterisch brahmanisme en esoterisch boeddhisme zijn hetzelfde – precies hetzelfde stelsel van leringen. Maar de brahmaanse hiërarchie – dat wil zeggen, de religieuze organisatie van het brahmanisme – lijdt aan dezelfde bekrompen religieuze geest, maar in iets mindere mate, die u in de christelijke kerk aantreft.

En dus toen de Boeddha Gautama kwam en door zijn leringen de deuren van de inwijdingskamers een stukje openzette zoals hij dat

deed, wekte hij onmiddellijk de tegenstand van de hele brahmaanse hiërarchie op die in die tijd de enigen waren in India die de sleutels tot de waarheid bezaten, en die het goed uitkwam, en die het naar hun inzicht verstandig vonden, om deze sleutels in eigen bezit te houden, en het volk geen groter licht te verschaffen dan dat wat hun religieuze organisatie hen kon geven.

De Boeddha verzette zich hiertegen. Hij zei: 'Mijn boodschap is voor de hele mensheid.' En daarom zeiden de leden van de religieuze brahmaanse hiërarchie: 'Hij was een incarnatie van een deel van Vishnu, maar door de zonden van de wereld kwamen de leringen die deze incarnatie verstrekten als een vergelding en een kastijding.' Begrijpt u hun gedachte?

Vrienden, ik zal nog een of twee vragen beantwoorden, en dan denk ik dat we de bijeenkomst het beste kunnen afsluiten.

*Vr.* – Onder de vragen die vanavond zijn gesteld waren er vele die in een bepaald opzicht kosmisch kunnen worden genoemd, omdat ze niet persoonlijk waren; en andere zouden persoonlijk kunnen worden genoemd in die zin dat ze spreken over zelfzuchtig en onzelfzuchtig handelen. Is het niet zo dat we om de werkelijke innerlijke waarde van het bestuderen van onzelfzuchtigheid te begrijpen, ons denken moeten verheffen naar dat uiterst moeilijke onderzoek van de kosmische kant van het zijn?

*GdeP* – Ja, u heeft volkomen gelijk. En juist omdat zulke vraagstukken als het ontstaan van werelden en hun oorsprong en hun bestemming in hoge mate betrekking hebben op ethische vraagstukken, leggen de leraren zoveel nadruk op de noodzaak van een juist begrip van de theosofische filosofie, van haar kosmische filosofie, van het wetenschappelijke aspect, en het filosofische aspect, en ook het religieuze aspect.

Het is misschien niet onmiddellijk duidelijk voor veel leerlingen op welke manier de studie van de zeven beginselen van de mens of van het heelal betrekking heeft op de ethiek, maar ze houden daarmee verband. Ze tonen de fundamentele eenheid van alle dingen aan; ze maken duidelijk hoe dingen nauw met elkaar zijn verbonden; ze laten zien dat niets alleen voor zichzelf kan leven – dat wat de een doet door alle anderen wordt gevoeld en weerspiegeld. Deze onderwerpen houden direct, en heel sterk, verband met de beweegredenen om ethisch te handelen. Zulke leringen tonen de noodzaak aan van ethiek. Ze onthullen de waarheden van het Zijn, leggen deze bloot,

brengen ze aan het licht. Ethiek wordt op die manier een prachtige studie, een noodzaak en een plicht, en is niet langer slechts een studie van menselijke gedragsregels. Het is veel beter om de zeven beginselen van de mens te bestuderen en de zeven bollen van de planeetketen of van elke andere keten, en soortgelijke onderwerpen, dan te gaan zitten en dwaze artikelen te schrijven: ‘Het is goed om goed te zijn, want goed te zijn is goed.’ Ongetwijfeld waar, maar het zegt u niets. Daardoor wordt het vuur van inspiratie in uw hart niet aangewakkerd. U ziet dan geen enkele reden om goed te zijn. Daardoor wordt geen enkele waarheid onthuld.

*Vr.* – Ik geloof dat u een week geleden HPB de meest recente avatāra heeft genoemd. Kunt u ons iets meer over dit onderwerp vertellen?

*GdeP* – Ja, ik heb iets dergelijks gezegd, maar wat ik precies heb gezegd kan ik me nu niet meer herinneren. Ik gebruikte toen het woord ‘avatāra’, maar in een meer beperkte betekenis dan wanneer ik het zou hebben gebruikt indien ik over Krishṇa of Śaṅkarāchārya of Jezus zou hebben gesproken. Ik gebruikte het woord om het feit te omschrijven dat HPB, evenals de drie zojuist genoemden, een belichaming was van een geestelijk-goddelijke kracht die door haar heen werkte, onafhankelijk van de krachten van haar eigen innerlijke god. In dat opzicht was ze een avatāra, of de vertegenwoordiger op aarde in menselijke vorm van ten minste enkele van de krachten, energieën, vermogens, capaciteiten, bekwaamheden, van ten minste een deel van een edele hoogstaande entiteit. Daaraan kan worden toegevoegd – en hierin komt ook het avatārische aspect naar voren – dat zij als boodschapper vaak niet werkte met haar eigen tussen-natuur, die werd teruggetrokken, maar met die van een hogere macht die tijdelijk in haar verbleef en die door haar werkte en onderwees. Dat is het idee van een avatāra, en daarom zei ik dat ze in beperkte zin een voorbeeld van een avatāra was.

Vrienden, ik denk dat we de bijeenkomst nu moeten afsluiten. Wilt u zo vriendelijk zijn de gong te luiden.

[Luiden van de gong. Stilte.]

# 16

## Bijeenkomst op 9 juli 1930

*GdeP* – Vrienden, ik ben gereed om vragen te beantwoorden, zoals we dat gewend zijn.

*Vr.* – Mogen hier vragen over de mysteriën van Eleusis worden gesteld?

*GdeP* – Zeker, als u maar niet te ver gaat.

*Vr.* – Ik zou willen vragen of het drinken van kukeōn dezelfde betekenis had als het drinken van sōma?

*GdeP* – Ja, het idee was precies hetzelfde.

*Vr.* – Dit had dus een effect op de neofiet, afgezien van alleen maar een symbolische betekenis?

*GdeP* – U bedoelt een magische invloed, een psychologische invloed?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Dit was niet zo tijdens de ondergang van de mysteriën. Zo rond het begin van het christelijke tijdperk waren de mysteriën van Eleusis al erg achteruitgegaan; het hele gebeuren was slechts een ceremonie geworden. Maar in de begintijd ervan, honderden jaren eerder, betekende het drinken van het ‘bloed van de god’ uit de beker het één worden met het goddelijke leven.

Het was een eenwording die in de christelijke kerk de vorm heeft aangenomen van het drinken uit de beker en het eten van het brood tijdens de eucharistie – de wijn en het graan staan respectievelijk voor geestelijk leven en onderricht voor het intellect.

*Vr.* – Men zegt dat de epopt aan de neofiet de woorden ‘katchka

om paksha' meegaf – volgens de Franse versie. Kunt u de betekenis van deze woorden geven?

*GdeP* – Deze woorden hebben meer dan tweehonderd jaar tot de verbeelding van archeologen gesproken: 'Knox ompax.' Als woorden hebben ze geen enkele betekenis. Ze zijn in feite wachtwoorden. Het spijt me heel erg dat ik hierover niet meer kan zeggen. Ik zou willen dat ik u meer kon vertellen. Misschien zal ik dat op een dag doen.

*Vr.* – Ik wil graag terugkomen op het onderwerp manen en planeten dat op de vorige bijeenkomst werd besproken. We weten dat onze maan dood is, maar zijn alle manen van alle andere planeten eveneens dood?

*GdeP* – Nee, dat zijn ze niet. Sommige van de zogenoemde manen van andere planeten zijn in feite helemaal geen manen, indien we met de term 'maan' een dode planeet bedoelen – de vorige belichaming van de nieuwe planeet waar die nu dode maan omheen draait.

Onze maan is een echte maan. Ze was de ouder van de aarde. Geen enkele planeet kan tegelijkertijd meer dan één echte maan hebben. En dus zijn de andere zogenaamde manen ingevangenen, zoals de manen van Jupiter en de manen van Saturnus.

*Vr.* – Ja, dat is wat ik me afvroeg. Dan heeft elke planeet één echte maan, één dode maan?

*GdeP* – Nee. Niet elke planeet heeft op dit moment een maan; maar elke planeet heeft een maan gehad, en vele hebben nog steeds een maan. Bijvoorbeeld, noch Venus noch Mercurius heeft op dit moment een maan, maar eens hadden ze allebei een maan zoals de aarde er een heeft. Ze hadden ouders evenals de aarde. Begrijpt u dat?

*Vr.* – Ja, dank u.

*GdeP* – Ik denk niet dat u het begrijpt.

*Vr.* – Ik denk het wel.

*GdeP* – Goed, als u er tevreden mee bent. Ik dacht een spoor van twijfel in uw stem te bespeuren.

*Vr.* – Ik wil er graag nog wat langer over nadenken. Misschien stel ik op de volgende bijeenkomst meer vragen hierover.



*GdeP* – Vrienden, ik wil eraan toevoegen dat noch Mercurius noch Venus een maan heeft omdat de manen van deze twee planeten al lang geleden tot kosmisch stof zijn uiteengevallen. Deze twee planeten zijn allebei veel ouder dan de aarde, en voordat de aarde haar periode van evolutie heeft beëindigd, zal onze maan eveneens tot kosmisch stof zijn uiteengevallen. Eeuwen geleden was onze maan veel groter dan ze nu is, en stond ze veel dichterbij de aarde.

*Vr.* – De manen van Mars zijn altijd een groot probleem. Ze lijken heel erg van andere manen te verschillen, omdat ze in verhouding tot Mars zo ontzettend klein zijn. Ze zijn bijna onzichtbaar, één ervan is niet groter dan Point Loma. Er staat een aanwijzing in *De Geheime Leer* dat ze ook ingevangenen zijn en geen werkelijke manen. Is de werkelijke maan van Mars eveneens verdwenen? Was deze groot?

*GdeP* – Nee, de echte maan van Mars is nog niet verdwenen. Mars is een veel jongere planeet dan de aarde – veel jonger, zoals de planeten zich op dit moment in hun evolutionaire ontwikkeling verhouden. Met andere woorden, Mars is niet zo ver gevorderd op zijn evolutiereis als onze aarde. Evenzo zijn Venus en Mercurius veel verder gevorderd op hun evolutiereis dan de aarde.

Een paar dagen geleden werd me verteld dat een van de recente ideeën van Leadbeater is dat de meesters die zich nu op aarde bevinden, zijn uitgenodigd door iemand of iets om te vertrekken en de mensheid te worden of de leiders van de mensheid op de planeet Mercurius, geloof ik.

*Vr.* – Ja dat was in grote lijnen waar zijn uitspraak op neerkwam.

*GdeP* – Het is duidelijk dat Leadbeater *De Geheime Leer* van Blavatsky niet leest; of, indien hij dat wel doet, er geen vertrouwen in stelt, of misschien begrijpt hij het boek niet.

*Vr.* – Wat is de ‘rode vlek’ op Jupiter?

*GdeP* – U bedoelt de ‘rode vlek’ die enige tientallen jaren geleden zoveel discussie teweegbracht?

*Vr.* – Ja, die bedoel ik.

*GdeP* – Astronomen zijn natuurlijk geïnteresseerd in die rode vlek en ze hebben zich daarover veel kopzorgen gemaakt, omdat ze de oorzaak ervan niet kennen; maar die vlek is niet van groot belang. Hij

wordt door twee dingen veroorzaakt: ten eerste, door een fase in de evolutie van de planeet Jupiter; en ten tweede door de karmische invloed op die planeet van een van de rājā-sterren.

Een rājā-ster, of koningsster, wordt zo genoemd omdat hij enorme geestelijke en psychische invloeden op de omringende ruimte uitoefent. U kunt hem een centrale zon noemen waar andere zonnen en satellieten omheen draaien. Een rājā-ster kan wel of geen planeten hebben. In feite zijn er verspreid in de kosmische ruimte miljoenen van deze rājā-sterren. Sommige ervan zijn karmisch met ons zonnestelsel verbonden, en andere niet.

Jupiter is in sommige opzichten een interessante planeet. De planeten buiten de omloopbaan van de aarde, die verder van de zon afstaan dan onze aarde, zijn etherischer dan de planeten die dicht bij de zon staan, te beginnen met onze aarde, maar hebben in een of twee gevallen tegelijkertijd een stoffelijker karakter. Deze bewering klinkt tegenstrijdig, maar dat is ze niet. Ze zijn etherischer omdat ze jonger zijn dan de aarde, in stoffelijk opzicht minder verdicht. Maar hun karakter, hun intrinsieke svabhāva of kenmerkende kwaliteit, zal hen zelfs naar een grovere en meer materiële ontwikkeling leiden dan die van de aarde.

Saturnus, bijvoorbeeld, is op dit moment veel minder dicht dan water, en toch is hij zelfs een veel materiëlere planeet, wat zijn svabhāva betreft, dan onze aarde. Ik bedoel niet materieel in fysieke zin, maar materiëler van aard.

Wat de 'rode vlek' op Jupiter betreft, als u zich een verzameling of groep van psychisch-stoffelijke entiteiten kunt voorstellen die als bijen in of liever op een jonge planeet rondzwermen, als gevolg van bepaalde bijzondere karmische omstandigheden die nauw samenhangen met een rājā-zon, dan kunt u misschien begrijpen wat de 'rode vlek' is. Jupiter wordt bewoond, maar door wezens van zijn eigen soort of type. Ze zijn wezens van een Jupiter-type, zoals de bewoners van de aarde bewoners van een aards type zijn.

*Vr.* – Wordt er in *De Mahatma Brieven* niet gezegd dat Jupiter een rājā-ster verbergt, of beter gezegd een rājā-zon? Kan het zijn dat die zon de rode vlek veroorzaakt en door de etherachtige stof van Jupiter heen schijnt, maar voor ons slechts zichtbaar is als een rode vlek?

*GdeP* – Ja, het eerste deel van de bewering is volledig juist. Ik geloof dat een van de meesters in *De Mahatma Brieven* dit noemt. Maar het zal niet de rājā-zon zijn die door de stof van Jupiter heen schijnt

en deze ‘rode vlek’ tweegbrengt, omdat deze rājā-zon niet zichtbaar is; hij brengt geen licht voort dat door onze ogen kan worden waargenomen als licht. Hij is een onzichtbare ster – dat wil zeggen, onzichtbaar voor onze ogen. Hij bestaat op een hoger gebied. Hij is niettemin een zon.

In feite is deze rājā-ster, voorzover het ons eigen kosmische gebied betreft, een kern van materie in haar zevende of hoogste toestand, evenals het hart van onze zon. Hij is daarom voor fysieke ogen volkomen onzichtbaar. Hij is in feite wat de wetenschappers een ‘bal van energie’ zouden noemen. Niettemin is hij een ster op zijn neerwaartse pad, dat wil zeggen, op de neergaande boog van zijn eigen solaire ronde. Sterren hebben zelf ook hun ronden evenals planeten. Vanuit de onzichtbare werelden beginnen ze geleidelijk door de tussenliggende werelden af te dalen naar een meer concreet en stoffelijk bestaan totdat elk van hen het diepste punt bereikt van zijn individuele cyclus van afdaling; en dan beginnen ze weer op te stijgen langs de lichtende boog, of opgaande boog. Deze specifieke rājā-zon achter Jupiter – en het betekent niet zozeer in fysiek opzicht ‘erachter’ – bevindt zich juist in die periode van zijn evolutie.

Hiermee hangt een interessante gedachte samen. De invloed van rājā-zonnen is niet alleen afhankelijk van grootte en volume, maar ook van de intensiteit van de geestelijke en psychische stromen die door hen heen vloeien – die door elk als individu heengaan. De rājā-zon waarover hier wordt gesproken in verband met de planeet Jupiter is in feite slechts een fysiek punt met de omvang van een atoom, en toch is zijn invloed op of in zijn eigen gebieden enorm veel groter dan die van onze eigen zon in zijn wereld.

*Vr.* – Sommige van onze leden zijn al geconfronteerd met de moeilijkheid om Adyar-leden te ontmoeten die een uitgesproken mening hebben over Krishnamurti, het nieuwe ras dat in Californië zou worden gevormd, astrale ervaringen, enz. Suggesties over de manier waarop we hiermee om kunnen gaan zonder hen te beledigen zouden heel welkom zijn.

*GdeP* – Door vriendelijkheid, door meer te luisteren dan te spreken. Maar wanneer u vragen worden gesteld, vertel dan de waarheid. Geef duidelijk aan dat Krishnamurti volgens zijn eigen openbare verklaringen geen theosoof is, en dat zijn ideeën daarom buiten onze verantwoordelijkheid liggen. U kunt zeggen – als dit het geval is, natuurlijk – dat u respect voor hem heeft als een eerlijke jongeman.

Ik zou dat zeggen als mij die vraag werd gesteld. Ik denk niet dat hij erg wijs is of dat hij een erg diep inzicht heeft, maar ik geloof dat hij eerlijk en vriendelijk is. Ik denk dat hij goed wil doen, maar omdat hij geen theosoof is, kan ik geen kostbare tijd aan hem en zijn leringen besteden. In het algemeen zou ik antwoorden: Mijn werk is onder de theosofen, ik wil met theosofen werken – het gaat mij om de echte theosofie.

Wanneer mensen u vertellen over psychische ervaringen, luister dan vriendelijk naar hen en trek natuurlijk uw eigen conclusies. Wees niet onvriendelijk of scherp tegen mensen die niet beter weten, maar wijs met vriendelijke woorden en wenken op de verklaringen in onze boeken en in onze leringen die hen een beter en gezonder beeld van de dingen geven.

Niettemin – en dit is niet alleen eerlijk, maar het is ook verstandig – wanneer het aankomt op principes, maak uw standpunt dan duidelijk, maar doe het vriendelijk. Doe het niet abrupt en ruw, maar doe het op een vriendelijke en broederlijke manier. Probeer hun zienswijze te begrijpen, en als u met hen moet spreken, licht het dan nader toe. Doe dit als dat nodig is, maar probeer ze liever in stilte te onderwijzen en met een vriendelijk hart.

Soms is een klein gebaar met de hand veel effectiever om de ander tot nadenken te stemmen dan een boos antwoord, of een antwoord waardoor de ander denkt dat u hem als een dwaas beschouwt. Mensen worden op die manier niet geholpen. Met andere woorden, gebruik uw gezonde verstand, laat uw hart spreken terwijl uw verstand volledig wakker en alert is. Wees wijs, maar vriendelijk. Wijsheid en liefde, de slang en de duif: de ingewijde en de neofiet.

Is dit voldoende als aanwijzing voor wat volgens mij een passend antwoord zou zijn?

*Vr.* – Ja, dank u zeer. Maar ik dacht aan enkele specifieke gevallen. Ik hoorde iemand eens zeggen: ‘O, ik bezoek Point Loma heel vaak in het astrale lichaam, en ik ken elk detail van uw terrein.’ Moeten we dan glimlachen en het negeren?

*GdeP* – Ja, dat zou ik doen. Lach gewoon vriendelijk, en negeer het op die manier, en u kunt ook een klein beetje humor aan uw lach toevoegen. Zeg bijvoorbeeld: ‘Goeie hemel, dat is interessant. Vertel eens wat ik vanochtend zoal heb gedaan.’

*Vr.* – We hebben geleerd dat bij de mens – als een microkosmos

van universele krachten – elk deel van zijn lichaam het gevolg of de weerspiegeling op het fysieke gebied is van een intelligent scheppend kracht-bewustzijn dat zich in de materie tot uitdrukking brengt. Is dit ook van toepassing op mensen – intelligente wezens die een denkvermogen hebben – op andere planeten, hoewel ze in vorm van ons kunnen verschillen? Vertegenwoordigen zij ook, hoewel in andere vormen, dezelfde zeven of tien oorspronkelijke scheppende krachten, of spelen er andere onbekende krachten een rol bij het vormen van mensen op andere planeten?

*GdeP* – Nee, precies dezelfde krachten, want deze krachten zijn in het heelal fundamenteel en alomtegenwoordig. Maar bedenk dat, omdat de zeven kosmische gebieden elk zeven ondergeschikte gebieden hebben, en elk van deze subgebieden weer kan worden onderverdeeld, de wisselwerkingen tussen deze gebieden heel talrijk zijn en daardoor ontstaan de enorme variëteit en verscheidenheid die we overal om ons heen zien. Daaruit volgt dat op een andere planeet waar andere omstandigheden heersen, dezelfde krachten aan het werk kunnen zijn terwijl ze zich toch op verschillende en uiteenlopende manieren tot uitdrukking brengen.

Maar hier komen we op een heel belangrijk punt dat theosofen voortdurend uit het oog verliezen: de oorspronkelijke oorzaken van alle dingen, en daarom van alle verscheidenheid en verschillen, komen van binnenuit. Achter de *svabhāva*, achter de individualiteit, of monadische essentie van elke entiteit of elk wezen staat de oneindigheid. Daardoor kunt u altijd uit dit innerlijke, meest innerlijke, reservoir putten. Alle verschillende gemanifesteerde verschijnselen komen uiteindelijk van binnenuit. Dit ‘binnenste’ bevat alle dingen, de dingen in al hun verscheidenheid. Het specifieke stadium in de eeuwige bewegingen van deze meest innerlijke natuur of aard, dat nu in ons geval wordt ontwikkeld, is menselijkheid. In het geval van de goden is het goddelijkheid. Wij zullen na verloop van tijd ook goddelijkheid ontwikkelen, zoals we menselijkheid hebben ontwikkeld.

Hieruit volgt dat de bewoners van andere planeten, en de geestelijke bewoners van de sterren waarmee de ruimte is bezaaid, fundamenteel gezien in dezelfde essentiële kosmische energieën en substanties leven. Maar in elk individueel geval drukken deze essentiële substanties of elementen en energieën zichzelf uit overeenkomstig het specifieke stadium dat een entiteit op dat moment doormaakt.

*Vr.* – Mag dat idee in geschreven vorm worden gebruikt, zonder

te veel in detail te treden? Want als dat mag is het van groot belang.

*GdeP* – Natuurlijk kunt u dat doen. HPB noemt het keer op keer in een wat gesluisde vorm in *De Geheime Leer*. Maar dit idee van de innerlijke god als bron van wat een entiteit is, is een prachtige sleutel als u daarover diep nadenkt.

*Vr.* – In de wereld is het een veel voorkomend idee dat de mens het slachtoffer, het product, van zijn omgeving is. Natuurlijk geloven wij theosofen dat niet, maar we moeten een antwoord op deze valse redenering hebben. En toch zit er volgens mij enige waarheid in, omdat zwakke zielen het heel zwaar hebben in een wereld met zulke moeilijke sociale omstandigheden. We zien dus dat er twee ideeën leven: ten eerste, dat de mens het slachtoffer van zijn omgeving is; en het andere idee, dat het zijn karma is.

*GdeP* – U heeft heel duidelijk uiteengezet wat het essentiële verschil is tussen evolutie zoals die in moderne wetenschappelijke kringen onder woorden wordt gebracht op basis van de gedachte die door Darwin werd geïntroduceerd, en de theosofische lering over evolutie. Het is een feit dat entiteiten door de omgeving worden beïnvloed, maar men moet bedenken dat de entiteit deze of een andere omgeving betreedt omdat het haar karma is dit te doen. Ze heeft in het verleden zelf op zo'n manier geleefd dat het huidige bestaan in deze omgeving is totstandgekomen. En diezelfde entiteit – en dit geldt evenzeer voor alle andere betrokken entiteiten – is een wezenlijk deel van die omgeving, en draagt er dus toe bij dezelfde omgeving voor alle andere entiteiten te vormen, die op hun beurt eveneens ertoe bijdragen om die omgeving te vormen. Het is allemaal actie en interactie, uitwisseling en wisselwerking.

De enige manier om belangstellenden tegemoet te treden en hun vragen hierover correct te beantwoorden is door theosofie te onderrichten, door de waarheid toe te lichten en er steeds over te blijven spreken; terwijl men probeert niet ontmoedigd te raken door de trage geesten die men ontmoet, maar voortdurend volhoudt – onderwijzen, onderwijzen, onderwijzen, jarenlang.

Kijk eens naar onszelf, hoelang velen van ons erover hebben gedaan om de verheven theosofische leringen in ons op te nemen. Bedenk hoe eenvoudig ze op het eerste gezicht leken, en later – toen we er iets meer van gingen begrijpen – kwamen de mentale moeilijkheden. Maar deze moeilijkheden waren precies wat we nodig hadden

om een levendige belangstelling te wekken om dieper daarin door te dringen. Dat leidde tot een nieuw en sterker licht.

*Vr.* – Maar het lijkt me verschrikkelijk moeilijk voor deze jonge zielen.

*GdeP* – Ja, in zekere zin is dat misschien zo, maar geldt dat niet voor ons allemaal? Dat is de manier waarop we leren. Laten we bedenken dat in dit prachtige heelal de hoogste god in de hoogste hemel vergeleken met de eeuwigheid en oneindigheid slechts een embryo-entiteit is die net begint te leren, te groeien, omdat hij voortdurend een nieuwe fase van verlichting en vooruitgang ingaat. Groei kent geen einde, en is in één opzicht niets anders dan een nooit eindigende uitbreiding van bewustzijn die uit ons binnenste vloeit.

*Vr.* – In ons denken zijn we gewend bewoners [buitenaardse levende wezens] volledig in verband te brengen met de verschillende hemellichamen. Maar is het niet óók waar dat er zich evenveel bewoners bevinden in de ruimten tussen de hemellichamen? Er is daar veel meer plaats.

*GdeP* – Jazeker. En natuurlijk is het ook waar dat wat mensen in het algemeen lege ruimte noemen, vol entiteiten is; maar niettemin bestaan alle in een of ander thuis, in een of andere sfeer, op een of andere bol.

De interstellaire ruimte en interplanetaire ruimte is volledig gevuld met elkaar doordringende bollen. Op een gebied zoals ons fysieke gebied liggen de bollen tamelijk ver van elkaar. Maar er zijn gebieden binnen gebieden, wielen binnen wielen, sferen binnen sferen, die elkaar allemaal doordringen. Er is geen wiskundig punt in de oneindigheid dat geen monade is.

*Vr.* – Ik heb me vaak afgevraagd waardoor de religie die door de Boeddha werd geïntroduceerd, tot zijn huidige staat is vervallen. Ik vraag me af of niet hetzelfde gevaar voor de theosofische beweging bestaat om zich tot een religie uit te kristalliseren? In het eerste geval was de boodschapper de Boeddha; hij was misschien de meest verheven boodschapper die sinds miljoenen jaren naar de aarde is gekomen.

*GdeP* – Dat is waar.

*Vr.* – En in het tweede geval was het H.P. Blavatsky die niet zo

hoog was als de Boeddha. Was de komst naar de aarde van de een van minder groot belang dan die van de ander?

*GdeP* – Ja, deze was van minder groot belang. Die bewering is volledig juist. Maar met betrekking tot uw tweede opmerking: juist dit gevaar dat theosofie tot een sektarische religie vervalt, moeten we voorkomen, en dat lot is reeds bezig zich te voltrekken en vindt met grote snelheid plaats in de grootste van de huidige organisaties die zich Theosophical Society noemen. Ik voel er niet voor deze nader aan te duiden. Door dit dreigende gevaar werd het nodig dit nu een halt toe te roepen, en ‘de schapen van de bokken te scheiden’. De theosofische beweging moet zuiver worden gehouden en worden geïnspireerd door de oorspronkelijke onvervalste leringen die voortkomen uit de stroom van inspiratie van de Grote Loge. We moeten niet toestaan dat de theosofische beweging vervalt tot een dogmatische religie, tot een sektarisch geloof.

Het doet er niet toe wat er met theosofen als individuen gebeurt. Het doet er niet toe wat er met de boodschappers gebeurt. Het werk van veilig stellen en zuivering moet worden gedaan, en het zal worden gedaan. Ik zal u eerlijk zeggen dat ik ben gestuurd om in de eerste plaats dat werk te doen – om oprechte theosofen in de andere Societies te redden, en om onze eigen Society zuiver te houden, zuiver theosofisch, waarin ze zich op dit moment onderscheidt, en dit is meer dan iets anders te danken aan de meesterlijke esoterische training van KT. Die heeft de situatie gered, zelfs in de begindagen toen ze nog maar pas de leiding had gekregen. U heeft er recht op dit te weten. Iemand die minder sterk was geweest dan zij, zou hebben gefaald. Door haar kracht, haar wilskracht, haar visie, heeft ze zich de haat en verkeerde voorstellingen over haar, haar karakter en haar werk, die tegenwoordig in de wereld buiten onze Society bestaan, op de hals gehaald.

Met betrekking tot het eerste deel van uw vraag over de religie van de Boeddha: het is waar dat deze in bepaalde aspecten van de leringen niet de kristalheldere zuiverheid heeft bewaard die ze had zolang de grote meester leefde. Maar niettemin moet ook worden gezegd dat ze in de juiste zin van het woord de meest theosofische van alle religies of religieuze filosofieën is die tegenwoordig op aarde bestaan. Ze is op dit moment de zuiverste, meest verheven religie op aarde, en van alle is zij het minst achteruitgegaan.

*Vr.* – Mijn vraag gaat over gedachten. Ze is voor een deel beant-



woord bij het bespreken van de monadische essentie, waarin de bron ligt van alles wat we ontvangen, en toen werd gezegd dat de wil, waaraan we deelhebben, universeel is.

Ik begrijp niet helemaal waarom het zo is, maar een gedachte komt in ons op en ze wordt een goede of een slechte gedachte al naar gelang we haar gebruiken. Is het zo dat een gedachte die in al haar zuiverheid vanuit de monadische essentie komt, door de lagere stralen, ego's, sluiers, wordt gekleurd?

*GdeP* – Bedoelt u het denken?

*Vr.* – Ja, het denken.

*GdeP* – Nee. Het denken vindt zijn oorsprong in het ego. ‘Denken’ bestaat in werkelijkheid uit *gedachten*. ‘Het denken’ is alleen maar een abstractie. Er is strikt genomen niet zoiets als het denken per se, net zo min als er lengte of breedte of diepte per se is. Maar er zijn lange dingen, brede dingen, diepe dingen. Er is niet zoiets als ‘het denken’, maar er zijn *gedachten*, en gedachten ontstaan in het egoïsche deel van de menselijke constitutie. Het is bewustzijn dat uit de monadische essentie voortvloeit. Dit bewustzijn bouwt voor zichzelf uit zijn eigen materiaal woningen, ongeveer zoals een cocon uit het materiaal van de inwonende entiteit wordt gemaakt, en het is dit ego dat zo is opgebouwd dat gedachten denkt.

De wil is een deel van wat ik bewustzijn heb genoemd. Hij is een onpersoonlijke energie, evenals elektriciteit. Elektriciteit kan voor slechte of voor goede doeleinden worden gebruikt. Op zichzelf is ze onpersoonlijk. Op dezelfde manier kan de wil, wanneer hij door het egoïsche centrum, door een ego, stroomt, voor slechte of goede doeleinden worden gebruikt. ‘Slecht’ en ‘goed’ betekenen respectievelijk tegen de stroom van de evolutie van de natuur in en met de stroom mee, tegen de Wet in en in overeenstemming met de Wet.

*Vr.* – Ik zou willen vragen of in de evolutie van het ras het moment is aangebroken waarop het met veel inspanning mogelijk is om deze Beweging zuiver te houden, zodat ze nooit meer in dezelfde fout hoeft te vervallen die andere bewegingen in het verleden hebben gemaakt.

*GdeP* – Ja, dat is mogelijk. In de evolutie van de mens is het moment aangebroken waarop deze laatste poging van de meesters kan worden instandgehouden zoals ze aan ons is gegeven, zuiver en onvervalst. En daarvoor zijn we hier. Bedenk dat het *aantal*

aanhangers voor de meesters niet de beslissende factor is.

De christelijke kerk, bijvoorbeeld, is vergeleken met onze eigen kleine Theosophical Society een reus, en kijk hoe zwak ze in geestelijk opzicht is. Het is kwaliteit waar we naar streven, en hoewel het, zoals ik keer op keer heb geschreven, een van onze eerste plichten is om ons ledental te laten groeien door alle middelen die ons ter beschikking staan, moeten we niettemin nooit vergeten dat wat we werkelijk willen niet in de eerste plaats leden zijn, maar boven alles, *kwaliteit* onder de leden die we hebben. Deze kwaliteit blijkt duidelijk bij diegenen die van theosofie houden zodat deze hun hele leven in beslag neemt, en ze hebben dan een instinct om ervoor te leven, ervoor te sterven, als dat nodig is. Dat is de chela-geest.

Zolang deze geest levend kan worden gehouden, zal de Theosophical Society in de toekomst blijven bestaan, zuiver en zonder smet, en niets in het heelal kan of zal dit tegenhouden, omdat een geestelijke beweging zoals deze was bedoeld om verbonden te zijn – en in onze Society nog steeds verbonden is – met het hart van het heelal, en dat hart is de bron van licht.

Indien ze tekortschiet, indien de theosofische beweging tekortschiet, zullen wij verantwoordelijk zijn – u en ik. De theosofische beweging is de hoop van de mensheid, en dit is geen grootspraak, geen zelfingenomen opschepperij. Het is de heilige waarheid. Daarmee vergeleken is niets van groter belang. Het doet er helemaal niet toe wat er met u of met mij gebeurt, als we de Society maar in stand kunnen houden zoals ze aan ons is gegeven. Zoals we haar hebben ontvangen, moeten we haar doorgeven; en, als de onsterfelijke goden het willen, zullen we dat doen!

Er zijn miljoenen mensen in de wereld die, wanneer ze iets over de ware theosofie te weten komen, ertoe zullen worden aangetrokken, en zich bij ons zullen aansluiten. De grote moeilijkheid ligt in het wegnemen van de sluiers van verwarring die het hersenverstand van de mensen verduisteren; in het proberen hun ogen te openen zodat ze zullen zien en begrijpen wat de theosofische beweging is, wat de Theosophical Society is, waar we voor werken. Om een oude uitdrukking te gebruiken: ‘God en één mens kunnen de wereld bedwingen.’

Vr. – Ik wil graag weten of de pratyekaboeddha’s een loge hebben en eraan werken om aanhangers onder de mensheid te werven, en ons dus in zekere zin tegenwerken. Proberen ze de mensheid hun

gezichtspunten bij te brengen in plaats van de onze?

*GdeP* – Ja, in een bepaald opzicht doen ze dat. En toch zijn ze heel zuivere en heilige wezens. Ze hebben geen loge, tenminste voorzover ik weet. De term ‘pratyeka’ betekent ‘alleen voor zichzelf’. De pratyekaboeddha is een boeddha, iemand die in meerdere of mindere mate één is geworden met de innerlijke god, want er zijn pratyekaboeddha’s van verschillende graden – maar bedenk wel dat ze geen boeddha’s van mededogen zijn. Ze zijn edele, hoogontwikkelde, geestelijke mensen, die hun volledige kracht richten op het bereiken van de ‘verlossing’, maar alleen voor zichzelf. Ze zouden graag zien dat de wereld zover was als zij; ze voelen veel liefde en sympathie voor de wereld. Ze doen totaal geen kwaad, ze zouden ook geen boeddha’s kunnen zijn indien ze dat deden, maar ze leven in afzondering; de volledige kracht van hun wezen is gericht op hun eigen evolutie, om te proberen voor zichzelf nirvāṇa te bereiken.

De boeddha’s van mededogen, daarentegen, geven het voordeel voor zichzelf op, doen er afstand van, om de mensheid te helpen – meer nog dan dat: om de wereld te helpen, alle wezens, zowel grote als kleine. Om dit te doen, om hun prachtige werk gemakkelijker te kunnen volbrengen, stichten ze scholen, richten ze genootschappen, orden, op onder de mensen, zoals onze eigen theosofische beweging. Zoals ik u al heb verteld, staat aan het hoofd van onze eigen heilige Orde een boeddha van mededogen, die vaak de mahāchohan wordt genoemd.

*Vr.* – Mag ik vragen of er pratyekaboeddha’s in de geschiedenis of aan de wereld bekend zijn, of zouden ze voor ons op gewone mensen lijken, en zich overal om ons heen kunnen bevinden?

*GdeP* – De pratyekaboeddha’s richten geen scholen op. De term zelf betekent ‘ieder voor zichzelf’; ze zijn daarom eenlingen. Ze worden in de mystieke literatuur van het oosten vaak ‘neushoorns’ genoemd, omdat ze evenals dat dier op zichzelf leven. Ze trekken zich terug uit de wereld, en bereiken nirvāṇa in vrede en gelukzaligheid voor zichzelf. Maar ze zijn heel heilig, eenvoudig omdat ze de verheven staat van werkelijke spiritualiteit hebben bereikt, maar niet-temin alleen voor zichzelf. Met andere woorden, ze zijn mensen die zover langs het pad van evolutie zijn gevorderd dat ze als mens-goden zijn, tenminste wat de hoogste graden van hen betreft; terwijl de boeddha’s van mededogen in de wereld blijven, de mensheid onder-

richten, helpen, beschermen, redden voorzover ze dat kunnen, en scholen stichten, op verschillende momenten in de geschiedenis heilige Orden zoals de onze oprichten, en in de wereld *voor* de wereld leven, niet voor zichzelf. Maar beide klassen zijn boeddha's.

*Vr.* – Er is ons gezegd dat we kaliyuga ingaan, een ontzettend lange periode.

*GdeP* – We zijn kaliyuga al ingegaan.

*Vr.* – Ja, we zijn het kaliyuga al ingegaan. En dat het laagste punt van die cyclus nog moet komen. Zoals ik het begrijp, zullen we steeds dieper zinken, door veel materiële ervaringen heengaan dan die we tot nu toe hebben gekend. Is dat juist?

*GdeP* – Ja, dat is juist.

*Vr.* – En dat er in deze grote cyclus ontelbare of verschillende kleine perioden van opgang zijn, en dat we nu aan het begin van een van die perioden staan. Als de theosofie zuiver wordt gehouden, is het dan mogelijk haar te laten voortbestaan? We kunnen gemakkelijk inzien dat ze zuiver kan worden doorgegeven tijdens deze ene opgang, maar kan ze zuiver worden doorgegeven gedurende de grote val of de neergangen die er zullen komen? En ik heb nog een andere vraag die daarmee verband houdt die ik later zal stellen.

*GdeP* – Wat is de vraag?

*Vr.* – Is het mogelijk theosofie tijdens het hele kaliyuga zuiver te houden, welke neergang er ook volgt?

*GdeP* – Zeker. Er is één heel belangrijk feit in de spirituele psychologische vergelijking die u zojuist heeft genoemd waaraan u niet heeft gedacht of in ieder geval heeft u dit niet genoemd: alle dingen op de planeetketen aarde bevinden zich nu op de opgaande of lichtende boog. Daarom gaan alle dingen voortdurend omhoog, hoewel het nu misschien uiterst langzaam gaat omdat de stuwkracht achter ons nog klein is, maar dit betekent niettemin dat er een enorme geestelijke kracht achter ons staat.

*Vr.* – Ja, dat is mij nooit helemaal duidelijk geweest, hoe de twee met elkaar zijn te combineren.

*GdeP* – We gaan gestaag de berg op, zodat kaliyuga een diepe

afdaling in een vallei betekent, hoewel de afdaling zich op het steeds stijgende traject bevindt. Bedenk ook dat elke diepe afdaling is samengesteld uit een op- en een neergaand pad, maar de algemene tendens is omhoog. Ziet u het beeld voor u?

*Vr.* – Ja, heel duidelijk. Mag ik nog een vraag stellen? Waaruit bestaat de verschrikking, de macht van deze afdaling? Gaat het om het incarneren van slechte wezens die nu niet bij ons zijn, of oud karma dat over ons heen komt? Of is het iets dat we kunnen vermijden, en waar we doorheen kunnen gaan zonder te ervaren dat we ons onderin de cyclus bevinden?

*GdeP* – Met andere woorden helemaal geen kaliyuga te hebben?

*Vr.* – Nee. We kunnen zeggen dat de wereld, de mensheid als geheel, zich onderin de cyclus bevindt. Maar diegenen die het licht van deze filosofie hebben, bevinden zich niet onderin, hoewel we hetzelfde leed kunnen ondergaan. We staan erboven. We zijn als krachten die erboven staan.

*GdeP* – Dat is waar.

*Vr.* – Is het voor de mensheid mogelijk om de komende verschrikkelijke ervaringen als het ware vanuit een hoger standpunt gezien, door te maken?

*GdeP* – Ja, dat is mogelijk, maar de gemiddelde mens zal dit niet doen. En ik zal u dadelijk de reden noemen. Maar laat ik eerst zeggen dat de theosofische beweging, een geestelijke beweging, werd opgericht om het kwaad zoveel mogelijk te minimaliseren, om tijdens de komende duistere perioden edelmoedige en krachtige geestelijke en intellectuele hulp te bieden. De reden dat het grootste deel van de mensheid niet bovenaan blijft maar opzettelijk afdaalt in het kaliyuga totdat de volgende opgang begint, is het feit dat deze vier yuga-perioden die elkaar in de tijd regelmatig afwisselen, cyclische perioden zijn die ontstaan door de werkingen van de natuur zelf. Ze lijken op een wiel, een vlug ronddraaiend levenswiel. U kunt niet omhooggaan tenzij u eerst naar beneden bent gegaan, en als u omhooggaat, zal dat wiel u weer naar beneden brengen. Maar voor individuen of voor elke verzameling of groep van individuen is het toch mogelijk, terwijl de neerwaartse wenteling ongetwijfeld zal plaatsvinden, een beroep te doen op hun innerlijke goddelijke krachten, zodat ze zich – ondanks dat het fysieke lichaam en het denken door de neergang van het wiel

zullen worden beïnvloed, wat zeker het geval zal zijn – niettemin innerlijk op hogere gebieden kunnen bevinden. Het beeld is ingewikkeld, misschien een beetje onduidelijk, maar het kan u ook helpen om het te begrijpen. Begrijpt u het?

*Vr.* – Ja, dank u. Ik denk dat ik het volledig begrijp. En ik heb nog een vraag.

*GdeP* – Wanneer bijvoorbeeld de meesters van mededogen en wijsheid en vrede incarneren, moeten ze fysieke lichamen aannemen die tot deze grove aarde behoren, want ze is een stoffelijke aarde. Ze bevindt zich bijna op het laagste punt van de afdaling, maar toch zijn zij zelfs nu meesters van wijsheid en mededogen en vrede. Hetzelfde geldt voor de boeddha's van mededogen. Wanneer ze incarneren moeten ze lichamen aannemen die tot de vierde ronde behoren, omdat er op deze planeet geen andere beschikbaar zijn, maar niettemin blijven ze boeddha's van mededogen. Is dat duidelijk?

*Vr.* – Volkomen duidelijk.

*GdeP* – Wat is uw volgende vraag?

*Vr.* – Wat u zojuist heeft gezegd lijkt een verklaring te geven van die stanza in *De Stem van de Stilte* (blz. 63) waarin wordt gevraagd, 'Wilt u de stroom ter wille van uzelf verleggen of langs de toppen van de cyclussen doen terugkeren naar zijn oerbron?' Ik dacht aan de woorden 'langs de toppen van cyclussen', en is dat niet wat u zo-even heeft toegelicht?

*GdeP* – Ja, er wordt hier verwezen naar het feit dat cyclussen bestaan, en dat hun perioden van bloei op de toppen zullen liggen, langs de toppen die elkaar opvolgen. Dit betekent niet dat ze, om zo te zeggen, van top naar top springen. Ze moeten het levenswiel volgen, omdat ze karmisch daarmee zijn verbonden. U heeft door deze aanhaling te gebruiken ook duidelijk aangegeven wat het essentiële verschil is tussen de pratyekaboeddha's en de boeddha's van mededogen. De ene verlegt de stroom van de geest voor zijn eigen doeleinden; maar omdat deze doeleinden heel zuiver en verheven zijn, zijn ze boeddha's.

Pratyekaboeddha's zijn niet slecht; integendeel, ze zijn heel zuivere en heilige mensen. Maar gezien vanuit het standpunt van de boeddha's van mededogen, is er in dit geval geestelijke zelfzucht aanwezig, een gerichtheid op het zelf. In de ver in de toekomst liggende

eonen zal de tijd aanbreken dat karma, dat alles heeft opgetekend, de optekeningen in de boeken zal onthullen, en dan zullen de boeddha's van mededogen, die 'schatten in de hemel hebben verzameld', om het beeld van Jezus te gebruiken, uit deze schatten kunnen putten; en ze zullen wat evolutie betreft eonen vóór zijn op de pratyekaboeddha's. Ik geloof dat ik op een eerdere bijeenkomst heb geprobeerd dit onderwerp toe te lichten.

Beste vrienden, ik zal nog twee of drie vragen beantwoorden, als die er nog zijn.

*Vr.* – Was Mozes ook een uitgezonden boodschapper? Toen hij de joden uit Egypte heeft geleid?

*GdeP* – Ik begrijp wat u bedoelt. Ik probeer te bedenken hoe ik het beste uw vraag kan beantwoorden zonder u op een verkeerd spoor te brengen. Mozes was een symbolische figuur, maar deze was in feite gebaseerd op een bestaande persoon die als boodschapper naar de joden werd gestuurd. De verhalen die in het Oude Testament over hem worden verteld, zijn allegorieën.

*Vr.* – Bij het nadenken over onze relatie met onze eigen innerlijke god lijkt het voor ons bewustzijn duidelijk te worden dat we in feite geen bewoners van een fysieke wereld zijn, maar eerder, als men het op deze manier kan zeggen, van een wezen. Indien dat zo is, is er dan niet wat men een geografie van dat wezen kan noemen, evenals er een geografie van de fysieke wereld is? Is het niet mogelijk om deze met grote nauwkeurigheid te kennen?

*GdeP* – Ja, dat is mogelijk. Het is volkomen waar dat wij mensen levensatomen zijn in het fysieke voertuig van een of andere kosmische entiteit. Het is precies hetzelfde als met de atomen van ons lichaam die de bewoners van ons zijn. Bovendien is er een topografie van dit goddelijke wezen, of een kosmografie, en het fysieke aspect daarvan ziet u aan de hemel boven u. Een zonnestelsel is een atoom van dit kosmische wezen. Ons eigen thuisheelal, dat alles binnen de grenzen van de melkweg omvat, is een cel van dit kosmische wezen. En alle andere verspreid liggende melkwegstelsels zijn andere cellen.

Zoals ik u bij andere gelegenheden heb geprobeerd uit te leggen, zijn de entiteiten die de atomen van onze fysieke lichamen bewonen – en dit is een feit – zich evenmin bewust van ons, behalve intuïtief of geestelijk gezien, als wij als mensen dat zijn van deze kosmische enti-

teit 'in wie we leven en bewegen en ons bestaan hebben', zoals Paulus van de christenen het heeft geformuleerd. We leven in zijn leven. Dat leven is onze grote geestelijke bron. Het is de bron van ons bestaan. We zullen uiteindelijk in ons bewustzijn daarin terugkeren. Deze kosmische entiteit is op haar beurt een levensatoom in het wezen van een andere entiteit die nog onbegrijpelijk veel groter is.

Wat een beelden, wat een gedachten, geeft onze verheven filosofie ons! Weet u dat ieder mens in de toekomst is voorbestemd om niet alleen een zonnestelsel te worden, maar op een later tijdstip in de eeuwigheid, als ik zo'n uitdrukking kan gebruiken – is voorbestemd een heelal te worden? En daarna nog hoger te klimmen?

*Vr.* – Zijn de elektronen van een atoom afkomstig uit het proton op dezelfde manier als dat de planeten afkomstig zijn uit de zon? Ik bedoel daarmee dat ze kinderen van de zon zijn, dat ze bij de zon horen. En heb ik het goed begrepen dat ze zijn voortgekomen uit de overblijfselen van de oude zon die in het vorige manvantara heeft bestaan?

*GdeP* – Uw opmerkingen zijn juist. En zo gaat het ook in het atoom. Maar bedenk dat de zon, hoewel hij onze ouder is, niettemin alleen onze oudere broer is, al klinkt dit misschien paradoxaal. De reden hiervoor is dat wij even oud zijn als de zon. De zon is eenvoudig een verzameling van zulke levensatomen die zich manifesteren als een bal of bundel van kosmische krachten of energieën. We gaan de zon binnen en dan verlaten we de zon weer.

Planeten danken hun bestaan aan het lichaam van de zon, maar zijn toch zelf entiteiten die hun eigen evolutielijn volgen. Ze zijn even oud als de zon en bestaan in de eeuwigheid, en toch, omdat ze gedurende bepaalde perioden door de zon heengaan – de zon binnengaan en weer verlaten – is het ook juist om te zeggen dat de zon onze ouder is, evenals het levensatoom van een kind eens in het lichaam van de vader bestond. De vader is daarom de oudere broer van zijn zoon, en ook zijn ouder. Deze uitspraken klinken misschien vreemd, maar dat komt eenvoudig omdat we geen woorden hebben waarin we deze gedachten goed kunnen uitdrukken.

Vrienden, ik denk dat we de bijeenkomst van vanavond nu moeten afsluiten.

[Luiden van de gong. Stilte.]



## Bijeenkomst op 23 juli 1930

*GdeP* – Ik ben nu gereed om vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Een lid van deze groep gaf bij het voorlezen van een gedicht van Robert Browning een uitzonderlijke interpretatie ervan, en ik wil u vragen of zoiets mogelijk zou kunnen zijn. Een koning, die volgens dit lid in zekere zin een ingewijde of leraar was, had een erg dierbare leerling of chela die toegewijd en trouw was. De leraar was verwikkeld in een strijd met een aantal boze krachten die hij misschien in een vorige incarnatie tot zich had aangetrokken, en de leerling kon door zijn volkomen onzelfzuchtige instelling en onpersoonlijke liefde die boze krachten weggagen; zo liep de strijd voor de leraar goed af.

Het leek zo'n interessante en ongewone situatie dat ik me afvroeg of zoiets ooit zou kunnen gebeuren.

*GdeP* – Het is inderdaad erg ongewoon – of liever, zou iets ongevoons zijn. Meestal is het natuurlijk de leraar die over zijn leerlingen waakt, hun stappen begeleidt en hen tegen gevaar beschermt. Maar tegelijk is de toegewijde liefde en waakzaamheid van de chela's voor hun leraar een werkelijke en beschermende kracht die ze rond de leraar vormen. De chela's kunnen er tenminste voor zorgen dat de leraar zich tot op zekere hoogte niet hoeft te richten op het beschermen – als ik dit zo kan verwoorden – van zijn eigen omgeving, zijn eigen individualiteit.

Ik denk dat de kracht die een chela gewoonlijk heeft niet groot genoeg zou zijn om in te grijpen in het karma van de leraar. Karma moet zich altijd ontvouwen, en de leraar zou de laatste in de wereld zijn om de komst ervan tegen te houden. Met de wijsheid en het inzicht en de geestelijke kracht die een echte leraar heeft, of wordt verondersteld te hebben, zou hij zulk ongunstig karma zo kunnen leiden dat het in stroompjes of beekjes over hem heen komt om het uit te werken, zodat de hele last niet als een verpletterend blok op hem valt.

Zulke gevallen doen zich af en toe voor. Ziekte, bijvoorbeeld, wordt vaak op deze manier behandeld. Ik weet niet wat ik hierop verder nog zou kunnen antwoorden. Is dit enigszins een antwoord op uw vraag?

*Vr.* – Ja, dank u. Het is precies wat ik dacht.

*Vr.* – Vier weken geleden heeft u ons verteld dat van elke zevenvoudige keten op dezelfde gebieden van de kosmos als onze planeetketen aarde maar één bol kan worden gezien door de mensen die in deze vierde ronde van de planeetketen aarde leven. Met andere woorden, de vierde bol van een keten, de laagste bol van een keten, is de bol die door de bewoners van deze vierde ronde van de aardketen kan worden waargenomen, omdat al die zichtbare bollen op hetzelfde gebied van stoffelijk bestaan zijn als waar wij op onze vierde bol van de aardketen ons bevinden.

*GdeP* – Dat is juist.

*Vr.* – Dat was geciteerd uit het gecorrigeerde stenografische verslag van vier weken geleden.

Vraag: ik denk dat, als ik het goed begrijp, elke planeet die we zien deel is, of beter gezegd, slechts één bol is, van iedere respectieve planeetketen. Is deze bol die we zien dan de vierde bol van iedere respectieve keten?

*GdeP* – Ja, zo is het; en wij zien deze vierde bollen van de andere planeetketens alleen omdat wij op hetzelfde kosmische gebied zijn. Er is één voorbehoud dat ik misschien had moeten maken in het citaat van mij dat u heeft voorgelezen, en wel dit: dat zij die de vierde inwijdingsgraad hebben doorgemaakt andere bollen kunnen zien dan de vierde van de verschillende planeetketens.

*Vr.* – Ik begrijp dat er zeven gebieden zijn met een bol op ieder overeenkomstig gebied – in ruime zin – en dat er aan iedere bol van de aardketen ook een maan is verbonden. Is dat juist?

*GdeP* – Het laatste deel is juist. Iedere bol van de aardketen heeft een corresponderende bol van de maanketen die zijn eigen ouder is. Maar de zeven bollen van de planeetketen aarde bestaan niet op zeven verschillende kosmische gebieden. Alle zeven bollen van de planeetketen van de aarde bevinden zich slechts op de vier lagere kosmische gebieden. Op het vierde kosmische gebied bestaan twee bollen van onze planeetketen, de eerste en de laatste, bol A en bol G.

Op het vijfde kosmische gebied, naar beneden tellende, bestaan eveneens twee bollen van onze planeetketen, bol B en bol F. Op het zesde kosmische gebied, naar beneden tellende, bestaan ook twee bollen van onze planeetketen, bol C en bol E. En op het zevende en laatste of laagste kosmische gebied bestaat één bol, onze aarde, die het keerpunt is van al de ronden.

*Vr.* – Spreekt u daarom over twee maanbollen en twee aardbollen die op hetzelfde volgende en hogere zonnegebied bestaan?

*GdeP* – Helemaal juist.

*Vr.* – Betreffende die vraag over het gedicht dat Browning over Saul heeft geschreven komt het me voor dat we om er iets zinnigs in te ontdekken het bijbelverhaal van een theosofische verklaring moeten voorzien om de personages een zinvolle rol te laten spelen. Zou het juist zijn de naam Saul toe te kennen aan de menselijke ziel en David aan het goddelijke in ons?

*GdeP* – U geeft daar een mystieke gedachte die vrij dicht bij de waarheid ligt, maar ik geloof niet dat de twee joodse bijbelfiguren David en Saul speciaal betrekking hebben op de twee menselijke beginselen waarover u spreekt. Er is echter een mystieke, of beter gezegd een gekunstelde verwijzing, als u wilt.

David was ‘een man naar het hart van God zelf’, nietwaar?

*Vele stemmen* – Ja.

*GdeP* – Welnu, ik denk dat de politie hem in onze tijd in de gevangenis zou hebben gezet onder andere wegens bigamie, trigamie of een ander soort ‘igamie’. U ziet dat ik liever niet zeg dat het verband dat u heeft gelegd het juiste is, al gaat uw gedachte wel in de goede richting.

*Vr.* – Het beeld dat de dichter van David schetst lijkt me erg mooi.

*GdeP* – Men heeft het beeld van David opgepoetst, zoals bij zoveel andere bijbelse figuren. Hij was misschien niet slechter dan andere mensen van zijn tijd, of dan die van onze tijd.

*Vr.* – Wat is het verband, als dat er is, tussen bol D van de aardketen en de mensheid van bol D van de aardketen, en de drie hogere bollen tijdens het leven op aarde, of in een andere periode? Wat is het

verband tussen deze bol D en de drie hogere bollen op de opgaande boog van de keten?

*GdeP* – Er bestaat inderdaad een nauw verband. Ik kan misschien dit zeggen, waarbij ik de aloude regel volg dat wanneer een intuïtieve vraag wordt gesteld, daarop een antwoord moet worden gegeven.

In fysiek opzicht zijn mensen de kinderen van de aarde. De maan is ook erg nauw betrokken bij het voortbrengen van onze fysieke vorm. De drie bollen op de opgaande boog van de aardketen hebben bijna niets te maken met het fysieke lichaam van de mens, maar ze hebben heel veel te maken met het innerlijke deel van de constitutie van de mens, vooral na de dood. Na de dood van een fysiek lichaam op aarde gaat de monade door deze drie bollen op de opgaande boog van de aardketen, vóór de monade naar nog mooiere bestemmingen verdergaat.

*Vr.* – Wie deed de dieren en planten en het mineralenrijk van de eerste ronde ontstaan, als de mens na hen kwam? Waren ze het resultaat van wat wij op de maan deden?

*GdeP* – Heeft u het over de eerste ronde?

*Vr.* – Ja. Want we weten dat de dieren uit de mens zijn voortgekomen en dat feitelijk alle lagere rijken uit de mens zijn ontstaan. Ik sta voor een raadsel.

*GdeP* – Het is volkomen juist dat de dieren en de lagere rijken uit de ‘mens’ zijn ontstaan, en toch kwam de mens zoals wij hem kennen later dan de mineralen en planten, maar niet dan de dieren. Dit is een raadsel, Oedipus waardig, nietwaar? Maar het beeld is als volgt. U spreekt over de eerste ronde. Dat was de beginperiode waarin de zeven bollen van de planeetketen van de aarde werden gevormd. Er waren geen mensen toen de aarde zich pas begon te vormen. Er waren de drie elementalenrijken die hun werk deden rond het layacentrum, en die dit gasvormige, heldere, doorzichtige lichaam dat de aarde toen was hielpen opbouwen. Heeft u het alleen over onze vierde bol?

*Vr.* – Nee, ik bedoelde bol A.

*GdeP* – Heel goed dan, bol A. In dat geval is de opmerking ook precies van toepassing. Toen de drie elementalenrijken hun werk op bol A hadden gedaan, gingen ze in obscuratie, en hun levenssurplus

ging omlaag naar een stoffelijker gebied en begon aan het werk van de elementalen voor het vormen van de volgende bol: bol B. Maar intussen begon het mineralenrijk op bol A te ontstaan, en het mineralenrijk was in deze begintijd het product van de monaden die in de vierde ronde bestemd waren mensen te worden, of beter gezegd, bestemd waren om zich als mensen te manifesteren.

Toen het mineralenrijk gereed was met zijn werk op bol A, ging het op zijn beurt in obscuratie, en zijn levenssurplus ging verder om het mineralenrijk op bol B te vormen. Tegelijkertijd gingen de drie elementalenrijken die op de neergaande boog in de eerste ronde eraan waren voorafgegaan ieder een stap verder naar bol C, D en E, en begonnen op deze drie bollen elementalen te vormen. Als we teruggaan naar bol A die door het levenssurplus van het mineralenrijk was verlaten, dat als het mineralenrijk op bol A gedeeltelijk in obscuratie bleef: daar begon intussen het plantenrijk zich te vertonen, een verdere manifestatie van de zeven klassen van de monaden die mensen zouden gaan voortbrengen, de monaden die zich op bol D, onze aarde, in de vierde ronde, als mensen tot uitdrukking zouden brengen. Toen het plantenrijk zijn zeven wortelrassen had doorlopen, of zijn werk had beëindigd op bol A, bleef een deel daarvan, precies zoals bij de eraan voorafgaande rijken, in obscuratie op bol A als de *śiṣṭā's*, de zaden; en het surplus van de levenskrachten van het plantenrijk ging door naar bol B, de tweede bol op de neergaande boog, om daar het plantenrijk te vormen. En met de komst hiervan naar bol B, de tweede bol, verplaatste zich ieder van de rijken die eraan waren voorafgegaan en die toen op andere bollen bestonden, en ieder ging een bol of een stap in de evolutie vooruit. We keren weer terug naar bol A. Vrijwel onmiddellijk samenvallend met het in obscuratie gaan van het plantenrijk op bol A begon het dierenrijk zich te vertonen op bol A, en deze dierenmonaden waren een van de klassen van monaden die later, in de vierde ronde, mensen zouden worden.

Toen de dieren, als u ze zo kunt noemen, op bol A in de eerste ronde hun zeven wortelrassen op die bol hadden doorlopen – of zeven cirkels, of zeven cyclussen, noem ze zoals u wilt – en hun evolutie als ras hadden voltooid, ging een deel ervan in obscuratie als de *śiṣṭā's* of zaden voor het volgende planetaire manvantara, en het surplus of de resterende levenskrachten van het dierenrijk ging op zijn beurt naar beneden naar bol B, die toen gereed was voor de komst van het dierenrijk, omdat het voorafgaande plantenrijk zijn werk op bol B had beëindigd. Toen dit plaatsvond zette ieder rijk dat zich

reeds in deze voorwaarts gaande reeks bevond, weer een stap vooruit; dat wil zeggen, ieder rijk ging naar een volgende bol.

We keren terug naar bol A: nu komt de tijd dat de eerste mensen in de eerste ronde op bol A verschijnen. Ze kwamen – om zo te zeggen – als een ruwe schets van een mensheid. En deze mensheid in wording doorliep haar zeven wortelrassen op bol A en bracht in het zevende wortelras wezens voort die erg sterk leken op wat we mensen zouden kunnen noemen – maar wezens die fysiek, psychisch, geestelijk en anderszins in alle opzichten pasten bij bol A in de eerste ronde. Toen de zeven wortelrassen van het mensenrijk in de eerste ronde op bol A waren geëindigd, ging bol A als bol in obscuratie, omdat het mensenrijk doorging naar de volgende bol: bol B. En net als daarvoor ging ieder van de voorafgaande klassen monaden – de drie elementalenrijken, het mineralen-, het planten- en het dierenrijk – elk een stap vooruit.

De aurische eieren – ik verander nu het beeld van de toelichting – die begonnen met het opbouwen van bol A als de drie elementalenrijken, zijn dus dezelfde aurische eieren die in de vierde ronde mensen in zich bergen.

De mens is een microkosmos. Hij heeft in zijn samenstelling de drie elementalenrijken, het mineralenrijk, het plantenrijk, het dierenrijk, en het mensenrijk, en wordt bovendien overschaduwd of van bovenaf verlicht door een god – zijn eigen innerlijke god.

De tijdsperiodes waarin de dieren en de mensen op aarde verschijnen geven verwarring omdat volgens sommige van onze leringen de mens aan de dieren voorafging, terwijl op andere plaatsen wordt verklaard dat de mens na de dieren is gekomen. Beide uitspraken zijn in feite waar, maar ze zijn afhankelijk van de perioden die u in gedachten heeft. Voorzover het de bollen en ronden betreft gingen de dieren vooraf aan de mens zoals de mens nu is, maar de mens liet de hogere klassen van de dieren achter zich, zodat toen de mens in de vierde ronde op deze vierde bol verscheen, hij eerder dan de *zoogdieren* verscheen, en dit woord ‘zoogdieren’ is het sleutelwoord om in gedachten te houden. De lagere dieren die evolutionair gezien beneden de zoogdieren staan, verschenen op deze vierde bol van de aarde in deze vierde ronde voordat de mens kwam; ze zijn de *śiṣṭa*’s en voortbrengselen uit de voorafgaande derde ronde. Maar de zoogdieren kwamen na de ‘mens’, en in feite rechtstreeks van hem in het vroege derde wortelras en daarna.

Bedenk ook dat alles op bol D, de aarde, en alles in de hele pla-

neetketen van de aarde, uiteindelijk, of beter gezegd oorspronkelijk, uit de 'mens' is voortgekomen. De drie elementenrijken, het mineralenrijk, het plantenrijk, het dierenrijk, en natuurlijk zijn eigen rijk. En wanneer het woord 'mens' op deze manier wordt gebruikt, betekent het niet de mens zoals hij nu is, maar die specifieke stroom van astrale monadische essenties die de 'mens' zelfs tegenwoordig bezielen. Ik herhaal: in de voorafgaande ronden scheidde de leidende familie van monaden die nu de mensenfamilie is in die verschillende ronden uit zichzelf eerst de elementenrijken af, toen het mineralenrijk, vervolgens het plantenrijk en daarna de dieren die lager staan dan de zoogdieren; de mens zoals we die nu kennen kwam pas daarna. Maar in de vierde ronde op deze vierde bol had de mens in zijn evolutionaire voortgang die hogere klassen van dieren, die de astrale monaden van zoogdieren worden genoemd, achter zich gelaten; daarom verscheen de mens als familie eerder dan zij.

Tot slot zou ik hieraan kunnen toevoegen dat, omdat 'zoogdieren' betekent wezens met borsten, geslachtelijke wezens, de mens zich uit zijn vroegere tweeslachtige of hermafrodiete toestand moet hebben 'losgemaakt' vóór de zoogdieren verschenen. Natuurlijk bestond er een niet-zoogdierlijk seksueel verkeer voordat de zoogdieren verschenen, maar we hebben het hier over die vorm van geslachtelijk verkeer die we aanduiden als die van zoogdieren. De mens is lichamenlijk gezien zelf een zoogdier. Bedenk in dit verband ook dat het oorspronkelijke verschijnen van de eerste en tweede wortelrassen ver terug in de geologische tijd heeft plaatsgehad – in wat geologen nu het Primair noemen, en zelfs ver terug in het Primair, mogelijk in het Devoon en het Perm. Waarschijnlijk was het in het Trias van het Secundair [Mesozoïcum] dat de mens zich voor het eerst in de twee seksen 'scheidde' en dat was omstreeks het vijfde onderras van het derde wortelras. De kleine zoogdieren van de buideldragende soort, waarvan de eerste fossielen in de rotslagen van het vroege Secundair verschijnen, bewijzen volgens de esoterische verslagen dat de mens zich toen vanuit zijn vroegere androgyne staat in de twee seksen moet hebben 'gescheiden'.

Toen ik de woorden 'achter zich liet' in mijn vorige opmerkingen gebruikte, doelde ik op het feit dat de hogere klassen van monaden langs de opgaande boog sneller vooruitgaan dan de lagere klassen omdat hier de wet van vertraging op de lagere klassen drukt; en de wet van versnelling helpt de hogere klassen van monaden, zoals de menselijke, omdat deze hogere klassen spiritueler zijn. In het alge-

meen kan ook worden gesteld dat de hoogste klassen de voorhoede vormen en de lagere klassen daar achteraan komen. Dit is niet in tegenspraak met het andere feit dat als we alleen naar de geologische ontwikkelingsgeschiedenis kijken, we tot de conclusie komen dat de laagste klassen van monaden, als levende fysieke entiteiten, het eerst kwamen, dan de eerstvolgende hogere, dan de daarna volgende en hogere, enz., tot aan de mens. Dit is een paradoxale uitspraak, maar het zou een uur vergen om een volledige toelichting te geven; ik moet het bij die uitspraak laten en het aan u overlaten om haar aandachtig te bestuderen. Hoewel in een leger de verkenners en soldaten eerst komen, leiden de generaal en zijn staf de veldtocht en bepalen de route en bevinden zich misschien vaak zelf fysiek in de voorhoede. Dit beeld is een onvolkomen illustratie, maar misschien helpt het u.

[Luiden van de gong. Stilte.]



## Bijeenkomst op 12 augustus 1930

*GdeP* – Wilt u alstublieft op de gong slaan. Zijn er binnengekomen berichten die we vanavond moeten bespreken?

*Secretaresse* – Ja.

*GdeP* – Leest u ze maar voor.

*Secretaresse* – ‘Geachte *GdeP* en leraar: Tijdens de voorbereidingen van het symposium over de Boeddha en het onderzoek daarvoor, kregen we de indruk dat er aan het hele leven van de Boeddha een innerlijke betekenis ten grondslag lag, en dat verschillende punten onmiskenbaar esoterisch waren.

Bent u bereid om een KTMG-bijeenkomst te wijden aan de esoterische interpretatie van het exoterische leven van de Boeddha?

We dachten dat als we alleen al door het *exoterische* verhaal over het leven van de Boeddha zo konden worden gestimuleerd en geïnspireerd, het een schitterende en geweldige inspiratie voor ons zou zijn om de werkelijke *esoterische* betekenis van zijn leven te kennen.

De woorden die u afgelopen zondag aan het einde van onze bijeenkomst gebruikte, hebben ons aangespoord om te schrijven en u dit te vragen omdat we denken dat ze de sleutel tot alle kennis bevatten. Omdat u ons zo vaak heeft verteld over de grootsheid van Boeddha’s karakter, en hem aan ons heeft voorgehouden als een verheven voorbeeld, dachten we dat als we meer van de betekenis van zijn leven zouden weten het ons zou helpen om onze latere leraren te begrijpen; en we dachten ook dat uw interpretatie ons zou helpen om ons nog beter bewust te worden van de buddhische luister.

– Een groep toegewijde studenten’

*GdeP* – Vrienden, dit is een mooi bericht. We zullen er een deel van de avond aan wijden. Ik denk echter dat het niet verstandig zou zijn om vanavond alle beschikbare tijd aan dit ene onderwerp te

besteden. Er zijn nog andere redenen waarom het onverstandig is om te veel te zeggen over het leven als mens op aarde van iemand die terecht en volkomen juist ‘het licht van de wereld’ is genoemd.

Hij was een van de twee boeddha's van ons huidige vijfde wortelras. Volgens onze eigen esoterische verslagen nam hij de menselijke vorm aan, dat wil zeggen, hij incarneerde in het lichaam van een jongen in het jaar 643 v.Chr. in een dorp aan de voet van de Himālaya, dat in de oude boeddhistische verslagen gewoonlijk Kapilavastu wordt genoemd. Zijn vader was een Indiase rājā, zijn moeder was een Indiase prinses, de dochter van een Indiase rājā. De naam van de ‘clan’, zoals westerse geleerden het woord gebruiken, waarin hij werd geboren, was de Śākya-clan, en dit woord Śākya verklaart de titel die in latere jaren vaak aan hem werd gegeven, Śākya-muni, de muni van de Śākya's: ‘muni’ is een Sanskrietwoord dat wijze of kluizenaar betekent. De naam van zijn vader was volgens de exoterische legenden Śuddhodana. Dit is een Sanskrietwoord dat ‘zuiver water’ of ‘zuivere stroom’ betekent. De naam van zijn moeder was Māyā, of soms Māyādevī, wat ‘illusie’ betekent. Zijn zoon, het kind waarvan hij de vader was, werd Rāhula genoemd. De naam van zijn vrouw was Yaśodharā, ook een Sanskrietnaam die kan worden vertaald met ‘drager van heerlijkheid’.

Het is duidelijk dat al deze namen direct erop wijzen dat het hele exoterische verhaal van de Boeddha een symbolisch verhaal was, dat laat zien dat hij uit een moeder werd geboren die ‘Illusie’ werd genoemd en een vader die ‘Zuivere Golf’ werd genoemd, met andere woorden ‘Zuivere Inspiratie’, die het voedsel voor de geest is. De naam van zijn vrouw, ‘Drager van Heerlijkheid’, zou dan verwijzen naar een grote geestelijke kwaliteit die hij bezat en die hem omringde. Voorzover ik weet, waren deze namen toch de echte namen van zijn ouders en zijn vrouw. Ik heb geen enkele reden om het algemene exoterische verhaal over zijn geboorte als *volkomen* symbolisch te beschouwen. Elke Sanskrietgeleerde in Europa kent het prachtige en ontroerende verhaal over de Heer Boeddha uit zijn hoofd. Zoals het aan ons is overgeleverd, bestaat veel van het verhaal natuurlijk uit legenden, maar elk deel van deze legendarische overleveringen vindt zijn oorsprong in esoterische feiten.

Zijn zoon, Rāhula, was een uitzonderlijk mens, maar was toch een vierde-ronder, terwijl de Heer Boeddha zelf een zesde-ronder was. Dat wil zeggen dat hij twee ronden vóór was op de normale evolutie van de mensheid in deze vierde ronde – hij was twee ronden op het

evolutiestadium van de meerderheid van de huidige mensheid voortuitgelopen. En dit was werkelijk zo. Zijn innerlijke constitutie was in de loop van eeuwen telkens opnieuw door de hele planeetketen opgeklimmen, en belichaamde zich op elke bol van onze planeetketen, zodat toen deze grote ziel voor het laatst als mens werd geboren, als Siddhārtha van Kapilavastu, het tussenliggende deel van zijn constitutie, of zijn menselijke deel, in feite een zesde-ronder was. Hij was toen zoals de hele mensheid zal zijn in de zesde ronde van de zeven ronden waaruit de hele cyclus van het planetaire manvantara bestaat.

De Boeddha onderwees niet iets nieuws dat door hemzelf was bedacht. Hij onderwees alleen maar de wijsheid van de goden, de geheimen en de verborgen mysteries van het heiligdom, die alleen bekend waren aan enkele ingewijde brahmanen van zijn tijd, maar die zij voor de meerderheid van de mensheid zorgvuldig verborgen hadden gehouden, in overeenstemming met de oude tradities die sinds het punt halverwege het vierde wortelras getrouw waren gevolgd. Hij bracht enkele van deze geheimen in de openbaarheid en nam ze op in zijn schitterende filosofie, en deze geheimen vormen de basiselementen van zijn leringen die tegenwoordig bekendstaan als het boeddhisme. Er is over Gautama de Boeddha gezegd dat hij de incarnatie van wijsheid en liefde zelf was, en deze bewering is juist.

Hij werd in feite niet alleen maar overschaduwd door, maar was het feitelijke zich manifesterende voertuig van zijn eigen goddelijke innerlijke wezen, zijn eigen innerlijke god. Die innerlijke god manifesteerde zich door het menselijke tussenliggende deel, en zelfs door het fysieke voertuig, zodat alleen al zijn verschijning wijsheid, liefde, mededogen en vrede, en de innerlijke buddhische luister uitstraalde. Hij was ook een mens die fysiek gezien bijzonder mooi was, heel veel mooier dan wat mensen in het algemeen een heel knappe man noemen. Hij was lang. Hij had een koninklijke houding. Hij had alle kenmerken van een edel mens waar de innerlijke god doorheen scheen.

U kent allemaal het verhaal hoe hij zelfs als kind al blijk gaf van buitengewone krachten, en een aanzienlijk deel van dit verhaal berust op feiten. Als zesde-ronder was hij zelfs als kind al wat tegenwoordig een genie zou worden genoemd, maar in elk opzicht een genie, niet alleen maar op één gebied zoals het geval is bij enkele van deze wonderkinderen die zo nu en dan worden geboren met een bijzondere gave voor muziek of wiskunde of op een ander terrein. Op alle gebieden van de innerlijke ontwikkeling van de mens gaf hij blijk van de hogere vermogens van de innerlijke god. Dat is de basis van het exo-

terische verhaal over hoe hij zelfs als klein kind zijn leraren verbijs-terde, en de meesters van wijsheid van zijn tijd versted deed staan. Hij scheen alles te weten zonder te hebben gestudeerd, en dat was grotendeels ook zo.

In dit verband kan ik eraan toevoegen dat er heel, heel weinig zesde-ronders zijn – zo weinig dat ze alleen met grote tussenpozen verschijnen. Ze hebben allemaal de buddhische staat bereikt; ze zijn niet noodzakelijkerwijs allemaal boeddha's, omdat boeddha's zesde-ronders in de zevende of laatste graad of fase van de zesde ronde zijn, maar er zijn andere minder ver ontwikkelde zesde-ronders die op heel zeldzame momenten verschijnen. Er zijn ook mensen die vijfde-ronders zijn en die geestelijk niet zo verheven en verstandelijk niet zo vergevorderd zijn als de zesde-ronders, maar deze vijfde-ronders komen vrij vaak voor en ze zijn de opmerkelijke genieën van de mensheid, de werkelijk grote mensen, de hoge en edele geestelijke leraren, de grondleggers van religies en van de grote wereldfilosofieën. In feite is een gevorderde vijfde-ronder wat u een mahātma, een meester, een vergevorderde, zou noemen. Zelfs onder de mahātma's zijn zesde-ronders van de zevende graad zeldzaam. Er zijn er bij die in de eerste stadia van de periode van de zesde ronde zijn, maar de Heer Boeddha zou men een zesde-ronder in het zevende of laatste stadium van de zesde ronde kunnen noemen, en daarom bijna een geïncarneerde god.

Er zijn ook vijfde-ronders die zich in de beginstadia van de ontwikkeling van de vijfde ronde bevinden, en ze kunnen waarschijnlijk worden aangeduid als voortreffelijke of heel uitzonderlijke mannen en vrouwen van een veel hogere geestelijke en intellectuele soort dan de meerderheid van de mensen die natuurlijk tot de vierde ronde horen.

U kent allemaal het verhaal hoe zijn ouders – die verontrust waren door de tekenen van verbazingwekkende wijsheid en intellectuele kracht waarvan hij blijk gaf, en die waren gewaarschuwd door de wijzen uit die tijd die min of meer een geestelijk en verlicht leven leidden, en daarom konden voorzien wat er zou gebeuren – hem aan het gezinsleven probeerden te binden, probeerden te voorkomen dat zijn innerlijke natuur ontwaakte door het verdriet en leed van de wereld. Al deze exoterische verhalen zijn gebaseerd op werkelijke feiten, hoewel de exoterische verhalen min of meer zijn aangedikt. Maar uiteindelijk kwam de tijd dat de boeddha in de jongeman zich duidelijk begon te manifesteren; en toen dat gebeurde, werd hij, nadat zijn zoon Rāhula was geboren, zelfs als jongeman al verlicht. Hij verliet

zijn huis, trok de Himālaya in, probeerde de ene na de andere trainingsmethode uit, onderzocht alle dingen, op zoek naar wijsheid, op zoek naar het grotere licht. Terwijl hij zich meer en meer in zijn eigen innerlijke wezen terugtrok, werd hij meer en meer beschenen door de goddelijke pracht en uitstraling van de innerlijke god, totdat hij op een dag ging zitten onder de Bo-boom, zoals deze wordt genoemd, de bodhi-boom – dat wil zeggen, de boom van wijsheid, die zo wordt genoemd omdat hij daar de volledig ontwaakte Boeddha werd.

Toen hij nog een kind was, voorspelden de wijzen uit die tijd, en dit hadden ze juist, dat hij òf een boeddha zou worden die door zijn leringen de wereld zou doen schudden, die het hart van de mensen zou wakker schudden – òf een ‘chakravartī’. Een chakravartī wil zeggen iemand die ‘het wiel ronddraait’, en deze term wordt gebruikt voor de grote wereldkoningen – ‘wereldveroveraars’ is de manier waarop het oorlogszuchtige westen de term gewoonlijk verklaart. Maar al deze chakravartī’s zijn, ethisch gezien, goede mensen, edele mensen, niet alleen maar wereldveroveraars die worden gedreven door ambitie en het verlangen om te willen heersen en bezitten.

Onder de bodhi-boom, op dat betekenisvolle moment, ging de innerlijke boeddha het bewustzijn van de uiterlijke mens binnen, en de Boeddha was vanaf dat ogenblik gemanifesteerd. Daarna begon hij aan zijn omzwervingen, zijn pelgrimstocht door India, terwijl hij onderwees, discipelen om zich heen verzamelde, maar voortdurend onderwees, onderwees, en onderwees. Hij onderrichtte de esoterische wijsheid, die toen heel geheim werd gehouden door de weinige brahmanen uit zijn tijd die haar kenden. Hij onderwees haar, lichtte haar toe, ontwikkelde haar, zette haar uiteen, en diegenen die edel genoeg waren om dit te ontvangen, en die hem omringden als zijn gekozen leerlingen, werden de arhats, een Sanskrietwoord dat de ‘waardigen’ betekent, dat wil zeggen, de gekozen discipelen die de leraar omringden, en die de bewaarders van zijn verheven stelsel werden, voorzover hij in staat was het aan hen door te geven.

Zo gingen de jaren voorbij. Hij had in het land veel in beweging gebracht. Uit alle windstreken stroomden leerlingen naar hem toe. Zijn naam werd alom bekend. Hij verrichtte wonderen, en daden van menslievendheid. Hij onderwees de boodschap van liefde en mededogen en medelijden, van oneindige, grenzeloze liefde die het hele universum omvat. Hij onderwees het essentiële ééNZijn, het geestelijk-goddelijke ééNZijn, van alle dingen, het geestelijk-goddelijke ééNZijn van de mens en het geestelijke heelal. Hij stuurde zijn discipelen twee

aan twee door heel India, en vertelde hen om nog verder te trekken, wat ze in die tijd en ook in latere eeuwen in veel gevallen deden.

De legende vermeldt dat toen hij tachtig jaar oud was en zijn haar wit was geworden, hij op een dag ging liggen, en volgens de boeddhistische geschriften waren zijn laatste woorden: ‘Mijn broeders, alle dingen zijn samengesteld. Werk vol toewijding aan uw eigen verlossing.’ Toen ging hij op in nirvāṇa: hij ging door alle bewustzijnsniveaus van het menselijke niveau tot aan het hoogste geestelijke niveau, daalde de trap van bewustzijn weer af, en opende zijn ogen, en keek om zich heen. Hij beklom nog een tweede keer de treden van bewustzijn naar het goddelijke en daalde de treden weer af, opende zijn ogen en keek naar zijn discipelen die hem omringden. De derde keer beklom hij alle treden van bewustzijn naar het goddelijke en volgens de exoterische legenden ging de Gezegende toen heen.

Onze eigen esoterische verslagen zijn anders. Wat ik zojuist heb beschreven is wat er werkelijk gebeurde toen hij in het fysieke lichaam stierf, maar dat vond plaats twintig jaar nadat hij nirvāṇa op tachtigjarige leeftijd had bereikt. Dus werd de Heer Boeddha als mens honderd jaar oud, en zijn fysieke lichaam stierf toen hij honderd jaar was, nadat hij op zijn tachtigste nirvāṇa had bereikt.

Omdat hij volgens de westerse christelijke tijdrekening in 643 v.Chr. werd geboren, stierf zijn fysieke lichaam in 543, en het was dus in 563 dat hij nirvāṇa bereikte. In deze feiten ligt de vergissing die de zuidelijke school van het boeddhisme maakt, door het nirvāṇa van de Heer Boeddha, dat hij op tachtigjarige leeftijd bereikte, te verwarren met het werkelijke sterven of, beter gezegd, het afwerpen van het fysieke voertuig – zijn dood.

Hij leefde nog twintig jaar na zijn nirvāṇa, maar onttrok zich aan het zicht van de mensen, en onderwees alleen enkele van zijn uitverkoren arhats. Met andere woorden – en ik zal het heel onomwonden zeggen – hij trok de Himālaya in, en ging naar Śambhala waar hij de Chef is. U heeft me Śambhala eerder horen noemen. Op het moment dat hij zijn fysieke lichaam afwierp bleef hij bestaan – en hij bestaat nog steeds – als een *nirmāṇakāya*, nauwkeuriger gezegd als de boeddha van het vijfde wortelras, of nog nauwkeuriger gezegd, als een van de twee boeddha’s van het vijfde wortelras – de eerste. Deze boeddha is op dit moment het geestelijke hoofd van de Grote Witte Loge. Hij bestaat nog steeds als een *nirmāṇakāya*, en is bekend aan en staat voortdurend in contact met de mahātma’s en chohans. Hij is daarom onze eigen hoogste leider, en hij kan in feite de stille wachter van ons

vijfde wortelras worden genoemd. Niet de stille wachter van de planeet, maar van ons vijfde wortelras.

Houd deze paar feiten in gedachten, die ik u zo kort mogelijk heb proberen te schetsen om niet te veel tijd in beslag te nemen. U zult onmiddellijk zien waarom de mahātma's in *De Mahatma Brieven*, samengesteld door Trevor Barker, veelvuldig spreken over 'onze Heer', en daarmee bedoelen ze de Heer Sanggyas, wat de titel is die in Bodyul of Tibet aan de Heer Boeddha wordt gegeven, en waarom ze hem ook 'onze Chef' noemen. Dit is ook de esoterische reden waarom de titel van Sinnetts eerste boek *Esoteric Buddhism* was, een titel die in feite door de leraren zelf was gekozen, en die door H.P. Blavatsky werd gebruikt, omdat deze titel een letterlijke waarheid bevatte.

De esoterisch-exoterische religie die de Heer Boeddha onderwees toen hij in een lichaam onder de mensen op aarde werkte, en die boeddhisme wordt genoemd, is de uiterlijke vorm van de oude wijsheid-religie van de mensheid. Daarom is het de meest verheven en de edelste van alle exoterische religies in de geschiedenis geweest, en het is zelfs nu de religie die het minst is ontaard. Bovendien lag er in deze titel 'Esoteric Buddhism' waarheid besloten. Er is een *esoterisch boeddhisme*, en iedereen die de feiten kent kan eenvoudig stilletjes lachen wanneer de wijsneuzen uit het westen, die denken dat ze alles over het boeddhisme weten, exoterische geschriften van het boeddhisme en zelfs de woorden van de Heer Boeddha aanhalen, en zeggen dat er geen *esoterische* school van de Boeddha was. Er was er wel degelijk een, maar ze was werkelijk esoterisch, en daarom is ze tegenwoordig niet bekend. Ik vraag me af wat deze westerse geleerden denken. Als ze werkelijk esoterisch was, spreekt het voor zich dat ze er niets over zouden weten op basis van de exoterische geschriften.

Diegenen van u die de theosofie bestuderen, zullen de volkomen logische noodzaak inzien van een esoterische leer, van een esoterische school waarin de diepere leringen worden gegeven: de diepere, meeromvattende, grotere geheimen van het heelal en van de samenstelling van de mens, die in het openbaar niet kunnen worden bekendgemaakt omdat ze niet kunnen worden begrepen zonder dat men tenminste enige werkelijke esoterische training heeft ondergaan.

Toen HPB enkele jaren later in haar *Geheime Leer* schreef over de vergissing die was gemaakt in de titel van Sinnetts *Esoteric Buddhism*, was het heel wijs en verstandig dat ze dit deed. Ieder woord dat ze schreef was waar, maar toch strooide ze met opzet diegenen 'zand in

de ogen' die dachten dat ze veel wisten, zodat ze werden verblind en daardoor konden ze de waarheid niet zien. Ik heb soms dezelfde tactiek gebruikt. Wanneer ik constateer dat er over een esoterische lering wordt getwist, of dat ze wordt bespot, of verkeerd wordt voorgesteld, dan probeer ik niet de fout recht te zetten door het te ontkennen, of het te verklaren, maar zeg ik zoiets als: 'Ja, natuurlijk, dat is de manier om ertegenaan te kijken', ogenschijnlijk maar niet feitelijk instemmend met het trotse hersenverstand dat het niet kan begrijpen omdat het dat niet wil. Het is een oude regel in onze School dat wanneer een lering verkeerd wordt begrepen of het gevaar bestaat dat ze wordt misbruikt, deze moet worden versluierd. Het is verstandig om dit te doen. Toen HPB zei dat als Sinnett zijn boek *Esoteric Bodhism*, of *Esoteric Buddhism*, dat wil zeggen 'esoterische wijsheid', zou hebben genoemd, de titel de leringen van de meesters juist zou hebben uitgedrukt, was dat tot op zekere hoogte een juiste bewering. De titel die oorspronkelijk aan het boek werd gegeven was niettemin juist, want het was inderdaad de esoterische leer van de Heer Boeddha die de meesters in gedachten hadden toen ze Sinnett de kennis gaven die hij ontving. Het was in feite *Esoteric Buddhism*.

Kolonel Olcott legde 'pansil' af, een Pālitem die betrekking heeft op de vijf geloften van het boeddhisme; met andere woorden, hij werd een boeddhist. Hij deed dit in Ceylon, en min of meer tegelijkertijd legde onze eigen geliefde HPB 'pansil' af, de vijf geloften, en werd een exoterische boeddhist. Ze hadden hun eigen redenen om dit te doen. Toch zegt HPB in haar *Sleutel tot de Theosofie* en op andere plaatsen heel duidelijk dat theosofie geen boeddhisme is. Ze is geen brahmanisme. Ze is geen christendom. Ze is geen taoïsme. Ze is geen confucianisme. Ze is niet de oude religie van de Magi, of die van Zarathoestra; en ook niet de religie van de oude Egyptenaren. Natuurlijk niet, want ze is het hart van alle. Ze is geen enkele specifieke exoterische religie, maar ze is de esoterische wijsheid achter alle. Daarom is ze in feite boeddhisme, brahmanisme, taoïsme, de leer van Zarathoestra. Ze is deze allemaal, maar geen ervan in het bijzonder.

Ziet u op wat voor een dubbelzinnige manier deze dingen soms moeten worden verteld aan een onwetend en niet-onderwezen publiek? U moet subtiel kunnen denken, subtiel de feiten presenteren, maar nooit onwaarheden vertellen. Dat is tegen de Wet. Vertel altijd de waarheid, maar vertel niet de hele waarheid. Soms is het aan te raden om de waarheid zo te vertellen dat de innerlijke geheimen niet worden prijsgegeven. Maar vertel nooit iets dat niet waar is. Soms is



het verstandig een lering terug te nemen, en de manier waarop dat wordt gedaan is door haar te verhullen met een latere verklaring. De latere verklaring is volkomen waar, maar het is alsof de eerste verklaring, die dieper ging en meer waarheid bevatte, wordt versluierd.

Dat wordt voortdurend gedaan, en op deze manier zijn sommige van de meest esoterische leringen van de oude wijsheid op bepaalde tijden uit de wereld teruggetrokken. Het hersenverstand van degenen die er kennis van nemen, beschouwt de latere verklaring als het grotere licht, in plaats van als het kleinere licht, en gaat dus doelbewust aan het grotere licht voorbij. Mensen vergeten.

Zelfs de Heer Boeddha met zijn goddelijke wijsheid en goddelijke liefde maakte kleine vergissingen in zijn leven. In zijn geestelijke verlangen de mensen waarheid, licht, liefde en vrede te geven, ging hij bij enkele gelegenheden iets te ver, opende hij de deuren een beetje te ver – en hierin schuilt altijd gevaar, groot psychisch en geestelijk gevaar. Daarom deed hij later hetzelfde wat zijn voorgangers, de boeddha's van de andere wortelrassen, in soortgelijke gevallen deden, en waarschijnlijk wat de boeddha's van het zesde en zevende wortelras zullen doen. Om recht te zetten wat hij in zijn grenzeloze liefde voor de mensheid had gedaan, voorzag hij in, werd hij, was hij, het tussenliggende deel van de avatāra Śaṅkarāchārya. Śaṅkarāchārya leefde ongeveer een halve eeuw nadat de Boeddha zijn fysieke lichaam had achtergelaten.

U zult zich herinneren dat een avatāra een goddelijk wezen is, dat het tussenliggende deel of de menselijke ziel van de Boeddha verlicht of 'overschaduwet', en deze combinatie werd in een fysiek lichaam geboren. De leringen van Śaṅkarāchārya waren over het geheel genomen precies zo dat ze die kleine overmaat aan esoterische wijsheid rechtzetten, die de Boeddha had gegeven in zijn grenzeloze medelijden met en liefde voor de mensheid. Śaṅkarāchārya onderwees de Advaita-Vedānta, dat deel van het Vedāntastelsel in India dat de Advaita wordt genoemd, de niet-dualistische Vedānta. In essentie lijkt dit zoveel op boeddhisme dat boeddhisten door hun vijanden vaak Vedānta-aanhangers in vermomming worden genoemd, en de volgelingen van de Advaita-Vedānta worden door hun vijanden vaak vermomde boeddhisten genoemd.

Enkele honderden jaren na Śaṅkarāchārya werd er in Palestina een jongetje geboren. Ook hij was een avatāra. Een god had gewacht op het moment om zich te manifesteren in de menselijke sfeer van bewustzijn, en de Heer Boeddha gaf als nirmāṇakāya zijn menselijke

ziel om het tussenliggende deel te verschaffen, zodat dit goddelijke beginsel of deze god zich op aarde kon manifesteren. Dit tussenliggende beginsel met zijn goddelijke metgezel incarneerde vervolgens in dit jongenslichaam. Er is een boeddha voor nodig, of in ieder geval iemand die in de meeste opzichten even verheven is als een boeddha, om een goddelijk wezen in staat te stellen zich in menselijke vorm te manifesteren – dit is een avatāra. Deze tweede avatāra werd in de eeuwen erna Jezus de Christus genoemd.

Onze Heer verblijft nog steeds als Chef in Śambhala en bestaat als een nirmānakāya. Hij waakt nog altijd over de geestelijke bestemming van ons eigen vijfde wortelras, omdat hij de eerste van de twee boeddha's is die in ons vijfde wortelras zullen komen. De tweede boeddha komt pas aan het einde van ons vijfde wortelras. Dat zal over vele honderdduizenden jaren zijn, in feite over miljoenen jaren; nog ongeveer drieënhalf of vier miljoen jaar zal ons eigen vijfde wortelras op aarde blijven bestaan. Maar op dit moment, ongeveer op het punt halverwege ons eigen vijfde wortelras, worden de zaden in de grond van het vijfde wortelras uitgestrooid, en deze zaden zullen uitgroeien en het begin van het zesde wortelras vormen. En het was de Heer Boeddha die voor het zesde wortelras dit zaad begon te zaaien. Dat is een van de plichten van de eerste boeddha van elk wortelras.

Over de Boeddha Sanggyas, zoals de Tibetanen hem noemen, kunnen nog veel meer verbazingwekkende mysteries worden verteld. U heeft natuurlijk gehoord over de reïncarnaties van de levende boeddha's in Bodyul, in Tibet. Dit betekent niet dat de nirmānakāya, Gautama de Boeddha, het geestelijke beginsel is dat van teshu lama op teshu lama overgaat, of van dalai lama op dalai lama, of een rol speelt bij de in feite vele tientallen voorbeelden in Tibet van een levende boeddha die een nieuw lichaam binnengaat. Dat is niet wat er bij deze reïncarnatie van de 'levende boeddha's' gebeurt. Daarbij gaat het erom dat er naast de twee boeddha's van elk wortelras nog andere hoge en verheven geestelijke mensen zijn, die geen boeddha's zijn, maar op weg naar het boeddhaschap. Ze worden bodhisattva's genoemd, een Sanskrietwoord dat betekent 'waarvan de essentie bodhi, wijsheid, is'; het woord bodhi komt van de Sanskrietwortel waarvan het woord boeddha komt. Deze bodhisattva's hebben verschillende niveaus of graden van geestelijke ontwikkeling. Sommigen zijn heel hoog, anderen niet zo hoog, en weer anderen zijn nog minder hoog, ze zijn van een lagere graad, maar niettemin zijn ze allen vergevorderde geestelijke mensen, en allen hebben recht op de naam

bodhisattva. Ze zijn allemaal chela's van de ras-boeddha die op dat moment de leiding heeft over de geestelijke krachten van dat ras. Daarom zijn op dit moment deze bodhisattva's de discipelen van de Heilige, de Gezegende, die de wereld Gautama de Boeddha noemt.

Deze reïncarnaties van de 'levende boeddha's' in Tibet zijn een feit. In de gevallen waarin dit werkelijk gebeurt, kunnen deze bijzondere mensen het lichaam verlaten wanneer de tijd daarvoor aanbreekt of wanneer ze het lichaam waarin ze op dat moment leven en werken en onderwijzen, willen verlaten om een ander lichaam aan te nemen. Het kan zijn dat de overgang plaatsvindt naar het lichaam van een klein kind, dat pasgeboren is of binnenkort wordt geboren, of de overgang kan plaatsvinden naar het lichaam van een jongeman, of zelfs naar een volwassene. Maar ze kunnen het doen als ze dat willen. Het oude lichaam wordt eenvoudig afgelegd, sterft, zoals de mensen zeggen; en alle overige delen van de constitutie van dat individu gaan feitelijk over naar het nieuwe fysieke lichaam.

Zijn er vragen die iemand hierover wil stellen voordat we een ander onderwerp aansnijden?

*Vr.* – Wilt u iets meer vertellen over de relatie tussen het boeddhisme en het christendom zoals het oorspronkelijk aan de wereld werd gegeven?

*GdeP* – De oorspronkelijke leringen van de avatāra die men later Jezus noemde, of Jezus de Christus, waren in al hun essentiële beginselen precies dezelfde als die van het boeddhisme, wat alleen maar wil zeggen dat de essentiële beginselen van beide de guptavidyā van de oudheid zijn, de wijsheidsleer, de wijsheid-religie van vervlogen eeuwen. Maar het onderricht en de levenstaak van Jezus bleken al heel snel een mislukking te zijn. Dit moest zo zijn.

De cyclische tijd voor de avatāra was aangebroken. Hij verscheen toen, maar alles werkte tegen de geestelijke krachten waarvoor de avatāra de weg vrijmaakte. De cyclussen van beschaving waren in een neergaande fase, vooral in geestelijk en psychisch opzicht, en binnen honderd jaar na de dood van de avatāra Jezus was het stelsel van leringen dat hij had achtergelaten, ontaard. Zijn discipelen schoten in bijna alle gevallen tekort. In veel gevallen begonnen ze te streven naar aanzien en macht voor zichzelf. Ze lieten toe dat hun onderscheidingsvermogen en hun liefde voor de mensheid werden verdraaid en verwrongen door wat volgens hen een goed motief was, alleen om meer bekeerlingen te maken, om meer aanhangers te

winnen. Zodoende verduisterden ze de oorspronkelijke leringen en veranderden ze zelfs. Ze veranderden ze zó dat ze in hun ogen eenvoudiger zouden zijn en gemakkelijker konden worden begrepen. Ze namen er heel veel extern materiaal in op; dit materiaal bevatte leringen die van oorsprong geestelijk waren maar die later waren ontaard, en ze verweefden het met de edele leringen van de Stichter. Er werden boeken geschreven, eenvoudige boeken, en om ze gemakkelijker begrijpbaar te maken, werden ze in een halfmythologische en mystieke stijl verwoord. Dit waren de originelen van de evangeliën. Ze namen enkele van de leringen van de mysteriescholen, die volkomen waar en prachtig en geestelijk waren, en weefden rondom de figuur van de mens, de avatāra, de mens-avatāra Jezus, die ze al begonnen te vergeten, al deze externe zaken, deze mysterieleringen en -rituelen. Zo slaagden ze in hun volkomen achtenswaardige maar heel kortzichtige verlangen om hun religie gemakkelijker begrijpbaar te maken. Ze slaagden erin om een puur exoterische religie te vormen.

Dit proces zette zich enkele honderden jaren voort, zodat, toen de werkelijke innerlijke verlichting was vergeten, alleen deze mystieke leringen overbleven, deze halfesoterische, halfexoterische leringen, die in de begintijd in de christelijke geschriften waren opgenomen, vooral in wat later de evangeliën werden genoemd.

Er werden misschien tientallen evangeliën geschreven, maar uiteindelijk kregen er maar vier de status van canonieke geschriften – *Mattheus*, *Marcus*, *Lucas*, en *Johannes*. Waarschijnlijk bleven ze bestaan omdat ze het meest geliefd en het meest waardig waren. Aan deze vier evangeliën werden bepaalde andere geschriften van aanhangers van het christelijke geloof uit die beginperiode toegevoegd, en deze geschriften kregen de namen van enkele van de eerste discipelen van Jezus of van schrijvers die hem volgden. Dit was het geval met de *Handelingen* van Paulus, en zijn *Brieven* aan de Romeinen, de Efeziërs, de Filippenzen, en Galaten, enz.; en ook de *Brief* van Jacobus. Aan de verzameling van geschriften of werken die zo bij elkaar waren gebracht werd tenslotte de *Apocalyps* toegevoegd, een kabbalistisch geschrift dat heel geliefd was bij enkele mystiek georiënteerde mensen van die tijd. Wat later de christelijke canonieke geschriften werden, werd waarschijnlijk definitief vastgesteld op of rond het moment van het eerste Concilie van Nicea.

Op dat moment was het christendom in feite een dogmatisch geloof geworden, even exoterisch als het nu is, en in een bepaald opzicht exoterischer dan het nu is. In het Romeinse Rijk, zoals de

geschiedkundigen van die tijd ons meedelen, vonden toen op grote schaal godsdiensttwisten plaats: iedere sekte bestreed iedere andere sekte; bisschoppen en afgevaardigden naar religieuze concilies of conventies reisden voortdurend heen en weer door het hele Romeinse Rijk. Omdat ze het recht hadden, tenminste op een iets later moment, om gebruik te maken van de postdienst van het rijk, die in die tijd bestond uit gezadelde paarden en wagens, begonnen zelfs de rijksambtenaren luid te klagen dat de staatszaken niet langer efficiënt konden worden afgehandeld, want de boodschappers van de staat werden verhinderd van de postdienst gebruik te maken omdat de horden bisschoppen en hun gevolg en de diakenen overal naartoe reisden, elkaar van concilie naar concilie achterna jaagden. Deze tijd vertoonde een volmaakt schimmenspel van religieuze ideeën en chaotisch enthousiasme.

*Vr.* – Mogen we iets meer weten over de aard van deze zaden die worden voorbereid of die in de bodem zullen worden uitgestrooid rond het punt halverwege de evolutie van ons wortelras?

*GdeP* – Ja. Het is een heel moeilijk onderwerp om uit te leggen omdat de gedachten zo uitzonderlijk zijn, maar ik zal het proberen. In de eerste plaats betekent het dat, voorzover karma dit toestaat, bepaalde mensen worden geholpen om een kern van meer geestelijk georiënteerde mensen te vormen. Dit betekent niet dat deze mensen speciaal worden bevoorrecht, want in het karma kan vanzelfsprekend niet worden ingegrepen; in feite worden alleen diegenen die karmisch gereed zijn voor deze toename in geestelijke groei door ons Hoofd en zijn helpers geholpen. Dit betekent dat er zelfs in ons huidige vijfde wortelras bepaalde mensen zijn die iets verder zijn gevorderd op het pad van geestelijke evolutie dan anderen, en zij worden door de eeuwen heen nauwlettend gadeslagen en geleid. Zodra ze als individu in een bepaald leven worden aangetroffen, zodra een glimp van de buddhische luister wordt opgevangen, worden ze voorzover mogelijk beschermd en begeleid. Ze worden geïnspireerd om een beter leven te leiden, zich te ontwikkelen, te groeien, voorzover karma dat toestaat. Ze krijgen speciale instructies, speciale training.

Gewoonlijk weten diegenen die deze zegeningen ontvangen dat helemaal niet. Niettemin zijn ze de menselijke zaden die worden voorbereid om een begin te maken met het zesde wortelras. Ze zullen de pioniers van het zesde wortelras zijn en zijn dat in feite al. Onder deze zaden kunnen altijd een paar enkelingen worden gevon-

den die nog verder zijn gevorderd dan deze speciale menselijke zaden, de enkelingen die de voorhoede van de anderen vormen, en zij zijn het die chela's worden.

Daarom hoort het tot de taak van de eerste boeddha van elk wortelras om te beginnen met de voorbereiding van het menselijk zaad voor het volgende wortelras. Dat is een deel van zijn grote plicht. De eerste van de twee boeddha's van elk wortelras komt ongeveer rond het punt halverwege de evolutie van zijn wortelras, en hij geeft het licht dat hij brengt door aan ontvankelijke geesten, die op hun beurt dat licht van hand tot hand, van geest tot geest, van ziel tot ziel doorgeven. Op die manier worden mensen geestelijk geleid, en de rassen van de toekomst in hun aanvang gevormd. U bent, naast anderen op andere plaatsen in de wereld waar groepen van onze eigen Orde eveneens worden onderwezen, de zaden van het zesde wortelras. Het is niet alleen in Californië, zoals onze broeders van de Adyar Society leren, dat de zaden van het zesde wortelras worden gezaaid. Dit zaaïen of deze voorbereiding vindt over de hele wereld plaats. Maar het is in zowel Noord- als Zuid-Amerika, en vooral in het noorden om een reden die ik u al heb uitgelegd, dat deze menselijke zaden het meest zorgvuldig worden beschermd en gecultiveerd. Het is echter waar dat het eerste onderras van het zesde wortelras niet alleen in het noordelijke deel van het Amerikaanse continent zal wonen, maar dit eerste onderras van het zesde wortelras zal bovendien langs de westkust worden geboren – niet noodzakelijk in Californië, maar langs de hele kust van de Grote Oceaan van Noord- en Zuid-Amerika.

Zijn er nog meer vragen over dit onderwerp, of zullen we overgaan op een ander thema?

*Vr.* – Begreep ik uit wat u zo-even heeft gezegd dat het bij het samenstellen van de christelijke geschriften niet opzettelijk de bedoeling was om mensen te misleiden, maar dat er eenvoudig veel verwarring en onwetendheid was?

*GdeP* – Dat is min of meer waar. Er zijn misschien een paar gevallen van opzettelijke misleiding geweest. Persoonlijk denk ik dat er zulke gevallen waren waarin opzettelijk bedrog werd gepleegd, maar dit was ongetwijfeld te wijten aan de invloed van de broeders van de schaduw. Maar deze onwetendheid die u noemt, en ook deze overdreven vriendelijkheid van de eerste christenen, alsook hun overmaat aan onbeheerst enthousiasme, werden als een vruchtbare bodem gebruikt door de broeders van de schaduw, die veel kracht

kunnen uitoefenen wanneer de tijd daarvoor rijp is. Juist door deze onwetendheid en dit enthousiasme dat niet door wijsheid werd geleid, raakte het christendom binnen honderd jaar na de dood van Jezus de avatāra in verval. Niettemin had hij zijn werk gedaan. Er bleef voldoende van zijn invloed en leringen over als geestelijk voedsel voor de verduisterde zielen van de Europese volkeren tijdens de donkere Middeleeuwen – voldoende om een klein brandpunt van licht te verschaffen, hoe zwakjes dat licht ook scheen. Deze donkere tijden hadden een betrekkelijk onduidelijk religieus gedachtegoed nodig. Een groter licht zou niet zijn geaccepteerd, omdat het niet zou zijn begrepen.

*Vr.* – Ik zou graag iets willen weten over de cyclussen die zo'n tragedie in de geschiedenis van de mens zoals het mislukken van het werk van een avatāra mogelijk hebben gemaakt. Het moet een vreemde aaneenschakeling van oorzaken zijn geweest die deze cyclussen van religie heeft teweeggebracht.

*GdeP* – Dat was ook zo. Het was kaliyuga – gebeurtenissen die min of meer aan het begin van het kaliyuga plaatsvonden. De geschiedenis van een ras omvat het verhaal van een opkomst, een hoogtepunt in kennis en macht, en dan een periode van verval. Hetzelfde geldt voor elk land, voor elk volk, en voor elk individueel mens. Hetzelfde geldt voor ons allemaal met betrekking tot ons lichaam: geboorte, groei, vitaliteit, het normale leven, activiteit, een toename van verstandelijke vermogens, en het bereiken van een hoogtepunt van fysieke kracht en mentale energie, en dan een geleidelijke afname van kracht, en tenslotte verval en dood. Dat is de natuurwet. De avatāra Jezus kwam op een moment dat de cyclussen – niet slechts één maar een verzameling van vier of vijf verschillende cyclussen – zich op de neergaande boog bevonden, naar beneden liepen. Het was niet zijn schuld. Zo moet men de zaak niet bekijken. Hij kwam tijdens de neerwaartse fase van een cyclus om tenminste enige zaden van geestelijk licht te zaaien, op een moment dat voorafging aan een periode die geestelijk duister zou zijn.

Er wordt in zulke gevallen door de leraren meestal meer dan één poging gedaan, zodat wanneer de ene volledig mislukt er hulp zal komen uit een andere bron. Neem als voorbeeld de volkeren rond de Middellandse Zee die hun licht aan de Europese volkeren van het noorden en het westen moesten doorgeven, en kijk naar de geschiedenis van het mithraïsme dat wat macht en invloed betreft het chris-

tendom dicht naderde – in feite zo dicht dat alleen door een speling van het lot het christendom de overhand kreeg op het mithraïsme.

Vlak voordat het mithraïsme ten onder ging door oorzaken die inherent waren aan het stelsel zelf, slaagde het er bijna in om de staatsreligie van het Romeinse Rijk te worden, want het werd toen algemeen aanvaard door de machthebbers, door het leger van het Rijk, en door alle ambtenaren van het Rijk. En het mithraïsme – zal ik u zeggen waarom het mislukte?

*Vele stemmen* – Ja.

*GdeP* – Het was wat verder ontwikkeld dan het christendom, iets spiritueler, en heel wat esoterischer; en omdat de cyclussen snel naar beneden gingen, verloor het uiteindelijk zijn greep op het hart en het denken van de mensen – en toen het uiteenvallen van het Romeinse Rijk eenmaal was begonnen, gebeurde dat heel snel. Honderd jaar voordat het ten onderging had het mithraïsme bijna de status van officiële religie van het Romeinse Rijk verkregen. Het christendom ging uiteindelijk overheersen omdat het een meer tolerante en inschikkelijke geest had, en eenvoudiger leringen en minder krachtige beginselen voor het denken en handelen – maar deze leringen en beginselen waren niettemin geschikter voor die tijd en omgeving en omstandigheden dan die van het mithraïsme.

*Vr.* – Is het juist te zeggen dat het opsplitsen van de Theosophical Society een gebeurtenis was die, wat de menselijke natuur en de heersende omstandigheden betreft, te vergelijken is met wat er in het christendom gebeurde? Is er enige overeenkomst tussen die twee?

*GdeP* – Er is een overeenkomst. De overeenkomst ligt in de opsplitsing in verschillende groeperingen, in verschillende sekten – want er zijn tegenwoordig in de theosofische beweging werkelijk sekten. We moeten de waarheid onder ogen zien. We moeten theosofie zuiver, ruim, diep en edel houden, en zelf ruim van hart en vergevensgezind zijn in ons werk. We moeten het werk van de meesters doen!

Maar er is dit verschil in de parallel die u heeft getrokken tussen het christendom en de hedendaagse theosofische beweging: in onze theosofische beweging, die nu al deze verschillende theosofische organisaties omvat, is het uiteenvallen in deze verschillende groeperingen doelbewust bewerkstelligd. Waarom? Omdat de leraren wisten dat indien bepaalde mensen niet apart werden gezet – ik bedoel



diegenen waarop men kon vertrouwen – ze zouden worden verzwolgen, verloren zouden gaan, in de wirwar van religieus en psychisch bijgeloof, die al vóór Judge stierf de theosofische beweging begon binnen te dringen.

*Vr.* – In *De Oceaan van Theosofie* spreekt Judge over de Boeddha als een avatāra. Was dit omdat hij het voertuig van zijn eigen innerlijke god was?

*GdeP* – De Boeddha als een avatāra? Uw vraag is heel moeilijk te beantwoorden. De Boeddha was technisch gesproken geen avatāra, maar in een bepaald opzicht was hij het wel. Dit is de verklaring, indien ik het u duidelijk kan maken. De boeddha per se is een geestelijk beginsel, een straal van de stille wachter van de planeet. Deze straal is afkomstig uit wat een hemelse boeddha wordt genoemd. Wanneer deze straal een verheven en edel mens verlicht, een mens met al zijn zeven beginselen die op aarde als mens wordt geboren, heeft u een mānushya-boeddha, of menselijke boeddha. Dit was het geval met Siddhārtha, Gautama de Boeddha. Hij werd als mens geboren, hoewel hij een zesde-ronder was. Maar deze buddhische straal verlichtte hem vrijwel op dezelfde manier als dat de mānasaputra's de onontwikkelde denkvermogens van het derde wortelras binnengingen en hen verlichtten en inspireerden. Dus ongeveer op dezelfde manier verlichtte deze straal van de stille wachter Śākyamuni, en in deze betekenis incarneerde deze straal in hem.

In principe ontstaat een avatāra technisch gesproken door hetzelfde proces. Daarom was de Boeddha in die zin een avatāra, maar hij werd dit door een straal van de hemelse boeddha; terwijl strikt gesproken, technisch gezien, een avatāra een goddelijk wezen is dat door het tussenliggende psychische gestel van de boeddha heen schijnt, dat speciaal voor dat doel incarneert in wat als een menselijke baby zal worden geboren. Een avatāra is daarom niet een volledig zevenvoudig wezen dat wordt geboren zoals dat bij mensen gebeurt.

Een avatāra heeft geen karma uit het verleden, werd nooit eerder geboren, zal nooit meer worden geboren. Hij lijkt op een schitterende vlam die langs de horizon schiet, de aarde een tijdje verlicht en dan weer verdwijnt. Een avatāra heeft geen vroeger karma, heeft geen toekomstig karma, werd nooit eerder geboren, kan niet meer opnieuw worden geboren. Met andere woorden, een avatāra is een verheven daad van witte magie die wordt verricht om op bepaalde cyclische tijden goddelijke invloeden en licht naar de aarde te brengen.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen over de avatāra’s van Vishṇu? Volgens de Indiase leringen reïncarneerde Vishṇu als het everzwijn, de dwerg, de schildpad, en ook nog als andere avatāra’s – vele keren, en hij zal opnieuw terugkeren. Is Vishṇu niet een god? Hebben de goden niet een verleden en ontwikkelden ze zich niet in een eerder manvantara? Ik dacht dat u nu misschien alleen over evolutie in dit manvantara sprak. De opeenvolging van avatāra’s vormt een ingewikkeld probleem.

*GdeP* – Uw vraag is niet erg duidelijk, maar ik denk dat ik u begrijp.

*Vr.* – U zegt dat de straal naar beneden schoot. U heeft dat eerder gezegd, en ik heb er veel over nagedacht in verband met de terugkerende avatāra’s van Vishṇu.

*GdeP* – Ik denk dat ik uw vraag nu beter begrijp. Ik heb in het algemeen gesproken over een individu dat op aarde een avatāra is. Maar het goddelijke deel van de avatāra heeft natuurlijk een verleden; de god heeft ook een oneindige toekomst, evenals hij een oneindig verleden heeft. Dit geldt ook voor de Boeddha. Maar die specifieke daad van verheven witte magie, die deze bijzondere en tijdelijke samenstelling op aarde die een avatāra wordt genoemd voortbrengt, is deze flits van geestelijk licht op aarde.

Het is te vergelijken met een scheikundige die bepaalde chemische elementen bij elkaar brengt om een of andere stralende vlam voort te brengen. Die vlam heeft geen bestaan als een entiteit, niet vóór ze wordt geproduceerd en niet erna. Ze komt en is weer verdwenen. Maar Vishṇu is een goddelijke kracht, een god zo u wilt, een van de drie fundamentele godheden van het zonnestelsel, die voortkomt uit het hart van het zonnestelsel of de zon, en op bepaalde momenten stuurt deze goddelijke kracht vanuit zichzelf een straal om zich te manifesteren als een of meer van deze avatāra’s die u noemde. Natuurlijk heeft het goddelijke deel van de avatāra een verleden, een heden en een toekomst, evenals elk ander monadisch centrum of elke andere entiteit.

*Vr.* – Een paar jaar geleden werden er verhalen gepubliceerd dat er levende boeddha’s zouden zijn onder de leden van enkele stammen van Centraal-Azië. Kennelijk waren deze verhalen min of meer verdraaid om sensatie te wekken, en het bleek dat enkele van deze

stammen en enkele van deze levende boeddha's niet van een heel hoge orde waren, maar tovenaars die tot oorlogszuchtige stammen behoorden of andere die niet erg hoogstaand waren. Natuurlijk waren deze verslagen waarschijnlijk heel onbetrouwbaar. Kunt u daar wat licht op werpen? Zijn er wezens die geen echte boeddha's zijn, maar die toch tovenaars zijn, en die de namen van levende boeddha's gebruiken? Of zijn die er niet?

*GdeP* – Ik weet niet precies waarnaar u verwijst, maar ik denk dat ik uw vraag begrijp. In de eerste plaats is de hele zaak ingewikkeld. Westerlingen begrijpen de beginselen niet die ten grondslag liggen aan het bestaan van de levende boeddha's. Ze nemen aan dat elk geval een levende boeddha betreft volgens de gangbare opvattingen, en het is ironisch dat ze aan deze onechte levende boeddha's de naam 'levende boeddha's' geven, omdat ze over zulke dingen in Bodyul of Tibet hebben gehoord.

In de tweede plaats is het mogelijk dat primitieve en barbaarse stammen de naam 'levende boeddha's' overnemen, en deze naam gebruiken voor entiteiten die dat in werkelijkheid niet zijn. Als dit gebeurt, stelen de daders eenvoudig de donder van Jupiter – dat wil zeggen ze proberen die te stelen.

Het derde punt is – en wees alstublieft erg voorzichtig met de manier waarop u hierover spreekt – dat er wat u misschien 'boeddha's' van de broeders van de schaduw kunt noemen, bestaan. Ze zijn geen echte boeddha's, maar ze nemen in de gelederen van de broeders van de schaduw dezelfde positie in die de echte boeddha's in de gelederen van de broeders van het licht, de zonen van de zon, innemen.

Tot welke van deze drie mogelijkheden de voorbeelden waarnaar u verwees behoren, kan ik niet zeggen zonder de zaak te bestuderen.

*Vr.* – Door wat u heeft gezegd is mijn vraag beantwoord – het geeft een algemeen beeld van de beginselen die daarbij een rol spelen.

*Vr.* – Mag ik een ander onderwerp aansnijden? Het kost me veel moeite om een analogie te zien tussen de zeven beginselen van de mens en de zeven bollen. Ik begrijp dat de eerste bol de tweede bol uit entiteiten van die eerste bol ontwikkelde, enz., tot de zevende bol; en dat de vierde in deze reeks stoffelijk gezien de laagste is, terwijl de bollen op de opgaande boog steeds etherischer worden tot de zevende, die etherischer is dan de eerste. Is dat juist?

*GdeP* – Als ik u goed begrijp, ja, over het algemeen is dit juist,

maar er zijn een paar belangrijke aanpassingen nodig.

*Vr.* – Maar het schijnt dat in het geval van de mens elk opeenvolgend voertuig grover is tot en met het laatste voertuig, het fysieke lichaam, dat het meest grove is. Er lijkt geen parallel te zijn. Misschien komt dit alleen omdat ik een beperkt begrip ervan heb.

*GdeP* – U heeft helemaal gelijk. Er is geen parallel op de manier zoals u het stelt, maar het is onjuist om het zo voor te stellen. Het fysieke lichaam is niet het meest grove beginsel van de mens. Het is slechts een samengesteld geheel. Het is een lijk, een levende machine, een verzameling scheikundige atomen. Het meest grove beginsel in de menselijke constitutie is het vierde, dat het meest materiële is, in wezen het meest verpersoonlijkte, als dat woord kan worden gebruikt. Op zichzelf is het niet slecht, evenmin als materie op zichzelf slecht is. Maar het is het minst spirituele. Het vierde beginsel in ons is de zetel van misdaden, van zonde, van verwrongen opvattingen, van slechte daden – niet het lichaam dat alleen maar een verlengstuk van de constitutie is. Het lichaam is een kleed, dat als entiteit bijna geheel onbewust is. Het is alleen maar een samengesteld ding. In feite is het zelfs geen beginsel, maar een tijdelijke verzameling atomen om bepaalde energieën en krachten in de menselijke constitutie tot uitdrukking te brengen.

Er was een tijd dat de monadische entiteiten die nu mensen zijn helemaal geen fysieke lichamen hadden, en in de toekomst zullen we opnieuw geen fysieke lichamen hebben. We zullen voertuigen hebben, maar voertuigen van licht, die stralen als de zon, letterlijk, of die licht uitstralen zoals een elektrische lamp. We zullen dan gekleed zijn in licht. Ik herhaal, het fysieke lichaam is niet het meest grove beginsel van de mens. Het vierde beginsel is het meest grove.

*Vr.* – Welk beginsel komt overeen met bol G?

*GdeP* – De laatste bol?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Het is niet mogelijk om een exacte vergelijking te maken tussen zeven materiële zaken en de zeven beginselen van de mens. Alle bollen zijn lichamen, alle bollen zijn voertuigen, tijdelijke samengestelde dingen. Maar elke bol heeft bovendien zijn eigen zes beginselen, en daarom zijn eigen zevenvoudige constitutie. Men kan niet zeggen dat *ātman* bol A of de eerste bol is, en dat bol G het fysieke

lichaam is. Daar ligt het probleem dat u in verwarring bracht toen u de eerste keer sprak. Bedenk dat alle zeven bollen lichamen zijn, die alle het laagste vertegenwoordigen, maar niet het meest grove; het laagste omdat hij het lichaam van een zevenvoudige constitutie is die een bol wordt genoemd.

Daarom zijn er negenenveertig substantiebeginselen in de planeetketen, en soms worden ze de negenenveertig vuren genoemd, want zelfs fysieke materie, waaruit onze lichamen en onze grove bol zijn opgebouwd, is in essentie vuur, licht, leven – verdicht licht, zonlicht. Graniet, diamant, goud, zilver, koper, hout, gras, bomen, vlees: al deze zijn verdicht licht, zonlicht, energie, energie-substantie, kracht.

*Vr.* – Als we deze zeven bollen tegelijkertijd konden zien, zouden ze dan samen een geometrisch figuur vormen, of is zo iets onmogelijk?

*GdeP* – U stelt een behoorlijk diepgaande vraag. Ik kan hierop eenvoudig antwoorden dat de gebruikelijke weergave van de zeven bollen als keten zoals die in onze boeken wordt gegeven *symbolisch* juist is. De zeven bollen liggen in feite in de ruimte verspreid. Daarom vormen ze geen geometrische figuur in de betekenis die u suggereert, en ze is zeker geen ‘hals snoer’ van bollen, zoals een hals snoer van parels of diamanten. Begrijpt u me?

*Vr.* – Ja, zo had ik ze me beslist niet voorgesteld.

*GdeP* – Toch is dat de manier waarop ze in onze boeken worden weergegeven. Het is volkomen juist om ze zo voor te stellen omdat op die manier de vierde of de laagste bol op het laagste gebied wordt weergegeven, twee bollen op het volgende hogere gebied, twee bollen op het daaropvolgende gebied, en twee bollen op het hoogste gebied. Elk tweetal bollen bevindt zich in het bovengenoemde overzicht op een kosmisch gebied. Daaruit volgt dat alle zeven bollen zich op de vier laagste kosmische gebieden bevinden. Het is belangrijk om dit te onthouden.

*Vr.* – Er is iets dat me deze maand heeft beziggehouden, en u heeft zojuist iets gezegd dat er een beetje licht op wierp, namelijk dat er in alles kracht zit. Ik ben heel vaak op plaatsen geweest waar grote bergen en rotsen zijn, en raakte dan heel erg onder de indruk van de vormen die ze vertonen. Wat zit er achter deze vormen? Ik voelde een drang om ze te bekijken en te bestuderen; en iedere keer dat ik ernaartoe ging, kreeg ik bijna het gevoel dat ik ze eer moest betuigen.

Er was er een in het bijzonder. Ik wil u vragen of al deze manifestaties dezelfde oorzaken hebben. Het lijkt bijna onmogelijk, want sommige zijn vreselijk lelijk en andere zijn prachtig.

*GdeP* – Doelt u op rotsformaties die op menselijke gezichten lijken?

*Vr.* – Ja, die ook. De rand van de rots vormt de gezichten en het was alsof iemand een potlood, of een mes, of een beitel had gebruikt en de gezichten had uitgehouwen. Daar was ‘Uncle Sam’ zo duidelijk als het maar kan, en die grote halve koepel in Yosemite. En daar was het gezicht van een prachtig meisje dat naar boven keek. En vervolgens, aan de rechterkant was een gezicht dat niet compleet was, maar ik werd er diep door geraakt, en onmiddellijk kreeg ik de gedachte dat het het gezicht van een heilige zou kunnen zijn. De grote plooiën van een draperie hingen langs zijn gezicht, en prachtige bloemen; en de neus en de ogen en het voorhoofd waren heel duidelijk te zien, hoewel de onderste helft van het gezicht ontbrak. En dan aan de zijkant daarvan was iets dat leek op het gezicht van de leider KT met haar mantel aan.

*GdeP* – U wilt weten waardoor dit alles werd veroorzaakt?

*Vr.* – Ik wil weten of er iets achter zit, of dat ik gewoon dwaas was om die eerbied te voelen.

*GdeP* – Helemaal niet. Het was geen dwaasheid. De oorzaken ervan zijn wind, regen, kou, hitte, het handwerk van de natuurkrachten, en de manier waarop deze krachten te werk gaan wordt bepaald door de beelden in het astrale licht. Deze krachten kunnen alleen op die manier werken. Wanneer dan iemand zoals u voorbijkomt met een artistieke aard en een diep religieus gevoel, vallen deze silhouetten u onmiddellijk op, en tot op zekere hoogte schildert uw eigen ziel, gesteund door deze schetsmatige achtergronden, de beelden. Ziet u wat ik bedoel?

*Vr.* – Ja, maar ze waren er.

*GdeP* – Natuurlijk. Heeft u ooit naar een viooltje gekeken en daarin net als ik – ik ben er zeker van dat u het ook moet hebben gezien – de contouren van een menselijk gezicht gezien?

*Vr.* – Jazeker.

*GdeP* – Soms is het heel opvallend. En u kunt de trekken van een menselijk gezicht in de maan zien. Het zijn de beelden in het astrale licht die de natuur namaakt in haar fysieke handwerk. Onze eigen lichamen worden gevormd naar de beelden die in het astrale zijn ingeprent door de gedachten van vroegere eeuwen. De natuur is een bewuste entiteit. Ze is niet dood. Ze is een levende entiteit, een enorme verzameling substanties en krachten die werkt volgens karmische impulsen. Neem de verfijnde patronen die we gisteravond op het scherm zagen toen Prof. Hujer een lezing gaf – heeft u de kristallen gezien? Ze waren prachtig, die beelden van sneeuwvlokken. En ze deden me vreemd genoeg sterk denken aan de schitterende decoraties die door Europese diplomaten worden gedragen! Ze leken op de met diamanten bezette decoraties op de borst van deze mannen! Maar hoeveel mooier was dit handwerk van de natuur met haar volmaakte symmetrie en de verbazingwekkende geometrische patronen – de verbazingwekkende artistieke creativiteit die zulke prachtige contouren tevoorschijn roept. Ik vond het prachtig. Ik heb ook knoestige bomen gezien die precies op gezichten leken, gezichten van kobolden, menselijke gezichten, of bijna gezichten van engelen. Voor een deel was dit het handwerk van de natuur en gedeeltelijk waren het mijn eigen gedachten.

*Vr.* – Ik zag ook enkele heel lelijke gezichten.

*GdeP* – Ja, natuurlijk. En uw ziel kreeg een afkeer van deze lelijke dingen.

*Vr.* – Waren de vormen dus bewust gemaakt?

*GdeP* – Het vormgeven werd verricht door de elementalen. Dat kunt u nauwelijks zelfbewust noemen, maar eerder quasi-bewust.

*Vr.* – In de orfische hymnen wordt gezegd dat de onsterfelijken de maan ‘Selene’ noemden, en stervelingen noemden haar ‘Mene’. Kunt u daar wat licht op werpen?

*GdeP* – Dat doet me denken aan iets anders uit de mystieke orfische geschriften. Het was bij Griekse mystici, zoals de volgelingen van de orfische mysteriën, niet ongebruikelijk om te zeggen dat de goden aan bepaalde dingen namen gaven, en dat de mensen aan diezelfde dingen andere namen gaven. De oude hindoes kenden dezelfde gedachte. Dit heeft betrekking op bepaalde geheimen van de esoterische leer. Er bestonden wachtwoorden, die openlijk werden

uitgesproken, waardoor mensen erop werden gewezen dat één woord de hoofdgedachte vormde van een bepaald mysterie dat verband hield met de maan, en het andere woord wees op een ander mysterie of geheim dat verband hield met de maan. Het woord ‘onsterfelijk’ verwijst niet noodzakelijk naar de goden, maar kan ook op het onsterfelijke deel van iemands eigen constitutie slaan.

*Vr.* – Ik heb nog een vraag over de orfische hymnen. In de hymne aan de zon noemden ze de zon de eeuwige bron van licht:

Met uw rechterhand de bron van het morgenlicht,  
En met uw linkerhand de vader van de nacht.

Proclus (*Theol. Plat.*, lib. 6, blz. 380) zegt dat diegenen die goed bekend zijn met goddelijke zaken, aan de zon twee handen toeschrijven, en een daarvan de rechterhand noemen, en de andere de linkerhand. Kunt u daar wat licht op werpen?

*GdeP* – Ja. Ik zal proberen om het kort te beantwoorden, hoewel uw vraag een bijzonder mystieke passage in de oude Griekse mythologie betreft. Alle mystici uit de oudheid spraken over de rechterhand in verband met het licht, en over de linkerhand in verband met de duisternis. Of wat op hetzelfde neerkomt, de rechterhand betekent geest en de linkerhand betekent materie. We moeten bedenken dat de zon voortdurend twee soorten energie uitstort. De eerste is licht, dat niettemin een etherische vorm van substantie is. De andere soort is een veel grovere vorm, en wordt vaak de zware zonnevitaliteit genoemd, grover dan licht en toch ontzettend belangrijk voor het voeden van de lichamen van zijn planetenfamilie. Licht verwijst ook naar de geest en het intellect, terwijl het werk van de linkerhand van de zon, zoals het wordt genoemd, verwijst naar de door de zon uitgestraalde vitale essentie die het lagere viertal van zijn zonnefamilie opbouwt en voedt en stimuleert. Dat is de essentie van de gedachte.

*Vr.* – U sprak eerder vanavond over bepaalde sekten in de theosofische beweging, die waren ‘bewerkstelligd’ zoals u het uitdrukt. Neemt dat de verantwoordelijkheid weg van hen die dit misschien hebben teweeggebracht?

*GdeP* – Nee, volstrekt niet. Maar ik heb niet gezegd dat het bestaan van sekten in de theosofische beweging was bewerkstelligd. Dat is niet waar. De splitsing werd bewerkstelligd, maar niet de vorming van sekten. Als ik zeg dat dit was bewerkstelligd, bedoel ik niet dat de



leraren hun wilskracht en occulte krachten gebruikten om de wet te overtreden en om bepaalde mensen op het linkerp pad te brengen en anderen op het rechterpad. Dat zou een afschuwelijke verkeerde interpretatie zijn, zowel van mijn bedoeling als van de feiten. Ik bedoelde dat ze gebruikmaakten van de natuurlijke neigingen van sommige mensen om te aspireren en het rechterpad te volgen, en de natuurlijke neiging van andere mensen om de voorkeur te geven aan het pad van de linkerhand. Met andere woorden, ze wisten dat deze dingen zouden gebeuren, dat de schapen de ene kant op zouden gaan en de geiten de andere kant. Ze maakten eenvoudig gebruik van wat zou plaatsvinden zodat het tot betere dingen kon leiden en daardoor groter leed kon worden vermeden – ik zal het u heel eerlijk zeggen – ze deden dit voorzover ze het werk van de natuur konden helpen door met haar samen te werken, maar ze gingen niet verder. Daardoor werden de goeden gered als het zaad voor de toekomst. Het werd niet verontreinigd. Ik wil er verder niets aan toevoegen.

Ik zal nog een of twee vragen beantwoorden, en dan zullen we deze avond afsluiten.

*Vr.* – Kunt u ons iets vertellen over de skandha's, en wat daarmee tussen twee incarnaties gebeurt, en waar ze zich dan bevinden?

*GdeP* – Bedoelt u de skandha's in het algemeen?

*Vr.* – Ja.

*GdeP* – Er zijn twee soorten skandha's: geestelijke en niet-geestelijke – met andere woorden, stoffelijke. De skandha's zijn eigenschappen, of dit nu eigenschappen van een mens zijn of misschien van een god, want de goden hebben skandha's van een eigen verheven soort. Maar laten we het geval van de mens bekijken; de regels blijven hetzelfde. Deze eigenschappen worden gemanifesteerd wanneer de krachten van de monadische essentie de mens opbouwen. Dan verzamelen deze skandha's zich en vormen de mens. Wanneer het omgekeerde proces begint, en de krachten die tot dan toe naar buiten stroomden en zich als mens manifesteerden, naar hun oorspronkelijke bron worden teruggeroepen, of wanneer het ebtij begint, dan vallen de vormen die deze skandha's hadden opgebouwd uiteen, en de skandha's zelf worden weer verzameld in de schoot van de monadische essentie waar ze latent aanwezig blijven – precies zoals de menselijke ziel, die in feite een bundel skandha's is – rond een

eigen secundair monadisch centrum. Deze skandha's blijven slapend achter in de schoot van de monadische essentie – nauwkeuriger gezegd, in de schoot van het reïncarnerende ego dat in de monadische essentie slaapt – tot het moment voor de volgende incarnatie op aarde aanbreekt. Dan komen ze daaruit weer tevoorschijn en bouwen de nieuwe mens op. Maar omdat deze skandha's de eigenschappen van de vorige mens zijn, is de nieuwe mens die op die manier weer tot aanzijn komt praktisch een kopie van de vorige mens.

De nieuwe mens op aarde, de nieuwe reïncarnatie, is dus bijna of in feite geheel dezelfde oude mens, en toch is hij een nieuwe mens. Nieuw, omdat hij een nieuwe verzameling van de skandha's is, en toch is hij dezelfde mens, met als enige uitzondering dat deze skandha's allemaal worden gewijzigd door de ervaringen van elk leven: door het gebruik van de wilskracht en de intelligentie die voortvloeien uit het hogere deel van de mens, en door alle geestelijke energieën die deze eigenschappen of skandha's min of meer wijzigen.

Ik denk dat we de bijeenkomst van vanavond nu moeten afsluiten. Wilt u zo vriendelijk zijn de gong te luiden, en daarna enkele ogenblikken stilte in acht nemen.

[Luiden van de gong. Stilte.]

Vrienden, er is hier vanavond een heel sterke invloed van de Loge geweest. Ik wens iedereen een goede nacht.

\* \* \*

30 augustus 1932

*GdeP* – Ik wil graag een paar woorden toevoegen aan wat u vanavond heeft horen voorlezen over de kleine ‘fouten’ die Gautama Boeddha maakte, die volgens de toelichting werden rechtgezet door de avatāra Śaṅkarāchārya. Dit verwijst in het bijzonder naar de leringen van onze Heer over de samengestelde natuur van de mens: dat de mens een samengestelde entiteit is, en dat de mens op het moment van de dood ophoudt te bestaan met uitzondering van zijn karma dat naar nieuwe voertuigen, nieuwe lichamen overgaat. Deze lering is volkomen waar, omdat, zoals u weet, *het karma van een mens de mens zelf is*. Er bestaat geen karma buiten de entiteit die karma maakt en het van leven naar leven overbrengt en nieuw karma, dat wil zeggen nieuwe lagere zelden, voortbrengt. Maar deze edele lering, die zoveel verlichting schenkt wanneer ze goed wordt begrepen, werd door onze

Heer onvoldoende uiteengezet, en latere generaties begrepen hem verkeerd en dachten dat hij bedoelde dat er geen enkel soort beginsel in de mens is dat eeuwig voortduurt. Het ligt voor de hand dat als het karma van de mens blijft voortbestaan, er iets moet zijn waarmee dit karma nauw verbonden is, en dit is de mens zelf, want de mens en zijn karma zijn één.

Toen Śaṅkarāchārya kwam en onderwees, was het in werkelijkheid de Boeddha die door middel van hem onderwees. Het was Śaṅkarāchārya die de niet-dualistische of Advaita-vorm van de Vedānta uiteenzette, de leer dat er in essentie geen verschil bestaat tussen de mens en de geest van het heelal: de twee zijn één, niet twee. Vandaar de term ‘advaita’, of ‘niet-dualistisch’. Deze leer zette onmiddellijk het misverstand recht dat was gebaseerd op de vroegere lering van de Boeddha dat er geen beginsel of element in de mens is dat eeuwig voortduurt. De Boeddha had inderdaad onderwezen dat er een geestelijk heelal is vol met entiteiten in oneindig gevarieerde graden van ontwikkeling. Maar de lering die in deze leer is belichaamd – dat deze entiteiten in het heelal wezenlijk één zijn – werd niet begrepen, en de lering van Śaṅkarāchārya zette dit misverstand recht, omdat Śaṅkarāchārya de oudere leer van de Heer Boeddha aanvulde en verduidelijkte.

Vrienden, voordat we afsluiten, wil ik zeggen dat ik heel druk zal zijn met de voorbereidingen van onze uitgebreide lezingentournee, waarbij onze TS- en ES-stafleden van het Hoofdkwartier tijdelijk worden overgeplaatst naar Engeland, en daarom zal deze bijeenkomst, tot ik terug ben, de laatste zijn dat ik bij u ben.

Telkens wanneer ik u hier ontmoet, en bij iedere andere gelegenheid dat we zijn samengekomen, heb ik gevoeld dat er een eenheid van geest was, een ontmoeting in hart en denken, die veel mooier is dan woorden kunnen uitdrukken. Vergeet dit niet tijdens mijn afwezigheid, vrienden. Wanneer u aan deze bijeenkomsten deelneemt, kom dan met een open hart en geest, en kom in vrede. Laat op de drempel van deze tempel – want elke ES-ontmoetingsplaats wordt tijdelijk een tempel – al uw wereldse zorgen en beslommeringen en persoonlijke gevoelens achter. Ga deze zaal binnen en baad geestelijk in de prachtige atmosfeer die u hier voor uzelf kunt scheppen. Mijn laatste woorden aan u zijn: ‘Houd de schakel onverbroken.’ Vergeet dit niet.

# 19

## Bijeenkomst op 26 augustus 1930

*GdeP* – Vrienden, ik ben nu gereed om vragen te beantwoorden.

*Vr.* – Er is ooit gevraagd hoe het kwam dat de dieren eerder verschenen dan de mens. Is het juist om aan te nemen dat de dieren geen dieren waren zoals we ze nu kennen, maar misschien etherische vormen die zich in het mineralenrijk en daarna in het plantenrijk hadden ontwikkeld, en die zich in een toekomstige ronde tot de menselijke vorm zullen ontwikkelen?

*GdeP* – Nee, dat is niet zo. Hoe komt u aan het idee dat de dieren eerder verschenen dan de mens?

*Vr.* – Ik heb het niet gelezen. Ik dacht dat mijn opmerkingen een mogelijke oplossing voor de vraag zouden kunnen zijn.

*GdeP* – Nee, integendeel. De zoogdieren zijn op een later tijdstip verschenen dan de menselijke soort en kwamen in feite uit de mens voort, en dat kwam omdat zowel de mens van nu en van vroeger als de zoogdieren hun oorsprong in de vierde ronde hebben.

De dieren lager dan de zoogdieren volgen ontwikkelingslijnen die teruggaan tot de derde ronde, en zelfs tot op zekere hoogte tot de tweede ronde van het huidige planetaire manvantara. De zoogdieren zoals deze nu bestaan zijn ontwikkelde afstammelingen van hun oorspronkelijke ouders, die ontstonden uit de mens van het derde wortelras van deze bol in deze vierde ronde. De mensen van die tijd waren nog niet de bewuste voertuigen geworden van de mānasa-putra's, of zonen van het denkvermogen. Met andere woorden, het intellect had nog geen voertuig ontwikkeld door middel waarvan de verstandelijke vermogens zich in dat vroege ras konden manifesteren. Ook dat ras was in fysiek opzicht erg plastisch. Het was een half-astraal ras – tenminste in het begin. Over hun voortplantingsmechanismen kunt u in *De Geheime Leer* van HPB lezen.

De eerste wortelrassen op deze aarde tijdens deze vierde ronde brachten hun chhāyā of astraal dubbel voort. Latere onderrassen plantten zich voort door zich in twee delen te splitsen. Nog later kwam knopvorming. Daarna gebeurde dit door het afwerpen van kleine delen van het fysieke lichaam van de mens, of de voortplanting vond plaats via sporen, of zaden, hoewel deze zaden in het begin heel groot waren. Op een later tijdstip, tijdens het eerste deel van het derde wortelras, kwam de tweeslachtige of hermafrodiete periode, die plaatsmaakte voor de geslachtelijke voortplanting zoals we die nu kennen.

Toen dit derde wortelras en – daarvóór – het laatste deel van het tweede wortelras zich voortplantten door delen van het eigen lichaam af te werpen, gebeurde dit doordat stukjes afbraken en uitgroeiden tot de grootte van hun ouder. De zoogdieren kunnen hun uiteindelijke oorsprong terugvoeren op dat feit, omdat bepaalde cellen die op die manier werden afgeworpen door de toenmalige mensheid om verschillende redenen niet uitgroeiden tot menselijke lichamen zoals die van hun ouders. De mensen van het vroege derde wortelras kunnen niet als ‘echte mensen’ worden beschouwd, omdat mensen zoals wij die nu kennen toen niet bestonden. Maar de cellen waarover ik sprak, groeiden niet uit tot andere mensen – zoals de mensen in die tijd waren – maar volgden de overheersende evolutielijn die bij deze cellen of groepen van cellen hoorde of daarin tot uitdrukking kwam. Het eerste begin van de zoogdieren kan op deze cellen worden herleid.

De dieren die vóór de zoogdieren – zoals het paard en de runderachtigen, de kat en de hond, enz. – komen en die lager staan dan de zoogdieren of niet zo ver ontwikkeld zijn, zijn eveneens ontstaan uit het vroege mensenras dat later de mensheid werd zoals wij haar kennen, maar deze dieren die lager stonden dan de zoogdieren hadden hun oorsprong in de voorafgaande of derde ronde. Toen deze lagere dieren voortkwamen uit wat later de mensheid werd, was die mensheid niet ‘menselijk’ zoals wij haar nu kennen. Met andere woorden, de ‘mens’ van de derde ronde was niet de hoogontwikkelde mens van deze vierde ronde, en ik heb het hier over de vierde bol in zowel de derde als de vierde ronde.

Zo vonden de dieren lager dan de zoogdieren hun oorsprong in dit ‘menselijke’ ras dat nog niet menselijk was geworden zoals wij het nu kennen. Zoals de zoogdieren in deze vierde ronde en tijdens het derde wortelras uit de mensheid voortkwamen, was dit ook het geval met de reptielen, de vissen, de schaaldieren, en in feite ook met de vegetatie, maar niet in deze vierde ronde. Het mineralenrijk ontstond

in de derde ronde en zelfs in de tweede ronde. Ook het plantenrijk ontstond in het laatste deel van de tweede ronde en in de derde ronde. De laagste dieren zoals de vissen, wormen, insecten, reptielen – alles beneden de zoogdieren – ontstonden eveneens in de derde ronde; ze werden in die derde ronde voortgebracht in en uit wat toen de levensgolf was die in deze vierde ronde werkelijk menselijk werd.

De moeilijkheid is dat wanneer we over ‘menselijk’ en ‘mensen’ spreken in verband met de leidende levensgolf van de derde ronde, en zelfs het vroege derde wortelras van deze ronde, dit woord ‘menselijk’ bij u onmiddellijk een verkeerde gedachte oproept, omdat we tot ongeveer het punt halverwege het derde wortelras in deze vierde ronde op deze vierde bol niet werkelijk menselijk werden zoals we dat nu zijn. Maar die *raciale familie* of levensgolf die werkelijk menselijk werd was de familie van onze verre voorvaders, en daaruit zijn we geworden tot wat we nu zijn; maar die raciale familie was nooit een dierenfamilie.

Ik herhaal dat de dierenfamilies in het begin voortkwamen uit de leidende afstammingslijn, zowel in de derde als in deze vierde ronde, die uitmondde in de huidige mensheid. Deze afstammingslijn was de mens van die tijd, maar een mens die nog geen intellect had, hoewel hij geen dier was, maar toch geen verstandelijk denkende mens – niet een mens die verlicht is door het denkvermogen.

Een pasgeboren baby of een één of twee jaar oud kindje, bijvoorbeeld, is in ons huidige evolutiestadium menselijk, maar is nog geen *mens*. Het denkvermogen manifesteert zich nog niet. Het onderscheidingsvermogen heeft zich nog niet gemanifesteerd. De prachtige geheugenpaden zijn nog niet geopend in het denken van het kind; en toch is dit kind een wezen dat zich ontwikkelt om een volwassene, een mens, voort te brengen.

Tijdens die periode in de evolutie van de mensheid, die overeenkwam met haar kleutertijd of met haar eerste kinderjaren toen het denkvermogen in het ras nog niet actief was, ontstonden de zoogdieren in deze vierde ronde uit cellen of celgroepen die deze jeugdige mensheid op precies dezelfde manier van zich afwierp als die delen die ze van zich afwierp die zich ontwikkelden tot andere mensen die leken op hun ouders. Maar die specifieke cellen of celgroepen groeiden om een aantal redenen niet uit tot andere mensen, maar werden in hun ontwikkeling gestuit. Omdat de cellen toen net zo vol met leven waren als tegenwoordig, maar niet onder controle werden gehouden door het menselijke denken, kon elk zo’n cel of celgroep –

als de kans zich voordeed, als daarvoor de juiste omstandigheden heersten, zoals toen het geval was, en er geen belemmeringen waren – zich ontwikkelen tot een entiteit die voortkwam uit wat als overheersende energie in die cel of celgroep besloten lag. Zulke lagere overheersende energieën die werkzaam waren in deze cellen die in hun ontwikkeling waren gestuit, brachten de eerste voorouders van de zoogdieren voort.

Zelfs nu zou de menselijke kiemcel zich tot een levende entiteit kunnen ontwikkelen – en zou dit waarschijnlijk ook doen – die tot bijna elke soort lager dan de mens zou kunnen behoren, indien ze niet in de overheersende greep werd gehouden van de vitaliteit en het denken van de mens, het bewustzijn van de mensheid, zodat haar inwonende cellulaire svabhāva of karakteristiek strikt in bedwang wordt gehouden, en ze dus wordt gedwongen om de menselijke lijn te volgen. Op die manier zijn de dieren uit de menselijke ontwikkelingslijn ontstaan.

Ik zal proberen of ik dit iets duidelijker kan maken, omdat ik me erover heb verbaasd dat er over dit onderwerp zoveel misverstanden bestaan. Laten we in gedachten teruggaan naar de eerste periode van het derde wortelras. De fysieke voortplanting vond in die tijd plaats door wat in de biologie tegenwoordig knopvorming wordt genoemd: een klein uitgroeisel verscheen aan de oppervlakte van het lichaam en nam een vorm aan die enigszins leek op een puist of een gezwel. Dit uitsteeksel of deze knop groeide, zwelde, en na verloop van tijd zat hij slechts met een dunne draad vast aan het lichaam van zijn ouder. Deze draad werd geleidelijk dunner en kleiner, en tenslotte viel de knop af en begon zich onmiddellijk te ontwikkelen tot een entiteit precies gelijk aan zijn ouder.

Aan het eind van het tweede en aan het begin van het derde wortelras plantte de mens zich op deze manier voort. In de regel groeide de knop uit tot een wezen gelijk aan zijn ouder, maar niettemin leken zo nu en dan enkele van deze knoppen, om een aantal redenen, in hun ontwikkeling te worden gestuit in plaats van uit te groeien tot wezens zoals hun ouders; om een of andere reden was het voor hen niet mogelijk om hun ontwikkeling normaal voort te zetten, en in plaats daarvan vertakten ze zich tot een zijlijn en groeiden uit tot wat we nu waarschijnlijk ‘dieren’ zouden noemen. Heel veel van de dierenrassen uit die tijd zijn intussen uitgestorven. Enkele rassen die toen ontstonden, leven nog.

Zo ontstonden de zoogdieren in deze vierde ronde. Ze kwamen

voort uit de menselijke ontwikkelingslijn, een feit dat ook erg voor de hand lijkt te liggen. De mens is tegenwoordig het verst gevorderd op aarde. Daarnaast is hij in fysiek opzicht het zwakst, en in zijn kinderjaren het meest hulpeloos. De mensenvoortloper is misschien de meest hulpeloze nakomeling van alle zoogdiersoorten. Hij zou niet kunnen overleven indien hij niet zorgvuldig werd verzorgd en beschermd, terwijl dierenjongen wanneer ze alleen worden gelaten in de meeste gevallen bijna vanaf het moment van geboorte voor zichzelf kunnen zorgen; maar de mensenvoortloper kan dat niet. De reden hiervoor is dat het grootste deel van de energieën van de innerlijke constitutie van de mens wordt verzameld om een geschikt onpersoonlijk voertuig te vormen, een voertuig vol uitdrukingskracht, zodat de goddelijke luister van de innerlijke monade gemakkelijker haar transcendente geestelijke en verstandelijke vermogens kan manifesteren. Bij dieren is het tegenovergestelde het geval. De natuur probeert in het geval van de dieren om een krachtig astraal voertuig en een sterk fysiek lichaam te vervolmaken.

In een nog latere evolutieperiode van het derde wortelras werd door een mens van dit derde wortelras één grote cel uitgezweet, in plaats dat een enkele cel of celgroep zich door knopvorming afscheidde. Bedenk dat de omvang van een levende cel op zichzelf niet van wezenlijk belang is. Daarom waren sommige cellen in die periode van het derde wortelras heel groot, zo groot als een struisvogelei van nu, of misschien nog groter. Vergeet ook niet dat een ei een cel is, een typisch voorbeeld van een cel. In dat tijdperk ver in het verleden waren sommige cellen heel klein, zelfs microscopisch klein. Iedere cel was een levenscentrum, waarin bijna onnoemelijk veel mogelijkheden tot evolutionaire groei lagen besloten, wanneer ze eenmaal aan haar ontwikkelingspad was begonnen.

Met deze opmerkingen heeft u de sleutel tot het hele onderwerp. De zoogdieren ontstonden dus uit de vroege mensheid in deze vierde ronde. De entiteiten lager dan de zoogdieren ontstonden in de derde ronde op dezelfde manier, *mutatis mutandis*.

Wist u dat het fysieke lichaam van de tegenwoordige zoogdieren in bepaalde opzichten verder is ontwikkeld dan het menselijk lichaam? Dat is een feit. Het is meer *specifiek* ontwikkeld, maar staat niet hoger dan het menselijk lichaam. De evolutie van een lichaam betekent niet noodzakelijk *algehele* superioriteit. Evolutie betekent het naar buiten brengen van wat in de evoluerende entiteit latent aanwezig is, of die entiteit nu een god, een mens of een dier is. Wanneer



ik zeg dat de zoogdieren *specifiek* verder zijn ontwikkeld dan het menselijk lichaam, bedoel ik dus dat ze *in hun lijn* van fysieke evolutie verder ontwikkeld zijn.

Neem bijvoorbeeld de lange waaivormige oren van een olifant en zijn lange slurf, de verbazingwekkende staartvin van een vis, en de vleugels van een vleermuis. Hoewel de vleermuis geen vogel is maar een zoogdier, is hij misschien de meest volmaakte vlieger op aarde. Zijn vlucht is de snelste in zijn soort, en het meest geruisloos, het meest efficiënt, en toch is hij geen vogel. Of neem de walvis: dit is een geval van vergevorderde *specifieke* evolutionaire ontwikkeling. De walvis is geen vis hoewel hij op een vis lijkt. Hij is een zoogdier, maar leeft toch evenals een vis in het water.

Dit alles betekent ook dat het menselijk lichaam tegenwoordig het meest primitieve zoogdier op aarde is. Ook dat is een feit. Ik heb geprobeerd om deze leringen duidelijk uiteen te zetten in de lezingen die ik in 1927 in de Tempel in Point Loma heb gehouden, en die zijn verzameld en gepubliceerd in het boek, *Theosophy and Modern Science*.\*

Bedenk dat de menselijke soort de oorspronkelijke soort was waaruit alle levende en niet-levende entiteiten op aarde voortkwamen. De menselijke soort was niet alleen de oorsprong van de zoogdieren maar ook van alle andere dieren en levende wezens die lager dan de zoogdieren staan. In nog eerdere ronden was de menselijke soort de oorsprong van de vegetatie. En in de eerste ronde wierp de etherische raciale soort die in de toekomst menselijk zou worden vanuit zichzelf het mineralenrijk, zoals we dat nu noemen, af. Zo ziet u dat alle entiteiten met elkaar zijn verbonden. Alle hangen onderling samen.

*Vr.* – De grote moeilijkheid ligt bij de overgang van de astrale toestand van het vroege derde wortelras naar de huidige fysieke mens en de huidige fysieke zoogdieren. HPB zegt dat de veertig ‘Stanza’s van Dzyan’ die in haar boek *De Geheime Leer* zijn weggelaten naar dit onderwerp verwijzen. Ik zou willen weten of we hierover iets meer duidelijkheid kunnen krijgen, omdat het het moeilijkste punt in onze hele filosofie is.

We kunnen het begin begrijpen zoals u het zojuist zo mooi heeft toegelicht, en we weten dat de alleroudste fysieke mensen in de Lemurische periode van de geologie bestonden. Maar de vraag is:

---

\*Een vertaling van een herziene versie hiervan is uitgegeven onder de titel *Mens en Evolutie*, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 1982.

hoe verdichtte de astrale mens zich en werd hij geleidelijk fysiek en onderworpen aan de fysieke zwaartekracht, waarbij zijn gewicht toenam vanuit de toestand van een astraal lichaam dat nu, denk ik, voor ons gewoonlijk onzichtbaar zou zijn? Het astrale lichaam is precies die schakel tussen de astrale en de fysieke mens, en tussen het astrale en het fysieke zoogdier. De vragen die de darwinisten ons stellen gaan bijna altijd daarover, en wat moeten we dan tegen hen zeggen? Dat punt is ons nog nooit duidelijk uitgelegd. Ik weet dat het een van de mysteries is, maar misschien kan er wat meer licht op worden geworpen.

*GdeP* – Als ik u goed begrijp, wilt u weten hoe de astrale mens een fysiek dier kan voortbrengen. Is dat de vraag?

*Vr.* – Niet precies. Hoe heeft hij eigenlijk kunnen leven? Ik doel op de schakel tussen de astrale en de fysieke toestand van hem. Op het moment dat hij iets op het fysieke gebied begon te worden, bestond hij nog niet in de gebruikelijke zin op het fysieke gebied, maar was hij iets ertussenin.

Het geval van de vleermuis dat u noemde, is natuurlijk een vraag die de wetenschappers voor een raadsel heeft gesteld. Een volledig ontwikkelde vleermuis werd gevonden tussen de oudste fossielen. Hoe kwam deze daar? Ze moet zich snel hebben verdicht. Maar we kunnen niet volledig begrijpen wat er plaatsvond tussen die oorspronkelijke toestand en de latere toestand. Over het samenkomen van deze twee toestanden is vele keren gesproken, maar we hebben er nooit een duidelijk beeld van kunnen vormen.

*GdeP* – Dat is heel eenvoudig als ik uw vraag goed begrijp. Het is allemaal een kwestie van steeds toenemende verdichting. Het eerste wortelras was zuiver astraal voor onze huidige fysieke zintuigen – de fysieke ogen van mensen van het vijfde wortelras van onze vierde ronde op onze tegenwoordige fysieke aarde. En de mens van het eerste wortelras op deze aarde tijdens de vierde ronde zou er even doorzichtig en dampvormig als een wolkenliert hebben uitgezien, misschien nog doorzichtiger. Het tweede wortelras was iets stoffelijker, iets dichter. Met het derde wortelras was dit nog meer het geval. De mens van het vierde wortelras was de meest grove, de meest verdichte, de meest stoffelijke van allemaal, zelfs stoffelijker dan wij nu zijn.

Als u een mens van het vierde wortelras opnieuw tot leven kon brengen en u zou hem vanavond deze zaal binnenbrengen, dan zou

u een prachtig fysiek lichaam zien, misschien zeven of zeveneneenhalve meter lang. Hij zou in deze zaal niet rechtop kunnen staan. Wat u waarschijnlijk het meest zou opvallen zou de intense grofheid van zijn vlees zijn – de zware, grove, sensuele kenmerken van die fysieke mens; en toch zou hij een hoge, spirituele ingewijde van dat vierde wortelras kunnen zijn. Ik spreek nu alleen over het fysieke lichaam van het vierde wortelras.

Als u op dezelfde manier vanavond een mens van het derde wortelras deze zaal kon binnenbrengen zou hij – ik neem nu een periode tegen het einde van het derde wortelras – misschien wel achttien meter lang zijn, en zijn breedte zou daaraan evenredig zijn. Hij zou een reus zijn, en toch zou u zich misschien verwonderen over de opvallend etherische indruk die dit lichaam zou maken.

Als u vanavond iemand van het tweede wortelras kon binnenbrengen – wat u niet zou kunnen omdat die persoon dertig meter lang zou zijn of nog langer – zou u een dik wolkachtig lichaam voor u zien, dat bijna doorzichtig is. Misschien zou u er bijna doorheen kunnen kijken, zoals door een kwal. En wat betreft het eerste wortelras, als zo'n entiteit een uitsteeksel van haar fysieke lichaam zou vormen – want het eerste wortelras had helemaal niet onze menselijke vorm – dat naar deze zaal kon worden gebracht, dan zou het er misschien uitzien als een doorschijnende, doorzichtige wolkenliert die naar binnen was gedreven.

De rassen werden van het eerste tot en met het vierde wortelras steeds stoffelijker, en wij, het vijfde op de opgaande boog, zijn iets etherischer geworden dan het vierde wortelras. U ziet dus dat de verandering geleidelijk plaatsvond. Toen de zoogdieren uit de mensheid van het derde wortelras voortkwamen, waren ze even etherisch als de mensen van dat wortelras. Zij waren niet de grove, zware dieren van tegenwoordig. De mensen van het vroege derde wortelras waren niet de grove, zware fysieke mensen van nu. Is uw vraag hiermee beantwoord?

*Vr.* – Ja, voorzover we het antwoord kunnen begrijpen.

*GdeP* – Laten we de fysieke ontwikkeling van een mens van tegenwoordig als voorbeeld nemen. Ik zal u daarover iets vertellen. Zelfs tegenwoordig bestaat een kind, wanneer het als embryo begint te groeien, uit verdichte astrale substantie. Die astrale substantie wordt langzaam vaster, gaat er steeds fysieker uitzien, naarmate het menselijke embryo verder groeit tot het als baby wordt geboren. Iedereen

weet dat het vlees van een baby zachter schijnt te zijn dan het vlees van een volwassene. De gerimpelde huid van een volwassene, bijvoorbeeld, verschilt volkomen van de zachte, fijne, gladde huid van een pasgeboren baby.

Indien ik uw vraag niet heb beantwoord, stel deze dan nog eens, want het is soms heel moeilijk om vragen te begrijpen die zoals uw vraag lang en ingewikkeld zijn. Ik weet ook hoe moeilijk het is om dat soort vragen kort en helder te stellen.

*Vr.* – De echte moeilijkheid ligt natuurlijk in het exacte moment van het fysiek worden, als men het zo kan noemen. Het werd bijvoorbeeld in een bepaalde periode nodig om andere vruchten of andere dieren te eten, of iets dergelijks, maar moeten we ons voorstellen dat ze vóór die tijd astrale vruchten of astrale dieren aten?

*GdeP* – Ja, in zekere zin, maar ze hoefden niet te eten zoals we dat nu moeten doen.

*Vr.* – Dat is iets wat HPB heel zorgvuldig vermijdt te zeggen. Ze heeft dat specifieke punt niet besproken.

*GdeP* – Ik denk niet dat ze het vermeed. De zaak lijkt voor de hand te liggen.

*Vr.* – Ze zegt dat in haar *Geheime Leer* veertig stanza's ontbreken, en u heeft de leemte heel mooi aangevuld.

*GdeP* – Laat ik dit eraan toevoegen. Ik denk dat ik nu beter begrijp wat u in gedachten heeft. De aarde bevond zich in haar vierde ronde toen onze mensheid van de vierde ronde verscheen, maar ze verscheen als een astrale mensheid. Tijdens het eerste, tweede en vroege derde wortelras at de mens niet zoals de mens van het vierde wortelras, en ook niet zoals wij dat nu doen. Tegen het einde van het derde wortelras begon de mens te eten, maar de manier waarop de eerste, tweede, en vroege derde wortelrassen voedingsstoffen in het lichaam opnamen was door *osmose* – *endosmose* – bijna op de wijze waarop we tegenwoordig onszelf door middel van onze longen voeden. Beseft u niet dat lucht voedsel is? U neemt de zuurstof op uit de lucht evenals u uw maag vult met water, of groenten, of graanproducten, waarna het spijsverteringsproces begint; door dit prachtige proces neemt het lichaam precies dat op wat het werkelijk nodig heeft – wat trouwens niet veel is. Zoals onze longen voedsel aan de lucht onttrekken, zo werd in de eerste periode van het derde wortelras de gehele fysieke

mens van die tijd door de omringende atmosfeer gevoed. Maar dit veranderde snel na de eerste periode van het derde wortelras. Toen het lichaam van de mens van het derde wortelras, fysiek gesproken, grover werd, zich verdichtte, maar in etherisch opzicht zwakker werd, begon het tijdens de lange, lange perioden die voorbijgingen, de dieren die al op aarde waren te imiteren – vooral de zoogdieren, maar ook tot op zekere hoogte de vissen en reptielen. Met het dagen van intelligentie kwamen waakzaamheid en het vermogen tot waarneming. De mens begon te begrijpen wat er om hem heen gebeurde, en bekeek dit met zijn verstand, en zei tegen zichzelf – in de woorden van de Stanza's die HPB gebruikte – 'Kom, laten wij doen zoals zij (de dieren) doen' (*GL 2:207*). Zo begonnen ze te eten en te drinken.

*Vr.* – Het wordt me nu duidelijk. Dit vormt een toelichting op veel zaken waarover ik heb nagedacht maar die ik nooit zo duidelijk heb begrepen.

*Vr.* – Ik wil graag twee vragen stellen, en iets aan u voorleggen wat ik in verband met de eerste vraag heb uitgewerkt, maar ik weet niet of het juist is. Mijn vraag is: Welk verband is er tussen een layacentrum en een monade, of het nu een monade van een planeet, een zon of een mens betreft?

Ik dacht dat wanneer een monade naar een andere sfeer moet gaan om zich te manifesteren, ze tot een layacentrum wordt aangetrokken. Als dit zo is, moet er een karmische band tussen die twee zijn. Brengt de monade eerst het layacentrum tevoorschijn, en als de cyclische tijd voor haar manifestatie aanbreekt, volgt deze manifestatie dan daarna? Neemt ze vervolgens, terwijl haar manifestatie voortduurt, het layacentrum weer in zich op, en is het layacentrum dan een beginsel van de monade? Dat is mijn eerste vraag.

*GdeP* – U heeft een aantal verschillende ideeën naar voren gebracht. Het layacentrum is niet buiten een monade. Elke monade is zelf in zijn kern een layacentrum.

Een layacentrum is het mystieke punt waar etherische materie de fysieke wereld binnengaat of waar fysieke materie deze wereld verlaat en omhooggaat naar een hogere wereld, bijvoorbeeld de astrale wereld. Elk layacentrum is het centrum waaromheen een entiteit is gebouwd, of die entiteit nu een zon, een planeet of een mens is, of de kiem van een plant of wat dan ook. 'Laya' komt van de Sanskriet-wortel *lī*, die 'oplossen' betekent. Het wordt zo genoemd omdat het

het punt is waar fysieke materie oplost of etherisch wordt gemaakt en etherische stof op het astrale gebied wordt, maar hetzelfde proces vindt via hetzelfde layacentrum in omgekeerde richting plaats vanuit de astrale naar de fysieke wereld.

*Vr.* – Dit opent nieuwe wegen voor het denken. Maar als het layacentrum dit punt is waaromheen de monade bouwt, wat is het dan? Is het een beginsel?

*GdeP* – Het layacentrum is niet zozeer een punt waaromheen de monade bouwt, maar een eigenschap van de kern van de monade zelf. Begrijpt u het nu?

*Vr.* – Ja, dat is iets anders.

*GdeP* – De monade is geen fysieke, concrete entiteit, die van al het andere kan worden gescheiden. Ze is een bewustzijnscentrum. Dit zijn diepgaande vragen.

*Vr.* – Is het niet de monade zelf in een bepaald stadium of aspect?

*GdeP* – Het is de monade zelf, maar niet in een bepaald stadium, want het layacentrum is er altijd. Het layacentrum is in feite geen punt in de ruimte die een plaats is. Het is een eigenschap of een toestand. Dat is misschien het beste woord – een toestand van de kern van de monade die het mogelijk maakt dat de karakteristieke energieën van de monade op een bepaald moment door de kern van die monade opstijgen of afdalen. U krijgt bijvoorbeeld een spirituele impuls, u wordt door een verheven gedachte verlicht. U zou uw denken in verwarring brengen als u die inspiratie of die gedachte zou proberen te lokaliseren. Ze is in u. Ze is een deel van u. Ze is een toestand van uw bewustzijn. Ze is een spirituele gedachte en maakt deze zichtbaar doordat ze als een straal uw hersenverstand is binnengedrongen, en dat hersenverstand heeft verlicht. Deze toestand van ‘omhooggaan’ of ‘naar beneden gaan’ is wat het layacentrum wordt genoemd – ‘centrum’ betekent niet zozeer een plaats maar een bewustzijnscentrum, een toestand of staat van bewustzijn.

Het is een spiritueel denkbeeld en het is geheel onjuist om het als een fysieke entiteit te zien. Een zon is bijvoorbeeld rond een layacentrum gebouwd. U zou met evenveel recht kunnen zeggen dat een zon rond een geestelijk hart is gebouwd. U kunt met evenveel recht zeggen dat dit geestelijke hart een toestand van de essentie van de monade is waarin zowel een opstijgen als een afdalen plaatsvinden,

misschien beide tegelijkertijd, waarbij het lagere door aspiratie overgaat in het hogere, of het hogere tijdens de evolutie op soortgelijke wijze ‘afdaalt’ naar het lagere.

Probeer u door wat ik zojuist heb gezegd voor te stellen wat een layacentrum is. In één betekenis van het woord is het niet ver van de waarheid om het als een wiskundig punt te zien, het centrum van uw bewustzijn. Het punt van het Zelf en het essentiële layacentrum zijn eeuwig. *Het essentiële layacentrum* is slechts een andere manier om te zeggen dat het essentiële zelf van een entiteit eeuwig is.

Laten we nu proberen een stap verder te gaan. Waarom zou bijvoorbeeld een zon – en dezelfde vraag kan men stellen met betrekking tot een mens, of een planeet, of iets anders – een bepaalde vorm hebben? Waarom bevindt hij zich in een bepaald deel van de ruimte? Dit wordt verklaard door karma, de gevolgen van de toestanden die hieraan zijn voorafgegaan. Het layacentrum ‘bevindt zich’ niet in een deel van de ruimte dat het niet kan verlaten. Evenals het bewustzijn u in gedachten naar de uiterste grenzen van onze eigen melkweg kan voeren, zo reist de zon over de snelwegen van de ruimte en volgt de circulaties in het heelal. Hij draagt zijn layacentrum met zich mee. Op dezelfde manier draagt een mens terwijl hij over de aarde reist zijn layacentrum bij zich. Hij is het zelf. In één opzicht is het de kern van zijn wezen.

Beschouw een layacentrum als een kanaal tussen het hoge en het lage, tussen geest en substantie. Wanneer een mens boven de grove hartstochten van de doorsnee mens uitstijgt en een halfgod op aarde wordt, gebeurt dit omdat hij door zijn layacentrum naar verhevener innerlijke gebieden is opgestegen. Hij heeft zijn zelfbewustzijn verheven, en dit is een feitelijke verplaatsing van energieën en substanties van laag naar hoog; het vindt plaats via het layacentrum, de kern van zijn wezen, zijn essentiële zelf, zijn essentiële individualiteit.

*Vr.* – Komt het kernlichaampje van een cel overeen met het layacentrum van die cel, het centrum van bewustzijn en activiteit?

*GdeP* – Ja, in zekere zin. Evenals het kernlichaampje van een cel het punt vertegenwoordigt waardoor de binnenkomende en zich ontwikkelende individualiteit van de toekomstige entiteit komt of gaat, zo vindt hetzelfde plaats in het layacentrum van een mens, een zon, of elke andere entiteit. Het is een redelijk goed voorbeeld, denk ik. Het layacentrum van een cel, zoals u heeft aangegeven, kan op het fysieke gebied worden voorgesteld door het kernlichaampje – niet dat

het fysieke kernlichaampje het layacentrum zelf is, maar zijn manier van werken komt overeen met die van het layacentrum. Uit het kernlichaampje komen alle dingen voort waarvan het het lot is om zich uit die cel te ontwikkelen.

*Vr.* – Kan een layacentrum worden omschreven in het kader van Einsteins theorie over het ruimte-tijd continuüm, en kan het een bijzondere scheidslijn zijn in dat continuüm?

*GdeP* – Ik denk dat dat abstract gezien mogelijk is, maar het layacentrum betekent heel wat meer dan dat. Het is eerder een spiritueel dan alleen maar een metafysisch begrip, hoewel het dat ook is. Uw voorbeeld is in één opzicht niet verkeerd. Ik heb in gesprekken met medetheosofen gemerkt dat ze het layacentrum bij hun studie het moeilijkste onderwerp vinden, en ik kan goed begrijpen waarom.

Maar bedenk dat zoals een ego zich manifesteert door middel van de hersenen en het fysieke lichaam, die plaatsgebonden uitdrukkingen van de individualiteit zijn, ook het layacentrum van een entiteit zich uitdrukt door middel van concrete plaatsgebonden vormen. Dit geeft een verklaring voor het feit dat entiteiten worden opgebouwd door samengestelde groepen atomen rond een centrum of kern die het layacentrum is. Daarom is het layacentrum de kern van de entiteit, en kan men in deze betekenis van het woord zeggen dat een layacentrum op de lagere gebieden zoals de astrale en fysieke gebieden een plaats of positie inneemt, maar zo'n plaats of positie is geen vast punt in de abstracte ruimte waarvandaan het zich niet kan verplaatsen.

*Vr.* – Hebben de woorden 'involutie' en 'evolutie' enige betekenis in verband met het layacentrum?

*GdeP* – Ja, dat is volkomen juist. Involutie en evolutie vinden plaats via het layacentrum van een entiteit, en deze twee werken altijd samen.

*Vr.* – Op de vorige bijeenkomst beloofde u dat u ons aan de hand van schema's iets heel interessants over de bollen zou vertellen. Ik heb de gelegenheid aangegrepen om een vraag voor te bereiden, die daarbij misschien van pas komt.

In hoofdstuk 3 van *De Oceaan van Theosofie* spreekt W.Q. Judge Sinnetts bewering tegen dat de zeven bollen van de aardketen 'elkaar



niet doordringen maar alleen door magnetische stromingen met elkaar zijn verbonden'. Judge verklaart dat ze zijn verenigd tot één geheel en elkaar doordringen, hoewel ze natuurlijk van substantie verschillen. Hij haalt *De Geheime Leer* aan om zijn standpunt tegenover Sinnett te ondersteunen. In het ES-verslag van 13 februari 1930 zegt u ook dat de bollen samen één geheel vormen.

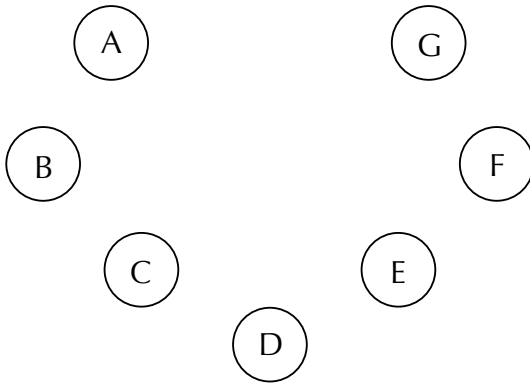
Maar in het KTMG-verslag van 12 augustus en bij een eerdere gelegenheid wees u nadrukkelijk erop dat de zeven bollen in de ruimte werkelijk zijn gescheiden; u gebruikte, geloof ik, de woorden 'verspreid liggen'. Het is duidelijk dat er een verborgen betekenis is die in die tijd noch in *De Geheime Leer* noch in *De Oceaan van de Theosofie* kon worden gepubliceerd. Kunt u dit onderwerp nu wat meer toelichten?

*GdeP* – Dat dit toen niet werd gepubliceerd, kwam eenvoudig omdat het zo moeilijk te begrijpen is voor mensen die niet zijn getraind om deze moeilijke onderwerpen te bestuderen.

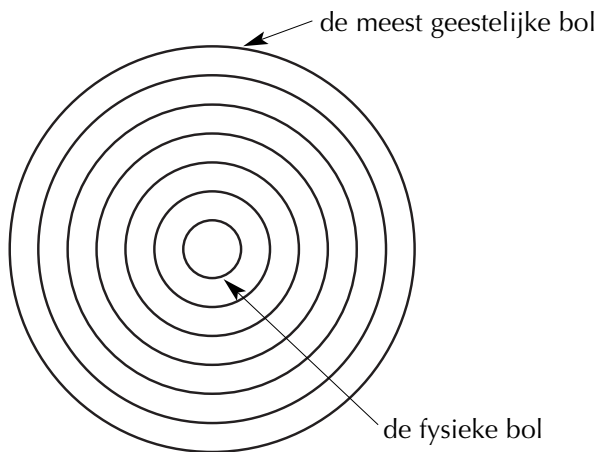
De zeven bollen van onze aardketen – en dezelfde opmerkingen zijn van toepassing op elke zonne- of planeetketen – zijn met elkaar verenigd tot een levend geheel, maar ze zijn niet van dezelfde substantie. Ze vormen een geheel, maar zijn geen eenheid. Ze zijn zeven verschillende en afzonderlijke bollen die in verschillende delen van de ruimte bestaan, wat niet betekent dat ze ver uit elkaar liggen want ze doordringen elkaar en vormen één geheel. Het fysieke lichaam van een mens vormt als geheel een verzameling van verschillende organen die door één leven met elkaar zijn verbonden, of één verzameling levenskrachten die zelf één overheersende intelligentie in zich bevatten die haar invloed uitoefent op quintiljarden lagere kleinere entiteiten op atomair en cellulair niveau, die allemaal zich ontwikkelende intelligenties zijn; en toch bevindt een arm zich niet op de plaats van een oog, en een voet niet op de plaats van de mond. Hetzelfde geldt voor de zeven bollen van de planeetketen.

HPB geeft de planeetketen meestal op de volgende manier symbolisch weer [zie bovenste schema op rechterpagina].

Dat is de manier waarop ze de zeven bollen van een planeetketen gewoonlijk weergeeft en met elkaar in verband brengt: de bollen A, B, C, D, E, F en G. Maar de bollen bestaan niet in de ruimte zoals ze in dit symbolische diagram zijn afgebeeld. Vanuit één gezichtspunt, dat ook heel juist is, kunnen ze als volgt worden afgebeeld [zie onderste schema op rechterpagina].

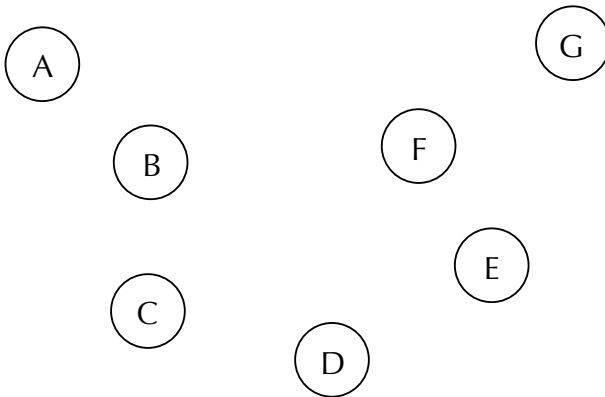


Stel u zeven concentrische sferen of cirkels voor. Ze zijn alle met elkaar verbonden rond een layacentrum of hart, voorzover het een planeetketen betreft. Toch heeft elke bol zijn eigen individuele layacentrum, en verder is de bol in het centrum de fysieke bol, en de buitenste is wat u de meest geestelijke bol kunt noemen of bol G. Een heel groot bezwaar tegen deze weergave van de zeven bollen is dat onmiddellijk de vraag opkomt: maar waar is bol A? U ziet dan de moeilijkheid. Dit is een bezwaar tegen deze manier om de zeven bollen af te beelden. Daarom was de keuze van HPB veel beter, omdat deze liet zien dat de twee hoogste bollen zich op één kosmisch gebied bevinden; dat de twee volgende en lagere bollen zich op het volgende en lagere kosmische gebied bevinden; dat de twee nog lagere bollen



zich bevinden op het volgende en lagere kosmische gebied; en één bol, onze bol D, bevindt zich op het laagste of zevende kosmische gebied. Deze weergave in de vorm van zeven concentrische cirkels is niettemin waardevol omdat ze nadrukkelijk wijst op het idee van de onderlinge samenhang van alle bollen, terwijl ze laat zien dat ze alle met elkaar zijn verbonden in één entiteit, en toch zijn ze zeven afzonderlijke bollen.

Laten we nu een andere invalshoek nemen. Probeer deze twee diagrammen te vergeten, die van de zeven concentrische cirkels en die van de zeven bollen zoals HPB ze weergaf in haar diagram dat doet denken aan een halssnoer met zeven parels. Laten we een ander diagram proberen, waarin we de zeven bollen min of meer willekeurig maar op verschillende gebieden plaatsen, met één bol, bol D, als de laagste bol die onze aarde voorstelt. We hebben nu een derde symbolisch diagram.



Laten we deze cirkels bol A, B, C, D, E, F en G noemen. Dit diagram zou als illustratie evengoed zijn, indien we wilden benadrukken dat het zeven afzonderlijke bollen zijn die in de ruimte verspreid liggen, en dat is juist. Toch zijn ze alle onderling verbonden en vormen één geheel, en elke bol heeft een andere graad van stoffelijkheid. Geen twee van deze bollen bestaan uit stof van precies dezelfde graad. Bijvoorbeeld A en G hebben niet dezelfde graad van ijtheid, hoewel ze zich op hetzelfde kosmische gebied bevinden. Als we deze laatste weergave van de zeven bollen volgen, begint de levensgolf haar evolutie op bol A, daalt af naar bol B, gaat dan over naar bol C, en komt dan tenslotte op bol D, vandaar gaat ze over naar bol E,

langs de opgaande boog naar bol F, en beëindigt haar ronde op bol G. En wat gebeurt er dan? Ik kan hier slechts kort zeggen dat er nog drie bollen zijn waarover nooit wordt gesproken, waarmee we op een totaal van tien bollen komen.

*Vr.* – Is er een soort overkoepelend patroon waardoor ze worden bijeengehouden?

*GdeP* – Niet zozeer door een overkoepelend patroon als wel door karmische banden. U kunt zich van deze dingen eenvoudig niet een juist beeld vormen vóór u uw denken zuivert van fysieke gelijkenissen of fysieke overeenkomsten. Er zijn zeven afzonderlijke bollen. Deze zeven bollen bestaan op de vier laagste van de zeven kosmische gebieden. Onze bol D bestaat als enige op het laagste of zevende kosmische gebied. De twee bollen die hoger zijn dan onze bol D of aarde bestaan op het volgende en hogere kosmische gebied – ofwel, naar beneden geteld, op het zesde gebied. De twee bollen die hoger zijn dan deze bestaan samen op het vijfde kosmische gebied, als we naar beneden tellen, en de twee hoogste bollen van onze keten, A en G, bestaan, naar beneden geteld, op het vierde kosmische gebied.

Is het niet heel duidelijk door wat ik zojuist heb gezegd dat deze vier kosmische gebieden met hun respectieve bollen alle onderling verschillen? Bedenk ook dat deze zeven bollen *niet* de zeven beginselen van de planeetketen zijn. Elke bol is een substantiële entiteit, maar niettemin blijft er een zekere analogie tussen de zeven beginselen van de mens of van het heelal, en de zeven bollen van de keten. Desondanks zijn de zeven bollen niet de zeven beginselen van de planeetketen, omdat elke bol zijn eigen zeven beginselen heeft. Ik herhaal dat de bollen niet slechts één bol in zeven verschillende graden van stoffelijkheid of ijlheid zijn, en bedenk ook dat deze bollen elkaar tot op zekere hoogte doordringen. Misschien is dit voor u moeilijk te begrijpen.

*Vr.* – Dat wilde ik juist vragen.

*GdeP* – Deze bollen doordringen elkaar tot op zekere hoogte, maar dat betekent niet dat ze allemaal één bol in zeven verschillende toestanden of stadia van substantie zijn. Ze doordringen elkaar omdat elke bol een atmosfeer heeft, evenals onze fysieke bol een atmosfeer heeft waarmee de wetenschappers bekend zijn, en die we de dampkring noemen. Maar onze bol heeft nog een andere atmos-

feer, een astrale atmosfeer, die zich in alle richtingen tot duizenden kilometers ver uitstrekt, niet bijvoorbeeld slechts 190 of 200 kilometer of zoiets, wat volgens wetenschappers het bereik is van onze fysieke dampkring, maar een vitaal-astrale atmosfeer, een etherische atmosfeer, die zich duizenden kilometers in de ruimte uitstrekt, en daardoor raakt aan en een schakel vormt met de volgende twee hogere bollen. Dezelfde regel die voor onze aarde geldt, gaat op voor alle andere zes bollen.

In feite zijn de zeven bollen van onze keten slechts een kopie in het klein van de zeven heilige planeten van het zonnestelsel – ‘de zeven heilige planeten’ van de Ouden. Zoals deze zeven heilige planeten in de ruimte verspreid liggen, waarbij elk haar eigen omloopbaan volgt, maar toch in onze leringen als de ‘zeven heilige planeten’ met elkaar zijn verbonden, en in hun evolutie nauw met elkaar samenhangen, zo zijn ook de zeven bollen van onze planeetketen in hun evolutie met elkaar verbonden om een planeetketen te vormen. Ze staan in nauw verband met elkaar, maar in het geval van de zeven bollen van de planeetketen bestaan ze niet uit dezelfde substantie. Niettemin geldt hier precies hetzelfde principe als bij de zeven heilige planeten van de Ouden.

Elk van de drie verschillende schetsen diende om één aspect of één zienswijze van de planeetketen van zeven bollen en hun onderlinge verbanden en relaties te illustreren. Elk diagram is daarom onvolmaakt omdat het onvolledig is, en daarmee is elk diagram een onvolmaakte voorstelling. Niettemin is elk ervan juist in die zin dat daardoor een idee aan u wordt duidelijk gemaakt. Vergeet nooit dat een schematisch diagram in het occultisme moet worden gezien als iets dat een idee verduidelijkt, en niet als een fotografische weergave van een bestaande situatie. Met andere woorden, al dergelijke diagrammen zijn symbolisch.

Het diagram met de zeven concentrische cirkels legt de nadruk op het idee van nauwe onderlinge verbondenheid. De manier waarop HPB het afbeeldde benadrukt het idee van de zeven verschillende en afzonderlijke bollen. Het diagram dat ik als laatste heb getekend, beklemtoont het idee dat de zeven bollen van de planeetketen in de ruimte verspreid liggen en niet moeten worden gezien als een halsketting met de symmetrische vorm van een halve cirkel.

*Vr.* – Om terug te komen op de analogie tussen de mens en de aarbol. U zegt dat de verschillende fysieke en astrale bollen in de

ruimte gescheiden zijn. Maar bij de mens zijn ze toch niet gescheiden?

*GdeP* – Dat zijn ze wel, omdat u ongetwijfeld verwijst naar de zeven beginselen van de mens, want de mens bestaat niet uit zeven planetaire bollen.

*Vr.* – Ik dacht dat het fysieke was gebouwd op het astrale, en dat het fysieke het astrale doordringt.

*GdeP* – Dat is ook zo, maar het zou beter zijn te zeggen dat het astrale het fysieke doordringt; en dit gebeurt bijna op dezelfde manier als dat de bollen elkaar doordringen.

*Vr.* – En zijn we op die manier gescheiden?

*GdeP* – U vraagt, denk ik, of onze beginselen van elkaar gescheiden zijn? Het antwoord is in zekere zin, ja, hoewel alle voortkomen uit één bron. Elk beginsel is het kind van het volgende en hogere beginsel, en ze zijn allemaal samengesteld uit de substantie van het aurische ei met zijn verschillende lagen van substantie.

Neem bijvoorbeeld de *ātman*. Hij doordringt al uw beginselen. In feite doordringt ieder beginsel alle andere. Ze doordringen elkaar allemaal. Uw *buddhi* bevindt zich niet in uw hersenen, want ze is daar niet gelokaliseerd. Ze omgeeft u als een invloed, een sfeer, en doordringt tevens alle beginselen die lager staan dan zij. Ze strekt zich honderden, zelfs honderdduizenden kilometers buiten u uit. De *ātman* in u strekt zich in feite uit van de zon tot de aarde. Ik bedoel die van u, en ook die van mij. Maar alle beginselen brengen hun energieën tot uitdrukking in de verdichte of geïndividualiseerde entiteit die het aurische ei wordt genoemd. In zijn laagste vorm is het de laatste uitdrukking op het stoffelijke gebied van de zes verzamelde beginselen, of liever de verzamelde energieën van de zes beginselen. Laat ik hieraan toevoegen, beste vrienden, dat u één bent hoewel u toch ver uiteen zit!

*Vr.* – We hebben nu al deze verschillende voorstellingen die ons verschillende ideeën geven. De vraag komt in me op of we het allemaal werkelijk kunnen begrijpen zolang we niet zijn ingewijd.

*GdeP* – Dat kunt u niet. Dat is volledig juist. Uw opmerking is heel relevant. Ik heb u vaak erop gewezen dat iets alleen werkelijk kan worden gekend, werkelijk kan worden begrepen, door het te *worden*.

Tijdens inwijding wordt u getoond hoe u tijdelijk het ding of de

wezens of entiteiten die u moet leren kennen of begrijpen kunt worden, of, beter gezegd, u wordt ertoe gebracht om deze te worden. Tijdens sommige inwijdingen gaat de waarnemende entiteit, het waarnemende ego of bewustzijn, naar de onderwereld en wordt in feite een gekwelde ziel om te weten wat dat betekent. Het kan tijdelijk naar de zon gaan om een god te worden, een zonnegod, om te weten wat dat betekent. Het gaat de planeten Venus, Mars, Mercurius, Jupiter, Saturnus, enz., binnen en u wordt tijdelijk in uw bewustzijn één met dat waarheen u gaat, zodat u kunt *weten* en *begrijpen*, door het te zijn, door het enige tijd te worden.

U heeft bijvoorbeeld een huisdier, een hond. U kijkt ernaar, u bestudeert hem, u merkt zijn grappige streken op, u ziet hem spelen, en uw hersenverstand geeft u een vage en algemene indruk van zijn bewustzijn. Maar om die hond echt te kennen, van binnenuit om zo te zeggen, zou u die hond een tijdje moeten worden, terwijl u intussen uw eigen individuele bewustzijn als waarnemer behoudt.

*Vr.* – Ik heb begrepen dat we tot het laatste deel van het derde wortelras van deze vierde ronde nodig hadden om mensen te worden zoals we nu zijn, verstandelijke wezens. Ik vroeg me af of we er net zo lang voor nodig zullen hebben tijdens de vijfde ronde en de zesde ronde, enz., want we zijn reeds door al deze ervaringen heengegaan. Hebben we weer zoveel tijd nodig om hier doorheen te gaan tijdens de volgende ronden? Zullen we in de zevende ronde niet in staat zijn om deze binnen te gaan als zelfbewuste wezens in plaats van eerst door het hele proces van evolutie in het mineralen-, planten- en dierenrijk heen te gaan? Of zullen we moeten wachten totdat we de tiende bol bereiken?

*GdeP* – Nee. U stelt een heel intelligente vraag. In feite is elke ronde een beetje korter dan de eraan voorafgaande ronde, en de zevende ronde is het kortst van allemaal. De reden is dat de entiteit zijn eindexamen nadert van de school die de planeetketen is. Na zoveel eonen van jaren als het ware in het leslokaal te hebben gestudeerd, na bedreven te zijn geworden in de daar geleerde lessen, legt de entiteit zijn laatste examens betrekkelijk gemakkelijk en snel af, en gaat veel sneller en gemakkelijker dan in de eraan voorafgaande ronden door de laatste of zevende leerfase heen. Bovendien herhaalt een entiteit na de eerste ronde, tijdens elke nieuwe ronde waar ze doorheen gaat, heel snel wat ze eerder heeft meegemaakt, en te beginnen met de vijfde ronde, de volgende ronde, brengt de menigte

menselijke monaden heel korte tijd door in alle rijken lager dan het mensenrijk.

*Vr.* – Kunt u ons dan zeggen waar we doorheen moeten gaan in de achtste, negende en tiende ronde?

*GdeP* – Nee, helaas kan ik dat niet vertellen.

*Vr.* – Mag ik een vraag stellen?

*GdeP* – Over de bollen?

*Vr.* – Ja. Uit uw toelichtingen maak ik op dat de zeven bollen van de keten alle tegelijk ontstonden. Is dat juist?

*GdeP* – Nee, dat is niet zo.

*Vr.* – Dit is waar het om gaat: geeft bol A van de maanketen zijn energie aan bol A van de aardketen?

*GdeP* – Dat is juist.

*Vr.* – Over het onderwerp inwijding: is het voor degene die de inwijdingsrituelen doormaakt mogelijk om naar de andere bollen van de aardketen te gaan, zijn bewustzijn daarheen te sturen?

*GdeP* – Dat is precies wat er in de vierde graad van inwijding gebeurt.

*Vr.* – Kunnen de invloeden van de hogere bollen van de keten – E, F en G – onze huidige aarde doordringen?

*GdeP* – Dat doen ze voortdurend, en naarmate een mens deze hogere of meer spirituele trillingssnelheden kan voelen of opvangen, is hij wat gewone mensen een edel mens noemen. Een zesde-ronder is in feite iemand van wie het bewustzijn niet alleen tot de zesde ronde behoort – of beter gezegd, hij komt overeen met wat de gemiddelde mens in de zesde ronde op deze aarde zal zijn – maar zijn bewustzijn is zoals dat van de bewoners van de zesde bol. Er is een analogie tussen al deze verschillende ontwikkelingsstadia.

*Vr.* – Indien bol D van de maanketen geleidelijk verdwijnt, wat gebeurt er dan met bol E? Indien bol D van de maan bol D van de aardketen voortbracht, wat doet bol E van de maan dan?



*GdeP* – Ook hij verdwijnt geleidelijk. Alle zeven bollen van de maanketen vallen langzaam uit elkaar, elk op zijn eigen gebied.

*Vr.* – Met andere woorden, ze gingen alle tegelijkertijd in pralaya?

*GdeP* – Ze gingen alle in pralaya, maar niet tegelijkertijd. Bol A van de maanketen ging als eerste zijn pralaya in. Hij werd gevolgd door bol B die al zijn levensessenties en krachten en energieën in de ruimte uitstortte, en geleidelijk het layacentrum vormde dat bestemd was om bol B van de aardketen te worden. Intussen begon bol B van de maanketen uiteen te vallen, en dit proces zette zich voort langs de hele maanketen.

*Vr.* – Is bol C van de aardketen dan nu min of meer in pralaya?

*GdeP* – Bedoelt u de bol die voorafgaat aan onze huidige bol D van de aardketen? Bol C is niet in pralaya, maar in obscuratie. Er is een groot verschil tussen pralaya en obscuratie. Pralaya betekent desintegratie. Obscuratie betekent rust, slaap, inactiviteit. Wanneer iemand sterft gaat hij in pralaya – dat wil zeggen, zijn fysieke lichaam sterft. Wanneer iemand slaapt, is het fysieke lichaam in obscuratie.

Een ras kan vele keren in obscuratie zijn voordat het tenslotte sterft of in pralaya gaat. Het mineralenrijk zoals we dat kennen op onze tegenwoordige bol D is nu in obscuratie. Het plantenrijk zoals het nu bestaat op onze bol D is in obscuratie, maar niet zo volledig als het mineralenrijk. Het dierenrijk zoals het nu bestaat is net begonnen aan zijn periode van ronde-obscuratie. Uit wat ik heb gezegd blijkt waarom het mineralenrijk zo bewegingloos is. Het plantenrijk is in iets mindere mate in obscuratie, en is niet zo onbeweeglijk als de mineralen. En het dierenrijk begint aan zijn periode van obscuratie, en is daarom actiever dan de twee andere lagere rijken. Het mensenrijk is als rijk helemaal niet in obscuratie, hoewel rassen gedurende een korte periode in obscuratie kunnen zijn.

Daaruit volgt dat wanneer het mineralenrijk in zijn periode van activiteit is, het veel actiever is dan het huidige mineralenrijk op onze bol D. Als ik u zou zeggen dat u de rotsen zou zien bewegen en kruipen, wanneer het mineralenrijk volledig actief is, begrijpt u de gedachte misschien. En ik kijk niet ver van de waarheid af als ik u zeg dat het plantenrijk, bijvoorbeeld, wanneer het volledig actief is, véél actiever is dan ons plantenrijk zoals het nu op aarde bestaat. Bijvoorbeeld, u zou misschien de bomen hun takken zien bewegen

bijna zoals mensen hun armen bewegen: ze zouden naar de aarde reiken, dingen oppakken, voorbijgaande entiteiten omwikkelen en omsluiten, en soortgelijke dingen doen. Zelfs nu zijn er op aarde bepaalde planten die vliegen vangen. Dat feit zal u een idee geven van wat ik probeer aan te duiden.

Zo is het ook met een mens wanneer hij overdag wakker is. Hij is actief, beweegt zich, loopt rond; hij is met allerlei dingen bezig. 's Nachts is hij in obscuratie, hij slaapt. Zijn lichaam rust dan, beweegt soms; het ademt, het bloed stroomt, hij draait zich misschien om in bed, hij mompelt misschien een paar woorden, hij droomt misschien, maar het lichaam als geheel is in obscuratie. Zo is het ook met deze rijken. Wanneer het mineralenrijk actief is en niet zoals nu op aarde in obscuratie is, is enorme vulkanische activiteit een van de manieren om zijn energieën tot uitdrukking te brengen. Als u daarbij zou kunnen zijn zou u de aarde werkelijk ritmisch zien bewegen, omhoogkomen en omlaaggaan, bewegen, stromen, alsof ze leeft.

De wetenschappers die niet in de oude wijsheid geloven en die er niets over weten, en die de intuïtie niet hebben om deze dingen te begrijpen, denken dat het mineralenrijk dood is omdat het zo onbeweeglijk is, zo betrekkelijk bewegingloos. Dat is niet zo. Het leeft, maar het slaapt. Bovendien is het mineralenrijk zoals het nu bestaat de śiṣṭā, of het verst ontwikkelde deel van de evolutionaire activiteit van de mineralen waaraan toen een einde kwam; daarna werd het mineralenrijk slapend achtergelaten. Hetzelfde geldt voor het plantenrijk. Wat er tegenwoordig van de planten over is zijn de śiṣṭā's, of overblijfselen – de laatste, de hoogst ontwikkelde entiteiten, voordat het plantenrijk zijn periode van een min of meer, maar niet geheel, volmaakte obscuratie inging. En wanneer de volgende periode van activiteit van de mineralen aanbreekt, zullen de huidige mineralen, of beter gezegd de mineralen zoals ze dan zullen zijn – praktisch dezelfde als nu – beginnen te bewegen, beginnen te ontwaken, een begin maken aan een periode van mineralenactiviteit. Iets dergelijks gebeurt met het plantenrijk. Zoals u ziet, zijn het allemaal raderen binnen raderen. Alles leeft. Alles is beziel. Sommige dingen slapen, sommige dingen zijn wakker.

Soms gaat een hele planeet in obscuratie. Dat is nu het geval met de planeet Mars. Maar ik moet er ook op wijzen dat de periode van obscuratie bij geen enkele planeet voortduurt tot de levensgolf door alle volgende bollen is heengegaan, vervolgens zijn interplanetaire nirvāṇa ingaat, en daarna op bol A, B en C komt en dan bol D weer

bereikt. Ik bedoel dat onze bol D, wanneer hij in obscuratie is, niet zó lang in obscuratie blijft. De reden hiervoor is dat er levensgolven zijn die elkaar opvolgen, en elke levensgolf bestaat uit groepen entiteiten.

Onze menselijke familie is een van die groepen. Wanneer we bol D hebben verlaten, zal bol D in obscuratie gaan, maar hij zal niet in obscuratie blijven tot onze menselijke familie haar rondgang heeft gemaakt door de bollen E, F en G, het interplanetaire nirvāṇa is ingegaan, en dan in de vijfde ronde weer afdaalt via de bollen A, B en C. Onze bol D zal niet al die tijd in obscuratie wachten; wanneer we hem als menselijke familie hebben verlaten, zal een andere groep monaden op onze bol D binnenkomen.

U ziet dus dat er groepen van evoluerende entiteiten elkaar in elke ronde opvolgen, en dat ze allemaal de zeven bollen doorlopen. De ene groep komt na de andere, en elk zo'n groep laat haar śiṣṭā's, haar overblijvers, achter – de hoogst ontwikkelde vertegenwoordigers die deze specifieke groep tot op dat moment heeft voortgebracht. Ze blijven op aarde als kweekplaats van zaden tot het moment dat deze groep in de volgende ronde terugkeert.

*Vr.* – Zijn de lagere rijken al in obscuratie omdat we ons voorbereiden om bol D te verlaten?

*GdeP* – Nee. Ze zijn in obscuratie omdat hun levensgolven geheel of gedeeltelijk zijn overgegaan naar de hogere bollen. Op dit moment is dat volledig het geval voor het mineralenrijk, en voor een groot deel voor het plantenrijk, en slechts gedeeltelijk voor het dierenrijk. De entiteiten van het dierenrijk zijn nog maar pas begonnen om over te gaan naar bol E – de bol die volgt op onze bol D. Daarom staat het dierenrijk nog maar aan het begin van zijn obscuratieperiode. De monaden die dat dierenrijk samenstellen, beginnen de aarde te verlaten, en gaan naar de volgende en hogere bol. Het mensenrijk zal hetzelfde doen wanneer tegen het eind van het zevende wortelras de tijd om deze bol D te verlaten zal zijn gekomen. Het zal beginnen met voorlopers die onze bol D verlaten en overgaan naar bol E, en dat overgangsproces zal voortduren totdat alle monaden van de menselijke familie onze bol D hebben verlaten en naar bol E zijn gegaan, met uitzondering van de śiṣṭā's, de overblijvers – diegenen die zijn achtergebleven om als zaden te dienen voor onze menselijke familie wanneer ze in de volgende of vijfde ronde opnieuw naar bol D komt.

*Vr.* – Ik snap het. Mag ik ook vragen wat het verschil is tussen pralaya en nirvāṇa?

*GdeP* – Het verschil is heel groot! Het zijn twee volkomen verschillende dingen. Pralaya betekent ontbinding, desintegratie. Nirvāṇa betekent een stadium van evolutie of vervulling dat zo hoog en spiritueel is dat alle menselijke eigenschappen van een mens half-goddelijk zijn geworden, en dit kan tijdelijk of blijvend zijn al naar het geval, omdat het zelfs nu voor een edele, geestelijk ingestelde mens mogelijk is een tijdelijk nirvāṇa te ervaren. Zo'n tijdelijk nirvāṇa is trouwens een van de meest verheven ervaringen van de zesde inwijdingsgraad. De mahātma's ervaren dat.

Nirvāṇa is dus een toestand. Pralaya betekent sterven, dood, ontbinding, desintegratie.

*Vr.* – Kan men deze toestand van nirvāṇa ervaren zonder dat de uiterlijke vorm wordt vernietigd?

*GdeP* – Ja, zeker.

*Vr.* – Ik heb me afgevraagd of de vormen blijven bestaan wanneer een bolketen na zijn volledige cyclus van rondes nirvāṇa ingaat, of dat ze na het nirvāṇa opnieuw worden gevormd als de maanketen.

*GdeP* – Uw vraag wordt beantwoord door wat er gebeurde met de maanketen aan het einde van de zevende ronde van de maan. Alle entiteiten van de tien klassen van monaden die aan het einde van de zevende maanronde aan die maanketen leven en kracht hadden gegeven, gingen over naar de zeven layacentra om de zeven nieuwe bollen van de planeetketen aarde op te bouwen. Maar wat er van de maanketen overbleef bestond uit de laagste monaden van het mineralenrijk, die de zeven stervende lichamen van de zeven bollen van de maanketen samenstelden.

Later, terwijl de eeuwen verstreken en de maanketen verder uiteenviel, kwamen deze laagste mineralenmonaden naar de nieuwe aardketen. Terwijl het lichaam van de maan uiteenvalt gaan de atomen ervan naar de aarde, en hierop doelt HPB wanneer ze zegt dat de aarde helemaal doordrenkt is van slechte maaninvloeden. Haar opmerking kan op twee manieren worden uitgelegd: psychisch, waar ik hier niet op in kan gaan; en fysiek, zoals ik zojuist heb geprobeerd toe te lichten. De atomen van de uiteenvallende maan gaan naar de aarde en brengen alle invloeden en elementen van

verval en dood, die in de maanketen actief zijn, met zich mee.

*Vr.* – Houdt wat u over de vitaliteit van het mineralenrijk heeft gezegd verband met de oude geomantie die met behulp van stenen werd beoefend, waarover HPB schrijft? Kunt u ons iets zeggen over de schommelende stenen en hoe men deze gebruikte?

*GdeP* – De schommelende stenen waren iets heel anders. Die stenen liet men schommelen door het uitoefenen van magische krachten die ieder mens in zich heeft, maar slechts weinig mensen weten hoe ze die moeten gebruiken – en gelukkig maar! Als u bijvoorbeeld zou weten hoe dit moest, zou u de macht hebben om het dak van deze kamer één, drie of vijftien meter recht omhoog te heffen – om het van zijn bevestiging aan de muren los te rukken. Door de uitoefening van uw wilskracht zou u de schuifdeur daarginds naast u kunnen sluiten. U zou het kunnen laten regenen, en zonder veel moeite.

De wilskracht van een mens is een magisch instrument van ongekende krachten. De door u genoemde stenen liet men door middel van wilskracht schommelen. Men had ze zo geplaatst dat ze konden schommelen, en wanneer de magiër die wist hoe dat moest zijn innerlijke psychische en geestelijke krachten vrijmaakte, kon hij wonderen verrichten – en dat deed hij ook.

*Vr.* – Speelden deze stenen een belangrijke rol in de geestelijke cyclussen, of waren de schommelende stenen eenvoudig een soort verschijnsel?

*GdeP* – Door witte magiërs werd nooit, of uiterst zelden, op deze manier van de psychische en halfgeestelijke krachten van de mens gebruikgemaakt. Ze werden gebruikt door magiërs die in de meeste gevallen toen probeerden te doen wat hun voorouders van het vierde wortelras deden – de grote magiërs van het vierde wortelras – namelijk om mensen en omstandigheden te beheersen door de latente krachten in de mens te gebruiken, en in feite te misbruiken, door deze aan te wenden voor materiële in plaats van spirituele en verstandelijke doeleinden. Dit geldt voor de meeste maar niet voor alle gevallen.

*Vr.* – Dit geldt toch niet voor de stenen die de Egyptenaren gebruikten voor verdooving?

*GdeP* – Nee zeker niet. Er waren vanzelfsprekend uitzonderingen. Zelfs nu gebruiken de witte magiërs fysieke middelen wanneer deze geheel onpersoonlijk zijn, en een doel dienen dat zo goed

en noodzakelijk is dat er een gegronde reden voor is.

*Vr.* – Is deze kracht van de meesters om gebruik te kunnen maken van de energieën van de natuur niet gebaseerd op het feit dat die energieën natuurlijke, levende entiteiten zijn? Is dit niet gebaseerd op het feit dat ze tijdelijk die entiteiten zijn, en hen beheersen door die kracht in het heelal die naar vereniging streeft – door liefde? Kan de witte magiër die energieën van de natuur ertoe brengen hem van dienst te zijn omdat hij heeft geleerd hoe hij dat moet doen, omdat een deel van zijn wezen, zijn liefde, hen is binnengegaan?

*GdeP* – Dat is altijd het geval bij de witte magiërs. De broeders van de schaduw gebruiken dezelfde natuurkrachten voor andere doeleinden. De broeders van de zon, de witte magiërs, gebruiken precies dezelfde krachten, en vaak op dezelfde manier, maar uitsluitend voor onpersoonlijke en heilige doeleinden. Hun handelingen worden precies zoals u zegt ingegeven door de liefde voor hun medemensen. Daarin ligt het verschil tussen zwart en wit – tussen de witte broeders en de broeders van de schaduw. In het ene geval wordt de handeling ingegeven door onpersoonlijke liefde; het doel is edel, onpersoonlijk, om goed te doen. En in het geval van de broeders van de schaduw is het motief slecht.

*Vr.* – Ik wil graag een paar vragen stellen die met elkaar verband houden. Is het juist om te denken dat het elementalenrijk op bol A in de eerste ronde de manifestatie was van wat wij nu zijn – ik bedoel dezelfde wezens die de huidige mensheid vormen?

*GdeP* – Ja, dezelfde entiteiten die zich toen in de vorm van elementalen manifesteerden. U heeft het echter over het elementalenrijk. Vergeet niet dat er drie elementalenrijken zijn – dat wil zeggen, drie klassen van elementalen.

*Vr.* – Daar heb ik niet aan gedacht. Ik zou niet weten welke van de drie. Mijn volgende vraag is: op bol A in de eerste ronde was er een mensheid bestaande uit mensen. Was die mensheid de śiṣṭa van het vorige manvantara, en hebben ze zich inmiddels tot dhyān-chohans, of goden ontwikkeld?

*GdeP* – Wat bedoelt u als u zegt: ‘Zijn zij de śiṣṭa van het vorige manvantara’?

*Vr.* – Wel, als ze naar de aarde kwamen . . .

*GdeP* – Wie kwamen er naar de aarde?

*Vr.* – Die mensen die in de eerste ronde naar bol A kwamen. Ze kwamen naar de aarde als ontwikkelde mensen. Ze moeten in een eerder manvantara hebben geleefd en zich hebben ontwikkeld om dat stadium te hebben bereikt.

*GdeP* – Helemaal juist. Ze waren geen śiṣṭā's. De term śiṣṭā's wordt alleen gebruikt voor entiteiten die achterblijven op een bol van een keten aan het einde van een ronde door die keten. Ik denk dat ik uw eerste vraag, die niet erg duidelijk was, niet goed heb begrepen. De drie elementenrijken verschenen inderdaad als eerste op bol A, maar die elementen waren niet de entiteiten die tijdens de vierde ronde op onze bol mensen werden.

Het eerste rijk dat verschijnt, wanneer er door evolutie een nieuwe planeetketen ontstaat, zijn de drie elementenrijken die voor de toekomstige keten het aanvangswerk verrichten of de eerste schetsen maken. Direct na hen komen de dhyān-chohans van de vorige keten die dan de leiding nemen, en die daarna het verloop van de evolutie in die keten tijdens de opeenvolgende zeven ronden leiden en besturen. Niettemin gaven dezelfde dhyān-chohans in zekere zin leiding aan het voorafgaande inleidende werk van de drie elementenrijken door deze te overschaduwen of te inspireren – ongeveer zoals een architect het plan voor een toekomstig gebouw op papier zet op basis waarvan de arbeiders daarna beginnen met het leggen van de fundering.

Onder deze dhyān-chohans die op die manier te werk gaan – en zij bestaan ook uit zeven, in feite tien, klassen – bevonden zich de entiteiten die tijdens de vierde ronde volledig menselijk werden; en deze entiteiten zijn wijzelf. Er zijn tien klassen van wezens die de maanketen verlieten toen die maanketen stierf, te beginnen met de elementen en in waardigheid opklimmend tot aan de hoogste dhyān-chohans; en elk van deze tien klassen van monaden heeft haar eigen werk te doen bij de opbouw van de toekomstige aardketen.

Wat is uw volgende vraag?

*Vr.* – In *De Geheime Leer* wordt gezegd dat de hemelse mens alleen in de eerste ronde een mens wordt op bol A, en opnieuw een mineraal, een plant en een dier wordt op de bollen B, C, enz. Maar dat de evolutie in de tweede ronde haar werkwijze volledig verandert. Kunt u ons zeggen hoe ze in de tweede ronde verloopt?

*GdeP* – Dat is een heel diepzinnige vraag, en het antwoord hierop zou heel lang zijn. Ik probeer woorden te vinden, zonder dat het er al te veel zijn, die een duidelijk antwoord op uw vraag geven. Bol A wordt eerst gevormd door de drie elementalenrijken die zijn overgekomen van de maanketen, en die schetsmatig aangeven hoe die bol A moet worden – ze maken als het ware een schets rond het layacentrum waardoorheen ze tot activiteit afdalen. Ze worden gevolgd door de verst ontwikkelde entiteiten van de vroegere maanketen, die daarna als dhyān-chohans, of goden, de directe leiding op zich nemen van de vorming van de nieuwe planeetketen. Elementalenrijk nummer 1 verschijnt als eerste en bouwt het eerste elementalenrijk op bol A. Wanneer zijn werk is gedaan, laat het zijn śiṣṭa's of overblijvers achter, en gaat langs de schaal één graad omlaag om te beginnen met de vorming van de eerste elementale schets van bol B. Wanneer het eerste elementalenrijk op bol A op die manier zijn werk daar heeft voltooid en naar bol B is gegaan, komt het tweede elementalenrijk naar bol A, en doorloopt zijn eigen zeven wortelrassen van activiteit. Wanneer deze wortelrassen zijn geëindigd laat het zijn śiṣṭa's achter, en gaat over naar bol B. Tegelijkertijd stuurt bol B, die deze impuls van de instromende elementalen van rijk nummer 2 voelt, elementalenrijk nummer 1 door, dat daar werkzaam is geweest, en dat nu zijn śiṣṭa's op bol B achterlaat, en één stap naar beneden gaat om de eerste elementale schets van bol C op te bouwen.

In ons denken keren we nu terug naar bol A: wanneer het tweede elementalenrijk zijn werk op bol A heeft voltooid, komt het derde elementalenrijk naar bol A, en dan doen de elementalen op bol B en C ieder een stap vooruit of naar beneden, en het eerste elementalenrijk begint daarop met de vorming van de elementale schets van bol D. Wanneer dit derde elementalenrijk van bol A zijn zeven wortelrassen of zeven perioden van activiteit op bol A heeft doorlopen, komt het mineralenrijk naar bol A en doorloopt zijn zeven wortelrassen, en wanneer het daarmee klaar is laat het zijn śiṣṭa's achter en gaat naar bol B, die is opgebouwd door de eerste drie elementalenrijken die aan het binnenkomende mineralenrijk voorafgingen. Het derde elementalenrijk was tegelijkertijd eraan begonnen om bol B te verlaten en over te gaan naar bol C. Het tweede elementalenrijk verlaat tegelijkertijd bol C om over te gaan naar bol D. En het eerste elementalenrijk dat zich heeft beziggehouden met het opbouwen van de elementaire schets van bol D gaat tegelijkertijd verder om hetzelfde werk op bol E te doen. En zo trekken deze rijken verder, waarbij het



ene volgt op het andere, tot alle bollen zijn geschetst en de eerste ronde is voltooid. Aan het einde van deze eerste ronde dat plaatsheeft op de zevende bol zijn alle zeven rijken tijdens deze eerste ronde door de planeetketen heen gegaan.

*Vr.* – Ja, maar het mensenrijk op bol A – wordt dat niet door de dhyān-chohans geschapen, brengen zij dit niet tot aanzijn?

*GdeP* – Ja, ze brengen het tot aanzijn. Maar wij, die het mensenrijk op deze bol D van onze vierde ronde werden, waren op de maanketen geen mensen.

*Vr.* – Ik begrijp het. De dhyān-chohans waren op de maanketen mensen.

*GdeP* – Diegenen die de dhyān-chohans van de aardketen zijn, waren op de maanketen het mensenrijk. Wij die het mensenrijk op deze keten zijn, zullen de dhyān-chohans van de volgende keten zijn.

*Vr.* – Is het mensenrijk op bol A een van de eerste menigten van mensen die van de maanketen hierheen kwamen?

*GdeP* – Dat is juist. Zij waren de dhyān-chohans, het vroegere mensenrijk op de maanketen, die de zeven ronden van de maanketen hadden voltooid, en ze vormden tijdens de eerste ronde het mensenrijk op bol A van de aardketen. De eerste ronde is nu kort geschetst.

Tijdens de tweede ronde verandert de hele procedure op belangrijke punten, omdat alle toekomstige evolutielijnen nu gereed zijn en klaarliggen, en vanaf dat moment volgen de levensgolven of klassen van monaden elkaar van bol naar bol, de ene na de andere, ongeveer zoals treinen iedere dag na elkaar een groot Centraal Station in een wereldstad verlaten – en iedere ‘dag’ is in dit geval een ronde in de planeetketen.

Die lijnen zijn totstandgekomen door het werk van de zeven klassen dat tijdens de eerste ronde werd verricht, en daarna volgen alle klassen van wezens in de sporen die dus al zijn getrokken en voorbereid, en op hen liggen te wachten.

*Vr.* – Heeft u ons niet een keer verteld dat de dhyān-chohans in de eerste ronde mensen werden?

*GdeP* – Ja, dat worden ze ook. Ik kan hieraan toevoegen dat dhyān-chohans een heel algemene term is die ‘geestelijke entiteiten’

betekent. ‘Dhyān-chohans’ betekent ‘heren van meditatie’, en verwijst naar het geestelijke deel van de constitutie van elke entiteit: god, mens, dier, plant, mineraal, elementaal. De geestelijke delen van een rijk zijn de dhyān-chohans, om welk rijk het ook gaat; zo is ook het geestelijke deel van de tegenwoordige mens een dhyān-chohan, hoewel deze zich nog niet duidelijk door middel van het menselijke voertuig manifesteert.

Aan het eind van de zevende ronde van de aardketen zal het menselijke voertuig zo zijn vergeestelijkt dat het in staat zal zijn om op een goede en geschikte manier de transcendente krachten van de innerlijke god te manifesteren. Als we spreken over de dhyān-chohans die van de maanketen komen en die de aardketen opbouwen, heeft de uitdrukking ‘dhyān-chohans’ wanneer ze op deze manier in algemene zin zonder enige kwalificatie wordt gebruikt, betrekking op alle zeven (of tien) klassen van entiteiten.

Maar wanneer u de klassen specificeert dan moeten we spreken over de drie elementalenrijken, het mineralenrijk, het plantenrijk, het dierenrijk en het mensenrijk, en bovendien drie rijken die hoger staan dan het mensenrijk, en deze laatste drie waren de drie hoogste klassen van dhyān-chohans die de maanketen na de laatste of zevende ronde van de maanketen hadden verlaten.

Vrienden, ik geloof dat het nu tien uur is. U heeft vanavond verheven onderwerpen aangesneden, en ik vraag me af of ik uw vragen wel goed heb kunnen beantwoorden.

*Vele stemmen* – Uitstekend!

*GdeP* – Ik hoop het. Soms wanneer u de zaal verlaat, vraag ik me af hoeveel beter ik het had kunnen uitleggen als ik over een grotere taalbeheersing beschikte.

Houd het volgende in gedachten voordat we vanavond uiteengaan. Het algemene patroon van de planeetketen en haar evoluerende entiteiten is niet moeilijk te begrijpen, en daarom streef ik voortdurend ernaar om u eerst een overzicht te geven. Voor het denken zijn de details van de werkingen van de levende krachten van de natuur verwarrend. Die zijn inderdaad ingewikkeld, zoals in het fysieke lichaam van de mens. Bedenk hoe wonderbaarlijk de constitutie van de mens is, hoe prachtig, hoe ingewikkeld, opgebouwd uit ontelbare entiteiten, ieder een levende entiteit, een lerend, groeiend wezen! – met zijn geestelijke natuur, zijn psychische, zijn astrale, zijn fysieke natuur; en toch werken al deze entiteiten samen om de men-

selijke constitutie te vormen die een microkosmos of kleine wereld is. De mens is zo eenvoudig wanneer we hem in het algemeen beschouwen, en zo wonderlijk ingewikkeld en complex wanneer we de kronkelende zijwegen en paden van zijn constitutie volgen. Denk u eens in wat gezondheid is: een wonderlijk evenwicht van de krachten van het menselijke mentale, psychische, astrale en fysieke wezen. Het lijkt zo gemakkelijk gezegd, zo gemakkelijk te begrijpen, maar toch, indien we zouden analyseren wat we bedoelen als we spreken over het 'evenwicht van de krachten' in de fysieke mens zouden we ons met een wirwar van wonderlijke gedachten gaan bezighouden!

Ik denk dat we de bijeenkomst nu moeten afsluiten.

[Luiden van de gong. Stilte.]

Vrienden, vergeef me alstublieft als ik niet in staat ben geweest al uw vragen volledig te beantwoorden. Bedenk twee dingen: ten eerste dat het mij niet is toegestaan sommige van de gestelde vragen volledig te beantwoorden, maar het is mijn plicht een antwoord te geven dat waarheidsgetrouw is, en tegelijkertijd geen sleutels bekend te maken die ik u niet mag geven. Ten tweede dient u te bedenken dat ik vaak heel moe ben wanneer deze bijeenkomsten plaatsvinden, en ik heb het gevoel dat ik, hoe goed ik ook mijn best doe, er niet volledig in ben geslaagd om zelfs die vragen te beantwoorden waarop u het recht heeft een antwoord te ontvangen. Dus vraag ik u mij te vergeven en geduld met mij te hebben; door geduld, en door samen te studeren, zullen we elkaar op zijn minst enkele waardevolle dingen leren en steun van elkaar krijgen. Uw liefde en uw vertrouwen in mij helpen me enorm. Ik denk ook dat de liefde die ik voor u allemaal heb, en het vertrouwen dat ik in u allemaal heb, iets is dat u in uw hart en in uw denken kunt dragen en dat dit u zal helpen.

Ik wens iedereen een goede nacht.